



สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Journal of BSRU-Research and Development Institute

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2568)

Vol.10 No.1 (January - June 2025)

eISSN: 2774-1176 (Online)



ลงทะเบียนตีพิมพ์วารสาร



+66-2473-7000 #1600



rdibsrugo@bsru.ac.th



1061 อีสราฟ 15 ศรีอยุธยา ถนนบุรี 10600



<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/rdibsrugo>

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
Journal of BSRU-Research and Development Institute

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568)

Vol.10 No.1 (January-June 2025)

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

eISSN (Online) : 2774-1176

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิต นักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย ตลอดจนนักวิชาการทั่วไป ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการ และบทความจากผลงานวิจัยในศาสตร์สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการทั่วไป ตระหนักถึงความจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา (E-education) ค้นคว้า และวิจัย
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลและแหล่งวิทยาการความรู้ต่าง ๆ อันเป็นการเปิดโลกกว้างทางการเรียนรู้ แก่สาธารณชนทั่วไป

ปีที่พิมพ์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2568)

กำหนดออกวารสาร ปีละ 2 ฉบับ มกราคม - มิถุนายน , กรกฎาคม - ธันวาคม

จัดพิมพ์โดย

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชั้น 7 อาคาร 100 ปี ศรีสุริยวงศ์ 1061 ซอยอิสรภาพ 15 ถนนอิสรภาพ

แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600

โทรศัพท์. 0-2473-7000 ต่อ 1600-1601

เว็บไซต์สถาบันวิจัยและพัฒนา : <http://research.bsru.ac.th>

เว็บไซต์วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา :

<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/rdibsr>

จดหมายอิเล็กทรอนิกส์: rdibsrjuo@bsru.ac.th

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ทุกบทความได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Reviewers) อย่างน้อย 3 ท่าน ก่อนตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประเภทของการประเมินคุณภาพบทความในวารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีรูปแบบการประเมิน โดยที่ผู้ประพันธ์ (Author) จะไม่ทราบถึงข้อมูลคณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Reviewers) และคณะกรรมการกลั่นกรองบทความ จะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลผู้ประพันธ์ได้เช่นกัน (Double Blinded)

บทความหรือข้อคิดเห็นใด ๆ ในวารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นวรรณกรรมของผู้ประพันธ์โดยเฉพาะ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอกบทความเพื่อการศึกษาแต่ให้อ้างอิงแหล่งที่มาให้ครบถ้วนสมบูรณ์

สารจากอธิการบดี



การเผยแพร่บทความวิจัยหรือบทความวิชาการ มีความสำคัญยิ่งต่อการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยหรือจากการค้นคว้ามาเผยแพร่สู่สังคม ทำให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่สามารถใช้ประโยชน์จากการนำผลวิจัยนำไปใช้ได้จริง ยิ่งไปกว่านั้นวารสารยังเป็นแหล่งข้อมูลการนำเสนอความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาทางวิชาการผ่านองค์ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันส่งทอดกันต่อไปสู่ชุมชน สังคม เพื่อนำไปสู่ประโยชน์ต่อสังคมไทยและมุ่งไปสู่การเผยแพร่ระดับสากลต่อไป ซึ่งเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้าทางด้านงานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ตลอดจนผู้อ่านที่ให้ความสนใจงานวิจัยและนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยหรือจากการค้นคว้าจากวารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาไปใช้ประโยชน์ ซึ่งคณะผู้ดำเนินงานจะพัฒนาวารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ให้การรับรองมาตรฐานในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณกร สว่างเจริญ

อธิการบดี



บทบรรณาธิการ

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นวารสารวิชาการที่มุ่งเน้นการเผยแพร่ผลงานในด้านสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Centre: TCI) ให้อยู่ในกลุ่มที่ 2 ของฐานข้อมูลวารสารวิชาการไทย วารสารจัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการนำเสนอผลงานวิจัยและบทความทางวิชาการจากนักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนิสิตนักศึกษาทั้งจากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย โดยมีการจัดพิมพ์เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มิถุนายน และฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม

สำหรับวารสาร ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568) นี้ ได้รับการเผยแพร่บทความรวมทั้งสิ้น 20 เรื่อง แบ่งเป็นบทความวิจัย 18 เรื่อง และบทความวิชาการ 2 เรื่อง ครอบคลุมองค์ความรู้ในแขนงมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับประเด็นร่วมสมัยในสังคมไทยและบริบทสากล บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ครอบคลุมหลากหลายศาสตร์ อาทิ รัฐประศาสนศาสตร์และการบริหารจัดการ จิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การแปล และการสอนภาษา วรรณกรรมและวัฒนธรรมศึกษา นิเทศศาสตร์และสื่อสารมวลชน ศิลปะและการออกแบบในบริบทชุมชน ตลอดจนการวิเคราะห์เชิงนโยบายและกฎหมาย

วารสารฉบับนี้สะท้อนความพยายามเชื่อมโยงองค์ความรู้จากศาสตร์ที่หลากหลายเพื่อสร้างความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ทางสังคม วัฒนธรรม การศึกษาและการบริหารจัดการ ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับโลก สอดคล้องกับเป้าหมายของมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในการสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

กองบรรณาธิการหวังว่าบทความในวารสารฉบับนี้จะมีส่วนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนสามารถนำไปต่อยอดหรือประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นและสังคมในวงกว้าง ทั้งนี้ ผู้สนใจสามารถเข้าถึงบทความย้อนหลังได้ผ่านระบบ Thai Journals Online (ThaiJO) ซึ่งพัฒนาบนระบบ Open Journal System (OJS) เพื่อรองรับการสืบค้นบทความวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรเวช พุ่งเฟื่อง
บรรณาธิการ

Publication Ethics

บทบาทและหน้าที่ของผู้เขียน (Duties of Authors)

ผู้เขียนต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. รับรองว่าผลงานที่ส่งมานั้นเป็นผลงานใหม่และไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน
2. รายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย ไม่บิดเบือนข้อมูล หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ
3. อ้างอิงผลงานของผู้อื่น หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในผลงานตัวเอง รวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิงท้ายบทความ
4. เขียนบทความวิจัยให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ใน "คำแนะนำผู้เขียน"
5. ชื่อที่ปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง
6. ระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยนี้
7. ระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (หากมี)

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร (Duties of Editors)

บรรณาธิการต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. มีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ตนรับผิดชอบ
2. ไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน และ ผู้ประเมินบทความ แก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
3. ตัดสินใจคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจาก ความสำคัญ ความใหม่ ความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสารเป็นสำคัญ
4. ไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว
5. ไม่ปฏิเสธ การตีพิมพ์บทความเพราะความสงสัยหรือไม่แน่ใจ ผู้เขียนต้องหาหลักฐานมาพิสูจน์ข้อสงสัยนั้น ๆ ก่อน
6. ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน ผู้ประเมิน และคณะผู้บริหาร
7. มีการตรวจสอบบทความในด้าน การคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง โดยใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้ เพื่อให้แน่ใจว่าบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร ไม่มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น
8. หากตรวจพบ การคัดลอกผลงานของผู้อื่น ในกระบวนการประเมินบทความ บรรณาธิการต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนหลักทันทีเพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ "ตอบรับ" หรือ "ปฏิเสธ" การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Duties of Reviewers)

ผู้ประเมินบทความต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. รักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความที่ส่งมา เพื่อพิจารณาแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ (Confidentiality)
2. หลังจากได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่า ตัวเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์ เช่น เป็นผู้ร่วมโครงการ หรือรู้จักผู้พิมพ์เป็นส่วนตัว หรือเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ
3. ประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และ ความเข้มข้นของผลงาน ไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความวิจัย
4. ระบุผลงานวิจัยที่สำคัญ ๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน แต่ผู้พิมพ์ไม่ได้อ้างถึง เข้าไปในการประเมินบทความด้วย นอกจากนี้ หากมีส่วนใดของบทความ ที่มีความเหมือน หรือ ซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบด้วย

สารบัญ

สารจากอธิการบดี	ก
บทบรรณาธิการ	ข
Publication Ethics	ค
บทความวิจัยและบทความวิชาการ	
1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านโข้ง อำเภอบัวทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (Public Participation in Local Development Planning of Ban Khong Subdistrict Municipality, U Thong District, Suphan Buri Province) กัญญาณัฐ เสียงใหญ่ (Kanyanat Seangyai) สุรศักดิ์ โตประสิทธิ์ (Surasak Toprasi) ทชชยา วนนະบวรเดชน์ (Tatchaya Wannabovoradet) จารุวรรณ ศิริรัตน์ (Jarawan Sirirat)	1-15
2. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา (The Relationship Between Adversity Quotient, Emotional Intelligence, and Self-Esteem Among Undergraduate Students at Burapha University) วิภาภรณ์ วิเวกวรรณ (Wiphaporn Wiwekwan) กนก พานทอง (Kanok Panthong)	16-30
3. อุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมในนิตยสารจำขึ้นใจของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) (Metaphors of Morality and Ethics in the <i>Chamkeunjai</i> Magazine of the Office of the Civil Service Commission (OCSC)) ยมลภัทร ภัทรคุปต์ (Yamonpat Pattarakup)	31-48
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีบริษัทเอกชนในจังหวัดยะลา (Factors Affecting Work Stress of Accountants a Company in Yala Province) เพ็ญภา เกื้อเกตุ (Pennapa Kueket) จารุชา ลินทวี (Jarucha Sintavee) อรวรรณ กมล (Orawan Kamol)	49-61
5. การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี (MANAGING EDUCATIONAL RESOURCES FOR EXCELLENCE IN SMALL EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER PATHUM THANI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE) ปานฟ้า แถววงษ์ (Panfah Thaewwong) สุภัชฌา ศรีเยี่ยม (Supatcha Sri-iam) กันต์ฤทัย คลังพหล (Kanreutai Klangphahol)	62-70
6. ภาษากับอัตลักษณ์ของกลุ่มเร็ปเปอร์ไทย: กรณีศึกษารายการ THE RAPPER (Language and Identity of Thai Rappers: A Case Study of THE RAPPER) นภสร ตั้งวิบูลย์กิจ (Naphasorn Tungviboonyakit)	71-88

สารบัญ (ต่อ)

7. ผลการประเมินและการติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว
ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ตามรูปแบบการประเมินหลักสูตรซิปป์ (CIPP Model)
(Results of the Evaluation and the Follow-Up of the Implementation of Cambridge Curriculum
for Satit Prasarnmit International Programme through CIPP Model)
วรพงษ์ แสงประเสริฐ (Worapong Saengprasert) 89-100
8. คราวด์ซอร์ซซิงในบริบทงานวิจัยด้านการสื่อสารไทย 101-116
(Crowdsourcing in the Context of Thai Communication Research)
กุลธิดา สายพรหม (Kultida Sayprom)
9. The Impact of Leadership Style Perception on Communication Effectiveness, Collaboration,
and Goal Achievement in School Teams. 117-136
Chito Moldogo Mataac
10. การศึกษาปัญหาการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทย 137-149
(A Study on the Problems in Using Korean Adverbs of High Degree by Thai Learners)
ณัฐวรรณ สيناโรจน์ (Natthawan Sinaraj)
สุนทรี ลากรุ่งเรือง (Soontaree Larprungrueng)
11. การพัฒนาชุดการสอนการเขียนย่อความ ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC 150-161
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
(Development of a Summary Writing Instructional Package Using CIRC Cooperative Learning
Technique for Mathayom Suksa 3 Students)
วชิรวิทย์ ทินบุตร (Wachirawit Thinnabut)
โสภี อุ่นทะยา (Sopee Unthaya)
12. การต่อสู้ทางการเมืองและกระบวนการความเป็นประชาธิปไตยในวรรณกรรมเกาหลีร่วมสมัย 162-186
(Political Struggle and Democratization in Contemporary Korean Literature)
นาริฐา สุขประมาณ (Naritha Sukpramarn)
13. การแปลคำบุรุษสรรพนามที่หนึ่งและที่สองในนวนิยายเยาวชนเรื่อง “ฟ้าหลังฝน สดใสเสมอ” 187-201
ของกงแต้ส เดอ เซกูร์
(The Translation of the First- and the Second-Person Personal Pronouns in the Young Adult
Novel “Après la pluie, le beau temps” by Comtesse de Ségur)
ปฐิตา แสนคำ (Purita Saenkham)
14. การวิเคราะห์การจัดหาอุปกรณ์ทางทหารของไทยจากเกาหลีใต้: โอกาสและความท้าทาย 202-218
(An Analysis of Thailand’s Military Equipment Procurement from South Korea:
Opportunities and Challenges)
วรันต์วัฑ์ ภิระวัฒน์ (Waranphat Kiranawat)
กมล บุษบรรณ (Kamon Butsaban)

สารบัญ (ต่อ)

15. การบูรณาการองค์ความรู้ในระดับอุดมศึกษาผ่านศิลปะการแสดงเพื่อประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน (A Contemporary Framework for Integrating Knowledge in Higher Education Through The Performing Arts)
เพียรพิลาส ปิริยาโศกานนท์ (Piarnpilas Piriyaphokanont) 219-230
16. อิทธิพลของรีวิวออนไลน์ที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว (The Influence of Online Reviews in Tourists' Hotel Selection Consumption)
วสันต์ กานต์วรรัตน์ (Wasan Kantvorarat) 231-241
17. การพัฒนาแบรนด์ SIAM SEASALT: การออกแบบผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 โคกขาม สุภาพลักษณ์ที่เป็นหนึ่งเดียว (The Development of the SIAM SEASALT Brand: Product Design of Community Enterprises of Cooperation, Moo 3, Khok Kham, Towards a Unified Brand Image)
พิมพ์พิไล ไทพิทักษ์ (Pimpilai Thaipitak)
พรรณา ศรสงคราม (Panna Somsongkram)
ธนนท์พัชร อัสวเสมาชัย (Tananpach Asavasemachai)
มนัสวี พัวตระกูล (Manussawee Puatrakul)
อารยา แสงมหาชัย (Arya Sangmahachai) 242-254
18. J-POP หรือ K-POP? ความคลุมเครือของกลุ่มศิลปิน JK-POP ข้อได้เปรียบและภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออกจากตัวตนซึ่งนำตั้งคำถาม: กรณีศึกษาจากกลุ่มศิลปินวง JO1 (J-POP or K-POP? The Ambiguity of JK-POP Groups, Advantage and Dilemma from Questionable Identity: Case Study from JO1)
พิชญ์ เตโชฬาร (Pitchaya Taecholarn)
กมล บุษบรรณ (Butsaban Kamon) 255-273
19. การขยายความหมายเชิงอุปลักษณ์โน้ตศัพท์ของคำกริยา ‘나다’ กรณีเปรียบเทียบการแสดงอารมณ์โกรธ : 화가 나다 และ 열을 받다 (The Conceptual Metaphorical Extension of the Verb ‘나다’: A Comparative Case of Expressing Anger — 화가 나다 and 열을 받다)
ชุลีวรรณ ไหลเจริญ (Chuleewan Laicharon) 274-284
20. มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพนักเต้นในประเทศไทย : ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ (Legal Measures for the Protection of Dance Professionals in Thailand: A Comparative Study with Foreign Legislation)
ธนนท์พัชร อัสวเสมาชัย (Tananpach Asavasemachai) 285-298

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไ้
อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

Public Participation in Local Development Planning of Ban Khong Subdistrict
Municipality, U Thong District, Suphan Buri Province

กัญญาณัฐ เสียงใหญ่ (Kanyanat Seangyai) Email: kanyanat.se@bsru.ac.th ^{1*}

สุรศักดิ์ โตประสี (Surasak Toprasi) Email: surasak.to@bsru.ac.th ²

ทชชยา วนะบวรเดชน์ (Tatchaya Wannabovoradet) Email: tatchaya.wa@bsru.ac.th ³

จารุวรรณ ศิริรัตน์ (Jaruan Sirirat) Email: 6563906013@bsru.ac.th ⁴

^{1,2,3} อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
(Lecturer in Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences of Bansomdejchaopraya Rajabhat University)

⁴ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
(Student in Master of Public Administration program Faculty of Humanities and Social Sciences,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University)

*Corresponding Author. E-mail : kanyanat.se@bsru.ac.th

(Received: 31 March 2025; Revised: 20 May 2025; Accepted: 29 May 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไ้ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (2) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน (3) ศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (4) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในเขตเทศบาลตำบลบ้านไ้ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลในเขตเทศบาลตำบลบ้านไ้ ในภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ด้านอายุ และด้านรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไ้ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านระดับการศึกษา ด้านสถานภาพ และด้านอาชีพที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในระดับ 0.05 และปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านทัศนคติ ด้านผลประโยชน์ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

คำสำคัญ : ปัจจัยการมีส่วนร่วม ; แผนพัฒนาท้องถิ่น ; เทศบาลตำบล

Abstract

This study aims to examine (1) the factors influencing public participation in the formulation of local development plans in Ban Khong Subdistrict Municipality, U Thong District, Suphanburi Province; (2) the level of public participation in the formulation of local development plans; (3) differences in public participation based on personal demographic factors; and (4) the relationship between participation-related factors and public participation in local development planning. The research employed a quantitative methodology using questionnaires to collect data from a sample of 380 respondents. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics.

The findings revealed that the overall level of factors influencing public participation was high, as was the overall level of actual participation. Public participation in the preparation of local development plans was also high overall. There were no statistically significant differences in participation levels based on gender, age, or monthly income. However, significant differences at the 0.05 level were observed in relation to education level, marital status, and occupation. Additionally, participation-related factors—specifically attitudes, perceived benefits, knowledge and understanding, and communication and public relations—were found to have a strong positive correlation with public participation in the formulation of local development plans, with statistical significance at the 0.01 level.

Keywords : Participation Factors; Local Development Plan; Subdistrict Municipality

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ได้รับการส่งเสริมมาตั้งแต่การประกาศรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติการจัดทำแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ที่มีการส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับอำนาจให้มีการปกครองท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเอง เช่นเดียวกับการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนเช่นกัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในส่วนที่เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นใน หมวด 14 และในมาตรา 253 ยังมีการส่งเสริมให้มีกลไกที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ และในมาตรา 254 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2567)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบการปกครองแบบปกครองตนเองและมีพื้นที่ของตนเอง รวมถึงการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานที่มีความเกี่ยวข้องกับประชาชนต้องมีการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นการวางกรอบแนวทางในการจัดทำงบประมาณก่อนทุกครั้ง โดยการจัดทำแผนพัฒนาของท้องถิ่นนั้นต้องเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีคณะกรรมการผู้ดำรงตำแหน่งมาจากการคัดเลือกประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้แทนสะท้อนความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน ในการนำเสนอความ

คิดเห็น การยกมือเห็นชอบ ลงมติอนุมัติต่าง ๆ โดยมีหน้าที่หลักในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การประชุมประชาคมเพื่อแจ้งแนวทาง รับทราบปัญหา และความต้องการของประชาชน จะเห็นว่าภาคประชาชนคือส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นส่วนสำคัญในการเสนอแนะปัญหาและความต้องการของตนเองรวมถึงความต้องการในพื้นที่ให้กับผู้บริหารได้รับทราบ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เน้นประชาชนเป็นสำคัญและตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง (กระทรวงมหาดไทย, 2548)

เทศบาลตำบลบ้านไช้ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลตำบล อยู่ในพื้นที่อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุรินทร์ มีหมู่บ้านในเขตพื้นที่ทั้งสิ้น จำนวน 14 หมู่บ้าน (เทศบาลตำบลบ้านไช้, 2566) บริหารงานภายใต้วิสัยทัศน์การพัฒนาที่มุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเศรษฐกิจ ควบคู่การส่งเสริมงานด้านสังคม การเมือง การบริหาร การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นไปเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สำหรับแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้ นับได้ว่าได้รับความสนใจและเห็นถึงความสำคัญจากหมู่บ้านและชุมชน รวมถึงผู้บริหารท้องถิ่นเป็นอย่างมาก (กระทรวงมหาดไทย, 2561) แต่ทั้งนี้ในปัจจุบันด้วยสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนในพื้นที่ที่มีการสลับสับเปลี่ยนพื้นที่ในการทำงานด้วยการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่มีผลผลิตไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพทำให้ต้องมีการเดินทางไปทำงานนอกพื้นที่ ประกอบกับเวลาในการประชุมประชาคมตรงกับช่วงเวลาในการทำงานของประชาชน ทำให้ประชาชนบางส่วนขาดโอกาสในการเข้าร่วม ส่งผลให้ประชาชนเหล่านั้นไม่ได้มีโอกาสในการนำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะกับที่ประชุม นับเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนบางส่วนเกิดความผิดหวังและไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุผลของผู้วิจัยในการวิจัยดังกล่าว เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิธีการ และขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละโครงการกิจกรรมของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านไช้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

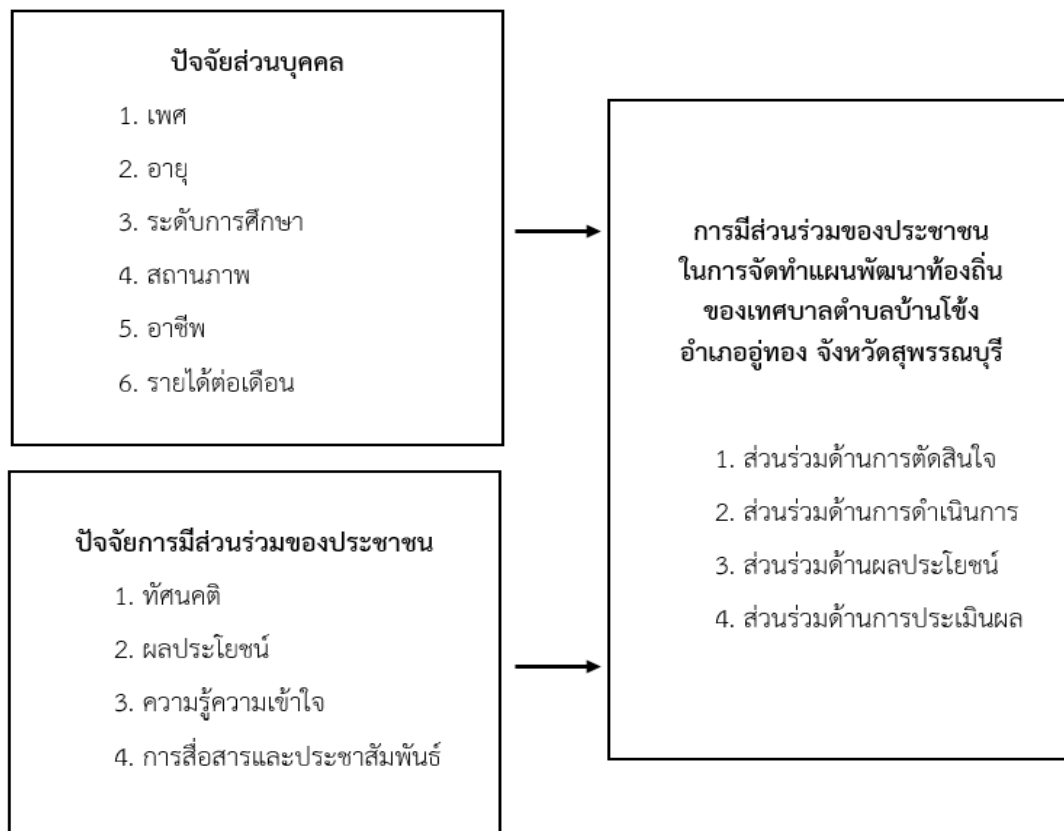
1. ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุรินทร์
2. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุรินทร์
3. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภออุทุมพรพิสัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
4. ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุรินทร์

สมมติฐานในการวิจัย

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ปัจจัยของการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ ปัจจัยการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ทศนคติ ผลประโยชน์ ความรู้ความเข้าใจ และการสื่อสารประชาสัมพันธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม
(independent variables) (dependent variable)



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา แหล่งที่มา; Arnstein (1969) และ Cohen & Uphoff (1980)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 7,336 คน จากจำนวน 14 หมู่บ้านข้อมูล อ้างอิงข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2566 (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านโฆ้ง อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาด้วยการใช้สูตรทาโร ยามาเน (Taro Yamane) โดยกำหนดค่าความคาดเคลื่อนไว้ที่ 0.05 ตามสูตรจะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน $n = 380$ คน และเมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิเพื่อแบ่งระดับชั้นในตำบลออกเป็นรายหมู่บ้าน เพื่อกำหนดโควตาตามสัดส่วน จากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามชุมชน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านจรัเก่า	617	32
2	บ้านจรัใหม่	838	43
3	บ้านหนองจอก	336	17
4	บ้านทุ่งดินดำ	587	30
5	บ้านเขากระจิว	589	31
6	บ้านสระบัวทอง	419	22
7	บ้านกกม่วง	911	47
8	บ้านหนองจอกน้อย	558	29
9	บ้านหนองสลัดไธ	404	21
10	บ้านดอนยอ	657	34
11	บ้านปากห้วย	623	32
12	บ้านดอนกลาง	309	16
13	บ้านวังวัว	248	13
14	บ้านหนองกระหนาก	240	13
รวม		7,336	380

ที่มา : สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างและวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

สร้างแบบสอบถามจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และจากกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เนื้อหาทั้งหมด 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ทศนคติ ผลประโยชน์ ความรู้ความเข้าใจ และการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ จำนวน 20 ข้อ โดยข้อคำถามในแต่ละด้านมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล จำนวน 20 ข้อ โดยข้อคำถามในแต่ละด้านมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's scale)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับเนื้อหา และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน 3 ท่าน เมื่อได้ค่า IOC (index of congruence) .67 ถึง 1.00 ถือว่าแบบสอบถามนั้นใช้ได้ จากนั้นนำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์นี้ ไปทดสอบความเชื่อมั่น (reliability)

การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยการนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ซึ่งผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้วไปทดสอบ (Pretest) กับประชาชนในตำบลอุทง อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ทั้งนี้ได้ทำการทดสอบจำนวน 30 คน โดยการตอบแบบสอบถามเหมือนกับการใช้แบบสอบถามในสถานการณ์จริงทุกประการ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ทดสอบแล้ว (pretest) ทั้ง 30 ชุด มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งแบบสอบถามได้ค่าแอลฟา (alpha) เท่ากับ .976 แสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพดี และมีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำคำถามไปใช้เก็บข้อมูลต่อไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการประสานงานไปยังผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น เพื่อขออนุญาตเข้าพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งขอความร่วมมือผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านและในพื้นที่ตำบลบ้านไช้
2. ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้แยกตามหมู่บ้านต่าง ๆ รวมจำนวน 380 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ทำการวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินวัดระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของค่าความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)
3. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (standard deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินวัดระดับความคิดเห็น 5 ระดับ การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของค่าความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)
4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4.1 เพศ ใช้สถิติ Independent Sample t-test เป็นสถิติที่ใช้ในกรณีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปรอิสระไม่เกิน 2 กลุ่ม

4.2 อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้สถิติ One-way ANOVA เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปรอิสระที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม และใช้การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. วิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไผ่ และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านไผ่ โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าสหสัมพันธ์ การแปลค่า r ของ Pearson's Coefficient Correlation ความสัมพันธ์เชิงบวกหรือลบดูที่สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)
3. กำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.8 มีอายุ 30-40 ปี ร้อยละ 30.8 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 34.5 สถานภาพสมรส ร้อยละ 61.3 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 40.0 และมีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 45.0

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1. การวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไผ่ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไผ่

ลำดับ	ปัจจัยการมีส่วนร่วม	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1	ด้านทัศนคติ	3.91	.71	สูงมาก
2	ด้านผลประโยชน์	3.77	.71	สูงมาก
3	ด้านความรู้ความเข้าใจ	3.82	.81	สูงมาก
4	ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์	3.83	.72	สูงมาก
รวมเฉลี่ย		3.83	.73	สูงมาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไผ่ โดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก มีค่าเฉลี่ย 3.83 พิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทัศนคติ อยู่ในระดับสูงมาก ค่าเฉลี่ย 3.91 รองลงมา คือ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับสูงมาก ค่าเฉลี่ย 3.83 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านผลประโยชน์ อยู่ในระดับสูงมาก ค่าเฉลี่ย 3.77

2. การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไผ่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้

ลำดับ	การมีส่วนร่วมของประชาชน	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1	ด้านการตัดสินใจ	3.88	.83	มาก
2	ด้านการดำเนินการ	3.74	.70	มาก
3	ด้านผลประโยชน์	3.78	.71	มาก
4	ด้านการประเมินผล	3.67	.84	มาก
รวมเฉลี่ย		3.77	.69	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.77 พิจารณาเป็นด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 รองลงมา คือ ด้านผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67

3. ผลการศึกษาการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากสมมติฐานข้อ 1 ที่ได้ตั้งไว้ว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ จำแนกตามเพศ

เพศ	ชาย		หญิง		t	p - value
	N = 168		N = 212			
การมีส่วนร่วมของประชาชน	($\bar{X}$)	S.D	($\bar{X}$)	S.D		
	3.73	.62	3.79	.74		

$p \leq 0.05$

ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ ด้านอายุ และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของตำบลบ้านไช้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา ด้านสถานภาพ และด้านอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของตำบลบ้านไช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

4. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของตำบลบ้านไช้

จากสมมติฐานข้อ 2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านทัศนคติ ด้านผลประโยชน์ ด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชน ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ และด้านผู้นำท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้

ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านผลประโยชน์ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

อภิปรายผล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้ ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้

ด้านทัศนคติ

ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ ด้านทัศนคติ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ประชาชนในตำบลบ้านไช้ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเนื่องจากตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับพื้นที่และตนเอง โดยร่วมนำเสนอปัญหาและความต้องการ เพื่อให้ได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย สุขอยู่ (2564) กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ การมีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้นำชุมชน ศักยภาพของประชาชน ความสะดวกของประชาชน ทัศนคติของ ประชาชน การเป็นคนในพื้นที่ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับเทศบาล และปัจจัยภายนอกชุมชนได้แก่ การประชาสัมพันธ์และสื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์ระดับความเข้มข้นของปัญหาและความต้องการของประชาชน

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านไช้มีปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลบ้านไช้ ด้านทัศนคติมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เนื่องมาจากประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในทุกขั้นตอน เริ่มต้นจากการเสนอความคิดเห็นผ่านที่ประชุมประชาคมระดับหมู่บ้าน ชุมชน และตำบล เพื่อนำเสนอปัญหาและความต้องการ ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญ และตระหนักถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการเข้ามามีส่วนร่วมของตนเอง ประชาชนในหมู่บ้านจึงร่วมกันนำเสนอโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม ทั้งในด้านการจัดบริการสาธารณะ การพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การพัฒนาส่งเสริมอาชีพ และแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น โดยจากการลงพื้นที่ในการประชุมประชาคมทุกครั้ง ผู้วิจัยพบการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน รวมถึงผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและส่วนราชการในพื้นที่ ทั้งโรงเรียนในเขตพื้นที่รัฐวิสาหกิจในเขตพื้นที่ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมประชาคม ในการเสนอโครงการ และปัญหาในพื้นที่ รวมถึงการถกประเด็นสำคัญในพื้นที่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเห็นได้จากการตระหนักและใส่ใจในการมีส่วนร่วม และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วโดยมีประชาชนเป็นผู้ให้ความร่วมมือร่วมใจเป็นอย่างดี

ด้านผลประโยชน์

ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ ด้านผลประโยชน์ เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ประชาชนในตำบลบ้านไช้ มีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาและความต้องการเพื่อนำไปจัดทำเป็นแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยช่วยจัดเรียงลำดับความสำคัญของโครงการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคมสัน ชัยวงศ์ (2562) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องมาจากประชาชนในพื้นที่มีความสนใจที่จะเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้แก่ ไฟฟ้าแสงสว่างภายในหมู่บ้านที่ยังไม่เพียงพอ และมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและอาชญากรรม โดยอยากให้แก้ไขและเร่งดำเนินการดังกล่าว

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้ เพื่อนำเสนอปัญหาหรือเสนอความต้องการที่อยากได้

ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีเทศบาลตำบลบ้านโฆ่งดำเนินการประชุมประชาคมเพื่อแจ้งให้ที่ประชุมมีมติทราบถึงแผนพัฒนาท้องถิ่นที่จะดำเนินการเพิ่มเติม เพื่อนำโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นก่อนนำมาเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป โดยประชาชนในหมู่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมเห็นได้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนจะมีส่วนร่วมได้นั้นก็ต่อเมื่อเป็นปัญหาหรือความเดือดร้อนที่มีความสำคัญทั้งต่อตัวบุคคลและต่อการดำรงชีวิต เข้าร่วมเพื่อต้องการเสนอให้รีบแก้ไขปัญหานั้นก่อนโครงการหรือกิจกรรมอื่น ๆ จึงตัดสินใจในการเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากมีความมั่นใจว่าหากเข้าร่วมโครงการจะได้บรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น และนำไปสู่การดำเนินการจริง

ด้านความรู้ความเข้าใจ

ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านโฆ่ง ด้านความรู้ความเข้าใจ เห็นด้วยในระดับมาก ประชาชนในตำบลบ้านโฆ่ง ค่อนข้างมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยได้รับการแนะนำและให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลบ้านโฆ่ง ทำให้ชุมชนมีความรู้ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี เป็นประโยชน์ในการดำเนินการในระดับหมู่บ้านและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำทิพย์ สุวรรณทอง (2558) ที่กล่าวว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการมีส่วนร่วมในการรับรู้จะอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านโฆ่ง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลบ้านโฆ่ง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาลมีการแนะนำให้ความรู้ในเรื่องของรายละเอียดโครงการหรือกิจกรรมในแผนพัฒนาท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในพื้นที่ทราบข้อมูลปัญหาและความต้องการในการนำไปสู่การพัฒนา และจากการมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวจึงมีประชาชนบางส่วนที่ได้รับมอบหมายจากชุมชนให้เป็นผู้ดำเนินการต่าง ๆ รวมถึงเป็นตัวแทนในการเป็นคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อประสานการทำงาน และการเป็นกระบอกเสียงให้กับประชาชนคนอื่น ๆ โดยเทศบาลตำบลบ้านโฆ่งจะมีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้

ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์

ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านโฆ่ง ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ประชาชนในตำบลบ้านโฆ่ง อำเภออุทุมพร จัหวัดสุพรรณบุรี เข้าร่วมการประชุมประชาคม การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จากการประกาศเสียงตามสายของหมู่บ้าน รวมถึงช่องทางออนไลน์ของทางเทศบาล ทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับพรชัย สุขอยู่ (2564) ที่กล่าวว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยสนับสนุนในด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ยังต้องมีการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านโฆ่ง ได้รับรู้แนวทางการกระบวนกรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือเข้าร่วมการประชุมประชาคมเพื่อติดตามและรับฟังปัญหาต่าง ๆ มาจากการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลตำบลบ้านโฆ่งผ่านทางหอกระจายข่าว สื่อสังคมออนไลน์และการบอกเล่าแบบปากต่อปากจากผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ แต่ทั้งนี้ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านโฆ่ง ยังมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากยังมีบางพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากหอกระจายข่าว หรือเสียงตามสายของหมู่บ้าน ประกอบกับการที่ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้ในช่วงเวลากลางวันที่มีการประชาสัมพันธ์จะไม่มีประชาชนอยู่ที่บ้าน จึงทำให้ขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารไป จึงจำเป็นต้องอาศัยการแจ้งข้อมูลแบบปากต่อปาก

วัตถุประสงค์ที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้

ด้านการตัดสินใจ

ด้านการตัดสินใจ ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอปัญหาและความเดือดร้อนต่อที่ประชุมประชาคม และมีการยกมือลงมติที่การประชุมประชาคม สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์พร เริงทัย (2563) กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการตัดสินใจ ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยเริ่มตั้งแต่ร่วมค้นหาปัญหา ร่วมวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และสรุปหาแนวทางต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหา

จากผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดสุรินทร์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เนื่องจากทุกการตัดสินใจมีผลต่อการแก้ไขปัญหา และการตอบสนองต่อความต้องการที่ประชาชนได้นำเสนอไป หรือแม้กระทั่งการนำเสนอความคิดเห็นผ่านที่ประชุมประชาคม การลงมติต่าง ๆ เช่นในการประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในทุกครั้ง โดยห้วงระยะเวลาประมาณเดือน เมษายน เทศบาลตำบลบ้านไช้จะมีการลงพื้นที่เพื่อดำเนินการจัดประชุมประชาคมเพื่อให้ประชาชนได้เสนอโครงการ หรือกิจกรรมที่ต้องการดำเนินการ ซึ่งในทุกครั้งในแต่ละหมู่บ้านจะมีการนำเสนอโครงการประมาณ 10-15 โครงการ โดยจะต้องดำเนินการจัดเรียงลำดับความสำคัญของโครงการ โดยจะคัดเลือก 5 โครงการเร่งด่วนเพื่อดำเนินการก่อน ประชาชนที่เข้าร่วมจะเข้ามามีส่วนร่วมในการยกมือเพื่อจัดลำดับความสำคัญโครงการ ในการนำไปบรรจุแผนพัฒนาท้องถิ่น และนำไปดำเนินการต่อไป

ด้านการดำเนินการ

ด้านการดำเนินการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งในการจัดลำดับความสำคัญโครงการ กิจกรรมที่จะดำเนินการในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมและภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์พร เริงทัย (2563) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองหาน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านไช้ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้ ด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก แต่หากเทียบกับด้านอื่น ๆ ถือว่าอยู่ในค่าเฉลี่ยลำดับรองสุดท้าย อันเนื่องมาจากประชาชนบางส่วนยังไม่ได้มีโอกาสในการเสนอผู้แทนเข้าเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงยังไม่ได้มีบทบาทในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ หรือไม่การนำเสนอของตนเองยังไม่ได้รับการจัดลำดับ จึงยังรู้สึกว่าตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินการตามการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยในส่วนนี้เทศบาลตำบลบ้านไช้ต้องเพิ่มการดำเนินการในส่วนของการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจกระบวนการดำเนินการที่ตรงกันเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และอาจทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกที่ไม่อยากมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ

ด้านผลประโยชน์

ด้านผลประโยชน์ ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยเทศบาลตำบลบ้านไช้สามารถพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญญาตา กระจำแจ้ง และ ชีษณพงศ์ สถามิตร (2561) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับ

ผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ตามลำดับ

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านไช้มีความเชื่อมั่นว่าหากให้ความร่วมมือในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านไช้ จะได้แผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

ด้านการประเมินผล

ด้านการประเมินผล ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยเทศบาลตำบลบ้านไช้ มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินการต่าง ๆ รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้ารับฟังผลการดำเนินงานของเทศบาลได้ แต่หากให้เทียบกับทั้ง 4 ด้าน จะพบว่าด้านการประเมินผล การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชร โทพล (2561) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านไช้มีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลน้อยกว่าด้านอื่น ๆ อันเนื่องมาจากการให้ความรู้ ความเข้าใจในด้านเข้าถึงการติดตามและประเมินผล รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามารับฟัง หรือแสดงความคิดเห็นในกระบวนการการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น และการตรวจสอบคุณภาพ และความโปร่งใสอย่างยั่งยืนสืบต่อไป

การทดสอบสมมติฐาน สมมติฐานในการวิจัยที่กำหนดไว้ คือ

สมมติฐานข้อที่ 1

จากสมมติฐานข้อ 1 ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของตำบลบ้านไช้ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา ด้านสถานภาพ ด้านอาชีพ และด้านรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นในส่วนนี้ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านไช้ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคล นอกเหนือจากปัจจัยด้านเพศที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าไปมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการดำเนินการมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับบทความวิจัยของลัดดาวรรณ นนปะติ และวัลลภ รัฐธรรานนท์ (2559) ที่กล่าวว่า การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามปัจจัยคุณลักษณะด้านเพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ รายได้ ระดับการศึกษา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ รายได้ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานข้อที่ 2

จากสมมติฐานข้อ 2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านผลประโยชน์ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลบ้านไช้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

การทดสอบสหสัมพันธ์

ผลรวมของตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = .870^{**}$) กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นในส่วนนี้ว่า ความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านไช้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยดังกล่าวในส่วนที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง มีความสอดคล้องกันในปัจจัยด้านผลประโยชน์ที่มีความสัมพันธ์สูงเป็นอันดับแรก ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าผลประโยชน์คือปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านไช้ยังอยู่ในระดับมากก็จริง แต่ยังคงมีประชาชนรู้สึกผิดหวังบางส่วนต่อกระบวนการจัดกิจกรรมสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้านทัศนคติ ด้านผลประโยชน์ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชน ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชน ได้แก่ ความเชื่อมั่นในผู้นำชุมชน ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และโอกาสในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งหากขาดปัจจัยเหล่านี้ก็จะนำไปสู่ความรู้สึกว่า "ไม่มีประโยชน์" ในการเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นการพัฒนาวิธีการและขั้นตอนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรให้ความสำคัญกับการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนสามารถแสดงออกถึงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีระบบสื่อสารที่เข้าถึงง่ายและสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนตำบลบ้านไช้ ด้านผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ต่ำที่สุด สาเหตุมาจากประชาชนเสียสละเวลาในการทำงานมาเข้าร่วมการประชุมสูญเสียรายได้ และไม่ได้รับผลประโยชน์

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อนำผลการศึกษาและวิจัยไปปรับปรุงและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน ในประเด็นอื่น ๆ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในกรณีอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2567). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น*. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2567, จาก: <https://www.dla.go.th/work/planlocal/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD.htm>.
- กระทรวงมหาดไทย. (2548). *ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548*. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กระทรวงมหาดไทย. (2561). *ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กระทรวงมหาดไทย.
- คมสัน ชัยวงศ์. (2562). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปะหัน อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. [การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. คลังสารสนเทศดิจิทัล. <https://opac01.stou.ac.th/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=166640#>
- เทศบาลตำบลบ้านไผ่. *แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566*. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2567, จาก : <https://ban-khong.go.th/public/list/data/detail/id/208/menu/1196/page/1/catid/1>
- น้ำทิพย์ สุวรรณทอง. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพัน*. [งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยบูรพา]. คลังดิจิทัล. <https://buuir.buu.ac.th/handle/1234567890/10946>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 6). สุวีริยาสาส์น.
- เบญญาดา กระจำแจ้ง. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของแผนการพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี เฉพาะด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหลักห้า จังหวัดสมุทรสาคร*. [งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา]. คลังปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา. <https://buuir.buu.ac.th/handle/1234567890/8684>
- เพชร โทพล. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาราชควาย อำเภอมืองนครพนม จังหวัดนครพนม*. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม]. คลังดิจิทัล. <https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2561/127072/Tophol%20Patchara.pdf>
- พรชัย สุขอยู่. (2564). *การส่งเสริมและสนับสนุนการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักห้า*. [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. คลังสารสนเทศดิจิทัล. https://lib-search.nida.ac.th/permalink/f/1lnpljf/ALEPH_MONO000214791
- พิมพ์พร เริงทัย. (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลดงคอน อำเภอสวรรคบุรี จังหวัดชัยนาท*. [การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. คลังสารสนเทศดิจิทัล.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2568, จาก <https://www.ratchakitcha.soc.go.th>

ลัดดาวรรณ นนปะติ, และวัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. *วารสารการบริหารปกครอง*, 5(2), 291–305.

สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านไผ่ อำเภ่อู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. (2566). สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2566, จาก: <https://ban-khong.go.th/public/list/data/index/menu/1144>.

Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216–224. <https://doi.org/10.1080/01944366908977225>

Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Participation in development projects: The dynamics of participation in rural development projects and their implications for the role of the external agent*. Ithaca, NY: Cornell University, Rural Development Committee.

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค
ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเอง
ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา
The Relationship Between Adversity Quotient, Emotional Intelligence,
and Self-Esteem Among Undergraduate Students at Burapha University

วิภาภรณ์ วิเวกวรรณ (Wiphaporn Wiwekwon) E-mail: vipse28105@gmail.com ¹

กนก พานทอง (Kanok Panthong) E-mail: kanok1459@gmail.com ^{2*}

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
(Master Degree's Student of Science Program in Counseling Psychology, Faculty of Education, Burapha University)

² ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
(Department of Research and Applied Psychology, Faculty of Education, Burapha University)

*Corresponding Author. E-mail : kanok1459@gmail.com

(Received: 28 March 2025; Revised: 4 June 2025; Accepted: 6 June 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ และชั้นปี และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 138 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*Power และทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่า t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient: r)

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคของนิสิตภาพรวม มีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคของนิสิต พบว่า เพศ และชั้นปีที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคกับความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค ; ความฉลาดทางอารมณ์ ; การเห็นคุณค่าในตนเอง

Abstract

This research aimed to study and compare the Adversity quotient of undergraduate students at Burapha University, classified by gender and year of study, and to examine the relationships between Adversity Quotient, Emotional Intelligence, and Self-Esteem of undergraduate students. The sample consisted of 138 undergraduate students from Burapha University, determined using G*Power software and selected through multi-stage sampling. The research instrument was a questionnaire that measured Adversity quotient, Emotional intelligence, and Self-esteem. Data were analyzed using Mean (M), Standard Deviation (SD), t-test for independent samples, F-test with one-way ANOVA, and Pearson's Correlation Coefficient (r).

The results showed that students had a high level of Adversity quotient. There were significant differences in Adversity quotient between genders and among different years of study at the .05 level. Furthermore, Adversity quotient, Emotional intelligence and Self-esteem were positively correlated with at the .01 significance level.

Keywords : Adversity Quotient ; Emotional Intelligence ; Self-Esteem

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่สร้างความท้าทายให้กับสภาพสังคมโลกรวมถึงสังคมไทยในปัจจุบันที่ต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิกฤตโรคระบาด ความกดดัน และความพลิกผัน ปัญหาและอุปสรรคในรูปแบบใหม่ ๆ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศท่ามกลางกระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายในเพื่อให้บุคคลสามารถเติบโตต่อไปได้อย่างมั่นคงท่ามกลางความผันแปรที่เกิดขึ้นรอบด้าน และพร้อมต่อความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) จากสถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าในแต่ละวันบุคคลต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง ความยากลำบาก หรือเหตุการณ์ที่ท้าทายความมั่นคงทางจิตใจของตนเอง ความทุกข์ยากดังกล่าวไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อสภาวะอารมณ์แค่ชั่วคราว แต่ยังส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อสภาพจิตใจของแต่ละบุคคลในระยะยาว บุคคลจึงต้องมีความจำเป็นที่จะแสวงหาวิธีการในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติและมีความสุข

บุคคลที่มีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ซึ่งเป็นความสามารถที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถจัดการกับปัญหา เอาชนะความทุกข์ยากลำบาก หรือความฉลาดในการฝ่าวิกฤต สามารถเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส มองปัญหาเป็นเรื่องท้าทายในชีวิต แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ยังเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็งภายในจิตใจ และความพร้อมในการเผชิญกับอุปสรรคปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้เยาวชนและเด็กวัยรุ่นใหม่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ได้ ดังที่ Stoltz (1997) ได้นิยาม ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient: AQ) เป็นความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคและความยากลำบาก หรือความฉลาดในการฝ่าวิกฤต สามารถเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส มองปัญหาเป็นเรื่องท้าทายในชีวิต (คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2567) ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการประสบความสำเร็จในชีวิต กล่าวคือ บุคคลใดมีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับสูง ก็จะส่งผลให้สามารถควบคุมแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่ผ่านเข้ามาให้บรรลุล่วงผ่านพ้นไปได้โดยไม่ย่อท้อต่อ

อุปสรรค ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลมีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคก็จะเกิดความรู้สึกท้อแท้ เหนื่อยหน่าย หรือล้มเลิกความพยายามได้ง่าย ก็ส่งผลทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในชีวิตและไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข

ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ยังมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเอง ที่ว่าการบุคคลที่ตระหนักถึงความรู้สึก ความคิด อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ควบคุมอารมณ์ และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม เป็นความฉลาดทางอารมณ์ที่สามารถเผชิญกับอุปสรรคและข้อขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จักจัดความเครียดที่จะขัดขวางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อันมีค่าของตนได้ (ทศพร ประเสริฐสุข, 2542) ดังที่ Goleman (1998) ให้ความหมายว่า ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence: EQ) เป็นความสามารถของบุคคลในการตระหนักรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง รู้ที่จะแสดงอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาในรูปแบบและเวลาที่เหมาะสมได้เป็นอย่างดี ตลอดจนมีความสามารถที่จะเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ ทั้งสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็น ดังคำกล่าวที่ว่า วัยรุ่นที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับต่ำจะมีโอกาสทำพฤติกรรมเสี่ยงมากกว่าวัยรุ่นที่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับสูง

เนื่องจากวัยรุ่นที่มีความฉลาดทางอารมณ์ดีจะสามารถรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง สามารถควบคุมอารมณ์ มีการคิดพิจารณา และตัดสินใจที่ดีว่าตนเองจะจัดการกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นนั้นอย่างไรให้มีความเหมาะสมที่สุด แต่ในทางตรงกันข้ามหากวัยรุ่นมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม วัยรุ่นจะไม่สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ และจะแสดงออกผ่านการทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (พิมพ์รัตน์ ธรรมรักษา และอาภาพร เผ่าวัฒนา, 2562) ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของความสามารถทางอารมณ์ของนักศึกษาเป็นสำคัญต่อผลการเรียนที่สูงขึ้น (Checa-Domene et al., 2022) และยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการทำพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น และยังเป็นตัวทำนายความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (Stoltz, 1997; Singhakant et al., 2018) และยังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง (Bsharat, 2024)

บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเอง จะมีความสามารถในการเผชิญกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิต สามารถยอมรับสถานการณ์ที่ผิดหวังและท้อแท้ ด้วยความหวังและความกล้าหาญได้ดี มีความเชื่อมั่นในความสามารถที่จะแก้ไขและทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามที่ตั้งไว้ (คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559) ดังนั้น การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (Jumareng & Setiawan, 2021; Sari, Abdi, & Purnomowati, 2024) ซึ่งบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเอง จะมีความสามารถในการเผชิญกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิต สามารถยอมรับสถานการณ์ที่ผิดหวังและท้อแท้ ด้วยความหวังและความกล้าหาญได้ดี มีความเชื่อมั่นในความสามารถที่จะแก้ไขและทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามที่ตั้งไว้

จากแนวคิดของ Carl Roger ในทฤษฎีตัวตน (Self Theory) ที่กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินตนเองระหว่างตัวตนตามความเป็นจริงและตัวตนตามอุดมคติ โดยบุคคลที่มีคุณค่าในตนเองสูง จะมีความสามารถในการเผชิญกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิต และสามารถยอมรับสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิดหวังและท้อแท้ใจด้วยความหวังและความกล้าหาญ มีการประเมินตนเองในทางบวก มีความเชื่อมั่นในความสามารถจนมั่นใจได้ว่าตนเองสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามที่ต้องการ ส่วนบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะมองเห็นตนเองหรือมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในอุดมคติที่ขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับตนเองตามความเป็นจริง อาจเกิดความเครียด ความกดดัน มีสภาพจิตใจที่หดหู่ เพราะรับรู้ว่าคุณค่าตนเองไม่มีค่า ไม่มีความภาคภูมิใจ ไม่กล้าแสดงออก ขาดความกระตือรือร้น ไม่มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง (คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559; McLeod, 2025) และการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์และเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำนายความฉลาดทางอารมณ์ (Murad, 2021)

โดยเฉพาะนิสิตระดับปริญญาตรีที่อยู่ในช่วงเริ่มต้นของวัยรุ่นตอนปลายเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่วัยผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ เป็นวัยที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นช่วงวัยที่แสวงหาอัตลักษณ์ของตนเอง และต้องเผชิญกับการปรับตัวในหลายด้าน อีกทั้งการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีสามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร และมีความสามารถในการออกสู่โลกของการทำงานได้ ดังที่ Stollberg (1956) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้แก้ปัญหาแต่ละคนย่อมมีวิธีการแก้ปัญหาที่ไม่เหมือนกัน ไม่มีขั้นตอนที่แน่นอน และไม่เป้นไปตามลำดับขั้น วิธีการแก้ปัญหาของแต่ละคน จึงขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน วุฒิภาวะ สภาพการณ์ที่แตกต่าง กิจกรรมและความสนใจของแต่ละคน ที่มีต่อปัญหานั้น ซึ่งความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตแต่ละคน จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่นิสิตต้องนำทักษะความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเอง ไปใช้ในการใช้ชีวิตในการเรียน ชีวิตประจำวัน และการทำงานต่อไป

จากแนวคิดและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองที่มีผลต่อตัวนิสิตอย่างมาก จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมให้นิสิตประสบความสำเร็จในการเรียนและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสามารถในการรับมือและจัดการกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตอย่างอดทน และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค จนสามารถเอาชนะปัญหาและอุปสรรคที่เผชิญได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่และบุคลากรที่มีคุณภาพของสังคม ตลอดจนสามารถประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในชีวิต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ และชั้นปี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

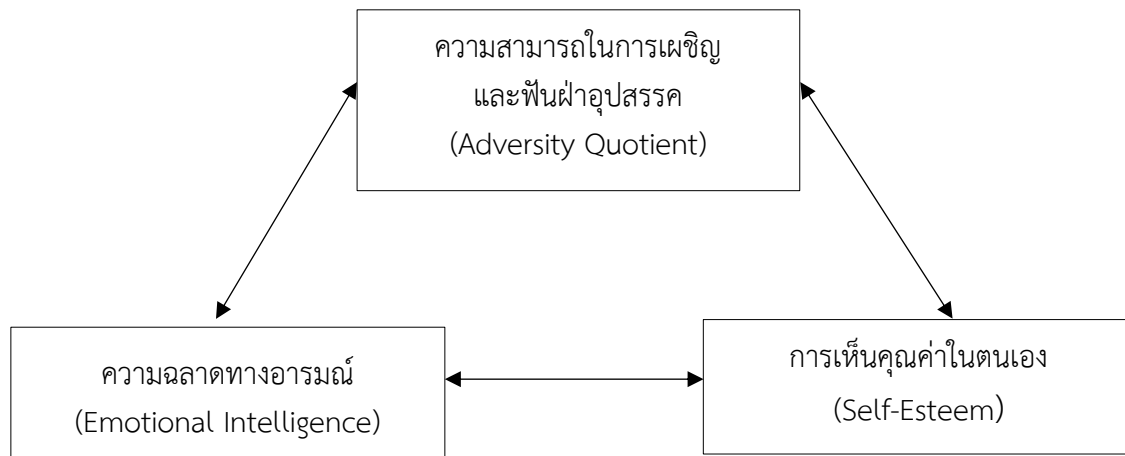
สมมติฐานในการวิจัย

1. นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา มีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคอยู่ในระดับสูง
2. นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีเพศและชั้นปีต่างกัน มีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคแตกต่างกัน
3. การเห็นคุณค่าในตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่นำมาศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคย้อนหลังไม่เกิน 5 ปี (2562-2567) ทั้งในและต่างประเทศ มาสังเคราะห์และคัดเลือกตัวแปรที่มีความถึ

สูงสุดแล้วนำมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) ตามแนวคิดของ Stoltz (1997) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ตามแนวคิดของ Goleman (1998) และการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ตามแนวคิดทฤษฎีตัวตน (Self Theory) ของ Carl Roger มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้



รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ มีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 25,119 คน จากข้อมูลของกองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2567 ข้อมูล ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2567 (กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*Power 3.1 มีการกำหนด Test family เป็น Exact และ Statistical test เป็น Correlation: Bivariate normal model กำหนดค่า Effect Size เท่ากับ 0.3 และค่า Power เท่ากับ 0.95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย สุ่มคณะวิชาในมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวนร้อยละ 50% จาก 3 กลุ่มสาขาวิชา กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ คณะโลจิสติกส์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 3 คณะวิชา กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อสุขภาพ ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ และคณะสาธารณสุขศาสตร์ จำนวน 4 คณะวิชา และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 4 คณะวิชา รวมทั้งสิ้น 11 คณะวิชา

ขั้นที่ 2 สุ่มนักศึกษาด้วยวิธีการเลือกตามความสะดวก (Convenience Sampling) ตามสัดส่วนของนิสิตในคณะวิชาที่สุ่มได้จากขั้นที่ 1 มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน 138 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา แบ่งออกเป็น 4 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ เพศ และชั้นปี

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ตาม Adversity Response Profile (ARP) ของ Stoltz (1997) แบ่งการวัดออกเป็น 4 มิติ ได้แก่ มิติด้านการควบคุม (Control) มิติด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ (Origin and Ownership) มิติด้านผลกระทบ (Reach) และมิติด้านความอดทน (Endurance)

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ ตาม The Schutte Self Report Emotional Intelligence Test (SSEIT) ของ Schutte et al. (1998)

ตอนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ตาม Rosenberg Self-Esteem Scale (RSE) ของ Rosenberg (1965)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา จำนวน 3 คน วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Congruence: IOC) มีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตระดับปริญญาตรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในรูปแบบ Google Form กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 คน

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความสมบูรณ์ที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 138 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบลักษณะกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายระดับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ของ Best (1970) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคระดับสูงมาก
 คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคระดับสูง
 คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคระดับต่ำ
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคระดับต่ำมาก

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรที่จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบที แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่อิสระต่อกัน (Independent t-test) และจำแนกตามชั้นปี โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient: r) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และใช้เกณฑ์การพิจารณาระดับ ความสัมพันธ์ทั้งในทางบวกและลบดังนี้ (Cohen, 1988)

- ระหว่าง -0.29 ถึง 0.00 หรือ 0.00 ถึง 0.29 หมายถึง ระดับต่ำ
 ระหว่าง -0.49 ถึง -0.30 หรือ 0.30 ถึง 0.49 หมายถึง ระดับปานกลาง
 ระหว่าง -1.00 ถึง -0.50 หรือ 0.50 ถึง 1.00 หมายถึง ระดับสูง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ และชั้นปี

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	111	80.4
ชาย	27	19.6
รวม	138	100.0
ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	39	28.3
ชั้นปีที่ 2	49	35.5
ชั้นปีที่ 3	34	24.6
ชั้นปีที่ 4	16	11.6
รวม	138	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 111 คน ร้อยละ 80.4 และเป็นเพศชาย จำนวน 27 คน ร้อยละ 19.6 เมื่อจำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่เป็นชั้นปีที่ 2 จำนวน 49 คน ร้อยละ 35.5 รองลงมาเป็นชั้นปีที่ 1 จำนวน 39 คน ร้อยละ 28.3 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 34 คน ร้อยละ 24.6 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 16 คน ร้อยละ 11.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

ตัวแปร	$\bar{x}$	SD	แปลผล
- ด้านการควบคุม	3.73	.78	สูง
- ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ	3.75	.66	สูง
- ด้านผลกระทบ	3.68	.79	สูง
- ด้านความอดทน	3.47	.92	สูง
ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค	3.65	.67	สูง

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตภาพรวม ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา มีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.65$, $SD = .67$) และเมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.75$, $SD = .66$) ด้านการควบคุม ($\bar{x} = 3.73$, $SD = .78$) ด้านผลกระทบ ($\bar{x} = 3.68$, $SD = .79$) และด้านความอดทน ($\bar{x} = 3.47$, $SD = .92$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ และชั้นปี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{x}$	SD	df	t	p
หญิง	111	3.52	.63	136	-4.93*	.00
ชาย	27	4.17	.57			

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ ปรากฏว่า ค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -4.93 และค่า p น้อยกว่า .05 แสดงให้เห็นว่า นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อจำแนกตามเพศ มีค่าเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการตรวจสอบความเท่ากันของความแปรปรวนความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี

ตัวแปรตาม	$F_{Levene's}$	$df1$	$df2$	p
ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค	.95	3	134	.41

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 ผลการตรวจสอบความเท่ากันของความแปรปรวนความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี ด้วยสถิติ Levene's Test of Equality of Error Variances test ปรากฏว่า ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค มีค่าสถิติทดสอบ $F_{Levene's}$ เท่ากับ .95 โดยมีค่า p เท่ากับ .41 แสดงให้เห็นว่า ความแปรปรวนความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี

ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค	SS	df	MS	F	p
Between Groups	5.79	3	1.93	4.55*	.00
Within Groups	56.78	134	.42		
Total	62.57	137			

* $p < .05$

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี ปรากฏว่า ค่าสถิติทดสอบ F เท่ากับ 4.55 โดยมีค่า p เท่ากับ .00 แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อจำแนกตามชั้นปีมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้น จึงนำผลไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Scheffe เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี

ตัวแปรตาม	ชั้นปี					
		$\bar{x}$	ชั้นปี 1	ชั้นปี 2	ชั้นปี 3	ชั้นปี 4
ความสามารถ	ชั้นปี 1	3.46	-			
ในการเผชิญ	ชั้นปี 2	3.71	.25	-		
และฟื้นฟ้อ	ชั้นปี 3	3.55	.09	.16	-	
อุปสรรค	ชั้นปี 4	4.15	.69*	.44	.60*	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามชั้นปี ด้วยวิธีทดสอบแบบ Scheffe ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคแตกต่างกัน จำนวน 2 คู่ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปี 1 กับ ชั้นปี 4 แตกต่างกัน และนักศึกษาชั้นปี 3 กับ ชั้นปี 4 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา

ตัวแปร	ความสามารถในการเผชิญ และฟื้นฟ้อุปสรรค (X_1)	ความฉลาดทางอารมณ์ (X_2)	การเห็นคุณค่าในตนเอง (X_3)
ความสามารถในการเผชิญและ ฟื้นฟ้อุปสรรค (X_1)	1.00	-	-
ความฉลาดทางอารมณ์ (X_2)	.70**	1.00	-
การเห็นคุณค่าในตนเอง (X_3)	.75**	.65**	1.00

** $p < .01$

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ปรากฏว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค (X_1) ความฉลาดทางอารมณ์ (X_2) และการเห็นคุณค่าในตนเอง (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .65 ถึง .75 อยู่ในระดับความสัมพันธ์เชิงบวก ระดับสูง โดยตัวแปรความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค (X_1) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปร ความฉลาดทางอารมณ์ (X_2) ทางบวก ($r = .70$) และตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง (X_3) ทางบวก ($r = .75$) และ ความฉลาดทางอารมณ์ (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเอง (X_3) ทางบวก ($r = .65$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตภาพรวม ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา มีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.65$, $SD = .67$) และเมื่อพิจารณารายด้าน ปรากฏว่า ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านสาเหตุและความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.75$, $SD = .66$) ด้านการควบคุม ($\bar{x} = 3.73$, $SD = .78$) ด้านผลกระทบ ($\bar{x} = 3.68$, $SD = .79$) และด้านความอดทน ($\bar{x} = 3.47$, $SD = .92$) ตามลำดับ นั้นแสดงให้เห็นว่านิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา มีความสามารถในการจัดการปัญหาและรับมือกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาให้บรรลุและผ่านพ้นไปได้โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความยืดหยุ่นทางจิตใจ และมีทักษะในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่ยากลำบาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Stoltz (1997) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคสูงจะสามารถเผชิญกับความยากลำบากและความท้าทายได้ดีกว่าบุคคลที่มีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคต่ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียงเพ็ญ จิรัชย์ และคณะ (2564) และ Choompunuch et al. (2018) พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟ้อุปสรรคโดยรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟ้อุปสรรคทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับสูง

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ และชั้นปี พบว่า นิสิตที่มีเพศแตกต่างกัน มีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นิสิตที่มีชั้นปีแตกต่างกัน มีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับแนวคิดของ Stollberg (1956) กล่าวว่า ผู้แก้ปัญหาแต่ละคนย่อมมีวิธีการแก้ปัญหาที่ไม่เหมือนกัน ไม่มีขั้นตอนที่แน่นอน และไม่เป้นไปตามลำดับขั้น วิธีการแก้ปัญหาของแต่ละคนขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน วุฒิภาวะ สภาพการณ์ที่แตกต่าง และกิจกรรมและความสนใจของแต่ละคนที่มีต่อปัญหานั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ วงษ์เกิด (2558) พบว่า นักศึกษาที่มีเพศและชั้นปีแตกต่างกันมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟ้อุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพียงเพ็ญ จิรัชย์ และคณะ (2564) Singh and Kaur (2017) และ Cagape et al. (2024) พบว่า นักศึกษาเพศหญิงและชายมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฟ้อุปสรรคแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวัน วงษ์บุญหนัก และคณะ (2565) พบว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khairani and Abdullah (2018) พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคน้อยกว่าเมื่อเทียบกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และแสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคกับความเป็นอยู่ที่ดีทางวิชาการ โดยความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคเป็นองค์ประกอบสำคัญในการปรับตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในการเผชิญกับปัญหาที่ท้าทาย ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับมากกับความเป็นอยู่ที่ดีทางวิชาการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการเห็นคุณค่าในตนเอง สอดคล้องกับ ทศพร ประเสริฐสุข (2542) กล่าวว่า บุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะมีการ

ตระหนักถึงความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายในตลอดจนสามารถรอคอยการตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถให้กำลังใจตนเองในการเผชิญกับอุปสรรคและข้อขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จักจัดความเครียดที่จะขัดขวางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อันมีค่าของตนได้ และกล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีคุณค่าในตนเองสูง (high self-esteem) จะมีความสามารถในการเผชิญกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิต และสามารถยอมรับสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิดหวังและท้อแท้ด้วยความหวังและความกล้าหาญได้ดี มีความเชื่อมั่นในความสามารถจนมั่นใจได้ว่าตนเองสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามที่ต้องการ จะมีความสุขและใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ (คณะจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิราภรณ์ วงษ์เกิด (2558) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sinekha et al. (2024) และ Effendi et al. (2016) ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค และความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคเป็นตัวทำนายที่สำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Latifa and Islami (2020) ที่ชี้ให้เห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์เป็นตัวทำนายความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Jumareng and Setiawan (2021) และ Djunaidah et al. (2023) แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยของ Onwubiko (2020) และ Saati et al. (2021) พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความฉลาดทางอารมณ์ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Singhakant et al. (2018) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ ความกระตือรือร้น การเห็นคุณค่าในตนเอง ความรู้สึกมีอิสระในตัวเอง มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา ดังนั้น จึงขอเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ดังนี้

สถาบันการศึกษาควรพัฒนาและส่งเสริมความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองควบคู่ไปกับการส่งเสริมความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค จะช่วยให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ให้สามารถควบคุมและจัดการอารมณ์ของตนเองได้ดี และเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองว่าตนเองมีศักยภาพและภาคภูมิใจความสามารถของตนเองในทางบวก ส่งผลให้เกิดความกล้าในการเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยความอดทนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับตัวแปรความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ความฉลาดทางอารมณ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถอธิบายตัวแปรต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของนิสิต โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น กลุ่มสาขาวิชา คณะวิชา เช่น กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (คณะ

พยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ เป็นต้น) กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ เป็นต้น) และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ เป็นต้น)

3. ควรมีการศึกษากับปัจจัยอื่น ๆ เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความพึงพอใจ ความสุขในการเรียน ภาวะผู้นำ เป็นต้น ที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคของนิสิต เพื่อจะนำปัจจัยต่าง ๆ มาส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคของนิสิตให้มีความกล้าและอดทนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กองทะเบียนและประมวลผลการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. (2567). *จำนวนนิสิตใหม่*. ค้นเมื่อ 31 กรกฎาคม 2567, จำนวนนิสิตใหม่. <https://reg.buu.ac.th/registrar/stat.asp?avs875723685=1>.
- คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (4 มีนาคม 2559). *Self-esteem – การเห็นคุณค่าในตนเอง*. ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2567, สารความรู้. <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/self-esteem/>.
- คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (16 พฤษภาคม 2567). *ความสามารถในการฟื้นฝ่าอุปสรรค – Adversity quotient*. ค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2567, สารความรู้. <https://www.psy.chula.ac.th/th/feature-articles/adversity-quotient/>.
- จิราภรณ์ วงษ์เกิด. (2558). *การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค(AQ) ของนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี:กรุงเทพฯ ศูนย์ข้อมูลการวิจัย Digital "วช." สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.). <https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/281626>.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2542). ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 5(1), 29-35.
- ปิยะวัน วงษ์บุญหนัก, ศรัณย์ กอสนาน, ปิพิญา แสงผล, และนัสเรียม นิเมะยู. (2565). การศึกษาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาเภสัชศาสตร์กรณีศึกษา:คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 14(28), 70-80.
- พิมพ์รัตน์ ธรรมรักษา, และอาภาพร เผ่าวัฒนา. (2562). ความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น. *วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล*, 35(3). 212-223.
- เพียงเพ็ญ จิรัชัย, ปกรณ์ สุปินานนท์, และ วนิดา บัวทิพย์. (2564). การศึกษาความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟื้นฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้และเทคโนโลยี*, 1(2), 70-78.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)*. ค้นเมื่อ 31 กรกฎาคม 2567, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=13651.
- Best, J. W. (1970). *Research in education*. Prentice Hall.
- Bsharat, F. (2024). Relationship between emotional intelligence and self-esteem among nursing students. *SAGE Open Nursing*, 10, 23779608241252248.
- Cagape, W. E., Baog, I. W., & Villarente, S. V. D. (2024). The Impact of Demographic Factors on Adversity Quotient and Emotional Intelligence among In-Service Special Education Teachers. *The Impact of Demographic Factors on Adversity Quotient and Emotional Intelligence among In-Service Special Education Teachers*, 141(1), 10-10.

- Checa-Domene, L., Luque de la Rosa, A., Gavín-Chocano, Ó., & Torrado, J. J. (2022). Students at risk: Self-esteem, optimism and emotional intelligence in post-pandemic times?. *International journal of environmental research and public health*, 19(19), 12499.
- Choompunuch, B., Bungamongkon, N., Rerkjaree, S., Srisuruk, P., & Chanthas, P. A. (2018). A Study of Adversity Quotient of Undergraduate Students, Faculty of Education, Khon Kaen University. *Editorial Staff*, 642.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis of the behavioral sciences*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Djunaidah, S., Matulesy, A., & Rini, R. A. P. (2023). Self-Esteem And Adversity Quotient To Increase Learning Independence. *International Journal of Research in Counseling*, 2(2), 1-14.
- Effendi, M., Matore, E. M., & Khairani, A. Z. (2016). Correlation between adversity quotient (AQ) with IQ, EQ and SQ among polytechnic students using rasch model. *Indian Journal of Science and Technology*, 9(1), 1-8.
- Goleman, D. (1998). *Working with emotional intelligence*. Bantam Books.
- Jumareng, H., & Setiawan, E. (2021). Self-esteem, adversity quotient and self-handicapping: Which aspects are correlated with achievement goals. *Cakrawala Pendidikan*, 40(1), 147-157.
- Khairani, A. Z., & Abdullah, S. M. S. (2018). Relationship between adversity quotient and academic well-being among Malaysian undergraduates. *Asian Journal of Scientific Research*, 11(1), 51-55.
- Latifa, R., & Islami, L. A. (2020). The Adversity Quotient Of Pesantren Students: The Effects Of Academic Stress, Emotional Intelligence, Academic Self-Concept and Social Supports. *Psikis: Jurnal Psikologi Islami*, 6(2), 153-163.
- McLeod, S. (2025). *Carl Rogers humanistic theory and contribution to psychology*. *Simply Psychology*. <https://www.simplypsychology.org/carl-rogers.html>
- Murad, O. (2021). Relationship between emotional intelligence, self-esteem and achievement motivation. *Dirasat: Human and Social Sciences*, 48(4).
- Onwubiko, E. C. (2020). *A study on the Relationship between Self-esteem and Emotional Intelligence among librarians in Nigerian universities*. *Library Philosophy & Practice*.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton University Press.
- Saati, M., NasiriZiba, F., & Haghani, H. (2021). The correlation between emotional intelligence and self-esteem in patients with intestinal stoma: A descriptive-correlational study. *Nursing open*, 8(4), 1769-1777.
- Sari, A. S., Abdi, A. W., & Purnomowati, D. R. (2024). RELATIONSHIP BETWEEN SELF ESTEEM AND ADVERSITY QUOTIENT WITH SELF REGULATED LEARNING FOR STUDENTS MAJORING IN GEOGRAPHY EDUCATION FKIP USK. *Jurnal Ilmiah Mahasiswa Pendidikan Geografi*, 9(2).
- Schutte, N. S., Malouff, J. M., Hall, L. E., Haggerty, D. J., Cooper, J. T., Golden, C. J., & Dornheim, L. (1998). Development and validation of a measure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 25, 167-177.

- Sinekha, P. P., Inamdar, I. F., & Gadekar, R. D. (2024). IJCM_358A: A Study of Adversity Quotient, Emotional Quotient and Spiritual Quotient among Medical Undergraduates in Nanded District of Maharashtra. *Indian Journal of Community Medicine*, 49(Suppl 1), S103.
- Singh, K., & Kaur, R. (2017). Adversity quotient of higher education students in relation to achievement motivation and learning behaviour. *Man In India*, 97(23), 751-759.
- Singhakant, S., Phattharayuttawat, S., Chaychum, N., Ngamthipwatthana, T., Imaroonrak, S., Sumalrot, T., & Auampradit, N. (2018). The Selected Factors Related to Adversity Quotient [AQ] of The First Year Students of Naresuan University. *Journal of the Medical Association of Thailand*, 101.
- Stollberg, R.J. (1956). Problem Solving, The Process Game in Science Teaching. *Science Teacher*, 23, 225-228.
- Stoltz, P. G. (1997). *Adversity quotient: Turning obstacles into opportunities*. John Wiley and Sons.

อุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมในนิตยสารจำขึ้นใจของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

Metaphors of Morality and Ethics in the *Chamkeunjai* Magazine of the Office of the Civil Service Commission (OCSC)

ยมลภัทร ภัทรคุปต์ (Yamonpat Pattarakup) Email: yamonpat@live.ur.ue.ac.th^{1*}

¹สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
(Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Uttaradit Rajabhat University)

*Corresponding Author. E-mail : yamonpat@live.ur.ue.ac.th

(Received: 28 January 2025; Revised: 15 May 2025; Accepted: 29 May 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาการใช้อุปลักษณ์คุณธรรมและจริยธรรมในนิตยสาร จำขึ้นใจ โดยวิเคราะห์จากเนื้อหาของวารสารที่เผยแพร่ในระหว่างปี พ.ศ. 2556-2560 รวมทั้งหมด 24 ฉบับ เพื่อวิเคราะห์อุปลักษณ์ในวารสารตามแนวคิดทฤษฎีมนโอปลักษณ์ (Conceptual Metaphor Theory) โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือการศึกษาค้นคว้าอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนทัศน์เรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่ปรากฏในนิตยสารจำขึ้นใจและเพื่อศึกษาหน้าที่ของอุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่าอุปลักษณ์มีบทบาทสำคัญในการอธิบายแนวคิดนามธรรมของคุณธรรมและจริยธรรมให้เป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจและมุมมองใหม่ให้ผู้อ่าน พบมนโอปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรม 12 มโนปลักษณ์ ได้แก่ [คุณธรรมจริยธรรมคือวัตถุสิ่งของ] [คุณธรรมจริยธรรมคือพืชพรรณ/ต้นไม้] [คุณธรรมจริยธรรมคือสงคราม/การต่อสู้] [คุณธรรมจริยธรรมคือเส้นทาง] [คุณธรรมจริยธรรมคือเครื่องมือ] [คุณธรรมจริยธรรมคือผู้มีอำนาจ] [คุณธรรมจริยธรรมคือรากฐานของสิ่งก่อสร้าง] [คุณธรรมจริยธรรมคือสิ่งมีค่า] [คุณธรรมจริยธรรมคือพลังงาน] [คุณธรรมจริยธรรมคือการขึ้น] [คุณธรรมจริยธรรมคือความสะอาด] และ [คุณธรรมจริยธรรมคือวัคซีนป้องกันโรค] หน้าที่หลักของมนโอปลักษณ์คือการถ่ายทอดแนวคิดและส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้อ่าน ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการใช้อุปลักษณ์ในนิตยสารมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมไทย

คำสำคัญ : อุปลักษณ์ ; มโนปลักษณ์ ; อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ ; คุณธรรมจริยธรรม

Abstract

This study aimed to examine the use of metaphors reflecting moral and ethical concepts in the *Chamkeunjai* magazine by analyzing its content published from 2013 to 2017, totaling 24 issues. The study employed Conceptual metaphor theory to analyze the metaphors used in the magazine. The findings revealed that metaphors played a significant role in transforming abstract ideas of morality and ethics into tangible forms, facilitating better understanding and offering new perspectives to readers. Additionally, twelve conceptual metaphors for morality and ethics were identified, including [Morality and Ethics as Objects], [Morality and Ethics as the Growth of Trees], and [Morality and Ethics as War]. The primary functions of these conceptual metaphors were to convey abstract ideas and foster positive engagement with readers. Furthermore, the results highlighted the crucial role of metaphors in the magazine in enhancing the understanding of moral and ethical concepts within Thai society.

Keywords : Metaphor; Conceptual metaphor; Conceptual metaphor theory; Morality and ethics

บทนำ

นิตยสารจำขึ้นใจเป็นนิตยสารแจกฟรีที่จัดทำโดยศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปี 2556 – 2560 โดยมีการพิมพ์จำนวนประมาณ 2,000 ฉบับ เผยแพร่ตามหน่วยงานราชการและเว็บไซต์ <http://jumkunjai.ocsc.go.th/paper.php>

นิตยสารนี้มีความโดดเด่นในการออกแบบรูปเล่มและเนื้อหาที่ร่วมสมัย เข้าใจง่าย และมีประสิทธิภาพในการสื่อสารกับกลุ่มข้าราชการพลเรือน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมผ่านการผสมผสานระหว่างบทความเชิงข้อคิด เรื่องเล่าจริยธรรม และถ้อยคำสร้างแรงบันดาลใจ กลวิธีทางภาษาที่น่าสนใจโดยเฉพาะการใช้อุปลักษณ์ ช่วยถ่ายทอดแนวคิดนามธรรมให้เข้าใจง่าย และอาจส่งผลทางจิตวิทยาในเชิงบวกต่อผู้อ่าน

ตามแนวคิดทฤษฎีอุปลักษณ์แบบปริชาน (cognitive metaphor theory) (Lakoff & Johnson, 1980, 2003) นอกจากอุปลักษณ์เป็นการตกแต่งภาษาให้สละสลวยแล้ว อุปลักษณ์ยังมีหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอดความคิด เพราะการใช้อุปลักษณ์ช่วยให้สามารถถ่ายทอดหรืออธิบายสิ่งที่เป็นามธรรมผ่านสิ่งที่เป็รูปธรรมทำให้เข้าใจง่ายขึ้น การใช้อุปลักษณ์เป็นการใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบซึ่งแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงทางความคิด (mapping) จากสิ่งหนึ่งเรียกว่า แบบเปรียบ (source domain) กับสิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain) และยังเป็นการสะท้อนมุมมองหรือมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาในสังคมวัฒนธรรมนั้น (Lakoff & Johnson, 2003; Kövecses, 2005)

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยเห็นว่าอุปลักษณ์ส่วนใหญ่ที่ปรากฏในนิตยสารจำขึ้นใจเป็นอุปลักษณ์เกี่ยวกับเรื่องทางคุณธรรมจริยธรรม มีรูปภาษาแสดงการเปรียบเทียบเรียกว่าถ้อยคำอุปลักษณ์ (metaphorical expression) จำนวนมาก เช่น “ความดีคือกุญแจสู่ความสำเร็จ” “พลังความดีเปรียบเสมือนจิ๊กซอร์ที่คอยเติมเต็มและผลักดันให้ประเทศเดินหน้า...” “เมื่อเราสร้างความดีให้กับสังคมแล้ว ย่อมส่งผลดีต่อสังคมไทยในวงกว้างกระจายออกเป็นวัฒนธรรมที่ส่งต่อกันจากรุ่นสู่รุ่น” “...ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษ...เพื่อเป็นบทเรียนให้ผู้กำลังคิดจะทำผิด ไม่กล้ากระทำ” “รู้หลุมพรางของการทุจริต รู้เท่าทันสภาพปัญหาของการทุจริต” ฯลฯ ซึ่งพบแบบเปรียบที่หลากหลาย ได้แก่ [เครื่องมือ/สิ่งที่มีประโยชน์] [น้ำ] [การเดินทาง/การเคลื่อนที่] [ศัตรู] [การศึกษา] ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในนิตยสารจำขึ้นใจ

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมการศึกษาอุปลักษณ์ในภาษาไทย ผู้วิจัยพบว่า แม้จะมีการศึกษาอุปลักษณ์จำนวนมาก (ศุภชัย ตະวิชัย, 2561) แต่ยังไม่มีการศึกษาการใช้อุปลักษณ์ที่สื่อถึงคุณธรรมและ/หรือจริยธรรมโดยตรง มีเพียงการศึกษาอุปลักษณ์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัยของสรียา ทับทัน (2549) เรื่องอุปลักษณ์ชีวิต: ระบบมานทัศน์ของคนไทยเกี่ยวกับศีลธรรม ที่มีการศึกษาอุปลักษณ์เกี่ยวกับศีลธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยคืออุปลักษณ์ชีวิต พบว่า มีมโนอุปลักษณ์เกี่ยวกับศีลธรรมที่สะท้อนให้เห็นความคิดแบบคู่ตรงข้ามของสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดี เช่น มโนทัศน์ [ดีคือขึ้น] [เลวคือลง] [สว่างคือขึ้น] [มืดคือลง] (สรียา ทับทัน, 2549 อ้างใน ศุภชัย ตະวิชัย, 2561, 219) หรือการศึกษาค่านิยมต่าง ๆ ที่สะท้อนผ่านการใช้อุปลักษณ์จากหนังสือวรรณคดีในวรรณคดีไทยและงานวรรณกรรมของสุนทรภู่ (ณฐา จิรอนันตกุล, 2556) และการวิเคราะห์ถ้อยคำอุปลักษณ์ (Metaphor Analysis) ของค่านิยมไทยซึ่งแฝงอยู่ในงานวรรณกรรมของสุนทรภู่ที่คัดสรรโดยราชบัณฑิตยสถาน (ภควัฒน์ บุญญฤทธิ์ และรุจิระ โรจนประภายนต์, 2558) อีกทั้งยังไม่มีการศึกษาในนิตยสารจำขึ้นใจ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอุปลักษณ์เรื่องคุณธรรมจริยธรรมในนิตยสารจำขึ้นใจ โดยต้องการศึกษาว่า ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบ สะท้อนให้เห็นมโนทัศน์เรื่องคุณธรรมจริยธรรมอย่างไรบ้าง สามารถจำแนกตามแบบเปรียบหรือมโนทัศน์ได้กี่กลุ่ม รวมทั้งมโนอุปลักษณ์ที่พบมีหน้าที่ยังอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนทัศน์เรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่ปรากฏในนิตยสารจำขึ้นใจ
2. เพื่อศึกษาหน้าที่ของอุปลักษณ์เรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่ปรากฏในนิตยสารจำขึ้นใจ

สมมติฐานในการวิจัย

1. มโนอุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมที่พบในนิตยสารจำขึ้นใจ ได้แก่ [คุณธรรมจริยธรรมคือวัตถุดิบของ] [คุณธรรมจริยธรรมคือพืชพรรณ/ต้นไม้] [คุณธรรมจริยธรรมคือข้าศึก/ศัตรู] [คุณธรรมจริยธรรมคือเส้นทาง]
2. อุปลักษณ์เรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่ปรากฏในนิตยสารจำขึ้นใจมีหน้าที่สำคัญคือการถ่ายทอดความคิดและหน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือแนวคิดทฤษฎีมโนอุปลักษณ์และแนวคิดเรื่องหน้าที่อุปลักษณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีมโนอุปลักษณ์ (Cognitive Metaphor Theory)

ทฤษฎีมโนอุปลักษณ์ (Conceptual Metaphor Theory) ซึ่งเสนอโดยเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980, 2003) ในหนังสือ *Metaphors We Live By* ถือเป็นแนวคิดสำคัญในภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics) ทฤษฎีนี้เสนอว่าอุปลักษณ์ไม่ใช่เพียงกลวิธีตกแต่งภาษาเชิงวรรณศิลป์ตามแนวคิดดั้งเดิม แต่เป็นกระบวนการคิดพื้นฐานที่ส่งผลต่อการรับรู้ ความคิด และการกระทำในชีวิตประจำวันของมนุษย์ (Lakoff & Johnson, 1980, p. 156, อ้างใน Cameron, 2003, p. 19)

ทฤษฎีนี้แบ่งอุปลักษณ์ออกเป็นสองระดับ ได้แก่ ถ้อยคำอุปลักษณ์ (metaphorical expression) ซึ่งปรากฏในภาษา และมโนอุปลักษณ์ (conceptual metaphor) ซึ่งอยู่ในระดับความคิด โดยมโนอุปลักษณ์ช่วยให้เข้าใจแนวคิดนามธรรมผ่านการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม หรือที่เรียกว่าการถ่ายโยงความหมาย (conceptual mapping) ระหว่างแวดวงมโนทัศน์ต้นทาง (source domain) กับแวดวงมโนทัศน์ปลายทาง (target domain) เช่น [LOVE IS JOURNEY] แสดงการเข้าใจความรักผ่านแง่มุมของการเดินทาง (ดูตัวอย่างการถ่ายโยงทางความหมายหรือแวดวงมโนทัศน์ได้ในหัวข้อ มโนอุปลักษณ์เชิงโครงสร้าง)

ประเภทของมโนอุปลักษณ์

เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson (1980, 2003) มโนอุปลักษณ์สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท (งานวิจัยนี้ใช้ชื่อประเภทของอุปลักษณ์ในภาษาไทยตามวรรณ เพ็ชรกิจ, 2567, น.1) มีรายละเอียด ดังนี้

1) มโนอุปลักษณ์ทิศทางของพื้นที่ (Orientational Conceptual Metaphor)

มโนอุปลักษณ์ประเภทนี้เกี่ยวข้องกับการจัดระบบมโนทัศน์โดยอาศัยทิศทางเชิงพื้นที่ เช่น บน-ล่าง, ใน-นอก, หน้า-หลัง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ทางกายภาพของมนุษย์ในการอยู่ในสภาพแวดล้อม ตัวอย่างเช่น

[VIRTUE IS UP] [คุณธรรมคือการขึ้น] "She has high moral standards - เธอมีคุณธรรมสูงส่ง" "She is upright. - เธอเป็นคนซื่อสัตย์." "She is an upstanding citizen. - เธอเป็นพลเมืองที่ดี" มโนอุปลักษณ์นี้เป็นการเปรียบเทียบคุณธรรมเข้ากับประสบการณ์เชิงร่างกายกับสภาพแวดล้อมคือการขึ้น

[DEPRAVITY IS DOWN] [การขาดคุณธรรมคือการลง] "That was a low trick. - นั่นเป็นกลอุบายที่ต่ำมาก" "Don't be underhanded. - อย่ามีเล่ห์เหลี่ยม" "I wouldn't stoop to that. - ฉันจะไม่ลดตัวไปที่นั่น" "That would be beneath me. - นั่นคงจะต่ำกว่าฉัน" "He fell into the abyss of depravity. - เขาได้ตกอยู่ในห้วงแห่งความเสื่อมทราม" "That was a low-down thing to do. - นั่นถือเป็นการกระทำที่ต่ำช้า" มโนอุปลักษณ์นี้เป็นการเปรียบเทียบการขาดคุณธรรมเข้ากับประสบการณ์เชิงร่างกายกับสภาพแวดล้อม คือ การลง

เลคอพและจอห์นสันได้ให้คำอธิบายว่ามโนอุปลักษณ์เชิงทิศทางไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่มีรากฐานมาจากประสบการณ์ทางกายภาพ (embodiment) และวัฒนธรรมของมนุษย์ เช่น เมื่อเรามีความสุขเรามักยืนตัวตรง แต่เมื่อเศร้า เรามักห่อไหล่และมองลงต่ำ หรือการขึ้นที่สูงเป็นประสบการณ์เชิงบวก ตรงข้ามกับการลงต่ำ เช่น การหกล้ม เป็นประสบการณ์เชิงลบ ซึ่งสอดคล้องกับประสบการณ์ทางร่างกายของมนุษย์ มโนอุปลักษณ์ทิศทางของพื้นที่จึงพบร่วมกันในหลายภาษา (Lakoff&Johnson, 1980, 2003, pp. 15-17)

2) มโนอุปลักษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural Conceptual Metaphor)

มโนอุปลักษณ์ประเภทนี้เป็นการถ่ายโยงโครงสร้างจากวงความหมายหนึ่งไปยังอีกวงความหมายหนึ่ง โดยการถ่ายทอดความหมายมีลักษณะเป็นการถ่ายโยงความหมายเชิงโครงสร้าง ทำให้สามารถเข้าใจมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรมได้อย่างเป็นระบบผ่านโครงสร้างของมโนทัศน์ที่เป็นรูปธรรมกว่า เช่น [LOVE IS A JOURNEY] [ความรักคือการเดินทาง] (Kövecses, 2010 อ้างถึงใน นิภาดา โพธิ์เรือง, 2566, น. 38) สามารถแสดงการถ่ายโยงความหมายได้ดังนี้

แบบเปรียบเทียบ (source domain)		สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain)
การเดินทาง		ความรัก
ผู้เดินทาง (Travelers)	→	คู่รัก (Lovers)
ยานพาหนะ (Vehicle)	→	ความสัมพันธ์ (The love relationship itself)
การเดินทาง (The Journey)	→	เหตุการณ์ต่าง ๆ ในความสัมพันธ์ (Events in the relationship)
ระยะทางที่เกิดขึ้น (The Distance covered)	→	ความก้าวหน้าของกระบวนการความรัก (The Progress made)
อุปสรรคในการเดินทาง (The Obstacles encountered)	→	ความยากลำบากที่ประสบ (The difficulties experienced)
จุดหมายปลายทาง (The Destination of the Journey)	→	เป้าหมายของความสัมพันธ์ Goal(s) of the Relationship

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สื่อ [ความรักคือการเดินทาง] มีดังต่อไปนี้

"Look how far we've come. - ดูสิว่าเรามาไกลแค่ไหนแล้ว", "We're at a crossroads. - เราอยู่ที่ทางแยก" We'll just have to go our separate way. - เราต้องไปตามทางของตัวเอง," "We can't turn back now. - เราไม่สามารถถอยหลังกลับไปแล้ว" "I don't think this relationship is going anywhere. - ฉันไม่คิดว่าความสัมพันธ์ของเราจะไปทางไหน"

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า [LOVE IS A JOURNEY] สะท้อนมาจากการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ซึ่งเป็นการใช้ถ้อยคำในแวดวงความหมายหรือแวดวงมโนทัศน์ของการเดินทางมาเปรียบเทียบกับความรัก การใช้อุปลักษณ์ความรักเป็นการเดินทางขบเน้นมุมมองต่อเรื่องความรักในลักษณะกระบวนการที่ผ่านอุปสรรคและการมีความสัมพันธ์เป็นสิ่งที่มีความหมายที่ควรจะเป็น

3) มโนอุปลักษณ์รูปธรรม (Ontological Metaphor) หมายถึง การใช้แนวคิดเกี่ยวกับวัตถุ (object) หรือสิ่งที่มีขอบเขตชัดเจน (bounded entities) มาเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นนามธรรม เพื่อให้สิ่งที่เป็นนามธรรมสามารถเข้าใจและจัดการได้ง่ายขึ้น โดยมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรม เช่น อารมณ์ ความคิด เวลา หรือ ประสบการณ์ ได้รับการพิจารณาว่าเป็นวัตถุ สิ่งของ หรือสิ่งมีขอบเขต เพื่อให้มนุษย์สามารถพูดถึง จัดการ หรือ แสดงความสัมพันธ์ต่อสิ่งเหล่านั้นได้ราวกับเป็นสิ่งจับต้องได้ มโนอุปลักษณ์นี้แตกต่างจากมโนอุปลักษณ์เชิงโครงสร้างคือไม่สามารถแสดงการถ้อยในลักษณะโครงสร้างได้ เช่น [INFLATION IS AN ENTITY] [เงินเฟ้อคือ วัตถุสิ่งของ] ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สื่อ [เงินเฟ้อคือวัตถุสิ่งของ] มีดังต่อไปนี้ “Inflation is lowering our standard of living. - อัตราเงินเฟ้อทำให้มาตรฐานการครองชีพของเราลดลง” “If there’s much more inflation, we’ll never survive. - หากมีอัตราเงินเฟ้อมากขึ้น เราจะมีวันรอด” “We need to combat inflation. - เราจำเป็นต้องต่อสู้กับอัตราเงินเฟ้อ” “Inflation is backing us into a corner. - อัตราเงินเฟ้อกำลังผลักเราให้เข้ามุม” “Inflation is taking its toll at the checkout counter and the gas pump. - อัตราเงินเฟ้อกำลังส่งผลกระทบต่อเคาน์เตอร์ชำระเงินและปั้มน้ำมัน” “Buying land is the best way to dealing with inflation. - การซื้อที่ดินเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการจัดการกับอัตราเงินเฟ้อ” “Inflation makes me sick. - อัตราเงินเฟ้อทำให้ฉันป่วย”(Lakoff and Johnson, 1980, 2003, p. 26)

2. หน้าที่ของอุปลักษณ์

Goatly (1997) เสนอมุมมองที่ครอบคลุมเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของอุปลักษณ์ในหนังสือ "The Language of Metaphors" (1997) โดยอิงความคิดมาจากเรื่องหน้าที่ของภาษาตามความคิดของฮัลลiday (Halliday, 1994 อ้างในปิยภรณ์ ออบแพทย์, 2552, น. 150-151) โดยแบ่งหน้าที่อุปลักษณ์ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการถ่ายทอดความคิด ด้านบุคคลสัมพันธ์และการเรียบเรียงความซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) หน้าที่ถ่ายทอดความคิด (Ideation) ประกอบด้วย การถ่ายทอดอุดมการณ์ (Ideology) การเติมเต็มช่องว่างในคลังศัพท์ (Filling Lexical Gaps) การอธิบายความคิดที่เป็นนามธรรมหรือสร้างแบบจำลอง (Explanation/Modeling) การทำให้เกิดมุมมองหรือมโนทัศน์ใหม่ (Reconceptualization) และการโต้แย้งโดยใช้แนวเทียบ (Argument by Analogy)

2) หน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์ (Interpersonal) ประกอบด้วย การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึก (Expressing Emotion) การตกแต่ง/การปลอมตัว (Decoration/Disguise) การกล่าวเกินจริง (Hyperbole) การเสริมสร้างความสนิทสนม (Cultivation Intimacy) และอารมณ์ขันและเกม (Humour and Games)

3) หน้าที่ด้านการเรียบเรียงความ ประกอบด้วย การเป็นโครงสร้างของตัวบท (Textual Structuring) การช่วยให้จดจำ/พื้นฐานความรู้ความเข้าใจ/การให้ข้อมูล (Memory/Foregrounding/Informativeness) และเรื่องแต่ง (Fiction)

งานวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเพื่อให้มีแนวทางในการวิเคราะห์หน้าที่ของอุปลักษณ์ในภาษาไทย คือ ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2542) ปิยภรณ์ ออบแพทย์ (2552) วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ (2555) ยมลภัทร ภัทรคุปต์ (2553) และสิริมา เชียงขาวไว (2556)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสำรวจและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีนิรนัยอุปลักษณ์ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และบทความและงานวิจัยเกี่ยวกับอุปลักษณ์โดยเฉพาะอุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรม

2. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือนิตยสารจำขึ้นใจ (มีการตีพิมพ์เผยแพร่ช่วง พ.ศ. 2556-2560) ทั้งหมด 24 เล่ม โดยคัดเลือกมาศึกษาทั้งหมด จำนวนเล่มละประมาณ 10 หน้า รวม 237 หน้า เก็บข้อมูลการใช้ภาษาแบบอุปลักษณ์ที่ปรากฏในเล่มตั้งแต่ส่วนปกหน้าถึงปกหลัง

3. เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 การเก็บข้อมูลอุปลักษณ์ใช้การเก็บข้อมูลตามนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ในงานวิจัยนี้คืออุปลักษณ์ หมายถึง การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งโดยสองสิ่งนั้นต้องอยู่ต่างแควงความหมายกัน" (Saeed, 1997 อ้างในศิริพร ภักดีผาสุข, 2563)

การเก็บข้อมูลถ้อยคำอุปลักษณ์ (metaphorical expression) หมายถึงรูปภาษาที่แสดงให้เห็นความเหมือนระหว่างสิ่งสองสิ่ง ได้แก่ แบบเปรียบเทียบ (source domain) และสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain) โดยทั้งสองสิ่งต้องเป็นสิ่งที่อยู่ต่างแควงความหมายกัน (Lakoff & Johnson, 1980; ปิยภรณ์ ออบแพทย์, 2552, น. 40) สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบในงานวิจัยนี้เป็นเรื่องคุณธรรมจริยธรรมหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรมตามขอบเขตนิยามคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในงานวิจัย เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความโปร่งใส การมีความรับผิดชอบ ฯลฯ

3.2 เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์มุมมองที่สะท้อนจากการใช้อุปลักษณ์ได้แล้วจะนำมาวิเคราะห์หน้าที่ของอุปลักษณ์ในขั้นตอนต่อไปตามแนวคิดของโกทลี (Golaty, 1997)

4. วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏในข้อมูล โดยระบุนามโนอุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมและจำแนกเป็นหมวดหมู่ตามแควงความหมายหรือแควงมโนทัศน์ วิเคราะห์และจัดกลุ่มตามแควงมโนทัศน์ต้นทาง/แบบเปรียบเทียบเป็นกลุ่มกว้าง ๆ ตาม แนวคิดทฤษฎีนิรนัยอุปลักษณ์ของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson, 1980, 2003) เลคอฟ (Lakoff, 1995, 2014) เพื่อพิจารณามุมมองที่สะท้อนจากถ้อยคำอุปลักษณ์เพื่อจัดกลุ่มเป็นมโนอุปลักษณ์ตามขอบเขตแควงความหมายคำหรือวลี และลักษณะเด่นจากการใช้แบบเปรียบเทียบ โดยพิจารณาจากงานวิจัยอุปลักษณ์ในภาษาไทยก่อนหน้ามาเป็นแนวทางในการพิจารณาจัดกลุ่มร่วมด้วย

4.2 วิเคราะห์หน้าที่ของมโนอุปลักษณ์ที่พบว่าทำหน้าที่ใด ตามแนวคิดเรื่องหน้าที่อุปลักษณ์ (Functions of Metaphor) ของโกทลี (Golaty, 1997)

5. เรียบเรียงผลการวิจัย

6. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณธรรมจริยธรรม ในงานวิจัยนี้ หมายถึง ระบบของหลักการ แนวคิด และค่านิยมที่ใช้กำกับพฤติกรรมของบุคคลให้ดำเนินไปในทางที่ดีงาม ทั้งในระดับปัจเจกและสังคม โดย “คุณธรรม” (virtue) คือคุณลักษณะภายในที่สะท้อนความดีงาม เช่น ความซื่อสัตย์ ความเมตตา และความรับผิดชอบ ส่วน “จริยธรรม” (ethics) คือการปฏิบัติตามกรอบคุณธรรมที่พึงประสงค์ของสังคม ได้แก่การปฏิบัติตามระบบของหลักเกณฑ์หรือบรรทัดฐานทางสังคมที่ใช้ตัดสินความเหมาะสมของการกระทำ เช่น หลักศีลธรรม จรรยาบรรณ หรือกฎหมายจริยธรรมในวิชาชีพ

ผลการวิจัย

มี 12 มโนอุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมที่พบจากถ้อยคำอุปลักษณ์ที่ปรากฏในนิตยสารจำขึ้นใจ มี 12 มโนอุปลักษณ์ เรียงตามลำดับความถี่การปรากฏใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมจากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1. [คุณธรรมจริยธรรมคือวัตถุสิ่งของ] 2. [คุณธรรมจริยธรรมคือพืชพรรณ/ต้นไม้] 3. [คุณธรรมจริยธรรมคือสงคราม/การต่อสู้] 4. [คุณธรรมจริยธรรมคือเส้นทาง] 5. [คุณธรรมจริยธรรมคือเครื่องมือ] 6. [คุณธรรมจริยธรรมคือผู้มีอำนาจ] 7. [คุณธรรมจริยธรรมคือรากฐานของสิ่งก่อสร้าง] 8. [คุณธรรมจริยธรรมคือสิ่งมีค่า] 9. [คุณธรรมจริยธรรมคือพลังงาน] 10. [คุณธรรมจริยธรรมคือการขึ้น] 11. [คุณธรรมจริยธรรมคือความสะอาด] 12. [คุณธรรมจริยธรรมคือวัคซีนป้องกันโรค] ต่อไปนี้จะกล่าวถึงถ้อยคำอุปลักษณ์ของมโนอุปลักษณ์แต่ละมโนอุปลักษณ์และมุมมองที่สะท้อนจากการใช้มโนอุปลักษณ์แต่ละมโนอุปลักษณ์ ดังนี้

1. [คุณธรรมจริยธรรมคือวัตถุสิ่งของ]

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนอุปลักษณ์นี้ ได้แก่ *มอง, มีมุมมองต่อ, มอง (คุณธรรมจริยธรรม) ในมิติที่ลึกและกว้างมากขึ้น, มีน้ำหนัก, ครอบคลุมทุกมิติ, (ความ) โปร่งใส, ใกล้ตัว, อยู่ภายใน, ยึด, ยึดมั่น, ยึดถือ, สอดแทรก* แสดงการถ่ายทอดความหมายได้ดังนี้

แบบเปรียบ (source domain)

วัตถุสิ่งของ

วัตถุ



สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)

คุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมและ/หรือจริยธรรม

[คุณธรรมจริยธรรมคือวัตถุสิ่งของ] เป็นการเปรียบเทียบเรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่มีลักษณะเป็นนามธรรมกับวัตถุสิ่งของซึ่งเป็นสิ่งที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมที่มีปริมาตร/ความยาว สามารถหยิบจับหรือตรวจวัดปริมาณได้ มโนอุปลักษณ์นี้สะท้อนมุมมองเรื่องคุณธรรมและ/หรือจริยธรรมว่าเป็นสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจและปฏิบัติตาม เพราะถ้อยคำอุปลักษณ์ *มอง* หมายถึง การทำความเข้าใจ เมื่อใช้กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม สื่อความหมายว่าควรทำความเข้าใจกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ถ้อยคำอุปลักษณ์ *มอง (คุณธรรมจริยธรรม) ในมิติที่ลึกและกว้างมากขึ้น, ครอบคลุมทุกมิติ* หมายถึง ให้ความสำคัญคุณธรรมจริยธรรมอย่างถ่องแท้/รอบด้าน และสะท้อนมุมมองเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ/ทำตาม เห็นได้จาก ถ้อยคำอุปลักษณ์ *ยึด (หลัก), ยึดมั่น, ยึดถือ* ยึด, ยึดถือ มีความหมายว่า ก. จับไว้ให้แน่น, จับถือ (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554) และคำว่า *มีคุณธรรมจริยธรรม* เป็นต้น เป็นการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมเหมือนวัตถุที่ครอบครองไว้

ตัวอย่าง *ความซื่อสัตย์...อยู่ภายในตัวบุคคล...* (1.2560.5), 3 บุคคลที่เราเลือกมานำเสนอต่อไปนี้ มีแนวคิดอันรอบด้านเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ต่างกันไป และน่าจะเป็นประโยชน์ต่อ*การมองความซื่อสัตย์ในมิติที่ลึก และกว้างมากขึ้น* (1.2556.2), *ความผิวนัยใกล้ตัว* (1.2560.7), การเป็นนายที่ดี คือต้องระมัดระวังอย่าทำในสิ่งที่ไม่ดีพยายามหลีกเลี่ยง ไม่ยอมรับ และต้องทำทุกอย่างให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน...ในระดับ

สังคมควรต้องมีหน่วยงานภายนอกมาร่วมตรวจสอบ...ปลูกให้คนในสังคมมาร่วมกันต่อต้านเพื่อให้เป็นสังคมที่สะอาด และสร้างสังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม (3. 2558. 5)

จากตัวอย่างถ้อยคำอุปลักษณ์เป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงวัตถุประสงค์ของมาเข้ากับเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์...อยู่ภายในตัวบุคคล และ การมองความซื่อสัตย์ในมิติที่ลึกและกว้างยิ่งขึ้น แสดงว่า ความซื่อสัตย์เป็นวัตถุประสงค์ที่มีปริมาตรและขอบเขตชัดเจน ต้องการพื้นที่ หรือสามารถมองเห็นได้

2. คุณธรรมจริยธรรมคือพืชพรรณ/ต้นไม้

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนโนอุปลักษณ์นี้ ได้แก่ *ต่อ ยอด, บ่มเพาะ, ต้นกล้า, เบ่งบาน, บานสะพรั่ง, ปลูกฝัง, ปลูก, ผลิดอก, เติบโต (ของต้นไม้), เมล็ดพืช*

[คุณธรรมจริยธรรมคือพืชพรรณ/ต้นไม้] เป็นการเปรียบเทียบเรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่มีลักษณะเป็นนามธรรมกับพืชพรรณ/ต้นไม้ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมมากกว่า มโนอุปลักษณ์นี้สะท้อนมองเรื่องคุณธรรมและ/หรือจริยธรรมว่าเป็นสิ่งที่ทุกคนควรปฏิบัติและสนับสนุนให้ผู้อื่นเชื่อถือและปฏิบัติตามร่วมกัน เห็นได้จากการใช้คำในแวดวงความหมายของการเจริญเติบโตและการขยายพันธุ์พืชมาใช้กล่าวถึงเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ถ้อยคำอุปลักษณ์ เช่น *การต่อ ยอด, บ่มเพาะ, ปลูกฝัง* หมายถึงการขยายพันธุ์พืช และสะท้อนมุมมองเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ต้องดูแลรักษา เหมือนการดูแลต้นไม้ให้เจริญงอกงาม/ให้แตกใบใหม่/ให้ดอกไม้ผลิบาน และการประพาดพิศคุณธรรมจริยธรรม คือ ผลไม้พืช แสดงการถ่ายทอดความหมายได้ดังนี้

แบบเปรียบเทียบ (source domain)

พืช

พืชพรรณ/ต้นไม้

ผู้ปลูกพืช

การขยายพันธุ์พืช/การต่อ ยอด

การปลูกพืช

ผลไม้พืช

ดอก

ราก

→

→

→

→

→

→

→

สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain)

คุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรม

ผู้สอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เช่น พ่อแม่ ครูอาจารย์

การเผยแพร่เรื่องราวของผู้ปฏิบัติตามหลักคุณธรรม/การรณรงค์ให้ผู้อื่นเชื่อถือและปฏิบัติตามหลักคุณธรรม

การสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรม

ผลเสียของการขาดคุณธรรม/จริยธรรม

ผลดีจากการปฏิบัติตามหลักคุณธรรม

คุณธรรมขั้นพื้นฐาน เช่น ความซื่อสัตย์

ตัวอย่าง การที่จะปลูกฝังให้คนมีสำนึกในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ไม่ได้อยู่ที่กฎ ข้อบังคับหรือการฝึกอบรม แต่อยู่ที่สถาบันครอบครัวซึ่งพ่อแม่จะคอยอบรมสั่งสอนในเรื่องการทำความดีอยู่เสมอ จากนั้นสถาบันการศึกษาโดยครู อาจารย์จะเป็นผู้บ่มเพาะให้คนมีระเบียบวินัยและสอนในเรื่องการทำความดี (2.2558.2), *ต้นกล้าจริยธรรม...ที่เติบโตไปพร้อมกัน* (4.2558.1), ...เรามีดอกไม้หัวใจที่เบ่งบานไปด้วยจิตสำนึกที่ดีของข้าราชการพลเรือนดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2557 ถึง 624 คน ที่พร้อมจะกระจ่ายกลิ่นหอมแห่งคุณงามความดีไปพร้อมกัน (4.2558.1) การส่งเสริมคุณธรรมก็เหมือนปลูกต้นไม้ ถ้าเป็นพันธุ์ดีโอกาสที่จะออกมาเป็นผลไม้พืชก็คงยาก (1. 2558.1)

จากตัวอย่างถ้อยคำอุปลักษณ์เป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงพืชพรรณ/ต้นไม้มาใช้กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เช่น *ต้นกล้าจริยธรรม...ที่เติบโตไปพร้อมกัน* และเรามีดอกไม้หัวใจที่เบ่งบานไปด้วยจิตสำนึกที่ดี...แสดงว่าความซื่อสัตย์เป็นพืชพรรณหรือต้นไม้ที่มีการเจริญเติบโต และเมื่อดอกไม้บานจะส่งกลิ่นหอม สื่อความหมายว่าเมื่อบุคคลมีคุณธรรมจริยธรรมถึงพร้อมจะมีบุคคลอื่นรับรู้และชื่นชม

3. [คุณธรรมจริยธรรมคือสงคราม/การต่อสู้]

ถ้อยคำอุปมาที่สะท้อนมโนทัศน์นี้ได้แก่ *ต่อต้าน, แพ้, ชนะ, ยืนหยัดต่อสู้ปกป้อง(คุณธรรม), คอยปกป้อง(คุณธรรม), ตั้งมั่น, จืดแข็ง, จืดอ่อน, ยืนหยัด, เชื้อมั่นและจงรักภักดี(ต่อคุณธรรม), ความเข้มแข็ง, สร้างความเข้มแข็ง*

[คุณธรรมจริยธรรมคือสงคราม/การต่อสู้] เป็นการเปรียบเทียบเรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่มีลักษณะเป็นนามธรรมกับการทำสงครามหรือการต่อสู้ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมน้อยกว่า โดยการขาดคุณธรรมจริยธรรมเปรียบได้กับข้าศึกศัตรูที่มีความเจ้าเล่ห์ คอยหลอกลวงให้ทำผิด มนุษย์ต้องคอยต่อสู้และปกป้องพื้นที่ของตนเองหรือแม่ทัพฝ่ายตนเอง ความเข้มแข็งในการต่อสู้คือความสามารถในการควบคุมตนเองให้ยึดถือและปฏิบัติตามหลักคุณธรรม แสดงการถ่ายทอดความหมายได้ ดังนี้

แบบเปรียบเทียบ (source domain)		สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain)
สงคราม/การต่อสู้		คุณธรรมจริยธรรม
ผู้ที่ต่อสู้ นักรบ	→	ข้าราชการที่ต่อต้านการขาดคุณธรรมจริยธรรม
ข้าศึก/ศัตรู	→	การขาดคุณธรรมจริยธรรม/การทำผิดกรรมที่ขาดคุณธรรมจริยธรรม เช่น การทุจริต
การต่อสู้/การทำสงคราม	→	การต่อต้านการกระทำผิดหลักคุณธรรมจริยธรรม
ความเข้มแข็ง	→	ความสามารถในการควบคุมตนเองไม่ให้ทำผิด
ผลที่รับจากการต่อสู้	→	ผลจากการต่อต้านการทุจริต/การไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรม
ความพ่ายแพ้	→	การทุจริต/การไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม
ชัยชนะในการต่อสู้	→	การทำดี/การเชื่อถือและปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม

ตัวอย่าง *การต่อต้านการทุจริต...เราใช้ระบบเพื่อประเมินคุณธรรมความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีการตรวจสอบได้ และเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ (1.2558.3) (บทสัมภาษณ์เรื่องการติดสินบน) ตอนนั้นก็เสียตายนะ แต่พอตัดสินใจปฏิเสธไปแล้ว หลังจากนั้นไม่เคยวันไหนกับสิ่งล่อตาล่อใจอีกเลย เหมือนเราได้ชนะมาแล้ว (7.2556.5), สำหรับน้อง ๆ ข้าราชการ ใช้คุณงามความดีที่ตนมีอยู่แล้วตั้งแต่เกิดมาของทุกคน อย่าไปแพ้ยัยตนเอง... (1.2557.7)*

จากตัวอย่างถ้อยคำอุปมาเป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงสงคราม/การต่อสู้มาใช้กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เช่น “...ชนะมาแล้ว” “อย่าไปแพ้ยัยตนเอง” สื่อมุมมองว่าการประพฤติมิชอบในการทำราชการเหมือนข้าศึก/ศัตรูที่ต้องเอาชนะ การพ่ายแพ้การขาดจริยธรรมคือการยอมรับการขาดคุณธรรมจริยธรรมว่าเป็นเรื่องที่ถูกต้องหรือการกระทำผิดคุณธรรมจริยธรรม

4. [คุณธรรมจริยธรรมคือเส้นทาง]

ถ้อยคำอุปมาที่สะท้อนมโนทัศน์นี้ได้แก่ *แนวทาง, ทางเดิน, ต้นทาง, ก้าวไปสู่, นำพาไปสู่, ก้าวเดิน, ก้าวย่าง, ดำเนิน, ตามรอยเท้า, ตามรอยพระบาท, ขับเคลื่อน, ตรงไปตรงมา, อยู่ในลู่ (วัง), เป้*

[คุณธรรมจริยธรรมคือเส้นทาง] เป็นการเปรียบเทียบเรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่มีลักษณะเป็นนามธรรมกับการเดินทางไปตามเส้นทางตรง ไม่ออกนอกเส้นทาง หรือการก้าวตามรอยเท้าของผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม หรือการเดินทางที่ใช้ความซื่อสัตย์นำทาง แสดงการถ่ายทอดความหมายได้ ดังนี้

แบบเปรียบเทียบ (source domain)

สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain)

เส้นทาง		คุณธรรมจริยธรรม
นักเดินทาง	→	มนุษย์/ข้าราชการ
เส้นทาง	→	วิธีการปฏิบัติตน
การเดินทางตามเส้นทาง	→	การใช้ชีวิต/การทำงานตามหลักคุณธรรมจริยธรรม
การออกนอกเส้นทาง	→	การไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม
จุดเริ่มต้นการเดินทาง	→	การสอบเข้ารับราชการได้
จุดมุ่งหมายในการเดินทาง	→	การสร้างสังคม/องค์กรที่ยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรม
ผู้ที่จะเดินทางไปก่อน	→	ผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีเรื่องคุณธรรมจริยธรรม
เข็มทิศ	→	ความซื่อสัตย์

ตัวอย่าง ข้าราชการมีจรรยาบรรณ โดยยึดหลักการตามรอยพระยุคลบาท (8.2556.3), ชีวิตของแต่ละท่าน มุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงานอย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยด้วยจิตสำนึกที่ดี พร้อมทั้งจะก้าวเดินไปในเส้นทางที่ปูไว้ด้วยความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์ความดี รวมถึงความซื่อสัตย์สุจริตและจริงใจของท่านเหล่านั้น ทำความดีให้ปรากฏเป็นที่ประจักษ์และสมควรได้รับการยกย่อง เชิดชูตลอดไป (3.2558.1), เส้นทางในลู่วังของผู้ตรวจประยุทธ์...เราแค่ทำตามสิ่งที่ได้รับมอบหมายมาให้ดีที่สุด.เราเบี้ยวไม่เป็น ไม่มีซิกแซก ตรงไปตรงมา ,การที่ให้เขาอยู่ในลู่นี้ไม่ใช่อะไรหรอก เพราะว่าตัวเองจะได้ไม่ตกเหว ถ้าเราสะเปะสะปะไปเรื่อย สักวันมันก็จะเจออุปสรรค (5.2556.4) ง่ายที่สุดคือใช้ความซื่อสัตย์ในการนำทางชีวิต ไม่ต้องไปคิดอะไรมาก...(1.2556.2)

จากตัวอย่างถ้อยคำอุปลักษณ์เป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงเส้นทางมาใช้กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เช่น “ตามรอยพระยุคลบาท...” “พร้อมที่จะก้าวเดินไปในเส้นทางที่ปูไว้ด้วยความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์ความดี” สื่อมุมมองว่าการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมเป็นการเดินไปตามเส้นทางที่มีผู้นำทางไปก่อนหรือการควบคุมตนเองให้อยู่ในเส้นทางหรือลู่วังที่ถูกต่อง “เส้นทางในลู่วัง” สื่อถึงลักษณะการเดินทางออกจากลู่วังหรือเดินทางไม่เป็นเส้นตรงคือการไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม หรือ “ตกเหว” คือได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษจากการไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม และการเดินทางตามเส้นทางที่ถูกต่อง เพราะมีเข็มทิศคือความซื่อสัตย์

5. [คุณธรรมจริยธรรมคือเครื่องมือ]

[คุณธรรมจริยธรรมคือเครื่องมือ] เป็นการเปรียบเทียบเรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่มีลักษณะเป็นนามธรรมกับเครื่องมือซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรม เครื่องมือเป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์หรือสร้างสิ่งต่าง ๆ ได้ คุณธรรมจริยธรรมเป็นเครื่องมือที่ทำให้ประสบความสำเร็จ สะท้อนมุมมองว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่มิประโยชน์ สามารถช่วยพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้นได้ โดยสามารถแสดงการถ่ายทอดความหมายได้ ดังนี้

แบบเปรียบเทียบ (source domain)		สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain)
เครื่องมือ		คุณธรรมจริยธรรม
เจ้าของเครื่องมือ	→	มนุษย์/ผู้ที่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม
เครื่องมือ	→	คุณธรรมจริยธรรม/ประมวลคุณธรรมจริยธรรม
ผลจากการใช้เครื่องมือ/สิ่งที่สร้างขึ้นจากเครื่องมือ	→	ผลจากการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม

ตัวอย่าง ความดีคือกุญแจสู่ความสำเร็จ (6.2560.1), การเขียนออกมาเป็นประมวลจริยธรรม มันก็เป็นเรื่องที่ดีเพราะจะได้เป็นเครื่องเตือนใจ (4.2557.6)

จากตัวอย่างถ้อยคำอุปลักษณ์เป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงเครื่องมือมาใช้กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม คือ “กุญแจสู่ความสำเร็จ” และ “เครื่องเตือนใจ” สื่อมุมมองว่าการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมเป็นเป็นสิ่งที่มิประโยชน์ เครื่องมือมี 2 ลักษณะคือกุญแจ และเครื่องมือทั่วไป “กุญแจสู่ความสำเร็จ” หมายถึงการมีคุณธรรมจริยธรรมช่วยให้ทำความดีที่ต้องการได้สำเร็จ ส่วน “เครื่องเตือนใจ” หมายถึงการประพฤติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมต้องตระหนักถึงหลักการของคุณธรรมจริยธรรมเสมอ

6. [คุณธรรมจริยธรรมคือผู้มีอำนาจ]

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนอุปลักษณ์นี้ ได้แก่ *กำกับ, การครอง/ครอง (ตน คน งาน)*

[คุณธรรมจริยธรรมคือผู้มีอำนาจ] เป็นการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมกับผู้มีอำนาจในการควบคุมให้การทำงานดำเนินไปตามกฎระเบียบ เช่น ถ้อยคำอุปลักษณ์ *กำกับ* หมายถึง ก. ดูแลอย่างใกล้ชิดและชี้แนะให้เป็นไปตามต้องการ เช่น กำกับรายการ กำกับการแสดง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2554) สะท้อนมุมมองว่าคนเราควรปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม แสดงการถ้อยความหมายได้ดังนี้

แบบเปรียบ (source domain)		สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)
อำนาจและการควบคุม		คุณธรรมจริยธรรม
ผู้มีอำนาจ/ผู้ควบคุม	→	คุณธรรมจริยธรรม/ประมวลคุณธรรมจริยธรรมมนุษย์
ผู้ที่อยู่ใต้อำนาจ/ผู้ที่ถูกควบคุม	→	ผู้ที่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม

ตัวอย่าง รักในงานที่ทำอย่างเดียวยังไม่ได้ ต้องมีคุณธรรม*กำกับ*...เราจะทำงานใด ๆ ได้อย่างลุล่วง...ต้อง*กำกับด้วยหลักคุณธรรม*... (6.2557.2)

จากตัวอย่างถ้อยคำอุปลักษณ์เป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงผู้มีอำนาจมาใช้กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เช่น “*มีคุณธรรมกำกับ*” สื่อมุมมองว่าการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมเป็นเหมือนการถูก*กำกับ*ดูแลโดยบุคคลที่มีอำนาจ เหมือนผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมต้อง*กำกับ*ดูแลตนเองไม่ให้ประพฤติดิตหลักคุณธรรมจริยธรรม

7. [คุณธรรมจริยธรรมคือรากฐานของสิ่งก่อสร้าง]

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนอุปลักษณ์นี้ ได้แก่ *รากฐาน, ฐานราก, พื้นฐาน, พื้น*

[คุณธรรมจริยธรรมคือรากฐานของสิ่งก่อสร้าง] เป็นการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมกับรากฐานของสิ่งก่อสร้าง สะท้อนมุมมองว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ มโนอุปลักษณ์นี้สัมพันธ์กับ [ชีวิตเป็นสิ่งก่อสร้าง] หรือ [องค์กรเป็นสิ่งก่อสร้าง] การเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานของสิ่งก่อสร้าง สื่อความหมายว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการมีชีวิตและการทำงานในองค์กร โดยแสดงการถ้อยความหมายได้ดังนี้

แบบเปรียบ (source domain)		สิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain)
รากฐานของสิ่งก่อสร้าง		คุณธรรมจริยธรรม
รากฐานของสิ่งก่อสร้าง	→	คุณธรรมจริยธรรมขั้นพื้นฐาน
สิ่งก่อสร้าง	→	ชีวิต/องค์กร/ประเทศ (เช่น ชีวิตการทำงานของข้าราชการ หน่วยงานราชการ)
การเสริมสร้างความแข็งแรงของสิ่งก่อสร้าง	→	การดำเนินงาน/นโยบาย/มาตรการด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น การต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชัน การสร้างความตระหนักเรื่องคุณธรรมจริยธรรม
ความแข็งแรงของสิ่งก่อสร้าง	→	ความมั่นคงของชีวิต/องค์กร/ประเทศ

ตัวอย่าง ข้าราชการที่ดี อย่างแรกคือต้องมีความ*ซื่อสัตย์สุจริต* ซึ่งเป็น*รากฐานสำคัญ*ในเบื้องต้น ถ้าหากข้าราชการไม่*ซื่อสัตย์สุจริต*แล้ว *ประเทศก็คงอยู่ไม่ได้* (6.2557.2), คุณธรรม และจริยธรรม...คือ*พื้นฐาน*ของการสร้างคนดี...(3.2560.2) จากตัวอย่างถ้อยคำอุปลักษณ์เป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงรากฐานของสิ่งก่อสร้างมาใช้กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เช่น “*รากฐานสำคัญ*” “*ประเทศก็คงอยู่ไม่ได้*” “*พื้นฐาน*” เป็นการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมเหมือนรากฐานของสิ่งก่อสร้าง สื่อมุมมองว่าการมีคุณธรรมจริยธรรมควรประกอบด้วยคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานเพื่อเป็นพื้นฐานของการมีคุณธรรมจริยธรรมในระดับสูงขึ้นไป การมีคุณธรรมจริยธรรมทำให้ประเทศชาติมั่นคงเหมือนสิ่งก่อสร้างหรืออาคารที่แข็งแรง ทำให้ไม่พังลงมาโดยง่าย

8. [คุณธรรมจริยธรรมคือสิ่งมีค่า]

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนอุปลักษณ์นี้ ได้แก่ *รักษา, สังสม, คุ่มครอง, คุณค่า, สุนยเสีย*

[คุณธรรมจริยธรรมคือสิ่งมีค่า] เป็นการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมกับสิ่งมีค่า สะท้อนมุมมองว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นหรือยึดถือปฏิบัติมาตลอดด้วยความยากลำบาก เหมือนเงินทองที่ค่อย ๆ สะสมขึ้นมา สิ่งมีค่าเป็นสิ่งที่ควรรักษาและหวงแหนไว้ ดังนั้นจึงควรให้คุณค่าและเล็งเห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม โดยแสดงการถ้อยความหมายได้ดังนี้

แบบเปรียบเทียบ (source domain)		สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain)
สิ่งมีค่า		คุณธรรมจริยธรรม
ผู้ครอบครองสิ่งมีค่า	→	มนุษย์
สิ่งมีค่า	→	คุณธรรมจริยธรรม/ความดี
การรักษาสิ่งมีค่า	→	การใช้ชีวิตหรือการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม
การสูญเสียสิ่งมีค่า	→	การไม่ดำเนินชีวิตหรือการไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม

ตัวอย่าง สานต่อ*คุณค่า*แห่งความดี...สู่วิถีแห่งความสำเร็จ แค่อีเอ็ม (6.2560.3), ภายใต้เวลานับสิบ ๆ ปี พวกเขา*สะสม*ความดีตามขวบปีที่มากขึ้น และได้รับรางวัลข้าราชการดีเด่น ประจำปีพ.ศ. 2559 อันน่าภาคภูมิใจ (6.2560.2), สุภาจิตจินกล่าวหาว่า *ผู้สูญเสียความซื่อสัตย์ก็เหมือนสูญเสีย*ทุกสิ่งทุกอย่าง (1.2556.6)

จากตัวอย่างถ้อยคำอุปลักษณ์เป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงสิ่งมีค่ามาใช้กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เช่น “*คุณค่า*” “*สูญเสีย*” เป็นการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมเหมือนสิ่งมีค่า สื่อมุมมองว่าการมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ควรรักษาไว้เหมือนสิ่งมีค่าและการไม่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมเปรียบเหมือนการสูญเสียสิ่งมีค่า

9. [คุณธรรมจริยธรรมคือพลังงาน]

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนโมโนอุปลักษณ์นี้ ได้แก่ *พลัง, พลังงานแบตเตอรี่, การเติมพลังงานแบตเตอรี่*

[คุณธรรมจริยธรรมคือพลังงาน] เป็นการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมกับพลังงาน เช่น พลังงานไฟฟ้า สะท้อนมุมมองเรื่องคุณธรรมจริยธรรมว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ โดยแสดงการถ้อยความหมายได้ดังนี้

แบบเปรียบเทียบ (source domain)		สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบ (target domain)
พลังงาน		คุณธรรมจริยธรรม
เครื่องยนต์/แบตเตอรี่	→	มนุษย์/การทำงาน
พลังงาน	→	คุณธรรมจริยธรรม/ความดี
การกระตุ้นพลังงาน	→	การกระตุ้น/รณรงค์ให้ผู้ปฏิบัติงานยึดถือและคุณธรรมจริยธรรม

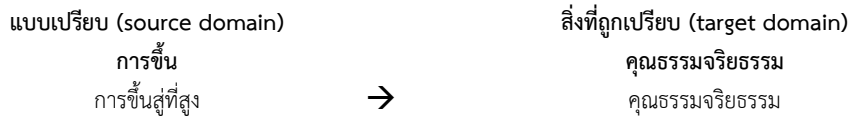
ตัวอย่าง การรณรงค์ปลุกเร้าให้คนมีคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่เป็นข้าราชการจึงเป็นเรื่องที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง เหมือน*การเติมแบตเตอรี่*ที่ต้องมีการ*กระตุ้น*อยู่เสมอ ถ้าไม่กระตุ้น*พลังงานในแบตเตอรี่*อาจจะหมดลงได้ (8.2556.2), *หนึ่งพลังขับเคลื่อน*สำคัญที่ทำให้ก้าวไปสู่คำว่า “ความสำเร็จได้” ไม่ว่าช้าหรือเร็ว นั่นคือ “ความดี” (6.2560.2)

จากตัวอย่างถ้อยคำอุปลักษณ์เป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงพลังงานมาใช้กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม เช่น “*การเติมแบตเตอรี่*” “*กระตุ้น*” “*พลังขับเคลื่อน*” เป็นการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมเหมือนพลังงาน สื่อมุมมองว่าการมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ต้องเน้นย้ำและกระตุ้นเหมือนพลังงานไฟฟ้าในแบตเตอรี่ คือการมีคุณธรรมจริยธรรมในเวลาอันยาวนานอาจทำให้มนุษย์ปล่อยปละละเลยเรื่องคุณธรรมจริยธรรมจึงต้องมีการกระตุ้นเตือนหรือการรณรงค์สม่ำเสมอ

10. [คุณธรรมจริยธรรมคือการขึ้น]

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนโมโนอุปลักษณ์นี้ ได้แก่ *สูงส่ง, ยกระดับ*

[คุณธรรมจริยธรรมคือการขึ้น] เป็นการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมที่มีลักษณะเป็นนามธรรมกับการเคลื่อนที่ขึ้นด้านบน สะท้อนมุมมองเรื่องคุณธรรมจริยธรรมว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า แสดงการถ่ายทอดความหมายได้ดังนี้



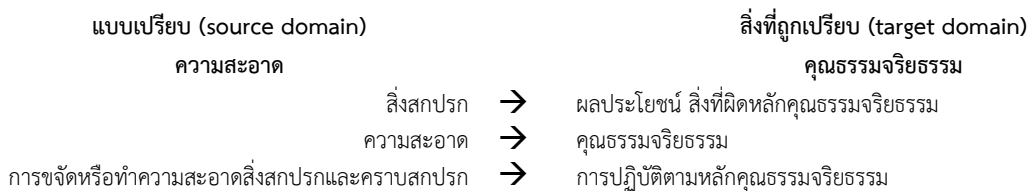
ตัวอย่าง ผมว่าข้าราชการที่อยู่ในหน่วยงานที่เสี่ยงต่อการได้รับเงินโดยมิชอบนั้น ต้องมีจิตใจที่เข้มแข็งและมีคุณธรรมจริยธรรมที่สูงส่งกว่าคนอื่นด้วยซ้ำไป...” (8.2556.2), ความซื่อสัตย์ไม่ได้หมายถึงเงินตราอย่างเดียว...มันสามารถยกระดับจิตใจคนได้... .. (1.2556.3)

จากตัวอย่างถ้อยคำอุปลักษณ์เป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงการขึ้นมาใช้กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ “คุณธรรมจริยธรรมที่สูงส่ง” “ยกระดับจิตใจคน” เป็นการเปรียบเทียบการขึ้นกับคุณธรรมจริยธรรมว่าการมีคุณธรรมจริยธรรมเปรียบเสมือนการขึ้นสู่ที่สูง

11. [คุณธรรมจริยธรรมคือความสะอาด]

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนอุปลักษณ์นี้ ได้แก่ สะอาด, ขาวสะอาด, ใสสะอาด

[คุณธรรมจริยธรรมคือความสะอาด] เป็นการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมที่มีลักษณะเป็นนามธรรมกับความสะอาดที่มีลักษณะเป็นนามธรรมน้อยกว่า สะท้อนมุมมองว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม ผู้ที่ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมคือผู้ที่ควรยกย่อง แสดงการถ่ายทอดความหมายได้ดังนี้



ตัวอย่าง เรามาช่วยกันปกป้องศักดิ์ศรีข้าราชการไทยให้ใสสะอาด ปลอดจากผลประโยชน์ทับซ้อน (3.2560.7), ข้าราชการทุกคนต้องร่วมกันปลูกให้สังคมให้เข้าใจคำว่า “Clean Society” ในระดับสังคมต้องไม่มีสิ่งไม่ดีเกิดขึ้นในสังคม และปลูกให้คนในสังคมมาร่วมกันต่อต้านเพื่อให้เกิดสังคมที่สะอาด และสร้างสังคมที่มีคุณธรรมจริยธรรม (3.2558.3) จากตัวอย่างถ้อยคำอุปลักษณ์เป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงความสะอาดมาใช้กับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ “ใสสะอาด” “สะอาด” เป็นการเปรียบเทียบเรื่องคุณธรรมจริยธรรมกับความสะอาด สิ่งสกปรกคือผลประโยชน์และการขาดหรือไม่ปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม

12. [คุณธรรมจริยธรรมคือวัคซีนป้องกันโรค]

ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนอุปลักษณ์นี้ ได้แก่ ภูมิคุ้มกัน, วัคซีนป้องกันโรค

[คุณธรรมจริยธรรมคือวัคซีนป้องกันโรค] เป็นการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมที่มีลักษณะเป็นนามธรรมกับวัคซีนป้องกันโรคที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมมากกว่า โดยแสดงการถ่ายทอดความหมายได้ดังนี้



ตัวอย่าง ขอฝากให้การฝึกอบรมทุกหลักสูตรแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เกียรติศักดิ์ศรีของการเป็นข้าราชการไว้ เหมือนกับการฉีดยาป้องกันโรค (4.2558.3), การปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมต้องปลูกฝังรากเหง้าในวัยเด็ก. *ภูมิด้านทาน* จริยธรรมนี้ควรทำอย่างสม่ำเสมอ... *ต้องเพิ่มภูมิด้านทานไปเรื่อย ๆ* แม้ว่าจะเข้าไปทำงานรับราชการ การอบรม การสัมมนาด้านจริยธรรมนี้ควรทำอย่างต่อเนื่องในทุกระดับเช่นกัน (4.2558.3)

จากตัวอย่างถ้อยคำอุปลักษณ์เป็นการใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายถึงความสะอาดมาใช้กับเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ “*การฉีดยาป้องกันโรค*” “*ต้องเพิ่มภูมิด้านทานไปเรื่อย ๆ*” สื่อให้เห็นว่าการสอนหรือการรณรงค์เรื่องคุณธรรมจริยธรรมช่วยสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการมีและปฏิบัติตามหลักคุณธรรมได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีเหมือนร่างกายที่ได้รับวัคซีนคุ้มกันโรค

2. หน้าที่ของมโนอุปลักษณ์เรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่ปรากฏในนิตยสารจำขึ้นใจ

จากการวิเคราะห์มโนอุปลักษณ์เรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่ปรากฏในนิตยสารจำขึ้นใจ พบว่ามีหน้าที่ 2 ด้าน คือ หน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิด และหน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์ ดังนี้

1. หน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิด พบว่ามโนอุปลักษณ์ทำหน้าที่นี้ แบ่งออกเป็นหน้าที่ย่อย 2 ด้าน คือ การอธิบายความคิดที่เป็นนามธรรม และการทำให้เกิดมุมมองใหม่

1.1 การอธิบายความคิดที่เป็นนามธรรม มโนอุปลักษณ์ทั้ง 12 มโนอุปลักษณ์ทำหน้าที่นี้ น่าจะเป็นเพราะเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องที่มีลักษณะเป็นนามธรรม การใช้อุปลักษณ์เป็นการใช้แบบเปรียบเทียบที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมหรือมีลักษณะเป็นนามธรรมน้อยกว่ามาใช้กล่าวถึงเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นหน้าที่ของมโนอุปลักษณ์คุณธรรมที่สำคัญคือการอธิบายความคิดที่เป็นนามธรรม

1.2 การทำให้เกิดมุมมองใหม่ มโนอุปลักษณ์ทั้ง 12 มโนอุปลักษณ์ทำหน้าที่นี้ เพราะเรื่องคุณธรรมจริยธรรมโดยปกติเป็นเรื่องที่คนไม่ตระหนักถึงความสำคัญหรือมองว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากนัก การใช้มโนอุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมและถ้อยคำอุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมมากกล่าวถึงคุณธรรมจริยธรรมว่าคุณธรรมเป็นเรื่องใกล้ตัว มีคุณค่า และมีความสำคัญมาก เป็นการทำให้เกิดมุมมองใหม่ ตัวอย่าง [คุณธรรมจริยธรรมคือ *วัตถุสิ่งของ*] เช่น ความผิวนัย *ใกล้ตัว* (1.2560.7) ในการสอนจะ *สอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม* เข้าไปด้วย *เรื่องความซื่อสัตย์นี้สำคัญที่สุด* (6.2557.3) [คุณธรรมจริยธรรมคือ *รากฐานของสิ่งก่อสร้าง*] เช่น ข้าราชการที่ดีอย่างแรกคือต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในเบื้องต้น ถ้าหากข้าราชการไม่ซื่อสัตย์สุจริตแล้ว *ประเทศก็คงอยู่ไม่ได้* (6.2557.2) [คุณธรรมจริยธรรมคือ *สิ่งมีค่า*] เช่น สุภาจิตจिनกล่าวว่า *ผู้สูญเสียความซื่อสัตย์ก็เหมือนสูญเสียทุกสิ่งทุกอย่าง* (1.2556.6) หรือทำให้เกิดมุมมองว่าการขาดคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ควรปฏิบัติ และทุกคนต้องร่วมกันต่อต้านการขาดคุณธรรมจริยธรรม การขาดจิตสำนึก และการทำชั่ว จากการใช้ [คุณธรรมจริยธรรมคือ *การทำสงคราม/การต่อสู้*] เช่น จิตสำนึกที่ดีของข้าราชการพลเรือนที่ดีไม่เคยหยุดนิ่ง และพร้อมจะ *ผนึกกำลังร่วมกันสร้างสรรค์ความดี* ตามรอยพระยุคลบาทบนเส้นทางแห่งการเป็นข้าราชการ... (4.2558.1), ข้าราชการทุกคนต้องร่วมกัน.. *ปลูกให้คนในสังคมมาร่วมกันต่อต้านสิ่งไม่ดีที่เกิดขึ้นในสังคม* เพื่อให้เกิดสังคมที่สะอาด และสร้างสังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม (3.2558.3)

2. หน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิดและบุคคลสัมพันธ์ มโนอุปลักษณ์ทั้ง 12 มโนอุปลักษณ์ทำหน้าที่นี้ ในด้านเป็นเหตุผลให้กระทำหรือไม่กระทำบางอย่าง เหตุผลให้กระทำหรือไม่กระทำบางอย่างคือการให้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องคุณธรรมจริยธรรม การเล็งเห็นคุณค่าและประโยชน์ของคุณธรรมจริยธรรม การเชื่อถือและปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม และการงดเว้นความคิดและการกระทำที่ขัดต่อหลักคุณธรรมจริยธรรม แบ่งออกเป็น 4 เหตุผล ดังนี้

2.1 การเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความค่า ทุกคนควรปฏิบัติตามหลักคุณธรรมจริยธรรม พบมโนอุปลักษณะทำหน้าที่นี้ 9 มโนอุปลักษณะ

2.2 เป้าหมายสำคัญของชีวิตและการทำงานคือการใช้ชีวิตและการทำงานตามหลักคุณธรรมจริยธรรม พบมโนอุปลักษณะทำหน้าที่นี้ 7 มโนอุปลักษณะ

2.3 เรื่องคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ตั้งแต่เล็กและมีการกระตุ้นเตือนเป็นระยะ พบมโนอุปลักษณะทำหน้าที่นี้ 4 มโนอุปลักษณะ

2.4 การต่อต้านการขาดศีลธรรม/การกระทำชั่ว เป็นสิ่งที่ต้องทำ พบมโนอุปลักษณะทำหน้าที่นี้ 3 มโนอุปลักษณะสามารถแสดงผลเป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางแสดงหน้าที่อุปลักษณะของมโนอุปลักษณะคุณธรรมจริยธรรม

ที่	มโนอุปลักษณะคุณธรรมจริยธรรม	ด้านการถ่ายทอดความคิด		ด้านการถ่ายทอดความคิดและด้านบุคคลสัมพันธ์ เป็นเหตุผลสนับสนุนให้ทำ/ไม่ทำบางอย่าง			
		ก	ข	ค	ง	จ	ฉ
1	คุณธรรมจริยธรรมคือวัตถุสิ่งของ	✓	✓	✓	✓		
2	คุณธรรมจริยธรรมคือพืชพรรณ/ต้นไม้	✓	✓			✓	
3	คุณธรรมจริยธรรมคือสงคราม/การต่อสู้	✓	✓	✓	✓		✓
4	คุณธรรมจริยธรรมคือเส้นทาง	✓	✓	✓	✓		
5	คุณธรรมจริยธรรมคือเครื่องมือ	✓	✓		✓		
6	คุณธรรมจริยธรรมคือผู้มีอำนาจ	✓	✓	✓	✓		
7	คุณธรรมจริยธรรมคือรากฐานของสิ่งก่อสร้าง	✓	✓	✓	✓	✓	
8	คุณธรรมจริยธรรมคือสิ่งมีค่า	✓	✓	✓	✓		
9	คุณธรรมจริยธรรมคือพลังงาน	✓	✓	✓		✓	
10	คุณธรรมจริยธรรมคือการขึ้น	✓	✓	✓			
11	คุณธรรมจริยธรรมคือความสะอาด	✓	✓	✓			✓
12	คุณธรรมจริยธรรมคือวัคซีนป้องกันโรค	✓	✓			✓	✓
	รวม	12	12	9	7	4	3

หมายเหตุ ก = อธิบายความ, ข = ทำให้เกิดมุมมองใหม่, ค = คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความค่า, ง = เป้าหมายสำคัญของชีวิตและการทำงานคือการใช้ชีวิตและการทำงานตามหลักคุณธรรมจริยธรรม, จ = เรื่องคุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ตั้งแต่เล็กและมีการกระตุ้นเตือนเป็นระยะ, ฉ = การต่อต้านการขาดศีลธรรม/การกระทำชั่ว เป็นสิ่งที่ต้องทำ

อภิปรายผล

การเปรียบเทียบผลการศึกษามโนอุปลักษณะคุณธรรมจริยธรรมในนิตยสารจำขึ้นใจกับการศึกษาอุปลักษณะศีลธรรมในภาษาต่างประเทศพบว่ามโนอุปลักษณะที่พบบางส่วนมีความคล้ายคลึงกันและบางส่วนมีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยอุปลักษณะศีลธรรม เช่น เลคอฟ (Lakoff, 1995a) พบว่ามีมโนอุปลักษณะบางอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น [MORALITY IS FINANCIAL] คล้ายกับ [คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความค่า] [MORALITY IS STRENGTH] คล้ายคลึงกับ [คุณธรรมจริยธรรมคือสงคราม/การต่อสู้] [คุณธรรมจริยธรรมคือรากฐานของสิ่งก่อสร้าง] ในแง่การเสริมสร้างความแข็งแกร่ง เพื่อให้สามารถต้านทานสิ่งที่ไม่ดี/ความชั่วร้ายได้ [คุณธรรมจริยธรรมคือความสะอาด] คล้ายคลึงกับ [MORALITY IS CLEAN] [คุณธรรมจริยธรรมคือผู้มีอำนาจ] คล้ายคลึงกับ [MORAL IS AUTHORITY] แต่ในภาษาไทย ใช้คุณธรรมจริยธรรมในลักษณะของผู้ที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ ส่วนงานวิจัยในภาษาต่างประเทศเน้นมุมมองเรื่องการควบคุมตนเอง [MORAL IS HEALTH] [คุณธรรมจริยธรรมคือวัคซีนป้องกันโรค] [BEING GOOD IS BEING UPRIGHT] [คุณธรรมจริยธรรมคือการขึ้น] งานวิจัยนี้ไม่พบอุปลักษณะ

บางอย่างที่กล่าวถึงในงานวิจัยต่างประเทศ เช่น เลคอฟ (Lakoff, 1995b) ที่กล่าวถึง [STRICT FATHER] หรือ [NURTURANCE PARENT]

ผลการศึกษาพบความคล้ายคลึงและแตกต่างของโมโนอุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมในงานวิจัยนี้กับงานวิจัยในภาษาอังกฤษก่อนหน้านี้ เนื่องจากเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับความผิดชอบชั่วดีที่สังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ มักมีกรอบความประพฤติคล้ายกัน ความแตกต่างอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น แหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน ขนาดของข้อมูลที่เก็บศึกษา และบริบทสังคมวัฒนธรรมไทยที่มีลักษณะเฉพาะ การศึกษานี้เป็นเพียงการศึกษาเบื้องต้น จำเป็นต้องมีการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับการใช้อุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรม คือ ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่พบมักจะละส่วนที่แสดงผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจแฝงของผู้ส่งสารที่มีต่อผู้รับสาร กล่าวคือ ฝ่ายผู้ผลิตสาร (คณะผู้สร้างสื่อ) เป็นฝ่ายกระทำต่อผู้รับสาร (ข้าราชการ (ชั้นผู้น้อย)) ดังตัวอย่าง

[คุณธรรมจริยธรรมคือพืชพรรณ/ต้นไม้]

ตัวอย่าง

"การปลูกจิตสำนึก...ปลูกจริยธรรม นั้นเริ่มต้นมาจากใจเพียงแค่จุดเล็ก ๆ ที่ช่วยกันปลูกฝังสิ่งดีงามแล้วค่อย ๆ เติบโตเพิ่มพูน เหนกเช่นต้นไม้ใหญ่ที่แข็งแรง ในโอกาสที่วารสาร 'จา' ขึ้นใจ' กำหนดเผยแพร่ในเดือนเมษายน และในวันที่ 1 เมษายน เป็นวันข้าราชการพลเรือน...เราได้มีการปรับเปลี่ยนและออกแบบโลโก้ให้ดูมีความสดใสกว่าเดิม โดยเราได้นำแนวคิดที่ว่า การปลูกจิตสำนึกที่ดีไม่ต่างจากการปลูกต้นไม้จากหัวใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความศรัทธาที่หล่อเลี้ยงด้วยหลักคุณธรรม เมล็ดพันธุ์นี้จะค่อย ๆ เติบโตใหญ่แข็งแรง ขยายแผ่กิ่งก้าน พร้อมสร้างเครือข่ายจริยธรรมที่เข้มแข็งต่อไป" (1.2558.1)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า "การปลูกจิตสำนึก" "ปลูกจริยธรรม" "การปลูกจิตสำนึกที่ดี" เป็นถ้อยคำอุปลักษณ์ที่มีการทำให้เป็นคำนาม (nominalization) และมีการละประธานที่สื่อถึง "ผู้ปลูกจริยธรรม"

การใช้อุปลักษณ์ลักษณะนี้ นอกจากแสดงการถ้อยความหมายแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่ามีผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าเป็นผู้ทำให้เกิดการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยที่ข้าราชการหรือผู้อ่านเป็นฝ่ายถูกกระทำ ขณะที่ผู้กระทำซึ่งมีอำนาจเหนือกว่ากลับไม่ถูกระบุตัวตนเพราะถูกละไว้ในการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์

ลักษณะการใช้อำนาจที่แฝงเร้นผ่านอุปลักษณ์เช่นนี้เป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้ยาก การศึกษาในอนาคตอาจจะศึกษาต่อไปในเชิงวิพากษ์โดยนำแนวคิดทฤษฎีอุปลักษณ์วิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) ของ Charteris-Black (2004) มาศึกษา

หากพิจารณาโมโนอุปลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมในนิตยสารจาขึ้นใจตามแนวคิดของโกทลี (Golaty, 1997) และณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2542) มีสองหน้าที่หลัก ได้แก่ 1) หน้าที่ด้านการถ่ายทอดความคิด ได้แก่ การอธิบายแนวคิดนามธรรมผ่านการเปรียบเทียบ และการสร้างมุมมองใหม่ 2) หน้าที่ด้านบุคคลสัมพันธ์ คือการให้เหตุผลในการกระทำหรือไม่กระทำอย่างเหมาะสมกับบริบท โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อการโน้มน้าวใจ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนิตยสารในฐานะสื่อรณรงค์เรื่องคุณธรรมจริยธรรมของภาครัฐ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาอุปลักษณะคุณธรรมจริยธรรมในปริศนาหรือวาทกรรมอื่น ๆ เช่นในปริศนาหรือวาทกรรมทางการเมืองจากบทสัมภาษณ์หรือคำพูดของนักการเมืองที่พบในสื่อมวลชน
2. ควรศึกษาอุปลักษณะคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ เช่น แนวคิดอุปลักษณะวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Metaphor Analysis) หรือแนวคิดทฤษฎีผสมผสานมโนทัศน์ (Conceptual Blending Theory) เพราะยังมีผู้นำมาศึกษาในภาษาไทยน้อย
3. ควรศึกษาอุปลักษณะในประเด็นอื่น ๆ หรือในแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่ยังไม่มีการศึกษาในภาษาไทยต่อไป เช่น อุปลักษณะคอร์รัปชัน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.). (2563). *นิตยสารจำขึ้นใจ*. <http://jumkunjai.ocsc.go.th>
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2542). *หน้าที่ของอุปลักษณะในมุมมองผู้พูดภาษาไทย*. *วารสารภาษาและวรรณคดีไทย*, 16(1), 249-268.
- นิภาดา โพธิ์เรือง. (2566). *อุปลักษณะในวาทกรรมการเมืองไทยในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปพ.ศ.2562: การวิเคราะห์อุปลักษณะเชิงวิพากษ์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทระดับบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬาฯ. <https://digiverse.chula.ac.th/Info/item/dc:84554>
- ปิยภรณ์ อบแพทย์. (2552). *อุปลักษณะเกี่ยวกับชีวิตในหนังสือธรรมะ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทระดับบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬาฯ. <https://digiverse.chula.ac.th/Info/item/dc:55460>
- ภควัฒน์ บุญญฤทธิ์, และรุจิระ โรจนประภายนต์. (2558). *การวิเคราะห์ถ้อยคำอุปลักษณะ (Metaphor Analysis) ของค่านิยมไทยซึ่งแฝงอยู่ในงานวรรณกรรมของสุนทรภู่ที่คัดสรรโดยราชบัณฑิตยสถาน*. *วารสารนิดาและ การสื่อสาร*, 20(26), 53-73.
- ยมลภัทร ภัทรคุปต์. (2553). *อุปลักษณะความตายในหนังสือธรรมะ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทระดับบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬาฯ. <https://digiverse.chula.ac.th/Info/item/dc:55409>
- วุฒินันท์ แก้วจันทร์เกตุ. (2555). *กิลเลส: การศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ในภาษาไทย*. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 19(2), 24-41.
- ศิริพร ภัคดีผาสุข. (2563). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษา กับสังคมไทย*. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)
- ศุภชัย ต๊ะวิชัย. (2561). *สถานภาพงานวิจัยอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ในภาษาไทย*. *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 40(2), 201-254.
- สรียา ทับทัน. (2549). *อุปลักษณะชีวิต: ระบบมโนทัศน์ของคนไทยเกี่ยวกับศีลธรรม*. *วารสารกระแสวัฒนธรรม*, 7(12), 40-44.
- สิริมา เชียงขาวไ้ว. (2556). *อุปลักษณะเกี่ยวกับธรรมะในปาฐกถาธรรมของพุทธทาสภิกขุ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทระดับบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยศิลปากร. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/11592?attempt=2&>
- Cameron, L. (2003). *Metaphor in Education Discourse*. Continuum.

- Charteris-Black, J. (2004). *Corpus approaches to critical metaphor analysis*. Palgrave.
- Goatly, A. (1997). *The language of metaphors*. Routledge.
- Kövecses, Z. (2002). *Metaphor: A Practical Introduction*. Oxford University Press.
- Kövecses, Z. (2005). *Metaphor in Culture: Universality and Variation*. Cambridge University Press.
- Ferrando, I. N. (Ed.). (2019). *Current Approaches to Metaphor Analysis in Discourse*. Walter de Gruyter GmbH&Co KG.
- Lakoff, G. (1995a). Embodied Minds and Meanings. In P. Baumgartner & S. Payr (Eds.), *Speaking Minds: Interviews with Twenty Eminent Cognitive Scientists* (pp. 115-130). Princeton University Press. <https://doi.org/10.1515/9781400863969.115>
- Lakoff, G. (1995b). Metaphor, Morality and Politics, Or, Why Conservatives have left Liberals in the dust. *Social Research*, 62(2), pp. 177-213.
- Lakoff, G. and Mark, J. (1980, 2003). *Metaphor We Live By*. University of Chicago.
- Low, G., Deignan, A., Cameron, L., & Todd, Z. (Eds.). (2010). *Researching and applying metaphor in the real world* (Vol. 26). John Benjamins Publishing.

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีบริษัทเอกชนในจังหวัดยะลา Factors Affecting Work Stress of Accountants a Company in Yala Province

เพ็ญภา เกื้อเกตุ (Pennapa Kueket) E-mail: pennapa.k@yru.ac.th ^{1*}

จารุชา สินทวี (Jarucha Sintavee) E-mail: tanyanee.s@yru.ac.th ²

อรวรรณ กมล (Orawan Kamol) E-mail: orawan.k@yru.ac.th ³

^{1,2} สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
(Department of Accountancy Program, Faculty of Management Science, Yala Rajabhat University)

³ สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
(Department of Marketing Program, Faculty of Management Science, Yala Rajabhat University)

*Corresponding Author. E-mail : pennapa.k@yru.ac.th

(Received: 4 April 2025; Revised: 4 June 2025; Accepted: 6 June 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีบริษัทเอกชนในจังหวัดยะลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานบัญชีที่ปฏิบัติงานในบริษัทเอกชน จำกัด จังหวัดยะลา จำนวน 171 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีบริษัทเอกชนในจังหวัดยะลา มี 4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านบรรยากาศในการปฏิบัติงาน และด้านความผันผวนทางเศรษฐกิจ และมีเพียง 1 ปัจจัย คือ ด้านการดำเนินชีวิตและครอบครัว ไม่ส่งผลกระทบต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ : ความเครียดในการปฏิบัติงาน ; พนักงานบัญชี ; จังหวัดยะลา

Abstract

This research aimed to analyze the factors affecting work stress of accountants a company in Yala province. The samples in study consists of accountants a company, totaling of 171. The instrument used was a questionnaire. The data were analyzed using statistics of multiple regression analysis and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

It was found that four of factors that effect on work-related stress positively correlated statistical significance, were the work itself, career path, organizational climate, and economic fluctuations. For the one factor that non effect on work-related stress was lifestyle and family

Keywords : Work-related stress ; Accountants ; Yala

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยและความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีทำให้องค์กรภาคธุรกิจต้องปรับตัวและหลาย ๆ องค์กรประสบกับความล้มเหลวในการดำเนินงาน องค์กรจึงต้องใช้วิธีการและกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้อยู่รอดต่อไปได้ วิธีการหนึ่งที่ทุกองค์กรนำมาใช้คือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือกำลังคนให้มีความรู้ ความสามารถที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันเพื่อให้ต่อสู้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่คาดคิดได้ โดยจะเห็นได้จากการที่องค์กรจัดให้พนักงานมีการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาตนเอง ดังนั้นจึงถือได้ว่าพนักงานเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนและนำพาองค์กรสู่ความอยู่รอด อย่างไรก็ตาม พนักงานทุกคนต้องรับมือกับเทคโนโลยีหรือแม้แต่ว่าความคาดหวังขององค์กรอาจสร้างความเครียดในการปฏิบัติงานซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและผลผลิตของงาน โดยกลุ่มงานให้บริการมีระดับความเครียดจากการปฏิบัติงานสูงถึงร้อยละ 31 (Bahri & Nurmalasary, 2022)

งานบัญชีเป็นงานให้บริการ โดยนักบัญชีเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานตามวิชาชีพบัญชี มีบทบาทสำคัญในองค์กร โดยปัจจุบันบทบาทของนักบัญชีแตกต่างจากเดิมไม่เพียงมีหน้าที่จัดทำบัญชี รายงานทางการเงิน และให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แต่ต้องวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูลทางการเงินเชิงลึก ประเมินสถานการณ์ทางธุรกิจ (Papadopoulou & Papadopoulou, 2020) วิเคราะห์ข้อมูลที่มีผลต่อกลยุทธ์ทางธุรกิจ (Tridhioskul, 2024) ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการปฏิบัติงาน เช่น ปฏิบัติงานระบบคลาวด์ ปัญญาประดิษฐ์ จัดการข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ ให้ข้อมูลแบบเรียลไทม์ด้านการเงิน ฯลฯ โดยทั้งหมดนี้องค์กรคาดหวังในระดับสูงกว่าอดีตที่ผ่านมา (Wongjantip, 2025) อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติงานยังคงต้องปฏิบัติตามหน่วยงานกำกับดูแลด้านวิชาชีพ ต้องปฏิบัติงานด้วยความละเอียด รอบคอบ มีสติและใช้ดุลยพินิจเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อให้งานมีความถูกต้อง แม่นยำและไม่มีข้อผิดพลาดใด ๆ จะเห็นได้ว่า ด้วยลักษณะงานนักบัญชีต้องเผชิญกับความกดดัน ความวิตกกังวล และความเครียดสูงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ความเครียดเป็นความวิตกกังวลซึ่งเป็นปฏิกิริยาทางด้านจิตใจที่ได้รับแรงกระตุ้นจากความกดดัน ความวิตกกังวล ความไม่สบายใจ รวมถึงความรู้สึกถึงการคุกคาม ทั้งนี้ แรงกระตุ้นอาจมาจากภายนอก เช่น ความกดดันจากการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับผู้คนรอบข้าง ส่วนแรงกระตุ้นภายในอาจมาจากความคาดหวังที่มีต่อตัวเองและความคิดลบ อย่างไรก็ตาม ความเครียดจากที่ทำงานกลายเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก (Daniel, 2019) ซึ่งเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ปริมาณงานที่มากเกินไป การกำหนดเวลาอย่างกระชั้นชิด ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ไม่ดี โดยการปฏิบัติงานของพนักงานเมื่อถูกความเครียดครอบงำอาจทำให้สมาธิในการปฏิบัติงานลดลง เช่นเดียวกันใส่ใจรายละเอียดน้อยลงทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานลดลง นอกจากนี้ความเหนื่อยล้าและความอ่อนแอด้านอารมณ์อาจนำไปสู่ข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น (AVR & Rao, 2023)

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีบริษัทเอกชนในจังหวัดยะลา โดยศึกษาจากพนักงานบัญชี เนื่องจากเป็นอาชีพที่อยู่ภายใต้ความกดดัน อีกทั้ง การเปลี่ยนแปลงในบทบาทหน้าที่ปัจจุบัน และศึกษาในบริบทของจังหวัดยะลา เนื่องจากข้อปฏิบัติด้านศาสนาและวิถีชีวิตประจำวันที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ รวมถึงจากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบการศึกษาในบริบทของพนักงานบัญชีกับความเครียดในพื้นที่ดังกล่าว นอกจากนี้ ข้อมูลจากกรมสุขภาพจิต ศูนย์สุขภาพจิตที่ 12 ยังพบว่าผู้ป่วยด้วยโรคซึมเศร้าโดยต้นเหตุเกิดจากความเครียดร้อยละ 38.58 (กรมสุขภาพจิต ศูนย์สุขภาพจิตที่ 12, 2568) ดังนั้นผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยนอกเหนือจากการยืนยันปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเครียดของพนักงานบัญชีแล้วยังสามารถนำไปกำหนดแนวทางการลดระดับความเครียดเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีบริษัทเอกชนในจังหวัดยะลา

ทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีเกี่ยวกับความเครียด

ทฤษฎีของ Karasek ในปี 1979 ได้อธิบายเกี่ยวกับความเครียดในการปฏิบัติงาน โดยระบุว่าความเครียดเริ่มขึ้นเมื่อบุคคลได้รับความกดดันเกี่ยวกับงาน เช่น ความต้องการในลักษณะงานที่สูงแต่สามารถควบคุมหรือตัดสินใจได้ต่ำ และได้รับการสนับสนุนทางสังคมต่ำ โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ปัจจัย คือ 1. ความต้องการในลักษณะงาน เช่น ต้องการปริมาณงานที่มากเกินไป ซึ่งผู้ปฏิบัติต้องใช้ความรอบคอบสูง และเป็นงานเร่งด่วน 2. ความสามารถในการควบคุมหรือตัดสินใจในงานที่ตนเองรับผิดชอบ มีอำนาจในการตัดสินใจและมีอิสระในการใช้ทักษะเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในงาน และ 3. การสนับสนุนทางสังคม ซึ่งเป็นความช่วยเหลือหรือส่งเสริมจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน (อาทรณ์ กิจจา และอุษณา แจ้งคล้าย, 2017) โดยงานวิจัยนี้ได้นำปัจจัยดังกล่าวมาเป็นตัวแปรอิสระ คือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ และด้านบรรยากาศในการปฏิบัติงาน

ทฤษฎีของ Greenhaus and Beutell ในปี 1985 ได้อธิบายเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างบทบาทหน้าที่ในงานกับครอบครัว ซึ่งเป็นความขัดแย้งรูปแบบหนึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ 1. ความขัดแย้งตามระยะเวลา 2. ความขัดแย้งตามความเครียด และ 3. ความขัดแย้งตามพฤติกรรม โดยสมมติฐานของทฤษฎีคือเมื่อบทบาทของงานและครอบครัวมีการแข่งขันกัน บุคคลจะเพิ่มบทบาทในงานหรือครอบครัวหรือทั้งสองอย่างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบ (Ryu, 2024) โดยงานวิจัยนี้ได้นำความขัดแย้งระหว่างหน้าที่งานกับครอบครัวมาเป็นตัวแปรอิสระด้านการดำเนินชีวิตและครอบครัว

ทฤษฎี General Strain Theory ของ Agnew ในปี 1992 เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคมที่ขยายมาจากทฤษฎีความเครียด (Strain Theories) ซึ่งอธิบายการกระทำผิดทางกฎหมายรวมถึงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน โดยสมมติฐานคือความเครียดของบุคคลก่อให้เกิดอารมณ์เชิงลบ เช่น ความโกรธ ความหงุดหงิด ภาวะซึมเศร้า ซึ่งมักเกิดขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับความเครียดหรือความกดดันเกี่ยวกับเศรษฐกิจ งานวิจัยนี้ได้นำทฤษฎีดังกล่าวมากำหนดเป็นตัวแปรอิสระด้านความผันผวนทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเครียด

บทบาทหน้าที่ของนักบัญชี ด้วยลักษณะของงานด้านบัญชีที่ต้องปฏิบัติอย่างระมัดระวัง รอบคอบ ใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ ต้องใช้ความรู้ ทักษะ และความสามารถสูงเพื่อให้งานมีความถูกต้องและเป็นไปตามความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงมีภาวะความเครียดเกิดขึ้นโดยปกติ และด้วยเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล บทบาทของนักบัญชีเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก งานวิจัยนี้ จึงศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานโดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ

เมื่อต้องเผชิญกับความเครียด การจะทำหน้าที่ให้บรรลุได้จึงมีอุปสรรคคอยขัดขวางและทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานลดลง (Kahn et al., 1964) ภาระหน้าที่ที่ได้รับมากเกินไปทำให้งานไม่เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด (AVR & Rao, 2023) การเกิดความเหนื่อยล้า การสูญเสียความเป็นตัวตน (Freudenberger, 1974) ความเครียดจากการปฏิบัติงาน สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) ความต้องการทางกายภาพ เช่น ปริมาณงานจำนวนมาก การปฏิบัติงานในพื้นที่ยากลำบากหรืออันตราย 2) ข้อกำหนดในการปฏิบัติงาน อาทิ ข้อกำหนดที่มีความคลุมเครือเกิดความกังวลเกี่ยวกับทิศทางการปฏิบัติงานและข้อจำกัดด้านเวลา 3) ข้อกำหนดในบทบาท เช่น การเผชิญกับการคาดหวังมากเกินไปซึ่งขัดแย้งกับบทบาทหน้าที่ และ

4) ความต้องการระหว่างบุคคล สามารถนำไปสู่ความเครียดได้ (Sharma & Saxena, 2022) ทั้งนี้ ความเครียดที่ปรากฏโดยส่วนใหญ่มีสาเหตุจาก ข้อกำหนดในบทบาทหน้าที่ที่มีแรงกดดันเมื่อต้องทำในสิ่งที่เหนือกว่าบทบาทตนเองจนนำไปสู่ความไม่สบายใจ ขาดความชัดเจนเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ความต้องการของงาน และวิธีการปฏิบัติงาน ทำให้ไม่แน่ใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง (Milbourn, 2006) โดยภาระงานที่มากเกินไป การปฏิบัติงานอย่างเร่งด่วน และระยะเวลาที่กำหนดส่งงานล้นสัมพันธ์กับความเครียด (AVR & Rao, 2023)

ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ

องค์กรต้องการความสำเร็จให้เกิดขึ้นในกิจกรรมดำเนินงาน จึงมีกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ มีการดัดศักยภาพของพนักงานที่มีอยู่นำมาใช้เพื่อประโยชน์สูงสุด ให้การฝึกอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถและคอยกระตุ้นให้พนักงานเกิดความทุ่มเทในงานด้วยการให้ผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ โดยทั่วไป พนักงานที่ปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่องค์กรกำหนดไว้จะได้เลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งงาน ถือเป็นรางวัลและความก้าวหน้าที่พนักงานทุกคนต้องการ และเป็นสิ่งที่องค์กรควรกระทำ (Syahrir et al., 2024) เมื่อพนักงานมองเห็นโอกาสความก้าวหน้าในงานก็เกิดความพึงพอใจและทุ่มเท อุทิศตนเพื่อองค์กร (Weer & Greenhaus, 2020) ช่วยเพิ่มผลผลิตและขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ (Muktamar et al., 2024) อย่างไรก็ตาม สำหรับนักบัญชี ความก้าวหน้าในอาชีพ โดยเฉพาะการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งถือเป็นเรื่องยาก ด้วยสังคมและองค์กรมองว่าด้วยลักษณะงานนักบัญชีต้องปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเทเป็นปกติ จึงไม่เห็นความสำคัญและเป็นที่มาของความเครียด (Gavin & Dilepan, 2002) โดยเฉพาะนักบัญชีที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยซึ่งโอกาสความก้าวหน้าเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดความเครียด (Gaertner & Ruhe, 1981)

ด้านบรรยากาศในการปฏิบัติงาน

บรรยากาศองค์กรแต่ละองค์กรมีความแตกต่างกัน มีทั้งบรรยากาศเสมือนครอบครัว มีความเป็นมิตร มีไมตรีจิต บางองค์กรบรรยากาศการปฏิบัติงานอาจเป็นแบบรับผิดชอบเฉพาะงานที่ตนรับผิดชอบ มีการพูดคุยในระหว่างการปฏิบัติงานน้อย มีหัวหน้างานที่ใช้อำนาจเด็ดขาด ซึ่งเป็นสิ่งที่พนักงานหรือผู้ปฏิบัติงานควบคุมไม่ได้ ผู้นำองค์กรต้องสร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานสูงสุด อย่างไรก็ตาม ในมุมมองเกี่ยวกับความเครียดในการปฏิบัติงาน การมีบรรยากาศที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจเด็ดขาดอาจทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเครียดขั้นรุนแรงได้ (Larson, 2004) บรรยากาศในการปฏิบัติงานจึงมีส่วนสำคัญอย่างมากกับความเครียด เช่น การคุกคามในสถานที่ทำงาน การใช้ความรุนแรงทางวาจาหรือทางร่างกาย การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ความขัดแย้ง กับเพื่อนร่วมงาน การแข่งขันในการปฏิบัติงาน บรรยากาศที่ไม่เป็นมิตร (Sajida et al., 2021) รวมถึงการขาดน้ำใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การขาดความตรงไปตรงมา การสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ (Bhui, et al., 2016)

ด้านความผันผวนทางเศรษฐกิจ

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน เห็นได้ชัดว่ามีความผันผวนสูงซึ่งเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย เช่น เหตุการณ์ทางการเมือง ภัยธรรมชาติ การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ สงครามด้านการค้า ทำให้องค์กรต่าง ๆ เกิดผลกระทบต้องหยุดดำเนินงาน เลิกจ้างงานและลดจำนวนพนักงาน ดังนั้น พนักงานเกิดความกลัวในด้านความไม่มั่นคงในการทำงานและการสูญเสียงาน (Giorgi et al., 2015) ทั้งนี้งานวิจัยของ Mucci et al. (2016) พบว่า วิกฤตด้านเศรษฐกิจและสุขภาพจิตของบุคคลมีความสัมพันธ์กัน สาเหตุมาจากการลดจำนวนพนักงาน การลดค่าจ้าง ซึ่งทำให้เกิดความวิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า ดังนั้น ความผันผวนทางเศรษฐกิจหรือภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยจึงเป็นภัยคุกคามซึ่งนำไปสู่ความเครียดทางจิตใจ

ด้านการดำเนินชีวิตและครอบครัว

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานช่วยให้งานมีประสิทธิภาพแต่องค์กรมักมอบหมายงานจำนวนมากตามมามาก โดยคิดว่าเทคโนโลยีช่วยจัดการงานให้สำเร็จทันเวลา แต่ด้วยปริมาณงานที่มากเกินไปไม่สามารถจัดการงานภายในเวลาได้ นักบัญชีจึงต้องใช้เวลาส่วนตัวจัดการงานซึ่งควรเป็นเวลาสำหรับครอบครัว รวมถึงมีการร้องขอให้พนักงานปฏิบัติงานอย่างเร่งด่วน ซึ่งเกิดความยากลำบากในการจัดการและกระทบต่อบทบาทต่าง ๆ ในเวลาเดียวกัน (Fotiadis et al., 2019) ทั้งนี้ ในอดีตได้มีการศึกษาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างหน้าที่งานที่รับผิดชอบกับบทบาทที่มีกับครอบครัว ซึ่งความขัดแย้งนี้มีผลเชิงลบด้านจิตใจ (Obrenovic et al., 2020) ซึ่งหากสามารถสร้างสมดุลในการดำเนินชีวิตกับการปฏิบัติงานได้ ความเครียดจะลดลงและมีความพึงพอใจในงานสูงขึ้น (Zaky, 2022)

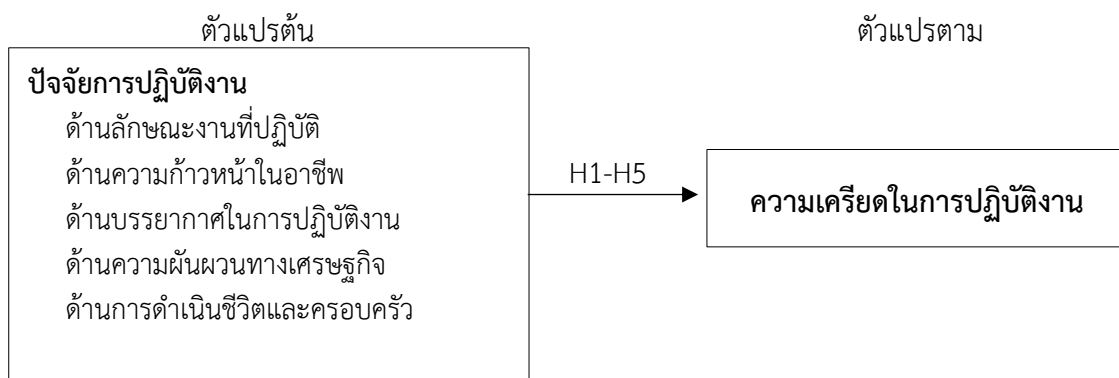
ความเครียดในการปฏิบัติงาน

ความเครียดเป็นความรู้สึกของมนุษย์เมื่อต้องเผชิญกับแรงกดดันและปัญหา ซึ่งสามารถแสดงอาการให้เห็นได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น อาการปวดศีรษะ ปวดบ่าและคอ กรดไหลย้อน เหนื่อยง่าย นอนไม่หลับ อารมณ์แปรปรวน กระวนกระวายใจ สำหรับบุคคลในวัยทำงานความเครียดเกิดจากสาเหตุหรือปัจจัยเสี่ยง เช่น งานหนักและต้องใช้ความทุ่มเท การทำงานที่มากเกินไป ความต้องการในคุณภาพของงาน การถูกควบคุมในการทำงาน ชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน ความสัมพันธ์ทางสังคมที่สนับสนุนในการทำงาน การจัดการการเปลี่ยนแปลงขององค์กร การสื่อสารภายในองค์กร (Joseph, 2013) สิ่งเหล่านี้เป็นความกดดันที่ผู้ปฏิบัติงานหรือพนักงานต้องพบเจอในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นความต่างระหว่างระดับความต้องการของงานกับระดับความสามารถของบุคคล ในการทำงาน มีผลในการตอบสนองทางอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรม (Florean & Florea, 2016) ดังนั้น ความเครียดจึงถูกมองว่าเป็นความกดดันที่เกิดจากสิ่งเร้าที่อันตรายหรือถูกคุกคามและบุคคลตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ (Sajida et al., 2021) โดยงานวิจัยนี้ ความเครียดในการปฏิบัติงาน หมายถึง สภาพจิตใจและร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่กระตุ้นทำให้พนักงานบัญชีเกิดความวิตกกังวล

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านบรรยากาศในการปฏิบัติงาน ด้านความผันผวนทางเศรษฐกิจ และด้านการดำเนินชีวิตและครอบครัวสูงขึ้นมีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณซึ่งเป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานบัญชีของบริษัทเอกชนจำกัด จังหวัดยะลา จำนวน 902 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2567 สำหรับกลุ่มตัวอย่างซึ่งคำนวณโดยใช้สูตร Yamane (1967) มีจำนวนทั้งสิ้น 277 คน หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายในการเลือกตัวอย่างแต่ละคน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปขององค์กร คือ จำนวนทุนจดทะเบียน จำนวนบุคลากรภายในองค์กร จำนวนบุคลากรด้านงานบัญชี และระยะเวลาดำเนินงาน ซึ่งมีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 3 ระดับปัจจัยในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชี จำนวน 25 ข้อ เช่น ภาระงานที่มากเกินไป การใช้ความสามารถระดับสูง การขาดโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งงาน การปฏิบัติงานภายใต้ความขัดแย้ง การใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล ค่านิยมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับวัตถุนิยม ความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในครอบครัวซึ่งเกิดจากการขาดสมดุลกับการปฏิบัติงาน ตอนที่ 4 ระดับความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชี จำนวน 8 ข้อ เช่น ความกดดันในงาน การให้ความร่วมมือของเพื่อนร่วมงาน การปฏิบัติงานอย่างเร่งด่วน ความรับผิดชอบในงานที่มาก ซึ่งตอนที่ 3 และตอนที่ 4 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert, 1967) คือ ระดับความคิดเห็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และตอนที่ 5 คือข้อเสนอแนะ

แบบสอบถามนำมาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ คือ ความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบเนื้อหาตามโครงสร้าง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) ซึ่งงานวิจัยนี้คำนวณค่า IOC แต่ละข้อคำถามเป็น 1 นั่นคือ ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาหรือพฤติกรรมที่ต้องการวัด นอกจากนี้ ได้มีการคำนวณค่าน้ำหนักองค์ประกอบ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings) ต้องมีค่ามากกว่า 0.40 (Nunnally & Bernstein, 1994) ซึ่งงานวิจัยนี้มีค่า Factor Loadings ระหว่าง 0.609-0.973 และ 2) ความเชื่อมั่น (Reliability) ของตัวแปรทั้งหมด โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของแต่ละด้านตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งค่าที่ได้ต้องมากกว่า 0.70 (Hair et al., 2010) งานวิจัยนี้ได้ค่าระหว่าง 0.808-0.959 เป็นค่าที่ยอมรับได้ เครื่องมือมีความเชื่อมั่นที่เพียงพอ แสดงไว้ในตาราง 1

ตารางที่ 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบและค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

ตัวแปร	n	Factor Loadings	Cronbach' Alpha
ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ (WOK)	171	0.849 - 0.973	0.922
ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ (CAP)	171	0.661 - 0.850	0.820
ด้านบรรยากาศในการปฏิบัติงาน (CLI)	171	0.654 - 0.880	0.859
ด้านความผันผวนทางเศรษฐกิจ (ECF)	171	0.609 - 0.884	0.808
ด้านการดำเนินชีวิตและครอบครัว (LIF)	171	0.730 - 0.892	0.827
ความเครียดในการปฏิบัติงาน (WRT)	171	0.881 - 0.957	0.959

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิด้วยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 230 ฉบับ หลังจากส่งแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ ได้รับคืนจำนวน 96 ฉบับ จึงได้ทำการติดตามและส่งแบบสอบถามฉบับใหม่ให้แก่บริษัทที่ยังมิได้ส่งคืน หลังจาก 2 สัปดาห์ ได้รับคืนจำนวน 82 ฉบับ รวม 178 ฉบับ โดยแบบสอบถามถูกต้องและครบถ้วนจำนวน 171 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.35 เมื่อเทียบกับจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปยังตัวอย่าง สอดคล้องกับ Aaker et al. (2001) ซึ่งได้นำเสนอว่าการส่งแบบสอบถามต้องมีอัตราตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงถือว่ายอมรับได้ นอกจากนี้ ได้ทดสอบความลำเอียงจากการไม่ตอบแบบสอบถามกลับมา (Test of Non - Response Bias) โดยใช้การทดสอบ t - test ซึ่งใช้ข้อมูลประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง คือ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน หลังจากได้รับการตอบกลับแบบสอบถามออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับมาในช่วงแรก 85 ฉบับแรก และกลุ่มที่ 2 จำนวน 86 ฉบับหลัง ผลการทดสอบไม่พบปัญหาความลำเอียงจากการไม่ตอบแบบสอบถาม ($t=0.23, p>0.05$; $t=0.390, p>0.05$; $t=0.520, p>0.05$)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานผลกระทบระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามด้วยสถิติการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multivariate Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 26-35 ปี นับถือศาสนาอิสลาม มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท สำหรับการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร แสดงไว้ในตาราง 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน

ตัวแปร	CTT	DTL	ITL	ITS	OVI	DAR
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	4.261	3.723	3.602	3.719	3.553	4.115
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	0.612	0.723	0.752	0.709	0.795	0.594
ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ (WOK)	1.000					
ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ (CAP)	0.274***	1.000				
ด้านบรรยากาศในการปฏิบัติงาน (CLI)	0.203***	0.198***	1.000			
ด้านความผืนพวนทางเศรษฐกิจ (ECF)	0.109***	0.312***	0.323***	1.000		
ด้านการดำเนินชีวิตและครอบครัว (LIF)	0.209***	0.250***	0.189***	0.223***	1.000	
ความเครียดในการปฏิบัติงาน (WRT)	0.749***	0.371***	0.315***	0.193***	0.112***	1.000

*** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน พบว่า ค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.109 – 0.749 มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ได้ทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF พบว่าค่า VIF ของตัวแปรอิสระ คือ สมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานมีค่าตั้งแต่ 1.127-1.222 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีผลกระทบกันในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Black, 2006) มีการตรวจสอบความผิดปกติของข้อมูล ซึ่งมีค่า

น้อยกว่า 0.001 แสดงว่าข้อมูลไม่มีความผิดปกติ นอกจากนี้ ตัวแปรตามและค่าความคลาดเคลื่อนเป็นตัวแปรที่มีการแจกแจงปกติ (Normality) โดยวิธี Kolmogorov - Smirnov Test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการทดสอบค่า Sig = 0.068 มากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรมีการแจกแจงปกติ สามารถนำไปใช้วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้

ตารางที่ 3 การทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียด	ตัวแปรตาม (ความเครียดในการปฏิบัติงาน (WRT))			
	B	Std. Error	t	p-value
ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ (WOK)	0.692	0.051	13.461	0.000***
ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ (CAP)	0.167	0.053	3.128	0.002***
ด้านบรรยากาศในการปฏิบัติงาน (CLI)	0.149	0.052	2.848	0.005***
ด้านความผันผวนทางเศรษฐกิจ (ECF)	0.113	0.051	2.195	0.030**
ด้านการดำเนินชีวิตและครอบครัว (LIF)	0.042	0.053	0.794	0.428
R = 0.789 R ² = 0.623 Adj R ² = 0.611 S.E.est = 0.62333				

*p<.10, **p<.05, ***p<.01 ความมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีบริษัทเอกชนในจังหวัดยะลา โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression) พบว่ามี 4 ปัจจัยเมื่อเกิดสูงขึ้นทำให้ความเครียดในการปฏิบัติงานสูงขึ้นในทิศทางเดียวกัน คือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ (WOK) ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ (CAP) ด้านบรรยากาศในการปฏิบัติงาน (CLI) และด้านความผันผวนทางเศรษฐกิจ (ECF) โดยค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ส่งผลร้อยละ 60.23 (R² = 0.623) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (S.E.est) = 0.62333 และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุงส่งผลถึงร้อยละ 60.11 (Adj R² = 0.611)

ตารางที่ 4 การทดสอบปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียด	ตัวแปรตาม (ความเครียดในการปฏิบัติงาน (BOT))			
	B	Std. Error	t	p-value
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียด (FST)	0.524	0.066	7.89	0.000***
R = 0.524 R ² = 0.274 Adj R ² = 0.270 S.E.est = 0.85448				

*p<.10, **p<.05, ***p<.01 ความมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีบริษัทเอกชนในจังหวัดยะลา โดยค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ส่งผลถึงร้อยละ 20.74 (R² = 0.274) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (S.E.est) = 0.85448 และค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ปรับปรุงส่งผลถึงร้อยละ 20.70 (Adj R² = 0.240)

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีบริษัทเอกชนในจังหวัดยะลา พบว่า จาก 5 ปัจจัย มีจำนวน 4 ปัจจัยเมื่อเกิดสูงขึ้นทำให้ความเครียดในการปฏิบัติงานสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยเรียงลำดับจากมีผลมากและน้อยตามลำดับ คือ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ (WOK) ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ (CAP) ด้านบรรยากาศในการปฏิบัติงาน (CLI) และด้านความผันผวนทางเศรษฐกิจ (ECF) กล่าวคือ เมื่อพนักงานบัญชีมีปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย สูงขึ้นทำให้ความเครียดในการปฏิบัติงานสูงขึ้นเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม มี 1 ปัจจัย คือ ด้านการดำเนินชีวิตและครอบครัว (LIF) ไม่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน สำหรับมีรายละเอียดแยกเป็นแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ (WOK) พนักงานบัญชีทำหน้าที่ให้บริการข้อมูลด้านบัญชี รายงานทางการเงิน และให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารองค์กร การใช้และปรับตัวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การปฏิบัติงานบนระบบคลาวด์หรือแม้กระทั่งปัญญาประดิษฐ์ รวมถึงการทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก ปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายงานอื่น และต้องปฏิบัติงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างรวดเร็วเพื่อขับเคลื่อนงานขององค์กรสู่เป้าหมายโดยมีความคาดหวังจากผู้มีส่วนได้เสียเป็นแรงกดดันนำสู่ความเครียดได้ (Sharma & Saxena, 2022) ดังนั้น ด้วยลักษณะงานที่พนักงานบัญชีต้องเจอทั้งความยากของงาน และปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไป มีความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ มีเงื่อนไขด้านเวลาคอยควบคุมการปฏิบัติงาน จึงทำให้เกิดความเครียด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Okikiola (2024) ซึ่งระบุว่า การรับภาระงานที่มากเกินไป ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันยาวนาน รวมถึงการให้เวลาในการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสมผลมีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน

2. ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ (CAP) พนักงานบัญชีมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบสูง มีความทุ่มเทอดทนและพยายามถึงขีดสุดเพื่อผลลัพธ์ของงาน เพราะพนักงานบัญชีทราบว่าตนมีความสำคัญในงานขององค์กร โดยทั่วไปพนักงานที่ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจและได้รับผลตอบแทนในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม สำหรับพนักงานบัญชีโอกาสความก้าวหน้าในงานหรืออาชีพเป็นไปได้ยากมาก การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งแทบไม่เกิดขึ้นซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของพนักงานบัญชี เรื่องนี้จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชี สอดคล้องกับ Kutebayev et al. (2023) ที่ระบุว่า การขาดโอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงานทำให้เกิดความเครียดในการปฏิบัติงาน

3. ด้านบรรยากาศในการปฏิบัติงาน (CLI) พนักงานบัญชีปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์ตึงเครียดเป็นพื้นฐานตามลักษณะของงาน ทั้งนี้ เมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลในการปฏิบัติงาน ทำให้พนักงานบัญชีมีโลกส่วนตัวเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ ปฏิบัติงานโดยขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน เมื่อต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจึงมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เกิดความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงานในบางครั้ง บรรยากาศในการปฏิบัติงานไม่เป็นมิตร จึงทำให้เกิดความรู้สึกหลากหลายทั้งความโกรธ หงุดหงิด ความวิตกกังวล สร้างความเคียดแค้นให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Sajida et al. (2021) ซึ่งระบุว่าในสถานที่ปฏิบัติงาน เมื่อมีการใช้ความรุนแรงทางวาจาและร่างกาย การมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เกิดความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน ปฏิบัติงานภายใต้บรรยากาศที่ไม่เป็นมิตร โดยทั่วไปแล้วถือเป็นสาเหตุของความเครียดในการปฏิบัติงาน

4. ด้านความผันผวนทางเศรษฐกิจ (ECF) ในปัจจุบันความผันผวนทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมีสูง ซึ่งได้รับอิทธิพลจากเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น ปัญหาการค้าระหว่างประเทศจีนกับประเทศสหรัฐอเมริกา การแพร่ระบาดของโรคติดต่อชนิดต่าง ๆ รวมถึงสงครามด้านเทคโนโลยีมีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกระทบต่อการดำเนินงานขององค์กร เศรษฐกิจมีความถดถอยหลายองค์กรต้องเลิกกิจการ ลดจำนวนพนักงาน สิ่งเหล่านี้มีผลต่อความมั่นคงในงานของพนักงานตามไปด้วย (Mucci et al., 2016) อาจทำให้เกิดการสูญเสียงานที่ทำอยู่ (Giorgi et al., 2015) ยิ่งไปกว่านั้น ตลาดงานบัญชีในจังหวัดยะลามีจำกัด เมื่อเลิกจ้างจากองค์กรเดิมทางเลือกในการเข้าทำงานที่ใหม่มีน้อย ซึ่งเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ทำให้พนักงานบัญชีในพื้นที่ที่มีความวิตกกังวลและนำสู่ความเครียดในที่สุด

5. ด้านการดำเนินชีวิตและครอบครัว (LIF) พนักงานบัญชีมีความรับผิดชอบในงานขั้นสูง มีจำนวนไม่น้อยที่ต้องนำงานจากองค์กรไปทำที่บ้านเพื่อให้งานเสร็จทันเวลา ซึ่งการกระทำเช่นนี้ทำให้เกิดการเสียสมดุลระหว่างความรับผิดชอบในงานที่ต้องปฏิบัติและความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของครอบครัว ทำให้เกิดความขัดแย้งและนำสู่ความเครียด อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาครั้งนี้กลับพบว่า พนักงานบัญชีไม่ได้มีความเครียดซึ่งเกิดจากการดำเนินชีวิตและครอบครัว นั่นหมายความว่า พนักงานบัญชีมีความสามารถในการสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้น

ได้ สอดคล้องกับ Zaky (2022) ระบุว่าหากบุคคลสามารถสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นได้จะทำให้มีความเครียดนั้นลดลง รวมถึง หากพนักงานสามารถบริหารจัดการตนเองได้ดีในเรื่องงานและเรื่องการทำหน้าที่ดูแลครอบครัวความกังวลและความเครียดก็จะอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับ Schwarzer & Hallum (2008) ซึ่งระบุว่า ความเครียดของแต่ละคนมีความแตกต่างกันแต่ถ้าตนเองสามารถบริหารจัดการได้ก็จะทำให้ความวิตกกังวลนั้นมีระดับต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ 1. องค์กรได้ตระหนักและให้ความสำคัญแก่การสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงาน รวมถึงวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานที่เอื้อต่อความมีมิตรไมตรีระหว่างกัน 2. องค์กรสามารถนำผลการวิจัยไปวางแผนงานในการมอบหมายงานและกำหนดเวลาในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับปริมาณงานที่มอบหมาย และ 3. นักบัญชีนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งต่าง ๆ เพื่อการดำเนินชีวิตที่สมดุล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป คือ 1. ศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพื่อทดสอบผลกระทบต่อความเครียดในการปฏิบัติงาน เช่น นโยบายการบริการงาน การควบคุมภายใน การบริหารความเสี่ยง และคุณภาพรายงานการเงิน 2. ศึกษาโดยกำหนดตัวแปรควบคุม ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และ 3. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์รวมกับการใช้แบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในประเด็นที่ซับซ้อนและเป็นการยืนยันข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต ศูนย์สุขภาพจิตที่ 12. (29 พฤษภาคม 2568). รายงานผลการดำเนินงานศูนย์สุขภาพจิตที่ 12 ปีงบประมาณ 2567, [https://mhc12.dmh.go.th/mhc12/wp-content/uploads/2025/02/อาหารถิ่น_กิจจา_และอุษณา_แจ้งคล้าย_.\(2017\).](https://mhc12.dmh.go.th/mhc12/wp-content/uploads/2025/02/อาหารถิ่น_กิจจา_และอุษณา_แจ้งคล้าย_.(2017).) ความเครียดในการทำงานของนักบัญชีในองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนครราชสีมา. วารสารบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 1(1), 39-53.
- Aaker, D. A., Kumar, V., & Day, G. S. (2001). *Marketing Research*. (7th ed.). John Wiley and Sons.
- AVR, M., & Rao, B. S. (2023). A Study of Work Stress and Its Impact on Employees' Performance and Job Satisfaction. *International Journal of Education and Science Research Review*, 10(4), 119-125.
- Bahri, S., & Nurmalasary, O. (2022). Faktor-Faktor Yang Berhubungan Dengan Stres Kerja Pada Pekerja PT.Jaya Semanggi Enjiniring Di Proyek Pembangunan Gedung RSUD Bogor Utara Tahun 2021. *Journal of Health Research Science*, 2(2), 57-66. <https://doi.org/10.34305/JHRS.V2I02.505>
- Bhui, K., Dinos, S., Galant-Miecznikowska, M., de Jongh, B., & Stansfeld, S. (2016). Perceptions of Work Stress Causes and Effective Interventions in Employees Working in Public, Private and Non-Governmental Organisations: A Qualitative Study. *BJPsych bulletin*, 40(6), 318-325. <https://doi.org/10.1192/pb.bp.115.050823>
- Black, K. (2006). *Business Statistics for Contemporary Decision Making* (4th ed.). John Wiley & Sons.

- Daniel, C. O. (2019). Effects of Job Stress on Employee's Performance. *International Journal of Business, Management and Social Research*, 06(02), 375-382. <https://doi.org/10.18801/ijbmsr.060119.40>
- Florea, R., & Florea, R. (2016). Individual and Organizational Implications of Work-related Stress. *Economy Transdisciplinarity Cognition*, 19(1), 28-33
- Fotiadis, A., Abdulrahman, K., & Spyridou, A. (2019). The mediating roles of psychological autonomy, competence and relatedness on work-life balance and well-being. *Frontiers in Psychology*, 10, 1267. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01267>
- Freudenberger, H. J. (1974). Staff Burnout. *Journal of Social*, 30(1), 159-165. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1974.tb00706.x>
- Gaertner, J., & Ruhe, J. (1981). Job-Related Stress in Public Accounting. *Journal of Accountancy*, 151(6), 68-74.
- Gavin, T., & Dileepan, P. (2002). Stress!! Analyzing the Culprits and Prescribing a Cure. *Strategic Finance*, 84(5), 50-55.
- Giorgi, G., Arcangeli, G., Mucci, N., & Cupelli, V. (2015). Work-related Stress and Health: A Review of the Literature. *Journal of Occupational Health Psychology*, 20(3), 345-356.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*. Pearson Publishing.
- International Labour Office. (2020). *Managing Work-Related Psychosocial Risks during the COVID-19 Pandemic*. (1th ed.). International Labour Organization.
- Joseph, T. D. (2013). Work Related Stress. *European Journal of Business and Social Sciences*, 1(10), 73-80.
- Kahn, R. L. (1974). *Conflict, Ambiguity, and Overload: Three Elements in Job Stress*. In A. McLean (Ed.), *Occupational Stress*. Thomas.
- Kutebayev, T., Rakhimov, A., & Utaliyeva, Z. (2023). Professional and Gender Differences in Job Stress A Comparison of Economics, Finance, and Accounting Professionals. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 65(10), 648-653. <https://doi.org/10.1097/JOM.0000000000002932>
- Larson, L. L. (2004). Internal Auditors and Job Stress. *Managerial Auditing Journal*, 19(9), 1119-1130. <http://dx.doi.org/10.1108/02686900410562768>
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. Wiley & Son.
- Milbourn, G. (2006). Teaching the Job Stress Audit to Business School Students: Causes, Measurement, Reduction, *Journal of American Academy of Business, Cambridge*, 8(2), 44-50.
- Mucci, N., Giorgi, G., Roncaioli, M., Perez, J. F., & Arcangeli, G. (2016). The Correlation between Stress and Economic Crisis: A Systematic Review. *Neuropsychiatr. Dis. Treat*, 12(1), 983-993. <https://doi.org/10.2147/NDT.S98525>
- Muktamar, A., Jenita, Munizu, M., Astuti, A. K., Santoso, A., & Putra, B. (2024). The Influence of Organizational Commitment, Work Motivation, And Compensation on Employee

- Performance and Employee Satisfaction. *Edunomika*, 8(1), 1-9. <https://doi.org/10.29040/jie.v8i1.11808>
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory*. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 17(3), 275-280. <https://doi.org/10.1177/0734282999017003>
- Obrenovic, B., Khudaykulov, A., & Shafique Khan, M. A. (2020). Work-Family Conflict Impact on Psychological Safety and Psychological Well-Being: A Job Performance Model. *Organizational Psychology*, 11, 1-18. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00475>
- Okikiola, O. L. (2022). Effect of Stress on Employees' Performance in Guaranty Trust Bank: A Qualitative Study. *British Journal of Global Ecology and Sustainable Development*, 1, 17-39.
- Papadopoulou, M., & Papadopoulou, S. (2020). The accounting profession amidst the COVID-19 pandemic. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, 10(2), 39-59. <https://doi.org/10.5296/ijaf.v10i2.17001>
- Ryu, G. (2024). A Theoretical Integration of Work-Family Studies with the Transactional Model of Stress. *Journal of Family Theory & Review*, 16(2), 745-760. <https://doi.org/10.1111/jftr.12586>
- Sajida, M, U., Ihsanb, M., & Reba, A. (2021). Work Environment Stress: Causes and Outcomes, *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 15(5). 979-992.
- Schwarzer, R., & Hallum, S. (2008). Perceived Teacher Self-Efficacy as a Predictor of Job Stress and Burnout: Mediation Analyses. *Applied Psychology: An International Review*, 57(1), 152-171. <https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.2008.00359.x>
- Seyidoğlu, S. (2024). Strain, Anger and Crime: A Sociopsychological Evaluation in the Context of the General Strain Theory. *Suleyman Demirel University Journal of Humanities and Social Sciences*, (62), 233-264. <https://doi.org/10.35237/suitder.1530587>
- Sharma, S., & Saxena, P. (2022). Impact of Job Stress and Emotional Intelligence on Work-Life Balance: A Study Among Indian Nurses. *International Journal of Behavioral and Healthcare Research*, 8(3-4), 143-156. <https://doi.org/10.1504/IJBHR.2022.127110>
- Syahrir, D. R., Zakaria, Z., & Lobo, I. A. (2024). The Role of Job Satisfaction as a Mediating Variable Between Work Environment and Employee Productivity. *Advances in Human Resource Management Research*, 2(3), 127-139. <https://doi.org/10.60079/ahrmr.v2i3.306>
- Tridhoshkul, P. (2024). Quality of Auditing Affecting Success in Operating Small and Medium-Sized Enterprises. In K. Heuer (Ed.), *International Academic Multidisciplinary Research Conference in Venice 2024* (pp.92-97). IBEST.
- Wang, K., Ma, Z., & Xia, Y. (2020). General Strain Theory and Corruption among Grassroot Chinese Public Officials: A Mixed-method Study. *Sample our social Sciences Journals*, 43(4), 472-489. <https://doi.org/10.1080/01639625.2020.1839818>
- Weer, C. H., & Greenhaus, J. H. (2020). Managers' Assessments of Employees' Organizational Career Growth Opportunities: The Role of Extra-Role Performance, Work Engagement, and Perceived Organizational Commitment. *Journal of Career Development*, 47(3), 1-16. <https://doi.org/10.1177/0894845317714892>

- Wongjantip, K. (2025) . *The Transformative Role of Accountants in Business Performance Optimization in the Digital Economy*. In K. Heuer (Ed.), International Academic Multidisciplinary Research Conference (pp.11-13). IBEST.
- Yamane, T. (1967). *Statistics an introductory analysis* (2nd ed.). Harper and Row.
- Zaky, M. (2022). Dampak Keseimbangan Kehidupan Kerja Dan Kehidupan Pribadi Terhadap Kepuasan Dan Kinerja Karyawan. *BRANDING: Jurnal Ilmiah Manajemen Dan Bisnis*, 1(1), 72–86. <https://doi.org/10.15575/jb.v1i1.25258>

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
MANAGING EDUCATIONAL RESOURCES FOR EXCELLENCE IN SMALL EDUCATIONAL
INSTITUTIONS UNDER PATHUM THANI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ปานฟ้า แถววงษ์ (Panfah Thaewwong) E-mail: teay28240@gmail.com^{1*}

สุภัชฌา ศรีเยี่ยม (Supatcha Sri-iam) E-mail: Supatcha@vru.ac.th²

กันต์ฤทัย คลังพหล (Kanreutai Klangphahol) E-mail: Kanreutai@vru.ac.th³

^{1,2,3} สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
(Educational Administrative Innovation, Master of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University)

*Corresponding Author. E-mail : teay28240@gmail.com

(Received: 31 March 2025; Revised: 16 May 2025; Accepted: 29 May 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา และ 2. ระดับความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 196 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครชีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์ PNI ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับสภาพปัจจุบันของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และระดับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2. ระดับความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์

คำสำคัญ : ความต้องการจำเป็น; การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา; สถานศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

This study aimed to (1) investigate the actual state and the expected state of managing educational resources for excellence in small educational institutions, and (2) examine the needs for managing educational resources for excellence in small educational institutions under the Pathum Thani educational service area office. The sample group was 196 school administrators and teachers under the Pathum Thani educational service area office. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table. The research instrument was a questionnaire with a 5-point rating scale with a reliability of 0.99. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation, and PNI analysis method. The results indicated that (1) the actual state of

managing educational resources for excellence in small educational institutions was at a moderate level and the expected state of managing educational resources for excellence in small educational institutions was at the highest level, and (2) the needs for managing educational resources for excellence in small educational institutions under the Pathum Thani educational service area office. When considering each aspect, it was found that the management of material and equipment resources had the highest average needs.

Keywords : Needs assessment; The Administration Educational Resources; Small Educational

บทนำ

ทรัพยากรทางการศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาตั้งไว้ ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และระบบการจัดการ ทรัพยากรทางการศึกษาสามารถสนับสนุนให้การจัดการศึกษาและกระบวนการจัดกิจกรรมมีคุณภาพ การทำงานที่เป็นระบบด้วยวิธีการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาและสามารถบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้มีการใช้อย่างประหยัด คุ่มค่ามากที่สุด โดยอาศัยหลักการที่ต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่อยู่ภายใต้มาตรการการบริหารภาครัฐ ภายใต้การควบคุมดูแลจากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งทำให้มีข้อจำกัด ด้านจำนวนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณและการจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีปัญหางบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ บุคลากรครูไม่ครบชั้น สอนไม่ตรงตามวุฒิการศึกษาที่สำเร็จมา ทำให้มีข้อด้อยในการจัดการเรียนการสอน (จิตตรา จันซอนแก่น, 2565) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีศักยภาพสูง เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนพัฒนาประเทศด้านการศึกษาต่อไปในอนาคต

ปัจจุบันรูปแบบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา ให้ความสำคัญแก่กระบวนการทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ และมีการกำหนดเกณฑ์การวัดประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษานั้น (พระธีรพัฒน์ กุลธิโร, 2564) สอดคล้องกับจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ซึ่งมีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สนับสนุนและพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ นำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นสมรรถนะไปใช้ตามศักยภาพของสถานศึกษา ให้สามารถออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการและบริบทให้มีการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การมีอาชีพ มีงานทำ และส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2566) ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทางการศึกษาทุกด้านเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กให้ประสบความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละสถานศึกษา เป็นทรัพยากรทางด้านบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านอาคารสถานที่ อย่างไรก็ตามสถานศึกษาขนาดเล็กหลายแห่งได้รับการจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงต้องมีแนวทางพัฒนาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงด้วยตนเองตามความเหมาะสม ทั้งนี้สถานศึกษาบางแห่งมีวิธีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาได้เพียงพอกับความต้องการในการบริหารสถานศึกษาของตนเอง แต่บางแห่งยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงแนวทางวิธีการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี ซึ่งมีสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 41 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25 หรือประมาณ 1 ใน 4 ของสถานศึกษาทั้งหมด ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษাপทุมธานีให้สถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการกำหนดความเป็นเลิศในสถานศึกษาตามนโยบายและจุดเน้นในแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษাপทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2566 จึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา และความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษাপทุมธานี เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่องและสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืนสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อีกทั้งนำผลการศึกษามาเผยแพร่ใช้เป็นแนวทางพัฒนาบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กให้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

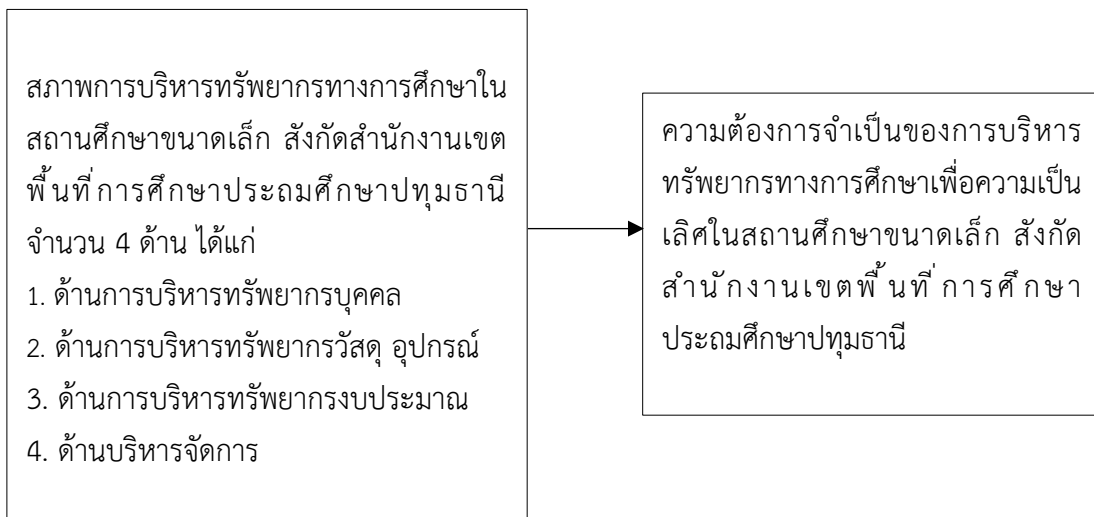
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษাপทุมธานี
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษাপทุมธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม



ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษাপทุมธานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 41 แห่ง รวม 385 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ซึ่งมาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถานภาพ ประสบการณ์ทำงานเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ซึ่งประกอบด้วย ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ และด้านการบริหารจัดการ รวมจำนวน 40 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) โดยมีผลการวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.99

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือและนำหนังสือจากจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยกำหนดระยะเวลาในการรับแบบสอบถามคืน ทั้งนี้แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมีจำนวน 196 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 จัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNImodified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 74.49 และเพศชาย 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.51 ส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 79.08 และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 2.92 โดยมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 33.16 ประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 52.04 และประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.80 ตามลำดับ

1. ผลการศึกษาระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี พบว่า ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านของสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยมากกว่าสภาพปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$, S.D.= 0.415) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.402) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 0.431) ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 0.442) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = 0.408)

1.2 เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D.= 0.261) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.269) รองลงมาคือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ($\bar{X} = 4.94$, S.D. = 0.256) ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.93$, S.D. = 0.287) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.251) สำหรับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี จำแนกตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	n=196					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	3.21	0.402	ปานกลาง	4.88	0.251	มากที่สุด
ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์	3.12	0.408	ปานกลาง	4.93	0.287	มากที่สุด
ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ	3.14	0.442	ปานกลาง	4.94	0.256	มากที่สุด
ด้านการบริหารจัดการ	3.14	0.431	ปานกลาง	4.94	0.269	มากที่สุด
รวม	3.15	0.415	ปานกลาง	4.92	0.261	มากที่สุด

2. ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ($PNI_{modified} = 0.60$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ($PNI_{modified} = 0.59$) ด้านการบริหารจัดการ ($PNI_{modified} = 0.58$) และด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ($PNI_{modified} = 0.54$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี

การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	ความต้องการจำเป็น	
	D	I	PNI	ลำดับ
ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล	3.21	4.88	0.54	4
ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์	3.12	4.93	0.60	1
ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ	3.14	4.94	0.59	2
ด้านการบริหารจัดการ	3.14	4.94	0.58	3

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดเล็กในพื้นที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีมีการวางแผนยุทธศาสตร์และการกำหนดทิศทางในการบริหารสถานศึกษาได้เหมาะสมตรงตามหลักโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา เพียงแต่ขาดการสนับสนุนในส่วนของการบริหารทรัพยากรภายในสถานศึกษาให้แก่บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนได้อย่างทั่วถึง อาจเป็นเพราะขนาดของสถานศึกษาที่เป็นเพียงสถานศึกษาขนาดเล็ก จึงส่งผลให้การบริหารทรัพยากรทางการศึกษายังขาดความเหมาะสมและไม่มีศักยภาพในการบริหารจัดการได้เพียงพอ และทำให้การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ สุชาดา บรรณกิจ (2563) ซึ่งกล่าวว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์และประสบผลสำเร็จสูงสุด จำเป็นต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหารในการจัดสรรและบริหารทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมถึงรูปแบบการบริหารจัดการที่มีอยู่ให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพต่อการศึกษาให้มากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพร ปุ่มสีดา และพญธิ์ศิริ บรรณพิทักษ์ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และพบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสชัย ศิริณูมาศ และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ซึ่งพบว่าสภาพความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 แสดงให้เห็นว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษาอาจยังมีการบริหารจัดการทรัพยากรไม่เหมาะสมหรือมีปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงทำให้การบริหารทรัพยากรไม่เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งมีผลต่อการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาได้

1.2 จากผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรภายในสถานศึกษามีความคาดหวังให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแสดงความสามารถและแสดงออกถึงบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในการเป็นผู้นำการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ผู้บริหารต้องมีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในสถานศึกษาได้อย่างคุ้มค่า พอเพียง และเกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงมีความเท่าเทียมกันในการปฏิบัติหน้าที่และสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการพัฒนาสถานศึกษา นอกจากนี้สถานศึกษายังมีเป้าหมายที่จะวางแผนกลยุทธ์ทางด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546) ซึ่งมีใจความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องของการให้การสนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา เช่น การระดมทรัพยากร การลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน รวมถึงระบบการดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพงษ์ มั่นต่อ และหยกแก้ว กมลวรรณ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในยุครัฐบาลวิจิตรวาทธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 และพบว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ผลการวิจัยที่ปรากฏสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยชนะ ราชไชย (2564) ที่ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 และปรากฏผลการศึกษาในลักษณะเดียวกัน แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังคงมีเป้าหมายในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของระบบการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรทุกประเภทภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายได้

2. จากผลการศึกษา ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่า ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ มีความต้องการในการบริหารมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีแผนงานในการจัดหาและใช้วัสดุอุปกรณ์จาก หน่วยงานภายนอกมาสนับสนุนการจัดการศึกษา อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังดำเนินการขอรับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณจากหน่วยงานที่หลากหลาย เพื่อนำทรัพยากรที่ได้มาใช้ในการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อทำให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่นและมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ อัมพร พรหมมี และศันสนีย์ จะสุวรรณ (2564) ที่กล่าวว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยโดยใช้เป็นตัวกลางในกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร จากการกำหนดนโยบายและ วางแผน การวางแผนพัฒนาอาคารและสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์การใช้ ความต้องการ การแสวงหาทรัพยากร เช่น ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ อุปกรณ์ รวมถึงรูปแบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา โดยมีทรัพยากรเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนคุณภาพได้แก่ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนั้นความเป็นเลิศทางการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ แซ่ฮุ้น และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สถานศึกษาภาครัฐได้ให้ความสำคัญสูงสุดกับการบริหารทรัพยากรวัสดุและอุปกรณ์ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับเนื้อหา ช่วยยกระดับมาตรฐานสถานศึกษาให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศได้อย่างเหมาะสม โดยสะท้อนให้เห็นว่าแนวทางการบริหารทรัพยากรในทุกระดับจำเป็นต้องพิจารณาตามความต้องการและบริบทเฉพาะของแต่ละสถานศึกษาอย่างรอบด้าน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้สื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องและส่งเสริมเนื้อหาที่เรียนเพื่อยกระดับสถานศึกษาให้ก้าวสู่มาตรฐานความเป็นเลิศได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นของการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก ลำดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ รองลงมา คือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ตามลำดับ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาดังกล่าวมาพัฒนาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามลำดับความต้องการจำเป็น
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญแก่การแสวงหาวัสดุ อุปกรณ์จากภายนอกมาเสริมเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการขององค์กร รวมถึงจัดทำแผนการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ทุกรายการอย่างชัดเจน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญแก่การวางแผนและกำลังอัตราบุคคลอย่างชัดเจน เพื่อจัดหาครูที่สอนตรงตามวิชาเอกหรือมีความถนัดต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงมีการส่งเสริม การพัฒนา การติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการพัฒนาทักษะการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยเฉพาะด้าน วัสดุอุปกรณ์ เพื่อแก้ไขความขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ และความต้องการที่แท้จริง
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อตรวจสอบความสำคัญของแนวทางการวิจัยว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาหรือไม่ เพื่อให้การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *คู่มือการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (2566). *รายงานการขับเคลื่อนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่สถานศึกษา*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.
- กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (18 ตุลาคม 2566). *แผนการปฏิบัติงานประจำปี 2566*. กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. <https://drive.google.com/file/d/19rKNz7Y6DWNijWwEiMapPzm1ONwjlQu/view>
- จิตตรา จันซอนแก่น. (2565). แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเครือข่ายที่ 9. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 2(6), 325–342. <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.150>
- ชัยชนะ ราชไชย. (2564). ความต้องการจำเป็นในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. *ศึกษาวารสารศึกษาศาสตร์*, 8(2), 206-217.
- ทศพร ปุ่มสีดา และพฤทธิศิริ บรรณพิทักษ์. (2564). การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 49(2), 1–15. <https://doi.org/10.58837/CHULA.EDUCU.49.2.9>

- ธัชชัย ศิริनुมาศ และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2566). สภาพความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 8(1), 617-632.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- พระธีรพัฒน์ กุลธิโร. (2564). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารนวัตกรรมการพัฒนาจิตและปัญญา*, 1(1), 43-49.
- รัฐพงษ์ มั่นต่อ และหยกแก้ว กมลวรเดช. (2564). แนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(10), 224-238.
- ศิริลักษณ์ แซ่ฮุ้น, ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิลัน และรัชฎาพร งอยภูธร. (2566). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 11(43), 112-120.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุชาดา บรรณกิจ. (2563). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3. *วารสารสันติศึกษา ปรัชรศน์ มจร*, 10(7), 28-57.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยและประเมินความต้องการจำเป็น: แนวทางและวิธีการ*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัมพร พรหมมี, และคันสนีย์ จะสุวรรณ์. (2564). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด. *วารสารสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง*, 14(2), 1-15.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>

ภาษากับอัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทย: กรณีศึกษารายการ THE RAPPER Language and Identity of Thai Rappers: A Case Study of THE RAPPER

นภสร ตั้งวิบูลย์กิจ (Naphasorn Tungviboonyakit) E-mail: naphasorn.t@chula.ac.th^{1*}

¹ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Department of Thai, Faculty of Arts, Chulalongkorn University)

*Corresponding Author. E-mail: naphasorn.t@chula.ac.th

(Received: 10 March 2025; Revised: 16 May 2025; Accepted: 29 May 2025)

บทคัดย่อ

ในช่วงเวลาที่เพลงแร็ปและแร็ปเปอร์กลับเข้ามาอยู่ในกระแสนิยมของคนในสังคมไทยอีกครั้ง กลุ่มแร็ปเปอร์ไทยได้มีการใช้ภาษาที่น่าสนใจและเป็นส่วนสำคัญในการนำเสนออัตลักษณ์ของตน บทความวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการทางภาษาที่ใช้นำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยในรายการ THE RAPPER เก็บข้อมูลจากรายการ THE RAPPER ปีที่ 1 ตอนที่ 1-6 ออกอากาศทางช่อง Workpoint 23 ทั้งในช่วงการสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขัน เพลงแร็ปของผู้เข้าแข่งขัน และการแสดงความคิดเห็นของกรรมการ ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีการทางภาษาที่กลุ่มแร็ปเปอร์ไทยในรายการ THE RAPPER ใช้นำเสนออัตลักษณ์ของตน มี 6 กลวิธี ได้แก่ 1. การตั้งชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ” 2. การใช้ศัพท์เฉพาะวงการ 3. การใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเชิงบวก 4. การกล่าวถึงคำต้องห้าม 5. การใช้ภาษาอังกฤษ และ 6. การปฏิเสธความเชื่อที่มีต่อแร็ปเปอร์ อัตลักษณ์ที่กลุ่มแร็ปเปอร์ไทยในรายการ THE RAPPER นำเสนอ มี 3 ประเด็น ได้แก่ 1. แร็ปเปอร์ คือ คนที่มีวิถีเฉพาะของตน 2. แร็ปเปอร์ คือ คนที่มีความฝันและความพยายาม และ 3. แร็ปเปอร์ คือ นักรัก อัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยที่แสดงผ่านรายการ THE RAPPER แสดงให้เห็นความพยายามในการนิยามความหมายของตัวตนของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทย และความพยายามในการนำเสนออัตลักษณ์ดังกล่าวไปยังคนกลุ่มอื่นในสังคม ให้ได้รับรู้ตัวตน ความคิด และทัศนคติของพวกเขา

คำสำคัญ : อัตลักษณ์ ; แร็ปเปอร์ไทย ; กลวิธีการทางภาษา

Abstract

During a time when rap music and rappers have regained popularity in Thai society, Thai rappers employed various linguistic strategies that played an important role in presenting their identities. This research aimed to study the linguistic strategies used to present the identities of Thai rappers in the television program THE RAPPER. Data were collected from season 1, episodes 1-6 of THE RAPPER, broadcast on Workpoint 23. The analysis covered the contestants' interview segments, the contestants' rap songs, and the judges' comments. The findings indicated that six linguistic strategies were used to construct Thai rappers' identities: 1. naming or “AKA”; 2. using jargon; 3. using words or phrases with positive meanings; 4. mentioning taboo words; 5. using English; and 6. denying common assumptions about rappers. The identities represented by these linguistic strategies included: 1. Rappers are individuals with unique styles; 2. Rappers are people with dreams and determination; and 3. Rappers are womanizers. The identities of Thai rappers presented in THE RAPPER demonstrate efforts to

define and express the meaning of Thai rappers' identities. These efforts aim to present such identities to different groups in Thai society, fostering a better understanding of Thai rappers' identities, thoughts, and attitudes.

Keywords: Identity; Thai rapper; Linguistic strategies

บทนำ

วัฒนธรรมฮิปฮอปเป็นทั้งวัฒนธรรมย่อยและแนวดนตรี เริ่มแพร่กระจายเข้าสู่ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2527 และได้รับความนิยมอย่างมากจากกลุ่มวัยรุ่นในเมือง (สาริตา สวัสดิ์คำธร, 2549, น. 5) แล้วจึงขยายออกสู่การรับรู้ของคนกลุ่มอื่นในสังคมไทย ฮิปฮอปและเพลงแร็ปมีความเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ การร้องแร็ปของแร็ปเปอร์นั้นเป็นองค์ประกอบหลักส่วนหนึ่งในวัฒนธรรมฮิปฮอป (คชาชัย วิชัยดิษฐ, 2548, น. 2) อย่างไรก็ตาม แม้เพลงแร็ปจะปรากฏอย่างต่อเนื่องในวงการเพลงไทย แต่ก็มีช่วงที่ได้รับความนิยมน้อยลงไปบ้าง ในปี พ.ศ. 2557 กลุ่มแร็ปเปอร์ไทย RAP IS NOW ได้จัดการแข่งขัน The War is On ซึ่งเป็นการแข่งแร็ปแบบประชันกัน (rap battle) การแข่งขันดังกล่าวเผยแพร่ผ่านทางช่องยูทูบและเฟซบุ๊ก แต่ไม่ได้ออกอากาศผ่านช่องโทรทัศน์สาธารณะอย่างเป็นทางการ The War is On ได้รับความนิยมจากแร็ปเปอร์และผู้ชมชาวไทยอย่างมาก (ดาหลา เจนณรงค์, 2561) จนกล่าวได้ว่าเป็นการปลุกกระแสความนิยมเพลงแร็ปให้กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้งหนึ่ง

ต่อมากลุ่ม RAP IS NOW ผลักดันให้การแร็ปและเพลงแร็ปได้มีโอกาสดูออกสู่สังคมไทยในวงกว้างมากขึ้น โดยร่วมมือกับบริษัทโตะกลมโทรทัศน์ผลิตรายการแข่งขันเพื่อค้นหาสุดยอดแร็ปเปอร์ของประเทศไทย คือ รายการ THE RAPPER (Ratirita, 2561) THE RAPPER ออกอากาศผ่านโทรทัศน์สาธารณะช่อง Workpoint 23 และลงเป็นคลิปวิดีโอย้อนหลังทางช่องยูทูบ WorkpointOfficial กล่าวได้ว่า รายการ THE RAPPER มีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอตัวตนของแร็ปเปอร์ในประเทศไทยให้คนในสังคมได้รับรู้ ทั้งยังค่อนข้างแตกต่างจากการแข่งขันแร็ปที่มีมาก่อนอย่าง The War is On เนื่องจากรายการ THE RAPPER ออกอากาศผ่านช่องโทรทัศน์สาธารณะ ทำให้ต้องลดความเข้มข้นหรือความดุเดือดในการแสดงออกของแร็ปเปอร์ลง (กนกพรณ ธรรมตันสกุล, 2561) ผู้ควบคุมการผลิตรายการ THE RAPPER ให้สัมภาษณ์แก่เว็บไซต์ The Standard ถึงรูปแบบรายการนี้ว่า “ทีมงานต้องมีการสกรีนเนื้อหาทั้งหมดตลอดเวลา ด้วยความที่ไม่อยากให้ภาพลักษณ์ออกไปแล้วดูไม่น่ารัก ไม่น่าดู” (The Standard, 2561) ด้วยเหตุนี้ รายการ THE RAPPER จึงไม่ปรากฏการแร็ปแบบประชันกันด้วยถ้อยคำรุนแรง ดิบเถื่อน อย่างชัดเจนเท่ากับรายการที่มีมาก่อนอย่าง The War is On

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากรูปแบบรายการ THE RAPPER เป็นการแข่งขันที่ต้องมีผู้ผ่านเข้ารอบและผู้ถูกรอบ ส่งผลให้ผู้เข้าแข่งขันต้องตั้งใจเลือกว่าจะใช้ถ้อยคำแบบใดเพื่อนำเสนอตัวตนให้เป็น “ภาพจำ” ในสายตากรรมการและผู้ชมรายการ ทั้งนี้ เนื่องจาก THE RAPPER เลือกนำเสนอรายการในรูปแบบที่แตกต่างจากรายการแข่งขันแร็ปที่มีมาก่อน การนำเสนอตัวตนของผู้เข้าแข่งขันในรายการ THE RAPPER จึงสัมพันธ์กับความต้องการลดภาพจำ “ทางลบ” ให้แก่กลุ่มแร็ปเปอร์ไทย รวมทั้งการใช้ถ้อยคำของกรรมการซึ่งเป็นแร็ปเปอร์ผู้มีชื่อเสียงและประสบการณ์ในวงการเพลงแร็ปก็เป็นตัวแทนการนำเสนอตัวตนของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยได้เช่นกัน จึงอาจพิจารณาได้ว่า การนำเสนอตัวตนผ่านการใช้นิยามนี้เป็นกรณีสอดคล้องกับแนวคิด “อัตลักษณ์” ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทย ทั้งนี้ อัตลักษณ์ (identity) คือ การนิยามความหมายของตัวตนและการจัดวางตำแหน่งแห่งหนให้แก่ตัวตน (ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561) ภาษากับอัตลักษณ์เป็นสองสิ่งที่สัมพันธ์กัน เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้บอกว่าเราคือใคร แตกต่างจากคนอื่นในสังคมอย่างไร จากการรับชมรายการ THE RAPPER ปีที่ 1 พบกลวิธีทางภาษาที่น่าสนใจซึ่งผู้เข้าแข่งขันและกรรมการใช้เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทย เช่น การตั้งชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ” จากลักษณะเด่น

เฉพาะบุคคล และมักตั้งเป็นภาษาอังกฤษ อย่าง “LazyLoxy” หรือการใช้ศัพท์เฉพาะวงการเพลงแร็ป อย่างคำว่า โฟลว์ (flow) ฯลฯ

จากการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบงานที่ศึกษาเกี่ยวกับแร็ปเปอร์และเพลงแร็ป (คชาชัย วิชัยดิษฐ์, 2548; สารีตา สวัสดิ์กำธร, 2549; ศรุตา แจ่มสว่าง, 2550; Kositsukjaroen & Serisamran, 2019; ลลิตา กระสินธุ์, 2564) และงานที่ศึกษาอัตลักษณ์แร็ปเปอร์ในรายการแข่งแร็ปแบบประชันกัน (ปิติกศักดิ์ บุญใส, 2564) อย่างไรก็ตาม ยังไม่ปรากฏงานที่ศึกษาอัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยโดยใช้กรณีศึกษาจากรายการ THE RAPPER ซึ่งออกอากาศทางช่องโทรทัศน์สาธารณะ และมีลักษณะเด่นคือ เป็นรายการแข่งขันร้องแร็ปเพื่อทำตามความฝันของแร็ปเปอร์ไทย มาก่อน

ดังนั้น จากการที่เพลงแร็ปและแร็ปเปอร์กลับมาได้รับความนิยมอีกครั้งในช่วงเวลาที่รายการ THE RAPPER ออกอากาศ ผสมกับการใช้ภาษาที่น่าสนใจในรายการ THE RAPPER ทั้งในช่วงการสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขัน เพลงแร็ปของผู้เข้าแข่งขัน และการแสดงความคิดเห็นของกรรมการ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่า ผู้เข้าแข่งขันและกรรมการรายการ THE RAPPER ใช้ภาษาอย่างไรบ้าง เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของตนในฐานะแร็ปเปอร์ไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้นำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยในรายการ THE RAPPER ทั้งในช่วงการสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขัน เพลงแร็ปของผู้เข้าแข่งขัน และการแสดงความคิดเห็นของกรรมการ

กรอบแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ได้ทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงแร็ปและแร็ปเปอร์ และงานวิจัยเกี่ยวกับการนำเสนออัตลักษณ์ผ่านการใช้ภาษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

อัตลักษณ์ (identity) คือ การนิยามความหมายของตัวตนและการจัดวางตำแหน่งแห่งหนให้แก่ตัวตน อัตลักษณ์เกี่ยวข้องกับความเข้าใจของเราว่า “เราเป็นใคร” และ “ผู้อื่นเป็นใคร” ในทางกลับกันก็เกี่ยวข้องกับความเข้าใจของผู้อื่นในสังคมต่อตัวตนของเขาและตัวตนของเรา (ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561, น. 5) อัตลักษณ์จึงเป็น “กระบวนการทางสังคม” เป็นเรื่องของการพิจารณาตัวตนของตนเองและตั้งคำถามแก่ตนเองและสังคมว่า ฉันเป็นใคร ฉันเหมือนและต่างจากคนอื่นในสังคมอย่างไร (ธีระ บุชบกแก้ว, 2553, น. 15)

ภาษากับอัตลักษณ์เป็นสองสิ่งที่ท้ายที่สุดแล้วแยกจากกันไม่ได้ (Joseph, 2004 อ้างถึงใน ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561, น. 26) เนื่องจากเราใช้ภาษาเพื่อบอกความหมายของ “ตัวตน” ได้ รวมทั้งภาษายังเป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อกำหนดบทบาทของคนในสังคมอีกด้วย จึงกล่าวได้ว่า ภาษามีบทบาทสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ กล่าวคือ 1. ภาษาเป็นเครื่องมือใช้ระบุตัวตนของบุคคลและกลุ่ม เช่น การตั้งชื่อ การตั้งสมญานาม ชื่อของกลุ่มต่าง ๆ 2. การใช้ภาษาสามารถบ่งชี้ลักษณะหรือตำแหน่งทางสังคมของตัวผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ได้ เช่น การสลับภาษา การใช้สรรพนาม และ 3. ภาษาใช้เพื่อนำเสนอตัวตนในการปฏิสัมพันธ์ได้ เช่น การเลือกใช้ศัพท์เพื่อบรรยายเกี่ยวกับตัวตน การเลือกใช้วิธภาษาและลีลาภาษา (ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561, น. 35-37) ดังนั้น ภาษากับอัตลักษณ์จึงมีความสัมพันธ์กัน โดยภาษาเป็นเครื่องมือสร้างและนำเสนออัตลักษณ์ได้หลายแง่มุมดังได้ทบทวนไปในข้างต้น

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2 หัวข้อ คือ 1. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเพลงแร็ปและแร็ปเปอร์ ซึ่งศึกษาในด้านความเป็นดนตรี แนวคิดและวิถีชีวิต รวมทั้งเนื้อหาในบทเพลง และ 2. งานวิจัยที่ศึกษาการนำเสนออัตลักษณ์ผ่านการใช้ภาษา สรุปได้ว่า งานวิจัยในหัวข้อที่ 1 ได้แก่ งานของคชาชัย วิชัยดิษฐ์ (2548) ศึกษาเกี่ยวกับเพลงแร็ปและแร็ปเปอร์ ช่วยให้เข้าใจความเป็นมา พัฒนาการ และการเผยแพร่ในประเทศไทย

ซึ่งเป็นจุดสำคัญที่ทำให้แร็ปเปอร์และเพลงแร็ปไทยพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน Kositsukjaroen and Serisamran (2019) ศึกษาแนวคิดและวิถีชีวิตของแร็ปเปอร์ โดยเก็บข้อมูลจากรั็ปเปอร์ชาวไทย 12 คน งานของศรุตฯ แจ้งสว่าง (2550) ศึกษาความเป็นผู้หญิงในเนื้อเพลงฮิปฮอป/แร็ป พบว่าเนื้อหาเพลงนำเสนอความเป็นผู้หญิงแบบทันสมัยใหม่และมั่นใจในตัวเองมากที่สุด ลลิตา กระสินธุ์ (2564) ศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาและมโนทัศน์ทางสังคมในเพลงของ ‘ฟักกลิ้ง ฮีโร่’ อันแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ที่แร็ปเปอร์ถ่ายทอดผ่านเพลงแร็ป และสาริตา สวัสดิ์กัธ (2549) ศึกษาเนื้อหาในบทเพลงและอัตลักษณ์ของแฟนเพลงฮิปฮอป/แร็ป พบเนื้อหาเพลงแร็ปที่นำเสนอชีวิตวัยรุ่น สะท้อนปัญหาสังคม และถ่ายทอดเรื่องราวความรักและเรื่องราวทางเพศ ส่วนด้านอัตลักษณ์แฟนเพลงนั้นจะแสดงออกผ่านอายุ การแต่งกาย ภาษาพูด และภาษาท่าทาง

นอกจากนี้ งานวิจัยหัวข้อที่ 2 พบทั้งงานที่เก็บข้อมูลจากคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไทย และงานที่เก็บข้อมูลจากรั็ปเปอร์ กล่าวคือ ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2550) ศึกษาพฤติกรรมการนำเสนอมโนทัศน์ของซูวียกมลวิศิษฐ์ ในวาทกรรมการหาเสียงเลือกตั้ง พบว่าซูวียกมลวิศิษฐ์ใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อจัดการกับภาพด้านลบและนำเสนออัตลักษณ์ใหม่ ธีระ บุชบกแก้ว (2553) ศึกษาพฤติกรรมการนำเสนอมโนทัศน์ของกลุ่ม “เกย์ออนไลน์” ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ที่นำเสนอภาพด้านบวก และปิติกศักดิ์ บุญใส (2564) ศึกษาพฤติกรรมการนำเสนออัตลักษณ์ของแร็ปเปอร์ในรายการแข่งแร็ปแบบประชันกัน ซึ่งอัตลักษณ์ที่นำเสนอคือการแสดงคุณลักษณะของแร็ปเปอร์ที่คู่ควรกับการเป็นผู้ชนะการแข่งขัน สรุปได้ว่า งานวิจัยที่ศึกษาการนำเสนออัตลักษณ์ผ่านภาษาช่วยให้เห็นแนวทางการวิเคราะห์การ “เลือก” ใช้ภาษาของกลุ่มคน เพื่อนำเสนอตัวตนให้สังคมรับรู้ ว่าพวกเขาเป็นใคร แตกต่างจากคนกลุ่มอื่นอย่างไร

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีผู้ศึกษาอัตลักษณ์ของกลุ่มคนในวงการเพลงแร็ป (สาริตา สวัสดิ์กัธ, 2549; ปิติกศักดิ์ บุญใส, 2564) แต่งานวิจัยเหล่านั้นเก็บและศึกษากลุ่มข้อมูลในบริบทที่แตกต่างออกไป กล่าวคือ สาริตา สวัสดิ์กัธ (2549) ศึกษาอัตลักษณ์ของ “แฟนเพลง” ทั้งด้านภาษาพูด ภาษาท่าทาง และการแต่งกาย แตกต่างจากงานวิจัยนี้ที่มุ่งศึกษาอัตลักษณ์ของ “กลุ่มแร็ปเปอร์ไทย” โดยพิจารณาจากพฤติกรรมการใช้ภาษา ส่วนปิติกศักดิ์ บุญใส (2564) เก็บข้อมูลจากรายการ The War is On ซึ่งเป็นการแข่งแร็ปแบบประชัน ออกอากาศทางเว็บไซต์ยูทูบ แตกต่างจากงานวิจัยนี้ที่เก็บข้อมูลจากรายการ THE RAPPER ออกอากาศทางช่องโทรทัศน์สาธารณะ รวมทั้ง THE RAPPER ยังมีลักษณะเป็นรายการแข่งขันร้องแร็ปเพื่อทำตามความฝัน ไม่ใช่รายการแข่งแร็ปแบบประชันกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาที่นำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทย โดยเลือกรายการ THE RAPPER ซึ่งออกอากาศทางโทรทัศน์สาธารณะเป็นกรณีศึกษา และนำความคิดสำคัญของเรื่องอัตลักษณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ และกลวิธีทางภาษาที่เสนอไว้ในงานวิจัยข้างต้นมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ โดยใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินการวิจัย และใช้เป็นแนวทางการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ผู้เข้าแข่งขันและกรรมการรายการ THE RAPPER ใช้เพื่อนำเสนออัตลักษณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์ ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับเพลงแร็ปและแร็ปเปอร์ และงานวิจัยเกี่ยวกับการนำเสนออัตลักษณ์ผ่านการใช้ภาษา เพื่อเป็นแนวทางการวิเคราะห์

2. เก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบเจาะจง กล่าวคือ ศึกษาอัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยโดยเลือกกรณีศึกษาจากรายการ THE RAPPER ปีที่ 1 ออกอากาศทางช่อง Workpoint 23 และลงเป็นคลิปวิดีโอออนไลน์

ทางช่องยูทูป WorkpointOfficial เลือกเก็บข้อมูลจากตอนออกอากาศที่ 1-6 เนื่องจากเป็นการแข่งขันรอบอดิชั่น (Audition) ซึ่งจะมีการสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขันทั้ง 30 คน และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าแข่งขันทุกคนได้นำเสนอเนื้อเพลงแร็ปที่เขียนขึ้นด้วยตนเองต่อกรรมการและผู้ชมรายการ อันส่งผลให้สามารถวิเคราะห์การเลือกใช้กลวิธีทางภาษา เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของแร็ปเปอร์ในรายการนี้ได้โดยละเอียด

การเก็บข้อมูลทำโดยถ่ายทอดเสียงถ้อยคำของผู้เข้าแข่งขันและกรรมการในรายการ THE RAPPER ตอนออกอากาศที่ 1-6 ความยาว 6 ชั่วโมง 30 นาที ทั้งในช่วงการสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขัน เพลงแร็ปของผู้เข้าแข่งขัน และการแสดงความคิดเห็นของกรรมการ ในกรณีนี้ที่ผู้เข้าแข่งขันหรือกรรมการกล่าวถ้อยคำที่เป็นภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจะนำเสนอในตัวอย่างด้วยรูปคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะการเลือกใช้ภาษาชัดเจนยิ่งขึ้น

3. วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ถ่ายทอดเสียงมาวิเคราะห์กลวิธีทางภาษา โดยใช้แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับ อัตลักษณ์ (ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561) ร่วมกับกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในงานวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์ที่มีมาก่อน (สาริตา สวัสดิ์คำธร, 2549; ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2550; อีระ บุชบกแก้ว, 2553; ปิติศศักดิ์ บุญใส, 2564) ทั้งนี้ หากพบกลวิธีทางภาษาที่นอกเหนือจากงานวิจัยที่มีมาก่อน จะอธิบายโดยใช้แนวคิดที่เกี่ยวข้องทางภาษาศาสตร์ จากนั้น จะวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่กลุ่มแร็ปเปอร์ไทยในรายการ THE RAPPER นำเสนอผ่านกลวิธีทางภาษาในลักษณะต่าง ๆ

4. เรียบเรียงผลการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัย

5. สรุป อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ในหัวข้อนี้จะนำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1. กลวิธีทางภาษาที่ใช้นำเสนออัตลักษณ์ของ กลุ่มแร็ปเปอร์ไทยในรายการ THE RAPPER และ 2. อัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยในรายการ THE RAPPER ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลวิธีทางภาษาที่ใช้นำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยในรายการ THE RAPPER

ผลวิเคราะห์ข้อมูลภาษาที่ปรากฏในรายการ THE RAPPER ปีที่ 1 ตอนออกอากาศที่ 1-6 พบกลวิธีทางภาษาที่ใช้นำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยจำนวน 6 กลวิธี ดังนี้

1.1 การตั้งชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ”

กลวิธีทางภาษาประการแรกในกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยใช้เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ คือ การตั้งชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ” ซึ่งหมายถึง การที่กลุ่มแร็ปเปอร์ไทยตั้งชื่อของตนเองขึ้นใหม่เพื่อใช้ในวงการเพลงแร็ป กล่าวได้ว่า ชื่อเป็นการใช้ภาษาที่สัมพันธ์กับอัตลักษณ์ เนื่องจากชื่อเป็นสิ่งที่ใช้เรียกบุคคลและสิ่งต่าง ๆ อย่างเฉพาะเจาะจง การตั้งชื่อเป็นเหมือนการติดป้ายฉลาก (labeling) ให้แก่แต่ละบุคคล เพื่อจำแนกความแตกต่างและแสดง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นกับผู้อื่น (ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561, น. 40) ชื่อมีบทบาทในการนำเสนออัตลักษณ์ 2 ส่วน คือ อัตลักษณ์ความเป็นฉัน (I-Identity) และอัตลักษณ์ความเป็นพวกเรา (We-Identity) (Elias, 1991 อ้างถึงใน ศิริพร ภักดีผาสุข, 2561, น. 40) นอกจากชื่อจะสร้างความเฉพาะเจาะจงหรือความโดดเด่นให้แก่เจ้าของ ชื่อยังเป็นเครื่องแสดงความเกี่ยวข้องกับระหว่างเจ้าของชื่อกับผู้อื่นในสังคม และแสดงตำแหน่งทางสังคมของเจ้าของชื่อด้วย

รายการ THE RAPPER จะเรียกชื่อในวงการของแร็ปเปอร์ว่า “เอเคเอ” ซึ่งเป็นการทับศัพท์จากคำภาษาอังกฤษว่า AKA (also known as) พบว่าพิธีกรจะแนะนำกรรมการแต่ละคนด้วยชื่อเล่น ตามด้วย “เอเคเอ”

ในกรณีผู้เข้าแข่งขัน พิจารณาขอให้ลดแนะนำตัวเองโดยเริ่มจากบอกชื่อเล่น ตามด้วย “เอเคเอ” หรือชื่อที่ผู้เข้าแข่งขัน ใช้ในฐานะที่เป็นแร็ปเปอร์

การระบุ “เอเคเอ” หรือชื่อในวงการของผู้เข้าแข่งขันและกรรมการรายการ THE RAPPER ไม่ได้ เป็นไปเพื่อบอกให้ผู้ชมรายการทราบเพียงเท่านั้น แต่ “เอเคเอ” จะใช้เรียกแทนผู้เข้าแข่งขันและกรรมการตลอดทั้ง รายการ เป็นเสมือน “ป้ายฉลาก” ระบุตัวตนของผู้เข้าแข่งขันและกรรมการแต่ละคนว่าพวกเขาชื่อใคร นอกจากนี้ “เอเคเอ” ที่แร็ปเปอร์ตั้งขึ้นเพื่อใช้เรียกตัวเองยังเป็นสิ่งที่บ่งชี้ความเป็นแร็ปเปอร์ แสดงความเป็นพวก เป็นกลุ่ม เดียวกัน ดังสังเกตได้จากการที่ผู้เข้าแข่งขันและกรรมการทุกคนล้วนมีชื่อในวงการอย่าง “เอเคเอ” ด้วยกันทั้งสิ้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้เข้าแข่งขันจะตั้ง “เอเคเอ” ขึ้นใหม่ให้แตกต่างจากชื่อเล่นหรือชื่อจริงของ ตน และโดยส่วนใหญ่ตั้งเป็นภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตาม “เอเคเอ” หรือชื่อในวงการเหล่านั้นยังคงสัมพันธ์กับตัวตน ของพวกเขา ดังนี้

1.1.1 การตั้งชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ” จากลักษณะเด่นเฉพาะบุคคล

การตั้งชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ” จากลักษณะเด่นเฉพาะบุคคลจะพิจารณาจากคำสัมภาษณ์ ของผู้เข้าแข่งขันที่ระบุว่า นำรูปลักษณะภายนอก บุคลิก หรือลักษณะนิสัยของตนมาตั้งเป็น “เอเคเอ” ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

ตัวอย่าง 1

- 1 พิจารณา: ทำไมถึงเป็น LazyLoxy
- 2 ผู้เข้าแข่งขัน: ขี้เกียจครับ เป็นคนขี้เกียจ

ตัวอย่าง 1 ผู้เข้าแข่งขันชื่อเล่น “ท็อป” อธิบายในรายการว่า ที่มาของชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ” ว่า “LazyLoxy” ตั้งขึ้นจากลักษณะเด่นของตน คือ เป็นคนขี้เกียจ ทั้งนี้ หากพิจารณาที่ตัวชื่อในวงการจะพบว่า สอดคล้องกับที่มาของชื่อ กล่าวคือ “LazyLoxy” ประกอบด้วยคำว่า “lazy” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งตรงกับคำว่า “ขี้เกียจ” ในภาษาไทย

ตัวอย่าง 2

- 1 พิจารณา: เอเคเอของคุณคือ Pandaboyz ทำไมถึงเรียกแพนดาบอยคะ
- 2 ผู้เข้าแข่งขัน: เพื่อนจะเรียกแพนดาเพราะหุ่นเหมือนแพนดา ชอบตาดำมาเรียน
ก็ Pandaboyz ละกัน

ตัวอย่าง 2 ผู้เข้าแข่งขันชื่อเล่น “อ้อ” อธิบายในรายการว่า ที่มาของชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ” ว่า “Pandaboyz” ตั้งขึ้นจากลักษณะเด่นของตน คือ มีรูปลักษณะภายนอกคล้ายหมีแพนดา โดยเฉพาะหุ่นและ ชอบตา ทั้งนี้ หากพิจารณาที่ตัวชื่อในวงการจะพบว่าสอดคล้องกับที่มาของชื่อ กล่าวคือ “Pandaboyz” ประกอบด้วยคำว่า “panda” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งในภาษาไทยใช้ทับศัพท์ว่า “แพนดา”

1.1.2 การตั้งชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ” จากเรื่องที่เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในชีวิต

การตั้งชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ” จากเรื่องที่เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในชีวิตจะพิจารณาจากคำ สัมภาษณ์ของผู้เข้าแข่งขัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง 3 “สวัสดีครับ ชื่อปิ๊กครับ เอเคเอ OG-ANIC ก็สมัยก่อนติดเพื่อนครับ เราเป็นเด็กดีมอะ แต่เราแบบ เราอยากไปอยู่กลุ่มที่ว่าเพื่อนที่มันเก ๆ หน่อย เพื่อนชวนไปทำอะไรมั่ง ก็สูบบุหรี่ สารเสพติด อะไรอย่างนี้ก็มีครับ มันเริ่มจากเราคิดว่าเราไม่เหมือนเค้าอะ อะไรแบบนี้ครับพี่ ก็मतอนนั้นเป็นงั้น แต่ว่าตอนนี้แยกแยะอะไรออกครับ อะไรถูกอะไรผิด คลีนแล้วพี่”

ตัวอย่าง 3 มาจากวิดีโอสนทนาแนะนำตัวผู้เข้าแข่งขันที่เปิดในรายการ ผู้เข้าแข่งขันชื่อเล่น “ปิ๊ก” อธิบายว่าในช่วงวัยรุ่นเขาได้ลองสูบบุหรี่และใช้สารเสพติดตามกลุ่มเพื่อน แต่เมื่อโตขึ้นก็คิดได้ และเลิกเสพสิ่งเหล่านั้น ทั้งนี้หากพิจารณาที่ตัวชื่อในวงการจะพบว่าสอดคล้องกับที่มาของชื่อ กล่าวคือ “OG-ANIC” มาจากคำว่า “organic” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายถึงเป็นธรรมชาติ ปลอดภัยหรือสารพิษ จึงกล่าวได้ว่า ผู้เข้าแข่งขันคนนี้ต้องการสะท้อนเรื่องที่เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในชีวิตผ่าน “เอเคเอ” ในวงการแร็ปเปอร์ของตน

ข้อสังเกตประการหนึ่งคือ ก่อนจะแสดงความสามารถต่อหน้าคณะกรรมการ ผู้เข้าแข่งขันโดยส่วนใหญ่จะแนะนำชื่อเล่นและ “เอเคเอ” ของตน มีส่วนน้อยที่แนะนำทั้งชื่อจริง ชื่อเล่น และ “เอเคเอ” อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ผู้เข้าแข่งขันจะต้องแนะนำเสมอคือ “เอเคเอ” หากลิ้ม พิศารจะถามซ้ำอีกครั้ง เช่น “มีเอเคเอมั๊ยครับ” แสดงให้เห็นว่า ชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ” เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับแสดงความเป็นแร็ปเปอร์ เพราะมันใช้เป็นเครื่องบ่งชี้หรือเป็น “ป้ายฉลาก” ระบุให้สังคมรับรู้ว่าคุณเข้าแข่งขันในรายการนี้เป็นหนึ่งในกลุ่มแร็ปเปอร์ไทย นอกจากนี้การตั้ง “เอเคเอ” ยังเป็นกลวิธีทางภาษาที่โดดเด่นในวัฒนธรรมฮิปฮอป ซึ่งมองการตั้ง “เอเคเอ” เป็นเหมือน “ธรรมเนียม” อย่างหนึ่ง ชาวฮิปฮอปมักตั้งชื่อของตัวเองขึ้นใหม่ เป็นชื่อที่เรียกกันในกลุ่ม และต้องการให้คนนอกกลุ่มเรียก (สาริตา สวัสดิ์กำธร, 2549, น. 218) ทั้งนี้ เนื่องจากการแร็ปเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในวัฒนธรรมฮิปฮอป (คชาชัย วิชัยดิษฐ์, 2548, น. 2) แร็ปเปอร์จึงตั้ง “เอเคเอ” ขึ้น เพื่อต้องการให้คนในกลุ่มและคนนอกกลุ่มเรียกเช่นเดียวกัน

กล่าวได้ว่า ชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ” สามารถใช้ระบุความแตกต่างระหว่างแร็ปเปอร์กับคนกลุ่มอื่น บ่งบอกว่าคนที่มีชื่อลักษณะนี้เกี่ยวข้องกับกลุ่มแร็ปเปอร์ และยังบ่งบอกความแตกต่างเฉพาะบุคคลของแร็ปเปอร์แต่ละคนอีกด้วย จึงทำให้การตั้งชื่อเพื่อใช้ในวงการเป็นกลวิธีทางภาษาที่สัมพันธ์กับการนำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยว่าเป็นคนที่มีวิถีเฉพาะของตน

1.2 การใช้ศัพท์เฉพาะวงการ

กลวิธีทางภาษาหนึ่งที่ใช้นำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยคือ การใช้ศัพท์เฉพาะวงการ นิยามของศัพท์เฉพาะวงการ (jargon) คือ คำที่ใช้จำกัดเฉพาะในกลุ่มคนที่รวมตัวกันอย่างใกล้ชิด เช่น ศัพท์ของคนที่อยู่ในอาชีพเดียวกัน อาจเป็นคำที่คนนอกวงการไม่รู้ ไม่เข้าใจ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 240) เราสามารถสังเกตว่าคน ๆ หนึ่งหรือคนกลุ่มหนึ่งประกอบอาชีพใด มีความเกี่ยวข้องและคลุกคลีอยู่กับสิ่งใดจากการใช้คำของคนกลุ่มนั้น กล่าวได้ว่า ศัพท์เฉพาะวงการเป็นสิ่งที่ใช้กันอย่างเฉพาะเจาะจงในคนกลุ่มหนึ่ง ๆ ทำให้คนที่อยู่นอกกลุ่มอาจไม่ทราบความหมายของศัพท์เหล่านี้ จนกว่าจะมีการอธิบายความหมายจากคนที่อยู่ในกลุ่ม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบศัพท์เฉพาะวงการเพลงแร็ปที่น่าสนใจในรายการ THE RAPPER จำนวนหนึ่ง ดังนี้

1.2.1 บาร์ (bars) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง 4 “คือเป็นคนทีแร่ปออกมาทุก bars ต้องมีความหมาย มันไม่ใช่การแร่ปแล้ว
ก็พันทั้งไป มันมีแนวคิดทุกเรื่อง”

ตัวอย่าง 4 เป็นความคิดเห็นจากกรรมการ “Joey Boy” บาร์ (bars) เป็นศัพท์ทางดนตรีที่หมายถึงหน่วยวัดจังหวะเวลา และในวงการเพลงแร่ปยังใช้เพื่อหมายถึงเนื้อร้องของแร่ปเปอร์ (Edwards, 2023) กล่าวได้ว่า บาร์มีลักษณะคล้ายวรรคในบทกลอน ในการแร่ปครั้งหนึ่ง แร่ปเปอร์จะต้องเขียนเนื้อร้องในแต่ละบาร์ให้สัมผัสกับบาร์อื่น ๆ บางครั้งอาจมีการกำหนดบาร์ขึ้นก่อนการแร่ป เพื่อเป็นการบังคับความยาว สัดส่วน และโครงสร้างการแร่ปให้เป็นไปตามที่กำหนด

นอกจากนี้ บาร์ยังปรากฏเป็นชื่อช่วงหนึ่งของรายการ THE RAPPER ด้วย คือ “8 บาร์หนีตาย” ซึ่งผู้เข้าแข่งขันจะต้องแร่ปตามโจทย์ที่ได้รับจากกรรมการให้ครบทั้งหมด 8 บาร์ เพื่อให้ผ่านเข้ารอบต่อไป

1.2.2 บีท (beat) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง 5 “ก็คิดว่าเด็กคนนี้น่าจะมีอะไรมากกว่าการแร่ปอย่างเดียว เพราะเค้าเต้นได้
ดีด้วย เค้าแร่ปได้ดีด้วย ถ้ามันอยู่บน beat ที่ดี ที่สามารถทำให้เค้าแร่ปและเต้นไปด้วย
ได้ คิดว่าเค้าน่าจะ shine กว่านี้ได้อีกเยอะเลย”

ตัวอย่าง 5 เป็นความคิดเห็นจากกรรมการ “UrboyTJ” บีท (beat) หมายถึง จังหวะของดนตรีที่ใช้ประกอบการแร่ป เนื่องจากดนตรีฮิปฮอปมีจุดเด่นอยู่ที่การแร่ป ซึ่งเป็นการร้องที่เน้นจังหวะและเนื้อร้อง และดีเจผู้ทำหน้าที่จัดหาดนตรีที่เน้นจังหวะ (คชาชัย วิชัยดิษฐ, 2548, น. 181) จึงกล่าวได้ว่า บีทหรือจังหวะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่แร่ปเปอร์ควรคำนึงถึงเสมอในการแร่ป

1.2.3 โฟลว์ (flow) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง 6 “น้องมี flow ที่ดีนะครับ มีความแตกต่างด้วย แตกต่างจากเด็กผู้หญิงแร่ปทั่ว ๆ ไป”

ตัวอย่าง 6 เป็นความคิดเห็นจากกรรมการ “Joey Boy” โฟลว์ (flow) หมายถึง การแร่ปสลับไหล ไม่ติดขัด (ปิติกศักดิ์ บุญใส, 2564, น. 183) เพราะการแร่ปต้องอาศัยความเร็วและความสอดคล้องกับจังหวะ โฟลว์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่แร่ปเปอร์ต้องคำนึงถึง เพื่อให้แร่ปต่อเนื่องกันไปจนจบโดยไม่ผิดจังหวะหรือสะดุด อีกทั้งโฟลว์ยังใช้เป็นคำชมแร่ปเปอร์ที่สามารถแร่ปได้ไม่มีสะดุดให้เสียจังหวะอีกด้วย

1.2.4 ฟรีสไตล์ (freestyle) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง 7 “เคยเห็นเค้าได้แชมป์งาน Rap Freestyle Battle ด้วย ที่กรีซ เค้าเป็นคนที
แร่ป freestyle เก่งมากครับ flow มาก”

ตัวอย่าง 7 เป็นความคิดเห็นจากกรรมการ “Twopee” ฟรีสไตล์ (freestyle) คือ การแร่ปแบบไม่ได้เตรียมเนื้อร้องไว้ล่วงหน้า (Edwards, 2023) เมื่อแร่ปเปอร์ต้องฟรีสไตล์ พวกเขาจะแร่ปออกมาทันทีที่เข้ากับจังหวะในขณะนั้น กล่าวได้ว่า การแร่ปแบบฟรีสไตล์ หรือ “แร่ปสด” ต้องใช้ทักษะและไหวพริบสูงมาก

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่เกิดจากการใช้ศัพท์เฉพาะวงการในตัวอย่าง 6 และ 7 คือ โฟลว์ (flow) และ ฟรีสไตล์ (freestyle) เป็นศัพท์ที่มีความหมายใช้ในบริบททั่วไปในลักษณะหนึ่ง เช่น โฟลว์ (flow) หมายถึง ไหล หรือเคลื่อนที่ไปอย่างไม่มีสะดุด แต่เมื่อนำมาใช้ในวงการเพลงแร็ป ศัพท์เหล่านี้จะมีความหมายเฉพาะเจาะจงลงไป เช่น โฟลว์ (flow) หมายถึง “การแร็ป” ที่ลื่นไหล ไม่ติดขัด อย่างไรก็ตาม ยังมีการคงคำความหมายเดิมไว้อยู่บ้าง

1.2.5 พันช์ไลน์ (punchline) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง 8 “มันยากนะที่จะเขียนอะไรที่เหมือนเป็นข้อคิดแต่ฟังรอบเดียวจะรู้เลย มัน
เรียกว่า punchline เค้าเด่นครับ”

ตัวอย่าง 8 เป็นความคิดเห็นจากกรรมการ “Khan KH” พันช์ไลน์ (punchline) คือ ท่อนแร็ปที่เปรียบเสมือน “หมัดชุก” แร็ปเปอร์จะเลือกสรรถ้อยคำเป็นอย่างดีเพื่อสร้างท่อนแร็ปนี้ให้มีพลัง มีความหมายเข้มข้นและหนักหน่วงต่างจากท่อนอื่น ๆ (Dechathorn B, 2560) พันช์ไลน์จะปรากฏในช่วงสุดท้ายของการแร็ปหรืออาจพบในช่วงอื่น ๆ ของการแร็ปก็ได้

ศัพท์เฉพาะวงการเพลงแร็ปข้างต้นใช้อย่างสม่าเสมอในรายการ THE RAPPER และเป็นการใช้โดยไม่อธิบายความหมายให้ผู้ชมทราบโดยละเอียด แสดงว่าผู้พูดศัพท์เหล่านี้มีจุดประสงค์หลักเพื่อสื่อสารกับคนในกลุ่มเดียวกัน ให้คนในกลุ่มเดียวกันรับรู้และเข้าใจ เช่น กรรมการที่เป็นแร็ปเปอร์สื่อสารกับผู้เข้าแข่งขันที่เป็นแร็ปเปอร์ด้วยศัพท์เฉพาะวงการเพลงแร็ปเหล่านี้ รวมทั้งมีข้อสังเกตประการหนึ่งว่า การใช้ศัพท์เฉพาะวงการอาจเป็นไปเพื่อกระตุ้นให้คนนอกวงการสนใจและเรียนรู้ศัพท์เฉพาะของวงการเพลงแร็ปด้วย

นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะว่ากรรมการและผู้เข้าแข่งขันรายการ THE RAPPER ใช้ศัพท์เฉพาะวงการคือปรากฏบทความออนไลน์อธิบายศัพท์ในรายการ THE RAPPER เช่น “7 คำของชาวแร็ป !!! ที่ควรรู้ไว้ จะได้ไม่งง” (Nana, 2561) บทความออนไลน์นี้เขียนขึ้นในช่วงที่รายการ THE RAPPER ปีที่ 1 กำลังออกอากาศ ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายศัพท์ของแร็ปเปอร์ที่ผู้ชมน่าจะได้อินเมื่อรับชมรายการ THE RAPPER เมื่อทราบความหมายแล้ว ผู้ชมก็จะสามารถเข้าใจสิ่งที่แร็ปเปอร์สื่อสารกันในรายการได้ดียิ่งขึ้น อาจกล่าวได้ว่า หากเราต้องการจะเข้าใจและเข้าถึงคนในสังคมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น กลุ่มแร็ปเปอร์ ก็ต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจวิถีปฏิบัติของคนกลุ่มนั้นเสียก่อน เช่น เรียนรู้ศัพท์และความหมายของศัพท์ที่กลุ่มแร็ปเปอร์ใช้เป็นประจำ

1.3 การใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเชิงบวก

การใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเชิงบวก คือ การที่ผู้เข้าแข่งขันรายการ THE RAPPER เลือกใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเชิงบวก และคำหรือวลีเหล่านั้นสัมพันธ์กับการแร็ป โดยพบในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขัน และในช่วงที่ผู้เข้าแข่งขันแร็ปเนื้อเพลงที่แต่งขึ้นเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง 9 “ถ้าให้ผมนิยามคำว่าแร็ปสำหรับผม ผมคิดว่ามันคือศาสนาของผมครับ มันมี
ทั้งความเชื่อ ทั้งความรัก ความศรัทธา”

ตัวอย่าง 9 ผู้เข้าแข่งขันชื่อเล่น “ป๊อป” เอเคเอ “POPPA” กล่าวในช่วงสัมภาษณ์ผู้เข้าแข่งขันว่า การแร็ปเปรียบเสมือน “ศาสนา” ของเขา การแร็ปหลอมรวม *ความเชื่อ ความศรัทธา* และ *ความรัก* ของเขาเอาไว้ด้วยกัน จนกล่าวได้ว่า การแร็ปเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้เข้าแข่งขันคนนี้

ตัวอย่าง 10 “แม่บอกว่าพ่อชอบฟังเพลง MC Hammer จะรู้ไหมว่าลูกชายกลายมาเป็น
แร็ปเปอร์ เราแทบไม่รู้จักกัน เพราะพ่อเป็นเพียงเรื่องเล่า แต่คล้ายกันตั้งว่าเรา สะท้อน
กันเหมือนเงา 26 ปีที่ผ่านมา ที่เราต้องจากกันไกล ข้างบนนั้นเป็นยังไง พ่อสบายดี
ไหม เพราะลูกชายคนนี้นี้ยังคงทำตามฝัน ทุกวันนั่งเขียนเพลง เพื่อให้มีพลัง”

ตัวอย่าง 10 ผู้เข้าแข่งขันชื่อเล่น “ต๊อบ” เอเคเอ “Blacksheep” แร็ปเกี่ยวกับครอบครัวซึ่งเป็น
แรงผลักดันให้เขา ทำตามฝัน ของตน นั่นก็คือการเป็นแร็ปเปอร์ รวมทั้งการเขียนเพลงแร็ปยังเป็นสิ่งที่ทำให้
ผู้เข้าแข่งขันคนนี้มี พลัง ในการดำเนินชีวิตต่อไปอีกด้วย

การที่ผู้เข้าแข่งขันเลือกใช้คำหรือวลีเชิงบวกอาจเป็นเพราะพวกเขาต้องการจะสะท้อนตัวตนของแร็ปเปอร์
ในแง่มุมหนึ่งให้สังคมได้รับรู้ กล่าวคือ ผู้เข้าแข่งขันต้องการแสดงให้ผู้ชมรายการรับรู้ ว่า แร็ปเปอร์เป็นกลุ่มคนที่มี
ความพยายาม มีความมุ่งมั่นและตั้งใจจริง อีกทั้งยังรักและศรัทธาในสิ่งที่ตนกำลังทำอยู่ การใช้คำหรือวลีเชิงบวก
เหล่านี้จึงเป็นการนำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ให้คนนอกกลุ่มและคนในสังคมได้รับรู้ เข้าใจ และยอมรับ

นอกจากนี้ สาเหตุหนึ่งที่แร็ปเปอร์จำเป็นต้องใช้คำหรือวลีเชิงบวกเพื่อนำเสนอความเป็นคนมุ่งมั่นและตั้งใจ
จริง อาจเนื่องมาจาก “ภาพจำ” บางอย่างที่สังคมไทยมีต่อคนที่สนใจเพลงแร็ป เช่น เป็นกลุ่มคนที่ชอบรวมตัวกัน
จัดปาร์ตี้สังสรรค์ตามผับหรือคลับตอนกลางคืน ดื่มแอลกอฮอล์ (ochaichai witsitichon, 2548) ภาพจำในลักษณะนี้
ส่งผลให้คนในสังคมบางส่วนอาจมองแร็ปเปอร์ในด้านลบ มองการแร็ปเป็นเรื่องไร้สาระ และมองว่าการเป็นแร็ปเปอร์
เป็นเรื่องง่าย ไม่ต้องใช้ความพยายาม แต่แท้ที่จริงแล้วแร็ปเปอร์ทุกคนต้องมีใจรักในการแร็ป ทั้งยังต้องมุ่งมั่น ตั้งใจ
และพยายามฝึกฝนอย่างหนัก เพื่อที่จะสามารถทำการแสดงที่มีคุณภาพออกมาให้แก่ผู้ชม ดังนั้น การใช้คำหรือวลีที่
มีความหมายเชิงบวกจึงเป็นกลวิธีทางภาษาที่ช่วยนำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยได้เป็นอย่างดี

1.4 การกล่าวถึงคำต้องห้าม

กลวิธีทางภาษาหนึ่งที่ใช้นำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยคือ การกล่าวถึงคำต้องห้าม คำต้องห้าม
คือ คำพูดบางประเภทหรือพฤติกรรมบางอย่างที่เป็นสิ่งต้องห้ามในแต่ละสังคม (Farb, 1973) คำต้องห้ามมีทั้งคำที่
ห้ามพูดทุกสถานการณ์ เช่น คำที่หมายถึงอวัยวะเพศและกิจกรรมทางเพศ และคำที่ห้ามพูดในบางสถานการณ์ เช่น
คำเกี่ยวกับความตาย (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 431) คำต้องห้ามเหล่านี้คล้ายเป็นกรอบกำหนดว่า
พฤติกรรมหรือคำพูดใดที่สามารถแสดงออกได้ในสังคมวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ และกล่าวได้ว่า เพราะมีคำต้องห้ามจึงทำ
ให้เกิดคำรุ่มนุ่นขึ้นใช้พูดแทนสิ่งต้องห้าม ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์เพลงแร็ปที่ผู้เข้าแข่งขันแสดงในรายการ
THE RAPPER พบการกล่าวถึงคำต้องห้ามภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรูปแบบการใช้ภาษาที่น่าสนใจ ดังนี้

ตัวอย่าง 11 “สาว ๆ เขายังเฝ้าอย่างคอย คอยอยากให้เขาน้อยเข้ามาชอยที่รู้ เฮ้ย! รูเยฟ บอกเลิฟยู”

ตัวอย่าง 11 ผู้เข้าแข่งขันชื่อเล่น “เคน” เอเคเอ “เขนน้อยร้อยลีลา” กล่าวคำต้องห้าม ชอยที่รู้ ซึ่งแสดง
การร่วมเพศ ตามด้วยผวนกลับคำต้องห้ามนั้นให้เป็นคำที่ใช้ทั่วไปในภาษา รูเยฟ บอกเลิฟยู เพื่อสร้างความกำกวม
และลดความไม่เหมาะสมของการกล่าวคำต้องห้ามเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศในบริบทสาธารณะ

ตัวอย่าง 12 “อยากให้น้องเปิดซิง a sing a song แล้วมีเสน่ห์”

ตัวอย่าง 12 ผู้เข้าแข่งขันชื่อเล่น “เคน” เอเคเอ “เคนน้อยร้อยลีลา” กล่าวคำต้องห้าม เปิดซิง ซึ่งแสดงการร่วมเพศ ตามด้วยคำพ้องเสียงในภาษาอังกฤษ *a sing a song* เป็นการเล่นคำเพื่อสร้างความกำกวมให้แก่ผู้ฟัง รวมทั้งลดความไม่เหมาะสมของการกล่าวคำต้องห้ามเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศในบริบทสาธารณะ

นอกจากนี้ เนื่องจากการแก้ของของผู้เข้าแข่งขันยังอยู่ในบริบทรายการออกอากาศทางช่องโทรทัศน์สาธารณะ ส่งผลให้คำต้องห้ามบางคำถูกตัดเสียงออกและไม่ปรากฏในซับไตเติล (subtitle) ซึ่งขึ้นให้เฉพาะช่วงที่ผู้เข้าแข่งขันแก้ ทั้งนี้ ในการออกอากาศ รายการจะใช้เครื่องหมายดอกจัน (*) แทนคำต้องห้ามคำนั้น ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่าง 13 “ไปตามน้ำลายที่คนนั้นถ่ม ที่คอยจะพูดจะนินทา your mother*** (fucker)”

ในตัวอย่าง 13 ผู้เข้าแข่งขันชื่อเล่น “เอนัน” เอเคเอ “IRONBOY” กล่าวคำบริภาษในภาษาอังกฤษซึ่งมีคำต้องห้ามผสมอยู่ คือ *motherfucker* รายการจึงแสดงส่วนหนึ่งของคำต้องห้ามนี้ด้วยเครื่องหมายดอกจัน และตัดเสียงตอนผู้เข้าแข่งขันแก้คำนี้

ข้อสังเกตที่น่าสนใจประการหนึ่งคือ วิธีการกล่าวถึงคำต้องห้ามของผู้เข้าแข่งขันและวิธีการเผยแพร่คำต้องห้ามของรายการ THE RAPPER กล่าวได้ว่า ผู้เข้าแข่งขันต้องการนำเสนอตัวตนของแร็ปเปอร์ในอีกแง่มุมหนึ่งให้สังคมรับรู้ เพราะในสังคมไทย ภาพจำของแร็ปเปอร์อาจเป็นกลุ่มคนที่กล่าวถึงเรื่องทางเพศในการแร็ปด้วยถ้อยคำตรงไปตรงมา จนถูกมองว่าหยาบคาย แต่แร็ปเปอร์ในรายการนี้อาจไม่เป็นเช่นนั้น พวกเขาต้องการแสดงให้เห็นว่าไม่ได้ใช้คำต้องห้ามเกี่ยวกับเรื่องเพศเป็นประจำในการแร็ป แต่ใช้ในกรณีที่เป็น เช่น เมื่อต้องการเรียกความสนใจจากกรรมการและผู้ชมในตอนทำการแสดงเพลงแร็ป รวมทั้งเป็นการแก้คำต้องห้ามเกี่ยวกับเรื่องเพศในลักษณะการเล่นทางภาษา โดยตกแต่งถ้อยคำและเล่นคำเพื่อสร้างความกำกวมและลดความไม่สุภาพไม่เหมาะสมของการกล่าวถึงคำต้องห้ามเหล่านั้น ส่วนการที่รายการ THE RAPPER เลือกไม่เผยแพร่คำต้องห้ามอย่างตรงไปตรงมา นอกจากเหตุผลว่า รายการนี้ออกอากาศทางช่องโทรทัศน์สาธารณะ มีผู้ชมหลากหลายช่วงอายุ จึงต้องระมัดระวังการนำเสนอเนื้อหา ในอีกทางหนึ่ง รายการ THE RAPPER อาจต้องการเป็นกระบอกเสียงสำคัญที่ช่วยกระจายการนำเสนอ “ตัวตน” ของแร็ปเปอร์ในอีกแง่มุมหนึ่งให้คนในสังคมไทยรับรู้ เพื่อกระตุ้นให้เกิดภาพจำใหม่ในทางบวกเกี่ยวกับแร็ปเปอร์ไทย

1.5 การใช้ภาษาอังกฤษ

การใช้ภาษาอังกฤษ คือ การที่ผู้เข้าแข่งขันและกรรมการในรายการ THE RAPPER ใช้ภาษาอังกฤษในช่วงแสดงความคิดเห็นและช่วงการแก้ โดยใช้ในลักษณะการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทย และการสลับระหว่างภาษาอังกฤษกับภาษาไทย ดังนี้

1.5.1 การปนภาษาอังกฤษในภาษาไทย

การปนภาษา (code-mixing) ในคานิยามอย่างแคบ หมายถึง การใช้ภาษาหนึ่งปนอีกภาษาหนึ่งในระดับคำหรือสำนวน ไม่นับรวมการพูดแบบต่อเนื่องโดยสลับระหว่างภาษาตนกับภาษาอื่น (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2542) ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กรรมการในรายการ THE RAPPER ใช้คำภาษาอังกฤษปนคำในภาษาไทย เช่น

ตัวอย่าง 14 “เหมือน *exciting* พอช่วงที่เราต้อง *focus* มันเหมือนมัน *drop* ไปหน่อย”

ตัวอย่าง 14 กรรมการ “Joey Boy” แสดงความเห็นต่อการแร็ปของผู้เข้าแข่งขันคนหนึ่งโดยเลือกใช้คำภาษาอังกฤษ *exciting focus* และ *drop* จัดเป็นการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยในระดับคำ ข้อสังเกตหนึ่งคือ คำภาษาอังกฤษข้างต้นนี้อาจใช้คำภาษาไทยที่มีความหมายเทียบเคียงกันแทนได้ เช่น ใช้ *ตื่นเต้น* แทน *exciting*

ตัวอย่าง 15 “ต้องเป็นคนที่มี *experience* แล้วก็ร้องได้ดีมาก เหมือนกับร้องอยู่บ้าน
เลย *confident* มาก”

ตัวอย่าง 15 กรรมการ “Khan KH” แสดงความเห็นต่อการแร็ปของผู้เข้าแข่งขันคนหนึ่งโดยเลือกใช้คำภาษาอังกฤษ *experience* และ *confident* จัดเป็นการปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยในระดับคำ ข้อสังเกตหนึ่งคือ คำภาษาอังกฤษข้างต้นนี้อาจใช้คำภาษาไทยที่มีความหมายเทียบเคียงกันแทนได้ เช่น ใช้ *ประสบการณ์* แทน *experience* ใช้ *มั่นใจ* แทน *confident*

1.5.2 การสลับระหว่างภาษาอังกฤษกับภาษาไทย

การใช้ภาษาอังกฤษสลับภาษาไทยจัดเป็นการสลับภาษา (code switching) กล่าวคือ การที่ผู้พูดเปลี่ยนหรือสลับไปมาระหว่างภาษาสองภาษา (Clark, 2013 อ้างถึงใน ศิริพร รักดีผาสุข, 2561, น. 80) การสลับภาษาอาจเกิดขึ้นภายในประโยคเดียวกัน หรือเป็นการสลับระหว่างประโยค (Poplack, 1980) ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบการสลับระหว่างภาษาอังกฤษกับภาษาไทยในเพลงแร็ปของผู้เข้าแข่งขันรายการ THE RAPPER เช่น

ตัวอย่าง 16 “ผมจะทำให้โลกได้รู้ *man, the fact it's true* และไอ้เนี่ยคือกู *I know*
และรู้ *cause my dream comes true*”

ตัวอย่าง 17 “*In the world full of complication. Remember you would gain, Nothing without the pain* ก็แค่สร้างฝันของเรา ด้วยตัวเราเอง อย่าท้อสู้
ต่อไป *My life, my choices, my mistakes, Not yours*”

ตัวอย่าง 16 ผู้เข้าแข่งขันชื่อเล่น “ซีดี” เอเคเอ “CD Guntree” และตัวอย่าง 17 ผู้เข้าแข่งขันชื่อเล่น “ฟีลลิ่ง” เอเคเอ “Feeling” แร็ปด้วยภาษาอังกฤษสลับภาษาไทย จัดเป็นการสลับภาษาที่เกิดขึ้นระหว่างประโยค

การใช้ภาษาหนึ่งปนกับอีกภาษาหนึ่ง หรือการสลับไปใช้อีกภาษาหนึ่งขณะอยู่ในสถานการณ์การสื่อสาร อาจใช้เป็นกรณีขบขันหรือลักษณะบางอย่างเกี่ยวกับผู้พูด และบ่งชี้ลักษณะบางอย่างของผู้ร่วมสื่อสารได้ เช่น การสนทนาโดยสลับระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษสามารถเป็นกรณีขบขันได้ว่าผู้พูดมีความรู้ภาษาต่างประเทศ สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้วิชาภาษาอังกฤษ (ศิริพร รักดีผาสุข, 2561, น. 80) ด้วยเหตุนี้ การใช้คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทย รวมทั้งการสลับใช้ระหว่างประโยคภาษาอังกฤษและภาษาไทยของกรรมการและผู้เข้าแข่งขันรายการ THE RAPPER จึงบ่งชี้ว่าแร็ปเปอร์เหล่านี้เป็นผู้มีความรู้ภาษาต่างประเทศ และพวกเขาได้แสดงออกมาให้ผู้ชมรับทราบผ่านการแสดงความคิดเห็นและการแร็ปในรายการ ทั้งนี้ มีข้อสังเกตประการหนึ่งคือ เหตุที่กรรมการและ

ผู้เข้าแข่งขันมีการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งในลักษณะการปนภาษาและการสลับภาษา อาจเป็นเพราะต้องการแสดงให้เห็นว่า พวกเขาเป็นผู้มีความรู้ มีการศึกษา

นอกจากนี้ ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับเหตุที่แร็ปเปอร์นิยมใช้คำภาษาอังกฤษปนภาษาไทย หรือใช้ประโยคภาษาอังกฤษสลับภาษาไทย อาจเป็นเพราะพวกเขาได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมต้นกำเนิด เนื่องจาก การเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาโดยชาวแอฟริกัน-อเมริกัน ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือส่งสารในเพลงแร็ปออกสู่สังคม ส่วนผู้รับเอาเพลงแร็ปเข้ามาในประเทศไทยก็เป็นกลุ่มวัยรุ่นฐานะดี มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากภาษาต่างประเทศ (คชาชัย วิชัยดิษฐ์, 2548) จึงกล่าวได้ว่า เมื่อนำวัฒนธรรมที่มีต้นกำเนิดจากต่างประเทศเข้ามายังวัฒนธรรมที่ใช้ภาษาต่างกัน ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะใช้ภาษาของวัฒนธรรมต้นกำเนิด ทั้งเพื่อคงความหมายหลักของคำไม่ให้ผิดเพี้ยนไปจากการแปลข้ามภาษา หรือเพื่อแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่ม ทั้งนี้ สาริตา สวัสดิ์กัธธ (2549, น. 218) ให้ข้อสังเกตเรื่องการใช้ภาษาของกลุ่มคนในวงการเพลงแร็ปว่า คนกลุ่มนี้มักจะใช้ภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการใช้ภาษาของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน

1.6 การปฏิเสธความเชื่อที่มีต่อแร็ปเปอร์

กลวิธีการปฏิเสธความเชื่อที่มีต่อแร็ปเปอร์ คือ การที่ผู้เข้าแข่งขันในรายการ THE RAPPER ใช้รูปภาพ เพื่อแสดงการปฏิเสธความเชื่อบางอย่างที่คนในสังคมมีอยู่ก่อน เพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดต่อแร็ปเปอร์ และนำเสนอความเข้าใจในแง่มุมใหม่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง 18 “ผมไม่ใช่คนชู้ไม่โห ถึงแม่เด็ก HIP HOP คนชอบมองเป็นจิ๊กโก๋”

ตัวอย่าง 18 ผู้เข้าแข่งขันชื่อเล่น “ปอนด์” เอเคเอ “P-Hot” แร็ปโดยใช้รูปภาพ ไม่ใช่ เพื่อแสดงการปฏิเสธความเชื่อของคนในสังคม ที่อาจมองว่าแร็ปเปอร์เป็นบุคคลที่ ชู้ไม่โห อารมณ์ร้อน และเป็นนักเลง เป็น จิ๊กโก๋ แต่ผู้เข้าแข่งขันในตัวอย่างนี้ ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มแร็ปเปอร์ไทย ไม่ได้เป็นเช่นนั้น กลวิธีการปฏิเสธความเชื่อในตัวอย่างนี้จึงเป็นการใช้เพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดที่มีต่อแร็ปเปอร์

ตัวอย่าง 19 “กูมาเพี้ยว ไม่ใช่มาเพีย NO idol มีแต่ idea”

ตัวอย่าง 19 ผู้เข้าแข่งขันชื่อเล่น “ป๊อป” เอเคเอ “POPPA” แร็ปโดยใช้รูปภาพ ไม่ใช่ เพื่อแสดงการปฏิเสธความเชื่อของคนในสังคม ที่อาจมองว่าแร็ปเปอร์เป็น มาเพีย เป็นผู้มีอิทธิพล หรือเป็นอันธพาล แต่ผู้เข้าแข่งขันในตัวอย่างนี้ ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มแร็ปเปอร์ไทย ไม่ได้เป็นเช่นนั้น จึงใช้การปฏิเสธความเชื่อ และแก้ไขความเข้าใจผิดที่มีต่อแร็ปเปอร์ ดังเห็นได้จากที่ผู้เข้าแข่งขันแร็ปว่า กูมาเพี้ยว อันแสดงให้เห็นว่า ตนคือผู้ที่ต้องการแสดงความ “เพี้ยว” แสดงศักยภาพการแร็ปที่โดดเด่นสะดุดตาให้ทุกคนประจักษ์

นอกจากนี้ ผู้เข้าแข่งขันในตัวอย่างนี้ยังแร็ปว่า NO idol มีแต่ idea โดยใช้รูปภาพ no (ไม่) เพื่อแสดงการปฏิเสธความเชื่อในอีกประเด็นหนึ่ง กล่าวคือ ความเชื่อของคนในสังคมที่อาจมองว่าแร็ปเปอร์เป็น “idol” แต่ผู้เข้าแข่งขันในตัวอย่างนี้ไม่ได้เป็นเช่นนั้น จึงใช้การปฏิเสธความเชื่อ และแก้ไขความเข้าใจผิดที่มีต่อแร็ปเปอร์ ดังตอนที่แร็ปว่า มีแต่ idea ซึ่งแสดงว่าตนไม่ใช่ไอดอล แต่เป็นแร็ปเปอร์ผู้มีไอเดียและแนวคิดสร้างสรรค์ในการแร็ป ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าแร็ปท่อนนี้คล้ายเป็นการขีดเส้นแบ่งระหว่างศิลปิน 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือศิลปินในแบบ “ไอดอล” ผู้มีรูปลักษณ์ดึงดูดความสนใจจากผู้คน กลุ่มที่สองคือศิลปินอย่างแร็ปเปอร์ ซึ่งไม่ได้มุ่งเน้นที่รูปลักษณ์ดึงดูดใจ แต่มุ่งแสดง “ไอเดีย” ผ่านเพลงแร็ปให้แก่ผู้ชมผู้ฟัง

ด้วยเหตุนี้ กลวิธีการปฏิเสธความเชื่อที่มีต่อแร็ปเปอร์ที่พบในรายการ THE RAPPER จึงสะท้อนว่า แม้สังคมภายนอกมองแร็ปเปอร์ในเชิงลบ เช่น เป็นจิ๊กโก๋ เป็นมาเฟีย ทว่าแร็ปเปอร์รู้ว่าพวกเขาไม่ได้เป็นเช่นนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิเสธความเชื่อที่มีอยู่ก่อนเหล่านี้ เพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดต่อแร็ปเปอร์ แล้วจึงนำเสนอความเข้าใจใหม่ เพื่อให้คนในสังคมเปลี่ยนความคิด และยอมรับตัวตนอีกด้านที่แร็ปเปอร์พยายามนำเสนอ

2. อัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยในรายการ THE RAPPER

ผลวิเคราะห์พบว่า ผู้เข้าแข่งขันและกรรมการรายการ THE RAPPER ใช้กลวิธีทางภาษาต่าง ๆ เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยใน 3 ประเด็น มีรายละเอียดดังนี้

2.1 อัตลักษณ์ ‘แร็ปเปอร์ คือ คนที่มีวิถีเฉพาะของตน’

ประการแรก อัตลักษณ์ ‘แร็ปเปอร์ คือ คนที่มีวิถีเฉพาะของตน’ คำว่า “วิถีเฉพาะ” ในที่นี้หมายถึงแร็ปเปอร์ไทยรู้และเข้าใจวิถีเฉพาะของกลุ่มตนเอง และมีแนวทางการนำเสนอตัวตนในแบบฉบับของกลุ่มตนเอง กล่าวคือ มีการตั้งชื่อขึ้นใหม่เพื่อให้คนในกลุ่มและนอกกลุ่มเรียก มีศัพท์เฉพาะใช้กันภายในกลุ่ม เป็นต้น จากการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาพบว่า แร็ปเปอร์ไทยในรายการ THE RAPPER แสดงความเป็นคนที่มีวิถีเฉพาะของตนผ่าน การตั้งชื่อในวงการ หรือ “เอเคเค” การใช้ศัพท์เฉพาะวงการ การกล่าวถึงคำต้องห้าม การใช้ภาษาอังกฤษ และการปฏิเสธความเชื่อที่มีต่อแร็ปเปอร์ กล่าวได้ว่า กลวิธีเหล่านี้ช่วยนำเสนอตัวตนของผู้เข้าแข่งขัน และกรรมการให้ผู้คนในสังคมไทยได้รับรู้ว่า พวกเขาเป็น “แร็ปเปอร์” ซึ่งมีชื่อและมีศัพท์เฉพาะเป็นของตนเอง เมื่อต้องกล่าวถึงคำต้องห้าม พวกเขาก็มีวิธีกล่าวโดยตกแต่งถ้อยคำและเล่นคำ และพวกเขายังนิยมใช้ภาษาอังกฤษทั้งแบบปนในภาษาไทยและสลับกับภาษาไทย รวมทั้งเมื่อพวกเขาต้องแร็ป ก็มักจะมีการปฏิเสธความเชื่อที่มีต่อแร็ปเปอร์เพื่อแก้ไขความเข้าใจผิด

กล่าวได้ว่า กลวิธีทางภาษาที่พบในรายการ THE RAPPER เป็นลักษณะ “วิถีเฉพาะ” ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทย การนำเสนออัตลักษณ์ ‘แร็ปเปอร์ คือ คนที่มีวิถีเฉพาะของตน’ จึงเน้นย้ำอัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทย โดยแสดงให้เห็นว่าพวกเขามีแนวทางของตนเอง แตกต่างจากคนกลุ่มอื่นในสังคม

2.2 อัตลักษณ์ ‘แร็ปเปอร์ คือ คนที่มีความฝันและความพยายาม’

อัตลักษณ์ ‘แร็ปเปอร์ คือ คนที่มีความฝันและความพยายาม’ นำเสนอผ่านกลวิธีการใช้ภาษาคือ การใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเชิงบวก กล่าวได้ว่า อัตลักษณ์นี้สะท้อนตัวตนของแร็ปเปอร์อีกแง่มุมหนึ่งให้คนในสังคมไทยรับรู้ โดยภาพความตั้งใจ ความพยายาม และความมุ่งมั่นจะไปให้ถึงความสำเร็จที่ผู้เข้าแข่งขันพยายามเน้นย้ำผ่านคำหรือวลีที่มีความหมายเชิงบวกที่สัมพันธ์กับการแร็ปแสดงให้เห็นว่า การเป็นแร็ปเปอร์ไม่ใช่เรื่องง่าย ผู้ที่จะเป็นแร็ปเปอร์ได้ต้องมีความฝัน มีความมุ่งมั่น และตั้งใจจริง

ทั้งนี้ อาจพิจารณาได้ว่า การนำเสนออัตลักษณ์ ‘แร็ปเปอร์ คือ คนที่มีความฝันและความพยายาม’ ของแร็ปเปอร์ในรายการนี้แฝงความพยายามที่จะเพิ่มคุณค่าให้แก่กลุ่มของพวกเขา เป็นความพยายามนำเสนออัตลักษณ์ด้านบวกของแร็ปเปอร์ให้คนในสังคมรับรู้ เข้าใจ และยอมรับกลุ่มแร็ปเปอร์และเพลงแร็ปมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตประการหนึ่งคือ อัตลักษณ์ ‘แร็ปเปอร์ คือ คนที่มีความฝันและความพยายาม’ อาจเกี่ยวข้องกับความต้องการลดภาพด้านลบของแร็ปเปอร์ไทย โดยเป็นความพยายามนำเสนอของผู้เข้าแข่งขันและรายการ THE RAPPER

2.3 อัตลักษณ์ ‘แร็ปเปอร์ คือ นักรัก’

อัตลักษณ์ ‘แร็ปเปอร์ คือ นักรัก’ นำเสนอผ่านกลวิธีการใช้ภาษาคือ *การกล่าวถึงคำต้องห้าม* ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำต้องห้ามเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า การนำเสนออัตลักษณ์นักรักผ่านการกล่าวถึงคำต้องห้ามในรายการ THE RAPPER นั้นเป็นไปในทางอ้อม กล่าวคือ คำต้องห้ามเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ปรากฏเพียงในเพลงแร็ปของผู้เข้าแข่งขัน และพวกเขาไม่ได้กล่าวถ้อยคำเหล่านั้นโดยตรงไปตรงมา แต่กล่าวผ่านการตกแต่งถ้อยคำ ทั้งนี้ นอกจากจะมองว่า เป็นเพราะรายการ THE RAPPER ออกอากาศทางช่องโทรทัศน์สาธารณะ ยังอาจมองว่า อัตลักษณ์ ‘แร็ปเปอร์ คือ นักรัก’ ที่ไม่ได้นำเสนอผ่านการกล่าวถึงคำต้องห้ามโดยตรงไปตรงมา อาจสอดคล้องกับความตั้งใจของผู้เข้าแข่งขันและรายการที่ต้องการนำเสนอภาพของแร็ปเปอร์ไทยในอีกแง่มุมสู่สังคม กล่าวคือ ภาพในแง่มุมเดิมของแร็ปเปอร์ไทยอาจเป็น “นักรัก” ที่ซ้ำซ้อน และมักกล่าวถึงคำต้องห้ามเกี่ยวกับเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมาในเนื้อเพลงแร็ป แต่ภาพในแง่มุมใหม่ที่น่าสนใจในรายการ THE RAPPER คือ “นักรัก” ที่แม้จะซ้ำซ้อน แต่มีชั้นเชิงในการกล่าวถึงคำต้องห้ามเกี่ยวกับเรื่องเพศในเนื้อเพลงแร็ป เพราะไม่ได้กล่าวคำต้องห้ามเหล่านั้นออกไปอย่างชัดเจน แต่มีการตกแต่งถ้อยคำ ใช้คำพวน เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของแร็ปเปอร์ไทยในรายการ THE RAPPER พบการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อนำเสนออัตลักษณ์จำนวน 6 กลวิธี ได้แก่ 1. การตั้งชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ” 2. การใช้ศัพท์เฉพาะในวงการแร็ปเปอร์ 3. การใช้คำหรือวลีที่มีความหมายเชิงบวก เพื่อแสดงความมุ่งมั่น ตั้งใจจริง 4. การกล่าวถึงคำต้องห้าม เช่น คำเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ ในลักษณะตกแต่งถ้อยคำ 5. การใช้ภาษาอังกฤษทั้งในลักษณะการปนคำและการสลับระหว่างประโยคภาษาอังกฤษกับภาษาไทย และ 6. การปฏิเสธความเชื่อที่มีต่อแร็ปเปอร์ โดยปฏิเสธความเชื่อเดิม เพื่อแก้ไขความเข้าใจผิด แล้วนำเสนอมุมมองใหม่ในด้านบวก กลวิธีทางภาษาข้างต้นนำเสนออัตลักษณ์ของแร็ปเปอร์ไทย 3 ประเด็น คือ 1. ‘แร็ปเปอร์ คือ คนที่มีวิถีเฉพาะของตน’ 2. ‘แร็ปเปอร์ คือ คนที่มีความฝันและความพยายาม’ และ 3. ‘แร็ปเปอร์ คือ นักรัก’

อัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยที่นำเสนอผ่านรายการ THE RAPPER แสดงให้เห็นความพยายามในการนิยามความหมายของตัวตนของคนกลุ่มนี้ รวมทั้งทำให้เห็นว่า กลุ่มแร็ปเปอร์ไทยได้พยายามสื่อสารออกไปยังคนในสังคมกลุ่มอื่น ให้รับรู้ตัวตน ความคิด และทัศนคติว่า “แร็ปเปอร์” เป็นเช่นไร รวมทั้งรายการ THE RAPPER ยังนำเสนออัตลักษณ์ที่ค่อนข้างแตกต่างไปจาก “ภาพจำ” โดยทั่วไป กล่าวคือ พยายามนำเสนออัตลักษณ์ในด้านบวกอย่าง ‘แร็ปเปอร์ คือ คนที่มีความฝันและความพยายาม’ ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับรูปแบบของรายการนี้ที่เป็นการแข่งขันร้องแร็ปเพื่อทำตามความฝันของแร็ปเปอร์ไทยแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่า ผู้เข้าแข่งขันและกรรมการรายการ THE RAPPER สามารถถ่ายทอดตัวตนของแร็ปเปอร์ออกไปสู่สังคมได้อย่างน่าสนใจ และทำให้สังคมไทยรับรู้ว่าร่าเริงก็มีภาพด้านบวกอยู่ไม่น้อย ไม่ได้มีเพียงภาพด้านลบอย่างที่เคียดหรือเชื่อกันไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ใน 3 ประเด็น ดังนี้

1. **แร็ปเปอร์ในรายการ THE RAPPER มีความแตกต่างจากนักร้องแนวอื่น ๆ** สิ่งสำคัญที่สุดที่สร้างความแตกต่างให้แร็ปเปอร์คือ การแร็ป ซึ่งเป็นวิธีการร้องเพลงที่มีเอกลักษณ์ ผู้แร็ปต้องเปล่งคำร้องออกมาให้สัมพันธ์กับจังหวะ ต้องคำนึงถึงความเร็วและความชัดเจนของการแร็ป อีกประการหนึ่งที่ทำให้แร็ปเปอร์แตกต่างจากนักร้องแนวอื่นคือ แร็ปเปอร์ “ทุกคน” ต้องมีชื่อในวงการหรือ “เอเคเอ” ซึ่งเป็นเสมือนป้ายฉลากระบุตัว ผู้ที่มีชื่อในลักษณะนี้คือหนึ่งในสมาชิกกลุ่มแร็ปเปอร์ ผู้ที่เป็นแร็ปเปอร์มักจะแนะนำตัวด้วย “เอเคเอ” เสมอ และต้องการให้บุคคลอื่นเรียกพวกเขาด้วย “เอเคเอ”

ทั้งนี้ “เอเคเอ” ที่แร็ปเปอร์ไทยตั้งขึ้นอาจสะท้อนตัวตนของแร็ปเปอร์ที่มีความแตกต่างจากนักร้องแนวอื่น กล่าวคือ การนำลักษณะเด่นเฉพาะบุคคลหรือเรื่องที่เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในชีวิตซึ่งเป็นเรื่อง “ด้านลบ” มาตั้งเป็น “เอเคเอ” เช่น ความซี้เกียจ (ตัวอย่าง 1) การเลิกสารเสพติด (ตัวอย่าง 3) แสดงให้เห็นว่าแร็ปเปอร์เหล่านี้ก็ลายอมรับข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาดของตน และยินดีนำมาใช้เป็นเครื่องเตือนใจ โดยตั้งเป็นชื่อในวงการ หรือ “เอเคเอ”

2. ความแตกต่างระหว่างอัตลักษณ์ของกลุ่มแร็ปเปอร์ไทยในรายการ THE RAPPER กับอัตลักษณ์ของแร็ปเปอร์ในงานวิจัยที่มีมาก่อน เมื่อเปรียบเทียบการศึกษาในครั้งนี้กับงานวิจัยก่อนหน้านี้ ซึ่งศึกษาทวิทางภาษาเพื่อนำเสนออัตลักษณ์ของแร็ปเปอร์ในรายการแข่งแร็ปแบบประชันกัน (ปิตีศักดิ์ บุญใส, 2564) พบความแตกต่างในด้านการนำเสนออัตลักษณ์ กล่าวคือ งานวิจัยของปิตีศักดิ์ บุญใส (2564) แสดงอัตลักษณ์สำคัญของแร็ปเปอร์ คือ *มีทักษะในการแร็ป มีปฏิภาณทางภาษา* ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบรายการที่ต้องแสดงความสามารถด้านการแร็ป ส่วนงานวิจัยนี้แสดงอัตลักษณ์ของแร็ปเปอร์ คือ *มีวิถีเฉพาะของตน มีความฝันและความพยายาม และแร็ปเปอร์คือนักรัก* ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบรายการ THE RAPPER ที่เป็นการแข่งแร็ปเพื่อทำตามความฝัน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยทั้ง 2 เรื่องนี้กล่าวได้ว่ามีจุดร่วมกันประการหนึ่งคือ แสดงให้เห็นว่าแร็ปเปอร์ไทยพยายามนำเสนออัตลักษณ์ของกลุ่มตนใน “ทางบวก” เพื่อเปลี่ยนภาพจำที่คนในสังคมอาจมองแร็ปเปอร์ใน “ทางลบ” มาก่อน ผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้จึงสอดคล้องกับนิยามของอัตลักษณ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการต่อรองความหมายเกี่ยวกับตัวตนของคนในสังคม (ศิริพร รักดีผาสุ, 2561)

3. วิธีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าแข่งขันกับกรรมการในรายการ THE RAPPER พบการแสดงวิธีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าแข่งขันกับกรรมการที่น่าสนใจ กล่าวคือ ผู้เข้าแข่งขันมักจะเรียกรกรรมการ ว่า “พี่” แม้ว่าจะพบกันเป็นครั้งแรกและกรรมการอาวุโสกว่าผู้เข้าแข่งขันมาก ส่วนกรรมการจะเรียกผู้เข้าแข่งขันว่า “น้อง” รวมทั้งเรียกด้วยสรรพนามอื่น เช่น “หนู” “เรา” การใช้สรรพนามในลักษณะนี้สะท้อนว่า ทั้งผู้เข้าแข่งขันและกรรมการต่างมองว่า “กลุ่มแร็ปเปอร์เป็นเหมือนพี่น้อง” จึงเลือกใช้คำเรียกที่แสดงความใกล้ชิดสนิทสนม รวมทั้งสะท้อนมุมมองที่ผู้เรียกมีต่อตนเองและต่อผู้ถูกเรียกด้วย กล่าวคือ ผู้เข้าแข่งขันเคารพนับถือกรรมการจึงต้องการแสดงการยกย่อง มองว่าเป็น “พี่” เป็นแร็ปเปอร์อาวุโสผู้มีประสบการณ์ และยังต้องการแสดงความเป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นพวกแร็ปเปอร์เหมือนกัน ส่วนที่กรรมการใช้คำเรียก “น้อง” รวมทั้ง “หนู” หรือ “เรา” ก็สะท้อนว่า กรรมการมองตนเองเป็นผู้มีประสบการณ์ในวงการแร็ปเปอร์ และต้องการแสดงความใกล้ชิดความเป็นกันเอง และความเป็นพวกเดียวกันกับผู้เข้าแข่งขัน

ข้อเสนอแนะ

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป อาจศึกษาเปรียบเทียบระหว่างรายการแข่งขันของแร็ปเปอร์กับรายการแข่งขันร้องเพลงประเภทอื่น เช่น เพลงลูกทุ่ง หรือ T-POP เพื่อพิจารณากว้างวิธีการใช้ภาษาของผู้เข้าแข่งขัน ว่าในรายการแข่งขันร้องเพลงต่างประเภทกัน ผู้เข้าแข่งขันจะมีการนำเสนออัตลักษณ์ผ่านภาษาที่แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกพรรณ อร์รัตนสกุล. (17 สิงหาคม 2561). 8 โจทย์ใหญ่ที่ The Rapper Thailand รายการแข่งขันหาแร็ปเปอร์ ต้องหามาให้ได้. a day. <https://adaymagazine.com/draft-8-missions-for-the-rapper-thailand/>
- คชาชัย วิชัยดิษฐ์. (2548). จุดกำเนิดและการแพร่กระจายของวัฒนธรรมดนตรีฮิปฮอปในประเทศไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬา. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/67839>
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2550). จาก “เจ้าพ่ออ่างทองคำ” สู่ “คนชนชั้นธรรมดาที่กล้าแฉ” : กลวิธีทางภาษากับการนำเสนออัตลักษณ์ของซูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ ในวาทกรรมการหาเสียงเลือกตั้ง. วารสารภาษาและวรรณคดีไทย, 24, 271-296.
- ดาหลา เจนณรงค์. (1 ธันวาคม 2561). IN RAP WE TRUST ก้าวต่อไปของแร็ป และการต่อยอดธุรกิจแบบฉบับของ Rap is Now. คิด Creative Thailand. https://www.creativethailand.org/article-read?article_id=30485
- ธีระ บุชบกแก้ว. (2553). กลวิธีทางภาษากับการนำเสนออัตลักษณ์ของตนเองโดยกลุ่ม “เกย์ออนไลน์” [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬา. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/20282>
- ปิติกศักดิ์ บุญใส. (2564). การนำเสนออัตลักษณ์แร็ปเปอร์ผ่านกลวิธีทางภาษาในรายการดวลแร็ปสดไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญาจุฬา. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/26769>
- ลลิตา กระสินธุ์. (2564). การศึกษากลวิธีการใช้ภาษาและมโนทัศน์ทางสังคมในเพลงของณัฐวุฒิ ศรีหมอก ‘ฟักกลิ้งฮีโร่’ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญาจุฬา. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/26771>
- ศรุตตา แจ่มสว่าง. (2550). เพลงฮิปฮอปกับความเป็นผู้หญิง [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. คลังสารสนเทศดิจิทัล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:110808
- ศิริพร ภักดีผาสุข. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอัตลักษณ์และแนวทางการนำมาศึกษาภาษาไทย. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาริตา สวัสดิ์กัธ. (2549). เนื้อหาเพลงและอัตลักษณ์แฟนเพลงฮิปฮอปในประเทศไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬา. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/58803>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2560). พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา. สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2542). ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Dechathorn B. (27 มกราคม 2560). Punchline คืออะไร ทำไมถึงสำคัญกับแร็ปแบทเทิล. RAP IS NOW. <https://www.rapisnow.com/blog/punchline-คืออะไร-ทำไมถึงสำคัญกับแร็ปแบทเทิล/>
- Nana. (5 มิถุนายน 2561). 7 คำของชาวแร็ป !!! ที่ควรรู้ไว้ จะได้ไม่งง. campus-star. <https://lifestyle.campus-star.com/entertainment/115665.html>

Ratirita. (21 พฤษภาคม 2561). *เจาะปรากฏการณ์เพลงแร็ปกับ Rap is Now* ผู้รับวงการให้เพลงแร็ปกลับมา มี
สีสัน. Brand Inside. <https://brandinside.asia/rap-is-now-rap-fever/>
The Standard. (4 พฤษภาคม 2561). *ถอดรหัสแร็ป The Rapper ว่าที่ตำนานรายการแร็ปที่จะส่งฮิปฮอปไทยสู่
เมนสตรีม*. <https://thestandard.co/podcast/eargasmdeeptalk09/>

วิดีโอแบบสตรีมมิง

WorkpointOfficial. (9 เมษายน 2561). *THE RAPPER / EP.01 / 9 เมษายน 2561 Full EP* [วิดีโอ].
Youtube. <https://youtu.be/zcyOG8P5VKM>
WorkpointOfficial. (16 เมษายน 2561). *THE RAPPER / EP.02 / 16 เมษายน 2561 Full EP* [วิดีโอ].
Youtube. <https://youtu.be/tJ6eqKoQa90>
WorkpointOfficial. (23 เมษายน 2561). *THE RAPPER / EP.03 / 23 เมษายน 2561 Full EP* [วิดีโอ].
Youtube. <https://youtu.be/bnM21KqXP0A>
WorkpointOfficial. (30 เมษายน 2561). *THE RAPPER / EP.04 / 30 เมษายน 2561 Full EP* [วิดีโอ].
Youtube. <https://youtu.be/d8XxQHwALPo>
WorkpointOfficial. (7 พฤษภาคม 2561). *THE RAPPER / EP.05 / 7 พฤษภาคม 2561 Full EP* [วิดีโอ].
Youtube. <https://youtu.be/cBMqrYWjE18>
WorkpointOfficial. (14 พฤษภาคม 2561). *THE RAPPER / EP.06 / 14 พฤษภาคม 2561 Full EP* [วิดีโอ].
Youtube. <https://youtu.be/HXAieFVrdV8>

ภาษาอังกฤษ

Clark, U. (2013). *Language and Identity in Englishes*. Routledge.
Edwards. (2023, May 30). *84 Rap Terms, Rap Slang, & Hip Hop Vocabulary 2023*. Rap Authority.
<https://rapauthority.com/rap-terms/>
Elias, N. (1991). *The Society of Individuals* (E. Jephcott, Trans.). Basil Blackwell.
Farb, P. (1973). *Word Play: What Happens When People Talk*. Bantam Books.
Joseph, J. E. (2004). *Language and Identity: National, Ethnic, Religious*. Palgrave Macmillan.
Kositsukjaroen, S., & Serisamran, T. (2019). RAPHAI: The Story of Thai Hip-Hop Music.
International Journal of Management and Applied Science, 5(3), 8-11.
Poplack, S. (1980). Sometimes I'll Start a Sentence in Spanish Y TERMINO EN ESPAÑOL: Toward a
Typology of Code-Switching. *Linguistics*, 18(7-8), 581-618.

ผลการประเมินและการติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ
โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ตามรูปแบบการประเมินหลักสูตรซีบีพี (CIPP Model)
RESULTS OF THE EVALUATION AND THE FOLLOW-UP OF THE IMPLEMENTATION OF
CAMBRIDGE CURRICULUM FOR SATIT PRASARNMIT INTERNATIONAL PROGRAMME
THROUGH CIPP MODEL

วรพงษ์ แสงประเสริฐ (Worapong Saengprasert) E-mail: tobworapong@gmail.com^{1*}

¹โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
(Srinakharinwirot Prasarnmit Demonstration School (Secondary))

*Corresponding Author. E-mail: tobworapong@gmail.com

(Received: 28 March 2025; Revised: 15 May 2025; Accepted: 6 June 2025)

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจโดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ 1. เพื่อประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านบริบท 2. เพื่อประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านปัจจัยนำเข้า 3. เพื่อประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านกระบวนการ และ 4. เพื่อประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านผลผลิต ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย นักเรียนปัจจุบัน นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาและอาจารย์ประจำหลักสูตรใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามประเมินหลักสูตร Cambridge ลักษณะมาตรประมาณค่า 5 ระดับและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินหลักสูตรโดยภาพรวมของนักเรียนปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินหลักสูตรโดยภาพรวมของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินหลักสูตรโดยภาพรวมของอาจารย์ประจำหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการประเมินรายด้านในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการและด้านผลผลิตของนักเรียนปัจจุบันและนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วอยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์ประจำหลักสูตรมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร ; หลักสูตร Cambridge ; CIPP Model

Abstract

This research is a survey study aimed at evaluating and following up the implementation of Cambridge curriculum at the International Programme of Prasarnmit Demonstration School (Secondary). The study utilized the CIPP Model for evaluation across four dimensions: Context

Evaluation, Input Evaluation, Process Evaluation, and Product Evaluation. Context Evaluation included evaluating the curriculum objectives, structure, and content relevance. Input Evaluation involved evaluating teacher qualifications, teaching materials, and school facilities. Process Evaluation examined learning management, extracurricular activities, and assessment methods. Product Evaluation focused on student characteristics aligned with the Cambridge curriculum's guidelines, covering knowledge, leadership qualities, self-development, and ethics. Data collection tools comprised questionnaires for assessing the curriculum's use and interviews with teachers. Statistical analyses included Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, and Content Analysis.

The research findings indicated overall high levels of curriculum assessment among current students ($\bar{X}$ =4.27, S.D.=0.48), graduates ($\bar{X}$ =4.36, S.D.=0.32), and the highest among faculty members ($\bar{X}$ =4.60, S.D.=0.16). Context Evaluation reveals high ratings for curriculum objectives and structure among current students ($\bar{X}$ =4.36, S.D.=0.53) and graduates ($\bar{X}$ =4.30, S.D.=0.30) while the highest faculty members ($\bar{X}$ =4.60, S.D.=0.16). For Input Evaluation indicated high level for current students ($\bar{X}$ =4.26, S.D.=0.53) graduates ($\bar{X}$ =4.31, S.D.=0.40) and the highest among faculty members ($\bar{X}$ =4.61, S.D.=0.18). Process Evaluation showed high level result for current students ($\bar{X}$ =4.27, S.D.=0.54) and graduates ($\bar{X}$ =4.44, S.D.=0.30) while higher level for faculty members ($\bar{X}$ =4.65, S.D.=0.19). For product evaluation result, it showed high level for current students ($\bar{X}$ =4.20, S.D.=0.49) and graduates ($\bar{X}$ =4.37, S.D.=0.43) while the highest level among faculty members ($\bar{X}$ =4.65, S.D.=0.28)

Keywords : Curriculum Evaluation ; Cambridge Curriculum ; CIPP Model

บทนำ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษมีความสำคัญและทวีความจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมโลกปัจจุบัน เนื่องจากความรู้ด้านภาษาอังกฤษจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการติดต่อสื่อสาร การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม หรือ การเสริมสร้างวิสัยทัศน์ของชุมชนโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะความรู้ด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทางโรงเรียนจึงดำเนินการเปิดสาขาหลักสูตรนานาชาติขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2552 นอกเหนือจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือหลักสูตรปกติ โดยได้อาศัยแนวทางการจัดการเรียนรู้จากการนำหลักสูตร Cambridge (Cambridge Curriculum) เข้ามาเป็นแกนหลักสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในสาขาหลักสูตรนานาชาติ ด้วยผลการวิเคราะห์ถึงจุดเด่นในหลายด้านของหลักสูตร Cambridge เช่น 1. เป็นหลักสูตรที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติจากมหาวิทยาลัยมากกว่า 2,200 แห่งในกว่า 160 ประเทศทั่วโลก รวมถึงมหาวิทยาลัยชั้นนำ Oxford, Cambridge, Harvard และ MIT 2. หลักสูตร Cambridge ได้รับการออกแบบมาเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และประยุกต์ใช้ความรู้เข้ากับสถานการณ์จริงได้ โดยเน้นการเรียนรู้เชิงลึกและการปฏิบัติจริงมากกว่าท่องจำ 3. เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสูงและเลือกเรียนตามความสนใจของนักเรียนบนความถนัดและความสนใจของนักเรียน เช่น ในระดับ IGCSE และ A Level ที่มีวิชาให้นักเรียนเลือกมากกว่า 70 รายวิชา (Cambridge

International, 2022) ทั้งนี้การพิจารณานำหลักสูตรใดมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังที่ สิทธิพล อาจอินทร์ (2561) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสามารถช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ โดยองค์ประกอบสำคัญของระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ คือ หลักสูตร เพราะเปรียบเสมือนแผนแม่บทที่เป็นตัวกำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับ มาร์ต พัฒผล (2562) ที่กล่าวว่า หลักสูตรเป็นเครื่องชี้นำในการจัดการความรู้และการสร้างมวลประสบการณ์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้เรียน หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา และเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงความสำเร็จก้าวหน้าของการจัดการศึกษา จากความสำคัญของหลักสูตรที่กล่าวมา ทางโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จึงให้ความสำคัญแก่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ Glattorn et al. (2018) และ Ornstein and Hunkins (2019) ที่กล่าวว่า การประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตรมีความจำเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้ทราบว่า หลักสูตรที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร สามารถนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพได้เพียงใด เพื่อพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้เกิดความเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนให้มากที่สุด

ดังที่กล่าวมาถึงความจำเป็นของหลักสูตร Cambridge และความจำเป็นในการประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge หลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ซึ่งนำมาใช้มากกว่า 10 ปี ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรซีบี (CIPP Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม และชริงฟีล (Stufflebeam & Shinkfield, 2007) โดยผู้วิจัยมุ่งประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ของหลักสูตร 4 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมหรือด้านบริบท (Context Evaluation - C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation - I) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation - P) และด้านผลผลิต (Product Evaluation - P) โดยผู้วิจัยคาดหวังว่าผลจากการประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสาขาหลักสูตรนานาชาติของโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านบริบท
2. เพื่อประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านปัจจัยนำเข้า
3. เพื่อประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านกระบวนการ
4. เพื่อประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านผลผลิต

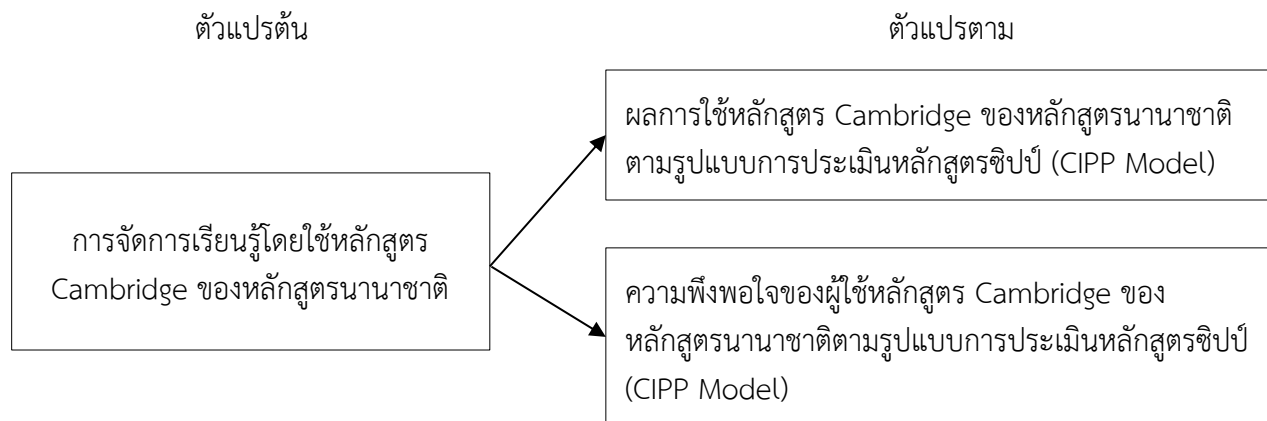
สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลการประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านบริบท อยู่ในระดับมาก
2. ผลการประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านผลผลิต อยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดในการวิจัย



รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย
ที่มา: ผู้วิจัย (2567)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินและการติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติโรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ตามรูปแบบการประเมินหลักสูตรชิปปี้ (CIPP Model) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

กลุ่มที่ 1 นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนานาชาติ จำนวน 560 คน

กลุ่มที่ 2 นักเรียนที่กำลังศึกษาในหลักสูตรนานาชาติ ในระดับ Year 10-11 จำนวน 250 คน

กลุ่มที่ 3 อาจารย์ประจำในหลักสูตรนานาชาติ จำนวน 64 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้จากการคำนวณตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970) โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนานาชาติ จำนวน 229 คน ได้จากการคำนวณตามตารางของ Krejcie and Morgan (สำหรับประชากร 560 คน) อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มดังกล่าวจำนวน 30 คน เพื่อตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากต้องการข้อมูลเชิงลึกจากผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการเรียนในหลักสูตรนานาชาติและสำเร็จการศึกษาแล้ว อีกทั้งข้อมูลเหล่านี้ต้องอาศัยการพิจารณาคุณสมบัติเฉพาะของผู้ให้ข้อมูล และเหมาะสมกับลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพหรือการเปรียบเทียบเชิงเนื้อหา เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาทักษะ หรือทัศนคติที่เกิดขึ้นหลังเรียนจบ

กลุ่มที่ 2 นักเรียนที่กำลังศึกษาในหลักสูตรนานาชาติ ในระดับ Year 10-11 จำนวน 152 คน ซึ่งได้จากการคำนวณตามตารางของ Krejcie and Morgan (สำหรับประชากร 250 คน) แต่คัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 191 คน เพื่อตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้ใช้หลักสูตรนี้มาอย่างต่อเนื่อง โดยตรง ซึ่งสามารถสะท้อนผลการวิจัยได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

กลุ่มที่ 3 อาจารย์ประจำในหลักสูตรนานาชาติ จำนวน 56 คน ซึ่งได้จากการคำนวณตามตารางของ Krejcie and Morgan (สำหรับประชากร 64 คน) โดยแบ่งเป็นผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 44 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพียง 51 คนจากทั้งหมด 56 คน เนื่องจากอาจารย์จำนวน 5 คนเพิ่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในหลักสูตรภายในระยะเวลาเพียง 1-2 เดือน ซึ่งอาจยังไม่มีประสบการณ์หรือความเข้าใจในหลักสูตรอย่างเพียงพอ จึงอาจไม่สามารถให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามเพื่อประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการประเมินหลักสูตรแบบ CIPP Model ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้านหลัก คือ (1) ด้านบริบท (Context) (2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) (3) ด้านกระบวนการ (Process) และ (4) ด้านผลผลิต (Product) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสม ความพร้อม และประสิทธิภาพของการนำหลักสูตร Cambridge มาใช้ในโรงเรียนนานาชาติ

ข้อคำถามในแบบสอบถามครอบคลุมเนื้อหาสำคัญในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านบริบท (Context) ประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ความต้องการของผู้เรียน และความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประเมินความพร้อมของอาจารย์ประจำหลักสูตร ห้องเรียน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอน แหล่งการเรียนรู้ภายในหลักสูตร

ด้านกระบวนการ (Process) ประเมินการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมเสริมหลักสูตร

ด้านผลผลิต (Product) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจากหลักสูตร และความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Five Rating Scales) ได้แก่ ระดับ 5 4 3 2 และ 1 หมายถึง ระดับผลการประเมินที่ตรงกับระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ ทั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม มีผลการประเมินอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.77-0.95 ซึ่งอยู่ในระดับที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แบบสัมภาษณ์สำหรับการสนทนากลุ่มกับครูผู้สอนในหลักสูตร Cambridge ซึ่งประเด็นคำถามจะสอดคล้องกับข้อคำถามในแบบสอบถามเพื่อเป็นการตรวจสอบคำตอบและให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ โดยผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ในลักษณะมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ผลการประเมินความเหมาะสมและมีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ เท่ากับ 1.0 ซึ่งอยู่ในระดับที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนที่กำลังศึกษาในหลักสูตร นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และอาจารย์ประจำหลักสูตรโดยการส่งทางอีเมล
2. ผู้วิจัยตามเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้ง 3 กลุ่มและได้รับกลับมาครบถ้วน
3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อเป็นการตรวจสอบคำตอบและให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการเก็บรวบรวม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (แบบสอบถาม) โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ในการวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผ่านกระบวนการลงรหัส (Coding) และรายงานผลในรูปแบบของข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาพรวมและรายด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้จากแบบสอบถามซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อใช้ในการตีความข้อมูล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ผลการประเมินหลักสูตรโดยภาพรวมของนักเรียนปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.48) นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.32) และอาจารย์ประจำหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.16) ส่วนผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบทของนักเรียนปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.53) นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.30) และอาจารย์ประจำหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.16) สำหรับผลการประเมินหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้าของนักเรียนปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.53) นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.40) และอาจารย์ประจำหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$, S.D.=0.18) ส่วนผลการประเมินหลักสูตร ด้านกระบวนการของนักเรียนปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.54) นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.30) และอาจารย์ประจำหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.19) และผลการประเมินหลักสูตรฯ ด้านผลผลิตของนักเรียนปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.49) นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$, S.D.=0.43) และของอาจารย์ประจำหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.28) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมและรายด้าน

การประเมิน	นักเรียนปัจจุบัน (n=191)		แปลผล	นักเรียนที่สำเร็จ การศึกษาแล้ว (n=30)		แปลผล	อาจารย์ประจำ หลักสูตร (n=44)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านบริบท (C)	4.36	0.53	มาก	4.30	0.30	มาก	4.49	0.15	มาก
ด้านปัจจัยนำเข้า (I)	4.26	0.53	มาก	4.31	0.41	มาก	4.61	0.18	มากที่สุด
ด้านกระบวนการ (P)	4.27	0.54	มาก	4.44	0.30	มาก	4.65	0.19	มากที่สุด
ด้านผลผลิต (P)	4.20	0.49	มาก	4.37	0.43	มาก	4.65	0.28	มากที่สุด
ภาพรวม	4.27	0.48	มาก	4.36	0.32	มาก	4.60	0.16	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ซึ่งแสดงผลการประเมินหลักสูตรสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนปัจจุบัน นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และอาจารย์ประจำหลักสูตร ต่างให้การประเมินในทุกด้านของหลักสูตรในระดับ “มาก” ถึง “มากที่สุด” อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสามารถวิเคราะห์รายด้านได้ดังนี้

ด้านบริบท ผลการประเมินจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มพบว่าค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับ “มาก” ซึ่งสะท้อนถึงความสอดคล้องของหลักสูตร Cambridge กับเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่โรงเรียนกำหนดไว้ ตลอดจนการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภายในโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ความเข้าใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรอาจยังไม่ทั่วถึงในทุกระดับ อีกทั้งสภาพแวดล้อมภายในและบรรยากาศการเรียนรู้อาจยังไม่ครอบคลุมมิติต่าง ๆ ของการเรียนรู้ทั้งในด้านผู้เรียนและอาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างครบถ้วน

ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินจากผู้ให้ข้อมูลพบว่า กลุ่มนักเรียนปัจจุบัน และนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วมีผลประเมินอยู่ในระดับ “มาก” ในขณะที่กลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตรผลประเมินอยู่ในระดับ “มากที่สุด” สะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรและทรัพยากรภายในหลักสูตรมีความพร้อม และได้รับการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม ความแตกต่างของระดับค่าเฉลี่ยอาจเกิดจากมุมมองของแต่ละกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยเฉพาะอาจารย์ประจำหลักสูตรซึ่งมีบทบาทโดยตรงในการดำเนินงานและจัดการองค์ประกอบต่าง ๆ จึงสามารถรับรู้และประเมินความครบถ้วนของปัจจัยนำเข้าได้ชัดเจนกว่านักเรียน ซึ่งอาจรับรู้เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองโดยตรง

ด้านกระบวนการ ได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” จากกลุ่มนักเรียนปัจจุบันและที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” จากอาจารย์ประจำหลักสูตร ผลการประเมินสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรมีความเป็นระบบ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ในระดับที่น่าพึงพอใจ นักเรียนสามารถรับรู้ถึงความเป็นระบบของการเรียนรู้ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามยังมีบางประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความยืดหยุ่นและความเหมาะสมให้สอดคล้องกับความหลากหลายของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น กลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตรมีประเมินเฉลี่ยในระดับ “มากที่สุด” ซึ่งอาจสะท้อนถึงการรับรู้ในฐานะ “ผู้ออกแบบและผู้จัดการเรียนรู้” ที่มีความเข้าใจในโครงสร้าง ความเป็นระบบ และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่นักเรียนซึ่งเป็นผู้รับการเรียนรู้ อาจประเมินจากประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ได้รับในแต่ละบริบท จึงอาจยังไม่สามารถมองเห็นภาพรวมของกระบวนการทั้งหมดได้อย่างครบถ้วน

ด้านผลผลิต ผลการประเมินจากผู้ให้ข้อมูลพบว่า กลุ่มนักเรียนปัจจุบันและนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” ขณะที่กลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับที่น่าพึงพอใจตามเป้าหมายของหลักสูตร อย่างไรก็ตาม ผลการประเมินดังกล่าวยังชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ

ศึกษาของผู้เรียนให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงปลายหลักสูตร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงคุณภาพในระยะยาว และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพร้อมทั้งในด้านวิชาการและคุณลักษณะตามมาตรฐานสากลอย่างแท้จริง

โดยสรุป ผลลัพธ์จากแบบสอบถามในภาพรวมจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานของหลักสูตร Cambridge ในบริบทของหลักสูตรนานาชาติ มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในระดับสูง แต่อย่างไรก็ตาม ทุกด้านของการประเมินยังมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เต็มศักยภาพ และเพิ่มค่าเฉลี่ยให้อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผลการประเมินและการติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

จากการสนทนากลุ่มในประเด็น *โรงเรียนเอื้ออำนวยให้ความสะดวกในการจัดหาสื่อการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ตรงตามความต้องการของผู้สอน* พบว่า อาจารย์ทั้งหมดที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มแสดงความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ หลักสูตรนานาชาติให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสนับสนุนทรัพยากรสำหรับการจัดการเรียนการสอน โดยมีการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เพียงพอและทันสมัย พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในทุกช่องทางการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนและผู้เรียน นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานเฉพาะทางด้าน IT/ICT คอยให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาทางเทคนิคแก่ครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระวิชาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ตนมีความเชี่ยวชาญ และเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมของหลักสูตร อันเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาอย่างสอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งจากการสนทนากลุ่มในคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพของครูผู้สอน พบว่า อาจารย์หลายคนได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นด้านสื่อการเรียนรู้และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเห็นว่าควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเฉพาะทางเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการใช้เทคโนโลยีประกอบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังได้เสนอให้มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอน (Peer Teaching / Coaching) เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้เรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีจากประสบการณ์ของครูผู้สอนคนอื่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีร่วมกัน อีกหนึ่งข้อเสนอที่ได้รับคือให้โรงเรียนสนับสนุนการสมัครใช้งานสื่อปัญญาประดิษฐ์ (AI-based tools) โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับครูผู้สอนทุกคนในหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและรูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากการสนทนากลุ่มในประเด็น *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามเป้าหมายและความคาดหวังของหลักสูตร Cambridge* พบว่า อาจารย์ทุกคนมีความเข้าใจถึงคุณลักษณะของผู้เรียนที่หลักสูตรได้ตั้งเป้าหมายไว้ คือ มีความรู้ มีภาวะความเป็นผู้นำ มีการพัฒนาตนเองและมีคุณธรรมจริยธรรม โดยอาจารย์ทุกท่านได้พยายามส่งเสริมและหล่อหลอมคุณลักษณะทั้ง 4 ด้านเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะทั้ง 4 ประการดังกล่าว อย่างไรก็ตามมีการตั้งข้อสังเกตในคุณลักษณะของการมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยอาจารย์บางคนในการสนทนาได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ทางโรงเรียนควรสร้างกิจกรรมหรือโครงการที่มีลักษณะที่ต่อเนื่อง สม่่าเสมอในการส่งเสริมคุณลักษณะในด้านนี้ของนักเรียน ทั้งนี้ในปัจจุบันทางหลักสูตรมีการใช้ระบบ House System ซึ่งเป็นการให้รางวัลเพื่อเสริมแรงในการสร้างคุณธรรม และสะสมแต้มคะแนนของแต่ละ House เพราะการออกถึงพฤติกรรมหรือการกระทำที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนเพียงอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอ

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้มีผลการวิจัยที่น่าสนใจและประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการประเมินและการติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) โดยภาพรวมและรายด้าน

ผลการประเมินการใช้หลักสูตรโดยภาพรวมของนักเรียนปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินการใช้หลักสูตรโดยภาพรวมของอาจารย์ประจำหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้การประเมินหลักสูตรตามความคิดเห็นของนักเรียนปัจจุบันและนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วซึ่งอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตที่นักเรียนรับรู้ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ตามหลักสูตรเป็นไปในระดับที่คาดหวัง และสอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการศึกษาที่เน้นผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes: LO) ของนักเรียน เป็นการประกันคุณภาพการศึกษาแก่นักเรียนที่จบการศึกษาจากหลักสูตรไปแล้ว อีกทั้งสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมภายนอกถึงมาตรฐานของการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรนานาชาติ เพราะองค์ประกอบที่สำคัญของระบบการศึกษา คือการมีหลักสูตรที่มีคุณภาพ ดังที่ มาร์ต พัฒนา (2562) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องชี้นำในการจัดการความรู้และการสร้างมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน โดยครูผู้สอนจะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาที่หลักสูตรได้กำหนดไว้อย่างมีระบบขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มุ่งสู่เป้าประสงค์เดียวกัน หลักสูตรจึงจัดเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา และเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของการจัดการศึกษา นอกจากนี้หลักสูตรยังเปรียบเสมือนแผนแม่บท (Master Plan) ที่ใช้เป็นแนวทางสำคัญในการจัดการเรียนรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนเปรียบเสมือนการนำแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา เช่นเดียวกับ อิทธิเดช น้อยไม้ (2564) ซึ่งพบว่า ผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรในงานวิจัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรโดยกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งมีการกำหนดเนื้อหารายวิชาที่หลากหลายเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน ตลอดจนได้ดำเนินการวางโครงสร้างของหลักสูตรให้มีสัดส่วนสอดคล้องเหมาะสมแก่เวลา

ผลการประเมินการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านบริบท (Context) อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งจากความคิดเห็นของนักเรียนปัจจุบัน นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว และอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร สะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรนานาชาติให้ความสำคัญแก่การพิจารณาบริบทของหลักสูตรอย่างรอบด้าน เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรที่ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้เรียน การวิเคราะห์สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา รวมถึงการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษาและจากหน่วยงานพัฒนาหลักสูตร Cambridge การประเมินบริบทดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมินตามรูปแบบ CIPP Model ซึ่งมุ่งเน้นการวิเคราะห์ความต้องการ ความจำเป็น และปัญหาของหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมและมีคุณภาพต่อผู้เรียน ทั้งนี้ผลการประเมินเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ สมทรง สุภาพ (2565) ที่ชี้ให้เห็นว่าการประเมินบริบทของการใช้หลักสูตรที่ชัดเจนช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรสามารถวางแผนปรับปรุงได้ตรงจุด ทำให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น ทางหลักสูตรนานาชาติให้ความสำคัญในแนวทางด้านนี้มากเพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่น และค่านิยมที่ดีต่อหลักสูตรให้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง อีกทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นารี อุไรรักษ์ และคณะ (2562) ซึ่งพบว่า ผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในด้านบริบทมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเพราะการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาสะท้อนถึงอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ สามารถแสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในอนาคตที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของชาติ สอดคล้อง

กับบริบทของโรงเรียน และความต้องการของชุมชน เมื่อมีการกำหนดกรอบนโยบาย และแนวทางในการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน อย่างชัดเจนจะส่งผลให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

ผลการประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านกระบวนการ (Process) อยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด ทั้งจากความคิดเห็นของนักเรียนปัจจุบัน นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการภายในหลักสูตร การวัดและการประเมินผล ตลอดจนการนำปัจจัยนำเข้ามาใช้มีความเหมาะสมมากเป็นไปตามลำดับขั้นตอน กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งการประเมินกระบวนการนี้ เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการค้นหาจุดเด่นหรือจุดแข็ง และจุดด้อยของหลักสูตร เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้เกิดความรัดกุม มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยผลการศึกษา สอดคล้องกับ บุญเลี้ยง ทุมทอง (2557) ที่กล่าวว่า หลักสูตรที่นำไปใช้จะบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีการเตรียมบุคลากร การจัดหาวัสดุอุปกรณ์และจัดสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

ผลการประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้านผลผลิต (Product) อยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุดทั้งจากความคิดเห็นของนักเรียนปัจจุบันที่กำลังศึกษาอยู่ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว และอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร เนื่องมาจากทางหลักสูตรนานาชาติมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนผ่านการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้จากนักเรียนและผู้ปกครองของหลักสูตรทุกภาคการศึกษา รวมถึงกำกับและติดตามการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีการประชุม การวางแผนงาน การสนทนาของทุกกลุ่มวิชา เพื่อเสนอปัญหาให้แก่ผู้บริหารหลักสูตร ครูผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนได้จากการจัดกิจกรรมการต่าง ๆ ของทุกกลุ่มรายวิชา ที่เน้นมุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกับการเรียนรู้มากที่สุด ฝึกปฏิบัติในสิ่งที่ผู้เรียนชอบและสนใจมาโดยตลอด ทำให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวในการเรียนรู้ มีความสนใจใคร่รู้ในการมีส่วนร่วมกับการทุกกิจกรรม และส่งผลอย่างชัดเจนต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนใน 4 ด้านที่ทางหลักสูตรได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมาศ ต่อมจันทร์ และจุฑามาศ ศรีจันทน์ (2561) ที่ระบุว่า การประเมินหลักสูตร ด้านผลผลิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติมากกว่าการท่องจำ มีการบูรณาการเชื่อมโยงความรู้เข้ากับรายวิชาอื่น ๆ ได้อย่างกลมกลืน และเหมาะสม ซึ่งสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันของตัวนักเรียนเอง อีกทั้งสอดคล้องกับ Taits and Fualkner (2016) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดกระบวนการวิชาที่ตื้นนั้น ผู้เรียนต้องสามารถนำเอาองค์ความรู้ที่ศึกษาเล่าเรียนนั้นไปใช้ประโยชน์ในชีวิตการทำงานได้ สามารถนำไปต่อยอดจากสิ่งที่เรียนสามารถสร้างนวัตกรรม และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้บัณฑิต

2. ผลการสนทนากลุ่ม (Focus group) การประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตร Cambridge ของหลักสูตรนานาชาติ โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จากอาจารย์ประจำหลักสูตรทั้ง 7 คน ในประเด็นคำถามที่ว่า แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีความหลากหลายและเหมาะสมต่อการพัฒนาผู้เรียนมากน้อยเพียงใด และท่านมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร ผลจากการสนทนา พบว่า แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนยังน้อยไป และยังไม่เพียงพอต่อการสร้างประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน อันเนื่องมาจากขนาดของพื้นที่ที่ค่อนข้างจำกัดภายในโรงเรียน อย่างไรก็ตามจากการสนทนากลุ่ม อาจารย์หลายคนได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ภายในห้องเรียนให้มากขึ้นส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในทุกรายวิชา ในประเด็นของแหล่งการเรียนรู้จากภายนอกนั้น บทสรุปจากการสนทนากลุ่มชี้ชัดว่า ทางโรงเรียนสามารถดำเนินการได้อย่างดีเยี่ยมเพราะมีโครงการพานักเรียนในทุกชั้นปีออกไปทัศนศึกษา (Field trips) ภายในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียงที่มีเนื้อหาประวัติความเป็นมาสอดคล้องกับบทเรียนในแต่ละรายวิชาของนักเรียน อีกทั้งหลักสูตรยังจัด

โครงการทัศนศึกษาแบบค้างคืน (Residential trips) ยังต่างจังหวัดให้นักเรียนทุกชั้นปีตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มวิชา อาจารย์ผู้ให้ข้อมูลหลายคนชื่นชมต่อความเหมาะสมและความหลากหลายต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอย่างมาก แต่ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าหลังจากการไปเรียนรู้ทั้งจากภายนอกในทุกสถานที่แล้วควรมีการนำเสนอผลการเรียนรู้หรือจัดนิทรรศการที่ให้ความรู้แก่นักเรียนในระดับชั้นอื่น รวมถึงเปลี่ยนสถานที่ให้มีความหลากหลายและน่าสนใจมากขึ้น ทั้งนี้ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจักษ์ น้อยเหนือ และคณะ (2566) ที่ผลการประเมินหลักสูตรในด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก เนื่องจากทางผู้บริหารภายในโรงเรียนเน้นความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน แนวการวัดประเมินผลตามมาตรฐาน ตลอดจนการวิจัย การปฏิบัติการ และการพัฒนากิจกรรมให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับความสนใจของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านบริบท โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาต้องเพิ่มความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ กับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือหลักสูตรให้มากที่สุด อีกทั้งเพิ่มความเป็นระบบในการจัดทำ โครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษารวมถึงการสร้างความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับ อาจารย์ในหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรควรมีการวางแผนในรายวิชาที่สอนร่วมกัน หรือการสอนข้ามรายวิชา ควรมีแผนพัฒนาอาจารย์อย่างต่อเนื่อง และการกำกับติดตามให้เป็นไปตามแผน ในส่วน ทรัพยากร สื่อสนับสนุนการเรียนการสอน แม้ว่าทางหลักสูตรจะมี ห้องเรียน โสตทัศนูปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรเกิดประสิทธิภาพ แต่ยังมีมีความจำเป็นต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้สะดวกต่อการใช้งานและทันสมัยมากขึ้นตามความต้องการจำเป็นของผู้เรียน เช่น ระบบ อินเทอร์เน็ต การเพิ่มจำนวนกระดานอัจฉริยะภายในห้องเรียน สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ในรายวิชาหลัก เช่น คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ การอบรมการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อให้เท่าทันกับการ เปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีช่วยสอนที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น

3. ด้านกระบวนการ ควรดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบและทันสมัยตาม ทิศทางการจัดหลักสูตรของ Cambridge ซึ่งดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์เรื่องการพัฒนาและประเมิน หลักสูตรให้แก่ครูและบุคลากรในหลักสูตรนานาชาติอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ตามปฏิทินการอบรมของทาง Cambridge มีการนิเทศการสอน การจัดการสะท้อนคิดในด้านการสอน และการวัดประเมินผลของทุกกลุ่มวิชา

4. ด้านผลผลิต ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนให้นำความรู้ที่ได้รับภายในห้องเรียนไป ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงให้มากยิ่งขึ้นและทำแบบต่อเนื่อง รวมถึงการส่งเสริมให้นักเรียนในหลักสูตรบรรลุ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ทางหลักสูตรได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ผ่านกิจกรรมที่เป็นระบบ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ความสามารถด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง อีกทั้งเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นผู้นำได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เพิ่มองค์ประกอบในการประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตรในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ให้หลากหลายมากขึ้นเพื่อผลการประเมินที่ครอบคลุม

2. ควรดำเนินการประเมินหลักสูตรของสถานศึกษาโดยพิจารณาใช้รูปแบบการประเมินอื่น ๆ เช่น การประเมินตามแนวคิดของอัลคิน (Alkin) การประเมินตามรูปแบบ CIPPIEST Model การประเมินตามแนวคิด Balanced Scorecard (BSC) เพื่อการสะท้อนผลการจัดหลักสูตรที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

3. การประเมินหลักสูตรอาจเพิ่มในส่วนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มอื่น เช่น ผู้ปกครอง ผู้บริหาร สถานศึกษาที่ได้รับนักเรียนที่สำเร็จจากหลักสูตรไปศึกษาต่อ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรในหลากหลายมิติ
4. ควรมีการเปรียบเทียบผลการประเมินการใช้หลักสูตรในบริบทโรงเรียนที่มีความคล้ายคลึงกัน เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- นารี อุไรรักษ์, พัทณี กุลทนนท์, และเบญจพร วรรณูปถัมภ์. (2562). การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 11(1), 61–82.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2557). *เอกสารประกอบการสอนวิชา การพัฒนาหลักสูตร*. กลุ่มวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- เบญจมาศ ต่อมจันทร์, และจุฑามาศ ศรีจำนงค์. (2561). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยีโรงเรียนบ้านห้วยบ่อซืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. *วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี*, 7(2), 59–68.
- ประจักษ์ น้อยเหนือ, ศรายุทธ รัตนปัญญา, และสุชารัตน์ ดิสชา. (2566). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*, 8(2), 114–126.
- มารุต พัฒนาผล. (2562). *แนวคิดและหลักการพัฒนหลักสูตร*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมทรง สุภาพ. (2565). โมเดลการประเมินหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ที่มีรากฐานจากโมเดล CIPP. *วารสาร การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 33(1), 1–14.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552–2561)*. พรักหวานกราฟฟิค.
- สิทธิพล อาจอินทร์. (2561). *การพัฒนาหลักสูตร*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อิทธิเดช น้อยไม้. (2564). การประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา โปรแกรม อังกฤษ-คณิตศาสตร์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 23(3), 382–394.
- Cambridge International. (2022, August 23). *Why choose Cambridge?*. [cambridgeinternational.org. https://www.cambridgeinternational.org/why-choose-us/](https://www.cambridgeinternational.org/why-choose-us/)
- Cronbach, L. J. (1970). *Essential of psychological testing* (3rd ed.). Harper and Row.
- Glatthorn, A. A., Boschee, F., Whitehead, B. M., & Boschee, B. F. (2018). *Curriculum Leadership: Strategies for Development and Implementation* (5th ed.). SAGE Publications.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2018). *Curriculum: Foundations, Principles, and Issues* (7th ed.). Pearson Education.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation: Theory, models, and applications*. Jossey-Bass.
- Tait, A., & Faulkner, D. (2016). *Edupreneur: Unleashing teacher-led innovation in schools*. John Wiley & Sons Australia.

คร라우드ซอร์สซิงในบริบทงานวิจัยด้านการสื่อสารไทย Crowdsourcing in the Context of Thai Communication Research

กุลธิดา สายพรหม (Kultida Sayprom) Email: kultida.s@rmutp.ac.th^{1*}

¹ สาขาวิชาครีเอทีฟมีเดียเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
(Department of Creative media technology, Faculty of Mass Communication Technology,
Rajamangala University of Technology Phra Nakhon)

*Corresponding Author. E-mail : kultida.s@rmutp.ac.th

**งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนสนับสนุนวิจัยจาก “งบประมาณกองทุนเพื่อการวิจัย โครงการวิจัยเงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร”

(Received: 14 March 2025; Revised: 16 May 2025; Accepted: 30 May 2025)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและรวบรวมประเด็นศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และระเบียบวิธีวิจัยที่ปรากฏในงานวิจัยด้านการสื่อสารที่ศึกษาเกี่ยวกับคร라우드ซอร์สซิงของไทย รวมถึงการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อค้นพบที่ปรากฏในงานวิจัยด้านการสื่อสารที่ศึกษาเกี่ยวกับคร라우드ซอร์สซิงของไทย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เอกสารจากบทความวิจัย และวิทยานิพนธ์ด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2549-2566 โดยกำหนดขอบเขตเฉพาะบทความวิจัยที่มีพิชญพิจารณา (Peer-review) ส่วนวิทยานิพนธ์มีฉบับเต็มในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ของไทย และฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก ด้านนิเทศศาสตร์ หรือสื่อสารมวลชน จำนวนทั้งหมด 10 เรื่อง

ผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า การศึกษาตามองค์ประกอบของคร라우드ซอร์สซิง ด้านเนื้อหาของงานมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านแพลตฟอร์มและผู้ใช้สื่อ ทั้งนี้จะเห็นว่าประเด็นการศึกษาแต่ละเรื่องนั้น มิได้ศึกษาเพียงองค์ประกอบเดียว แต่เป็นการศึกษาหลายองค์ประกอบร่วมกัน นอกจากนี้การกระจายตัวของแนวคิดทฤษฎี พบว่ามีแนวคิดเกี่ยวกับคร라우드ซอร์สซิงมากที่สุด รองลงมาคือ แนวคิดพื้นที่สาธารณะ และแนวคิดวารสารศาสตร์ภาคพลเมือง ด้านการกระจายตัวของระเบียบวิธีวิจัย มีงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และแบบผสมผสาน ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ประเภทคร라우드ซอร์สซิงในบริบทงานวิจัยไทย พบ 2 ประเภท ได้แก่ งานขนาดเล็ก และการระดมทุนจากมวลชน ส่วนข้อค้นพบที่สำคัญได้แก่ แพลตฟอร์มคร라우드ซอร์สซิงในบริบทงานวิจัยด้านการสื่อสารไทยยังไม่มีพื้นที่สาธารณะโดยสมบูรณ์ งานมีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ ภาพลักษณ์ของผู้ระดมทุนมีผลต่อความตั้งใจให้เงินทุน และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมบนแพลตฟอร์มคร라우드ซอร์สซิงด้านการสื่อสารไทย

คำสำคัญ: คร라우드ซอร์สซิง; คร라우드ฟัซดิง; พื้นที่สาธารณะ

Abstract

This research aimed to explore and compile the issues, concepts, theories, and research methodologies that appear in Thai communication research on crowdsourcing, as well as to analyze and synthesize the findings that emerge in Thai communication research on crowdsourcing. The study employed qualitative research methodology through document analysis of research articles and theses in communication arts, journalism, and mass communication published from 2006 to 2023. The scope is limited to ten peer-reviewed research articles, which are available in full text in Thai online electronic databases and thesis databases of higher education institutions offering graduate programs (both master's and doctoral degrees) in communication arts or mass communication.

The quantitative data analysis results revealed that studies focusing on crowdsourcing components primarily examined content aspects, followed by platform and media user aspects. It is notable that the majority of the studies examined multiple components together. Furthermore, the distribution of theoretical concepts shows that crowdsourcing concepts were most prevalent, followed by public sphere concepts and citizen journalism concepts. Regarding the distribution of research methodologies, qualitative research methodology was most frequently used, followed by quantitative methodology and mixed methods.

The qualitative data analysis results identified two types of crowdsourcing in the Thai research context: microtasks and crowdfunding. Key findings include: crowdsourcing platforms in Thai communication research contexts are not yet complete public spheres; tasks affect user participation; fundraiser image influences funding intentions; factors affecting participation on Thai communication crowdsourcing platforms.

Keywords : Crowdsourcing; Crowdfunding; Public Sphere

บทนำ

ท่ามกลางการเจริญเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนการพลิกโฉมแบบฉบับพลัน ทันทีด้วยดิจิทัล ผู้รับสารยุคใหม่จึงมิใช่เป็นเพียงคนอ่านหรือชมเท่านั้น แต่ยังสามารถเลือกเก็บ และสร้างสรรค์ เนื้อหาหรือผลิตสารต่าง ๆ ได้ (User-Generate content) ทั้งยังก้าวไปสู่การเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสารด้วยตนเอง การเคลื่อนตัวของผู้รับสารมาสู่ผู้ส่งสารในลักษณะของการส่งและเผยแพร่เนื้อหาในยุคใหม่นี้ ทำให้ผู้รับสารได้เพิ่มขีดความสามารถขึ้นเป็นหน่วยผลิตที่เต็มไปด้วยประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดการสร้างสรรคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเป็นผลผลิตอันทรงคุณค่าในยุคสังคมสารสนเทศ (The Information Society) และเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้เกิด คราวด์ซอร์ซซิง (Crowdsourcing) ปรากฏการณ์ของเครือข่ายที่ผู้รับสารที่กระตือรือร้น (Active Audience) และ หลากหลายได้ก้าวมารวมความรู้ลงบนพื้นที่ออนไลน์ เพื่อร่วมตรวจสอบ แก้ไขปัญหา ออกแบบสินค้า หาแนวคิด หรือมุมมองใหม่ ๆ ตลอดจนร่วมสร้างความเจริญ และรวมตัวกันเป็นสังคมที่เข้มแข็ง (ฮาวิ, 2554)

แนวคิดนี้กลายเป็นแนวคิดที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก ด้วยกระบวนการกระจายปัญหาไปยังกลุ่ม มวลชนบนพื้นที่ออนไลน์ เพื่อค้นหาคำตอบและวิธีการในการแก้ไขปัญหา การรวมตัวกันขึ้นเป็นเครือข่ายออนไลน์ รูปแบบใหม่ และมีส่วนร่วมภายใต้หลักการเช่นนี้ ตัวอย่างที่เด่นชัด คือ วิกีพีเดีย (Wikipedia) สารานุกรมเสรี

ออนไลน์ โดยความร่วมมือของอาสาสมัครที่เข้ามาสร้าง เพิ่มข้อมูลใหม่ และแก้ไขหรือลบข้อมูลที่ปรากฏอยู่ โดยในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 มีรายงานว่า วิกิพีเดียมีภาษาที่ใช้กันอยู่ถึง 310 ภาษา มีบทความทั้งหมด 55 ล้านบทความ และพัฒนาแก้ไขในอัตราสองครั้งต่อวินาที โดยบทความที่มีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้างมักจะมีการแก้ไขโดยผู้ใช้งานมากขึ้น เช่น การแพทย์ การเมือง และความมั่นคงของประเทศ ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่วิกิพีเดียเป็นเว็บไซต์ที่มีความนิยมสูงเป็นอันดับ 13 ของโลก (S.Kawintip, 2565; Supamangmee, 2564; และ Oberst, et al., 2019 อ้างถึงในเด่นพงษ์ แสนคำ และพุทธิรักษ์ ปรานนอก, 2563)

คราวด์ซอร์สซึ่งในบริบทด้านการสื่อสารถูกนำมาใช้เพิ่มมากขึ้น ทั้งปีซีซี แคนเนตต์ และรอยเตอร์ ก็เริ่มถ่ายโอนงานบางส่วนออกไปให้มวลชน เช่น การสืบสาวพฤติกรรมไม่ชอบมาพากลของหน่วยงานรัฐบาลหรือให้รายงานข่าวภูมิภาค ซึ่งเคยเป็นงานของผู้สื่อข่าวที่ผ่านการอบรมมาเป็นอย่างดีมาโดยตลอด (ฮาวิ, 2554) ด้าน Alan Rusbridger บรรณาธิการข่าวของหนังสือพิมพ์เดอะการ์เดียน อธิบายว่า การทำให้คนอ่านมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานของกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เดอะการ์เดียน ไม่ใช่แค่การมอนิเตอร์หรือดึงข้อมูลจากสื่อออนไลน์จากคนอ่านมาใช้เท่านั้น หลักการสำคัญคือ ต้องมีรูปแบบของการกระตุ้นการมีส่วนร่วม มีการปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกัน เปิดให้มีการโต้เถียง ปรัชญา หรือ และผู้อ่านแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือหัวข้อข่าวที่เดอะการ์เดียนกำลังพัฒนาและผลิตเนื้อหาข่าวอยู่ โดยเปิดพื้นที่บนเว็บไซต์ข่าวให้คนติดตามการตัดสินใจในประเด็นข่าวของกองบรรณาธิการ ซึ่งการบอกสิ่งที่กองบรรณาธิการเลือกที่จะรายงานข่าว และให้คนแสดงความคิดเห็นนั้นจะช่วยกระตุ้นให้คนอ่านมีการเสนอแนะต่อการทำงานของกองบรรณาธิการ (Feedback) มีการให้ข้อมูลที่หลากหลายมุมมองต่อประเด็นข่าว ทำให้กองบรรณาธิการและนักข่าวที่ตามประเด็นนั้นได้ทราบทิศทางของเรื่อง และเลือกต่อยอดการทำประเด็นที่ตรงกับความต้องการของคนอ่านได้ (สกุลศรี ศรีสารคาม และคณะ, 2559)

ในประเทศไทย กรณีของเพจเฟซบุ๊ก CSI LA ได้จุดประเด็นและตั้งคำถามกรณีนาฬิกาห루ของพลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี โดยหลังจากนำเสนอข้อมูลนาฬิกาเรือนที่ 1-17 แล้ว เพจได้เปิดแอปพลิเคชันให้ผู้ใช้ส่งข้อมูลเกี่ยวกับนาฬิกาที่พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณใส่ โดยทำเป็นแบบฟอร์มให้ใส่ภาพนาฬิกาพร้อมรายละเอียดของภาพ (วัน/ เดือน/ ปีของภาพที่พบเว็บลิงก์ของภาพ และชื่อของแหล่งที่เผยแพร่ภาพ) หลังจากเปิดการใช้งานเพียง 10 วัน ข้อมูลเกี่ยวกับนาฬิกาเรือนที่ 18-25 ก็ปรากฏ สิ่งที่น่าสนใจคือ ไม่เพียงแต่ได้รูปภาพของนาฬิกาเท่านั้น แต่ยังได้รายละเอียดของนาฬิกาทุกเรือนมาด้วย โดยการนำภาพและข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาโพสต์ถามในเพจ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องนาฬิกาห루และผู้สนใจจึงช่วยกันสืบข้อมูลและนำข้อมูลเบาะแส รวมถึงการคาดคะเนต่าง ๆ มาโพสต์ไว้ ข้อมูลจากมวลชนที่มีความสนใจร่วมกันนี้เอง ที่ทำให้สามารถระบุยี่ห้อ รุ่น และมูลค่าของนาฬิกา กระทั่งได้ข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ จนได้รับความสนใจจากประชาชนจำนวนมาก อันนำไปสู่การเรียกร้องให้พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ ต้องออกมาชี้แจง ส่วนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องแสดงความรับผิดชอบหรืออย่างน้อยก็แสดงว่ารับรู้ความคิดเห็นที่ประชาชนมีต่อกรณีดังกล่าว ตลอดระยะเวลาที่เฟซบุ๊ก CSI LA ดำเนินการระดมข้อมูลเรื่องนาฬิกาจากมวลชนนั้น สื่อกระแสหลักเองก็นำเสนอข่าวในประเด็นนาฬิกาหรูนี้ควบคู่กัน โดยบทบาทสำคัญของสื่อกระแสหลัก คือ การมีส่วนร่วมช่วยขยายประเด็น ให้พื้นที่สื่อกับเพจเฟซบุ๊ก CSI LA ในการนำเสนอข้อมูลความคืบหน้าหรืออีกทางหนึ่งคือ อาศัยเพจเฟซบุ๊ก CSI LA เป็นแหล่งข่าวสำคัญ

จะเห็นได้ว่าคราวด์ซอร์สซึ่งเป็นเครื่องมือใหม่ของวงการสื่อข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการทำข่าวเชิงสืบสวนสอบสวน (Investigative Journalism) ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อแสวงหาข้อมูลชั้นดีจากกลุ่มคน และใช้ประโยชน์จากปัญญารวมหมู่ (Collective Intelligence) โดยไม่ได้เป็นเพียงการรวบรวมเนื้อหาที่ผลิตโดยผู้ใช้สื่อเท่านั้น แต่ยังอาศัยเทคโนโลยีซึ่งเอื้อให้เกิดการมีส่วนร่วมของพลเมือง มีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกันระหว่างนักข่าวและพลเมือง เพื่อให้การรายงานข่าวมีมุมมองที่ครอบคลุม หลากหลาย และทำให้เสียงที่เคยถูกละเลยได้มีพื้นที่แสดงออก (พิรงรอง รามสูต และถมทอง ทองนอก, 2563) เช่นเดียวกับแพลตฟอร์มซีไซด์ (C-Site) ที่อยู่ใน

ความดูแลของสำนักเครือข่ายและการมีส่วนร่วมสาธารณะ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) หรือไทยพีบีเอส ที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อรองรับกิจกรรมและการสื่อสารของภาคพลเมือง เน้นสร้างการรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว และแสดงพิกัดของสถานที่เกิดเหตุ โดยผู้ใช้ที่ลงทะเบียนสมัครสมาชิก สามารถปิกหมุดแผนที่เพื่อรายงานข่าวและสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงพัฒนาให้เป็นพื้นที่ระดมปัญญา พร้อมเป็นเครื่องมือในการสำรวจ และรวบรวมข้อมูลแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เสียงของประชาชนสามารถสะท้อนได้ตรงและมีพลังที่สุด

ทั้งนี้จากการรวบรวมข้อมูลรายงานการวิจัย บทความวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคราวด์ซอร์สซิงของไทยและจัดทำหรือเผยแพร่ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2549 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 58 เรื่อง แบ่งเป็นกลุ่มสาขาวิชาการตามสภาวิจัยแห่งชาติได้ 12 สาขา ได้แก่ วิทยาศาสตร์กายภาพ และคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์การแพทย์ วิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช เกษตรศาสตร์และชีววิทยา วิศวกรรมศาสตร์ และอุตสาหกรรมวิจัย ปรัชญา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา เทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์ และสาขาการศึกษา โดยงานวิจัยสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มวิชาเศรษฐศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ บริหารธุรกิจ และการบัญชี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 24 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการสนับสนุนทางการเงินผ่านการระดมทุน รูปแบบการระดมทุน การสร้างผลิตภัณฑ์ร่วมกับลูกค้า และการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์กร

สำหรับการนำแนวคิดคราวด์ซอร์สซิงมาประยุกต์ใช้ในด้านนิเทศศาสตร์ ยังมีค่อนข้างน้อย พบจำนวน 10 เรื่อง ทว่าคราวด์ซอร์สซิงนับเป็นเรื่องท้าทายแนวปฏิบัติ และบรรทัดฐานของการสื่อสารมวลชนแบบดั้งเดิม กล่าวคือ คราวด์ซอร์สซิงได้กลายเป็นแนวปฏิบัติแบบเปิดกว้างในวงการสื่อสารมวลชน ก่อให้เกิดการค้นหาคำรู้และค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ได้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับผู้ใช้แน่นแฟ้นขึ้น และช่วยให้สื่อมวลชนได้เจอกับหน้าตาที่จะนำไปสู่โลกของผู้ใช้ และความรู้ที่ซ่อนอยู่เกี่ยวกับความชื่นชอบของผู้ใช้ (Aitamurto, 2013) นอกจากนี้ยังทำให้เกิดกระแสการใช้ “เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสารและความรู้” มาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม โดยมีความหวังร่วมกันว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดังกล่าวนี้ จะสามารถช่วยให้สังคมพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน และสามารถส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคมให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้รับสารได้กลายเป็นผู้ที่มีอำนาจของตนเอง (Audience autonomy) (อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, 2561)

ดังนั้นการศึกษาคราวด์ซอร์สซิงในบริบทงานวิจัยด้านการสื่อสารไทย จะทำให้ทราบถึงภาพรวมของสถานภาพองค์ความรู้ของคราวด์ซอร์สซิงในบริบทงานวิจัยด้านการสื่อสาร อันจะนำไปสู่การขยายประเด็นเพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาดหายไป ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนางานวิจัยทางด้านนิเทศศาสตร์ และสื่อสารมวลชน ตลอดจนสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อค้นพบที่ปรากฏจากงานวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการพัฒนากระบวนการคราวด์ซอร์สซิงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมประเด็นศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และระเบียบวิธีวิจัยที่ปรากฏในงานวิจัยด้านการสื่อสารที่ศึกษาเกี่ยวกับคราวด์ซอร์สซิงของไทย ในช่วงปี 2549 ถึงปี 2566
2. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อค้นพบที่ปรากฏในงานวิจัยด้านการสื่อสารที่ศึกษาเกี่ยวกับคราวด์ซอร์สซิงของไทย ในช่วงปี 2549 ถึงปี 2566

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับคราวด์ซอร์สซิง

Howe (2006) ผู้บัญญัติศัพท์ “Crowdsourcing” โดยมาจากคำว่า Crowd หรือมวลชน และ Outsourcing หรือการจัดจ้างบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินงานบางโครงการแทนบุคคลภายในองค์กร จากการนิยามความหมายของ Estellés-Arolas and González-Ladrón-De-Guevara (2012) รังสรรค์ เกียรติภานนท์ (2558) ญัฐนิชา วีระมงคลเลิศ และอานนท์ คำวรรณ (2558) คือ คราวด์ซอร์สซิงเป็นกิจกรรมออนไลน์แบบมีส่วนร่วมประเภทหนึ่งที่บุคคล สถาบัน องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรหรือบริษัทได้เสนอต่อกลุ่มคนที่มีความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ เชื้อชาติ เพศ อายุ และวุฒิที่แตกต่างกัน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือภารกิจบางอย่าง โดยมวลชนผู้เข้าร่วมจะได้รับความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมหรือสามารถตอบสนองต่อความต้องการ ไม่ว่าจะเป็นด้าน เศรษฐกิจ การได้รับการยอมรับจากสังคม ความนับถือตนเองหรือการพัฒนาทักษะส่วนบุคคล ขณะที่ผู้เสนอกิจกรรมจะได้รับคำตอบหรือผลลัพธ์จากกิจกรรม และสามารถนำคำตอบหรือผลลัพธ์ไปใช้ได้ Brabham (2013) และ Grier (2013) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของคราวด์ซอร์สซิง ไว้ดังนี้ 1) มวลชนที่เข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ 2) องค์กร หน่วยงานหรือสถานประกอบการที่ต้องการเสนองานให้กับมวลชน 3) ตลาดกลุ่มคน (Crowdmarket) หรือพื้นที่ที่มีกลุ่มคนออนไลน์ ส่วนใหญ่มักเรียกว่าเป็นแพลตฟอร์ม (Platform) หรือคราวด์ไซต์ (Crowdsite) ใช้ในการจัดการการมีส่วนร่วมของมวลชน และทำให้การทำงานนั้นเกิดขึ้น 4) ผู้จัดการกระบวนการ (Crowdsourcer) มีหน้าที่ในกระบวนการคราวด์ซอร์สซิง ตั้งแต่การออกแบบการมีส่วนร่วมของมวลชน และสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสม รวมถึงต้องสร้างความผูกพันกับมวลชนให้เกิดขึ้น เพื่อช่วยให้เกิดความไว้วางใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง 5) ผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้เสนองานกับมวลชน และ 6) ระบบอินเทอร์เน็ตที่จะช่วยในการติดต่อสื่อสารกับมวลชน

คราวด์ซอร์สซิงได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านรูปแบบ และวิธีการทำงาน การจัดแบ่งประเภทของคราวด์ซอร์สซิงจึงยิ่งหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้การจัดแบ่งประเภทครอบคลุมตามลักษณะของงานด้านการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงได้จัดแบ่งประเภทของคราวด์ซอร์สซิงตามเกณฑ์ลักษณะของงาน (Grier, 2013; Sayprom, 2022) ดังนี้ 1) งานในลักษณะการแข่งขัน (Crowd-contests) เป็นการมอบงานให้กับมวลชน เพื่อค้นหาคนที่เหมาะสมที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการทำงานนั้น โดยให้มวลชนส่งผลงานที่ดีที่สุดเพื่อเข้าร่วมการประกวดและให้รางวัลแก่บุคคลที่ชนะการประกวด 2) งานขนาดใหญ่ (Macro-task) เป็นการแบ่งงานออกเป็นชิ้นใหญ่ให้กับมวลชน ซึ่งต้องอาศัยทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะรายบุคคล โดยผู้เสนองานต้องจัดการกระบวนการและจ่ายเงินให้กับมวลชนเหล่านั้น 3) งานขนาดเล็ก (Micro-task) เป็นการแบ่งงานออกเป็นงานชิ้นย่อย ๆ เท่าที่จะทำได้ โดยรูปแบบของ Micro-task จะไม่มีความซับซ้อน ผู้เสนองานสามารถอธิบายสิ่งที่ต้องการด้วยการโพสต์งานบนแพลตฟอร์มและรอให้มวลชนตอบกลับ 4) งานที่ให้มวลชนตัดสินใจแบ่งงานกันเอง (Self-organized Crowds) เป็นรูปแบบที่ปล่อยให้มวลชนตัดสินใจแบ่งงานกันเอง ซึ่งเมื่อผู้เสนองานโพสต์งานบนแพลตฟอร์มแล้วจะมีการเสนอรางวัลสำหรับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำงานได้ดีที่สุด และมีกำหนดเวลาส่งงานที่ชัดเจน และ 5) การระดมทุนจากมวลชน (Crowdfunding) เป็นการระดมเงินทุนจากมวลชน โดยเปลี่ยนจากการให้งานมวลชนเป็นการระดมเงินจากมวลชน ซึ่งมีสองลักษณะ คือ การระดมเงินบริจาคเพื่อการกุศล และการระดมเงินทุนทางธุรกิจ โดยมวลชนผู้ให้เงินทุนเป็นผู้ถือหุ้นร่วม

พื้นที่สาธารณะ (Public sphere)

ตามทัศนะของฮาเบอร์มานั้น “พื้นที่สาธารณะ” เป็นปริณิทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร การสร้างความรู้สึกเป็นส่วนรวมและผลประโยชน์ของส่วนรวม” (พิรงรอง รามสูต, 2551 อ้างถึงในพิรงรอง รามสูต และ ถมทอง ทองนอก, 2563) พื้นที่เช่นนี้มีความสำคัญมากสำหรับสังคมประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่บุคคลที่เข้าไปในปริณิทัศน์นั้นจะมีสถานะเป็น “ผู้กระทำการ” (Actor) ที่มีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันในการตัดสินใจ โดยผ่านกระบวนการสื่อสารแบบอภิปรายโต้แย้งกันด้วยการใช้เหตุผลเชิงการสื่อสาร เพื่อตัดสินใจหาคำตอบที่ดี

ที่สุดร่วมกัน มิใช่การตัดสินใจบนฐานอำนาจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือตัดสินใจตามแบบประเพณีที่เคยทำกันมา โดยพื้นที่สาธารณะมีคุณลักษณะสำคัญ 5 ประการ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553) ดังนี้

- 1) เป็นพื้นที่ที่มีการรวมตัวของปัจเจกชน เพื่อพูดคุยถึงประเด็นของส่วนรวม ผลประโยชน์ของสาธารณะ
- 2) เป็นพื้นที่ที่เป็นอิสระจากอำนาจต่าง ๆ ในสังคม เช่น อำนาจรัฐ อำนาจเศรษฐกิจ
- 3) ต้องมีการไหลเวียนของการใช้เหตุผลอย่างเป็นอิสระ
- 4) สถาบันสื่อมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะเนื้อหาในสื่อมวลชนเป็นประเด็นสาธารณะอยู่แล้ว และเป็นข้อมูลข่าวสารสำหรับการโต้เถียงอย่างใช้เหตุผล
- 5) ผลจากการพูดคุยนั้นต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่างตามมา มีการลงมือกระทำการบางอย่างต่อเนื่องตามมา

ในโลกยุคปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่สามารถเชื่อมร้อยผู้คนที่ย่างไกลกันทั้งในแง่ระยะทาง (Space) และสามารถสื่อสารกันได้ภายในเวลาเดียวกัน (Time) ดังนั้นแนวคิดเรื่อง “พื้นที่สาธารณะ” แบบที่ต้องมีลักษณะทางกายภาพ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่จะมาพบปะกันในโลกจริงนั้น อาจจะขยายคลี่คลายออกไป เป็นการโต้แย้งอภิปรายกันใน “พื้นที่สาธารณะในโลกเสมือน” ดังเช่นในหน้าเว็บแอปพลิเคชันที่มีห้องสนทนาเรื่องราวประเด็นสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นรูปแบบการทำงานของพื้นที่สาธารณะในโลกเสมือนที่มีคุณลักษณะเกือบจะทุกประการที่เหมือนกับแนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะต้นแบบ เพียงแต่ไม่จำเป็นต้องมาพบปะเห็นหน้าเห็นตากันเท่านั้น (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาประเด็นการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ระเบียบวิธีวิจัย และข้อค้นพบที่ปรากฏในงานวิจัยด้านการสื่อสารที่ศึกษาเกี่ยวกับคราฟต์ซอร์สซิงซ์ของไทย ในช่วงปี 2549 ถึงปี 2566 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Document Research) จากรายงานการวิจัย บทความวิจัย และวิทยานิพนธ์ทางด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน ที่มีคุณสมบัติ 1) จัดทำหรือเผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2549-2566 เนื่องจากคำว่า “คราฟต์ซอร์สซิงซ์” ถูกบัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรก โดย เจฟฟ์ ฮาวิ เมื่อ พ.ศ. 2549 และ 2) รายงานการวิจัย บทความวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ของไทย ได้แก่ Thai Journals Online (ThaiJO) Thai Digital Collection (ThaiLIS) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) และฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มของของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมที่เปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก ด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน จำนวน 15 สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

รายงานการวิจัย บทความวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ของไทย ได้แก่ Thai Journals Online (ThaiJO) Thai Digital Collection (ThaiLIS) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) และฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็มของของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ที่เปิดหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งปริญญาโท และปริญญาเอก ด้านนิเทศศาสตร์หรือสื่อสารมวลชน จำนวน 15 สถาบันอุดมศึกษา

โดยกำหนดคำสำคัญที่ใช้ในการค้นหาทั้งภาษาไทย เช่น คราวด์ซอร์สซิง ปัญหาของมวลชน การทำงานร่วมกันแบบเปิด วารสารศาสตร์แบบเปิด การสร้างสรรค์ร่วม เนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างขึ้น และภาษาอังกฤษ เช่น Crowdsourcing, Crowd wisdom, Open collaboration, Co-creation, Open journalism, User-generated content และ Crowdfunding และใช้คำสำคัญร่วมกันตามรูปแบบการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยพบรายงานการวิจัย บทความวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2549-2566 จำนวนทั้งสิ้น 58 เรื่อง และเมื่อตรวจสอบคุณสมบัติเข้าเกณฑ์การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยบทความวิจัยต้องมี Peer-review ส่วนรายงานการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ต้องมีฉบับเต็ม (Full-text) เพื่อสามารถวิเคราะห์รายละเอียดได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา และต้องเป็นงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ด้านการสื่อสาร

ทั้งนี้จากการตรวจสอบค้นพบว่ามีวิทยานิพนธ์และงานวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 10 เรื่อง ได้แก่

- 1) โอเคเนชั่นบล็อกในฐานะวารสารศาสตร์ภาคพลเมือง (2551)
- 2) เว็บไซต์เลดี้อินเตอร์ดอตคอม (LADYINTER.COM) กับการเป็นชุมชนออนไลน์สำหรับหญิงไทยซึ่งสมรสหรือมีความรักข้ามวัฒนธรรม (2555)
- 3) การสื่อสารประเด็นสาธารณะของสังคมไทยผ่านนวัตกรรมการสื่อสาร เพื่อการรณรงค์เว็บไซต์ Change.org (2558)
- 4) การออกแบบดิจิทัลคอนเทนต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการให้ทุนสนับสนุนโครงการภาพยนตร์แอนิเมชัน (2557)
- 5) การจัดการชิ้นงานที่มาจากพลเมืองในข่าวของสื่อมวลชน (2562)
- 6) การสื่อสารทางการตลาด ทักษะคิด และรูปแบบการระดมทุน ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจให้เงินทุนในธุรกิจสตาร์ทอัพผ่านช่องทาง Crowdfunding ของผู้มีเงินทุนในเขตกรุงเทพมหานคร (2563)
- 7) Understanding celebrity influence on donors participation and campaign performance in social crowd funding: the mediating role of media coverage and online social networks (2563)
- 8) ตลาดทุน แหล่งเงินทุนและรูปแบบการระดมทุนของผู้สร้างภาพยนตร์ ในยุคไทยแลนด์ 4.0 (2564)
- 9) The Effects of Persuasive Communication Strategies and Campaign Images Used in Donation-Based Crowdfunding Project towards the Donating Intention Behavior (2564)
- 10) The Process and Users' Participation in News Reporting on Thai Crowdsourcing Platforms (2565)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกข้อมูล (Coding sheet) สำหรับจำแนก และแจกแจงข้อมูลเชิงปริมาณตามปีที่ศึกษา ประเภทของคราวด์ซอร์สซิง องค์ประกอบของคราวด์ซอร์สซิง การจัดกลุ่มประเด็นการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และระเบียบวิธีวิจัย และ 2) แนวคิด ทฤษฎีทางนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ สื่อสารมวลชน และสังคมศาสตร์ สำหรับวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เช่น คราวด์ซอร์สซิง พื้นที่สาธารณะ วารสารศาสตร์ภาคพลเมือง และการใช้และความพึงพอใจของผู้รับสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

- 1) จัดกลุ่มข้อมูลประเด็นการศึกษา แนวคิดและทฤษฎี และระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้
 - 1.1) จัดกลุ่มข้อมูลประเด็นการศึกษาด้วยการใช้ 1) ประเภทของคราวด์ซอร์สซิง โดยแบ่งออกเป็นงานในลักษณะการแข่งขัน (Crowd-contests) งานขนาดใหญ่ (Macro-task) งานขนาดเล็ก (Micro-task) งานที่ให้มวลชนตัดสินใจแบ่งงานกันเอง (Self-organized Crowds) การระดมทุนจากมวลชน (Crowdfunding)

และ 2) องค์ประกอบของคราวด์ซอร์สซิง โดยแบ่งออกเป็น ผู้จัดการกระบวนการ (Crowdsourcer) งาน (Task) ที่เสนอให้กับมวลชน แพลตฟอร์ม (Platform) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มคนออนไลน์ และผู้ใช้ (User)

1.2) จัดกลุ่มข้อมูลการทบทวนวรรณกรรมตามแนวคิดและทฤษฎี

1.3) จัดกลุ่มข้อมูลระเบียบวิธีวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน

2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบจุดเหมือน และจุดต่างของประเด็นการศึกษา แนวคิดและทฤษฎี และระเบียบวิธีวิจัย

3) สังเคราะห์ข้อค้นพบที่สำคัญของคราวด์ซอร์สซิงที่ปรากฏในงานวิจัยด้านการสื่อสารไทย ในช่วงปี 2549-2566

ผลการวิจัย

1. การกระจายตัวของประเด็นการศึกษา

1) ประเด็นการศึกษา แบ่งตามองค์ประกอบของคราวด์ซอร์สซิง พบว่า องค์ประกอบด้านเนื้อหา ของงาน (Task) มากที่สุด จำนวน 8 เรื่อง รองลงมาคือ ด้านแพลตฟอร์ม (Platform) จำนวน 6 เรื่อง และด้านผู้ใช้ (User) จำนวน 6 เรื่อง ส่วนด้านผู้จัดการกระบวนการ (Crowdsourcer) น้อยที่สุด จำนวน 4 เรื่อง นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า ประเด็นการศึกษาแต่ละเรื่องนั้น มิได้ศึกษาเพียงองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง เพียงองค์ประกอบเดียว แต่เป็นการศึกษาองค์ประกอบของคราวด์ซอร์สซิงในหลายองค์ประกอบร่วมกัน

2) ประเด็นการศึกษา แบ่งตามประเภทคราวด์ซอร์สซิง พบว่า การศึกษาไม่ครอบคลุมทั้ง 5 ประเภทของคราวด์ซอร์สซิง โดยพบเพียง 2 ประเภท ได้แก่ 1) การศึกษาประเภทงานขนาดเล็ก (Micro-task) และ 2) การศึกษาประเภทระดมทุนจากมวลชน (Crowdfunding) พบในสองลักษณะ ได้แก่ การระดมเงินบริจาคเพื่อการกุศล และการระดมเงินทุนทางธุรกิจ

2. การกระจายตัวของแนวคิดทฤษฎี พบว่า มีแนวคิดเกี่ยวกับคราวด์ซอร์สซิง (นิยาม/ประเภท/ องค์ประกอบ/ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม) มากที่สุด จำนวน 7 เรื่อง รองลงมาคือ แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ จำนวน 4 เรื่อง และแนวคิดเกี่ยวกับวารสารศาสตร์ภาคพลเมืองหรือสื่อพลเมือง จำนวน 3 เรื่อง

3. การกระจายตัวของระเบียบวิธีวิจัย พบว่า มีงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มากที่สุด จำนวน 4 เรื่อง ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม รองลงมาคือ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 3 เรื่อง ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา การสำรวจ และการวิจัยเชิงทดลอง และ ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน จำนวน 3 เรื่อง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาร่วมกับประเด็นการศึกษาตามองค์ประกอบของคราวด์ซอร์สซิง พบว่า งานวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นด้านแพลตฟอร์ม และด้านเนื้อหาของงานมากที่สุด ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกจะใช้ศึกษาประเด็นด้านผู้ใช้ ผู้เสนองาน และผู้จัดการกระบวนการ นอกจากนี้ประเด็นด้านผู้ใช้ งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการสำรวจ และหากศึกษาทั้งประเด็นด้านเนื้อหา แพลตฟอร์มและผู้ใช้ จะพบว่า ส่วนใหญ่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน

4. ข้อค้นพบในงานวิจัยที่สำคัญ มีดังนี้

1) แพลตฟอร์มคราวด์ซอร์สซิงด้านการสื่อสารในบริบทงานวิจัยไทยยังไม่มีพื้นที่สาธารณะโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ พื้นที่สาธารณะจะต้องมีคุณลักษณะในการเป็นพื้นที่ที่มีการรวมตัวของปัจเจกชน เพื่อพูดคุยถึงประเด็นของส่วนรวมหรือผลประโยชน์ของสาธารณะ ทั้งยังต้องเป็นพื้นที่ที่เป็นอิสระจากอำนาจต่าง ๆ ในสังคม มีการไหลเวียนของการใช้เหตุผลอย่างเป็นอิสระ และผลจากการพูดคุยนั้นต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่างตามมาหรือมีการลงมือกระทำการบางอย่างต่อเนื่องตามมา โดยงานวิจัยของวนิดา หมอชาติ (2551) พบว่า แม้พื้นที่บล็อกจะให้อำนาจในการสื่อสาร สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ และเปิดกว้างในการเข้าถึงแก่

ประชาชน ซึ่งเอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในประเด็นสาธารณะได้อย่างเสรี ก่อให้เกิดการโต้แย้งและอภิปรายผลไปสู่ความเป็นเหตุเป็นผล แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังว่าบล็อกจะเป็นพื้นที่สาธารณะแห่งใหม่บนไซเบอร์สเปซที่จะนำไปสู่มติมหาชนได้ แต่เนื้อหาส่วนใหญ่ในช่วงที่ทำการศึกษา ยังคงเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทั่วไปซึ่งขึ้นอยู่กับความสนใจและทัศนคติของบล็อกเกอร์เป็นหลัก

ขณะที่ผลการศึกษาด้านรูปแบบ และลักษณะในการนำเสนอเนื้อหาแสดงให้เห็นว่า เนื้อหาส่วนใหญ่มีความเป็นอัตวิสัยจากการสอดแทรกความเห็นของบล็อกเกอร์ และลักษณะการเขียนเรื่องในมุมมองด้านเดียว (One-sided) ส่วนการแสดงความคิดเห็น กลับทำหน้าที่เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชน มากกว่าการเป็นพื้นที่แสดงความคิดเห็น และอภิปรายอย่างมีเหตุผล จึงไม่สามารถนำไปสู่ข้อสรุปร่วม เพื่อเคลื่อนไหวในประเด็นสาธารณะได้ สะท้อนให้เห็นว่า แพลตฟอร์มโอเคเนชั่นยังไม่สามารถทำหน้าที่พื้นที่สาธารณะในรูปแบบที่ฮาเบอร์มาสกล่าวถึง ในการเป็นต้นแบบของการสื่อสารแบบประชาธิปไตยซึ่งต้องมีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุและผล โดยแพลตฟอร์มโอเคเนชั่นยังคงมีสถานะก้ำกึ่งอยู่ระหว่างการเป็นพื้นที่ส่วนตัวกับพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากบล็อกเกอร์ส่วนใหญ่ได้ใช้แพลตฟอร์มนี้เป็นพื้นที่ในการแสดงออกถึงความสนใจส่วนตัว ประสบการณ์เฉพาะทาง และสะท้อนความเห็นต่อประเด็นที่ถูกกำหนดวาระจากสื่อกระแสหลักในฐานะปัจเจกชน มากกว่าการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางสังคมในฐานะพลเมืองที่ต้องมีความสนใจในผลประโยชน์ของสาธารณะมากกว่าคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว

เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Sayprom (2022) พบว่า แพลตฟอร์ม C-Site และแพลตฟอร์ม Hatyai City Climate ยังไม่เป็นพื้นที่สาธารณะโดยสมบูรณ์ เนื่องจากเงื่อนไขขององค์กรในการบริหารจัดการกระบวนการรายงานข่าวบนแพลตฟอร์มคราฟต์ซอร์สซึ่ง ซึ่งผู้จัดการกระบวนการยังคงมีบทบาทสำคัญในการจัดการมวลชนและควบคุมการไหลของข่าวสาร โดยเป็นผู้ตัดสินใจว่าข่าวใดควรเผยแพร่หรือไม่ควรเผยแพร่สู่สาธารณะ ทั้งในลักษณะการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล การคัดเลือกประเด็น การตัดทอนเนื้อหาบางส่วน และการดึงเนื้อหาบางเรื่องที่ต้องการจากสื่อสังคมออนไลน์

ผลการศึกษาส่วนหนึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอังฉริยา รอบกิจ (2555) พบว่า แพลตฟอร์มเลดี้อินเตอร์ดอทคอม ได้สร้างพื้นที่เสมือนซึ่งมีลักษณะเป็นพื้นที่สาธารณะของคนพลัดถิ่น โดยภายใต้พื้นที่แห่งนี้สมาชิกมีความเท่าเทียมกัน มีความเปิดเผยและสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยเหตุผล และก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการระดมความคิด หาแนวทางการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ของผู้หญิงในกระแสแต่งงานข้ามวัฒนธรรมด้วยกัน ทว่าเมื่อพิจารณาในแง่มุมมองประเด็นสาธารณะจะพบว่า แพลตฟอร์มเลดี้อินเตอร์ดอทคอมไม่ได้มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับนโยบาย กลับเป็นพื้นที่ที่รวมตัวกันเพื่อรวมพลังความรู้ ประสบการณ์ แรงสนับสนุน และพัฒนาสมาชิกด้วยกันให้มีความเข้มแข็ง ยึดเหนี่ยวในสังคมอย่างภาคภูมิใจ และหัวหน้าสมาชิก (หัวหน้าห้อง และประชาสัมพันธ์ห้อง) มีการใช้อำนาจในการกำกับดูแล ทั้งการตักเตือนและการไกล่เกลี่ยระหว่างสมาชิกที่ขัดแย้งกัน

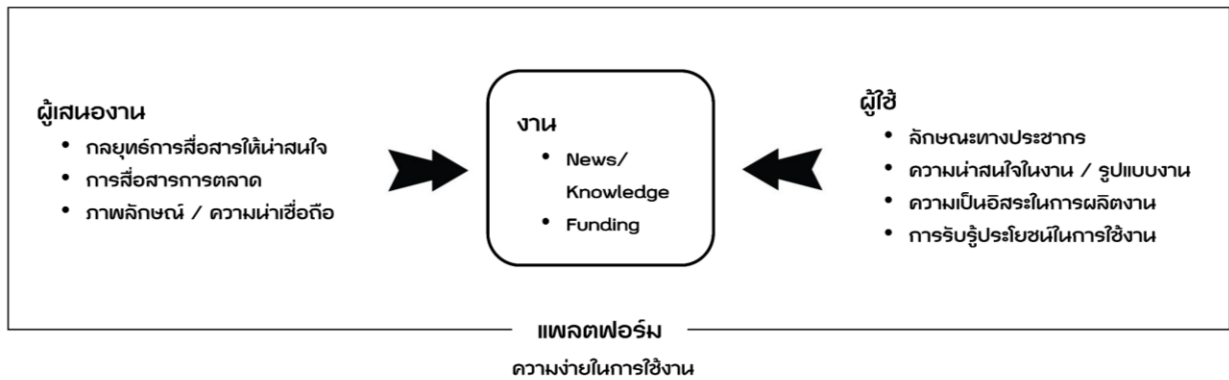
จากผลการศึกษาของงานวิจัยข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า แม้แพลตฟอร์มคราฟต์ซอร์สจะเป็นพื้นที่ที่มีการรวมตัวของปัจเจกชน แต่ผู้ใช้ไม่ได้ใช้พื้นที่นี้พูดคุยประเด็นของส่วนรวม ตลอดจนความไม่สมดุลของอำนาจ (Power Imbalance) เนื่องจากเจ้าของแพลตฟอร์มหรือผู้จัดการกระบวนการมีอำนาจในการกำหนดกฎกติกา และควบคุมเนื้อหา ทั้งยังพบความเหลื่อมล้ำของความน่าเชื่อถือ โดยแหล่งข้อมูลบางแหล่งได้รับการยอมรับมากกว่า ซึ่งไม่ได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อหา และบางเสียงถูกทำให้ไม่มีความสำคัญ จึงไม่เป็นไปตามหลักการพื้นที่สาธารณะ ในแง่ของความรู้สึกเป็นส่วนรวม ผลประโยชน์ของส่วนรวม และยิ่งปล่อยให้ผลประโยชน์ส่วนตัวของคนบางคนหรือบางกลุ่มเข้ามาครอบงำได้

2) งานมีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ กล่าวคือ งานทั้งในลักษณะการรายงานข่าว การแบ่งปันและให้ข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสร้างและสนับสนุนเรื่องรณรงค์ ตลอดจนการสนับสนุนเงินทุนใน

โครงการต่าง ๆ นั้น ล้วนเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของงานหรือโครงการที่ผู้สนใจ โดยประเด็นเนื้อหาที่มีความใกล้ชิดส่งผลกระทบ และสอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้ใช้ งานวิจัยที่นำมาศึกษาจึงมีการศึกษาลักษณะเนื้อหาที่สามารถเรียกร้องความสนใจหรือสามารถโน้มน้าวใจผู้ใช้ให้เข้ามามีส่วนร่วมได้ ดังเช่นการศึกษาของวนิดา หมอยาคี (2551) ที่พบว่า ประเด็นเนื้อหาที่น่าสนใจ ผู้ผลิตเนื้อหาที่น่าสนใจประเด็นที่ตนสนใจ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นรอบตัวผู้ส่งสารหรือเป็นเรื่องที่สนใจ การติดตามกระแสสังคมในขณะนั้นหรือความชำนาญเฉพาะทางที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ด้านการศึกษาของอัจฉริยา รอบกิจ (2555) ก็เช่นเดียวกัน งานดังกล่าวได้ศึกษาประเด็นความเป็นผู้หญิงคนอพยพ และคนชายขอบ ซึ่งได้กลายเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้หญิงไทยกลุ่มนี้เกิดการรวมกลุ่มกันบนพื้นฐานความคล้ายคลึงกัน ความเข้าอกเข้าใจในสถานการณ์ และประสบการณ์ของเพื่อนร่วมชุมชน ทำให้แพลตฟอร์มเดลิเวอรี่ต่อทคอมแตกต่างจากเว็บไซต์สาธารณะขนาดใหญ่ที่ผู้คนมารวมกันด้วยความสนใจเพียงอย่างเดียว แต่อาจไม่ได้มีพื้นฐานหรือความเข้าอกเข้าใจร่วมกัน ส่วนการศึกษาของปฐวิภาณ ชัยช่วย (2558) พบว่าแพลตฟอร์ม Change.org เป็นพื้นที่สาธารณะที่ผู้คนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการสร้างเรื่องรณรงค์ของตัวเองหรือร่วมรณรงค์สนับสนุนในประเด็นที่ตัวเองสนใจ

3) ภาพลักษณ์ของผู้ระดมทุนมีผลต่อความตั้งใจให้เงินทุนบนแพลตฟอร์มคราวด์ฟันดิง โดยการศึกษาของคมภิญญา เข้มกำเนิด (2557) เรื่อง การออกแบบดิจิทัลคอนเทนต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการให้ทุนสนับสนุนโครงการภาพยนตร์แอนิเมชัน พบว่า โครงการที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่ใช้ลักษณะพิเศษเฉพาะด้านของโครงการ ซึ่งเป็นได้ทั้งแนวความคิดหรือบุคลิกที่โดดเด่นของเจ้าของโครงการ โดยบางโครงการที่อยู่ในช่วงเริ่มต้นหรือยังเป็นแนวความคิดก็จะใช้ลักษณะพิเศษของเจ้าของโครงการนั้น ๆ เป็นจุดสร้างแรงจูงใจ เช่น ถ้าเจ้าของโครงการมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในหมู่แฟน ๆ ก็จะใช้ชื่อเสียงเป็นสิ่งสร้างแรงจูงใจหรือหากเจ้าของโครงการยังไม่มีชื่อเสียงแต่มีความพิเศษโดดเด่นในบุคลิกภาพ ก็จะใช้ความโดดเด่นนั้น ๆ สร้างแรงจูงใจว่าโครงการที่น่าเสนอจะมีความพิเศษโดดเด่นเช่นเดียวกับบุคลิกของผู้นำเสนอโครงการ เช่นเดียวกับการศึกษาของสามมิติ สุขบรรจง (2564) พบว่า การขอทุนจากการระดมทุนสาธารณะ (Crowdfunding) เป็นแนวทางหนึ่งเพื่อให้เกิดผลงานภาพยนตร์ ซึ่งเป็นวิธีที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อน แต่การจะได้รับการสนับสนุน ผู้กำกับภาพยนตร์ และโปรดิวเซอร์ต้องมีความน่าเชื่อถือและมีภาพลักษณ์ที่ดีกับมวลชน นอกจากนี้จากการศึกษาของ Maulana (2020) เรื่อง Understanding celebrity influence on donors participation and campaign performance in social crowd funding: the mediating role of media coverage and online social networks พบว่า คนดังหรือผู้มีอิทธิพลที่มีคุณสมบัติในด้านความเชี่ยวชาญ ความน่าชื่นชม ความน่าดึงดูดใจ ความสัมพันธ์บุคลิกภาพ และทัศนคติ จะมีผลต่อความตั้งใจของผู้บริจาคที่มีศักยภาพ

4) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมบนแพลตฟอร์มคราวด์ซอร์สซึ่งด้านการสื่อสารไทย จากการศึกษาพบว่า ลักษณะงานที่ปรากฏ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การรายงานข่าวหรือการให้ข้อมูลความรู้ (News/ Knowledge) และการระดมเงินทุน (Funding) โดยผู้ใช้จะมีส่วนร่วมในงาน (Task) เหล่านี้ เนื่องจากปัจจัยด้าน 1) ผู้เสนองานพบว่า จะต้องมียุทธศาสตร์การสื่อสารที่น่าสนใจ ใช้เครื่องมือการสื่อสารการตลาดเพื่อสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม ตลอดจนมีภาพลักษณ์ที่ดี และมีความน่าเชื่อถือ 2) ด้านผู้ใช้พบว่า ความแตกต่างของลักษณะทางประชากร ความสนใจในงานหรือรูปแบบงาน ความเป็นอิสระในการผลิตงาน การรับรู้ประโยชน์ในการใช้งาน และความตั้งใจในการใช้งาน ล้วนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ และ 3) ด้านแพลตฟอร์ม โดยแพลตฟอร์มต้องมีรูปแบบที่สามารถใช้งานได้ง่าย ไม่ซับซ้อน และมีความสะดวกในการใช้งาน ดังแผนภาพที่ 1



แผนภาพที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมบนแพลตฟอร์มคราว์ด์ซอร์สซึ่งด้านการสื่อสารไทย

อภิปรายผล

1. แพลตฟอร์มคราว์ด์ซอร์สซึ่งด้านการสื่อสารในบริบทงานวิจัยไทยยังไม่เป็นพื้นที่สาธารณะโดยสมบูรณ์

จากข้อค้นพบในงานวิจัยแสดงให้เห็นว่า แพลตฟอร์มคราว์ด์ซอร์สซึ่งด้านการสื่อสารในบริบทงานวิจัยไทยยังไม่เป็นพื้นที่สาธารณะโดยสมบูรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรภัทรา ภาณุพันธ์ (2561) ที่พบว่า สื่อสังคมออนไลน์สามารถทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธารณะได้แต่ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากสื่อในฐานะพื้นที่สาธารณะล้วนตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขโครงสร้างต่าง ๆ เช่น ระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และสถาบันของแต่ละประเทศ ทำให้การทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธารณะนั้นมีข้อจำกัดเสมอ โดยแต่ละพื้นที่ล้วนมีปัจจัยที่ส่งผลแตกต่างกันออกไป และไม่สอดคล้องทั้งหมด ทั้งนี้ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ พฤติกรรมผู้ใช้งาน และกลไกการทำงานของตัวสื่อ รวมถึงกระบวนการทำงานของสื่อมวลชนด้วย โดยเฉพาะสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับการรายงานและผลิตข่าว จำเป็นต้องยึดปรัชญาแห่งข่าว (Journalistic philosophy) ทั้ง 1) หลักความถูกต้อง และเที่ยงตรงของข่าว 2) หลักความเที่ยงธรรมของข่าว 3) หลักความสมดุลของข่าว และ 4) หลักความเป็นภววิสัยหรือความเป็นกลางของข่าว ตลอดจนหลักการวารสารศาสตร์อันหมายถึง อุดมการณ์งานข่าว อันเป็นแก่นทางวิชาชีพวารสารศาสตร์สำหรับนักวารสารศาสตร์ที่ต้องยึดถือในการปฏิบัติงานข่าว เพื่อบรรลุอุดมการณ์ อันเป็นเป้าหมายของการปฏิบัติหน้าที่ และบทบาทในการนำเสนอความจริงต่อสาธารณชน โดยกาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน (2553) เสนอว่าจำเป็นต้องมีมาตรการหลาย ๆ อย่างประกอบกัน ประการแรกจำเป็นต้องสร้างกลไกป้องกันสื่อมวลชนจากระบบตลาด ได้แก่ มาตรการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ค่าธรรมเนียม ทั้งนี้เพื่อให้สื่อมวลชนไม่ต้องพึ่งพาหรือรับใช้ระบบอุปถัมภ์จากภาคธุรกิจมากเกินไป ประการที่สอง ต้องมีการติดตั้งกลไกเพื่อตรวจสอบการทำงานของสื่ออยู่ตลอดเวลา ว่าได้ทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธารณะหรือไม่ กลไกดังกล่าวนี้อาจเป็นกลุ่ม ชมรม องค์กรที่มีภารกิจในการตรวจสอบโดยเฉพาะ และประการที่สาม การทำหน้าที่พื้นที่สาธารณะของสื่อมวลชนต้องมาจากความเข้มแข็งภายในของสื่อมวลชนเอง ที่จะต้องทั้งต่อสู้และทั้งอบรมบ่มเพาะบุคลากรของตน เช่นเดียวกับการเสริมสร้างความเป็นพันธมิตรต่อกันเพื่อเป็นพลังที่แข็งแกร่ง

2. งาน (Task) บนแพลตฟอร์มคราว์ด์ซอร์สซึ่งมีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ใช้

จากข้อค้นพบในงานวิจัยแสดงให้เห็นว่า งานบนแพลตฟอร์มคราว์ด์ซอร์สซึ่งมีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ โดยงานเหล่านั้นล้วนเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ผู้ใช้สนใจ ทั้งในด้านความใกล้ชิด ส่งผลกระทบ และตรงกับประสบการณ์ของผู้ใช้ งานวิจัยที่นำมาศึกษา มีเนื้อหาที่สามารถเรียกร้องความสนใจหรือสามารถโน้มน้าวใจผู้ใช้ให้เข้ามามีส่วนร่วมได้ เป็นไปตามแนวคิดการใช้และความพึงพอใจของผู้รับสาร โดยส่วนใหญ่ในการเปิดรับสารของผู้รับสารนั้นคนเรามีความตั้งใจที่จะแสวงหาข่าวสารเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง เมื่อมีความตั้งใจที่แน่นอนดังกล่าวแล้ว การเข้าไปใช้สื่อจึงมิใช่กิจกรรมที่กระทำไปอย่างไร้เป้าหมาย หากแต่เป็นกิจกรรมที่มี

เป้าประสงค์ที่แน่นอน การที่บุคคลจะเลือกแสวงหาและใช้สื่อประเภทรูปนั้น จะเกิดจากความต้องการของบุคคลนั้น เป็นปฐมเหตุ จากนั้นความต้องการดังกล่าวจะถูกแปรมาเป็นแรงจูงใจที่จะผลักดันให้บุคคลเคลื่อนไหวเข้าหาการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ (กาญจนา แก้วเทพ, 2552) สอดคล้องกับการศึกษาของ Alam & Campbell (2012) พบว่า แรงกระตุ้นที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ในการแก้ไขข้อความบนเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ของออสเตรเลียภายใต้แนวคิด GLAM (Galleries, Libraries, Archives, and Museums) แบบไม่แสวงหาผลกำไร ในประเด็นแรงจูงใจภายใน ประกอบด้วย 1) แรงจูงใจส่วนบุคคล ได้แก่ ความสนใจส่วนตัวหรือเป้าหมายของอาสาสมัคร ความไว้วางใจ เชื่อใจ และหัวข้อน่าสนใจ 2) แรงกระตุ้นจากชุมชน และแรงจูงใจตามงาน ได้แก่ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน งานง่ายไม่ซับซ้อน ความเป็นอิสระในการทำงาน และการทำเป็นงานอดิเรก

เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Na'in et al. (2021) ที่พบว่า แรงจูงใจภายในที่กระตุ้นให้กลุ่มผู้มีรายได้น้อยทำงานอย่างต่อเนื่องบนแพลตฟอร์มคราฟต์ซอร์สซิงในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ของประเทศมาเลเซีย ประกอบด้วย 1) การได้พัฒนาตัวเอง 2) งานอดิเรก 3) ความสนุกสนาน 4) ความชอบหรือใจรัก 5) ลักษณะงาน ซึ่งพิจารณาจากความซับซ้อนของงาน โดยผู้ไม่มุ่งความสนใจไปที่การแยกงานออกเป็นงานง่าย ๆ เนื่องจากสามารถจัดการงานได้ง่าย และประมาณเวลาที่ต้องใช้ในการทำงานให้เสร็จได้ 6) ความยืดหยุ่นในสถานที่ทำงาน การมีส่วนร่วมบนแพลตฟอร์มคราฟต์ซอร์สซิงทำให้สามารถจัดการเวลาทำงานของตนเอง และสร้างรายได้โดยไม่ต้องออกจากบ้านในช่วงการระบาด 7) การเห็นแก่ผู้อื่น ผู้ใช้งานจำนวนมากต้องการส่งต่อหรือแบ่งปันความรู้ไปยังกลุ่มผู้ใช้อื่น ๆ หรือผู้ที่มีแนวโน้มจะเป็นผู้ใช้ใหม่ในอนาคต และ 8) ความสำเร็จของเพื่อนร่วมงาน เมื่อเห็นความสำเร็จของเพื่อนร่วมงาน (ผู้ใช้ที่เป็นกลุ่มสาขาเดียวกัน) จะทำให้ผู้ใช้ได้รับแรงบันดาลใจในการทำงานบนแพลตฟอร์มคราฟต์ซอร์สซิงต่อไป

ด้านวิภาดา พรสุกุลวานิช (2562) ได้ระบุไว้ว่า การใช้สารที่สามารถดึงดูดความสนใจถือเป็นขั้นแรกที่จะดึงดูดความสนใจกลุ่มเป้าหมายให้อยู่กับสารนั้น โดยการเลือกใช้แต่ละรูปแบบต้องเลือกให้เหมาะสมกับความต้องการในการโน้มน้าวหรือดึงดูดใจที่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิกานทรณ์ ปันธิดา (2566) ที่พบว่า การที่เรื่องราวการนำเสนอมีความน่าสนใจจะช่วยให้เกิดการระดมทุนสำหรับผลิตภัณฑ์นวัตกรรม โดยการนำการเล่าเรื่อง (Storytelling) เข้ามาช่วยถ่ายทอดคุณค่าผลิตภัณฑ์และชุมชน ทำให้ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกับงานวิจัยของนันท์พล นาคสะอึ้ง (2560) พบว่า การสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วม (Build Engagement) ผ่านการเรียบเรียงเรื่องราวที่มีต่อโครงการ เป็นสิ่งที่ช่วยดึงดูดความสนใจและก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมกับโครงการระดมทุน ผ่านการใช้สื่อที่เหมาะสม รวมถึงความรู้สึกใกล้ชิดระหว่างเจ้าของโครงการระดมทุน (Project Owner) และผู้สนับสนุน (Backers) ผ่านการสื่อสารให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของโครงการ พร้อมให้ผู้คนสามารถแสดงความคิดเห็นที่มีต่อโครงการระดมทุนผ่านแพลตฟอร์ม เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนา สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เกิดความรู้สึกต่ออารมณ์อันจะนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการระดมทุนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของ Start-up ในระบบนิเวศธุรกิจของประเทศไทย

3. ภาพลักษณ์ของผู้ระดมทุนบนแพลตฟอร์มคราฟต์ซอร์สซิง

ข้อค้นพบจากงานวิจัยแสดงให้เห็นว่า ภาพลักษณ์ของผู้ระดมทุนมีผลต่อความตั้งใจให้เงินทุนบนแพลตฟอร์มคราฟต์ซอร์สซิง โดยผู้ระดมทุนในฐานะผู้ส่งสาร ซึ่งเป็นบุคคลผู้เริ่มต้นกระบวนการสื่อสาร ทำหน้าที่ส่งสารผ่านช่องทางการสื่อสาร ควบคุมรหัส และกำหนดทิศทางของการสื่อสารนั้น ควรมีภาพลักษณ์ที่มีความน่าเชื่อถือจนเป็นที่ไว้วางใจของคนในสังคม โดยภาพลักษณ์จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยดึงดูดใจกลุ่มผู้ให้เงินสนับสนุนให้เข้ามาร่วมระดมเงินทุนอย่างมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสมบุรณ์ ประสบพิบูลย์ (2563) ที่พบว่า องค์ประกอบด้านผู้ประกอบการ (Entrepreneurial aspect) ที่ต้องการระดมทุน เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อความสำเร็จในการระดมทุนมวลชนแบบให้รางวัลตอบแทนในระดับปานกลางถึงมาก โดยการเปิดเผยข้อมูลให้ทราบถึงตัวผู้ประกอบการ จะช่วยให้ผู้ให้เงินสนับสนุนโครงการได้ทราบถึงตัวตนของ

ผู้ประกอบการที่ดำเนินการโครงการระดมทุน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาให้เงินสนับสนุนโครงการ ซึ่งข้อมูลที่มีความสำคัญระดับมาก ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อและนามสกุลจริงของผู้ประกอบการ ข้อมูลประสบการณ์การทำงานในอดีตของผู้ประกอบการ และข้อมูลจำนวนผู้ร่วมประกอบการทั้งหมด

นอกจากนี้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับตัวผู้ประกอบการที่ควรเปิดเผยในลำดับถัดมา คือ ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการศึกษา ที่อยู่ อีเมล เบอร์โทรศัพท์ และรูปหน้าของผู้ประกอบการ นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูลของผู้ประกอบการที่เชื่อมโยงกับสื่อสังคมออนไลน์ เช่น จำนวนเพื่อนในเฟซบุ๊ก (Facebook) ของผู้ประกอบการ และการเชื่อมโยงไปที่อินสตาแกรม (Instagram) หรือเอ็กซ์ (X) นั้น ต่างมีความสำคัญระดับปานกลางถึงมาก ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ยังพบว่า ประสบการณ์ในโครงการระดมทุนมวลชนอื่นในอดีตของผู้ประกอบการก็มีความสำคัญ โดยผู้ประกอบการที่เคยมีประสบการณ์การระดมทุนมวลชนแบบให้รางวัลตอบแทน ย่อมจะทำให้ผู้ให้เงินสนับสนุนมีความมั่นใจในตัวผู้ประกอบการที่เคยมีประสบการณ์ในการระดมทุนมากขึ้น และช่วยทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสที่จะดำเนินการตามโครงการให้บรรลุผลได้มากกว่าในกรณีที่เป็นโครงการระดมทุนของผู้ประกอบการรายใหม่ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน และหากโครงการระดมทุนมวลชนแบบให้รางวัลตอบแทนในอดีตของผู้ประกอบการประสบความสำเร็จในโครงการระดมทุนมาก่อน ผู้ประกอบการสามารถส่งมอบรางวัลตอบแทนหรือผลิตภัณฑ์ของโครงการได้ตามที่นำเสนอโครงการไว้ก็ย่อมจะทำให้ตัวผู้ประกอบการที่ต้องการระดมทุนนั้นมีความน่าเชื่อถือมาก อย่างไรก็ตามกลับไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ บุญสุพ (2563) ที่พบว่าความมีชื่อเสียงของผู้จัดตั้งโครงการ ทั้งในด้านการเป็นที่รู้จัก และการมีชื่อเสียงที่ดี ไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะบริจาคเงินผ่านคราวด์ฟันดิ้งแพลตฟอร์มในประเทศไทย ทั้งนี้ความไม่สอดคล้องในประเด็นด้านความมีชื่อเสียงของผู้จัดตั้งโครงการนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะการระดมทุนบนแพลตฟอร์มคราวด์ฟันดิ้งแตกต่างกัน โดยงานวิจัยของพรทิพย์ บุญสุพ (2563) ศึกษาการระดมเงินบริจาคเพื่อการกุศล ส่วนงานวิจัยของสมบุญรณ์ ประสบพิบูลย์ (2563) ศึกษาการระดมทุนเงินทุนทางธุรกิจ ซึ่งเป็นแบบให้รางวัลตอบแทน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การนำแนวคิดคราวด์ซอร์ซซึ่งมาใช้ในงานด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชนเป็นปรากฏการณ์สำคัญของการส่งและเผยแพร่เนื้อหาในยุคใหม่นี้ ซึ่งเป็นระบบที่ผู้ใช้สื่อที่มีความหลากหลายได้กลายมาเป็นผู้มีอำนาจของตนเอง (Audience autonomy) แม้การสร้างพื้นที่ของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมบนแพลตฟอร์มคราวด์ซอร์ซซึ่งด้านการสื่อสารในบริบทงานวิจัยไทยยังไม่เป็นพื้นที่สาธารณะโดยสมบูรณ์ แต่จะเป็นประการสำคัญที่จะเอื้อให้เกิดพื้นที่สาธารณะซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการรวมตัวของปัจเจกชน เพื่อพูดคุยถึงประเด็นของส่วนรวม ผลประโยชน์ของสาธารณะ มีอิสระจากอำนาจต่าง ๆ ในสังคม เกิดการไหลเวียนของการใช้เหตุผลอย่างเป็นอิสระ สุดท้ายผลจากการสื่อสารนั้นจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางหรือมีการลงมือกระทำการบางอย่างต่อเนื่องตามมา

2. การระดมทุนมวลชนผ่านแพลตฟอร์มคราวด์ฟันดิ้ง ทำให้เกิดโอกาสในการผลิตงานด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชนมีความแตกต่างจากที่มีอยู่เดิม เนื่องจากไม่จำกัดอยู่กับวิสัยทัศน์ของผู้ลงทุนเพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป แต่การจะทำให้ผู้สนใจเกิดการลงทุนนั้น จะต้องอาศัยหลากหลายปัจจัย ทั้งในด้านเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องงาน ภาพลักษณ์ของผู้ระดมทุน แพลตฟอร์มออนไลน์ที่นำมาใช้ ตลอดจนการตอบสนองต่อความต้องการ และความชอบในแนวคิดของผู้ให้ทุน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. สิ่งที่น่าสนใจคือ ภาพลักษณ์ของผู้ระดมทุนบนแพลตฟอร์มคราวด์ฟันดิ้ง ทั้งในลักษณะการระดมเงินบริจาคเพื่อการกุศล และการระดมเงินทุนทางธุรกิจ มีผลต่อการให้เงินสนับสนุนของมวลชนหรือไม่ อย่างไร

โดยการศึกษาภาพลักษณ์นี้จะนำไปสู่การศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ของผู้ระดมทุนบนแพลตฟอร์มคราวด์ฟินดิงต่อไป

2. หากพิจารณาตามกระบวนการคราวด์ซอร์สซิง จะพบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาผู้จัดการกระบวนการน้อย เมื่อเทียบกับการศึกษาลักษณะงาน แพลตฟอร์ม และผู้ใช้สื่อ ทั้งที่ผู้จัดการกระบวนการ มีหน้าที่สำคัญในการออกแบบกระบวนการมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจที่เหมาะสม ตลอดจนสร้างความผูกพันกับมวลชนให้เกิดขึ้น เพื่อช่วยให้เกิดความไว้วางใจ และกระตุ้นให้เกิดความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงน่าสนใจศึกษาประเด็น “ผู้จัดการกระบวนการ” ที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของมวลชนบนพื้นที่ออนไลน์ เช่น บทบาท หน้าที่ ความรู้ คุณลักษณะ อัตลักษณ์หรือตัวตนของบุคคล เป็นต้น

3. งานวิจัยที่ศึกษามุ่งเน้นไปที่แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมบนแพลตฟอร์มคราวด์ซอร์สซิงครั้งแรก มากกว่าศึกษาแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงน่าสนใจว่าแรงจูงใจที่แท้จริง ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนหลักสำหรับผู้ใช้ในการมีส่วนร่วมบนแพลตฟอร์มคราวด์ซอร์สซิงประเภทต่าง ๆ มีอะไรบ้าง เพื่อทำความเข้าใจและสำรวจแรงจูงใจเชิงลึกสำหรับการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนของมวลชนบนแพลตฟอร์มคราวด์ซอร์สซิงต่อไป

4. ด้วยการศึกษาของผู้วิจัยมีข้อจำกัดในด้านจำนวนชิ้นงานวิจัยที่นำมาศึกษาไม่มากพอที่จะสร้างข้อสรุปเชิงแนวโน้มตามช่วงเวลา ทำให้ไม่สามารถสะท้อนภาพในมิติของความเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน ทั้งในด้านขององค์ประกอบ (เพิ่ม ลด หาย คงที่) ความสัมพันธ์ของผู้ใช้สื่อ ผู้เสนองาน และผู้จัดการกระบวนการ ตลอดจนลักษณะของพื้นที่หรือแพลตฟอร์ม ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจที่จะวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและเปรียบเทียบในประเด็นต่าง ๆ ตามช่วงเวลาของแพลตฟอร์มคราวด์ซอร์สซิงด้านการสื่อสารไทย

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). *สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2553). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับสื่อสารศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ภาพพิมพ์.
- กำพล พินิจกิตติยางกูร. (2563). *การสื่อสารทางการตลาด ทักษะคิด และรูปแบบการระดมทุน ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจให้เงินทุนในธุรกิจสตาร์ทอัพ ผ่านช่องทาง Crowdsourcing ของผู้มีเงินทุนในเขตกรุงเทพมหานคร*. [สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. DSpace at Silpakorn University. <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/804/1/gs601130321.pdf>
- คมภิญญ์ เข้มกำเนิด. (2557). *การออกแบบดิจิทัลคอนเทนต์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการให้ทุนสนับสนุนโครงการภาพยนตร์แอนิเมชัน*. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญา มหาวิทยาลัยศิลปากร. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/3975?attempt=2&>
- ชนิกาภรณ์ ปินธิดา. (2566). *การศึกษาการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงลูกค้าด้วยแพลตฟอร์มการระดมทุนสำหรับผลิตภัณฑ์หัตถกรรม*. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]. CMU Intellectual Repository. <http://ns-old.cmu.ac.th/handle/6653943832/79407>
- ณัฐธิดา วีระมงคลเลิศ และอานนท์ คำวรรณ. (2558). *คราวด์ซอร์สซิงในประเทศไทย. ประชุมวิชาการทางธุรกิจและนวัตกรรมทางการจัดการระดับชาติและนานาชาติ ประจำปี 2558 มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 1123-1129.
- เด่นพงษ์ แสงนาค และพุทธรักษ์ ปราบนอก. (2563). *ประชาธิปไตยแบบร่วมไตร่ตรอง: ว่าด้วยปัญญาของกลุ่มคนในวิกิพีเดีย*. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 5(2). 257-295.

- นันทพล นาคะอึ้ง. (2560). การศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการระดมทุน (Crowdfunding) ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของ Start-Up ในระบบนิเวศธุรกิจของประเทศไทย. [สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล]. CMMU Digital Archive. <https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/2410>
- ปฏิกาน ชัยช่วย. (2558). การสื่อสารประเด็นสาธารณะของสังคมไทยผ่านนวัตกรรมการสื่อสารเพื่อการรณรงค์เว็บไซต์ Change.org. วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 9(2), 1526-1536.
- พรทิพย์ บุญสุพ. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะบริจาคเงินผ่านคราวด์ฟันดิงแพลตฟอร์มในประเทศไทย. [การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:186042
- พรภัทรา ภาณุพันธ์. (2561). สื่อสังคมออนไลน์กับการเป็นพื้นที่สาธารณะในสังคมไทย. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chula Digital Collections. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/2761/>
- พิรงรอง รามสูต และณทอง ทองนอก. (2563). ฐานันดรที่ 5 จากภาคประชาสังคมผู้ตรวจสอบสื่อสู่พลเมืองออนไลน์. มุลินีเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา (โครงการจัดพิมพ์คปไฟ).
- ภัทรา บุรารักษ์ และสมัชชา นิลปัทม์. (2562). การจัดการชิ้นงานที่มาจากพลเมืองในข่าวของสื่อมวลชน. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 27(53). 109-131.
- รังสรรค์ เกียรติภานนท์. (2558). นวัตกรรมกระบวนการจัดการข้อมูลจากการรายงานของมวลชนในช่วงเวลาเผชิญภัยพิบัติ. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. <https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail/10.14457%2FCU.the.2015.929>
- วนิดา หมอชาติ. (2551). โอเคเนชั่นบล็อกในฐานะวารสารศาสตร์ภาคพลเมือง. [วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬา. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/13/simple-search?filterquery>
- วิกานดา พรสกุลวานิช. (2562). สื่อใหม่และการจัดการการสื่อสาร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สกุลศรี ศรีสารคาม สุรัตน์ ดิษยวรรณะ จันทราวัฒน์กุล และบุญยศิษฐ์ บุญโพธิ์. (2559). รายงานผลการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยการส่งเสริมแนวทางการใช้ข้อมูลจากสื่อออนไลน์ในกระบวนการรายงานข่าวในยุคเทคโนโลยีหลอมรวม. คณะนิเทศศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์.
- สมบูรณ์ ประสบพิบูลย์. (2563). นวัตกรรมตัวแบบในการตัดสินใจในการระดมทุนมวลชนแบบให้รางวัลตอบแทนสำหรับธุรกิจที่เพิ่งเริ่มต้น. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬา. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/76528>
- สามมิติ สุขบรรจง. (2565). ตลาดทุน แหล่งเงินทุนและรูปแบบการระดมทุนของผู้สร้างภาพยนตร์ ในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารนิเทศศาสตร์, 40(1). 131-157.
- อัจฉริยา รอบกิจ. (2555). เว็บไซต์เลดี้อินเตอร์ดอทคอม (LADYINTER.COM) กับการเป็นชุมชนออนไลน์สำหรับหญิงไทยซึ่งสมรสหรือมีความรักข้ามวัฒนธรรม. [วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. คลังปัญญาจุฬา. <https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/44060?>
- อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2561). สื่อศาสตร์ Mediumology หลักการ แนวคิด นวัตกรรม. นาค.
- ฮาวิ, เจฟฟ์. (2554). คราวด์ซอร์ซซิ่ง ล้านคลิก พลิกโลก (สินวล ฤกษ์สิริบุญกุล ผู้แปล). มติชน.
- Maulana, A. (2020). Understanding celebrity influence on donors participation and campaign performance in social crowd funding: the mediating role of media coverage and online

- social networks*. [Master's thesis, Master of Arts, Thammasat University]. Thammasat University Library. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:189460
- Aitamurto, T. (2013). Balancing between open and closed: Co-creation in magazine journalism. *Digital Journalism*, 1(2), 229-251. <https://doi.org/10.1080/21670811.2012.750150>
- Alam, S. L., & Campbell, J. (2012). *Crowdsourcing motivations in a not-for-profit GLAM context: The Australian newspapers digitisation program*. The Australian Newspapers Digitisation Program" (2012). ACIS 2012 Proceedings. <https://aisel.aisnet.org/acis2012/50>
- Brabham, D. C. (2013). *Crowdsourcing*. MIT Press.
- Chonnikarn Thienthaworn. (2021). The Effects of Persuasive Communication Strategies and Campaign Images Used in Donation-Based Crowdfunding Project towards the Donating Intention Behavior. *Journal of Public Relations and Advertising*, 17(2). 132-160.
- Estellés-Arolas, E., & González-Ladrón-De-Guevara, F. (2012). Towards an integrated crowdsourcing definition. *Journal of Information Science*, 38(2), 189-200. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0165551512437638>
- Grier, D. A. (2013). *Crowdsourcing for dummies*. John Wiley & Sons.
- Howe, J. (2006). *Crowdsourcing: How the power of the crowd is driving the future of business*. Random House.
- Kultida Sayprom. (2022). *The Process and Users's Participation in News Reporting on Thai Crowdsourcing Platforms*. [Doctor of Philosophy, The Graduate School of Communication Arts and Management Innovation]. National Institute of Development Administration.
- Na'In, N., Husin, M. H., & Baharudin, A. S. (2021). Online crowdsourcing platform continuous participation during Covid-19: A low-income group perspective in malaysia. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(10), 317-326. <http://dx.doi.org/10.13106/jafeb.2021.vol8.no10.0317>
- S.Kawintip. (22 ตุลาคม 2565). วิกีพีเดีย แหล่งความรู้ไม่แสวงผลกำไร แต่ทำรายได้หลักร้อยล้านดอลลาร์ “จากเงินบริจาค”. BrandAge Online. <https://www.brandage.com/article/33038>.
- Supamangmee, S. (21 กรกฎาคม 2564). เราเชื่อ Wikipedia ได้แค่ไหน? การมาถึงของยุคสมัยที่คนอ่านคือผู้คัดสรรข้อมูล. The Matter. <https://thematter.co/thinkers/wikipedia-reliability-and-reader-duty/149253>.

The Impact of Leadership Style Perception on Communication Effectiveness, Collaboration, and Goal Achievement in School Teams

Chito Moldogo Mataac

*Department of International Business Management, Faculty of Management Science,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University*

**Corresponding Author. E-mail : chito.ma@bsru.ac.th*

(Received: 27 March 2025; Revised: 22 May 2025; Accepted: 6 June 2025)

Abstract

This study aimed to investigate the impact of leadership style perception on communication effectiveness, collaboration frequency, and goal achievement satisfaction within school teams. The sample consisted of faculty and staff across eight academic units at Bansomdejchaopraya Rajabhat University, to assess how perceived leadership behaviors influence team dynamics in an educational setting. This study employed a quantitative approach to collect data from 247 respondents through a validated survey instrument. The data were analyzed using confirmatory factor analysis and structural modeling techniques. The results revealed that leadership style perception significantly and positively influences communication, collaboration, and satisfaction with goal attainment. Furthermore, communication effectiveness was found to enhance collaboration frequency and goal satisfaction, while collaboration also contributed positively to goal achievement. These results highlighted the importance of how leadership was perceived in influencing effective team performance. The study provided practical insights for educational leaders aiming to foster a collaborative and communicative work environment and provides a validated model that can inform future leadership development initiatives. Recommendations for future research include longitudinal studies and applications in diverse educational contexts.

Keywords: Leadership Style Perception; Communication Effectiveness; Collaboration Frequency; Goal Achievement Satisfaction; Team Performance

Introduction

Effective leadership is essential to enhancing team performance and promoting positive school environments, particularly in the context of ongoing curriculum reforms and increasingly diverse student needs (Harris & Jones, 2019). Within educational institutions, leadership directly influences key aspects of team functioning, including communication effectiveness, collaboration frequency, and satisfaction with goal achievement (Klar et al., 2020). Understanding how leadership is perceived by team members and how these perceptions shape team dynamics is key to improving staff engagement and overall institutional outcomes.

Although leadership has been extensively studied in the corporate and healthcare sectors, there is limited research focusing on leadership style perception in educational contexts (Smylie et al., 2020). In schools, effective leadership goes beyond directive authority to include motivating teams and fostering a collaborative culture. Theoretical models such as transformational and distributed leadership have emerged as particularly relevant in this regard. Transformational leadership inspires and empowers team members toward shared goals, often leading to improved communication and collaboration (Saad Alessa, 2021). In contrast, distributed leadership promotes shared responsibility and collective decision-making, which enhances team cohesion and trust (Hallinger & Kovačević, 2019).

In the Thai educational system, leadership practices aligned with transparency, participation, and empowerment have been emphasized under national initiatives such as Thailand 4.0, which advocate for innovation and collaborative professional cultures in schools (Kulophas & Hallinger, 2019; Phumphakhawat Phumphongkhochasorn, 2021). However, the specific mechanisms through which leadership style perception impacts team communication, collaboration, and goal satisfaction remain underexplored. Leithwood et al. (2020) stress the importance of investigating these internal dynamics to better understand how leadership contributes to school improvement.

This study seeks to address these gaps by examining how leadership style perception influences communication effectiveness, collaboration frequency, and goal achievement satisfaction among school teams. The results are expected to provide practical insights for leadership development programs, equipping school leaders with strategies that enhance team performance. Furthermore, this research contributes to the broader literature on educational leadership by contextualizing leadership style perception within Thai school environments and highlighting its role in supporting institutional effectiveness and responsiveness to contemporary educational demands.

Research Objectives

This research investigates the impact of leadership styles on key aspects of team performance in educational settings. By examining communication effectiveness, collaboration, and goal achievement, the study aims to uncover the important role of leadership in cultivating productive and effective team dynamics within schools.

1. To determine how various leadership style perceptions affect collaboration frequency within school teams.
2. To determine how leadership style perceptions affect goal achievement satisfaction within school teams.
3. To evaluate how communication effectiveness influences collaboration frequency within school teams.
4. To evaluate how communication effectiveness influences goal achievement satisfaction within school teams.

5. To evaluate how collaboration frequency influences goal achievement satisfaction within school teams.

Literature Review

This section synthesizes contemporary research on the influence of perceived leadership styles on key dimensions of team performance in educational settings: communication effectiveness, collaboration frequency, and goal achievement satisfaction. The focus is on how educators' perceptions of leadership behavior affect these team dynamics and outcomes, particularly within the context of Thai schools. This review identifies gaps in existing research and provides a theoretical foundation for examining the interrelationships among leadership perceptions, communication, collaboration, and goal achievement within school teams.

a) Leadership Perception and Team Performance in Education

Leadership perception, the way team members interpret and evaluate the behaviors of their leaders, exerts a substantial influence on team dynamics and performance (Sun, 2019). In educational contexts, leaders' ability to promote a positive communication climate, encourage frequent collaboration, and align teams toward common goals is essential for improving school effectiveness (Phumphakhawat Phumphonkhochasorn, 2021). Studies in Thailand have shown that leadership effectiveness is linked to reforms under the national "Thailand 4.0" initiative, emphasizing innovation, empowerment, and shared responsibility in schools (Thamarat Jangsiriwattana, 2019; Kulophas & Hallinger, 2019).

Thai educators often value leadership that promotes transparency, ethical decision-making, and collective participation, attributes that correlate with higher levels of staff morale, motivation, and commitment to organizational goals (Kulophas & Hallinger, 2019; Makanjuola et al., 2024). Consequently, understanding how leadership is perceived by team members can provide valuable insights into mechanisms that drive communication quality, collaborative behaviors, and satisfaction with goal achievement (Horilla & Siitonen, 2020).

b) Leadership Styles and Communication Effectiveness

Communication effectiveness in school teams hinges on leaders' capacity to create an environment that encourages openness, feedback, and clarity in information exchange (Gramchev et. al, 2023). Leaders perceived as visionary and empowering help team members engage actively in dialogue, reducing misunderstandings and encouraging shared understanding of objectives (Momenian et al., 2020; Smith & Vass, 2019). In the Thai education system, communication channels that are inclusive and transparent contribute significantly to school improvement and teacher engagement (Phumphakhawat Phumphonkhochasorn, 2021; Kilag et al., 2023).

Moreover, accountability and recognition by leaders are linked to trust-building, which strengthens communication networks within teams (Mustakim, 2020; Paletta, 2019). This is crucial in hierarchical cultures such as Thailand, where respect for authority coexists with a growing demand

for participative communication. The positive association between perceived leadership style and communication effectiveness supports the first hypothesis:

H1: Leadership style perception positively influences communication effectiveness within school teams.

c) Leadership Perceptions and Collaboration Frequency

Collaboration frequency is a vital indicator of team cohesion and is strongly influenced by the degree to which leaders encourage shared responsibility and mutual support (Walker et. al, 2020). Research in Southeast Asian contexts, including Thailand, underscores the importance of collaboration in addressing diverse student needs and encouraging professional learning communities (Kasmawati, 2019; Dong, 2024). Thai schools that implement collaborative leadership practices tend to experience enhanced resource-sharing and collective problem-solving (Makanjuola et al., 2024).

Perceptions of leaders as supportive and empowering enhance trust and willingness among teachers to collaborate more frequently (Giles & Yazan, 2019; Hsieh et al., 2023). Conversely, leadership perceived as overly directive or transactional may limit collaboration due to reduced autonomy and involvement (Cardona-Cano et al., 2023). These findings align with studies emphasizing the link between leadership perception and collaboration frequency in educational teams (Joseph et al., 2024).

H2: Leadership style perception positively influences collaboration frequency among school team members.

d) Leadership Perceptions and Goal Achievement Satisfaction

Satisfaction with goal achievement reflects team members' appraisal of how effectively their efforts, guided by leadership, translate into accomplishing shared objectives (Dunaetz, 2020). Leadership perceived as clear in vision, accountable, and supportive correlates with higher motivation and stronger alignment with school goals (Gutterman, 2023; Rahman, 2022). In Thailand, effective leadership is essential to meeting educational reform targets and sustaining improvement initiatives (Phumphakhawat Phumphongkhochasorn, 2021).

Communication and collaboration serve as mediating factors linking leadership perceptions to goal achievement satisfaction. Effective communication strengthens coordination and trust, while frequent collaboration enhances problem-solving and role clarity, both critical for goal attainment (Markova et al., 2024; Specht & Crowston, 2022). Research suggests that when team members perceive leadership positively, they report greater satisfaction with goal outcomes (Al-Safwani, 2021; Giles & Yazan, 2019). Thus, this study proposes:

H3: Leadership style perception positively influences goal achievement satisfaction within school teams.

H4: Communication effectiveness is positively associated with collaboration frequency within school teams.

H5: Communication effectiveness positively influences goal achievement satisfaction within school teams.

H6: Collaboration frequency is positively associated with goal achievement satisfaction within school teams.

Based on the literature review and related studies, the conceptual framework is created as shown in Figure 1.

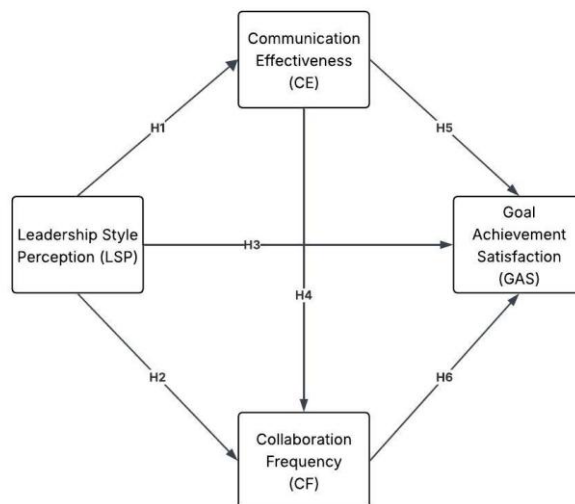


Figure 1. Conceptual Framework

Research Methodology

Research Design

This study adopted a quantitative research design using a survey to collect data. Quantitative research is appropriate here as it allows for systematic measurement and analysis of variables related to leadership style perception and team performance. The survey questionnaire, designed by the researcher, was structured to ensure data collection could be consistent, quantifiable, and statistically analyzable. This design facilitates objective insights into the relationships among the study variables by allowing responses to be easily compared, analyzed, and generalized.

Population

The population for this study comprises 644 faculty and staff members from eight faculties and units within BSRU: the Faculty of Education, Management Science, Humanities and

Social Sciences, Science and Technology, Engineering and Industrial Technology, College of Music, Graduate School, and Demonstration School. These were selected because they represent a broad spectrum of academic disciplines and organizational functions, ranging from STEM and public health to the arts, humanities, education, and administrative units. The distinct academic orientations and operational structures across these faculties are expected to influence how leadership styles are perceived and how team dynamics are experienced. This diversity enhances the study's relevance by providing varied perspectives on leadership and teamwork within the university context.

Sample Size

To determine an adequate sample size, Yamane's formula was applied:

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

where N represents the population size (644), n is the required sample size, and e is the margin of error, set at 5% (0.05). Plugging in the values, the calculation yields a sample size of 247 participants. This sample size is statistically sufficient to ensure that the findings can be generalized to the larger population within a 95% confidence level.

Sampling Technique

Convenience sampling was used due to its practicality and ease of access. The sample was drawn from faculty and staff who were available and willing to participate during the first semester of 2024, specifically during work hours, faculty meetings, and scheduled university activities. While this non-probability method may limit generalizability, it was appropriate given the study's logistical constraints.

Measurement and Instrument Development

A researcher-developed questionnaire was used to gather data, consisting of 30 items organized into three parts:

The survey instrument comprised three parts. Part 1: Demographics (7 items) gathered background data, including role, department, years of experience, and position-specific details for lecturers, administrators, and support staff. Part 2: Leadership Style Perception (13 items) assessed five dimensions: creativity and innovation, vision, empowerment, recognition, and accountability. Part 3: Team Performance (10 items) measured communication effectiveness (3 items), collaboration frequency (3 items), goal achievement satisfaction (4 items), and one open-ended item for additional insights. All close-ended items used a 5-point Likert scale, interpreted through Best's (1982) descriptive scale. The instrument was grounded in relevant literature and aligned with the study's conceptual framework.

Validity and Reliability

Content validity was established through expert review by five specialists in leadership and team dynamics, whose feedback guided item refinement for clarity and relevance. The questionnaire was translated into Thai to ensure cultural and linguistic appropriateness for the BSRU context. A pilot test with 30 participants yielded a Cronbach's alpha of 0.95, indicating excellent internal consistency and reliability ($\alpha \geq 0.70$) for the constructs.

Data Collection

Before data collection, ethical clearance was secured from the BSRU Institutional Review Board (IRB), ensuring adherence to ethical research practices and participant protection. The questionnaire was administered via Google Forms for convenient and efficient electronic data collection. The survey link was shared through various Line messaging groups, specifically the faculty Line group, subject-specific Line groups, and department Line groups, to ensure broad participation across relevant stakeholders. Access to these groups was coordinated through appropriate channels within the institution to maintain transparency and voluntary participation. Data collection was conducted over 10 weeks, allowing participants sufficient time to complete the survey at their convenience. This extended timeframe supported higher response rates and ensured that data were gathered in alignment with the approved sampling strategy.

Data Analysis

Data analysis employed both descriptive and inferential statistical methods. Descriptive statistics, including frequency distributions, means, and standard deviations, were used to summarize and describe demographic data and responses related to leadership perception and team performance. Additionally, factor analysis was utilized to identify underlying constructs within the data.

Results & Discussion

Demographic characteristics

Table 1 presents the demographic profile of the 247 respondents, representing diverse roles, departments, and experience levels within the institution.

Table 1 Demographic Profile of the Respondents (n=247)

Variable/Indicator		Frequency	Percentage
Current Position			
	Lecturer	88	35.63
	Administrator	49	19.84
	Lecturer & Administrator	71	28.74
	Support Staff	39	15.79

Table 1 Demographic Profile of the Respondents (n=247) (Continued)

	Variable/Indicator	Frequency	Percentage
Faculty/Department			
	Education	12	7.55
	Humanities and Social Sciences	24	15.09
	Engineering and Industrial Technology	11	6.92
	Management Science	65	40.88
	Science and Technology	9	5.66
	College of Music	10	6.29
	Graduate School	4	2.52
	Demonstration School	24	15.09
Administration			
	Support Staff	11	24.44
	Academic Affairs	17	37.78
	Business Operations	17	37.78
Support Area			
	Student Support	14	32.56
	Academic Support	13	30.23
	Technical Support	16	37.21
Years of Experience			
Lecturer	2 years & below	7	4.40
	3-5 years	79	49.69
	6-10 years	59	37.11
	11 years & above	14	8.81
Administration	2 years & below	7	15.56
	3-5 years	14	31.11
	6-10 years	19	42.22
	11 years & above	5	11.11
Support Staff	2 years & below	3	6.98
	3-5 years	24	55.81
	6-10 years	10	23.26
	11 years & above	6	13.95

The majority of respondents were lecturers (35.63%), followed by those with dual lecturer-administrator roles (28.74%), administrators (19.84%), and support personnel (15.79%). The Faculty of Management Science accounted for the highest proportion (40.88%), with

representation also from the Faculties of Humanities and Social Sciences, Education, the Demonstration School, and others.

Administrators were primarily affiliated with Academic Affairs and Business Operations (37.78%), while support personnel were most commonly engaged in technical (37.21%), student (32.56%), and academic (30.23%) support roles. In terms of professional experience, most respondents had between 3 to 10 years in service. Specifically, 49.69% of lecturers had 3–5 years of experience, while 55.81% of support personnel and 42.22% of administrators had 6–10 years.

These findings reflect a predominantly mid-career workforce with broad institutional involvement, suggesting that the perceptions of leadership style and team performance reported herein are grounded in considerable professional experience. These data suggest a diverse, mid-career workforce, with a strong representation of staff involved in both academic and administrative functions. The prevalence of personnel in dual roles (lecturer-administrator) suggests a dynamic intersection of academic and administrative responsibilities, offering valuable insights into communication and collaboration within institutional teams.

Confirmatory Factor Analysis

Confirmatory factor analysis was used to evaluate the construct validity of latent variables, specifically by testing the congruence between theoretical constructs and empirical data from respondents. This analysis confirms that the sample measurements are a reliable reflection of true population values (Hair et al., 2019). Following standard protocols, the researcher then sequentially assessed convergent and discriminant validity.

Convergent Validity

The evaluation of convergent validity, which determines whether multiple indicators measure the same underlying concept, requires meeting three criteria. First, standardized factor loadings should exceed 0.5, indicating that indicators significantly contribute to their latent variable (Hair et al., 2019). Second, the average variance extracted (AVE) should be at least 0.5 (Knight and Cavusgil, 2004), showing the proportion of variance in the indicators explained by the latent construct:

$$AVE = \frac{\left(\sum_{i=1}^n \lambda_i^2 \right)}{\left(\sum_{i=1}^n \lambda_i^2 \right) + \left(\sum_{i=1}^n \delta_i \right)}$$

AVE = Average variance extracted for each latent variable

λ_1 = Standardized factor loading

n = Number of indicators for the latent variable

δ_i = Error variance of the observed variable or measurement error

Third, construct reliability (or composite reliability) should be 0.7 or higher (Hair et al., 2019) using the equation based on Knight and Cavusgil (2004) as follows:

$$CR = \frac{\left(\sum_{i=1}^n \lambda_i\right)^2}{\left(\sum_{i=1}^n \lambda_i\right)^2 + \left(\sum_{i=1}^n \delta_i\right)}$$

CR = construct reliability or composite reliability for each latent variable

This study examined the impact of leadership styles on communication effectiveness, collaboration, and goal achievement in school teams. Three latent constructs: Leadership Style Perception (LSP), Communication Effectiveness (CE), Collaboration Frequency (CF), and Goal Achievement Satisfaction (GAS) were measured using a 23-item questionnaire (excluding the demographic questions) of 247 participants. Confirmatory factor analysis generated measurement models for each construct, and convergent validity was assessed by analyzing standardized factor loadings, CR, and AVE.

The results of the confirmatory factor analysis (CFA) were consistent with the empirical data. The chi-square (χ^2) value is 36.413 with 28 degrees of freedom (df), yielding a relative chi-square (χ^2/df) of 1.300, which is below the recommended threshold of 2.0, suggesting an excellent fit. The non-significant p-value of 0.132 further supports the adequacy.

Additional fit indices also indicated strong model fit: the root mean square error of approximation (RMSEA) was 0.035, below the acceptable cut-off of 0.05; the comparative fit index (CFI) was 0.999; the Tucker-Lewis index (TLI) was 0.994; and the standardized root mean square residual (SRMR) was 0.017, all of which surpass recommended thresholds.

Collectively, these fit indices confirm that the CFA adequately represents the data. The detailed results are summarized in Table 2. Likewise, Table 2 integrates analytical results from the confirmatory factor analysis and convergent validity test.

Table 2. Results of the reliability analysis, overall confirmatory factor analysis, and convergent analysis

Indicators	Lambda (λ_i)	t-value	p-value	SE	α	AVE (ρ_v)	CR (ρ_c)
LSP: Leadership Style Perception					0.976	0.770	0.977
LSP1	0.944	106.084	0.000	0.009			
LSP2	0.888	61.472	0.000	0.014			
LSP3	0.935	92.392	0.000	0.010			
LSP4	0.813	36.119	0.000	0.023			
LSP5	0.941	110.419	0.000	0.009			
LSP6	0.890	58.875	0.000	0.015			
LSP7	0.744	24.887	0.000	0.030			
LSP8	0.747	25.572	0.000	0.029			
LSP9	0.890	59.733	0.000	0.015			
LSP10	0.921	74.277	0.000	0.012			

Table 2. Results of the reliability analysis, overall confirmatory factor analysis, and convergent analysis (Continued)

Indicators	Lambda (λ_i)	t-value	p-value	SE	α	AVE (ρ_v)	CR (ρ_c)
LSP11	0.754	25.878	0.000	0.029			
LSP12	0.938	105.911	0.000	0.009			
LSP13	0.956	93.540	0.000	0.010			
CE: Communication Effectiveness					0.911	0.802	0.924
CE1	0.894	65.523	0.000	0.014			
CE2	0.861	48.954	0.000	0.018			
CE3	0.931	96.622	0.000	0.010			
CF: Collaboration Frequency					0.943	0.830	0.936
CF1	0.931	45.712	0.000	0.020			
CF2	0.941	90.115	0.000	0.010			
CF3	0.859	48.214	0.000	0.018			
GAS: Goal Achievement Satisfaction					0.911	0.710	0.906
GAS1	0.915	41.107	0.000	0.022			
GAS2	0.984	42.696	0.000	0.023			
GAS3	0.764	24.822	0.000	0.031			
GAS4	0.672	18.030	0.000	0.037			
$\chi^2 = 36.413$, $df = 28$, $\chi^2/df = 1.300$, $p\text{-value} = 0.132$, $RMSEA = 0.035$, $CFI = 0.999$, $TLI = 0.994$, $SRMR = 0.017$							

The confirmatory factor analysis (CFA) results for Leadership Style Perception (LSP) indicate that all items met the minimum standardized factor loading criterion of >0.50 , confirming their adequacy for the construct. Among the 13 indicators, LSP13 exhibited the highest standardized factor loading at 0.956, followed closely by LSP1 at 0.944, suggesting these items are the most representative of the underlying factor. The lowest loadings were observed for LSP7 (0.744) and LSP8 (0.747), yet both values remain well within acceptable limits, supporting the internal consistency of the scale.

For the Communication Effectiveness (CE) construct, all three indicators demonstrated strong factor loadings, with CE3 having the highest loading at 0.931, followed by CE1 (0.894) and CE2 (0.861). These results confirm that each item is a reliable measure of the construct, with all loadings exceeding the 0.50 threshold.

The CFA for Collaboration Frequency (CF) also yielded excellent results. CF2 showed the highest standardized loading at 0.941, followed by CF1 (0.931) and CF3 (0.859). The strong loadings across all three indicators reflect a well-defined and coherent construct.

Regarding Goal Achievement Satisfaction (GAS), all four indicators met the accepted factor loading criterion. GAS2 emerged as the strongest item with a loading of 0.984, followed by GAS1

(0.915), GAS3 (0.764), and GAS4 (0.672). While GAS4 had the lowest loading among the group, it still met the minimum criterion, indicating its continued relevance to the construct.

Overall, the CFA results demonstrate that all indicators across the four constructs (Leadership Style Perception, Communication Effectiveness, Collaboration Frequency, and Goal Achievement Satisfaction) are valid measures, contributing meaningfully to their respective latent variables.

Descriptive Statistics of the Variables

Descriptive analysis provided baseline insights into participants' perceptions of the four core variables: Leadership Style Perception (LSP), Communication Effectiveness (CE), Collaboration Frequency (CF), and Goal Achievement Satisfaction (GAS). As shown in Table 3, mean scores indicated generally favorable perceptions, while standard deviations reflected response variability. These results support the suitability of the data for further analyses, including confirmatory factor analysis and structural equation modeling. Mean scores were interpreted using Best's (1982) descriptive scale, as: Scores ranging from 1.00 to 1.49 indicate a very low level. A low level is represented by scores between 1.50 and 2.49. Scores falling within the range of 2.50 to 3.49 suggest a moderate level. A high level is indicated by scores between 3.50 and 4.49, while scores from 4.50 to 5.00 represent a very high level.

Table 3. Descriptive Statistics of LSP, CE, CF, and GAS (n=247)

Indicators	Mean	Standard Deviation	Interpretation
Leadership Style Perception (LSP)	4.244		High Level
LSP1	4.23	0.598	High Level
LSP2	4.25	0.494	High Level
LSP3	4.14	0.561	High Level
LSP4	4.12	0.443	High Level
LSP5	4.18	0.634	High Level
LSP6	4.30	0.557	High Level
LSP7	4.54	0.568	Very High Level
LSP8	4.49	0.555	High Level
LSP9	4.09	0.549	High Level
LSP10	4.06	0.755	High Level
LSP11	4.49	0.624	High Level
LSP12	4.12	0.599	High Level
LSP13	4.15	0.546	High Level

Table 3. Descriptive Statistics of LSP, CE, CF, and GAS (n=247) (Continued)

Indicators	Mean	Standard Deviation	Interpretation
Communication Effectiveness (CE)	4.128		High Level
CE1	4.07	0.614	High Level
CE2	4.15	0.466	High Level
CE3	4.16	0.748	High Level
Collaboration Frequency (CF)	3.927		High Level
CF1	3.82	0.862	High Level
CF2	4.14	0.742	High Level
CF3	3.83	0.845	High Level
Goal Achievement Satisfaction (GAS)	4.450		High Level
GAS1	4.30	0.686	High Level
GAS2	4.14	0.733	High Level
GAS3	4.59	0.597	Very High Level
GAS4	4.77	0.450	Very High Level

As shown in Table 3, the overall mean scores for all variables, LSP, CE, CF, and GAS fall within the high to very high levels based on Best's (1982) interpretation scale. This indicates generally positive perceptions among participants across all dimensions of leadership and team performance.

For Leadership Style Perception (LSP), the overall mean was 4.244, suggesting that participants view their leaders favorably. Notably, LSP7 scored at the upper end of the scale, a very high level. This suggests that specific aspects of leadership likely related to empowerment, recognition, or vision are particularly well-regarded. In contrast, LSP10 and LSP9 scored the lowest within the group, though still within the high range, possibly indicating areas with room for improvement in leadership practice.

Communication Effectiveness (CE) had a consistent mean across its indicators, with an overall average of 4.128, indicating that team communication is perceived as clear and effective. The relatively narrow range of scores suggests uniformity in communication experiences, with no major weaknesses identified.

Collaboration Frequency (CF) showed the lowest overall mean among the constructs at 3.927, though it remains within the high level. The slight dip compared to other variables may indicate occasional challenges in consistent teamwork or coordination. However, the higher score for CF2 may reflect strength in certain collaborative practices, possibly task sharing or cooperative problem-solving.

In contrast, Goal Achievement Satisfaction (GAS) had the highest overall mean at 4.450, reflecting a very high level of satisfaction among participants regarding their team's ability to meet goals. Items GAS4 and GAS3 received the highest ratings, indicating strong confidence in goal

accomplishment and possibly a sense of fulfillment in work outcomes. Meanwhile, GAS1 and GAS2, though slightly lower, still reflect a high level of satisfaction.

In summary, the descriptive results reveal a generally strong perception of leadership and team performance. While all variables rated highly, goal achievement stood out as the strongest aspect, and collaboration frequency was the area with the most potential for enhancement.

Hypotheses Testing

Measurement Model and Factor Loadings

Confirmatory factor analysis confirmed the validity of all measurement indicators across the latent constructs. For Leadership Style Perception (LSP), all 13 indicators (LSP1–LSP13) loaded significantly on the LSP factor ($p < 0.001$), with loadings ranging from 0.739 (LSP7) to 0.948 (LSP13), demonstrating strong and reliable factor loadings.

Similarly, the Communication Effectiveness (CE) items (CE1–CE3) showed high and significant loadings between 0.851 and 0.926 ($p < 0.001$). The Collaboration Frequency (CF) indicators (CF1–CF3) also exhibited strong loadings from 0.861 to 0.937 ($p < 0.001$). For Goal Achievement Satisfaction (GAS), all four items loaded significantly ($p < 0.001$), ranging from 0.659 (GAS4) to 0.981 (GAS2), with GAS4 being the lowest but still within acceptable limits.

Table 4 shows the factor loadings affirming the convergent validity of the measurement model, indicating that the observed variables are reliable indicators of their respective constructs.

Table 4. Factor Loadings

Constructs	Estimate	S.E.	Est./S.E.	p-value
LSP1	0.941	0.047	19.817	0.000
LSP2	0.886	0.050	17.816	0.000
LSP3	0.930	0.048	19.435	0.000
LSP4	0.809	0.052	15.489	0.000
LSP5	0.939	0.048	19.739	0.000
LSP6	0.884	0.050	17.819	0.000
LSP7	0.739	0.054	13.626	0.000
LSP8	0.742	0.054	13.697	0.000
LSP9	0.886	0.050	17.746	0.000
LSP10	0.920	0.049	18.819	0.000
LSP11	0.747	0.054	13.773	0.000
LSP12	0.936	0.048	19.622	0.000
LSP13	0.948	0.047	20.085	0.000

Table 4. Factor Loadings (Continued)

Constructs	Estimate	S.E.	Est./S.E.	p-value
CE1	0.894	0.050	18.024	0.000
CE2	0.851	0.050	16.989	0.000
CE3	0.926	0.048	19.345	0.000
CF1	0.934	0.052	18.093	0.000
CF2	0.937	0.048	19.563	0.000
CF3	0.861	0.051	16.870	0.000
GAS1	0.911	0.052	17.470	0.000
GAS2	0.981	0.051	19.139	0.000
GAS3	0.757	0.055	13.670	0.000
GAS4	0.659	0.056	11.729	0.000

Hypotheses Testing and Path Analysis

The structural equation model tested the hypothesized relationships between Leadership Style Perception and the outcome variables. All paths were statistically significant ($p < 0.001$), with standardized estimates well above conventional thresholds as summarized in Table 5.

Table 5. Summary of Hypotheses Testing Results

Hypotheses	Path	Estimate	S.E.	Est./S.E.	p-value	Interpretation
H1	LSP → CE	1.020	0.007	143.837	0.000	Supported
H2	LSP → CF	1.007	0.007	142.682	0.000	Supported
H3	LSP → GAS	0.944	0.021	44.586	0.000	Supported
H4	CE → CF	0.974	0.012	83.705	0.000	Supported
H5	CE → GAS	1.006	0.019	51.777	0.000	Supported
H6	CF → GAS	0.949	0.028	34.356	0.000	Supported

These results indicate that Leadership Style Perception has a strong and statistically significant impact on team-level outcomes: communication effectiveness, collaboration frequency, and satisfaction with goal achievement. Additionally, communication effectiveness significantly predicts both collaboration and goal satisfaction, while collaboration also contributes positively to goal satisfaction.

Correlations Among Latent Variables

The relationships among the main latent variables, Leadership Style Perception (LSP), Communication Effectiveness (CE), Collaboration Frequency (CF), and Goal Achievement Satisfaction (GAS) are presented in Table 6. All correlations were positive and statistically significant ($p < 0.001$), with estimates ranging from 0.944 to 1.020, suggesting highly interrelated

constructs. To interpret the strength of these correlations, Cohen's (1988) guidelines for interpreting the strength of correlations were used for the interpretation of relationships as follows: 0.00-0.19 (very weak), 0.20-0.39 (weak), 0.40-0.59 (moderate), 0.60-0.79 (strong), and 0.80-1.00 (very strong).

Table 6. Correlation of variables

Latent Pair	Correlation Estimate	Interpretation
LSP with CE	1.020*	Very strong positive relationship
LSP with CF	1.007*	Very strong positive relationship
LSP with GAS	0.944	Strong positive relationship
CE with CF	0.974	Strong positive relationship
CE with GAS	1.006*	Very strong positive relationship
CF with GAS	0.949	Strong positive relationship

*Note: Correlation values slightly exceeding 1.000 may result from estimation procedures in Structural Equation Modeling (SEM), particularly with standardized solutions and highly overlapping constructs. These are interpreted as very strong but should be monitored for multicollinearity or model identification issues.

Based on Cohen's (1988) scale, all observed correlations fall within the very strong range, indicating that participants who reported more positive perceptions of leadership style also tended to report higher levels of communication effectiveness, collaboration frequency, and goal achievement satisfaction. Correlation estimates exceeding 1.0 are acknowledged as possible artifacts of model estimation within SEM and are interpreted as indicative of extremely strong relationships, though they may warrant further examination for multicollinearity or construct overlap.

Covariances Among Indicators (Error Terms)

Significant residual covariances were observed among indicator error terms, notably between LSP11 and LSP7, LSP8, and LSP10, and between GAS3 and multiple CF and LSP indicators. Additionally, GAS4 showed multiple significant covariances with LSP items. These residual covariances suggest some overlap or redundancy among items, potentially due to similar wording or shared method variance. While they do not invalidate the overall model, they highlight opportunities for refining the measurement instrument in future research.

Interpretation and Significance

The findings demonstrate that perceptions of leadership style significantly impact key aspects of team performance, including communication effectiveness, collaboration frequency, and satisfaction with goal achievement. The strong and consistent factor loadings affirm the reliability of the measurement model, while the positive and statistically significant structural paths confirm the theoretical framework linking leadership to team dynamics and outcomes.

The high correlations between constructs suggest a cohesive model where leadership promotes a positive environment that enhances both interaction and results among team members. The detected indicator-level covariances, while not undermining the model, suggest areas for scale improvement to reduce item redundancy and enhance discriminant validity. Overall, this study provides robust empirical support for the critical role of leadership in shaping effective team processes and successful goal attainment within organizational settings.

Statistical Significance and Model Fit

Nearly all critical ratios (Est./S.E.) were substantially greater than the 1.96 threshold, with p-values <0.001. This indicates that all estimated relationships are highly reliable and statistically significant.

Conclusion and Further Research

This study examined the influence of leadership style perception on key dimensions of team performance among Thai school teams. The findings revealed that leadership style perception significantly and positively influences collaboration frequency and goal achievement satisfaction. Additionally, communication effectiveness was shown to enhance both collaboration and goal satisfaction, while collaboration frequency also contributed positively to goal achievement.

These results are consistent with prior research highlighting the role of empowering and participative leadership in promoting communication and collaboration in schools (Phumphakhawat Phumphongkhochasorn, 2021; Giles & Yazan, 2019). They also align with theoretical perspectives suggesting that leadership perception, rather than leadership traits alone, significantly influences team behaviors and outcomes (Sun, 2019; Kulophas & Hallinger, 2019). By validating these relationships in the Thai educational context, this study reinforces and extends existing theories on team-based leadership in hierarchical cultures.

Academically, the findings contribute to the growing body of leadership literature by emphasizing the perceptual and relational dimensions of leadership within school teams. Practically, it suggests that school leaders should encourage leadership behaviors that are perceived as transparent, empowering, and communicative to enhance collaboration and goal satisfaction.

The study is limited by its cross-sectional design and context-specific focus. Future research may adopt a longitudinal or mixed-methods approach and explore how leadership style perception functions across diverse educational and cultural settings to broaden generalizability.

References

- Al-Safwani, M. (2021). The Art of Leadership: Skills to Inspire the Team to Overcome Project Challenges and Achieve Their Goals. *International Journal of Humanities and Social Sciences*, 15(8), 671-676. <https://publications.waset.org/10012137/the-art-of-leadership-skills-to-inspire-the-team-to-overcome-project-challenges-and-achieve-their-goals>
- Best, J. W. (1982). *Research in education* (4 ed). Prentice Hall.
- Cardona-Cano, R., López-Zapata, E., & Velez-Ocampo, J. (2023). Leadership styles, collaborative integrative behavior, and ambidexterity in university research groups. *The Learning Organization*. 31(2), 185-204. <https://doi.org/10.1108/TLO-05-2023-0082>
- Cohen, J. 1988. *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*, 2nd Ed. Routledge.
- Dong, X. (2024). *Effective Approaches of Interdisciplinary Collaboration in the Foundation Design Course*. In: Cliff (Sungsoo) Shin and Yong-Gyun Ghim (eds) *Interdisciplinary Practice in Industrial Design*. AHFE (2024) International Conference. AHFE Open Access, Vol. 144. AHFE International, USA. <http://doi.org/10.54941/ahfe1005124>
- Dunaetz, D.R. (2020). *The Achievement of Conflict-Related Goals Leads to Satisfaction with Conflict Outcomes*. CGU Theses & Dissertations. Claremont Graduate University, Paper 89. <https://doi.org/10.5642/cguetd/89>
- Giles, A., & Yazan, B. (2019). ESL and content teachers' collaboration. Indonesian JELT: *Indonesian Journal of English Language Teaching*. 14(1), 1-18. <https://doi.org/10.25170/IJELT.V14I1.1342>
- Gramchev, B., Dimitrakieva, S., & Lesidrenska, S.K. (2023). *Main Characteristics in Measuring Team Communication as a Means of Improving Team Performance*. 2023 18th Conference on Electrical Machines, Drives and Power Systems (ELMA), 1-3. <https://doi.org/10.1109/ELMA58392.2023.10202492>
- Gutterman, A.S. (2023). Leadership Styles. *Social Science Research Network Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4560197>
- Hair, J. F., Babin, B. J., Anderson, R. E., and Black, W. C. 2019. *Multivariate data analysis* (8th ed). Cengage.
- Hallinger, P., & Kovačević, J. (2019). A bibliometric review of research on educational administration: Science mapping the literature, 1960 to 2018. *Review of Educational Research*, 89(3), 335-369. <https://doi.org/10.3102/0034654319830380>
- Harris, A., & Jones, M. (2019). Leading professional learning with impact. *School Leadership & Management*, 39(1), 1-4. <https://doi.org/10.1080/13632434.2018.1530892>
- Horilla, Tessa & Siitonen, Marko (2020). A Time to Lead: Changes in Relational Team Leadership Processes over Time. *Management Communication Quarterly*, 34 (4), 558-584. <https://doi.org/10.1177/0893318920949700>
- Hsieh, C., Chen, Y., & Li, H. (2023). Impact of school leadership on teacher professional collaboration: evidence from multilevel analysis of Taiwan TALIS 2018. *Journal of Professional Capital and Community*. <https://doi.org/10.1108/jpcc-01-2023-0002>

- Joseph, M.S., Adelowo, B.S., & Oluwadare Deji, D.O. (2024). School Principals' Support for Distributed Leadership: A Review of Transformational and Distributed Leadership Literature. *International Journal of Innovative Research in Multidisciplinary Education*. 3(5), 710-714. <https://doi.org/10.58806/ijirme.2024.v3i5n04>
- Kasmawati, Y. (2019). The importance of collaborative culture: A literature review. *Journal of Strategic Management and Business Applications*. 2(2), 203-214. <https://doi.org/10.36407/jmsab.v2i2.97>
- Kilag, O.K., Heyrosa-Malbas, M., Ibañez, D.D., Samson, G.A., & Sasan, J.M. (2023). Building Leadership Skills in Educational Leadership: A Case Study of Successful School Principals. *International Journal of Scientific Multidisciplinary Research*. 1(8), 913-926. <https://doi.org/10.55927/ijsmr.v1i8.3571>
- Klar, H. W., Huggins, K. S., Andreoli, P. M., & Buskey, F. C. (2020). *Developing rural school leaders through leadership coaching: A transformative approach. Leadership and Policy in Schools*, 19(4), 539-559. <https://doi.org/10.1080/15700763.2019.1585553>
- Knight, G. A., & Cavusgil, S. T. (2004). Innovation, organizational capabilities, and the born-global firm. *Journal of International Business Studies*, 35(2), 124-141.
- Kulophas, D., & Hallinger, P. (2019). Leading when the mouth and heart are in unison: a case study of authentic school leadership in Thailand. *International Journal of Leadership in Education*, 24, 145 - 156. <https://doi.org/10.1080/13603124.2019.1591519>
- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020). Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership & Management*, 40(1), 5-22. <https://doi.org/10.1080/13632434.2019.1596077>
- Makanjuola, Seyi Joseph, Bankole, Sunday Adelowo, Ogunbiyi, Oluwadare Deji (2024). School Principals' Support for Distributed Leadership: A Review of Transformational and Distributed Leadership Literature. *International Journal of Innovative Research in Multidisciplinary Education*. 3(5), 710-714. <https://doi.org/10.58806/ijirme.2024.v3i5n04>
- Markova, M., Taysever, G.J., & Angelov, S. (2024). A Theoretical Framework of Developing Leadership Capacity for Successful Organizational Outcomes. *Journal of Leadership in Organizations*. 6(1), 1-20. <https://doi.org/10.22146/jlo.77232>
- Momenian, L., Rahimian, H., Abbaspour, A., Farrokhi, N., & Asmaroud, F.S. (2020). Educational Creative Leadership and it's affected in development Child and Adolescent: A Review Study. *Journal of Pediatric Nursing*, 6(4), 71-84.
- Mustakim, B. (2020). *Psychological Perspectives on Decision Making in Educational Leadership*. <https://doi.org/10.15575/irsyad.v8i2.1965>
- Paletta, A. (2019). How do school leaders respond to the growing intrusiveness of accountability policies? Evidence from Italy. *Journal of Educational Administration and History*, 51, 381-401. <https://doi.org/10.1080/00220620.2019.1607266>
- Phumphakhawat Phumphongkhochasorn (2021). Leadership style for Thailand 4.0 of school administrators affecting the implementation of the educational quality assurance system

- of schools at the secondary education level within the jurisdiction of Bangkok under a new educational quality assurance framework. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*. 12(8), 2525-2532.
<https://turcomat.org/index.php/turkbilmat/article/view/3771/3232>
- Rahman, B. (2022). Principal's Leadership Style Based on Path-Goal Theory: A Literature Review. *International Journal of Current Science Research and Review*. 5(6), 1936-1941.
<https://doi.org/10.47191/ijcsrr/v5-i6-16>
- Saad Alessa, G. (2021). The dimensions of transformational leadership and its organizational effects in public universities in Saudi Arabia: A systematic review. *Frontiers in Psychology*, 12, 682092. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.682092>
- Smith, M.K., & Vass, V. (2019). Towards creative transformational leadership in higher education: Challenges and opportunities. *Proceedings of the Institute for Pedagogical Research*. 51(1), 238-284. <https://doi.org/10.2298/zipi1901238s>
- Smylie, M., Murphy, J., & Louis, K. (2020). *Stories of Caring School Leadership*. Corwin
- Specht, A., & Crowston, K. (2022). Interdisciplinary collaboration from diverse science teams can produce significant outcomes. *PLOS ONE*, 17(11): e0278043.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0278043>
- Sun, J. (2019) Characteristics, impacts and background of the transformational school leadership model. *Electronic Journal of Education*. 13(1), 146–168.
<https://doi.org/10.14244/198271993069>
- Thamarat Jangsiriwattana (2019). The Relationship Between Transformational and Transactional Leadership: Employee Perceptions of Organizational Performance And Work Engagement. *Journal of the International Academy of Case Studies*, 25(3), 1-10.
<https://www.abacademies.org/articles/The-Relationship-Between-Transformational-and-Transactional-Leadership-1532-5822-25-3-148.pdf>
- Walker, B.J., Scherry, R.J., & Gransbery, C. (2020). *Collaboration in the Schools: A Theoretical and Practical View*. Routledge.

การศึกษาปัญหาการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทย A Study on the Problems in Using Korean Adverbs of High Degree by Thai learners

ณัฐวรรณ สีนารจน์ (Natthawan Sinaroj) Email: natthawan@go.buu.ac.th ^{1*}

สุนทรี ลารุ่งเรือง (Soontaree Larprungrueng) Email: soontaree@go.buu.ac.th ²

^{1, 2} สาขาวิชาภาษาเกาหลี ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
(Korean Section, Department of Oriental Languages, Faculty of Humanities and Social Science, Burapha University)

*Corresponding Author. E-mail : natthawan@go.buu.ac.th

(Received: 28 March 2025; Revised: 22 May 2025; Accepted: 29 May 2025)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากในภาษาเกาหลีและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้คำวิเศษณ์บอกระดับมากในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทย จากการศึกษาพบว่า คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่เจ้าของภาษานิยมใช้ในปัจจุบันมีจำนวนลดลง รูปคำสั้นลง และเข้าใจง่ายกว่าในอดีต ผู้เรียนชาวไทยมีแนวโน้มใช้คำที่สอดคล้องกับการใช้ของเจ้าของภาษาทั้งในอดีตและปัจจุบัน แต่ยังใช้ในระดับจำกัดและมักใช้เพียงไม่กี่คำในการสื่อความหมาย ซึ่งอาจเป็นผลมาจากแบบเรียนภาษาเกาหลีสำหรับชาวต่างชาติ โดยจากการตรวจสอบพบว่า ยังไม่มีแบบเรียนใดที่ครอบคลุมคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันอย่างครบถ้วน อีกทั้งไม่มีการอธิบายความแตกต่างของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน และข้อจำกัดด้านไวยากรณ์ที่ชัดเจน สำหรับปัญหาในการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากของผู้เรียนชาวไทยจากการวิเคราะห์ข้อมูลคลังข้อมูลภาษาเกาหลี สามารถสรุปได้ 3 ประเด็นหลัก คือ 1) ความผิดพลาดด้านข้อจำกัดทางไวยากรณ์ 2) การใช้คำผิดความหมาย และ 3) การละคำวิเศษณ์ในบริบทที่ควรใช้ ผลการศึกษานี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการสอนภาษาเกาหลีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยควรปรับปรุงเนื้อหาแบบเรียนให้สะท้อนการใช้จริงในปัจจุบันและอธิบายความแตกต่างระหว่างคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติ

คำสำคัญ : คำวิเศษณ์บอกระดับมากในภาษาเกาหลี; การใช้ภาษาเกาหลี; ผู้เรียนชาวไทย; แบบเรียนภาษาเกาหลี

Abstract

This study examines the use of high-degree Korean adverbs and explores the challenges Thai learners face in learning them. The findings reveal that modern native Korean speakers use fewer intensifying adverbs than in the past. These adverbs are now shorter and often less frequently used. Thai learners tend to use adverbs in ways similar to native speakers, both in past and modern contexts. However, their usage is limited, often relying on a small set of common expressions. This may be influenced by Korean language textbooks for foreign learners, which often overlook widely used modern adverbs and rarely explain the subtle differences between similar terms. Based on the results, the main issues Thai learners face fall into three areas: (1)

grammatical limitations, (2) incorrect word choice, and (3) the act of leaving out adverbs where they are needed. Furthermore, this study can serve as a guideline for the development of teaching materials by including more examples from authentic contexts and providing clear explanations of the differences between near-synonymous adverbs to help learners use the language more accurately and naturally.

Keywords : Korean Adverbs of High Degree; Language usage; Thai learners; Korean language textbooks

บทนำ

คำวิเศษณ์บอกระดับในภาษาเกาหลี (정도부사) เป็นคำที่ทำหน้าที่ในการเพิ่มหรือลดระดับเพื่อขยายความหมายของคำกริยาและคำคุณศัพท์ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความชัดเจนและความละเอียดในการสื่อความหมาย คำวิเศษณ์บอกระดับในภาษาเกาหลีมีจำนวนมากและไม่มีกฎเกณฑ์ในการใช้อย่างตายตัว ผู้พูดจึงมักเลือกใช้คำวิเศษณ์เหล่านี้ตามการประเมินของตนเองว่าระดับความหมายที่ต้องการสื่อสารอยู่ในระดับมากหรือน้อยเพียงใด กล่าวคือ การประเมินระดับความหมายขึ้นอยู่กับมุมมองและความรู้สึกของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจแตกต่างกันไป อีกทั้งคำวิเศษณ์บอกระดับในภาษาเกาหลียังมีลักษณะพิเศษที่มักมีความหมายใกล้เคียงกันและสามารถใช้แทนกันได้ ในหลายบริบท แต่ถึงกระนั้นก็มีบางคำที่ไม่สามารถใช้แทนกันได้ ทำให้การเลือกใช้คำวิเศษณ์บอกระดับเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ส่งผลให้ผู้เรียนภาษาเกาหลีซึ่งเป็นชาวต่างชาติ โดยเฉพาะผู้เรียนชาวไทยประสบปัญหาในการแยกแยะและเลือกใช้คำวิเศษณ์บอกระดับอย่างมาก จากงานวิจัยของ Ladnuy Kanchana (2013) พบว่าผู้เรียนชาวไทยมองว่าการเรียนรู้คำวิเศษณ์บอกระดับในภาษาเกาหลีเป็นเรื่องยาก เนื่องจากคำวิเศษณ์กลุ่มนี้มีจำนวนมาก และมีความหมายใกล้เคียงกัน จึงทำให้เกิดความสับสนในการเลือกใช้ ส่งผลให้มีการใช้อย่างไม่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม งานวิจัยดังกล่าวใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบที่จำกัดเพียงการเลือกคำที่ถูกต้องจากตัวเลือก ซึ่งอาจจะทำให้ไม่สามารถสะท้อนพฤติกรรมการใช้จริงของผู้เรียนชาวไทยได้อย่างรอบด้าน

คำวิเศษณ์บอกระดับในภาษาเกาหลี ในภาษาไทยเรียกว่า “ประมาณวิเศษณ์”¹ เป็นคำวิเศษณ์บอกจำนวนปริมาณ คำวิเศษณ์บอกระดับมากในภาษาไทย เช่น ล้น ล้นหลาม หลาย อย่างไรก็ตาม คำวิเศษณ์บอกระดับในภาษาเกาหลีอาจมีข้อจำกัดในการใช้มากกว่าภาษาไทย

- (1) a. 그는 *많이/매우 부자이다.
เขาเป็นคนรวยมาก
- b. 비가 많이/매우 온다.
ฝนตกหนักมาก
- c. 많이/매우 놀란 표정
สีหน้าตกใจมาก
- d. 굉장히/매우/많이 웃었다.
หัวเราะมาก

1 “ประมาณวิเศษณ์” เป็นคำวิเศษณ์ประกอบบอกจำนวน แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ 1. บอกจำนวนนับ เช่น หนึ่ง สอง สาม ฯลฯ 2. บอกจำนวนปริมาณ คือ มิได้บอกชัดเจนไปเท่านั้นเท่านี้ แต่เป็นการกำหนดว่ามากหรือน้อย เช่น มาก น้อย ผอง ปวง ทั้งห้า ทั้งปวง ทั้งหมด (กำชัย ทองหล่อ, 2540; สุนันท์ อัญชลีสกุล, 2562; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

จากตัวอย่างจะเห็นว่าคำวิเศษณ์บอกระดับที่ขีดเส้นใต้ในภาษาเกาหลีมีคำว่า “매우, 많이, 굉장히” ซึ่งในภาษาไทยมีความหมายเดียว คือ “มาก” และทั้ง 3 คำสามารถใช้แทนกันได้เป็นส่วนใหญ่ ตัวอย่างข้อ (1 b. – c.) คำว่า “매우” และ “많이” สามารถใช้แทนกันได้ แต่ข้อ (1 a.) คำว่า “매우” และ “많이” ไม่สามารถใช้แทนกันได้ เนื่องจาก โดยทั่วไปคำว่า “매우” จะใช้กับคำคุณศัพท์และคำชี้ภาคแสดงการก ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้เรียนภาษาเกาหลีชาวไทยเกิดปัญหาในการเรียนรู้ได้ง่าย

นอกจากนี้คำวิเศษณ์บอกระดับยังสามารถขยายความหมายของคำได้อีกหลายชนิด นอกจากคำกริยาและคำคุณศัพท์ที่ได้กล่าวไปแล้ว คำวิเศษณ์บอกระดับยังสามารถใช้ขยายคำวิเศษณ์ด้วยกันเอง หรือแม้กระทั่งขยายคำนามบางประเภทได้อีกด้วย จากลักษณะทางไวยากรณ์และความหมายที่หลากหลายดังกล่าว ทำให้การศึกษาคำวิเศษณ์บอกระดับในภาษาเกาหลีมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเกาหลี การทำความเข้าใจในรายละเอียดของคำวิเศษณ์บอกระดับจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการเรียนรู้ภาษาเกาหลีในระดับสูง โดยในการวิจัยนี้ผู้วิจัยขอเน้นกรณีศึกษาเฉพาะคำวิเศษณ์บอกระดับมากเท่านั้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากในภาษาเกาหลี
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้คำวิเศษณ์บอกระดับมากในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวไทย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้เรียนชาวไทยมีแนวโน้มเลือกใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่แตกต่างจากเจ้าของภาษา
2. ผู้เรียนชาวไทยมีปัญหาการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมาก เนื่องจากแบบเรียนภาษาเกาหลีที่ไม่ครอบคลุมคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่เจ้าของภาษานิยมใช้
3. ผู้เรียนชาวไทยมีปัญหาการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากในเรื่องข้อจำกัดด้านไวยากรณ์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคำวิเศษณ์บอกระดับแล้วนำมาวิเคราะห์แบ่งประเภทความหมาย โดยมุ่งเน้นเฉพาะคำวิเศษณ์ที่แสดงระดับมากจากผลการวิจัยของ Seo (1991) Son (1995) และ Chun (2001)² จากนั้นนำคำวิเศษณ์ที่รวบรวมได้มาเปรียบเทียบกับคำวิเศษณ์ที่ชาวเกาหลีนิยมใช้ในปัจจุบัน โดยรวบรวมรายการคำวิเศษณ์จากงานวิจัยของ Ahh and Shin (2024) ที่ได้ทำการศึกษาคำวิเศษณ์บอกระดับของเจ้าของภาษา นำมาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากของผู้เรียนชาวไทยและที่ปรากฏในแบบเรียนภาษาเกาหลี

² รายการคำวิเศษณ์บอกระดับมากจากผลการวิจัยของ Seo (1991) Son (1995) และ Chun (2001) มีดังต่อไปนี้

Seo Sangkyu (1991)	너무, 너무나, 더더욱, 매우, 몹시, 무척, 썩, 훨씬, 아주, 가장, 극히, 그지없이, 더욱더, 더욱더
Son Namik (1995)	꽤, 무척, 몹시, 매우, 아주, 더, 한결, 한층, 일층, 더욱, 훨씬, 가장, 제일, 많이, 한껏, 잔뜩, 수없이, 무려, 되게, 끔찍하게, 크게, 무지, 무지하게, 지독하게, 완전히, 월등히, 터무니없이, 정말, 참말, 참으로, 하도, 특히, 워낙, 유독, 대단히, 굉장히, 심히, 유난히
Chun Seopson (2001)	무척, 매우, 아주, 가장, 꽤, 썩, 훨씬, 한결

โดยทั่วไปคำวิเศษณ์บอกระดับภาษาเกาหลีใช้เพื่อขยายคำกริยาและคำคุณศัพท์เป็นหลัก อย่างไรก็ตามจากการศึกษาของ Seo (2005) ยังพบว่าคำวิเศษณ์บอกระดับไม่ได้ใช้ขยายแค่คำกริยาและคำคุณศัพท์เท่านั้น แต่ยังสามารถขยายคำชี้ภาคแสดงการกร (서술격 조사) “เป็น/ คือ”³ และคำวิเศษณ์อื่นได้อีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงขอบเขตการขยายที่หลากหลายและยืดหยุ่นในการใช้คำวิเศษณ์ประเภทนี้ในภาษาเกาหลี ตัวอย่างเช่น

- (2) a. 꼭 좋아한다.
ชอบมาก
b. 꽃이 매우 예쁘다.
ดอกไม้สวยมาก
c. 이 책이 가장 새 책이오.
หนังสือเล่มนี้เป็นเล่มใหม่มากที่สุด
d. 훨씬 천천히 갔다.
ไปช้ามาก
e. 그 남자는 매우 멋쟁이다.
เขาเป็นคนที่เท่มาก

จากตัวอย่างข้อ (2 a.) จะเห็นว่าคำวิเศษณ์บอกระดับมากวางไว้หน้าคำกริยา ข้อ (2 b.) วางไว้หน้าคำคุณศัพท์ ข้อ (2 c. - d.) วางไว้หน้าคำวิเศษณ์ และข้อ (2 e.) วางไว้หน้าคำกริยาชี้เฉพาะ เพื่อบ่งบอกระดับของสภาพหรือคุณลักษณะนั้น ๆ ลักษณะทางไวยากรณ์และความหมายที่หลากหลายเช่นนี้ อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนชาวไทยเกิดความสับสนในการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากได้ ทั้งนี้ จากการศึกษาค้นคว้าของ Lee (2019) พบว่าข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุดในการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับในภาษาเกาหลีของผู้เรียนชาวต่างชาติ คือ การวางตำแหน่งในประโยคไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 36 เช่น “많이(x) 준비를 많이(v) 하고 가지만 발표 시간과 면접 시간이 되면 양손이 차갑고 말이 나오지 않습니다.” (ฉันอย่างมาก (x) เตรียมตัวอย่างมาก (v) แต่เมื่อถึงเวลารายงานและสัมภาษณ์ มือทั้งสองข้างก็เย็นและพูดไม่ออก) ในประโยคนี้ คำว่า “많이” ถูกวางไว้หน้ากรรมของประโยค ซึ่งไม่ถูกต้อง โดยตำแหน่งที่เหมาะสมควรอยู่หน้าคำกริยา ข้อผิดพลาดถัดมาคือความสับสนระหว่างคำวิเศษณ์กับคำขยายนาม โดยในบางกรณี ผู้เรียนใช้คำขยายนามในตำแหน่งที่ควรใช้คำวิเศษณ์ คิดเป็นร้อยละ 27 เช่น “한 달 동안 많이(v) / 많은(x) 경험을 했다.” (ได้ประสบการณมากมาก ในระยะเวลา 1 เดือน) ในกรณีนี้ การใช้ “많은” ซึ่งเป็นคำขยายนามจึงไม่เหมาะสม ข้อผิดพลาดที่พบมากอีกหนึ่งข้อ คือ การใช้คำผิดความหมาย คิดเป็นร้อยละ 21 เช่น “그 옷은 색깔이 너무(x) / 매우(v) 연합니다.” (เสื้อตัวนั้นสีอ่อนมาก (x) / มาก (v)) ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาการเลือกใช้คำวิเศษณ์บอกระดับที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน โดยไม่เหมาะสมตามบริบทของประโยค

³ คำว่า “เป็น/ คือ” ในภาษาเกาหลีถูกจัดประเภทโดยนักวิชาการหลายคน โดยบางคนเรียกว่า “คำกริยาชี้เฉพาะ (지정사)” ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับคำกริยาและคำคุณศัพท์ ขณะที่ในพจนานุกรมภาษาเกาหลีเรียกคำนี้ว่า “คำชี้ภาคแสดงการกร (서술격 조사)” เป็นคำที่ใช้ต่อท้ายคำนาม เพื่อทำให้สิ่งเหล่านั้นกลายเป็นภาคแสดง แม้ว่านักวิชาการจะเรียกคำกริยา “เป็น/ คือ” ต่างกัน แต่การใช้งานยังคงเหมือนกัน เช่น ฉันคือคนเกาหลี เขาเป็นนักเรียน

ระเบียบวิธีการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. หนังสือ เอกสารทางวิชาการ พจนานุกรมภาษาเกาหลีซึ่งจัดทำโดยสถาบันภาษาเกาหลีแห่งชาติ (National Institute of Korean Language, 2024)
2. คลังข้อมูลภาษาเกาหลี (Korean Learners' Corpus) ซึ่งจัดทำโดยสถาบันภาษาเกาหลีแห่งชาติ (National Institute of Korean Language, 2024) ที่รวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 ถึงปี ค.ศ. 2023 ซึ่งประกอบด้วยรายงานและการบ้านของผู้เรียนภาษาเกาหลีชาวไทย ทั้งในสาธารณรัฐเกาหลี และในต่างประเทศ รวมทั้งหมด 2,349 บท หรือประมาณ 631,902 คำ
3. แบบเรียนภาษาเกาหลีสำหรับชาวต่างชาติ ได้แก่ แบบเรียน Yonsei Korean (2009) ของ Yonsei University Korean Language Institute แบบเรียน Fun! Fun! Korean (2013) ของ Korea University Language Center และแบบเรียน Seoul Korean (2015) ของ Korean Language Education Center Seoul National University เป็นแบบเรียนที่ได้รับความนิยมอย่างมากของผู้เรียนภาษาเกาหลีชาวต่างชาติ รวมถึงผู้เรียนชาวไทยและใช้เป็นแหล่งข้อมูลวิเคราะห์แนวโน้มการเรียนรู้คำวิเศษณ์บอกระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. รวบรวมคำวิเศษณ์บอกระดับมากของเจ้าของภาษา ศึกษาคำวิเศษณ์ที่ใช้ในช่วงปี ค.ศ. 1991–2001 และเปรียบเทียบกับคำที่นิยมใช้ในปัจจุบัน
2. ค้นหาคำวิเศษณ์จากคลังข้อมูลภาษาเกาหลี ค้นหาความถี่ในการใช้คำวิเศษณ์จากคลังข้อมูลภาษาเกาหลี โดยเลือกหมวด "คำวิเศษณ์" เพื่อจำกัดประเภทของคำ และเลือกเฉพาะข้อมูลของผู้เรียนภาษาเกาหลีชาวไทย ค้นหารายการคำวิเศษณ์บอกระดับมาก
3. รวบรวมคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ปรากฏในแบบเรียนภาษาเกาหลี วิเคราะห์คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ปรากฏในแบบเรียน เพื่อศึกษาความถี่และแนวโน้มของการสอน
4. ดาวนิโพลและวิเคราะห์ข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาเกาหลี ตรวจสอบลักษณะการใช้และข้อผิดพลาดในการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากของผู้เรียนชาวไทยจากคลังข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ปัญหา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงสถิติ (Comparative Analysis)
เปรียบเทียบการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากของเจ้าของภาษาในอดีตกับปัจจุบัน และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบตาราง
2. การวิเคราะห์ความถี่ (Frequency Analysis)
วิเคราะห์ความถี่ของการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากในคลังข้อมูลของผู้เรียนชาวไทยและคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ปรากฏในแบบเรียนภาษาเกาหลีสำหรับชาวต่างชาติ

3. การวิเคราะห์แบบพรรณนา (Descriptive Analysis)

ตรวจสอบข้อผิดพลาดในการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ปรากฏในคลังข้อมูลของผู้เรียนชาวไทย โดยอธิบายลักษณะและประเภทของข้อผิดพลาดที่พบ

ผลการวิจัย

การศึกษาคำวิเศษณ์บอกระดับในภาษาเกาหลีพบว่า คำวิเศษณ์ประเภทนี้มีจำนวนมากและสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มตามความหมายพื้นฐาน 3 ระดับหลัก คือ 1) ระดับมากที่สุด 2) ระดับมาก และ 3) ระดับน้อย อีกทั้งรายการคำวิเศษณ์บอกระดับอาจแตกต่างกันไปในแต่ละแหล่งข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และจำแนกคำวิเศษณ์บอกระดับมากตามความหมายหลัก โดยอ้างอิงจากงานวิจัยของ Seo (1991) Son (1995) และ Chun (2001) และได้คัดเลือกคำวิเศษณ์บอกระดับที่มีความหมายระดับมากที่สุดและระดับมากพบว่ามีทั้งหมด 42 คำ⁴ แต่จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า ชาวเกาหลีไม่ได้ใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนิยมใช้จำนวน 25 คำ⁵ โดยพบว่ามีคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ใช้เหมือนกัน 16 คำ คิดเป็นร้อยละ 39.02 ของจำนวนคำทั้งหมด คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ไม่ปรากฏในปัจจุบันมี 26 คำ คิดเป็นร้อยละ 63.41 ของจำนวนคำทั้งหมด และมีคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่เกิดขึ้นใหม่ 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 20 ของคำที่นิยมใช้ในปัจจุบัน ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ปรากฏในอดีตและปัจจุบัน

ประเภทของคำ วิเศษณ์	รายการคำวิเศษณ์	จำนวน (คำ)	ร้อยละ
คำวิเศษณ์บอกระดับ มากที่ใช้ในอดีตและ ปัจจุบันเหมือนกัน	많이, 더, 너무, 되게, 정말, 제일, 참, 가장, 훨씬, 아주, 매우, 더욱, 무척, 꽤, 한결, 몹시	16	39.02
คำวิเศษณ์บอกระดับ มากที่ไม่ปรากฏใน ปัจจุบัน	너무나, 더더욱, 극히, 그지없이, 더욱더, 더욱더욱, 한층, 일층, 한껏, 잔뜩, 수없이, 무려, 끔찍하게, 크게, 무지, 무지하게, 지독하게, 완전히, 월등히, 터무니없이, 참말, 참으로, 하도, 특히, 워낙, 유독	26	63.41
คำวิเศษณ์ที่เกิดขึ้นใหม่	엄청, 상당히, 진짜, 유달리, 자극히	5	20 (ของคำที่นิยม ใช้ในปัจจุบัน)

⁴ คำวิเศษณ์บอกระดับในช่วงปี ค.ศ. 1995 – 2001 มีคำว่า “너무, 너무나, 더더욱, 매우, 몹시, 무척, 썩, 훨씬, 아주, 가장, 극히, 그지없이, 더욱더, 더욱더욱, 꽤, 더, 한결, 한층, 일층, 더욱, 제일, 많이, 한껏, 잔뜩, 수없이, 무려, 되게, 끔찍하게, 크게, 무지, 무지하게, 지독하게, 완전히, 월등히, 터무니없이, 정말, 참말, 참으로, 하도, 특히, 워낙, 유독”

⁵ คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ชาวเกาหลีนิยมใช้ในปัจจุบัน มีคำว่า “많이, 더, 너무, 되게, 진짜, 정말, 엄청, 제일, 굉장히, 참, 가장, 완전, 훨씬, 아주, 상당히, 매우, 더욱, 대단히, 무척, 자극히, 꽤, 유달리, 한결, 몹시, 심히”

จากตารางที่ 1 พบว่า คำวิเศษณ์บอกระดับมากในปัจจุบันมีจำนวนน้อยกว่าในอดีต จากการสังเกตผลการวิจัย พบว่า คำที่มีโครงสร้างซ้ำซ้อนในอดีตถูกปรับลดรูปให้สั้นลงในปัจจุบัน เช่น คำว่า “더욱더” “더욱더욱” ในปัจจุบันใช้แค่คำว่า “더욱” หรือคำว่า “너무나” ในปัจจุบันใช้แค่คำว่า “너무” อีกทั้งพบว่ามีคำที่เกิดขึ้นใหม่ที่ไม่เคยใช้ในอดีต คำเหล่านี้มักเป็นคำที่ฟังดูเป็นธรรมชาติมากขึ้นและใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความถี่ของการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากของผู้เรียนภาษาเกาหลีชาวไทย โดยรวบรวมข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาเกาหลี พบว่า ผู้เรียนชาวไทยใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมาก จำนวน 52 คำ จากคำวิเศษณ์ทั้งหมด 861 คำ โดยคำวิเศษณ์ที่มีการใช้มากที่สุดคือคำว่า “많이”

ตารางที่ 2 แสดงรายการคำวิเศษณ์บอกระดับมากของผู้เรียนชาวไทยในคลังข้อมูลภาษาเกาหลี

ลำดับ	คำวิเศษณ์บอกระดับมาก	จำนวน (ครั้ง)	ค่าร้อยละ	ลำดับ	คำวิเศษณ์บอกระดับมาก	จำนวน (ครั้ง)	ค่าร้อยละ
1	많이	1,505	33.13	27	하도	4	0.09
2	너무	833	18.34	28	참으로	3	0.07
3	더	672	14.79	29	더욱더	3	0.07
4	가장	320	7.04	30	극히	3	0.07
5	아주	311	6.85	31	잔뜩	3	0.07
6	정말	268	5.90	32	심히	3	0.07
7	진짜	115	2.53	33	한결	3	0.07
8	제일	107	2.36	34	참말	2	0.04
9	특히	84	1.85	35	끔찍하게	2	0.04
10	매우	60	1.32	36	워낙	2	0.04
11	대단히	35	0.77	37	완전	2	0.04
12	무지	26	0.57	38	유달리	2	0.04
13	무척	24	0.53	39	월등히	1	0.02
14	완전히	23	0.51	40	한층	1	0.02
15	꽤	17	0.37	41	더욱더욱	1	0.02
16	몹시	16	0.35	42	일층	1	0.02
17	한껏	13	0.29	43	터무니없이	1	0.02
18	되게	12	0.26	44	무지하게	1	0.02
19	참	11	0.24	45	지독하게	1	0.02
20	자극히	9	0.20	46	꽤	1	0.02
21	더욱	8	0.18	47	수없이	1	0.02
22	굉장히	7	0.15	48	크게	1	0.02
23	유난히	6	0.13	49	그지없이	1	0.02

ลำดับ	คำวิเศษณ์บอก ระดับมาก	จำนวน (ครั้ง)	ค่าร้อยละ	ลำดับ	คำวิเศษณ์บอก ระดับมาก	จำนวน (ครั้ง)	ค่าร้อยละ
24	씩	6	0.13	50	너무나	1	0.02
25	무려	5	0.11	51	더더욱	1	0.02
26	유독	4	0.09	52	더더욱더욱	1	0.02
รวม						4,544	100

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าผู้เรียนชาวไทยใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมาก จำนวน 4,544 ครั้ง คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่มีการใช้มากที่สุดคือ คำว่า “많이” ใช้ 1,505 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.13 ของการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากทั้งหมด รองลงมาคือ “너무” ใช้ 833 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 18.34 “더” ใช้ 672 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.79 “가장” ใช้ 320 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.04 “아주” ใช้ 311 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.85 และ “정말” ใช้ 268 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.90 รวม 6 คำนี้คิดเป็นร้อยละ 86 ของการใช้ทั้งหมด ซึ่งสะท้อนว่าผู้เรียนชาวไทยใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากเพียงไม่กี่คำอย่างหนาแน่น ในทางตรงกันข้าม คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ใช้น้อยกว่า 10 ครั้ง มีมากถึง 33 คำ คิดเป็น ร้อยละ 63.46 ของรายการคำทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมความถี่ในการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากของผู้เรียนภาษาเกาหลีชาวไทยจากคลังข้อมูลภาษาเกาหลี โดยใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่นิยมใช้ในปัจจุบันจำนวน 25 คำเป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ ซึ่งมีผลสรุปดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากของผู้เรียนชาวไทยและเจ้าของภาษา

ประเภทของคำ วิเศษณ์	รายการคำวิเศษณ์	จำนวน (คำ)	ร้อยละ
คำวิเศษณ์บอกระดับ มากที่เจ้าของภาษาใช้ ในปัจจุบันและผู้เรียน ชาวไทยใช้เหมือนกัน	많이, 너무, 더, 가장, 아주, 정말, 진짜, 제일, 매우, 대단히, 무척, 완전, 몹시, 되게, 참, 자극히, 굉장히, 더욱, 심히, 유달리, 한결, 퍽	22	88
คำวิเศษณ์บอกระดับ มากที่ผู้เรียนชาวไทยใช้ เปรียบเทียบกับคำที่ใช้ ในอดีต	너무, 너무나, 더더욱, 매우, 몹시, 무척, 씩, 아주, 가장, 극히, 그지없이, 더욱더, 더욱더욱, 퍽, 더, 한결, 한층, 일층, 더욱, 제일, 많이, 한껏, 잔뜩, 수없이, 무려, 되게, 굉장하게, 크게, 무지, 무지하게, 지독하게, 완전히, 월등히, 터무니없이, 정말, 참말, 참으로, 하도, 특히, 워낙, 유독	40	97.56
คำวิเศษณ์บอกระดับ มากที่ผู้เรียนชาวไทยใช้ เปรียบเทียบกับคำ วิเศษณ์ที่เกิดขึ้นใหม่	진짜, 자극히, 유달리	3	60

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 3 พบว่า ผู้เรียนชาวไทยใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่เจ้าของภาษานิยมใช้ในปัจจุบันตรงกันจำนวน 22 คำ จากทั้งหมด 25 คำ คิดเป็นร้อยละ 88 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความใกล้เคียงในการเลือกใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากในภาษาพูดและเขียนร่วมสมัยของเจ้าของภาษา อย่างไรก็ตาม ในจำนวนคำทั้ง 22 คำดังกล่าว มี 8 คำที่ผู้เรียนชาวไทยใช้ไม่ถึง 10 ครั้ง ได้แก่ “자극히, 더욱, 굉장히, 심히, 한결, 완전, 유달리, 퍽” หากตัดคำเหล่านี้ออก จะเหลือคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ใช้ตรงกับเจ้าของภาษาเพียง 14 คำ หรือคิดเป็นร้อยละ 56 เท่านั้น ในทำนองเดียวกัน ผู้เรียนชาวไทยใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่เกิดขึ้นใหม่จำนวน 3 คำ จากทั้งหมด 5 คำ แต่ในจำนวนนั้นมีถึง 2 คำที่ใช้ไม่ถึง 10 ครั้ง นั่นหมายถึง ผู้เรียนชาวไทยใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ตรงกับคำใหม่ของเจ้าของภาษาเพียง 1 คำจาก 5 คำ หรือ ซึ่งบ่งชี้ว่าคำเหล่านี้แม้จะเป็นที่รู้จัก แต่ยังไม่ค่อยถูกใช้แพร่หลายในกลุ่มผู้เรียนชาวไทย นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ผู้เรียนชาวไทยใช้กับคำที่เคยเป็นที่นิยมในอดีตของเจ้าของภาษา พบว่า ผู้เรียนใช้ตรงกันถึง 40 คำ จากทั้งหมด 41 คำ คิดเป็นร้อยละ 97.56 และหากตัดคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ผู้เรียนชาวไทยใช้ไม่ถึง 10 ครั้งออก จะเหลือคำวิเศษณ์ที่ใช้ในอดีตจริง 13 คำ คิดเป็นร้อยละ 32.5

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมความถี่ในการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ปรากฏอยู่ในหนังสือแบบเรียนภาษาเกาหลีสำหรับชาวต่างชาติ รวมถึงผู้เรียนชาวไทย มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ปรากฏในแบบเรียนภาษาเกาหลี

แบบเรียน Yonsei Korean (2009)	แบบเรียน Fun! Fun! Korean (2013)	แบบเรียน Seoul Korean (2015)
아주, 더, 참, 무척, 너무, 매우, 제일, 훨씬, 몹시, 가장	많이, 정말, 너무, 가장, 훨씬, 매우, 더욱, 제일, 아주	더, 아주, 참, 가장, 제일, 너무, 무척, 더욱, 몹시, 하도, 꽤, 아주

จากตารางที่ 4 พบว่า แบบเรียนภาษาเกาหลีของแต่ละสถาบันมีรายการคำวิเศษณ์ที่หลากหลายและแตกต่างกัน แบบเรียน Seoul Korean (2015) ปรากฏคำวิเศษณ์มากที่สุด จำนวน 12 คำ รองลงมาคือ แบบเรียน Yonsei Korean (2009) จำนวน 10 คำ และ Fun! Fun! Korean (2013) จำนวน 9 คำ ตามลำดับ อีกประเด็นที่น่าสนใจก็คือ คำวิเศษณ์ที่ปรากฏในแบบเรียน Yonsei Korean (2009) มีคำที่นิยมใช้ในปัจจุบันมากที่สุด เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำรายการคำที่ปรากฏในแบบเรียนของมหาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่งมาเปรียบเทียบกับคำวิเศษณ์ที่นิยมใช้ในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบคำวิเศษณ์ที่นิยมใช้ในปัจจุบันกับคำที่ปรากฏในแบบเรียนของแต่ละมหาวิทยาลัย

แบบเรียน	คำที่นิยมใช้ในปัจจุบันที่ปรากฏ	จำนวน(คำ)	ร้อยละ
Yonsei Korean (2009)	아주, 더, 참, 무척, 너무, 매우, 제일, 훨씬, 몹시, 가장	10	40
Seoul Korean (2015)	더, 아주, 참, 가장, 제일, 너무, 무척, 더욱, 몹시	9	36
Fun! Fun! Korean (2013)	많이, 정말, 너무, 가장, 훨씬, 매우, 더욱, 제일, 아주	9	36

จากตารางที่ 5 พบว่า คำวิเศษณ์บอกระดับมากของ Yonsei Korean (2009) มีคำวิเศษณ์ที่ตรงกับรายการคำที่นิยมใช้ในปัจจุบันมากที่สุด รองลงมาคือ Seoul Korean (2015) และ Fun! Fun! Korean (2013) มีคำที่ตรงกัน 9 คำเท่ากัน โดยรวมแล้วไม่มีมหาวิทยาลัยใดที่ใช้คำวิเศษณ์ที่นิยมใช้ในปัจจุบันได้ครบทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบว่า แบบเรียนภาษาเกาหลีทั้ง 3 แห่ง ไม่อธิบายความแตกต่างของความหมายของคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ใกล้เคียงกัน และข้อจำกัดด้านไวยากรณ์ที่ชัดเจน

การดาวน์โหลดข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาเกาหลีเพื่อตรวจสอบลักษณะการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากของผู้เรียนชาวไทย พบว่า ผู้เรียนชาวไทยมีปัญหาทั้งในด้านการใช้คำผิดความหมายและการละเว้นการใช้คำที่ควรใช้ ตัวอย่างเช่น

(3)

- a. 비가 매우(x) / 많이(v) 내릴 때 아무것도 그 물은 막을 수 없어서 홍수가 크게 생겼다.

เมื่อฝนตกลงมามาก(x) / มาก(v) จึงเกิดน้ำท่วมใหญ่เพราะไม่มีอะไรกั้นน้ำได้

- b. 무료 요금 때문에 사람들이 아주(x) / 자주(v) 간다.

เพราะไม่มีค่าบริการผู้คนจึงไป มาก(x) / บ่อย(v)

- c. 그리고 새로 식당도 계속 생겨서 너무(x) / 아주(v) 다양하다.

และมีร้านอาหารเปิดใหม่เรื่อยๆ จึงมีความหลากหลาย มาก(x) / มาก(v)

- d. 큰 백화점이 아니지만 물건이 너무(x) / 아주(v) 많아서 쇼핑하기 편하다.

ไม่ใช่ห้างใหญ่ แต่ของเยอะมาก(x) / มาก(v) ทำให้สะดวกต่อการช้อปปิ้ง

(4)

- a. 시험이 더(เพิ่ม) 너무 어렵다는 것 알기 때문에

เพราะรู้ว่าการสอบยากมากกว่า

- b. 별것 없이 보여도 무엇보다 더(เพิ่ม) 가족들이랑 같이 살 수 있다.

แม้จะดูไม่พิเศษอะไร แต่เหนือสิ่งอื่นใดสามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวได้มากกว่า

- c. 물론 제일(เพิ่ม) 마음에 안 드는 것도

แน่นอนว่ายังมีสิ่งที่ไม่ชอบที่สุดด้วย

จากตัวอย่าง คำว่า “매우” ในข้อ (3 a.) ไม่สามารถใช้ได้ โดยทั่วไปคำว่า “매우” จะใช้กับคำคุณศัพท์มากกว่าคำกริยา เป็นเรื่องข้อจำกัดในด้านไวยากรณ์ของการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากในภาษาเกาหลี ข้อ (3 b. – d.) เกิดจากข้อผิดพลาดในการใช้คำผิดความหมาย ข้อ (3 b.) ต้องใช้คำว่า “자주” เป็นคำที่เหมาะสมในที่นี้ เพราะแสดงความถี่ของการกระทำ และข้อ (3 c. – d.) ใช้คำที่มีความหมายว่า “มาก” เหมือนกัน แต่ตามพจนานุกรมภาษาเกาหลี (National Institute of Korean Language, 2024) คำว่า “너무” มีความหมายว่า “เกินขอบเขตหรือระดับที่กำหนดไว้” โดยสื่อถึงความหมายในเชิงว่า “เกินระดับมาตรฐานจนส่งผลในทางลบ” แตกต่างกับคำว่า “아주” มีความหมายว่า “ในระดับที่ล้ำเกินหรือเกินเลยจากระดับปกติ” ดังนั้น เมื่อเทียบกับคำวิเศษณ์อื่นที่มีความหมายคล้ายกัน แบบเรียนภาษาเกาหลีจึงควรอธิบายความแตกต่างของคำวิเศษณ์บอกระดับที่มีความหมายคล้ายคลึงกันอย่างชัดเจน ส่วนตัวอย่างข้อ (4 a. – c.) เกิดจากข้อผิดพลาดในการละคำในบริบทที่ควรใช้ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนชาวไทยไม่ได้ใช้คำวิเศษณ์บอกระดับ “มาก” ในบริบทที่ควรใช้ เพื่อให้ความหมายของประโยคสมบูรณ์

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่เจ้าของภาษานิยมใช้ในปัจจุบันมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับในอดีต ซึ่งอาจเป็นผลมาจากแนวโน้มของภาษาเกาหลีที่มีการปรับลดรูปคำให้สั้นลงและใช้งานได้ง่ายขึ้น คำที่มีโครงสร้างซับซ้อนในอดีตจึงถูกแทนที่ด้วยคำที่กระชับและเข้าใจง่ายกว่า

สำหรับการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากของผู้เรียนชาวไทย จากคลังข้อมูลภาษาเกาหลีพบว่า ผู้เรียนชาวไทยใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ตรงกับคำที่เจ้าของภาษานิยมใช้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน แต่ยังใช้ในระดับจำกัด กล่าวคือ คำวิเศษณ์บอกระดับมากที่ใช้มีความถี่ต่ำ และมีแนวโน้มที่จะใช้เพียงไม่กี่คำในการสื่อความหมาย ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากแบบเรียนภาษาเกาหลีสำหรับชาวต่างชาติ โดยจากการตรวจสอบแบบเรียนภาษาเกาหลีสำหรับชาวต่างชาติที่จัดทำโดยสถาบันการศึกษาชั้นนำของสาธารณรัฐเกาหลีทั้งสามแห่ง พบว่า ยังไม่มีแบบเรียนใดที่ครอบคลุมคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันอย่างครบถ้วน อีกทั้งยังพบว่าแบบเรียนเหล่านี้ไม่ได้อธิบายความแตกต่างทางความหมายระหว่างคำวิเศษณ์บอกระดับมากที่มีความหมายใกล้เคียงกัน และข้อจำกัดด้านไวยากรณ์ที่ชัดเจน

สำหรับปัญหาการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับของผู้เรียนชาวไทย เกิดจากการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับผิดพลาดสรุปเป็นประเด็นหลักดังนี้ 1) ข้อจำกัดในด้านไวยากรณ์ 2) การใช้คำผิดความหมาย และ 3) การละคำวิเศษณ์ในบริบทที่ควรใช้ จากข้อมูลการวิจัยนี้สามารถนำไปพัฒนาแนวทางการสอนภาษาเกาหลีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยควรปรับปรุงเนื้อหาแบบเรียนให้สะท้อนแนวโน้มการใช้คำในปัจจุบัน เพิ่มตัวอย่างการใช้คำในบริบทจริง อ้างอิงจากแหล่งข้อมูลที่ทันสมัย และอธิบายความแตกต่างด้านความหมายของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ข้อจำกัดด้านไวยากรณ์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างเป็นธรรมชาติและถูกต้องมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ควรพัฒนาแนวทางการสอนภาษาเกาหลีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยปรับปรุงเนื้อหาแบบเรียนให้สะท้อนแนวโน้มการใช้คำในปัจจุบัน เพิ่มตัวอย่างการใช้คำในบริบทจริงจากแหล่งข้อมูลที่ทันสมัย พร้อมทั้งอธิบายความแตกต่างด้านความหมายของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน รวมถึงข้อจำกัดด้านไวยากรณ์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านการจัดหาแบบเรียนภาษาเกาหลีสำหรับชาวต่างชาติในเวอร์ชันที่ทันสมัย ส่งผลให้การวิเคราะห์อาจไม่ครอบคลุมเนื้อหาปัจจุบัน แต่ก็ทำให้พอมองเห็นแนวทางในการเรียนคำวิเศษณ์บอกระดับในภาษาเกาหลีได้ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจัดหาแบบเรียนฉบับล่าสุดเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น หรือสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ นอกจากนี้ควรแยกการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้คำวิเศษณ์บอกระดับมากตามระดับความรู้ของผู้เรียน และควรพิจารณาความแตกต่างระหว่างการใช้ในภาษาเขียนและภาษาพูดซึ่งอาจส่งผลต่อความคลาดเคลื่อนในการใช้คำวิเศษณ์ของผู้เรียนชาวไทย

เอกสารอ้างอิง

- กำชัย ทองหล่อ. (2540). *หลักภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 10). รวมสานส์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สกสศ.ลาดพร้าว.
- สุนันท์ อัญชลีกุล. (2562). *ระบบคำภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Ahh Yurishin & Shin Woo-Bong. (2024). A Study on Usage Patterns of Degree Adverb by Korean Language Learners. *Korean language & literature*, 87, 361-389.
<http://doi.org/10.23016/klj.2024.87.361>
- Chun Seopson. (2001). A Study on the Meaning and Function of Degree Adverbs in Korean. *Korean Semantics*, 9, 97-130.
- Korea University Language Center. (2013). *Fun! Fun! Korean 1*. Kyobo Press.
- Korea University Language Center. (2013). *Fun! Fun! Korean 2*. Kyobo Press.
- Korea University Language Center. (2013). *Fun! Fun! Korean 3*. Kyobo Press.
- Korea University Language Center. (2013). *Fun! Fun! Korean 4*. Kyobo Press.
- Korean Language Education Center Seoul National University. (2015). *Seoul Korean 1A*. Moonjinmedia.
- Korean Language Education Center Seoul National University. (2015). *Seoul Korean 1B*. Moonjinmedia.
- Korean Language Education Center Seoul National University. (2015). *Seoul Korean 2A*. Moonjinmedia.
- Korean Language Education Center Seoul National University. (2015). *Seoul Korean 2B*. Moonjinmedia.
- Korean Language Education Center Seoul National University. (2015). *Seoul Korean 3A*. Moonjinmedia.
- Korean Language Education Center Seoul National University. (2015). *Seoul Korean 3B*. Moonjinmedia.
- Korean Language Education Center Seoul National University. (2015). *Seoul Korean 4A*. Moonjinmedia.
- Korean Language Education Center Seoul National University. (2015). *Seoul Korean 4B*. Moonjinmedia.
- Ladnuy Kanchana. (2013). *A Study on Teaching Method of Korean Adverb of Degree's Synonyms for Thai Learners* [Master Thesis, Sookmyung Women's University]. National Assembly Library. <https://dcollection.sookmyung.ac.kr/jsp/common/DcLoOrgPer.jsp?sltItemId=000000054665>
- Lee Yunseo. (2019). Education Plans for Adverbs of Degree based on the Analysis of Their Use Patterns among Korean Learners: Error patterns in writings. *The Association For Korean Linguistics*, 82, 95-121. <http://dx.doi.org/10.20405/kl.2019.02.82.95>
- National Institute of Korean Language. (2024, January 5). *표준국어대사전*.
<https://stdict.korean.go.kr/main/main.do>
- National Institute of Korean Language. (2024, January 5). *한국어 학습자 말뭉치 나눔터*.
<https://kcorpus.korean.go.kr/>
- Seo Jungsoo. (2005). *Korean adverbials*. Seoul National University Press.
- Seo Sangkyu. (1991). A Historical Linguistic Review and Classification of Degree Adverbs. *Journal of the Yonsei Language and Literature*, 23, 219-266.

Son Namik. (1995). *A study of Adverb in Korean*. Pagijong Press.

Yonsei University Korean Language Institute. (2009). *Yonsei Korean 1-1*. Yonsei University Press.

Yonsei University Korean Language Institute. (2009). *Yonsei Korean 1-2*. Yonsei University Press.

Yonsei University Korean Language Institute. (2009). *Yonsei Korean 2-1*. Yonsei University Press.

Yonsei University Korean Language Institute. (2009). *Yonsei Korean 2-2*. Yonsei University Press.

Yonsei University Korean Language Institute. (2009). *Yonsei Korean 3-1*. Yonsei University Press.

Yonsei University Korean Language Institute. (2009). *Yonsei Korean 3-2*. Yonsei University Press.

Yonsei University Korean Language Institute. (2009). *Yonsei Korean 4-1*. Yonsei University Press.

Yonsei University Korean Language Institute. (2009). *Yonsei Korean 4-2*. Yonsei University Press.

การพัฒนาชุดการสอนการเขียนย่อความ ประกอบการจัดการเรียนรู้
แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
Development of a Summary Writing Instructional Package Using CIRC
Cooperative Learning Technique for Mathayom Suksa 3 Students

วชิรวิชัย ทินบุตร (Wachirawit Thinnabut) Email: 65010184011@msu.ac.th ^{1*}

โสภี อุ่นทะยา (Sopee Unthaya) Email: d.sopee@yahoo.com ²

^{1,2} สาขาวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(Teaching Thai Language and Literature , Faculty of Humanities and Social, Mahasarakham University)

*Corresponding Author. Email: 65010184011@msu.ac.th

(Received: 27 March 2025; Revised: 22 May 2025; Accepted: 29 May 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อพัฒนาชุดการสอนการเขียนย่อความ ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการเขียนย่อความโดยใช้ชุดการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC จำนวน 4 ชุด แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนย่อความ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 79.5/80.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ 2) ดัชนีประสิทธิผลการเขียนย่อความ โดยใช้ชุดการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.6040 หรือคิดเป็นร้อยละ 60.40 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.83, S.D. = 0.21)

คำสำคัญ : ชุดการสอน ; การเขียนย่อความ ; การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC

Abstract

This research aimed to: 1) develop an instructional package for summary writing using CIRC cooperative learning technique for Mathayom Suksa 3 Students to meet the standard efficiency criterion of 75/75; 2) determine the effectiveness index of summary writing using the instructional package with the CIRC cooperative learning technique students; and 3) examine Mathayom Suksa 3 students' satisfaction with the summary writing instructional package using

CIRC cooperative learning technique. The research instruments consisted of four sets of summary writing instructional packages incorporating CIRC cooperative learning technique, a summary writing ability test, and a student satisfaction questionnaire. The statistical analyses employed included percentage, mean, standard deviation, efficiency (E_1/E_2), and effectiveness index (E.I.).

The findings revealed that: 1) the summary writing instructional package using CIRC cooperative learning technique achieved an efficiency of 79.5/80.66, exceeding the established criterion of 75/75; 2) the effectiveness index of summary writing using the instructional package with CIRC cooperative learning technique was 0.6040 or 60.40%; and 3) students reported the highest level of satisfaction toward the summary writing instructional package using CIRC cooperative learning technique ($\bar{X}$ = 4.83, S.D. = 0.21).

Keywords : Instructional Package ; Summary Writing ; CIRC Cooperative Learning Technique

บทนำ

ปีการศึกษา 2564 สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพนธ์ (O-NET) วิชาภาษาไทย รูปแบบข้อสอบอัตนัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นปีแรก เพื่อเป็นการพัฒนาต่อเนื่องจากการทดสอบวิชาภาษาไทย รูปแบบข้อสอบอัตนัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทยในระดับสูงขึ้น โดยได้ดำเนินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพนธ์ (O-NET) รูปแบบข้อสอบอัตนัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เน้นวัดมาตรฐาน ท.2.1 ที่ระบุให้นักเรียนสามารถใช้กระบวนการ การเขียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพนธ์ (O-NET) วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2565 ปรากฏว่าโรงเรียนท่าโพธิ์ผักรักษาวิทยา อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีผลคะแนนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการของโรงเรียนจากการวิเคราะห์ข้อสังเกตตามสภาพปัญหาดังกล่าวเห็นว่า คะแนนที่ต้องปรับปรุงและได้รับการพัฒนามากที่สุดได้แก่ ท.2.1 ม.3/4 เขียนย่อความ ซึ่งการเขียนย่อความเป็นการจับใจความสำคัญของเรื่องที่ได้จากการฟังหรือการอ่านแล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ให้สั้นลงแต่คงความหมายของเรื่องเดิม

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารด้วยวิธีการเขียนให้บรรลุตามเป้าหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับภัทราวรรณ ประกอบเสริม (2565) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาการเขียนย่อความของนักเรียนไว้ว่า เขียนไม่เป็นไปตามหลักการย่อความที่ถูกต้อง มีการนำใจความสำคัญมาปรับแต่งบางคำให้ต่างไปจากเนื้อความของบทอ่านจนทำให้ผิดความหมายจากบทอ่าน อีกทั้งไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจำแนกใจความหลักและใจความรองของเรื่องที่ได้ครบถ้วน จากสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน พบประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ คือ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับชั้นเรียนที่มีผู้เรียนแตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความสามารถการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC เป็นเทคนิคที่ออกแบบขึ้นเพื่อใช้สอน การอ่าน และการเขียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะได้เรียนเป็นกลุ่มที่ละความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้ นักเรียนได้ช่วยเหลือกันในห้อง ซึ่งกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการอ่านเป็นกลุ่ม โดยใช้กิจกรรมซักถาม การสนทนา การอ่านออกเสียง การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง และการทดสอบความเข้าใจเนื้อเรื่อง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านและการเขียนสูงขึ้น นักเรียนได้เรียนรู้

ทั้งการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล มีการให้แรงเสริมเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน รวมทั้งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจนทำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียน

นอกจากการศึกษากิจการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC แล้ว สื่อการเรียนการสอนก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาความสามารถการเขียนย่อความของนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุผลตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เป็นแนวทางการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียนยิ่งขึ้น

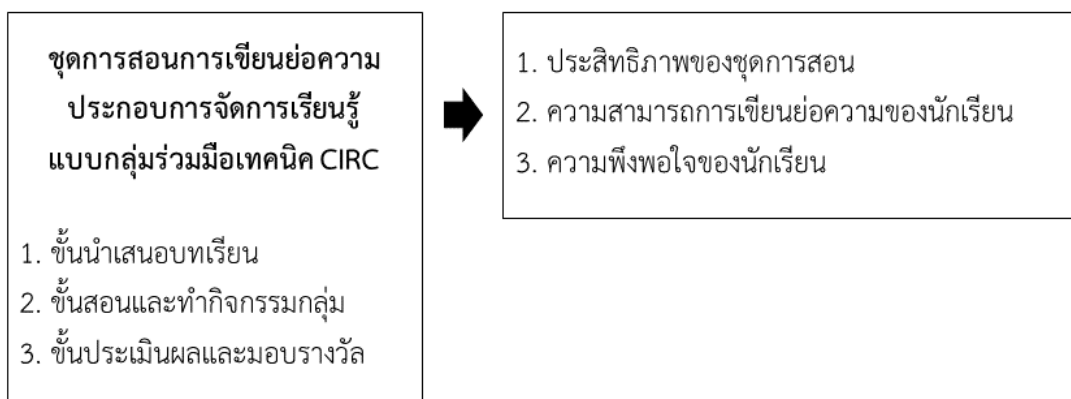
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการเขียนย่อความโดยใช้ชุดการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC

สมมติฐานในการวิจัย

1. ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. นักเรียนที่เรียนการเขียนย่อความโดยใช้ชุดการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC มีค่าดัชนีประสิทธิผลการเขียนย่อความมากกว่าร้อยละ 50
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC อยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ระเบียบวิธีการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าโพธิ์ผักก้ามวิทยา อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2567 ซึ่งมีระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน รวม 40 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าโพธิ์ผักก้ามวิทยา อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2567 จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะได้ดำเนินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทย รูปแบบปรนัยและอัตนัย โดยข้อสอบรูปแบบอัตนัย เน้นวัดมาตรฐาน ท.2.1 ที่ระบุให้นักเรียนสามารถใช้กระบวนการเขียน ตัวชี้วัดที่ ท.2.1 ม.3/4 เขียนย่อความ ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการเก็บข้อมูล เพื่อให้นักเรียนสามารถต่อยอดไปใช้ในการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยได้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ชุดการสอนการเขียนย่อความ ประกอบจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 ชุด ได้แก่

- ชุดการสอนที่ 1 การเขียนย่อความจากนิทานพื้นบ้าน
- ชุดการสอนที่ 2 การเขียนย่อความจากบทความ
- ชุดการสอนที่ 3 การเขียนย่อความจากหนังสือราชการ
- ชุดการสอนที่ 4 การเขียนย่อความจากพระบรมราโชวาท

2. แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนย่อความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ ใช้วัดก่อนเรียนและหลังเรียนซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อชุดการสอนการเขียนย่อความ ประกอบจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม ตรวจสอบและหาคุณภาพของชุดการสอน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ มีคุณสมบัติสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ประกอบด้วย ด้านภาษาไทย 2 ท่าน ด้านการวัดและประเมินผล 2 ท่าน และด้านหลักสูตรและการสอน 1 ท่าน ผลการประเมินชุดการสอนจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12 แสดงว่าชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนย่อความก่อนเรียนรายบุคคล โดยใช้เป็นแบบทดสอบอัตโนมัติ จำนวน 4 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและบันทึกคะแนนเก็บไว้เปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบหลังเรียน โดยแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนย่อความ มีเนื้อหาตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนย่อความ จำนวน 4 ข้อ

ข้อสอบข้อที่	จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบ
ข้อสอบข้อที่ 1	นักเรียนสามารถเขียนย่อความจากนิทานได้	บทอ่านจากนิทาน เรื่อง ปู่ปะหลาน
ข้อสอบข้อที่ 2	นักเรียนสามารถเขียนย่อความจากบทความได้	บทอ่านจากบทความ เรื่อง กินปลาอะไรดีที่สุด
ข้อสอบข้อที่ 3	นักเรียนสามารถเขียนย่อความจากหนังสือราชการได้	บทอ่านจากหนังสือราชการ
ข้อสอบข้อที่ 4	นักเรียนสามารถเขียนย่อความจากพระบรมราโชวาทได้	บทอ่านจากพระบรมราโชวาท

2. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดย 3 กลุ่มแรก มีจำนวนสมาชิก 4 คน และกลุ่มที่ 4 มีจำนวนสมาชิก 3 คน ประกอบด้วย นักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ซึ่งเกณฑ์ในการคัดนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ผู้วิจัยกำหนดจากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนย่อความก่อนเรียน รายบุคคล จากนั้นให้นักเรียนตั้งชื่อกลุ่มด้วยชื่อของวรรณคดีไทย แล้วเลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนการเขียนย่อความ ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC ดังนี้

3.1 ครูบอกเกณฑ์และรางวัลของกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ

3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมตามชุดการสอนทั้ง 4 ชุด โดยนักเรียนต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ ซึ่งเนื้อหาของชุดการสอนในแต่ละชุด มีดังนี้

ตารางที่ 2 เนื้อหาชุดการสอนการเขียนย่อความ จำนวน 4 ชุด

ชุดการสอนที่	เรื่องที่อ่าน	จำนวนชั่วโมง
ชุดการสอนที่ 1	การเขียนย่อความจากนิทานพื้นบ้าน - เรื่องที่ 1 นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ เรื่อง ตำนานเมืองลับแล - เรื่องที่ 2 นิทานพื้นบ้านภาคใต้ เรื่อง กล้วยสองปลี	4
ชุดการสอนที่ 2	การเขียนย่อความจากบทความ - เรื่องที่ 1 บทความ เรื่อง น้ำแร่กับน้ำเปล่า : เราควรเลือกอะไร - เรื่องที่ 2 บทความ เรื่อง ผักสดหรือผักสุก	4
ชุดการสอนที่ 3	การเขียนย่อความจากหนังสือราชการ - เรื่องที่ 1 ย่อความจากหนังสือขอความอนุเคราะห์ - เรื่องที่ 2 ย่อความจากหนังสือคำสั่ง	4

ตารางที่ 2 เนื้อหาชุดการสอนการเขียนย่อความ จำนวน 4 ชุด (ต่อ)

ชุดการสอนที่	เรื่องที่อ่าน	จำนวนชั่วโมง
ชุดการสอนที่ 4	การเขียนย่อความจากพระบรมราโชวาท - ย่อความจากพระบรมราโชวาท ครั้งที่ 1 - ย่อความจากพระบรมราโชวาท ครั้งที่ 2	4

3.3 นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละชุดการสอน จากนั้นนำคะแนนของแต่ละคนที่ได้จากการสอบมารวมกันภายในกลุ่ม แล้วหาค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม เพื่อให้เลขานุการกลุ่มบันทึกผลคะแนนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูยกย่องชมเชยนักเรียนกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ โดยอาจให้รางวัลเป็นสมุด ดินสอ เครื่องเขียน ตามความเหมาะสม

4. ทำแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนย่อความหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนย่อความฉบับเดิมที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียน แล้วบันทึกเป็นคะแนนหลังเรียน

5. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนหลังเรียนที่มีต่อชุดการสอนด้วยแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลการเขียนย่อความโดยใช้ชุดการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลได้ดังนี้

1. ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 79.5/80.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

- 1.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ที่ได้จากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน
ของแต่ละชุดการสอน

ชุดการสอน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ชุดการสอนที่ 1 ย่อความจากนิทาน	15	30	21.46	1.45	71.55
ชุดการสอนที่ 2 ย่อความจากบทความ	15	30	24.4	1.12	81.55
ชุดการสอนที่ 3 ย่อความจากหนังสือราชการ	15	30	27.46	1.59	91.55
ชุดการสอนที่ 4 ย่อความจากพระบรมราโชวาท	15	30	24.06	1.57	80.22
รวม	15	120	95.4	5.30	79.5

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ของชุดการสอน การเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยของชุดการสอนทั้ง 4 ชุด มีค่ารวม 95.4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.5 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่ตั้งไว้

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจจากตารางที่ 3 คือ คะแนนเฉลี่ยของชุดการสอนชุดที่ 3 การย่อความจากหนังสือราชการ มีคะแนนสูงถึง 27.46 คิดเป็นร้อยละ 91.55 ซึ่งสูงกว่าคะแนนของชุดการสอนชุดอื่นมาก เนื่องจากหนังสือราชการมีรูปแบบที่มีข้อความสั้น กระชับ และชัดเจน เนื้อหาในหนังสือราชการส่วนมากมักคล้ายคลึงกัน แต่จะมีการปรับเปลี่ยนเพียง หัวข้อ วัน เวลา และสถานที่ ทำให้เมื่อนักเรียนอ่านจะสามารถทำความเข้าใจและจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้ง่ายกว่าชุดการสอนอื่น ๆ

1.2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสามารถในการเขียนย่อความ หลังเรียนด้วยชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC (E_2)

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
หลังเรียน	15	40	32.26	3.57	80.66

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) ของชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมความสามารถในการเขียนย่อความหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.57 คิดเป็นร้อยละ 80.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่ตั้งไว้ หากเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ของชุดการสอนทั้ง 4 ชุด มีค่ารวม 95.4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.5 แสดงให้เห็นว่าชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 79.5/80.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

2. ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6040 แสดงว่านักเรียนมีความสามารถในการเขียนย่อความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 60.40 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าดัชนีประสิทธิผล ความสามารถในการเขียนย่อความโดยใช้ชุดการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้แบบ
กลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (E.I)

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนนเฉลี่ย		ดัชนีประสิทธิผล
		ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
15	40	20.46	32.26	0.6040

จากตารางที่ 5 พบว่า ความสามารถในการเขียนย่อความโดยใช้ชุดการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้แบบ
กลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6040 แสดงว่า
นักเรียนมีความสามารถในการเขียนย่อความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 60.40

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการ
จัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.83 และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ที่ 0.21 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ตารางความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบ
การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC

ข้อ	ข้อความ	n = 15		ระดับ ความพึงพอใจ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	จัดกลุ่มนักเรียนโดยความสามารถ และคณะ เพศ อย่างเหมาะสม	5	0	มากที่สุด
2	ครูให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง	5	0	มากที่สุด
3	ครูมีวิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ยิ่งขึ้น	5	0	มากที่สุด
4	สื่อประกอบการเรียนการสอนที่น่าสนใจ	4.73	0.45	มากที่สุด
5	ใช้เนื้อหาที่เป็นเรื่องที่ที่น่าสนใจ	4.66	0.48	มากที่สุด
6	เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยาก	5	0	มากที่สุด
7	ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับ ความสามารถของนักเรียน	5	0	มากที่สุด
8	การจัดการเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.6	0.50	มากที่สุด
9	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีขั้นตอนที่น่าสนใจ	4.73	0.45	มากที่สุด
10	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม	4.4	0.63	มาก
11	นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เช่น การเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ฯลฯ	5	0	มากที่สุด
12	นักเรียนชอบการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.33	0.48	มาก
13	นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน	4.73	0.45	มากที่สุด
14	การประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน	5	0	มากที่สุด
15	การประเมินผลนักเรียนมีทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม	5	0	มากที่สุด

ตารางที่ 6 ตารางความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบ
การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	n = 15		ระดับ ความพึงพอใจ
		$\bar{X}$	S.D.	
16	ครูประเมินผลจากการปฏิบัติจริงและสังเกตพฤติกรรมการทำงาน	5	0	มากที่สุด
17	ครูแจ้งผลคะแนนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มให้นักเรียนทราบทุกครั้ง	5	0	มากที่สุด
18	นักเรียนรู้สึกพึงพอใจกับคะแนนที่ได้	5	0	มากที่สุด
19	นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากที่ได้อ่านนิทาน/บทความ/หนังสือราชการ/พระบรมราโชวาท	4.73	0.45	มากที่สุด
20	นักเรียนมีความรู้สึว่าการเขียนย่อความเป็นเรื่องที่ยากขึ้นหลังจากเรียนด้วยชุดการสอน	4.73	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.83	0.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.21 โดยนักเรียนพึงพอใจกับคะแนนที่ได้ มีการวัดประเมินผลที่ชัดเจน ครบถ้วนเนื้อหา และได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เช่น การเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา

อภิปรายผล

การพัฒนาชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 79.5/80.66 หมายความว่า คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของแต่ละชุดการสอนรวมกันคิดเป็นร้อยละ 79.5 เมื่อทดสอบวัดความสามารถการเขียนย่อความหลังจากเรียนรู้ด้วยชุดการสอนแล้ว นักเรียนได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 80.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเกิดจากการที่ผู้วิจัยได้สร้างและออกแบบชุดการสอนอย่างมีแบบแผนเป็นลำดับขั้นตอน มีการดำเนินการตามขั้นตอนของการสร้างชุดการสอนอย่างเป็นระบบ ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้และเทคนิคที่เหมาะสมกับนักเรียน เหมาะสมกับการพัฒนาความสามารถการเขียนย่อความ ด้วยการศึกษาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรสถานศึกษา แบบเรียน รวมถึงเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอน และการวัดประเมินผล ผ่านการประเมินและแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จึงเกิดเป็นชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง นักเรียนได้ฝึกเขียนย่อความ พัฒนาความเข้าใจด้านการเขียนอย่างเป็นระบบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม ร่วมมือกันภายในกลุ่มระหว่างนักเรียนที่เก่งและนักเรียนที่อ่อน ส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของคณิตา ดวงวิไล (2565) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบ CIRC เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เป็นกลุ่ม โดยใช้กิจกรรม

ซักถาม การสนทนา การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านและการเขียนสูงขึ้น ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล มีการให้แรงเสริมเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ ไกรนรา (2560) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดการสอนแบบแผนผังความคิด เพื่อพัฒนาชุดการสอนแบบแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนแบบแผนผังความคิดมีประสิทธิภาพ 80.56/80.78 นอกจากนี้ ผลการวิจัยฉบับนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรณัฐ ภูทองเงิน (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้พัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ผลการศึกษพบว่า การจัดการเรียนรู้พัฒนาการเขียนสะกดคำมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.45/85.87 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6040 แสดงว่านักเรียนมีความสามารถในการเขียนย่อความ เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 60.40 ทั้งนี้ เนื่องจากนักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้จากชุดการสอนที่ผู้วิจัยได้สร้างโดยการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC นำไปสู่การสังเคราะห์ จัดทำชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องของชุดการสอนตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ นำมาสู่การใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ทำให้ชุดการสอนมีความสมบูรณ์ เพื่อให้พัฒนาความสามารถการเขียนย่อความอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความสุขในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น แม้มีความสามารถแตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความก้าวหน้าในการเขียนย่อความ เป็นไปตามแนวคิดของชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนแบบ CIRC สำหรับการเขียนว่า ขึ้นอยู่กับรูปแบบกระบวนการเขียนใช้รูปแบบเป็นทีมเหมือนการอ่าน โดยนักเรียนจะร่วมกันวางแผน รวบรวม ลำดับเรื่อง โดยครูจะเป็นผู้แนะนำเกี่ยวกับเรื่องรูปแบบและกลวิธีในการเขียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรณัฐ ภูทองเงิน (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC พบว่าค่าดัชนีประสิทธิผลการพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC เท่ากับ 0.5655 คิดเป็นร้อยละ 56.55 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิรมย์ แก้ววัน (2564) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการสอนเพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแผนผังความคิด (Mind Mapping) วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษพบว่าดัชนีประสิทธิผลการใช้ชุดการสอนเพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC มีค่าเท่ากับ 0.6929 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 69.29

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC ที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 ทั้งนี้มาจากชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกว่าการเขียนเป็นเรื่องยาก อีกทั้งผู้วิจัยใช้บทอ่านเพื่อใช้ในการเขียนย่อความจากสื่อต่าง ๆ อย่างหลากหลายและน่าสนใจ ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน บทความ หนังสือราชการ และพระบรมราโชวาท ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้ยังสอดคล้องกับตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ชุดการสอนการเขียน

ย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC เป็นกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มมีทั้งนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ทำให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกันทำกิจกรรมของกลุ่มตนเองให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งตลอดระยะเวลาการทำกิจกรรม ครูจะช่วยให้คำแนะนำและดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง สังเกตพฤติกรรมของสมาชิกในแต่ละกลุ่มว่ามีปฏิสัมพันธ์อันดี ภายในกลุ่มหรือไม่ สมาชิกภายในกลุ่มร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างเต็มที่หรือไม่ ส่งผลให้นักเรียนรับรู้ถึงความเอาใจ ใส่ของครู ครูแจ้งเกณฑ์การวัดประเมินผล และแจ้งผลคะแนนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มให้นักเรียนทราบทุกครั้ง หลังจากการทำกิจกรรมในแต่ละชุดการสอนเสร็จ นักเรียนจึงทราบถึงความก้าวหน้าและความสามารถของตนเอง และสมาชิกในกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดก็จะได้รับการยกย่องและรับรางวัลจากครู อีกทั้งครูยังกล่าวชมเชยและ ให้กำลังใจกับกลุ่มที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ ทำให้นักเรียนทุกคนเกิดความภาคภูมิใจทั้งในตนเองและสมาชิกใน กลุ่มเดียวกัน นักเรียนทุกคนจึงมีความสุขกับการเรียนรู้ และสนุกกับกิจกรรมกลุ่ม ดังที่ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกพอใจ เต็มใจและพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง จนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นไปตามแนวคิดของ Hayfield and Human ที่เผชิญ กิจกรรม (2546) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับองค์ประกอบของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญเกล้า ศรีโสภะ (2562) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านและการเขียน ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาครู ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษา ครูที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรณัฐ ภูทองเงิน (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้การเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่ต้องการพัฒนาความสามารถในการเขียนย่อความ ควรนำผลวิจัยไปใช้กับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีบริบทของโรงเรียนคล้ายกัน หรือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนอยู่ในสังกัดเขต พื้นที่การศึกษาเดียวกัน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปต่อยอดกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้น พื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทย รูปแบบข้อสอบอัตนัย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. ครูผู้สอนที่สนใจนำชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ เทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปพัฒนาความสามารถในการเขียนย่อความ ควรวางแผนและ เตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ศึกษาคู่มือครูประกอบการใช้ชุดการสอน จัดเตรียม ใบบันทึกกิจกรรมและแบบทดสอบหลังเรียนให้ครบ รวมไปถึงของรางวัลสำหรับกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ อีกทั้งครูผู้สอน ควรหมั่นตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด เพื่อส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
3. ชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นี้ เหมาะสำหรับนักเรียนที่มีพื้นฐานการอ่านและการเขียนภาษาไทย เนื่องจากใบบันทึกกิจกรรมและแบบทดสอบเป็นรูปแบบอัตนัยทั้งหมด หากนำมาใช้กับนักเรียนที่ไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทย ได้ นักเรียนก็ไม่สามารถทำใบบันทึกกิจกรรมและแบบทดสอบของชุดการสอนนี้ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการวิจัยการพัฒนาชุดการสอนการเขียนย่อความประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร่วมกับเทคนิคการสอนอื่น ๆ เพื่อให้การเขียนย่อความมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาและวิจัยการพัฒนาชุดการสอนการเขียนย่อความ ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและสรุปผลชัดเจนมากขึ้น
3. ควรมีการศึกษาและวิจัยการพัฒนาชุดการสอนประกอบการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC ไปทดลองใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีการเขียน ว่าจะได้ผลอย่างไร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิรมย์ แก้ววัน. (2564). ผลการใช้ชุดการสอนเพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับ แผนผังความคิด (Mind Mapping) วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *มนุษยสังคมสาร (มสส.)*, 19(1), 75-96.
- ขวัญเกล้า ศรีโสภา. (2562). การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค CIRC เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาครู. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 9(2), 93-106.
- จิรนุช ภูทองเงิน. (2563). การพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 14(3), 45-53.
- จุฑาทิพย์ ไกรนรา. (2560). การพัฒนาความสามารถในการเขียนย่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดการสอนแบบแผนผังความคิด. *วารสารมหาวิทยาลัยสงขลาราชนครินทร์*, 4(1), 80-90.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: อินเทอร์เน็ตโพเรชั่น.
- ดนิตา ดวงวิไล. (2565). *นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับครูภาษาไทย*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เผชิญ กิจระการ. (2546). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) เรื่อง ดัชนีประสิทธิผล*. [เอกสารไม่ตีพิมพ์]. คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัทรารวรรณ ประกอบเสริม. (2565). การเปรียบเทียบความสามารถการเขียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค CIRC. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*, 5(13), 178-189.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สุวีริยาสาส์น.

การต่อสู้ทางการเมืองและกระบวนการความเป็นประชาธิปไตย
ในวรรณกรรมเกาหลีร่วมสมัย
Political Struggle and Democratization in Contemporary Korean Literature

นาริฐา สุขประมาณ (Naritha Sukpramarn) Email: naritha@q.swu.ac.th ^{1*}

¹ สาขาวิชาภาษาเกาหลี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(Department of Korean language, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University)

*Corresponding Author. E-mail : naritha@q.swu.ac.th

**บทความวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

(Received: 3 March 2025; Revised: 16 May 2025; Accepted: 30 May 2025)

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวรรณกรรมเกาหลีที่สะท้อนถึงการต่อสู้ทางการเมืองและกระบวนการความเป็นประชาธิปไตย ควบคู่ไปกับการพิจารณาบริบททางสังคม โดยกำหนดขอบเขตการศึกษา วรรณกรรมประเภทนวนิยายเกาหลีที่ได้รับการตีพิมพ์หลังปี ค.ศ. 1948 ซึ่งมีเนื้อหาสื่อสารถึงกระบวนการความเป็นประชาธิปไตยอย่างชัดเจน ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์

วรรณกรรมเกาหลีในช่วงเวลาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงเงื่อนไขทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ผสานกับอิทธิพลของแนวคิด “ประชาธิปไตย” ที่ปรากฏอย่างหลากหลายในแต่ละช่วงสมัย อันทำให้วรรณกรรมเป็นผลงานที่ได้รับการสร้างสรรค์ควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม ตลอดจนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวรรณศิลป์กับสังคมได้อย่างโดดเด่น งานวิจัยนี้คัดเลือกตัวบทวรรณกรรมต้นฉบับภาษาเกาหลีจำนวน 7 เรื่อง แบ่งตามพัฒนาการทางการเมืองหลังปี ค.ศ. 1948 ได้แก่ (1) ช่วงประชาธิปไตยภายใต้การปกครองแบบเผด็จการ (ค.ศ. 1948–1987) โดยเน้นศึกษานวนิยายที่สะท้อนเหตุการณ์ปฏิวัติเดือนเมษายน 1960 (April Revolution) และเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยกวางจู 1980 (Gwangju Uprising) (2) ช่วงประชาธิปไตยหลังเหตุการณ์การเรียกร้องในเดือนมิถุนายน 1987 และการเปลี่ยนผ่าน (ค.ศ. 1987–2000) โดยศึกษานวนิยายที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยในเดือนมิถุนายน 1987 (June Democratic Struggle) และ (3) ช่วงประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (ค.ศ. 2000–ปัจจุบัน) โดยศึกษานวนิยายที่ประพันธ์หลังปี ค.ศ. 2000

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสนับสนุนกระบวนการความเป็นประชาธิปไตยในตัวบทวรรณกรรมประกอบด้วย (1) บทบาทที่เข้มแข็งของกลุ่มเคลื่อนไหวหรือภาคประชาสังคม และ (2) การสร้างจิตสำนึกพลเมืองและการเคารพสิทธิมนุษยชน ขณะเดียวกัน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการความเป็นประชาธิปไตยได้แก่ (1) การแทรกแซงทางการเมืองโดยกองทัพ (2) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างอุดมการณ์ทางการเมือง และ (3) การละเมิดสิทธิพลเมือง ทั้งนี้ จากการพิจารณาเนื้อหาในนวนิยายแต่ละช่วงเวลา พบว่านักเขียนได้ถ่ายทอดพฤติกรรมของตัวละครผ่านบทสนทนา ความคิด และการกระทำ อันสะท้อนวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ตลอดจนแสดงถึงการให้ความเคารพในสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของมนุษย์ ซึ่งเป็นตัวอย่างบางส่วนที่บ่งชี้ถึงความเหลื่อมล้ำและก่อให้เกิดสำนึกประชาธิปไตยในสังคมเกาหลีได้อย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ : การต่อสู้ทางการเมือง; ประชาธิปไตย; กระบวนการความเป็นประชาธิปไตย; วรรณกรรมเกาหลีร่วมสมัย; นวนิยายเกาหลี

Abstract

This study aimed to explore Korean literature that reflects political struggles and the democratization process, in conjunction with an examination of social contexts. The study focused on Korean novels published after 1948, which explicitly convey democratic processes. A descriptive analytical approach was employed for data interpretation. Korean literature of this period reflects various social, political, and economic conditions, intertwined with the influence of “democracy,” which manifests distinctly in each era. As such, literary works emerge in tandem with political and social transformations and vividly illustrate the relationship between literary arts and society. This study selected seven original Korean novels, categorized by political developments since 1948, encompassing: (1) democracy under dictatorship (1948–1987), centering on novels depicting the April Revolution of 1960 and the 1980 Gwangju Uprising; (2) democracy after the June Democratic Struggle of 1987 and the subsequent transition (1987–2000), examining novels concerning the June Democratic Struggle; and (3) participatory democracy (2000–present), analyzing novels published after 2000.

The results revealed that the factors supporting democratization in the literary texts included (1) a strong role of social movements or civil society and (2) the cultivation of civic consciousness and respect for human rights. Meanwhile, obstacles to democratization comprised (1) military intervention in politics, (2) ideological conflicts, and (3) violations of civil rights. Examination of novels from each period indicates that authors convey characters’ behaviors through dialogue, thoughts, and actions, reflecting democratic ways of life and highlighting respect for human rights, freedom, and equality. These elements underscore existing social inequalities and foster democratic awareness within Korean society.

Keywords : Contemporary Korean Literature; Democracy; Democratic Transition; Korean Novel; Political Struggle

บทนำ

วรรณกรรมเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่มีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับสังคมและการเมือง วรรณกรรมถือเป็นกระจกสะท้อนสังคมและการเมืองในยุคสมัยที่ผลงานนั้นถูกเขียนขึ้น อีกทั้งมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม เนื่องจากแต่ละสังคมมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน องค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องจึงกลายเป็นข้อมูลที่นักเขียนใช้ในการสร้างสรรคงานวรรณกรรม (อภิรักษ์ ชัยปัญหา, 2558) อีกนัยหนึ่ง วรรณกรรมจึงมีลักษณะของกิจกรรมทางสังคมที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ทางสังคม และมีความสัมพันธ์เชิงโต้ตอบกับสถานการณ์ทางสังคมในขณะนั้น

วรรณกรรมมิใช่เป็นเพียงงานศิลปกรรมทางภาษา หากแต่เป็นพื้นที่ที่หลอมรวมทัศนคติความคิดทั้งความคิดของนักเขียนในฐานะปัจเจก และกระแสดความคิดของประชาสังคม (รินฤทัย สัจจพันธุ์ และคณะ, 2557) อย่างไรก็ตาม การสะท้อนสังคมและการเมืองผ่านวรรณกรรมเป็นเพียงภาพสะท้อนที่เกิดขึ้นจากมุมมองประสบการณ์ ความคิด และค่านิยมเกี่ยวกับสภาพสังคมและการเมืองของนักเขียนในช่วงเวลาหนึ่ง จึงกล่าวได้ว่า

วรรณกรรมอาจไม่ได้สะท้อนความเป็นจริงทั้งหมด แต่วรรณกรรมทำหน้าที่ถ่ายทอดมุมมองของนักเขียนในฐานะบุคคลร่วมสมัยซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจค้นคว้าวิจัย

ในบริบทของเกาหลีใต้ซึ่งมีประวัติศาสตร์การเปลี่ยนผ่านทางการเมืองอย่างเข้มข้นตั้งแต่ยุคอาณานิคมญี่ปุ่น การแบ่งแยกประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่สอง สู่การเผชิญกับระบอบเผด็จการทหารในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 20 และการเคลื่อนไหวของประชาชนอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การสถาปนาระบอบประชาธิปไตยในปี ค.ศ. 1987 วรรณกรรมเกาหลีใต้ได้มีบทบาทสำคัญในการบันทึก และวิพากษ์การเปลี่ยนผ่านเหล่านั้นอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในยุคประชาธิปไตยหลังปี ค.ศ. 1987 ที่วรรณกรรมกลายเป็น “พื้นที่แห่งการต่อรอง” ของเสียงและอัตลักษณ์ที่หลากหลาย ทั้งจากกลุ่มชายขอบ คนหนุ่มสาว ผู้หญิง และชนชั้นแรงงานซึ่งมักถูกกีดกันออกจากวาทกรรมกระแสหลักทางการเมืองและสื่อสารมวลชน (Kim, 2022)

การต่อสู้ทางการเมืองและกระบวนการประชาธิปไตยในเกาหลีใต้ นับเป็นกรณีศึกษาที่ได้รับความสนใจในระดับสากล โดยเฉพาะในบริบทเอเชียตะวันออก เนื่องจากเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการเปลี่ยนผ่านจากระบอบเผด็จการสู่ประชาธิปไตยภายใต้บริบทของสงครามเย็น การแบ่งแยกประเทศ และแรงกดดันจากการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว (Nielsen, 2022) การเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตย โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษ 1980 ซึ่งมีนักศึกษาและชนชั้นกลางเป็นแกนนำส่งผลให้เกิดการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย และการกระจายอำนาจทางการเมืองในเวลาต่อมา กระบวนการเหล่านี้มิได้สะท้อนอยู่ในหน้าประวัติศาสตร์การเมืองเท่านั้น หากยังดำรงอยู่ในวรรณกรรมซึ่งทำหน้าที่ทั้งเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมในการบันทึกประสบการณ์ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิพากษ์สังคมและโครงสร้างอำนาจ วรรณกรรมเป็นพื้นที่บันทึกเรื่องราวสะท้อนภาพของยุคสมัยและสะท้อนภาพการแสดงพฤติกรรมของตัวละครผ่านบทสนทนา ความคิด และการกระทำ วิถีชีวิตประชาธิปไตยที่ปรากฏ รวมไปถึงการแสดงถึงความเคารพในสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของมนุษย์ สะท้อนภาพความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของคนในชุมชน สังคม และประเทศ เช่นเดียวกับทัศนะของชวีญซุก นัยจรัญ (2561) ที่ระบุว่าวรรณกรรมส่วนหนึ่งทำหน้าที่เป็นเสียงของประชาชนที่กำกับการทำงานของรัฐและสะท้อนความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมทั้งสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตย

กล่าวโดยสรุป ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมโดยเฉพาะนวนิยายกับแนวคิดประชาธิปไตยเป็นประเด็นที่มีความสำคัญทางวิชาการอย่างยิ่ง เนื่องจากนวนิยายมิใช่เพียงเครื่องมือทางศิลปะเพื่อความบันเทิง แต่เป็นพื้นที่ทางจินตนาการที่เปิดโอกาสให้ผู้เขียนสะท้อน วิพากษ์ และตั้งคำถามต่อโครงสร้างทางสังคมและการเมือง ตลอดจนถ่ายทอดบรรทัดฐาน คุณค่า และความเชื่อของสังคมในแต่ละยุคสมัย ในกรณีของประเทศเกาหลีใต้ซึ่งมีประวัติศาสตร์การเปลี่ยนผ่านทางการเมืองที่ซับซ้อนและเต็มไปด้วยการเคลื่อนไหวของภาคประชาชน วรรณกรรมโดยเฉพาะนวนิยายนั้นได้ทำหน้าที่เป็นทั้งพยาน ผู้บันทึก และผู้สื่อสารประสบการณ์ของประชาชนท่ามกลางกระบวนการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาบทบาทของวรรณกรรมเกาหลีร่วมสมัยในการสะท้อนภาพประชาธิปไตยในบริบทประวัติศาสตร์สมัยใหม่ อันเป็นการบูรณาการมุมมองทางวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และการเมืองเข้าด้วยกันเพื่ออธิบายบทบาทของวรรณกรรมในฐานะเครื่องมือทางสังคมที่ทรงอิทธิพล โดยเลือกศึกษาวรรณกรรมประเภทนวนิยาย เพราะนวนิยายเป็นงานเขียนที่นำเสนอประเด็นปัญหาและสะท้อนความคิดของนักเขียนและสังคมได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้นวนิยายยังเป็นงานเขียนที่มีผู้เขียนและผู้อ่านจำนวนมากในประเทศเกาหลี ข้อมูลจาก 국립중앙도서관 기획총괄과 (2018) ระบุว่า ในปี ค.ศ. 2017 ประเทศเกาหลีใต้มีนักเขียนนวนิยายที่ประกอบวิชาชีพอยู่ประมาณ 2,350 คน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของฐานผู้ผลิตในสาขานวนิยายโดยเฉพาะในบริบทของวรรณกรรมร่วมสมัยเกาหลี ทั้งนี้ นักเขียนโดยเฉลี่ยมีการผลิตผลงานระหว่าง 9 ถึง 21 ชิ้นต่อปี (국립중앙도서관 기획총괄과, 2018) ด้านปริมาณการตีพิมพ์พบว่าในปี ค.ศ. 2023 มีการตีพิมพ์นวนิยายทั้งสิ้น 7,207 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.5 ของตลาดหนังสือทั้งหมดในประเทศ ซึ่งเป็นสัดส่วนที่แสดงถึงบทบาทสำคัญของวรรณกรรมในอุตสาหกรรมการพิมพ์โดยรวม (Bandinews, 2023) และจากผลสำรวจ

โดย Korea Publishing Industry Promotion Agency (KPIPA) พบว่าในแง่ของความนิยมจำแนกตามประเภทพบว่านวนิยายยังคงเป็นประเภทรบวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมสูงสุด โดยมีผู้อ่านร้อยละ 54.8 เลือกอ่านนวนิยายขนาดสั้น และร้อยละ 50.3 อ่านนวนิยายขนาดยาว ขณะที่วรรณกรรมประเภทความเรียงได้รับความนิยมในอัตรา ร้อยละ 41.6 และบทกวีร้อยละ 19.0 (Korea Publishing Industry Promotion Agency, 2022) ซึ่งให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างความหลากหลายของเนื้อหาและความสนใจของผู้อ่านอีกทั้งนวนิยายยังมีพัฒนาการทางด้านเนื้อหา ความคิด และกลวิธีทางวรรณศิลป์สูง เป็นงานเขียนที่มีทั้งคุณภาพและปริมาณ จึงเป็นประเภทรบวรรณกรรมที่น่าศึกษาวิจัยในทางกว้างและทางลึก

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 หมวดหลัก ดังต่อไปนี้ 1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับวรรณกรรมทางการเมืองและนวนิยายการเมือง 2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับแนวคิดเรื่องประชาธิปไตย 3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการต่อสู้ทางการเมืองและกระบวนการความเป็นประชาธิปไตยในวรรณกรรมร่วมสมัย

ในบริบทของเกาหลีใต้ การพัฒนาประชาธิปไตยไม่อาจแยกขาดจากพลวัตของสังคมพลเมืองและกระบวนการเปลี่ยนผ่านเชิงวัฒนธรรม การพัฒนาทางการเมืองในเกาหลีใต้ได้ดำเนินควบคู่กับการเติบโตของภาคประชาชนที่มีบทบาทในการเรียกร้องและกำหนดทิศทางของระบอบประชาธิปไตยร่วมสมัยซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงพลวัตที่ประชาธิปไตยมิได้ดำรงอยู่ในฐานะเพียงโครงสร้างของรัฐหรือกลไกทางสถาบัน แต่ยังเป็นพื้นที่ของการเคลื่อนไหวทางสังคม วัฒนธรรม และความหมาย (Chang & Lee, 2006) สำหรับปัจจัยที่นำไปสู่การทำให้เป็นประชาธิปไตย (Democratization) อ้างอิงจากบทความวิจัยของวิเชียร อินทะสี (2555) สามารถจำแนกได้เป็นปัจจัยด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือ

1. ปัจจัยด้านการเมือง โดย Rustow (1970) ได้อธิบายถึงเงื่อนไขในกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น มีข้อกำหนดสำคัญ 3 ประการ คือ ความเป็นเอกภาพของรัฐ การแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง และการนำหลักการของระบอบประชาธิปไตยมาใช้ โดยทั้งกลุ่มชนชั้นนำและพลเมืองต้องถือปฏิบัติตามหลักการดังกล่าว ขณะที่ Diamond (1994) กล่าวว่า ประชาสังคม (Civil society) ถือเป็นตัวแปรหนึ่งที่ช่วยให้ประชาธิปไตยมีความเข้มแข็ง เนื่องจากกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นประชาสังคมเกิดขึ้นโดยความสมัครใจ มีความเป็นอิสระจากรัฐ และผูกพันกันโดยระเบียบและกฎเกณฑ์ที่เห็นพ้องร่วมกัน

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดย Lipset (2003) ให้ข้อสังเกตว่า ถ้าประเทศใดมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีประเทศนั้นมีแนวโน้มที่กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยจะยั่งยืน

3. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม อ้างอิงจาก Huntington (1984) ซึ่งได้อธิบายว่า โครงสร้างทางสังคมอันเป็นเงื่อนไขให้ประชาธิปไตยพัฒนานั้น ต้องประกอบด้วยกลุ่มที่มีโครงสร้างแตกต่างและมีความเป็นอิสระซึ่งกลุ่มเหล่านี้จะช่วยท้าทายหรือจำกัดอำนาจของรัฐ อีกทั้งยังมีปัจจัยอีกบางประการที่ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มปัจจัยใด ๆ ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่อิทธิพลของข้อมูลที่มาจากภายนอกประเทศส่งผลให้ระบอบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมต้องปรับตัวตาม

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้ทางการเมืองและกระบวนการความเป็นประชาธิปไตยในวรรณกรรมเกาหลีร่วมสมัย พบว่า ในบริบทของประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาหัวข้อนี้ผ่านมุมมองของวรรณกรรมอย่างชัดเจน ขณะที่ในประเทศเกาหลีใต้มีการศึกษาหัวข้อดังกล่าวในหลากหลายมิติ โดยจำแนกแนวทางการศึกษาออกเป็น 4 ประการหลัก ได้แก่

1. การศึกษาตามการแบ่งประเภทของวรรณกรรม เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาและลักษณะเฉพาะของวรรณกรรมที่สะท้อนประเด็นทางการเมืองและประชาธิปไตย 김상옥 (2010) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่าง

การศึกษาวรรณกรรมและประชาธิปไตย โดยชี้ให้เห็นว่าการศึกษาวรรณกรรมควรเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย งานศึกษาชิ้นนี้ระบุว่าการศึกษาภาษาและวรรณคดีในปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสนอให้มีการเปลี่ยนแปลงแนวทางการศึกษา โดยการนำกระบวนการอ่าน การเขียน และการอภิปรายทางวรรณกรรมมาใช้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ส่วน **오윤주 (2017)** ได้เสนอแนวทางใหม่ในการศึกษาพลเมืองผ่านวรรณกรรมประเภทนวนิยาย โดยให้เหตุผลว่านวนิยายเป็นสื่อที่สามารถสำรวจและตั้งคำถามเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและชุมชน และเป็นพื้นที่สำหรับการส่งเสริมความเป็นพลเมือง

2. การศึกษาตามช่วงเวลาในการสร้างสรรค์วรรณกรรม เป็นการศึกษาวรรณกรรมในบริบทของช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ **이양숙 (2009)** วิเคราะห์บทบาทของนักวิจารณ์วรรณกรรมหลังการปลดแอกจากการปกครองของจักรวรรดิญี่ปุ่น พบว่า วรรณกรรมในช่วงเวลานี้มีลักษณะของการสร้างความเป็นอิสระทางอุดมการณ์และการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ให้กับวรรณกรรมเกาหลี **김민정(2012)** ศึกษาเกี่ยวกับการเมืองของวรรณกรรมสตรีในทศวรรษ 1970 โดยวิเคราะห์บทบาทของวรรณกรรมสตรีภายใต้ระบอบเผด็จการยูซิน โดยมุ่งพิจารณาความหมายของ “ความเป็นหญิง” ที่ปรากฏอยู่ในนิยายยุคแรกๆของโอ จ็อง-ฮีและเปรียบเทียบกับโครงสร้างทางอำนาจของสังคมชายเป็นใหญ่ภายใต้ระบอบยูซิน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมสตรีในยุคดังกล่าวเป็นพื้นที่สำหรับต่อต้านอำนาจและตั้งคำถามเกี่ยวกับบทบาทของเพศหญิงในสังคมที่ถูกครอบงำโดยระบอบเผด็จการ

3. การศึกษาตามการแบ่งนักเขียน เป็นการศึกษาโดยมุ่งเน้นไปที่นักเขียน รวมถึงแนวคิด มุมมอง และรูปแบบการนำเสนอที่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดแนวคิดทางการเมืองและประชาธิปไตย **안서현 (2018)** ทำการศึกษาผลงานของ อี โอ-ยอง ในช่วงทศวรรษที่ 1960 โดยมุ่งเน้นถึงบทบาทของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิวัติเดือนเมษายน 1960 ผลการศึกษาพบว่า ผลงานของอี โอ-ยอง เน้นความสำคัญของสติปัญญาและวัฒนธรรมในการขับเคลื่อนพลังต่อต้านของเยาวชนไปสู่แนวทางประชาธิปไตย **백지연 (2018)** ศึกษาวรรณกรรมของ คัง ชิน-แจ และ พัก คย็อง-รี โดยให้ความสำคัญกับจินตนาการทางการเมืองและความเท่าเทียมทางเพศในบริบทของการปฏิวัติเดือนเมษายน 1960 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า นวนิยายของนักเขียนทั้งสองได้สะท้อนจุดยืนของพลเมืองในฐานะ ปัจเจกชนที่อิสระและเท่าเทียมกัน

4. การศึกษาเชิงเปรียบเทียบและการศึกษาเฉพาะด้านอื่น ๆ โดย **이미옥 (2019)** ทำการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของกวีชาวจีนและชาวเกาหลีที่มีบทบาทในการเคลื่อนไหวทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่ากวีทั้งสองมีจุดยืนทางการเมืองชัดเจน และบทกวีของพวกเขา มีบทบาทสำคัญในการสะท้อนอุดมการณ์ทางการเมือง ตลอดจนสร้างการตระหนักรู้เกี่ยวกับบทบาทของกวีในฐานะผู้มีส่วนร่วมทางสังคม ส่วน **허민 (2019)** ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของขบวนการประชาธิปไตยในเดือนมิถุนายน 1987 ที่มีต่อวรรณกรรมเกาหลี เน้นศึกษาเรื่องการยกเลิกข้อห้ามทางวรรณกรรม รวมถึงการยกเลิกการเซ็นเซอร์ และการเปิดเสรีสิ่งพิมพ์ ผลการศึกษาระบุว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการทำให้วรรณกรรมเป็นประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพรวมและความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยในนวนิยายร่วมสมัยของเกาหลีกับบริบทสังคมและการเมือง
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการความเป็นประชาธิปไตยที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมในบริบททางสังคมและการเมืองของประเทศเกาหลี
3. เพื่อวิเคราะห์บทบาทและคุณค่าของงานวรรณกรรมและนักเขียนที่มีต่อสังคมประชาธิปไตย

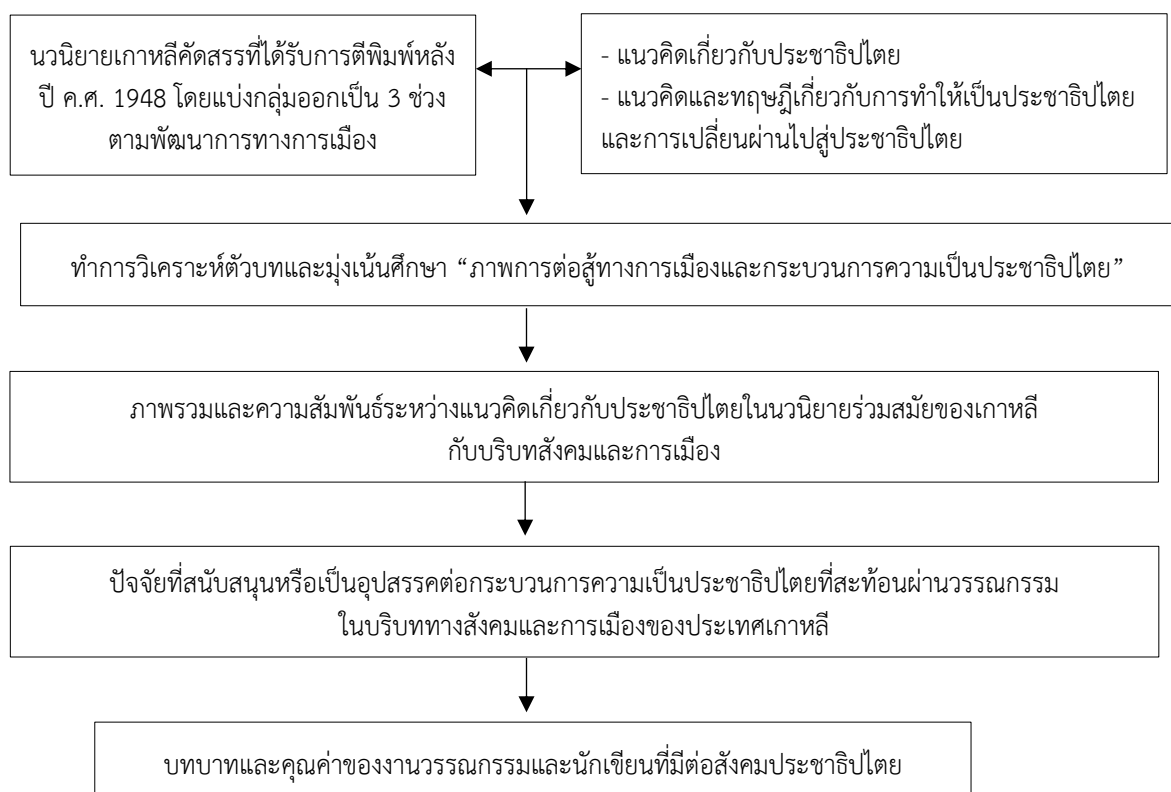
ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาและวิเคราะห์วรรณกรรมเกาหลีร่วมสมัยประเภทนวนิยายที่ได้รับการตีพิมพ์หลังปี ค.ศ. 1948 โดยแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 ช่วงตามพัฒนาการทางการเมือง กล่าวคือ

ช่วงที่ 1 ประชาธิปไตยภายใต้การปกครองแบบเผด็จการ (ค.ศ. 1948-1987) โดยทำการศึกษานวนิยายที่สะท้อนภาพเหตุการณ์ปฏิวัติเดือนเมษายน 1960 (April revolution) ได้แก่ เรื่องควังจัง (광장) ของชเว อิน-ฮุน (최인훈) และนวนิยายที่สะท้อนภาพเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยควังจู 1980 (Gwangju Uprising) ได้แก่ เรื่องนวนิยายเรื่องพัมกิล (밤길) ของยุน จ็อง-โม (윤정모) และนวนิยายเรื่องคิตบัล (깃발) ของฮง ฮี-ดัม (홍희담) ช่วงที่ 2 ประชาธิปไตยหลังเหตุการณ์การเรียกร้องในเดือนมิถุนายน 1987 และการเปลี่ยนผ่าน (ค.ศ. 1987-2000) โดยทำการศึกษานวนิยายที่สะท้อนภาพเหตุการณ์การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยในเดือนมิถุนายน 1987 (June Democratic Struggle) ได้แก่ เรื่องควังยา (광야) ของจ็อง ชัน (정찬) เรื่องพมแนล (봄날) ของอิม ซ็อล-อู (임철우) ช่วงที่ 3 ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (ค.ศ. 2000 ถึงปัจจุบัน) โดยทำการศึกษานวนิยายหลังปี 2000 เป็นต้นมาที่สะท้อนภาพประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ เรื่องอียจาโนรี (의자놀이) ของกง จี-ย็อง (공지영) และเรื่อง คางจัง พาเกซอ (공장 밖에서) ของชังกังมยอง (장강명)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัยนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการบูรณาการระหว่างแนวคิดเกี่ยวกับการทำให้เป็นประชาธิปไตยกับวรรณกรรม ซึ่งมองว่าวรรณกรรมเป็นพื้นที่การสื่อสารอุดมการณ์และการต่อสู้เชิงวาทกรรมกับแนวคิดประชาธิปไตยและกระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตยที่สะท้อนพลวัตของประชาธิปไตยในสังคมเกาหลีผ่านสามช่วงเปลี่ยนผ่านทางการเมือง มุ่งวิเคราะห์นวนิยายร่วมสมัยในฐานะตัวบทที่แสดงภาพของการต่อสู้ ความเปลี่ยนแปลง และการมีส่วนร่วมของประชาชนเชื่อมโยงเนื้อหาวรรณกรรมกับบริบทสังคมและการเมือง เพื่อศึกษาทั้งพัฒนาการของแนวคิดประชาธิปไตยและบทบาทของนักเขียนในสังคมประชาธิปไตย โดยผู้วิจัยนำเสนอกรอบความคิดในการวิจัยในลักษณะของผังภูมิ ดังนี้



วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Studying) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Data) ที่เป็นตัวบทวรรณกรรมและผลงานวิชาการ เช่น บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยคัดเลือกนวนิยาย จำนวน 7 เรื่อง ที่สะท้อนภาพเหตุการณ์สำคัญซึ่งเป็นตัวแทนของแต่ละช่วงเวลาในกระบวนการประชาธิปไตยของเกาหลีใต้ ซึ่งมีพื้นที่สื่อความหมายการต่อสู้ทางการเมืองและกระบวนการความเป็นประชาธิปไตย ดังต่อไปนี้

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ผู้แต่ง	ปีที่พิมพ์
1.	ควังจิง (광장)	ชเว อิน-ฮุน (최인훈)	1960
2.	พัมกิล (밤길)	ยุน จ็อง-โม (윤정모)	1985
3.	คิตบัล (깃발)	ฮง ฮี-ดัม (홍희담)	1988
4.	ควังยา (광야)	จ็อง ชัน (정찬)	1995
5.	พมнал (봄날)	อิม ช็อล-อู (임철우)	1997
6.	อียจาโนรี (의자놀이)	คอง จี-ย็อง (공지영)	2012
7.	คองจิง พาเกซอ (공장 밖에서)	ชังกังมยอง (장강명)	2019

โดยเกณฑ์ในการคัดสรรวรรณกรรมสำหรับการวิจัยฉบับนี้เน้นวรรณกรรมที่แสดงภาพความขัดแย้งทางอุดมการณ์ หรือประสบการณ์พลเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจรัฐ โดยเลือกผลงานที่ครอบคลุมช่วงก่อนและหลังเหตุการณ์สำคัญเพื่อสะท้อนการเปลี่ยนผ่านของสังคมการเมืองเกาหลี อย่างไรก็ตาม วรรณกรรมบางเรื่องที่แม้จะเกี่ยวข้องกับบริบททางการเมือง แต่หากมีเนื้อหาที่เน้นด้านจิตวิทยา ความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ที่ไม่สามารถตีความในกรอบประชาธิปไตยได้อย่างชัดเจนก็ถูกตัดออกจากขอบเขตการวิเคราะห์เพื่อรักษาความชัดเจนของประเด็นวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอน โดยนำข้อมูลที่ได้จากนวนิยาย จำนวน 7 เล่ม มาจำแนกประเด็นวิเคราะห์
2. นำข้อมูลที่ได้จำแนกประเด็นไว้แล้วมาเขียนวิเคราะห์ โดยลงรายละเอียดให้ชัดเจนในแต่ละประเด็น และยกตัวอย่างข้อความที่สะท้อนประเด็นดังกล่าวให้เห็นในการวิเคราะห์
3. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยเรียบเรียงข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analytics)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง ระบอบการเมืองที่ให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพ และการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน โดยประชาชนต้องได้รับโอกาสในการแสดงออกด้านความคิดเห็น ความต้องการ และการตัดสินใจ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐ การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของบุคคลต้องขึ้นอยู่กับความยินยอมของประชาชน ซึ่งก็รวมไปถึงประชาชนสามารถเปลี่ยนตัวบุคคลที่

ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้ ดังนั้น คำนียามของประชาธิปไตยซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบเชิงสถาบันและกฎหมาย จึงต้องวางอยู่บนหลักการขั้นพื้นฐานที่สำคัญ คือ หลักความเท่าเทียมกันในทางการเมือง (political equality) หมายถึง ประชาชนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมในกระบวนการออกกฎหมายโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของ หนึ่งคนหนึ่งเสียง (one man one vote) และหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน (popular sovereignty)

2. การทำให้เป็นประชาธิปไตย (Democratization) คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของรัฐบาลจากรัฐบาลเผด็จการไปเป็นระบอบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญที่เคลื่อนไปในทิศทางประชาธิปไตย การที่ประชาธิปไตยจะเกิดขึ้นหรือไม่และในระดับใดนั้นอาจได้รับ อิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมพลเมือง และกระบวนการขับเคลื่อนประชาธิปไตย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาพรวมและความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยในนวนิยายร่วมสมัยของเกาหลีกับบริบทสังคมและการเมือง

ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมเกาหลีได้ร่วมสมัยมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับบริบททางสังคมและการเมือง โดยสามารถแบ่งช่วงเวลาออกเป็นสามช่วงหลักดังตารางที่ 1 ซึ่งแต่ละช่วงมีลักษณะเฉพาะและสะท้อนพลวัตทางการเมืองในบริบทเกาหลีได้ร่วมสมัย

ตารางที่ 1: การวิเคราะห์พัฒนาการแนวคิดประชาธิปไตยในนวนิยายเกาหลีร่วมสมัยตามบริบททางสังคมและการเมือง (ค.ศ. 1948-ปัจจุบัน)

ช่วงเวลา/ บริบททางสังคมและการเมือง	ลักษณะทางการเมืองและสังคม	นวนิยายเด่นที่สะท้อนประเด็นประชาธิปไตย	ประเด็นที่วรรณกรรมสะท้อน	ลักษณะทางวรรณกรรม
ค.ศ. 1948-1987 ประชาธิปไตยภายใต้การปกครองเผด็จการ	การปกครองแบบเผด็จการภายใต้รัฐบาลการปราบปรามเสรีภาพและจำกัดสิทธิมนุษยชน	- ควังจิง โดย ชเว อิน-ฮุน - พัมกิล โดย ยุน จ็อง-โม - คิตบัล โดย ฮง ฮี-ดัม	การละเมิดสิทธิพลเมือง การต่อต้านเผด็จการ ความขัดแย้งเชิงอุดมการณ์ระหว่างเกาหลีเหนือ-ใต้	วิพากษ์วิจารณ์โครงสร้างรัฐและความรุนแรง ถ่ายทอดผ่านประสบการณ์ตัวละคร
ค.ศ. 1987-2000 ประชาธิปไตยในช่วงเปลี่ยนผ่าน	เริ่มมีการประท้วงและเรียกร้องประชาธิปไตย เหตุการณ์มิถุนายน 1987 การเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยตรงเป็นครั้งแรก	- ควังยา โดย จ็อง ชัน - พมัล โดย อิม ซ็อล-อู	ความหวังในการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตย การตระหนักรู้ต่อสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	ใช้มุมมองที่มีความหลากหลายในการเล่าเรื่อง สะท้อนความขัดแย้งภายใน-ภายนอกประเทศ
ค.ศ. 2000-ปัจจุบัน ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม	พัฒนาสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ประชาชนมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและตรวจสอบภาครัฐ	- อียจาโนรี โดย คง จี-ย็อง - คงจิง พาเกซอ โดยซัง กัง-มย็อง	ปัญหาแรงงาน ความไม่เป็นธรรมทางเศรษฐกิจ การเคลื่อนไหวภาคประชาชนในบริบทประชาธิปไตยร่วมสมัย	ถ่ายทอดการต่อสู้ของชนชั้นแรงงาน การใช้ภาษาวิพากษ์เชิงอุดมการณ์

จากตารางที่ 1 ซึ่งแสดงการจำแนกนวนิยายเกาหลีร่วมสมัยตามบริบททางสังคมและการเมืองในแต่ละช่วงเวลา โดยพิจารณาประเด็นเรื่องประชาธิปไตยที่สะท้อนผ่านเนื้อหา ตัวบท และลักษณะทางวรรณกรรม สามารถใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์พัฒนาการของแนวคิดประชาธิปไตยในวรรณกรรมเกาหลีได้ได้อย่างเป็นระบบ โดยการจัดกลุ่มตามช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์และบริบททางการเมือง ช่วยให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างทางอำนาจกับบทบาทของวรรณกรรมในฐานะเครื่องมือสะท้อนและวิพากษ์สังคมในแต่ละยุคสมัย ดังนี้

1.1 ประชาธิปไตยภายใต้การปกครองแบบเผด็จการ (ค.ศ. 1948-1987)

1.1.1 เหตุการณ์ปฏิวัติเดือนเมษายน 1960 (April revolution) และบรรยากาศทางวรรณกรรม

ทศวรรษ 1960 นับเป็นช่วงเวลาที่แวดวงวรรณกรรมเกาหลีมีการถกเถียงประเด็นทางการเมืองอย่างเข้มข้น โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับปัญหาของปัจเจกบุคคลและสังคมภายใต้กระบวนการสร้างความทันสมัย (Modernization) ทั้งนี้ วรรณกรรมเกาหลีได้กลายเป็นสื่อกลางสำคัญในการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐที่มีลักษณะอำนาจนิยมและไม่เป็นธรรม เหตุการณ์สำคัญที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อบรรยากาศทางวรรณกรรมและกลายเป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยในช่วงเวลาดังกล่าว คือ เหตุการณ์ปฏิวัติเดือนเมษายน ค.ศ. 1960 เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการลุกฮือของประชาชนซึ่งนำไปสู่การโค่นล้มรัฐบาลของประธานาธิบดีอี ซึง-มัน (이승만; Syngman Rhee) เหตุการณ์ครั้งนี้มีจุดเริ่มต้นจากความไม่พอใจของประชาชนต่อการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรมและการบริหารจัดการของรัฐบาลที่ละเมิดสิทธิพลเมืองและหลักประชาธิปไตย จึงเกิดการรวมตัวของประชาชน โดยเฉพาะนักศึกษาและปัญญาชนซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม จนกระทั่งนำไปสู่การลาออกของประธานาธิบดีอี ซึง-มัน และการก่อตั้งสาธารณรัฐที่สองของเกาหลีใต้ซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมือง (วิเชียร อินทะสี, 2556)

เหตุการณ์ปฏิวัติเดือนเมษายนได้รับความสนใจในแวดวงวรรณกรรมอย่างกว้างขวาง นวนิยายและงานเขียนเชิงวิพากษ์หลายชิ้นได้หยิบยกเหตุการณ์นี้มาเป็นประเด็นหลักในการนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย เสรีภาพ และสิทธิของพลเมือง นวนิยายในยุคนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้น แตกต่างจากวรรณกรรมในช่วงทศวรรษ 1950 ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสงครามเกาหลีเป็นหลัก

1.1.2 นิยายที่สะท้อนภาพเหตุการณ์ปฏิวัติเดือนเมษายน 1960 (April revolution)

- นวนิยายเรื่องควังจัง (광장) ของชเว อิน-ฮุน (최인훈)

เมื่อพิจารณาบริบทประวัติศาสตร์ วรรณกรรมเกาหลีใต้ในช่วงก่อนหน้าการปฏิวัติเมษายนมักถูกจำกัดด้วยการเซ็นเซอร์และการครอบงำของรัฐบาลเผด็จการ แต่หลังเหตุการณ์ปฏิวัติเดือนเมษายน ค.ศ. 1960 แนวโน้มดังกล่าวเปลี่ยนไป ปรากฏงานวรรณกรรมที่มีเนื้อหาสะท้อนสังคม การเมือง และเสียงเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชนมากขึ้น วรรณกรรมเกาหลีได้ก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ที่เน้นพันธกิจทางสังคมและความผูกพันกับประชาชนอย่างชัดเจน โดยนวนิยายเรื่องควังจัง ของชเว อิน-ฮุน ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากเหตุการณ์การเรียกร้องประชาธิปไตยในวันที่ 19 เมษายน ค.ศ. 1960 และได้รับการยอมรับว่าเป็นจุดเปลี่ยนในวรรณกรรมเกาหลีในทศวรรษ 1960 (백낙청, 1969) นวนิยายเรื่องนี้เปิดเผยความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่หลังสงครามในช่วงกลางทศวรรษ 1950 รวมทั้งความรู้สึกของผู้คนที่ต่อต้านการเรียกร้องประชาธิปไตยในเหตุการณ์ปฏิวัติเดือนเมษายน 1960 อีกทั้งยังเป็นนวนิยายที่วิพากษ์วิจารณ์อุดมการณ์ทางการเมืองของเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้

ชเว อิน-ฮุนเกิดที่เมือง ฮเว-รย็อง จังหวัดฮัมกย็องเหนือ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในพื้นที่ของเกาหลีเหนือ ในปี ค.ศ. 1936 ภายหลังจากสงครามเกาหลีปะทุขึ้น ชเว อิน-ฮุนอพยพไปยังเกาหลีใต้และศึกษาต่อที่คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยแห่งชาติโซล แต่ไม่ได้จบการศึกษา เขามีผลงานวรรณกรรมเรื่องแรกในปี ค.ศ. 1959 ซึ่งเป็นผลงานที่นำเสนอความขัดแย้งระหว่างความคิดและความเป็นจริงในมิติเชิงอัตถิภาวนิยม และสังคม แสดงให้เห็นถึงความ

พยายามของชเว อิน-ฮุนในการสะท้อนโครงสร้างอุดมการณ์ที่ครอบงำสังคมเกาหลีในขณะนั้น ผลงานของชเว อิน-ฮุน ในช่วงนี้ได้รับการยอมรับว่ามีความโดดเด่นด้านการสะท้อนอุดมการณ์การเมืองและสังคมในเกาหลีใต้ร่วมสมัย

นวนิยายเรื่อง ควังจัง (จักรัส) ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวรรณกรรมแซ-บยอก (새벽) ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1960 ได้รับการตีพิมพ์ซ้ำและมีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในแวดวงวรรณกรรมและสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งได้บรรจุนวนิยายเรื่องนี้ไว้ในหลักสูตรวรรณกรรมเกาหลีสมัยใหม่ เพื่อใช้เป็น กรณีศึกษาในการวิเคราะห์อุดมการณ์ทางสังคมและความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงหลังสงครามเกาหลี ทั้งยัง สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของเหตุการณ์ปฏิวัติเดือนเมษายน ค.ศ. 1960 ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญทางการเมืองและ สังคมของประเทศ โดยเหตุการณ์ดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนแนวคิดประชาธิปไตยและการเรียกร้อง สิทธิเสรีภาพของประชาชนในสังคมเกาหลีใต้

นวนิยายเรื่อง ควังจัง ของ ชเว อิน-ฮุน นำเสนอการวิพากษ์วิจารณ์สังคมการเมืองของเกาหลีใต้ผ่าน มุมมองของ อี มย็อง-จุน ตัวละครเอก ซึ่งตั้งคำถามถึงแก่นแท้ของ “สาธารณรัฐประชาธิปไตย” ที่อุดมคติไม่ สอดคล้องกับความเป็นจริงทางการเมืองในยุคนั้น อี มย็อง-จุน ตั้งคำถามถึงความไม่พอใจต่อระบอบประชาธิปไตย ในเกาหลีใต้ ซึ่งแม้จะอ้างว่าเป็น “สาธารณรัฐประชาธิปไตย” แต่ในความเป็นจริงกลับดำเนินการโดยอำนาจนิยมที่ ขัดขวางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ชี้ให้เห็นถึงความย้อนแย้งในระบบการปกครองที่อ้างอิง ประชาธิปไตยแต่กลับละเลยหลักการสำคัญของสาธารณรัฐและเสรีภาพของพลเมือง ในแง่ทฤษฎี สาธารณรัฐเป็น รูปแบบรัฐที่สมาชิกของชุมชนการเมือง ไม่ใช่เพียงชนชั้นปกครองส่วนน้อย ได้รับการยอมรับให้เป็นผู้มีอำนาจ อธิปไตยอย่างแท้จริง ในระบอบสาธารณรัฐ ประชาชนไม่เพียงมีสิทธิในการเลือกผู้แทนทางการเมือง แต่ยังมีสิทธิใน การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองอีกด้วย องค์ประกอบนี้ถือเป็นแก่นแท้ของสังคมประชาธิปไตย ที่แท้จริง โดยไม่มีการแบ่งแยกชนชั้น สถานะทางสังคม เพศ หรือเชื้อชาติ (장문석, 2017, pp. 254-316)

ในตอนหนึ่งของนวนิยาย ชเว อิน-ฮุน นำเสนอการวิพากษ์ระบบการเมืองของทั้งเกาหลีใต้และเกาหลีเหนือ ผ่านการเปรียบเทียบ “จักรัส” (광장) ซึ่งหมายถึงพื้นที่ส่วนรวมที่เป็นสัญลักษณ์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ “ห้องปิด” (밀실) ซึ่งหมายถึงพื้นที่ส่วนตัวที่ประชาชนหลบซ่อนตัวจากความวุ่นวายและความอยุติธรรมทาง สังคม ดังเนื้อความต่อไปนี้

인간은 그 자신의 밀실에서만은 살 수 없어요. 그는 광장과 이어져 있어요. 정치는 인간의 광장 가운데서두 제일 거친 곳이 아닌가요? 추악한 밤의 광장, 탐욕과 배신과 살이니의 광장 이게 한국 정치의 광장이 아닙니까? 선량한 시민은 오히려 문에 자물쇠를 잠그고 창을 닫고 있어요. 굶주림을 면하기 위해 시장을 가는 때만 할 수 없이 그는 자기 방문을 엽니다. 한 줌 쌀과 한 포기 시래기를 사기 위한 시장, 그건 경제의 광장입니다.

มนุษย์ไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่เพียงลำพังในห้องปิดตายของตนเองได้ เขาย่อมต้องเชื่อมโยงกับจักรัสแห่ง สังคม การเมืองคือพื้นที่ที่หยาบกระด้างที่สุดในจักรัสของมนุษย์มิใช่หรือ? จักรัสยามคำคินที่โสมม เต็มไปด้วยความโลภ การทรยศ และการเข่นฆ่า นี่มิใช่จักรัสทางการเมืองของเกาหลีหรือ? พลเมือง ผู้บริสุทธิ์ก็ต้องปิดประตูใส่กลอนและปิดหน้าต่างของตนเอง พวกเขาจะเปิดประตูออกไปก็เพียงเมื่อ จำเป็นต้องไปตลาดเพื่อหลีกเลี่ยงจากความอดอยาก ตลาดที่พวกเขาไปเพียงเพื่อซื้อข้าวหนึ่งกำมือ และผักตองหนึ่งกำ นั่นคือจักรัสทางเศรษฐกิจ (최인훈, 1996, pp. 55-57)

บทสนทนาระหว่าง อี มย็อง-จุน และ นายจ็อง ช่างตันสะท้อนให้เห็นถึงการวิพากษ์วิจารณ์สังคมการเมือง ของเกาหลีใต้ โดยชี้ให้เห็นว่าระบบการเมืองที่ควรเป็น “จักรัสแห่งการเมือง” (정치의 광장) ซึ่งเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง กลับถูกครอบงำด้วยอำนาจนิยม ความโลภ และการหักหลัง ซึ่งเป็นการเสียสละ ระบบการเมืองที่ดำเนินไปอย่างปิดบังและไร้หลักการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

1.1.3 เหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยคังจู 1980 (Gwangju Uprising) และบรรยากาศทางวรรณกรรม

เหตุการณ์การเรียกร้องประชาธิปไตยคังจูในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1980 เป็นขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในเมืองคังจูและพื้นที่โดยรอบ ระหว่างวันที่ 18 ถึง 27 พฤษภาคม ค.ศ. 1980 เหตุการณ์นี้เริ่มต้นเมื่อรัฐบาลทหารชุดใหม่ของนายพล ช็อน ดู-ฮวัน ได้ขยายการบังคับใช้กฎอัยการศึกไปทั่วประเทศเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม ค.ศ. 1980 โดยอ้างว่ามีการแทรกซึมของคอมมิวนิสต์ การดำเนินการดังกล่าวกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการลุกฮือของประชาชนในเมืองคังจูซึ่งพยายามต่อต้านการทำลายระเบียบรัฐธรรมนูญและการใช้อำนาจสาธารณะอย่างไม่เป็นธรรมโดยคณะรัฐประหาร เหตุการณ์นี้ส่งผลให้เกิดการปราบปรามอย่างรุนแรงจากกองทัพ เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก (ช็อง อิล-จุน และ วิเชียร อินทะสี, 2557) แม้ว่าเหตุการณ์ดังกล่าวจะถูกปิดกั้นและบิดเบือนข้อมูลโดยรัฐบาลทหาร แต่เหตุการณ์นี้ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของการต่อต้านเผด็จการและการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยในเกาหลีใต้

1.1.4 นวนิยายที่สะท้อนภาพเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยคังจู 1980 (Gwangju Uprising)

- นวนิยายเรื่องพัมกิล (밤길) ของยุน จ็อง-โม (윤정모)

นวนิยายเรื่อง พัมกิล (ถนนยามราตรี) ของ ยุน จ็อง-โม ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1985 แต่ถูกสั่งห้ามเผยแพร่โดยรัฐบาลเกาหลีใต้ในขณะนั้น เนื่องจากเนื้อหาของนวนิยายกล่าวถึงเหตุการณ์การเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยคังจูในปี ค.ศ. 1980 อย่างเปิดเผย จนกระทั่งนวนิยายเรื่องนี้ได้รับการตีพิมพ์ซ้ำอีกครั้งในปี ค.ศ. 1988 หลังจากที่สังคมเกาหลีใต้เริ่มเปิดกว้างต่อการวิพากษ์วิจารณ์การปราบปรามของรัฐในอดีต

ยุน จ็อง-โม เกิดเมื่อปี ค.ศ. 1946 ในเมืองนาวิอน ซานเมืองคยองจู จังหวัดคยองซังเหนือ และเริ่มต้นอาชีพนักเขียนด้วยการตีพิมพ์นวนิยายเรื่องแรกในปี ค.ศ. 1968 หลังจากนั้นเธอได้สร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมอย่างต่อเนื่อง และได้รับรางวัลวรรณกรรมหลายรางวัล ได้แก่ รางวัลผลงานสร้างสรรค์ชิ้นดงย็อบ ค.ศ. 1988 และรางวัลวรรณกรรมชอราบอล ค.ศ. 1996 แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้วรรณกรรมสะท้อนภาพสังคมและการเมืองเกาหลีใต้ได้อย่างมีพลัง นวนิยายเรื่อง พัมกิล เป็นส่วนหนึ่งของนวนิยายชุด คาจาอูรีเอทงจิโร 『가자, 우리의 등지로』 และได้รับการประเมินว่าเป็นผลงานที่ถ่ายทอดขบวนการประชาธิปไตยในคังจูในแง่มุมที่เป็นกลางและรอบด้าน โดยเฉพาะการพยายามถ่ายทอดปัญหาทางสังคมและการเมืองในยุคสมัยดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง

ทั้งนี้ ผู้เขียนได้ใช้สัญลักษณ์เพื่อนำเสนอความหมายที่แฝงนัยทางสังคมและการเมืองอย่างชัดเจน ดังเช่นชื่อเรื่อง พัมกิล ซึ่งแปลว่า “ถนนในช่วงเวลากลางคืน” ผู้เขียนได้ใช้ถนนที่มีมิติในยามค่ำคืนเป็นสัญลักษณ์เปรียบเทียบกับสภาพสังคมเกาหลีใต้ในช่วงต้นและกลางทศวรรษ 1980 ซึ่งเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชนถูกระงับเนื่องจากการบังคับใช้กฎอัยการศึก อันเป็นผลมาจากการปกครองของรัฐบาลทหาร ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ สังคมเกาหลีใต้จึงเต็มไปด้วยความมืดมน หวาดกลัว และสิ้นหวัง เช่นเดียวกับถนนยามค่ำคืนที่ปราศจากแสงสว่าง ผู้เขียนสะท้อนแนวคิดนี้ผ่านคำพูดของตัวละครที่กล่าวถึง “ความมืดแห่งยุคของเรา” (우리 세대의 어둠) (윤정모, 2009) ซึ่งเป็นถ้อยคำที่แสดงออกถึงความรู้สึกไม่มั่นคงและสับสนของประชาชนภายใต้ระบอบเผด็จการทางการเมือง อันเป็นการสะท้อนถึงการขาดเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างชัดเจน อีกหนึ่งสัญลักษณ์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง พัมกิล คือคำว่า ผิดโกฮัล (빛고을) ซึ่งมีความหมายว่า “เมืองแห่งแสงสว่าง” คำนี้ถูกใช้แทนชื่อเมืองคังจูในความหมายที่ลึกซึ้ง โดยผู้เขียนต้องการพรรณนาถึงคังจูในฐานะพื้นที่แห่งการตื่นรู้ การตระหนักรู้ และเป็นแสงสว่างที่ฉายประกายท่ามกลางความมืดของยุคสมัย

นวนิยายเรื่อง พัมกิล ยังถ่ายทอดภาพการควบคุมสื่อและการปกปิดความจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์คังจูโดยรัฐบาลทหาร โดยกล่าวถึงบาทหลวงคิม (김 신부) และลูกศิษย์ช็อยโซฮ็อบ (요섭) ซึ่งร่วมกันเดินทางไปเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์การสังหารหมู่ที่เมืองคังจูในวันที่ 18 พฤษภาคม ค.ศ. 1980 ทั้งสองได้หลบหนีออกจากเมืองคังจูโดยพกพาสมุดบันทึกและฟิล์มรูปถ่ายที่บันทึกภาพความรุนแรงในเหตุการณ์คังจูเพื่อแจ้งข่าวสารนี้ให้

พระคาร์ดินัลทราบโดยเร็วที่สุด อย่างไรก็ตาม แม้จะมีเป้าหมายที่ชัดเจนแต่โยชิโอบังคับเกิดความรู้สึกสับสนที่ตนเองไม่ได้ร่วมต่อสู้กับเพื่อนร่วมอุดมการณ์ ทว่าบาทหลวงคิมได้ชี้ให้เห็นว่าการเปิดเผยความจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ควังจูสู่โลกภายนอกก็เป็นภารกิจที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าการร่วมต่อสู้ในสมรภูมิ ภาพของตัวละครขณะเดินทางไปยังกรุงโซลด้วยความทุกข์ทรมานไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความรู้สึกผิดในใจ หากแต่ยังเป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับสถานที่ที่พวกเขาควรอยู่ ดังที่นวนิยายกล่าวถึงว่า

그들이 길을 걸으며 괴로워하는 모습은 그들이 진정으로 있어야 하는 곳, 그들이 진정으로 원하는 곳을 나타내기 위함이 아닐까? 그렇다면 그 곳은 마음의 집을 안고 수도로 향하는 길이 아니라 어둠 속에서도 동지들과 진정한 정의와 권리를 외치던 빛고을일 것이다.

ภาพของพวกเขาคือเดินไปพร้อมกับความทุกข์ทรมาน อาจเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงสถานที่ที่พวกเขาควรอยู่จริง ๆ หรือสถานที่ที่พวกเขาปรารถนาอย่างแท้จริง หากเป็นเช่นนั้น สถานที่แห่งนั้นก็คงไม่ใช่เส้นทางที่มุ่งหน้าไปยังเมืองหลวงพร้อมกับภาระทางจิตใจ แต่คือ “ผิดโกอีล” ดินแดนแห่งแสงสว่าง ที่ซึ่งพวกเขายืนหยัดเคียงข้างสหาย เปล่งเสียงเรียกร้องความยุติธรรมและสิทธิอันชอบธรรม แม้ต้องเผชิญกับความมืดมิดก็ตาม (윤정모, 2009, p. 322)

นวนิยายเรื่อง พมกิล ไม่เพียงสะท้อนเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เท่านั้น หากแต่ยังเป็นสัญลักษณ์ของความกล้าหาญในการเผชิญหน้ากับความอยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของเกาหลีใต้หลังเหตุการณ์การเรียกร้องประชาธิปไตยควังจู ซึ่งการพูดถึงเหตุการณ์นี้กลายเป็นประเด็นอ่อนไหวและต้องห้ามในสังคมในช่วงทศวรรษ 1980 เนื่องจากรัฐบาลทหารพยายามปิดกั้นข้อมูลและควบคุมการเผยแพร่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าว นวนิยายเรื่องนี้จึงโดดเด่นในฐานะผลงานที่สามารถเปิดเผยเรื่องราวเหล่านั้นได้อย่างกล้าหาญ

- นวนิยายเรื่องคิดบัล (깃발) ของฮง ฮี-ดัม (홍희담)

นวนิยายเรื่อง คิดบัล (ธง) ของฮง ฮี-ดัม ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1988 เป็นผลงานที่สะท้อนเหตุการณ์การเรียกร้องประชาธิปไตยควังจูได้อย่างลึกซึ้ง ฮง ฮี-ดัม เป็นนักเขียนหญิงซึ่งเกิดที่กรุงโซลในปี ค.ศ. 1945 เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในแวดวงวรรณกรรมการเมือง เธอสำเร็จการศึกษาจากสาขาวรรณกรรมเกาหลี มหาวิทยาลัยสตรีอีฮวา และเริ่มต้นเส้นทางนักเขียนในปี ค.ศ. 1988 โดยการตีพิมพ์ผลงานเรื่อง คิดบัล ในวารสาร ชังจักกวา พีย็อง 『창작과 비평』 ฉบับฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งเป็นวารสารวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงและมีบทบาทสำคัญต่อขบวนการประชาธิปไตยในเกาหลีใต้ นอกจากนี้ ฮง ฮี-ดัม ยังเป็นสมาชิกของกลุ่มนักเขียนชงแบ็กฮเว (송백호) ซึ่งเป็นกลุ่มนักเขียนที่มุ่งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความทรงจำทางประวัติศาสตร์และเหตุการณ์อันเลวร้ายในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1980 งานเขียนของเธอล้วนเป็นผลงานที่สะท้อนเหตุการณ์และความรู้สึกของผู้คนในช่วงที่เกาหลีใต้เผชิญกับความไม่สงบทางการเมือง

นวนิยายเรื่อง คิดบัล นำเสนอเรื่องราวผ่านมุมมองของกลุ่มชนชั้นแรงงานและประชาชนทั่วไปซึ่งมีบทบาทสำคัญในการต่อต้านและโค่นล้มระบอบเผด็จการ ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งทางชนชั้นและการต่อสู้เพื่อสิทธิพลเมืองอย่างชัดเจน นวนิยายเรื่องนี้ใช้รูปแบบการเล่าเรื่องที่เน้นการถ่ายทอดภูมิหลังของตัวละครชนชั้นแรงงาน ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่เผชิญกับการกดขี่อย่างยาวนาน ผู้เขียนได้เน้นย้ำถึงแนวคิดเรื่องความสามัคคีระหว่างผู้ใช้แรงงานกับนักศึกษา โดยชี้ให้เห็นว่านักศึกษาหรือปัญญาชนไม่อาจเรียกร้องประชาธิปไตยได้สำเร็จหากปราศจากความร่วมมือกับผู้ใช้แรงงานที่เป็นกลุ่มประชาชนผู้มีประสบการณ์ตรงต่อสภาพชีวิตที่ยากลำบาก นัยยะนี้สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านทางสังคมที่เน้นความสำคัญของการต่อสู้ร่วมกันเพื่อบรรลุประชาธิปไตย ใน คิดบัล ตัวละครหลักซึ่งเป็นชนชั้นแรงงานมีความเชื่อมั่นว่าบทบาทของตนสามารถช่วยยกระดับชีวิตของประชาชนคนอื่น ๆ ได้ พวกเขาเฝ้าระวังการต่อสู้เพื่อสิทธิพลเมืองไม่ควรเป็นหน้าที่ของนักศึกษาเพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องอาศัยพลังของประชาชนในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสังคม

ประชาธิปไตย ผู้เขียนได้นำเสนอให้เห็นว่าผู้ใช้แรงงานไม่ได้เป็นเพียงเหยื่อของการกดขี่ทางการเมือง แต่ยังเป็นแรงผลักดันสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคมด้วยการแสดงออกทางการเมืองอย่างชัดเจน

ภาพสะท้อนของกลุ่มแรงงานในฐานะชนชั้นทางสังคมได้รับการยืนยันอีกครั้งในฉากสุดท้ายของนวนิยาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนงานที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์ควังจู รวมถึงซุนบุน ได้กลับเข้าสู่ชีวิตปกติและปะปนอยู่กับแรงงานอื่น ๆ ที่กำลังขี้จิกยานไปทำงาน

머리카락이 휘날렸다. 작업복 자락이 펄럭였다. 점점 멀어지면서 새벽 여명 속에
옷자락의 펄럭임만이 보였다. 수없는 펄럭임이었다. 그것은 깃발이었다.

เส้นผมปลิวไสว ปลายชุดทำงานสะบัดพลั่ว เมื่อละสายตาไปเรื่อย ๆ ในแสงอรุณรุ่ง เหลือเพียงภาพของ
ชายเสื้อที่โบกสะบัดนับไม่ถ้วน มันคือธงแห่งการต่อสู้ (홍희담, 2003, p. 74)

ข้อความข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงการเปรียบเทียบระหว่างเสื้อผ้าของแรงงานกับสัญลักษณ์ “ธง” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ทางการเมืองที่แสดงถึงความสามัคคีและการต่อสู้เพื่อสิทธิและเสรีภาพ การที่เสื้อผ้าของแรงงานจำนวนมากถูกแทนที่ด้วยภาพธง เป็นการเน้นย้ำว่าการต่อสู้ของแรงงานมิใช่เพียงการต่อสู้ของปัจเจกบุคคล หากแต่เป็นการต่อสู้ของกลุ่มชนชั้นที่มีเป้าหมายร่วมกัน ภาพของธงที่โบกสะบัดในฉากสุดท้ายยังแสดงถึงแนวคิดที่ว่า แม้การเรียกร้องประชาธิปไตยจะจบลงด้วยความล้มเหลว แต่ชนชั้นแรงงานจะยังคงมีบทบาทสำคัญในกระบวนการสร้างประวัติศาสตร์ต่อไป ความหวังในการเปลี่ยนแปลงและการสร้างสังคมประชาธิปไตยไม่ได้สูญสิ้นไปพร้อมกับการปราบปราม หากแต่ฝังอยู่ในจิตสำนึกของแรงงาน ซึ่งพร้อมจะฟื้นคืนขึ้นใหม่เมื่อโอกาสมาถึง ความทรงจำของผู้บรรยายในบทความข้างต้นไม่เพียงแต่จำลองเหตุการณ์การเรียกร้องประชาธิปไตยควังจูเท่านั้น แต่ยังรวมถึงอุดมการณ์และบทบาทที่เข้มแข็งของกลุ่มเคลื่อนไหวหรือภาคประชาสังคมและขบวนการแรงงานในช่วงทศวรรษ 1980 อีกด้วย

1.2 ประชาธิปไตยหลังเหตุการณ์การเรียกร้องในเดือนมิถุนายน 1987 และการเปลี่ยนผ่าน (ค.ศ. 1987-2000)

1.2.1 เหตุการณ์การเรียกร้องในเดือนมิถุนายน 1987 (June Democratic Struggle) และบรรยากาศทางวรรณกรรม

เหตุการณ์การเรียกร้องในเดือนมิถุนายน 1987 เป็นการประท้วงทางการเมืองครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย รวมถึงการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยตรง วันที่ 13 เมษายน ค.ศ. 1987 ประธานาธิบดีช็อน ดู-ฮวัน ได้ประกาศใช้มาตรการทางรัฐธรรมนูญเพื่อต่อต้านการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยมีเป้าหมายให้การเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งต่อไปดำเนินไปภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐที่ 5 ซึ่งยังคงเป็นระบบการเลือกตั้งโดยทางอ้อม (บุญวัฒน์ สว่างวงศ์, 2559) การประกาศดังกล่าวสร้างความไม่พอใจอย่างกว้างขวางในหมู่ประชาชนและนักเคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งเห็นว่ารัฐบาลพยายามรักษาอำนาจเผด็จการและปฏิเสธการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การประท้วงจึงทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยในวันที่ 18 พฤษภาคม ค.ศ. 1987 ขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยได้ออกแถลงการณ์เปิดโปงการกระทำอันไม่ชอบธรรมของรัฐบาล โดยเฉพาะกรณีการปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเสียชีวิตของนักศึกษาซึ่งถูกทรมานระหว่างการสอบสวน รวมถึงเหตุการณ์ที่นักศึกษามหาวิทยาลัยยอนเซถูกแก๊สน้ำตาทำให้เสียชีวิตระหว่างการประท้วง (ช็อง อิล-จุน และ วิเชียร อินทะสี, 2557) การเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ส่งผลให้ประชาชนจำนวนมากเกิดความโกรธแค้นต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนและการใช้อำนาจเกินขอบเขตของรัฐบาล จากเหตุการณ์ดังกล่าว ขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยจึงขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยมีเป้าหมายเพื่อต่อต้านระบอบการปกครองของประธานาธิบดีช็อน ดู-ฮวัน และเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่มุ่งเน้นให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งโดยตรง การประท้วงในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1987 จึงถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการเมืองเกาหลีใต้ และมีบทบาทในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบอบประชาธิปไตยในเวลาต่อมา

ในแง่ของวรรณกรรม การเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยในทศวรรษ 1980 ได้ส่งอิทธิพลต่อรูปแบบและเนื้อหาของวรรณกรรมในเกาหลีใต้อย่างมีนัยสำคัญ นักเขียนวรรณกรรมหลายคนได้พยายามเล่าเรื่องราวการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยในเดือนมิถุนายน โดยมุ่งเน้นนำเสนอภาพรวมของเหตุการณ์และผลกระทบทางสังคมมากกว่าการมุ่งเน้นบรรยายการปะทะและความขัดแย้งอย่างละเอียด วรรณกรรมในยุคดังกล่าวจึงสะท้อนภาพของความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับขบวนการประชาธิปไตยควังจูในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1980 ซึ่งกลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ส่งเสริมให้การแสดงออกทางการเมืองผ่านวรรณกรรมขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

1.2.2 นวนิยายที่สะท้อนภาพเหตุการณ์การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยในเดือนมิถุนายน 1987 (June Democratic Struggle)

- นวนิยายเรื่องควังยา (광야) ของจ็อง ชัน (정찬)

นวนิยายเรื่อง ควังยา (ดินแดนอันว่างเปล่า) ผลงานของจ็อง ชันได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1995 โดยนวนิยายเรื่องนี้มีจุดเด่นในด้านการบรรยายถึงเหตุการณ์การเรียกร้องประชาธิปไตยควังจูผ่านข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์และข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่มีการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ นวนิยายเรื่องนี้ยังสะท้อนความหมายของเหตุการณ์ดังกล่าวจากมุมมองที่หลากหลาย โดยอาศัยตัวละครซึ่งมีสถานะและภูมิหลังที่แตกต่างกันเพื่อถ่ายทอดแง่มุมที่หลากหลายของเหตุการณ์การเรียกร้องประชาธิปไตยควังจู

จ็อง ชัน เกิดที่เมืองพูซัน ในปี ค.ศ. 1953 เขาสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมพูซัน และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยแห่งชาติโซลในสาขาภาษาเกาหลี เขาเริ่มต้นเส้นทางวรรณกรรมครั้งแรกในปี ค.ศ. 1983 และได้รับความสนใจในฐานะนักเขียนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว จ็อง ชันได้สร้างสรรค์ผลงานที่แสดงถึงการสะท้อนความเป็นจริงและภาษาวรรณกรรมที่โดดเด่นอย่างต่อเนื่อง จุดเด่นของนวนิยายเรื่องนี้คือการนำเสนอเรื่องราวผ่านมุมมองของตัวละครที่หลากหลาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความซับซ้อนของเหตุการณ์การเรียกร้องประชาธิปไตยควังจู ตัวละครหลักประกอบด้วยเทอร์รี เมอร์ดัน นักข่าวจากหนังสือพิมพ์ Baltimore Sun ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งรับบทเป็นผู้เล่าเรื่องและเป็นประจักษ์พยานผู้เห็นเหตุการณ์โดยตรง การนำเสนอเรื่องราวผ่านมุมมองของนักข่าวชาวต่างชาติถ่ายทอดภาพของการปราบปรามและความอยุติธรรมที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ดังกล่าวไปสู่สาธารณชนในระดับสากล พัก แท-มิน (박태민) ตัวละครที่เชื่อมั่นในอุดมการณ์และการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย บาทหลวงโด เย-ซ็อบ (도예섭 신부) นักบวชผู้มีความศรัทธาอันแรงกล้าในพระเจ้า และคัง ซ็อน-อู (강선우) อดีตพลทหารที่กลายมาเป็นพลเรือน ตัวละครนี้สะท้อนถึงความรู้สึกผิดของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพที่ต้องเผชิญหน้ากับความรุนแรงในเหตุการณ์ควังจู

จ็อง ชัน ได้นำเสนอเหตุการณ์การสังหารหมู่ที่เกิดขึ้นในควังจู โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับความชอบธรรมในการใช้กำลังปราบปรามประชาชนผู้บริสุทธิ์ นวนิยายเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงความโหดร้ายของการสังหารหมู่ที่ถูกทำให้ดูเลือนรางจนประชาชนไม่ทันตระหนักถึงความรุนแรงที่กำลังเกิดขึ้นอย่างชัดเจน ผู้เขียนอธิบายว่าการสังหารหมู่ที่เกิดขึ้นในควังจูมิใช่เพียงแค่การกระทำที่รุนแรงในระยะเวลาอันสั้น หากแต่เป็นการสังหารที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและยืดเยื้อ ซึ่งความล่าช้านี้เองที่ทำให้ประชาชนรู้สึกชาชินและไม่อาจตระหนักได้ว่าตนเองกำลังตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง ดังที่ผู้เขียนได้บรรยายไว้ว่า

이 모두가 학살이었다. 다만 그 속도가 느릴 뿐이다. 속도의 느낌은 사람들을 교묘하게 마취시킨다. 학살이 눈앞에서 벌어지고 있는데도 그것이 학살임을 알지 못하게 한다. ทั้งหมดนี้คือการสังหารหมู่ เพียงแต่มันเกิดขึ้นอย่างเชื่องช้าเท่านั้น ความเชื่องช้านี้เองที่ทำให้ผู้คนถูกทำให้มีนงงอย่างแยบยล แม้ว่าการสังหารจะเกิดขึ้นอยู่ตรงหน้า พวกเขา ก็ไม่สามารถตระหนักได้ว่ามันคือการสังหาร (정찬, 2002, p. 61)

ข้อความดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการปราบปรามของรัฐบาลเผด็จการในคังจูไม่ได้เกิดขึ้นอย่างเปิดเผยเหมือนการใช้กำลังทหารอย่างโจ่งแจ้ง หากแต่เป็นการสังหารที่เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปจนกลายเป็นสิ่งที่ผู้คนยอมรับโดยไม่รู้ตัว นวนิยายยังวิพากษ์วิจารณ์การปราบปรามของรัฐบาลที่อำพรางความรุนแรงภายใต้โครงสร้างของสังคมที่กดขี่ โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมของทหารที่ใช้ความรุนแรงอย่างเปิดเผยว่าเป็นการกระทำที่ซื่อตรงเพราะไม่มีการปิดบังหรือหลอกลวงใด ๆ แตกต่างจากการใช้อำนาจของระบอบยูซินที่ใช้การควบคุมผ่านวาทกรรมและอุดมการณ์จอมปลอม ดังที่ข้อความระบุว่า

여기에 비해 학살임을 명백하게 보여 주는 얼룩무늬들의 행위는 차라리 정직했다. 위장이라고는 어디에도 없었다. 사용주들에게 신물 나게 보아 왔던 교묘한 혀 놀림도 없었고, 번듯한 가면도 보이지 않았다.

เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว การกระทำของเหล่าทหารลายพรางกลับดูซื่อตรงกว่า พวกเขาไม่ได้มีการปิดบังอำพราง ไม่มีวาทกรรมหลอกลวงที่นายจ้างใช้จมนเวียน ไม่มีหน้ากากอันดุดีที่ใช้บังหน้า (정찬, 2002, p. 61)

ข้อความนี้ชี้ให้เห็นว่าการปราบปรามของทหารที่ใช้ความรุนแรงอย่างเปิดเผยอาจถูกมองว่าเป็นการกระทำที่ตรงไปตรงมาเนื่องจากไม่มีการปกปิดหรือเสแสร้งใด ๆ ในทางตรงกันข้าม การปราบปรามของระบอบยูซินนั้นแฝงอยู่ในรูปของวาทกรรมที่ชวนให้ประชาชนเชื่อมั่นในเสถียรภาพของรัฐบาลและการพัฒนาประเทศ ซึ่งแท้จริงแล้วเป็นเพียงเครื่องมือในการปิดบังความรุนแรงและรักษาอำนาจของตน ทั้งนี้ ผู้เขียนใช้กลวิธีการเล่าเรื่องแบบย้อนอดีตและการคาดการณ์อนาคตเพื่อเชื่อมโยงเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตเข้าด้วยกันอย่างมีชั้นเชิง ไม่เพียงมุ่งเสนอเหตุการณ์การปราบปรามอย่างรุนแรงของกองทัพในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1980 แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบในระดับโลกผ่านการเปรียบเทียบกับเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์โดยเชื่อมโยงเหตุการณ์การเรียกร้องประชาธิปไตยคังจูเข้ากับบริบททางการเมืองของเกาหลีใต้

- นวนิยายเรื่องพมัล (봄날) ของอิม ซ็อล-อู (임철우)

นวนิยายเรื่อง พมัล (วันในฤดูใบไม้ผลิ) ของอิม ซ็อล-อู เป็นหนึ่งในผลงานวรรณกรรมชิ้นสำคัญที่บันทึกเหตุการณ์การปราบปรามประชาชนในคังจู โดยได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1997 ถือเป็นหนึ่งในผลงานวรรณกรรมชิ้นแรก ๆ ที่เขียนขึ้นโดยผู้ที่เคยประสบเหตุการณ์ดังกล่าวโดยตรง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการนำเสนอประสบการณ์และความรู้สึกที่ลึกซึ้งของผู้คนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงของรัฐ (김세나, 2023) โดยลักษณะที่น่าสนใจอย่างหนึ่งของนวนิยายเรื่องนี้คือเล่าเรื่องแบบลงวันที่ในรูปแบบของการเขียนบันทึกประจำวัน โดยตัวละครเอกที่ทำหน้าที่ผู้เล่าเรื่องคืออีแจอู (이재우) ครอบครัวรายละเอียดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาตั้งแต่ 16 พฤษภาคม ค.ศ. 1980 ถึง 27 พฤษภาคม ค.ศ. 1980

อิม ซ็อล-อู เกิดเมื่อปี ค.ศ. 1954 ที่เมืองวันโด จังหวัดช็อลลาใต้ เขาสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวรรณคดีอังกฤษจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแห่งชาติช็อนนัม อิม ซ็อล-อู เริ่มต้นเส้นทางวรรณกรรมใน ค.ศ. 1981 นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เขาได้สร้างสรรค์ผลงานวรรณกรรมหลากหลายประเภทและได้รับรางวัลทางวรรณกรรมมากมาย เช่น Hankook Ilbo Creative Writing Award (한국일보창작문학상), Yi Sang Literary Award (이상문학상) ซึ่งล้วนเป็นรางวัลที่ทรงเกียรติในแวดวงวรรณกรรมเกาหลีใต้

นวนิยายเรื่องนี้นำเสนอภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และสังคม ตัวละครในนวนิยายยังคงรักษาภาษาถิ่นและรูปแบบการพูดในท้องถิ่นจอลลาใต้ ซึ่งเป็นแง่มุมที่สำคัญมากเนื่องจากนวนิยายเรื่องนี้ประกอบด้วยบทสนทนาสลับกับย่อหน้าเล่าเรื่อง การสร้างตัวละครที่สมจริงช่วยสร้างความสอดคล้องกับบริบทที่กำหนดมากขึ้น อีกทั้งยังมีสถานที่และเวลาที่เฉพาะเจาะจง ด้วยวิธีนี้ผู้เขียนจะสร้างลำดับของเหตุการณ์โดยเชื่อมโยงเรื่องราวของตัวละครและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นจริงเข้าด้วยกัน จุดเด่นประการหนึ่งของนวนิยายเรื่องนี้คือการผสมผสาน

มุมมองที่หลากหลาย โดยผู้เขียนได้นำเสนอตัวละครจากชนชั้นทางสังคมที่แตกต่างกันซึ่งช่วยให้การบอกเล่าเรื่องราวไม่ถูกจำกัดอยู่เพียงมุมมองของเหยื่อเท่านั้น แต่ยังสะท้อนความซับซ้อนของสถานการณ์ทางการเมืองและสังคมในช่วงเวลานั้นได้อย่างลึกซึ้ง การสร้างตัวละครที่มีความหลากหลายดังกล่าว ทำให้ พมนัส หลุดพ้นจากการนำเสนอเหตุการณ์ในลักษณะที่มีเพียงมิติเดียว

อิม ซ็อล-อู นำเสนอเหตุการณ์การปราบปรามประชาชนในคังจูอย่างละเอียดและทรงพลัง โดยเฉพาะเหตุการณ์การโจมตีฝูงชนหน้าอาคาร YMCA เมื่อเวลา 14.00 น. ของวันที่ 19 พฤษภาคม ค.ศ. 1980 ซึ่งถือเป็นหนึ่งในฉากสำคัญที่สะท้อนความโหดร้ายของการใช้กำลังทหารปราบปรามประชาชน ภาพเหตุการณ์ดังกล่าวถูกถ่ายทอดผ่านการบรรยายที่มีรายละเอียดสมจริง ผสมผสานระหว่างการสร้างสรรค์เชิงวรรณศิลป์และการบันทึกข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์อย่างรอบด้าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

수천 명의 시민들이 일제히 터뜨리는 환호성과 함성이 거리를 우렁우렁 흔들어대고 있었다. 덩달아 옥상 위의 다른 몇 사람도 빼앗은 충을 쳐든 채 가장자리로 달려가 자랑스레 건물 아래쪽을 내려다보았다. 공포에 질린 엄청난 비명과 함께, 길 아래 군중의 대열 한쪽이 돌연 와르르 무너지기 시작하는 광경을 옥상 위의 사람들은 목격했다. 관광호텔 앞쪽으로부터 백여 명의 공수대원들이 전력질주, 군중을 휩쓸어 내려오고 있는 게 보였다. 조금 전까지 도청 앞 광장에 대기해있던 병력이었다. 그리고 그들의 후미에 바짝 붙어 추격해오고 있는 대규모 전투경찰 기동대 병력.

เสียงโห่ร้องและคำตะโกนอันกึกก้องของพลเมืองนับพันดังก้องไปทั่วถนน สั่นสะเทือนไปทั้งบริเวณ บางคนบนดาดฟ้าก็พลอยตื่นเต้นไปด้วย พวกเขาวิ่งไปที่ขอบตึก ชูปืนที่ยึดมาได้ขึ้นอย่างภาคภูมิใจ พร้อมกับมองลงไปข้างล่างด้วยความภาคภูมิใจ ผู้คนบนดาดฟ้ามองเห็นภาพที่น่าสะพรึงกลัว เสียงกรีดร้องดังก้องขณะที่กลุ่มฝูงชนด้านล่างเริ่มล้มระเนระนาดราวกับโดมิโน พวกเขาเห็นทหารพลร่มกว่าร้อยนายวิ่งสุดกำลังจากด้านหน้าโรงแรม กวาดผู้ชุมนุมลงไปอย่างรุนแรง กองกำลังเหล่านี้เพิ่งประจำการอยู่ที่จัตุรัสหน้าศาลาว่าการเมื่อครู่ที่ผ่านมา และด้านหลังของพวกเขา กองกำลังตำรวจปราบจลาจลจำนวนมากก็กำลังไล่ตามมาอย่างกระชั้นชิด (임철우, 1998, p. 185)

นอกจากจะถ่ายทอดเหตุการณ์การปราบปรามประชาชนในคังจูจากมุมมองของพลเรือนแล้ว ยังมีการบรรยายถึงมุมมองของทหารในฐานะเหยื่อของอำนาจรัฐ โดยอิม ซ็อล-อู ไม่เพียงมุ่งเน้นการพรรณนาความสูญเสียและความรุนแรงเท่านั้น หากยังสะท้อนถึงสภาพจิตใจของทั้งประชาชนผู้ต่อต้านและทหารผู้ปฏิบัติตามคำสั่ง ซึ่งต่างก็เผชิญกับความหวาดกลัวและสับสนในสถานการณ์ที่เลวร้าย ในนวนิยายได้มีการพรรณนาถึงสภาพจิตใจของทหารและประชาชนที่เผชิญหน้ากันในบรรยากาศของความมืดและความวุ่นวาย โดยเฉพาะการถ่ายทอดความหวาดกลัวของทั้งสองฝ่ายซึ่งต่างก็เป็นเหยื่อในสถานการณ์นี้

1.3 ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (ปี ค.ศ. 2000 ถึงปัจจุบัน)

1.3.1 ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

นับตั้งแต่ทศวรรษ 2000 การศึกษาวรรณกรรมได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการส่งเสริมความเข้าใจผู้อื่นและการตระหนักรู้ของชุมชนในความสัมพันธ์กับความหลากหลาย การเคารพความหลากหลายและเข้าใจผู้อื่นเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ ในขณะเดียวกัน พลเมืองซึ่งถือได้ว่าเป็นแกนหลักของระบอบประชาธิปไตย ก็เป็นสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ร่วมกับสิ่งมีชีวิตอื่นในฐานะสมาชิกของชุมชน ดังนั้น การเคารพสิทธิผู้อื่นจึงเป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกับการเคารพสิทธิของตนเอง (오윤주, 2017) การทำความเข้าใจเชิงวิพากษ์วิจารณ์สังคมร่วมสมัยผ่านนวนิยายในช่วงทศวรรษ 2000 จึงมุ่งเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องราวและสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครและสังคม รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนและสังคมร่วมสมัยที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดออกมาในผลงานอีกด้วย

1.3.2 นวนิยายที่สะท้อนภาพประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมที่เกิดขึ้นในเกาหลีใต้หลังทศวรรษ 2000 ได้ส่งผลกระทบต่อแนวโน้มของวรรณกรรมร่วมสมัยอย่างมีนัยสำคัญ วรรณกรรมเกาหลีในยุคนี้มีลักษณะเด่นในหลายประการ ได้แก่ การสะท้อนภาพความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง การสร้างพื้นที่ให้เสียงของประชาชนกลุ่มชายขอบ การส่งเสริมการวิพากษ์วิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ และการบรรจบกันระหว่างเรื่องส่วนตัวและเรื่องการเมือง แนวโน้มเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจลึกซึ้งเกี่ยวกับชีวิตประจำวันในสังคมประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ด้วยเหตุนี้ วรรณกรรมเกาหลีร่วมสมัยจึงทำหน้าที่กระตุ้นให้อ่านตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมือง ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีบทบาทในการเสริมสร้างสังคมประชาธิปไตยที่เปิดกว้างและมีความหลากหลาย

ในบริบทของกลุ่มพลเมืองในฐานะตัวแทนของสังคมได้ดำเนินการผลักดันการปฏิรูปทางเศรษฐกิจและการเมืองนั้นปรากฏเด่นชัดในนวนิยายเรื่อง อียจาโนรี 『의자놀이』 ของ คัง จี-ย็อง (공지영) และ คังจ็อง พาเกซอ 『공장 밖에서』 ของ ชัง กัง-มย็อง (장강명) นวนิยายทั้งสองเรื่องมีจุดร่วมในการนำเสนอฉากหลังของขบวนการแรงงานที่เกิดขึ้นท่ามกลางกระบวนการสร้างประชาธิปไตย โดยเน้นภาพของความร่วมมือและความขัดแย้งภายในกลุ่มแรงงาน นวนิยายทั้งสองเรื่องให้ความสำคัญกับชีวิตของแรงงานและครอบครัวของพวกเขาที่ได้รับผลกระทบจากการปรับโครงสร้างองค์กร ซึ่งเป็นผลพวงจากนโยบายของรัฐและกลุ่มทุน โดยผู้เขียนได้นำเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เช่น โศกนาฏกรรมยงช็อนและเหตุการณ์ควังจูในปี ค.ศ. 1980 มาเปรียบเทียบกับกรณีของการต่อสู้ของบริษัทซังยงมอเตอร์ส ทั้งนี้ นวนิยายทั้งสองเรื่องพยายามนำเสนอการเปลี่ยนแปลงเชิงสัญลักษณ์ของแรงงาน จากที่เคยถูกมองว่าเป็นกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบให้กลายเป็นเหยื่อของความรุนแรงจากรัฐ และเรียกร้องให้มีการต่อสู้ที่ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย (Choi, 2016)

- นวนิยายเรื่อง อียจาโนรี (의자놀이) ของคัง จี-ย็อง (공지영) และนวนิยายเรื่อง คังจ็อง พาเกซอ (공장 밖에서) ของ ชัง กัง-มย็อง (장강명)

นวนิยายเรื่อง อียจาโนรี ของคัง จี-ย็องได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 2012 โดยเป็นผลงานที่สร้างขึ้นจากแรงบันดาลใจในการนำเสนอเหตุการณ์ประท้วงของพนักงานบริษัทซังยงมอเตอร์ส (쌍용자동차) ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดจากวิกฤตการณ์แรงงานในเกาหลีใต้ร่วมสมัย

คัง จี-ย็อง เกิดที่กรุงโซลในปี ค.ศ. 1963 และสำเร็จการศึกษาจากภาควิชาภาษาและวรรณคดีอังกฤษ มหาวิทยาลัยยอนเซ โดยในช่วงทศวรรษ 1980 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ขบวนการประชาธิปไตยในเกาหลีใต้กำลังขยายตัวอย่างเข้มข้น เธอได้เข้าร่วมขบวนการแรงงานและถูกจับกุมในปี ค.ศ. 1987 จากการร่วมประท้วงต่อต้านการทุจริตการเลือกตั้ง ประสบการณ์เหล่านี้ได้หล่อหลอมให้ผลงานของเธอสะท้อนถึงประเด็นทางสังคม การเมือง และความไม่เป็นธรรมอย่างเข้มข้น จากนั้นเธอได้สร้างชื่อเสียงในฐานะนักเขียนที่นำเสนอประเด็นทางสังคมและการวิพากษ์ปัญหาเชิงโครงสร้างในสังคมร่วมสมัย

นวนิยายเรื่อง อียจาโนรี ถ่ายทอดภาพความทุกข์ทรมานของแรงงานและครอบครัวของพวกเขาที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์อันเลวร้ายจากการฉ้อโกง การหลอกลวง และการใช้อำนาจโดยมิชอบ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเปราะบางของแรงงานในระบบเศรษฐกิจเสรีนิยมใหม่ที่ให้ความสำคัญกับผลกำไรเหนือสิทธิของแรงงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการจ้างงานแบบไม่มั่นคง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2009 ซึ่งเป็นแรงบันดาลใจหลักของนวนิยายเรื่องนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างรัฐและแรงงานเมื่อสมาชิกสหภาพแรงงานได้เข้ายึดโรงงานพยองแท็ก (평택 공장) ของบริษัทซังยงมอเตอร์สเพื่อคัดค้านมาตรการปรับโครงสร้างองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อสวัสดิการและความมั่นคงในการทำงานของพนักงาน

ฉากความรุนแรงที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้เป็นภาพสะท้อนของการปราบปรามขบวนการแรงงานโดยรัฐ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งเชิงโครงสร้างระหว่างรัฐ ทุน และแรงงานในช่วงทศวรรษ 2000 การบรรยายถึง

หน่วยปราบจลาจลที่ใช้ความรุนแรงกับแรงงานที่หมดสติอย่างไร้ความปรานีสะท้อนให้เห็นถึงความไม่สมดุลของอำนาจในสังคม โดยที่แรงงานถูกทำให้เป็นเพียง “เหยื่อ” ที่ไม่มีอำนาจต่อรองหรือปกป้องตนเอง เป็นการสื่อถึงกลไกความรุนแรงของรัฐที่มาจากโครงสร้างทางสังคมและการเมืองที่ไม่เป็นธรรม

그 지붕. 그날도 이렇게 햇살이 작열하고 있었다. 컨테이너에서 내린 특공대들이 방패와 테이저건, 그리고 몽둥이를 들고 지붕 위의 노동자들을 몰고 있었다. 잡힌 노동자는 새까맣게 물러든 특공대에게 둘러싸여 밟히고 방패로 찍혔다. 특공대는 실신한 노동자의 헬멧을 벗기고 다시 때렸다. 노동자는 기다란 벌레처럼 쪽 뻗어 있었는데 어디선가 달려온 경찰이 달려온 그 힘으로 그를 또 밟았다. 그 1 분도 되지 않는 영상. 나는 내가 왜 그것을 잘 기억하는지 안다. 내 삶을 영원히 바꾸어놓았던 광주의 무자비한 군홃발과 폭력, 한 번 보고 끝내 잊을 수 없었던 영상과 그것은 아주 짧아 있었다.

หลังคานั้น...วันนั้นเองก็มีแสงแดดแผดเผาเช่นนี้ หน่วยปราบจลาจลที่ลงมาจากตู้คอนเทนเนอร์ กำลังถือโล่ ปืนฉีดไฟฟ้า และกระบอง พวกเขาไล่ต้อนคนงานบนหลังคา คนงานที่ถูกจับกุมถูกล้อมรอบด้วยตำรวจพิเศษที่เบียดเสียดกันเป็นกลุ่มดำทะมึน พวกเขาถูกเหยียบย่ำและโดนฟาดด้วยโล่ ตำรวจพิเศษถอดหมวกนิรภัยของคนงานที่หมดสติออก และทุบตีเขาซ้ำอีก คนงานนอนแน่นิ่งเหมือนตัวหนอนที่ยืดออก จู่ ๆ ตำรวจนายหนึ่งก็วิ่งเข้ามา และด้วยแรงวิ่งนั้น เขาก็เหยียบซ้ำลงไปอีก คลิปวิดีโอที่มีความยาวไม่ถึงหนึ่งนาที ฉันรู้ว่าทำไมฉันถึงจำมันได้อย่างชัดเจน เพราะภาพของทหารที่ใช้รองเท้าบูทเหยียบย่ำและความรุนแรงอันไร้ปราณีในแว้ง เหตุการณ์ที่เคยเปลี่ยนชีวิตฉันไปตลอดกาล ภาพเหตุการณ์ที่ฉันไม่อาจลืมเลือนได้ตั้งแต่แรกเห็น มันช่างคล้ายกันเหลือเกิน (공지영, 2012, p. 45)

ประเด็นที่น่าสนใจคือ คง จี-ย็องได้เชื่อมโยงเหตุการณ์การปราบปรามขบวนการแรงงานในทศวรรษ 2000 เข้ากับภาพความรุนแรงทางการเมืองในอดีตซึ่งเป็นสัญลักษณ์สำคัญของการปราบปรามทางการเมืองภายใต้รัฐบาลเผด็จการ และเป็นการเชื่อมโยงความรุนแรงของรัฐในอดีตกับปัจจุบัน เพื่อชี้ให้เห็นถึงพลวัตของอำนาจที่ยังคงดำรงอยู่ในสังคมประชาธิปไตยที่เปราะบาง ภาพของตำรวจที่ใช้รองเท้าบูทเหยียบย่ำแรงงานเป็นภาพแทนของกลไกรัฐที่ยังคงใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือควบคุมประชาชนที่ออกมาเรียกร้องสิทธิของตนเอง

ส่วนนวนิยายเรื่อง คงจัง พาเกซอ (นอกโรงงาน) ของซัง กัง-มย็อง ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 2019 เป็นหนึ่งในนวนิยายขนาดสั้นที่รวมอยู่ในผลงานชุด ชันจาดีล (산 자들) ซึ่งประกอบไปด้วยนวนิยายขนาดสั้นจำนวน 10 เรื่องที่นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับแรงงานและเศรษฐกิจในสังคมเกาหลีใต้ในช่วงทศวรรษ 2010

ซัง กัง-มย็องสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยยอนเซ ก่อนจะเริ่มทำงานในบริษัทก่อสร้าง จากนั้นจึงลาออกและเข้าทำงานเป็นนักข่าวในแผนกกิจการสังคม การเมือง และอุตสาหกรรมที่หนังสือพิมพ์ หงอาอีลโบ 『동아일보』 ต่อมาเมื่อเข้าสู่วงการนักเขียน นวนิยายของซัง กัง-มย็อง ได้รับการยกย่องในฐานะงานเขียนที่วิเคราะห์สังคมเกาหลีด้วยข้อมูลเชิงลึกและมุมมองอันเฉียบคม เขาได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในนักเขียนที่โดดเด่นที่สุดของเกาหลีใต้ในช่วงทศวรรษ 2010 เนื่องจากนำเสนอประเด็นด้านเศรษฐกิจและแรงงาน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของสังคมเกาหลีใต้ในยุคดังกล่าวได้อย่างสมจริง

นวนิยายเรื่อง คงจัง พาเกซอ (นอกโรงงาน) ของซัง กัง-มย็อง นำเสนอเหตุการณ์การหยุดงานประท้วงของแรงงานในบริษัทซังยงมอเตอร์ส ซึ่งเป็นเหตุการณ์เดียวกับที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง อียจาโนรี ของคง จี-ย็อง อย่างไรก็ตาม นวนิยายของซัง กัง-มย็องมีการนำเสนอที่แตกต่างออกไป โดยเน้นการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านมุมมองของตัวละครที่มีบทบาทหลากหลาย อาทิ ผู้เข้าร่วมการหยุดงาน คนงานที่ถอนตัวจากการหยุดงาน พนักงานออฟฟิศ พนักงานของบริษัทคู่ค้า ตลอดจนนายทุน ซึ่งทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจสถานการณ์จากหลายแง่มุมและ

ตระหนักถึงความซับซ้อนของปัญหาการหยุดงานและการเลิกจ้าง สิ่งที่น่าสนใจเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจน คือ ความขัดแย้งทางชนชั้นที่ไม่ได้มีเพียงสองขั้วตรงข้ามระหว่างนายทุนกับแรงงาน แต่ยังรวมถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มแรงงานด้วยกันเอง ความขัดแย้งดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดทิศทางของการเคลื่อนไหวแรงงานในยุคประชาธิปไตยสมัยใหม่ ซึ่งแรงงานไม่ได้เป็นเพียงกลุ่มที่เรียกร้องสิทธิของตนเอง หากแต่กลายเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม ผ่านเหตุการณ์ความขัดแย้งในโรงงานอุตสาหกรรมยานยนต์ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกช่วงปลายทศวรรษ 2000

การปรับโครงสร้างของบริษัทเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพนำไปสู่การเลิกจ้างพนักงานจำนวนมาก ซึ่งแบ่งกลุ่มแรงงานออกเป็นสองฝ่าย ได้แก่ ‘คนเป็น’ (산 자들) หรือพนักงานที่ยังคงมีงานทำ และ ‘คนตาย’ (죽은 자) หรือพนักงานที่ถูกเลิกจ้าง การแบ่งแยกดังกล่าวทำให้แรงงานทั้งสองกลุ่มตกอยู่ในสถานะขัดแย้งระหว่างกัน ซึ่งกลายเป็นภาพแทนของการต่อสู้ที่สะท้อนโครงสร้างอำนาจเชิงเศรษฐกิจและการเมืองในสังคมเกาหลีใต้ ในบริบทนี้ ชัง กัง-มย็อง ได้แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างแรงงานที่ถูกปลดออกจากงานกับแรงงานที่เหลืออยู่ผ่านการพรรณนาจากการเผชิญหน้าที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

마침내 머릿수가 많은 산 자들이 기숙사 앞을 장악했다. ‘이러다 공장을 뺏을 수도 있겠다’는 생각과 ‘이러다 공장을 뺏길 수도 있겠다’는 생각에 양편이 모두 흥분했다. 산 자들은 펜스를 뜯어내 다른 사람들이 들어오기 쉽게 했다. 전화기를 들고 위치를 설명하며 동료를 불렀다. 보도블록을 깨 던질 돌을 만들었다. 차체와 부품 적치대로 세운 바리케이드는 흔들려 무너뜨렸다. 조립 공장 옥상에서 무언가가 총알처럼 날아왔다. 새총으로 날리는 볼트였다. 새총 볼트는 산 자들이 서 있던 자리를 지나 뒤쪽에 있는 기숙사 창문을 뚫었다. 볼트 총알이 어찌나 빨랐던지 유리창이 와장창 깨지지 않고 돌에 맞은 창호지처럼 중간에 구멍만 동그랗게 뚫렸다. 기숙사 근처를 점거한 산 자들이 손으로 머리를 가리고 허리를 숙이고 허둥지둥 숨을 곳을 찾았다.

“이런 걸 사람이 맞으면 죽어! 이 새끼들아!”

ในที่สุด คนเป็นจำนวนมากก็เข้ายึดพื้นที่หน้าหอพักได้ ความคิดที่ว่า ‘แบบนี้อาจจะแย่งโรงงานมาได้’ กับ ‘แบบนี้อาจจะเสียโรงงานไป’ ทำให้ทั้งสองฝ่ายต่างตื่นเต้น คนเป็นพากันรื้อรั้วออกเพื่อให้คนอื่นเข้ามาได้ง่ายขึ้น พวกเขาหยิบโทรศัพท์ขึ้นมา อธิบายตำแหน่ง และเรียกพวกพ้องมาเสริม ทำลายบล็อกทางเท้าเพื่อนำก้อนหินมาใช้เป็นอาวุธ และผลักดันแนวกันที่สร้างขึ้นจากตัวรถและชิ้นส่วนอะไหล่ให้พังลงมา บางสิ่งพุ่งออกมาจากคาน้ำของโรงงานประกอบบราวกับกระสุน มันคือโบลต์ที่ถูกยิงจากหนึ่งสตีก กระสุนโบลต์พุ่งผ่านตำแหน่งที่คนเป็นยืนอยู่ ทะลุหน้าต่างของหอพักด้านหลัง ความเร็วของมันรุนแรงเสียจนกระจกไม่แตกกระจายเป็นเสี่ยง ๆ แต่เกิดเป็นรูโหว่กลม ๆ เหมือนกระดากสาที่ถูกหินเจาะ คนเป็นที่ยึดพื้นที่ใกล้หอพักต่างยกมือขึ้นปิดหัว ก้มตัวลง และรีบหาที่หลบอย่างตื่นตระหนก

“ถ้าคนโดนเข้าไปก็ตายกันพอดี! ไอ้พวกเวรเอ๊ย!” (장강명, 2019, p. 110)

จากความขัดแย้งดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ที่แรงงานกลายเป็นศัตรูกันเอง โดยหลงลืมว่าศัตรูที่แท้จริงคือกลุ่มทุนและฝ่ายบริหารที่ควบคุมระบบเศรษฐกิจ (박재상, 2020, pp. 39-40) สะท้อนให้เห็นถึงการดิ้นรนของแรงงานที่ถูกเลิกจ้างซึ่งต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ เปรียบเทียบกับแรงงานที่ยังคงมีงานทำ ซึ่งพยายามรักษาความมั่นคงของตนเองแม้ว่าจะต้องต่อต้านเพื่อนร่วมอาชีพก็ตาม ประเด็นนี้สามารถเชื่อมโยงกับแนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเน้นให้แรงงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายด้านแรงงานและเศรษฐกิจ หากระบบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้แรงงานมีอำนาจต่อรองที่แท้จริง การตัดสินใจเกี่ยวกับการเลิกจ้างหรือการดำเนินธุรกิจของบริษัทควรเป็นกระบวนการที่รวมถึงเสียงของแรงงาน ไม่ใช่เพียงการตัดสินใจจากฝ่ายบริหารหรือนโยบายของรัฐที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มทุนใหญ่ (조윤정, 2021, pp. 155-187) นวนิยายเรื่องนี้จึงถือ

เป็นผลงานที่สะท้อนพลังชีวิตของขบวนการแรงงานในสังคมประชาธิปไตยร่วมสมัย โดยใช้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาความขัดแย้งภายในกลุ่มแรงงานซึ่งมักถูกกระตุ้นจากกลไกของรัฐและทุน สะท้อนถึงความเปราะบางของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในเกาหลีใต้ในปัจจุบัน

2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการความเป็นประชาธิปไตยที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมในบริบททางสังคมและการเมืองของประเทศเกาหลี

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะเฉพาะของนวนิยายแต่ละเรื่องสะท้อนและวิพากษ์พลังชีวิตทางสังคมและการเมืองในแต่ละช่วงเวลา การเปรียบเทียบพบว่า นวนิยายแต่ละเรื่องมีจุดเน้นที่แตกต่างกันในด้านของประเด็นประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการตั้งคำถามต่อระบอบอำนาจนิยม การบันทึกความทรงจำของประชาชนในเหตุการณ์ การเคลื่อนไหวทางการเมือง หรือการวิพากษ์โครงสร้างสังคมในระบอบประชาธิปไตยร่วมสมัย บทบาทของตัวละครในแต่ละเรื่องมีความหลากหลายซึ่งล้วนมีส่วนในการขับเคลื่อนหรือวิพากษ์แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและความยุติธรรมทางสังคม โดยสรุปดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2: การเปรียบเทียบประเด็นประชาธิปไตย บทบาทตัวละคร และปัจจัยทางสังคม-การเมืองในนวนิยายเกาหลีร่วมสมัย

นวนิยาย	ประเด็นประชาธิปไตย	บทบาทของตัวละคร	ปัจจัยสนับสนุน	อุปสรรค
ควังจิง	ตั้งคำถามต่อระบอบอำนาจนิยมที่แอบอ้างประชาธิปไตย	นักศึกษา ปัญญาชน	การตั้งคำถามทางการเมือง การวิพากษ์โครงสร้างรัฐ	การละเมิดสิทธิเสรีภาพ กฎหมายความมั่นคง แห่งชาติ
พัมกิล	เหตุการณ์ควังจูและความโหดร้ายของรัฐ	บาทหลวง เยาวชน ประชาชน	การเผยแพร่ความจริง ความกล้าหาญของภาคประชา สังคม	การแทรกแซงของทหาร การละเมิดสิทธิเสรีภาพ
คิดัล	พลังร่วมของแรงงานกับนักศึกษาในการเรียกร้องสิทธิ	แรงงาน นักศึกษา	ความร่วมมือของภาคประชา สังคม จิตสำนึกแรงงาน	ความรุนแรงของรัฐ ความขัดแย้งในกลุ่ม เคลื่อนไหว
ควังยา	สะท้อนเหตุการณ์ควังจูและแนวคิดสงครามเย็น	แรงงาน ข้าราชการ ทหาร	การละทิ้งอำนาจรัฐ ความกล้าหาญของปัจเจกชน	การแทรกแซงโดยรัฐ และมหาอำนาจ การละเมิดสิทธิเสรีภาพ
พมแนล	ผลกระทบเชิงจิตใจจาก ความรุนแรงรัฐ	นักศึกษา ประชาชน	การบันทึกความจริง จิตสำนึกพลเมือง	อำนาจเผด็จการทหาร การละเมิดสิทธิเสรีภาพ
อียจาโนรี	การเคลื่อนไหวของแรงงานในยุคเสรีนิยมใหม่	แรงงาน	การรวมกลุ่มแรงงาน เครือข่ายสนับสนุนภายนอก	ความรุนแรงโดยรัฐ วาทกรรมที่ลดทอน ความชอบธรรม
คังจิง พาเกซอ	การปะทะของแรงงานกับทุน ในบริบทประชาธิปไตย	แรงงาน	การรวมกลุ่มแรงงาน การวิพากษ์ระบบนายทุน	ความแตกแยกภายใน ของกลุ่มแรงงาน การแทรกแซงของรัฐ

ทั้งนี้ ตารางข้างต้นยังชี้ให้เห็นถึง “ปัจจัยสนับสนุน” และ “อุปสรรค” ต่อกระบวนการประชาธิปไตยที่ปรากฏในวรรณกรรม ดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยที่สนับสนุนกระบวนการประชาธิปไตยที่ปรากฏในตัวบทวรรณกรรม

2.1.1 บทบาทที่เข้มแข็งของกลุ่มเคลื่อนไหวหรือภาคประชาสังคม

ในนวนิยายเรื่องพมกิล คิตบัล คงจิงพาเกขอ และอียจาโนรี ปรากฏกลุ่มตัวแทนทางการเมือง เช่น กลุ่มนักศึกษาปัญญาชน กลุ่มสหภาพแรงงาน เป็นพลังการเคลื่อนไหวเพื่อขับไล่รัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยม มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ในหมู่ภาคประชาสังคมเป็นพลังสำคัญในการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้องการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตย และตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ทำให้เกิดความตื่นตัวในหมู่ประชาชนทั่วไปได้รับรู้สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของปัจเจกชน ความเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนกระบวนการทัศน์วิธีคิดของคนในสังคมซึ่งสะท้อนอยู่ในนวนิยาย โดยเฉพาะเรื่องคงจิงพาเกขอและอียจาโนรีที่แสดงภาพของภาคประชาสังคมก้าวขึ้นมาเป็นสถาบันหนึ่งในระบอบประชาธิปไตยเกาหลีใต้ ซึ่งมีบทบาทติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงาน ภาวะดังกล่าวจึงนำไปสู่การพัฒนาของกระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

2.1.2 การสร้างจิตสำนึกพลเมืองและการเคารพสิทธิมนุษยชน

จากการศึกษาพบว่า นวนิยายเรื่อง ควังจิง มีเนื้อหาส่วนใหญ่เน้นสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญในระบอบประชาธิปไตย เช่น แสดงให้เห็นว่าการเคารพความเป็นมนุษย์โดยเท่าเทียมกันและไม่เลือกปฏิบัติ การที่นวนิยายเรื่องนี้นำเสนอให้เห็นการละเมิดสิทธิ การละเมิดเสรีภาพ ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม และการกดขี่ทำร้ายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นสิ่งบ่งชี้ว่า แม้ประเทศจะมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีการเลือกตั้ง มีผู้ใช้กฎหมาย มีการเคารพเสียงข้างมาก และกฎกติกาที่ตกลงร่วมกันไว้ แต่ก็อาจไม่ได้นำมาปฏิบัติในความเป็นจริง นักเขียนจึงถือเป็นพันธกิจสำคัญที่จะกระตุ้นเตือน และเป็นปากเสียงแทนประชาชนผู้ถูกกระทำ

2.2 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการประชาธิปไตยที่ปรากฏในตัวบทวรรณกรรม

2.2.1 การแทรกแซงทางการเมืองของทหาร

นวนิยายเรื่องพมกิล ควังยา พมกิล แสดงภาพการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร และการปราบปรามผู้เห็นต่างด้วยวิธีการที่รุนแรงจนมีผู้เสียชีวิต ผู้เขียนต่างแสดงมุมมองเกี่ยวกับการต่อสู้กับการปราบปรามที่ไร้มนุษยธรรมและการต่อสู้เพื่อตระหนักถึงคุณค่าของมนุษย์ที่เป็นสากล เช่น การเล่าเรื่องในมุมมองของเมอร์ตัน ในเรื่องควังยาแสดงภาพที่กองกำลังทหารเปิดฉากยิงผู้ประท้วงมีอาวุธปืน หรือเปิดเผยมาตรการกดขี่และต่อต้านประชาธิปไตยที่รัฐบาลทหารใช้เพื่อควบคุมทุกสิ่งทุกอย่างและป้องกันไม่ให้ประชาชนรับรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในควังจู เป็นการแสดงออกถึงความตื่นตัวและสิ้นหวังของประชาชนที่รู้สึกไม่แน่นอนและสับสนในระบบการเมืองแบบเผด็จการ

2.2.2 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างอุดมการณ์ทางการเมือง

นวนิยายเรื่องควังยาแสดงภาพความขัดแย้งระหว่างอุดมการณ์ทางการเมือง ตัวละครหลักในเรื่องถูกบรรยายว่าไม่ไว้วางใจและมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ขัดแย้งกันระหว่างผู้ใช้แรงงานและปัญญาชน แม้ว่าพวกเขาและกลุ่มปัญญาชนมีเป้าหมายร่วมกันในการเป็นประชาธิปไตยและทั้งสองฝ่ายล้วนเป็นประชาชนผู้เป็นส่วนหนึ่งของประเทศ อาจเป็นเพราะสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของพวกเขาต่างกันมาก เช่น ชนชั้นแรงงานมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาภาคกลางคืนเท่านั้น และโอกาสในการศึกษานี้ยังถูกพรากไปเมื่อโรงเรียนภาคค่ำถูกปิดกะทันหันโดยรัฐบาล ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างอุดมการณ์ทางการเมืองของคนสองกลุ่มและเป็นอุปสรรคในการพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยโดยรวม แม้ว่าเรื่องนี้จะแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งทางอุดมการณ์บางอย่างในยุค แต่ก็ยังถือเป็นตัวอย่างที่ดีของการต่อสู้ที่พลเมืองที่ถูกกีดกันต้องเผชิญในสังคมที่ไม่เป็นประชาธิปไตย

2.2.3 การละเมิดสิทธิพลเมือง

นวนิยายเรื่อง ควังจิง แสดงตัวอย่างของการละเมิดสิทธิพลเมืองเกิดขึ้นเพราะกฎหมายไม่ได้บังคับใช้ด้วยความชอบธรรม แต่ใช้ความรุนแรงของอำนาจภายใต้พระราชบัญญัติความมั่นคงแห่งชาติปิดกั้นองค์กรและกิจกรรมขององค์กรต่อต้านรัฐหรือพรรคการเมืองให้เป็นผู้ต้องสงสัยก่ออาชญากรรมต่อสังคมกลางเมือง รวมถึงสิทธิของพลเมืองถูกปฏิเสธโดยสิ้นเชิง และอี มย็อง-จุนเริ่มตระหนักถึงข้อผิดพลาดในการบังคับใช้กฎหมายเนื่องจากถูกละทิ้งโดยไม่มีใครความผิด และประสบการณ์นี้กลายเป็นสาเหตุที่เขาแปรพักตร์ไปยังเกาหลีเหนือ

ในเรื่องควังจิง อี มย็อง-จุนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองโดยตำรวจ ทั้งนี้เพราะประชาธิปไตยเป็นระบบที่ประชาชนมอบความปลอดภัยของตนไว้กับรัฐ ผู้บังคับใช้กฎหมายมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอย่างยุติธรรม แต่ในกรณีของอี มย็อง-จุน แม้จะมีกฎหมายชัดเจนที่คุ้มครองประชาชนแต่ไม่มีการบังคับใช้อย่างยุติธรรม มีเพียงความรุนแรงของรัฐเท่านั้น เมื่อเผชิญกับอำนาจสาธารณะที่ไม่ยุติธรรมและความรุนแรง อี มย็อง-จุนไม่ได้รับการรับรองอำนาจอธิปไตยในฐานะพลเมือง และไม่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมาย

3. เพื่อวิเคราะห์บทบาทและคุณค่าของงานวรรณกรรมและนักเขียนที่มีต่อสังคมประชาธิปไตย

ผลการศึกษาพบว่า งานวรรณกรรมและนักเขียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการกระตุ้นจิตสำนึกสาธารณะเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ และประชาธิปไตย นักเขียนทำหน้าที่บันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ วิพากษ์วิจารณ์ระบอบเผด็จการ และสะท้อนปัญหาทางสังคมและการเมือง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตัวอย่างเช่น ยุน จ็อง-โม ฮง ฮี-ดัม ชเว อิน-ฮุน อิม ซ็อล-อู คง จี-ย็อง และซัง กัง-มย็อง ต่างใช้วรรณกรรมในการสื่อสารถึงความอยุติธรรมทางสังคมและสร้างพื้นที่สนทนาเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง นักเขียนมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองในเกาหลีได้อย่างชัดเจน นักเขียนไม่ได้เป็นเพียงผู้ผลิตงานวรรณกรรมในฐานะศิลปินเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในฐานะนักเคลื่อนไหวทางสังคมที่ใช้ตัวบทวรรณกรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิพากษ์วิจารณ์ระบอบการเมืองที่ไร้ความชอบธรรม ตลอดจนสะท้อนให้เห็นปัญหาความไม่เป็นธรรมทางสังคม อันนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกสาธารณะและส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองเกาหลีใต้โดยรวม

บทบาทสำคัญประการแรกของงานวรรณกรรมและนักเขียน คือ การทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย ผ่านการนำเสนอเหตุการณ์ในอดีตอย่างละเอียดอ่อนและการให้พื้นที่แก่เสียงของประชาชนที่ถูกกดทับหรือถูกปิดกั้นไม่ให้สื่อสารกับสังคมในวงกว้าง เช่น เหตุการณ์การลุกฮือของประชาชนในเดือนเมษายน ค.ศ. 1960 และเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยที่ควังจูปี ค.ศ. 1980 ชเว อิน-ฮุน และยุน จ็อง-โมต่างมีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดความจริงและสะท้อนผลกระทบที่รุนแรงของเหตุการณ์ต่อประชาชนผ่านงานเขียนซึ่งช่วยรักษาความทรงจำร่วมของสังคมและสร้างพื้นที่ในการเปิดเผยความจริงที่รัฐพยายามปิดบังหรือบิดเบือน

บทบาทที่สอง คือ การทำหน้าที่ในการวิพากษ์วิจารณ์สังคมและอำนาจรัฐอย่างตรงไปตรงมา ผลงานของฮง ฮี-ดัม และอิม ซ็อล-อูได้เปิดเผยถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนและการใช้อำนาจรัฐที่ขาดความชอบธรรม โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการต่อสู้เพื่อเสรีภาพและความยุติธรรมทางสังคม วรรณกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นการสะท้อนสภาพปัญหาของสังคมเกาหลีใต้ในอดีต แต่ยังทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่กระตุ้นให้ประชาชนตั้งคำถามและวิพากษ์วิจารณ์โครงสร้างทางการเมืองที่ไม่เป็นธรรมในปัจจุบัน

บทบาทที่สาม คือ การส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกพลเมือง คง จี-ย็อง และซัง กัง-มย็องต่างเน้นย้ำถึงคุณค่าของประชาธิปไตยที่มีส่วนร่วมและบทบาทสำคัญของพลเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นแรงงาน ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง วรรณกรรมในช่วงประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมนี้จึงมีคุณค่า ในการกระตุ้นจิตสำนึกสาธารณะ การสร้างแรงบันดาลใจให้กับประชาชนในการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิของตนเอง และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ยั่งยืน

คุณค่าที่สำคัญของงานวรรณกรรมและนักเขียนต่อสังคมประชาธิปไตยนั้น จึงไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในแง่ของการสะท้อนหรือบันทึกเหตุการณ์เท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นสื่อกลางสร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อให้ประชาชนสามารถอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแสวงหาทางออกให้แก่ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพ และความไม่เป็นธรรมทางสังคม ด้วยเหตุนี้ งานวรรณกรรมและนักเขียนเกาหลีใต้จึงมีคุณค่ามากกว่าการเป็นเพียงแหล่งความรู้ทางประวัติศาสตร์ แต่ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างและขับเคลื่อนกระบวนการประชาธิปไตยของประเทศ ผ่านการกระตุ้นจิตสำนึกของประชาชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง และผลักดันสังคมเกาหลีใต้ให้พัฒนาไปสู่การเป็นสังคมที่มีเสรีภาพและความเท่าเทียม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า มีทั้งปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยซึ่งสะท้อนผ่านตัวบทวรรณกรรม ทั้งนี้ สามารถแบ่งประเด็นอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. บทบาทของภาคประชาสังคมในการส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตย

การค้นพบสำคัญของการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การขับเคลื่อนประชาธิปไตยมิได้เกิดขึ้นจากปัจจัยด้านรัฐหรือกองทัพเท่านั้น แต่เกิดจากพลังของภาคประชาสังคมที่ตระหนักถึงสิทธิพลเมืองและมีจิตสำนึกพลเมือง วรรณกรรมอย่างคิดบัล ควังจิง พัมกิล ควังยา พมนัล อียจาโนรี และคงจิงพาเกซอ ล้วนสะท้อนให้เห็นว่า แม้จะอยู่ภายใต้การปกครองแบบเผด็จการหรือแรงกดดันจากอำนาจทุน กลุ่มคนในภาคประชาสังคมสามารถรวมตัวอย่างเข้มแข็งและเป็นเอกภาพ เพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนและเรียกร้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง สอดคล้องกับแนวคิด “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม” ที่เน้นบทบาทแข็งขันของประชาชนในระดับรากหญ้า ซึ่งสามารถผลักดันการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยให้เดินหน้าได้อย่างมีพลังและมีความชอบธรรม เนื่องจากเป็นการเคลื่อนไหวที่ยืนบนฐานของการตื่นตัวทางการเมืองของพลเมืองเอง

2. การสร้างจิตสำนึกพลเมืองและการเคารพสิทธิมนุษยชน

ตัวบทวรรณกรรมที่ศึกษาได้ชี้ให้เห็นถึงกระบวนการ “ตื่นรู้” ของพลเมือง ผ่านเหตุการณ์การปราบปราม การถูกละเมิดสิทธิ และการพบเจอความไม่เป็นธรรมในสังคม ตัวละครในวรรณกรรมมักตั้งคำถามต่อระบอบเผด็จการหรือโครงสร้างทางสังคมที่กดขี่ และมีการเรียกร้องสิทธิเพื่อยืนยันศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าด้วยสำนึกทางการเมืองในสังคมสมัยใหม่ ซึ่งมองว่าการตระหนักถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของตนเองเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่การก่อรูปขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง อันส่งผลให้กระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยมีความยั่งยืนมากขึ้น

3. การแทรกแซงทางการเมืองของทหารและการใช้อำนาจอรัฐที่ละเมิดสิทธิพลเมือง

ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า การปราบปรามของกองทัพ โดยเฉพาะในช่วงเหตุการณ์ควังจู ค.ศ. 1980 รวมถึงการใช้อำนาจอรัฐแบบเผด็จการในการจำกัดเสรีภาพของประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญที่ขัดขวางและฉุดรั้งพัฒนาการของระบอบประชาธิปไตย วรรณกรรมหลายเรื่องในงานวิจัยนี้ล้วนสะท้อนภาพเดียวกันว่า การใช้อำนาจโดยปราศจากหลักนิติธรรมและการเคารพสิทธิพื้นฐานได้กดทับพื้นที่ทางการเมืองของประชาชนให้แคบลง

4. ความขัดแย้งระหว่างอุดมการณ์ทางการเมือง

อีกประเด็นหนึ่งที่ปรากฏชัดในตัวบทวรรณกรรมคือ ความขัดแย้งเชิงอุดมการณ์ระหว่างระบบทุนนิยมเผด็จการทหาร ตลอดจนความตึงเครียดระหว่างอุดมการณ์เสรีนิยมใหม่กับแนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในยุคหลังสงครามเย็น วรรณกรรมบางเรื่องยังนำเสนอความขัดแย้งภายในกลุ่มเคลื่อนไหวเอง เช่น ความไม่ไว้วางใจระหว่างชนชั้นแรงงานกับปัญญาชน ซึ่งความแตกแยกทางอุดมการณ์นี้ได้กลายเป็นอุปสรรคในการผนึกกำลังเรียกร้องสิทธิ และนำไปสู่การกระจายตัวของพลังประชาธิปไตย การค้นพบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความท้าทายในการประสานความหลากหลายของอุดมการณ์ เพื่อรวมพลังต่อรองกับอำนาจรัฐในสังคมที่มีบาดแผลทางประวัติศาสตร์และเคยเผชิญหน้าระหว่างกลุ่มอุดมการณ์ที่ขัดแย้งกันอย่างรุนแรง

5. นัยยะเชิงทฤษฎีและข้อเสนอเพื่อการศึกษาในอนาคต

วรรณกรรมเกาหลีได้ทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธารณะทางวาทกรรมที่สะท้อนความทรงจำทางประวัติศาสตร์และการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยของเกาหลีใต้มิได้เกิดขึ้นอย่างราบรื่น แต่ต้องเผชิญกับปัจจัยฉุดรั้งหลายประการ ทว่าบทบาทเข้มแข็งของภาคประชาสังคม ประกอบกับการตื่นรู้ในเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานและการสร้างจิตสำนึกพลเมือง กลับเป็นแรงขับที่ไม่อาจมองข้าม วรรณกรรมจึงทำหน้าที่ทั้งสะท้อนและสื่อสารเรื่องราวเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน อันเป็นหลักฐานทางสังคมศาสตร์ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและความเปราะบางของระบอบประชาธิปไตยในสังคมเกาหลีใต้ได้อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

แม้ว่างานวิจัยนี้จะสามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากนวนิยายร่วมสมัยของเกาหลีใต้เพื่อสะท้อนพลวัตของประชาธิปไตยในแต่ละยุคสมัย แต่อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ยังมีข้อจำกัดบางประการที่ควรพิจารณา ได้แก่ ข้อจำกัดด้านขอบเขตของวรรณกรรมที่ศึกษาและข้อจำกัดด้านแนววิเคราะห์ โดยงานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ตัวบทเชิงเนื้อหาและการอ้างอิงบริบททางประวัติศาสตร์และการเมืองเป็นหลัก จึงอาจยังขาดการวิเคราะห์เชิงภาษาศาสตร์ สัญลักษณ์ หรือทฤษฎีอื่น ๆ ที่อาจเปิดมุมมองใหม่ต่อการตีความตัวบท ข้อจำกัดเหล่านี้จึงควรได้รับการพิจารณาในการตีความผลการวิจัย และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาต่อไปในอนาคต ทั้งในแง่ของการขยายขอบเขตของตัวบท และการปรับแนวทางวิเคราะห์

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชนก นัยจรรย์. (2561). การวิเคราะห์ภาพสะท้อนวิถีชีวิตประชาธิปไตยในเรื่องสั้นรางวัลพานแว่นฟ้า พ.ศ. 2545 - 2556. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(3), 39-56.
- ซ็อง อิล-จุน และ วิเชียร อินทะลี. (2557). การต่อสู้กับการคอร์รัปชันทางการเมืองในเกาหลีใต้ในช่วงต้นของกระบวนการความเป็นประชาธิปไตย. *Thai Journal of East Asian Studies*, 15(2), 57-94.
- บุญวัฒน์ สว่างวงศ์. (2559). พัฒนาการทางการเมืองและเส้นทางสู่ประชาธิปไตยของประเทศไทยและเกาหลีใต้. *วารสารสหวิทยาการวิจัย*, 5(1), มกราคม-ธันวาคม, 62-74.
<https://doi.org/10.58837/chula.the.2014.692>.
- รีนฤทัย สัจจพันธุ์ และคณะ. (2557). *โครงการวิจัยจิตวิญญาณประชาธิปไตยในเรื่องสั้น: 40 ปี นับจาก 14 ตุลา 2516: รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- วิเชียร อินทะลี. (2555). สองทศวรรษการพัฒนาประชาธิปไตยในเกาหลีใต้: ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรค. *วารสารสังคมศาสตร์*, 8(1), 67-108.
- วิเชียร อินทะลี. (2556). *พลวัตความเป็นประชาธิปไตยในเกาหลีใต้: จากอำนาจนิยมสู่ประชาธิปไตยที่มั่นคง*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิรักษ์ ชัยปัญญา. (2558). ทะเลและผีเสื้อ: การนำเสนอภาพตัวแทนใหม่ของสังคมเกาหลีร่วมสมัยในวรรณกรรมไทย. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 23(42), 123-146.
- Chang, Y.-S., & Lee, S. H. (Eds.). (2006). *Transformations in twentieth century Korea*. Routledge.
- Choi, H.-J. (2016). *Contemporary Korean literature and social change*. Munhakdongne.
- Diamond, L. (1994). Rethinking civil society: Toward democratic consolidation. *Journal of Democracy*, 5(3), 4-17. <https://doi.org/10.1353/jod.1994.0041>
- Huntington, S. P. (1984). Will more countries become democratic?. *Political Science Review*, 99(2), 193-218.
- Korea Publishing Industry Promotion Agency. (2022). *2022년도 상반기 KPIPA 출판산업 동향 통계 및 경기동향*. 한국출판문화산업진흥원. https://e.kpipa.or.kr/common/fileDown.do?file_url
- Kim, H. (2022). *A cultural analysis of the relationship between nationalism and populism: The case of South Korea* [Doctoral dissertation, University of Sheffield]. <https://etheses.whiterose.ac.uk>
- Lipset, S. M. (2003). *Political man: The social bases of politics*. The MIT Press.
- Nielsen, I. (2022). *Explaining democratization in South Korea: Comparing movements in the 1980s*. <https://digitalcommons.morris.umn.edu/honors/18>

- Rustow, D. (1970). Transitions to democracy: Toward a dynamic model. *Comparative Politics*, 2(3), 337–363.
- 국립중앙도서관 기획총괄과. (2018). *도서관의 미래를 말한다*. 국립중앙도서관.
<http://www.oak.go.kr/nl-ir/handle/2020.oak/484>
- 김민정. (2012). 1970년대 여성문학의 정치성에 대한 연구 시론. *현대문학의 연구*, (48), 375–402.
- 김상옥. (2010). 문학교육에서 바라본 시민 혁명의 기억과 체험: 문학교육과 민주주의. *문학교육학*, (32), 9–37.
- 김세나. (2023). 임철우의 『봄날』에 나타난 ‘환(幻)체험’과 주체의 존재 방식. *현대소설연구*, (92), 5–34. 10.20483/JKFR.2023.12.92.5.
- 공지영. (2012). *의자놀이* (2판). 휴머니스트.
- 박재상. (2020). *쌍용자동차 사태 언론보도의 이념적 편향성 연구: 장기 시계열적, 정권별 중심으로* [석사학위논문, 한양대학교]. 한양대학교 학술정보관.
<https://hanyang.dcollection.net/common/orgView/200000204542>
- 백낙청. (1969). *시민문학론*. 창작과비평.
- 백지연. (2018). 4.19 혁명과 젠더 평등의 의미: 강신재와 박경리의 소설을 중심으로. *한국문학이론과 비평*, 22(3), 81–107.
- 안서현. (2018). 1960년대 이어령 문학에 나타난 세대의식 연구. *한국현대문학연구*, 56, 9–41
- 윤정모. (2009). *밤길*. 책세상.
- 오윤주. (2017). 시민 교육으로서의 소설 교육: 아르케 없음의 아르케를 향하여. *문학교육학*, (54), 71–103.
- 이미옥. (2019). 김수영과 베이다오 산문에 나타난 참여의식 비교연구. *동북아 문화연구*, 1(61), 57–71.
- 이양숙. (2009). 해방기 문학비평에 나타난 ‘기억’의 정치학: 1945~1948년 문학가동맹을 중심으로. *한국현대문학연구*, 28, 281–307.
- 임철우. (1998). *봄날 2*. 문학과지성사.
- 장강명. (2019). 공장 밖에서. *산 자들* (pp. 80–114). 민음사.
- 장문석. (2017). 통일을 기다리는 나날들: 7·4 남북공동성명 직전의 최인훈과 소설가 구보씨의 일일. *통일과 평화*, 9(1), 254–316.
- 정찬. (2002). *광야*. 문이당.
- 조윤정. (2021). 백수 청년을 둘러싼 감정 구조와 증오의 전복: 2000년대 한국 장편소설을 중심으로. *영주어문*, 49, 155–187.
- 최인훈. (1996). *광장/구운몽*. 문학과지성사.
- 홍희담. (2003). *깃발*. 창작과비평.
- 허민. (2019). 6월 항쟁과 문학장의 민주화: 해금 전후(사)의 역사 인식과 항쟁 이후의 문학(론). *기억과 전망*, (41), 228–273.

การแปลคำบุรุษสรรพนามที่หนึ่งและที่สองในนวนิยายเยาวชนเรื่อง
ฟ้าหลังฝน สดใสเสมอ ของกงแต็ส เดอ เซกูร์

The translation of the first- and the second-person personal pronouns in the
young adult novel *Après la pluie, le beau temps* by Comtesse de Ségur

ภริตา แสนคำ (Purita Saenkhom) Email: puritasrihaset@gmail.com ^{1*}

¹สาขาการแปลฝรั่งเศส-ไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
(Major field of French-Thai translation, Faculty Liberal Arts, Thammasat university)

*Corresponding Author. E-mail : puritasrihaset@gmail.com

(Received: 31 March 2025; Revised: 16 May 2025; Accepted: 29 May 2025)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการแปลคำบุรุษสรรพนามที่หนึ่ง และที่สองในวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *ฟ้าหลังฝน สดใสเสมอ* ของกงแต็ส เดอ เซกูร์ (Comtesse de Ségur) โดยผู้วิจัยนำทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายจากสถาบันชั้นสูงด้านการล่ามและการแปล (ESIT) แห่งมหาวิทยาลัยปารีส 3 ซึ่งมีหลักการสำคัญ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การทำความเข้าใจบทต้นฉบับ การผล่ออกจากโครงสร้างภาษาต้นฉบับ และการถ่ายทอดความหมายในภาษาปลายทาง มาเป็นแนวทางในการแปลเพื่อให้บทแปลยังคงสาระและอรรถรสที่ผู้เขียนต้องการสื่อในบทต้นฉบับและไม่ให้ผิดเพี้ยน อีกทั้งทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจเทียบเท่ากับผู้ที่อ่านบทต้นฉบับ ในการแปลคำบุรุษสรรพนามนั้น ผู้วิจัยพบว่าสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความสัมพันธ์ของตัวละครอย่างถูกต้องคือ การคำนึงถึงบริบทแวดล้อมของคำ โดยผู้วิจัยต้องคำนึงถึงเพศของผู้พูด อายุ สถานภาพทางสังคม รวมถึงต้องคำนึงความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา

คำสำคัญ : การแปลฝรั่งเศส-ไทย; วรรณกรรมเยาวชน; บุรุษสรรพนาม

Abstract

This study aimed to examine the translation of first- and second-person personal pronouns in the young adult novel *Après la pluie, le beau temps* by Comtesse de Ségur. This study adopted the Interpretive Theory of Translation from ESIT, University Paris III, which involves three key stages: comprehension, deverbilization, and reformulation. These principles guide the translation to preserve both the meaning and tone of the original text. The results indicated that special attention was given to contextual factors such as the speaker's gender, age, social status, and relationship with the listener to ensure accurate and culturally appropriate pronoun choices in Thai.

Keywords : French-Thai translation; Pronoun; Young adult literature

บทนำ

เรื่องราวของวรรณกรรมเยาวชนนี้เป็นเรื่องราวที่เล่าถึงชีวิตของเด็กหญิงในวัย 8 ปี มีนามว่า เฌนวิแยฟว์ ที่กำพร้าทั้งพ่อและแม่ตั้งแต่อายุเพียง 5 ขวบ แต่เธอก็ได้รับการอุปการะเลี้ยงดูให้มาอยู่ที่บ้านของคุณลุงแท้ ๆ ที่ชื่อว่า เมอซีเยดอร์แมร์ ผู้มีลูกชายชื่อ ฌอร์ฌ¹ ที่อายุไล่เลี่ยกันกับเฌนวิแยฟว์ ถึงแม้ชีวิตแต่ละวันจะไม่ได้เป็นไปอย่างราบรื่นนัก เพราะฌอร์ฌเป็นเด็กผู้ซุกซน ชีโกหกและนิสัยไม่น่ารัก โดยมีมักจะชวนเฌนวิแยฟว์ออกไปเล่นจนเป็นเรื่องให้เธอถูกคุณลุงดุอยู่ฝ่ายเดียวเสมอ ชีวิตของเฌนวิแยฟว์พบปัญหาภาโถมเข้ามามากมายแต่เด็กน้อยผู้มีจิตใจอ่อนโยน ชีสงสารและมีหัวใจที่แสนอบอุ่นนี้มีพี่เลี้ยงนามว่า เปลาณี ผู้แสนดีที่เปรียบเสมือนนางฟ้าคอยดูแลและมีตัวละครชายนิกรปกป้องเธออยู่เสมอ รวมถึงตัวละครสำคัญอื่น ๆ ที่คอยช่วยเหลือและพาเฌนวิแยฟว์ก้าวข้ามผ่านพายุฝนที่พัดผ่านเข้ามาจนได้พบกับท้องฟ้าแสนสดใสในที่สุด

การแปลวรรณกรรมเยาวชนนั้นเป็นเรื่องที่ดูเหมือนง่ายแต่ก็มีความซับซ้อนเช่นกัน เนื่องจากต้องทำประโยชน์ที่ซับซ้อนให้เข้าใจได้ง่าย และปรับสำนวนให้เหมาะแก่ผู้อ่านวัยเด็ก และย่อสาระสำคัญของเรื่องให้เด็กสามารถเข้าถึงได้ ความท้าทายในการแปลจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อเป็นวรรณกรรมภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำศัพท์และคำบุรุษสรรพนามที่ไม่สามารถแปลได้ตามความหมายโดยตรง ยกตัวอย่างการแปลคำว่า “Je” ในภาษาฝรั่งเศสที่เป็นคำสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง อาจแปลได้หลายแบบ เช่น “ฉัน” “เรา” “หนู” ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้พูด บุคลิก และระดับความสัมพันธ์ของตัวละคร ผู้วิจัยพบปัญหาในการแปลวรรณกรรมเยาวชนภาษาฝรั่งเศสเรื่อง *ฟ้าหลังฝน สดใสเสมอ* ที่มีตัวละครหลักหลายตัวและมีความสัมพันธ์ที่หลากหลาย รวมถึงกลวิธีการประพันธ์ของวรรณกรรมฉบับนี้เป็นบทสนทนาเสียส่วนใหญ่ ซึ่งเปรียบได้กับภาษาพูดของแต่ละตัวละคร

ทั้งนี้ สมชาย สำเนียงงาม (2544) อธิบายเรื่องการใช้สรรพนามในการพูดว่า ในการพูดนั้น คำสรรพนามมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ผู้พูดภาษาไทยจึงต้องเลือกใช้ คำสรรพนามให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงบุรุษ เพศ พจน์ สถานภาพทางสังคม กาลเทศะ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังด้วย การเลือกใช้คำสรรพนามได้ถูกต้องเหมาะสมตามปัจจัยดังกล่าวตามบรรทัดฐานของสังคมไทยจะแสดงความสุภาพของผู้พูดได้ ในขณะที่การเลือกใช้คำสรรพนามที่ไม่เหมาะสมก็อาจถือว่าไม่สุภาพได้เช่นกัน

หนึ่งในปัญหาสำคัญที่ผู้วิจัยพบคือ การแปลคำบุรุษสรรพนามที่หนึ่ง และคำบุรุษสรรพนามที่สอง เนื่องจากในวรรณกรรมเยาวชนเรื่องนี้ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของตัวละคร เพศ อายุ ความสนิทสนมหรือสถานภาพทางสังคมของแต่ละตัวละคร จึงเป็นปัจจัยที่ผู้วิจัยจำเป็นต้องพิจารณาและทำความเข้าใจอย่างละเอียด รวมทั้งต้องทำความเข้าใจอรรถรสและสารที่ผู้เขียนต้องการจะถ่ายทอดให้ผู้อ่านได้รับรู้อารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องถ่ายทอดคำสรรพนามให้ถูกต้องตามวัฒนธรรมในภาษาปลายทางโดยผู้วิจัยเลือกศึกษาการแปลคำคำบุรุษสรรพนามที่หนึ่ง และคำบุรุษสรรพนามที่สอง เนื่องจากลักษณะเนื้อเรื่องของวรรณกรรมฉบับนี้เป็นบทสนทนายาวนาน ตัวละคร อีกทั้งผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการแปลสรรพนามบุรุษที่หนึ่งและที่สอง เนื่องจากทำให้รู้ว่า คู่สนทนาคือใคร สถานะใด และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

แม้จะมีงานวิจัยหลายชิ้นที่ศึกษาเกี่ยวกับการแปลคำสรรพนามในคู่ภาษาอื่นกับภาษาไทย เช่น ภาษาจีน-ไทย ภาษาญี่ปุ่น-ไทย ภาษาอังกฤษ-ไทย ซึ่งมีหลักการและแนวทางวิเคราะห์ที่คล้ายคลึงกัน แต่การวิเคราะห์การแปลคำสรรพนามสามารถสะท้อนถึงความสัมพันธ์ของผู้พูดกับผู้ฟังในแต่ละบริบทวัฒนธรรม

¹ ผู้วิจัยถ่ายเสียงเป็นภาษาไทยโดยอ้างอิงตามหลักการทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศสในเว็บไซต์ระบบฐานข้อมูลคำทับศัพท์ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา และ อ้างอิงและทับศัพท์ตาม *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศสฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2555*

เช่น ในสังคมไทยมีลำดับฐานะทางสังคมและมีคำสรรพนามเรียกแทนตนเองมากมาย ต่างจากภาษาอังกฤษที่ใช้เพียง คำว่า “I” หรือภาษาฝรั่งเศสที่ใช้เพียงคำว่า “Je” ซึ่งไม่ได้มีอารมณ์ของผู้พูดร่วมด้วย การแปลคำบุรุษสรรพนามในวรรณกรรมเรื่องนี้จึงน่าสนใจเพราะมีตัวละครหลักเป็นเด็กวัย 8 ขวบ การใช้คำเรียกแทนตนเองกับเรียกแทนผู้อื่นจึงต่างกันในแต่ละสถานการณ์ เช่น ในบทแปลพบการใช้คำว่า “หนู” “ฉัน” ในขณะที่บทต้นฉบับภาษาฝรั่งเศส ใช้เพียงคำว่า “Je” การแปลแบบวิเคราะห์และทำความเข้าใจบริบทแวดล้อมของคำจึงมีผลต่อภาพลักษณ์และลักษณะของตัวละคร เป็นต้น ดังนั้น บทความนี้จึงมุ่งศึกษาและวิเคราะห์ประเด็นการแปลคำบุรุษสรรพนามจากวรรณกรรมเยาวชนฝรั่งเศสในยุคศตวรรษที่ 19 เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้และสามารถถ่ายทอดความหมายสู่บทแปลได้อย่างถูกต้อง

วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *ฟ้าหลังฝน สดใสเสมอ (Après la pluie, le beau temps)* เป็นวรรณกรรมในยุคศตวรรษที่ 19 ที่ได้รับการแปลทั้งในภาษาอังกฤษและภาษาไทย แต่การศึกษาเชิงเปรียบเทียบทางด้านภาษาศาสตร์หรือกลวิธีการประพันธ์อย่างลึกซึ้งยังมีจำนวนไม่มากนัก โดยเฉพาะด้านคำบุรุษสรรพนามที่มียุทธศาสตร์และจำเป็นต้องใช้ความละเอียดอ่อนในการศึกษาและทำความเข้าใจก่อนที่จะแปลความหมายสู่ภาษาไทย ทำให้การแปลคำสรรพนามในเรื่องนี้เหมาะแก่การใช้เป็นกรณีศึกษาเพื่อพัฒนาวิธีการถ่ายทอดให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมความเข้าใจและการใช้ภาษาของผู้อ่านคนไทย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาต้นฉบับดังกล่าวพบว่า คำบุรุษสรรพนามภาษาฝรั่งเศสมีค่านับลำดับญาติเช่นเดียวกับในภาษาไทย แต่ในภาษาฝรั่งเศสจะมีการเกริ่นนำคำสรรพนามของตัวละครมาก่อนแล้ว จึงทำให้ผู้อ่านสามารถรู้ความสัมพันธ์และสถานะของคำบุรุษสรรพนามนั้น ๆ แต่ในทางกลับกัน คำสรรพนามในภาษาไทยไม่จำเป็นต้องใช้คำบริบทแวดล้อมในการชี้เฉพาะคำสรรพนาม แต่คำสรรพนามในภาษาไทยมีตัวบ่งชี้ในการบอกสถานะ อายุ ความสัมพันธ์ลำดับญาติไว้อยู่แล้ว เช่น คำว่า “ลุง” ในภาษาไทย คือ ผู้ชายที่อายุมากกว่าพ่อหรือแม่ ทั้งนี้ รูปแบบและโครงสร้างประโยคภาษาฝรั่งเศสต่างจากภาษาไทยมาก เช่น “Il me manque.” แปลว่า “ฉันคิดถึงเขา” แต่หากแปลโดยใช้รูปแบบโครงสร้างประโยคภาษาฝรั่งเศสจะได้ความหมายว่า “เขาขาดฉัน” หรือ “เขาไม่อยู่กับฉัน” ซึ่งความหมายดังกล่าวนี้สื่อความหมายที่ไม่ชัดเจนและตรงข้ามกับสาระของประโยคต้นฉบับต้องการสื่อ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงไม่สามารถแปลคำบุรุษสรรพนามแบบตรงตัวจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทยได้เนื่องจากคำบุรุษสรรพนามในภาษาฝรั่งเศสถึงแม้จะไม่มีตัวเลือกให้ใช้หลากหลาย แต่ยังมีคำบริบทแวดล้อมที่ช่วยสร้างความเข้าใจ ตรงข้ามกับภาษาไทยที่มีคำบุรุษสรรพนามจำนวนมากและจำเป็นต้องระบุความหมายของคำบุรุษสรรพนามภาษาไทยให้ชัดเจน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์และถ่ายทอดความหมายของคำบุรุษสรรพนามจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทยในวรรณกรรมเรื่อง *ฟ้าหลังฝน สดใสเสมอ* โดยศึกษากลวิธีการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามที่หนึ่ง และคำบุรุษสรรพนามที่สอง ให้ถูกต้องตามเนื้อเรื่องและเหมาะสมกับบริบทวัยของตัวละครและวัฒนธรรมไทย ทั้งในด้านเพศ อายุ สถานภาพทางสังคมและระดับความสัมพันธ์ของตัวละคร รวมถึงศึกษาผลกระทบของการเลือกถ่ายทอดคำสรรพนามที่ส่งผลต่อความหมาย อารมณ์ และบริบทการรับรู้ของคนไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลังจากสังเกตถึงปัญหาที่อาจพบได้ในการแปลวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *ฟ้าหลังฝนสดใสเสมอ* (*Après la pluie, le beau temps*) ทำให้ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกใช้ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย (Théorie interprétative de la traduction) จากสถาบันชั้นสูงด้านการล่ามและการแปล (ESIT) ของมหาวิทยาลัยปารีส 3 รวมถึงเลือกใช้หลักการใช้บุรุษสรรพนาม และการเลือกใช้ภาษาตามแนวภาษาศาสตร์สังคมมาเป็นแนวทางและหลักการในการแปลบทต้นฉบับ โดยชนิษฐา กองทิพย์ จารุพินทุโสภณ (2561) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการแปลตามทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การตีความเพื่อเข้าใจความหมาย (la compréhension) นอกจากทำความเข้าใจตัวบทต้นฉบับแล้ว จำเป็นต้องตีความและทำความเข้าใจข้อความจากบริบทเสียก่อน ซึ่งหมายถึงความรู้ที่เราสั่งสมมาตั้งแต่เริ่มอ่านตัวบทนั้น ๆ อีกทั้งจำเป็นต้องให้ความสำคัญแก่ความรู้เสริมที่เป็นความรู้นอกเหนือภาษา โดยความรู้เสริมจะประกอบด้วยความรู้ที่เรามีในเรื่องนั้น ๆ และความรู้ที่ค้นคว้าเพิ่มเติมจากภายนอก เมื่อเราอ่านบทต้นฉบับจะทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างภาษากับความรู้เสริมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น
2. การผละออกจากภาษา (la déverbalisation) การผละออกจากภาษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากความเข้าใจและเป็นขั้นตอนการทำงานโดยอัตโนมัติของสมอง กล่าวคือ เมื่อเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้แล้ว สมองจะบันทึกเฉพาะแก่นสาระสำคัญเป็นภาพและความรู้สึก
3. การถ่ายทอดบทแปล (la ré-expression) การถ่ายทอดบทแปลเป็นการถ่ายทอดและเรียบเรียงความคิดที่สำคัญจากการที่สมองบันทึกในขั้นตอนการผละออกจากภาษา โดยถ่ายทอดออกมาในรูปแบบภาษาปลายทางที่เป็นธรรมชาติและรักษารสของบทต้นฉบับ ในขั้นตอนการถ่ายทอดนี้จึงไม่ใช่การเรียงคำ

นอกจากจะยึดหลักการแปลตามทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายแล้ว ผู้วิจัยยังต้องคำนึงถึงบริบทแวดล้อมและสถานภาพของตัวละครในการเลือกแปลคำสรรพนามเป็นภาษาไทย ตามหลักการใช้บุรุษสรรพนามให้ถูกต้องตามผู้พูดและผู้ฟัง ตามที่กาญจนา นาคสกุล (2540) ได้อธิบายถึงการใช้คำสรรพนามเรื่องลำดับญาติไว้ว่า

“ในหมู่ญาติพี่น้อง คนไทยนิยมใช้คำแสดงลำดับญาติ มาใช้เป็นคำสรรพนามด้วย ถ้อยคำที่ใช้พูดกันจะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของผู้พูดและผู้ฟังตามลำดับศักดิ์ของญาติ โดยใช้คำลำดับญาตินั่นเองเป็นคำสรรพนามแทนตัวผู้พูดและผู้ฟัง ดังคำว่า ทวด ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลุง ป้า น้า อา พี่ น้อง ลูก หลาน

นอกจากนี้ ก็อาจจะใช้คำเรียกญาติโดยแนวเทียบวัยของผู้ที่พูดด้วยกับญาติของตน และใช้คำว่า หลาน ลูก น้อง พี่ ป้า น้า อา ลุง ตา ย่า ยาย ฯลฯ ได้อย่างสนิทสนม คำนับญาติเหล่านี้ใช้เป็นคำสรรพนามในภาษาไทยได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะคนไทยมักจะมีความรักความนับถือกันประดุจญาติ”

อีกทั้งต้องพิจารณาปัจจัยทางสังคมต่าง ๆ ตามแนวคิดภาษาศาสตร์สังคมที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2556) อธิบายว่า ภาษารูปแบบหรือลักษณะภาษาที่กำหนดได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางสังคม เช่น ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวผู้พูด เช่น เพศ อายุ การศึกษา ฯลฯ หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา เช่น สถานการณ์ที่เกิดขึ้น ตัวผู้ฟัง ฯลฯ ทั้งนี้ กรอบแนวคิดที่กล่าวถึงทั้งหมดข้างต้น จะทำให้ภาษาในบทแปลนั้นถ่ายทอดออกมาได้สมบูรณ์และเป็นธรรมชาติมากที่สุด

ระเบียบวิธีการวิจัย

หลังจากอ่านบทต้นฉบับและทำความเข้าใจวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *ฟ้าหลังฝน สดใสเสมอ* (Après la pluie, le beau temps) ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นที่ต้องการจะศึกษาเกี่ยวกับคำบุรุษสรรพนามดังนี้ 1. การเรียกแทนผู้พูดโดยศึกษาผ่านสถานภาพทางสังคม และ 2. ด้านความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ดังที่ วลัยยา วิวัฒน์ศร (2545) ได้กล่าวว่า

“ผู้แปลจำเป็นต้องแยกแยะให้ชัดเจน เพราะเพียงสรรพนามแทนตัวผู้พูดซึ่งเป็นผู้พูดคนเดียวกันก็ใช้ไม่เหมือนกันได้ แล้วแต่บริบท ผู้พูดกำลังพูดกับใคร พูดถึงใคร ผู้พูดเป็นใคร (ฐานะชนชั้น การศึกษา สมบัติผู้ดี) และพูดในสถานการณ์ใด (อารมณ์ และวัตถุประสงค์)”

อย่างไรก็ตาม จากทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายของสถาบันชั้นสูงด้านการล่ามและการแปลแห่งมหาวิทยาลัยปารีส 3 ที่ได้กล่าวไปนั้น ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถแปลคำสรรพนามตามความหมายตรงจากภาษาต้นฉบับได้ เพราะอาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจบทต้นฉบับได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาบทต้นฉบับให้เข้าใจอย่างถ่องแท้และทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเนื่องจากในบทต้นฉบับส่วนใหญ่จะเป็นบทสนทนาและไม่มีบทบรรยายให้ผู้วิจัยได้รับรู้ข้อมูลมากนัก การจะทำความเข้าใจได้ต้องอ่านข้อมูลจากบทสนทนาที่มีให้

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยจะแบ่งหัวข้อในการแปลตามตัวละครและคู่สนทนา เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบว่าตัวละครหนึ่งตัวนั้นสามารถมีสถานภาพทางสังคมได้หลากหลาย และการเลือกใช้คำสรรพนามในแต่ละบริบทนั้นแตกต่างกัน

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยทำการถ่ายทอดความหมายในบทแปลให้ตรงกับต้นฉบับ ขณะเดียวกันผู้วิจัยได้คำนึงถึงวัฒนธรรมการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยที่เป็นภาษาในบทแปล ตลอดจนทำความเข้าใจลักษณะกลุ่มผู้อ่านเยาวชน รวมถึงถ่ายทอดคำบุรุษสรรพนามในบทแปลให้เหมาะสมตามสถานภาพตัวละครและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

ผลการวิจัย

ในวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *ฟ้าหลังฝน สดใสเสมอ* ของ กงแต้ส เดอ เซกูร์นั้นเป็นวรรณกรรมที่มีตัวละครหลากหลายและตัวละครแต่ละตัวมีความสัมพันธ์ที่ต่างกันไป อันได้แก่ พ่อ-ลูก ลูก-หลาน เจ้านาย-คนรับใช้และลูกพี่ลูกน้อง-ลูกพี่ลูกน้อง ทำให้ต้องเลือกคำบุรุษสรรพนามที่นำมาแปลให้ถูกต้องเพื่อความเข้าใจความสัมพันธ์ของตัวละครทั้งหมดในเรื่อง

คำสรรพนามแทนตัวผู้พูดในภาษาฝรั่งเศสมีเพียงแค่คำว่า “Je” ที่แปลว่า “ฉัน” ในภาษาไทยซึ่งไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำว่า “ฉัน” ได้ตลอดทั้งเรื่อง เนื่องจากคำว่าฉันในแต่ละบริบท ผู้พูดไม่ใช่คนเดียวกัน รวมถึงมีอายุ เพศ สถานะทางสังคมที่ต่างกันไป โดยผู้วิจัยได้แปลคำบุรุษสรรพนามที่หนึ่ง ที่สามารถถ่ายทอดเป็นภาษาไทยตามสถานภาพของตัวผู้พูดเองได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การถ่ายทอดคำบุรุษสรรพนามที่หนึ่ง

คำสรรพนามใน ภาษาต้นฉบับ	ตัวละครผู้พูด	ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้พูดกับผู้ฟัง	คำแปลในภาษาปลายทาง (ผู้วิจัยเป็นผู้แปล ความหมายในภาษาไทย)
1. Je	Monsieur Dormère	พ่อของฌอร์ฌ	พ่อ
		ลูกของฌีนวีแยฟว์	ลูก (ในขณะที่อารมณ์ปกติ)
			ฉัน (ในขณะที่มีอารมณ์ โกรธ)
		เจ้านายของเปลาฌีและ ชายนิโกร	ฉัน
	Geneviève	หลานของลุง	หนู
		ลูกพี่ลูกน้อง(ผู้หญิง)ของฌอร์ฌ	ฉัน
		เจ้านายของเปลาฌี	หนู
	Georges	ลูกชายของ เมอซีเยดอร์แมร์	ผม
		ลูกพี่ลูกน้อง(ผู้ชาย) ของฌีนวีแยฟว์	ฉัน
		เจ้านายของเปลาฌี	ผม
	Pélagie	พี่เลี้ยงของ ฌีนวีแยฟว์และฌอร์ฌ	พี่
		คนใช้หญิงของเมอซีเยดอร์แมร์	ดิฉัน
	Nègre	คนใช้ชายของเมอซีเยดอร์แมร์	กระผม
2. Nous	Monsieur Dormère	พ่อ, ลุง, เจ้านาย	เรา (ใช้พูดแทนตัวผู้พูดและ ผู้ที่ตัวละครพูดด้วย)
	Geneviève	หลานสาว, ลูกพี่ลูกน้อง(หญิง), เจ้านาย	
	Georges	ลูกชาย, ลูกพี่ลูกน้อง(ชาย), เจ้านาย	
	Pélagie	คนรับใช้	
	Nègre	คนรับใช้	

นอกจากนี้ยังมีคำสรรพนามที่ใช้เรียกแทนตัวผู้ฟังหรือผู้ที่ตัวละครกำลังพูดด้วยนั่นคือคำว่า “Tu” ซึ่งในภาษาไทยแปลว่า “เธอ” และคำว่า “Vous” ซึ่งในภาษาไทยแปลว่า “คุณ” แต่การแปลแบบตรงตัวเช่นนี้ไม่อาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงสถานภาพและเข้าถึงตัวละครได้ในภาษาและวัฒนธรรมปลายทาง เนื่องจากในวัฒนธรรมของคนไทยมักจะให้ความเคารพคนที่มียุมากกว่าผู้พูดหรือคนที่มีสถานะทางสังคมที่สูงกว่า ทำให้ผู้วิจัยจำเป็นต้องเลือกถ่ายทอดความหมายโดยใช้คำสรรพนาม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การถ่ายทอดคำบุรุษสรรพนามที่สอง

คำสรรพนามในภาษาต้นฉบับ	ตัวละครผู้พูด	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง	คำแปลในภาษาปลายทาง (ผู้วิจัยเป็นผู้แปลความหมายในภาษาไทย)
1. Tu	Monsieur Dormère	พ่อของฌอร์ฌ	ลูก
		ลุงของฌีนวีแยฟว์	หลาน (ในขณะที่ยังเป็นเด็ก)
			เธอ (ในขณะที่ยังเป็นวัยรุ่น)
		เจ้านายของเปลาฌีและชายนิโกร	เธอ
	Geneviève	หลานของลุง	คุณลุง
		ลูกพี่ลูกน้อง (ผู้หญิง) ของฌอร์ฌ	เธอ
		เจ้านายของเปลาฌี	พี่เลี้ยง หรือ เปลาฌี
	Georges	ลูกชายของเมอซีเยดอร์แมร์	คุณพ่อ
		ลูกพี่ลูกน้อง (ผู้ชาย) ของฌีนวีแยฟว์	เธอ
		เจ้านายของเปลาฌี	พี่ หรือ เปลาฌี
	Pélagie	พี่เลี้ยงของฌีนวีแยฟว์และฌอร์ฌ	คุณหนู
2. Vous	Pélagie	คนใช้ของเมอซีเยดอร์แมร์	คุณผู้ชาย
3. Mon oncle	Geneviève	หลานของลุง	คุณลุง
4. Monsieur (Moussu)	Pélagie	คนใช้หญิงของเมอซีเยดอร์แมร์	คุณผู้ชาย
	Nègre	คนใช้ชายของเมอซีเยดอร์แมร์	มูซุ

ทั้งนี้ บทบาทของตัวละครและสถานะตัวละครที่นำมาเป็นปัจจัยในการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามในการถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาไทยนั้น จำเป็นต้องเลือกให้เหมาะสมตามความสัมพันธ์ของตัวละครในเรื่องและถ่ายทอดแล้วผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ในทันทีว่าผู้พูดคือใคร กำลังพูดกับใคร และกล่าวถึงตัวละครใดในเรื่อง แตกต่างจากภาษาฝรั่งเศสซึ่งต้องศึกษาจากบริบทแวดล้อมเพื่อทำความเข้าใจ ส่วนภาษาไทยมักจะระบุตัวผู้พูดและผู้ฟังไว้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการแปลคำสรรพนามตรงตัวตามความหมายที่มีในภาษานั้นไม่สามารถนำมาใช้ถ่ายทอดในวรรณกรรมเยาวชนเรื่องนี้ได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงแบ่งหัวข้อวิเคราะห์การเลือกใช้คำสรรพนามที่สามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้องและตรงตามความสัมพันธ์ของตัวละครในเรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ในครอบครัว

เนื่องจากความสัมพันธ์ของครอบครัวในวรรณกรรมเยาวชนเรื่องนี้ไม่ได้มีเพียงพ่อแม่ลูกเท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติลักษณะอื่น ได้แก่ ลุง-หลาน และลูกพี่ลูกน้อง-ลูกพี่ลูกน้อง ทำให้คำสรรพนามที่เลือกใช้แตกต่างกันไปตามสถานภาพของผู้พูดและผู้ฟังจึงทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดคำว่า “Je” และ “Tu” ได้ ตามความหมายโดยตรงที่แปลว่า “ฉัน” และ “เธอ” เนื่องจากความสนิทสนมรวมถึงการคำนึงถึงเรื่องการให้ความเคารพผู้อาวุโสในวัฒนธรรมไทย ทำให้มีคำเรียกแทนตัวผู้พูดและผู้ฟังที่แยกตามความเคารพและลำดับญาติที่ชัดเจน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้อธิบายความสัมพันธ์ของตัวละครต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 Monsieur Dormère–Georges : เมอซีเยดอร์เมอร์-ฌอร์ฌ

เมอซีเยดอร์เมอร์และฌอร์ฌนั้นมีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ชัดเจนคือ พ่อกับลูก ดังนั้น การถ่ายทอดคำสรรพนามทั้งบุรุษที่ 1 คำว่า “Je” และคำบุรุษสรรพนามที่สอง คำว่า “Tu” ผู้วิจัยไม่สามารถถ่ายทอดตามความหมายโดยตรงได้ เนื่องจากอาจทำให้เกิดความเข้าใจว่า เป็นครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ห่างเหิน แตกต่างจากคนไทยที่มักเรียกแทนผู้ให้กำเนิดว่า “พ่อ” และ “แม่” ดังนั้นการแปลแบบตรงตัวตามความหมายจึงไม่สามารถแปลได้ในบริบทนี้ เนื่องจากผู้เป็นลูกไม่ควรใช้คำบุรุษสรรพนามที่หนึ่ง แทนตัวเองว่า “ฉัน” อีกทั้งคำว่า “ฉัน” ในภาษาไทยนั้นนิยมใช้พูดกับบุรุษสรรพนามที่สอง ที่มีอายุใกล้เคียงหรือน้อยกว่า และมีความสนิทสนมกัน โดยส่วนใหญ่มักจะใช้ในบริบทพูดคุยกับเพื่อน ดังนั้นการถ่ายทอดคำว่า “ฉัน” ของตัวละครฌอร์ฌจึงจำเป็นต้องแสดงให้เห็นว่าตัวละครนี้มีสถานะเป็นลูกชาย ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะถ่ายทอดคำว่า “Je” ของฌอร์ฌเป็นคำว่า “ผม” เนื่องจากฌอร์ฌเป็นเด็กผู้ชายและเป็นลูกของเมอซีเยดอร์เมอร์ ทั้งนี้ ในภาษาไทยบางครอบครัวอาจใช้ “ฉัน” กับพ่อแม่เช่นเดียวกัน แต่ในวรรณกรรมเรื่องนี้เป็นบริบทครอบครัวของชนชั้นสูง ดังนั้นการเลือกถ่ายทอดโดยใช้ว่า “ผม” จึงเหมาะสมมากกว่า

ตัวอย่างที่ 1

บทต้นฉบับ

Georges : Oh ! **papa**, je vous en supplie !

M. Dormère : Non, mon enfant, **je** ne changerai pas de résolution ; pour toi-même, pour ton bonheur, il faut que **tu** ailles au collège ; va, mon pauvre Georges ; j’ai à écrire pour des affaires pressées. (Ségur, 1871, p.38)

บทแปล

ฌอร์ฌ : “โอ้ ! **พ่อ**ครับ **ผม**ขออ้อนวอนครับ !”

เมอซีเยดอร์เมอร์ : “ไม่ลูก **พ่อ**จะไม่เปลี่ยนปณิธานของพ่อหรอก เพื่อตัวลูกเองและเพื่อความสุขของลูก **ลูก**จึงต้องไปโรงเรียนประจำ ฌอร์ฌที่นำส่งสารของพ่อ ไปเถอะลูก เพราะพ่อต้องเขียนงานด่วนแล้ว”

1.2 Monsieur Dormère–Geneviève : เมอซีเยดอร์เมอร์-ฌีนีวีแยฟว์

ตัวละครทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์เป็นลูกกับหลาน เมอซีเยดอร์เมอร์เป็นพี่ชายของพ่อฌีนีวีแยฟว์ โดยตั้งแต่ที่น้องชายของเขาเสียชีวิตจากการตกม้าและไม่กี่ปีต่อมาภรรยาของน้องชายก็ตรอมใจตายตามไป ทำให้ฌีนีวีแยฟว์ต้องกำพร้า แต่มีเมอซีเยดอร์เมอร์เป็นผู้ปกครอง ผู้วิจัยจึงเลือกถ่ายทอดให้เมอซีเยดอร์เมอร์เรียกแทนตัวเองว่า “ลุง” ในช่วงที่พูดด้วยอารมณ์ปกติธรรมดา และเรียกแทนฌีนีวีแยฟว์ว่า “หลาน” หรือหากเมอซีเยดอร์เมอร์ไม่พอใจและดุฌีนีวีแยฟว์ ผู้วิจัยจะเลือกให้เมอซีเยดอร์เมอร์แทนตัวเองว่า “ฉัน” และเรียกแทน

ฌีเนวีแยฟว่า “เธอ” เนื่องจากเป็นการพูดออกมาขณะที่ตัวละครกำลังรู้สึกโกรธและไม่พอใจ ทำให้ผู้อ่านสามารถรับรู้อารมณ์ไม่พอใจของตัวละครผ่านตัวอักษรแบบเต็มอรรถรสมากยิ่งขึ้น

ดังที่ ฌูสตาประไพ ณ เชียงใหม่ และชนิษฐา กองทิพย์ จารุพินทุโสภณ (2562) อธิบายเรื่องการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ที่ส่งผลต่อการใช้สรรพนามเปลี่ยนไป ว่า เมื่อผู้พูดอารมณ์ไม่ดี การแปลต้องใช้สรรพนามที่สื่อถึงอารมณ์ไม่ดี เช่น “แก” “เอ็ง” “มึง” แต่เมื่ออารมณ์ดีเป็นปกติจะใช้คำสรรพนามทั่วไปว่า “เธอ” “คุณ” “ท่าน” ในขณะที่ภาษาฝรั่งเศสใช้คำสรรพนามเพียงคำว่า “Je” และ “Nous” ถึงแม้ตัวละครจะมีอารมณ์เกรี้ยวกราดมากเพียงใด แต่คำสรรพนามที่พูดตามอารมณ์ยังมีไม่มากและหลากหลายเท่าคำสรรพนามในภาษาไทย

ส่วนฌีเนวีแยฟเรียกแทนตัวเองว่า “หนู” เพื่อเป็นการแสดงถึงความเป็นผู้น้อยที่เคารพผู้อาวุโส รวมถึงแสดงให้เห็นว่าผู้พูดเป็นเด็กผู้หญิง และเรียกแทนเมอซีเยอดอร์แมร์ว่า “คุณลุง” ตามความสัมพันธ์ทางครอบครัว นอกจากนี้ตัวละครฌีเนวีแยฟเป็นชนชั้นสูงที่ได้รับการอบรมมาอย่างดี อีกทั้งมีนิสัยที่อ่อนโยนการเรียกแทนผู้ใหญ่ด้วยคำว่า “คุณลุง” เป็นการให้ความเคารพมากกว่าการเรียกเพียงคำว่า “ลุง ”

ตัวอย่างที่ 2

บทต้นฉบับ

M. Dormère : Eh bien ! **Geneviève**, tu sais que **je** vais te séparer de ton cousin ?

Geneviève : Oui, **mon oncle**, il me l'a dit, et **je** suis bien fâchée de le quitter. (Ségur, 1871, p.41)

บทแปล

เมอซีเยอดอร์แมร์ : “เออล่ะ ! **ฌีเนวีแยฟ** **หลาน**รู้เรื่องที่ลุงจะแยกหลานกับลูกพี่ลูกน้องของหลานหรือยัง”

ฌีเนวีแยฟ : “ทราบแล้วค่ะ **คุณลุง** ฌอร์ฌบอกหนูถึงเรื่องนั้นแล้วค่ะและ**หนู**เสียใจมากที่จะแยกกับฌอร์ฌ”

1.3 Georges–Geneviève : ฌอร์ฌ–ฌีเนวีแยฟ

ตัวละครฌอร์ฌและฌีเนวีแยฟเป็นลูกพี่ลูกน้องที่มีอายุใกล้เคียงกันและสนิทสนมกัน เนื่องจากฌีเนวีแยฟได้มาอยู่ที่บ้านคุณลุงของเธอหลังจากที่พ่อแม่เสียชีวิตและด้วยความสัมพันธ์ทางเครือญาติที่มีศักดิ์เป็นลูกพี่ลูกน้องกับฌอร์ฌจึงทำให้ทั้งคู่เป็นเพื่อนเล่นด้วยกัน การเลือกถ่ายทอดคำบุรุษสรรพนามที่หนึ่ง และ คำบุรุษสรรพนามที่สอง สามารถถ่ายทอดตามความหมายของคำว่า “Je” และ “Tu” ซึ่งแปลว่า “ฉัน” และ “เธอ” ได้ตามความหมายโดยตรงทั้งสองตัวละครได้

จากที่มีชัย เอี่ยมจินดา (2534) กล่าวว่า คำบุรุษสรรพนามที่สอง ดังกล่าวอยู่ในช่วงระบบคำสรรพนามในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ช่วงรัชกาลที่ 6-ปัจจุบันหรือตรงกับช่วงหลังจากปี ค.ศ. 1910 ทั้งนี้ระบบคำบุรุษสรรพนามในช่วงรัชกาลที่ 6 เป็นต้นไปมีลักษณะสำคัญ คือ มีจำนวนคำบุรุษสรรพนามใช้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะคำแทนตัวผู้พูดและผู้ฟัง รวมถึงมีการใช้คำบุรุษสรรพนามในลักษณะทางภาษาใหม่เพิ่มขึ้น คือ มีคำแทนตัวที่แยกใช้กันระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย เช่น ผม กระผม ดิฉัน

ในอีกทางหนึ่ง ผู้วิจัยเลือกไม่ถ่ายทอดให้ฌีเนวีแยฟใช้คำบุรุษสรรพนามเรียกแทนฌอร์ฌว่า “นาย” เนื่องจากฌีเนวีแยฟและฌอร์ฌเป็นลูกหลานของคนที่ร่ำรวยและมีการศึกษา การแปลโดยใช้คำว่า “นาย” จึงดูไม่เหมาะสมกับลักษณะทางสังคมของตัวละครทั้งสอง

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกแปลความหมายคำสรรพนามดังกล่าวว่า “ฉัน” และ “เธอ” เพื่อไม่ให้ภาษาในวรรณกรรมดูเป็นผลงานสมัยใหม่มากเกินไป และเพื่อแปลให้เหมาะสมกับวรรณกรรมชิ้นนี้ได้รับการเขียนขึ้นในปี ค.ศ. 1871

ตัวอย่างที่ 3

บทต้นฉบับ

Geneviève : J’ai peur que **tu** ne fasses des bêtises, **tu** en fais toujours quand nous sommes seuls.

Georges : Moi, **je** ne fais pas de bêtises ; c’est **toi** qui en dis. (Ségur, 1871, p.2)

บทแปล

ฌีนวีแยฟว์ : “ก็**ฉัน**กลัวว่า**เธอ**จะทำอะไรบ้า ๆ แบบที่**เธอ**ชอบใช้เวลาเราอยู่กันแค่สองคนนะสิ”

ฌอร์ฌ : “**ฉัน**เนี่ยละ **ฉัน**ไม่เคยทำหรืออะไรบ้า ๆ **เธอ**ก็พูดไปเรื่อย”

2. สถานภาพสังคม

สถานภาพทางสังคมของตัวละครหลักคือ เมอซีเยอดอร์แมร์ ฌีนวีแยฟว์ และฌอร์ฌเป็นเจ้านาย ส่วนเปลาณีและชานีโกรเป็นคนรับใช้ ทำให้การถ่ายทอดคำสรรพนามเป็นภาษาไทยจำเป็นต้องรักษาสถานภาพของตัวละครในบทต้นฉบับ จึงไม่สามารถถ่ายทอดความหมายของคำศัพท์ได้โดยตรงตามพจนานุกรม เนื่องจากต้องอาศัยบริบทและสภาพสังคมที่เกิดขึ้นในวรรณกรรมเยาวชนมาเป็นปัจจัยเสริมที่ใช้ถ่ายทอดโดยอ้างอิงจากบริบทแวดล้อมเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพและเข้าใจสภาพสังคมของตัวละครที่เกิดขึ้นในยุคนั้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจำเป็นต้องแปลบทสนทนาให้เห็นความแตกต่างระหว่างเจ้านายกับคนรับใช้ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์การถ่ายทอดคำสรรพนามเป็นภาษาไทยโดยแบ่งตามสถานภาพทางสังคมระหว่างตัวละคร ดังนี้

2.1 Monsieur Dormère–Pélagie : เมอซีเยอดอร์แมร์–เปลาณี

ตัวละครทั้งสองนี้มีสถานะเป็นเจ้านายกับคนรับใช้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า “คุณผู้ชาย” เมื่อเปลาณีเรียกเมอซีเยอดอร์แมร์ และเลือกถ่ายทอดคำสรรพนามแทนตัวผู้พูดของเปลาณีว่า “ดิฉัน” เพื่อให้เห็นสถานภาพทางสังคมระหว่างตัวละครทั้งสอง ในขณะที่ยกถ่ายทอดสรรพนามทั้งบุรุษที่หนึ่งและบุรุษที่สองของเมอซีเยอดอร์แมร์สามารถถ่ายทอดตามความหมายโดยตรงของคำว่า “Je” และ “Tu” โดยแปลว่า “ฉัน” และ “เธอ” ได้ เนื่องจากเมอซีเยอดอร์แมร์มีสถานภาพทางสังคมเป็นเจ้านายของเปลาณี

ตัวอย่างที่ 4

บทต้นฉบับ

Pélagie : **Monsieur, je** viens remplir un devoir très-pénible et dont j’ai trop tardé à m’acquitter. Mais il s’agit de Georges et **je** ne doute pas que **vous** ne m’écoutez jusqu’au bout.

M. Dormère : Parlez, Pélagie ; **je** vous écoute. **Vous** savez la tendresse que j’ai pour Georges, et l’intérêt que je porte à tout ce qui le regarde. (Ségur, 1871, p.35)

บทแปล

เปลาณี : “**คุณผู้ชายคะ** **ดิฉัน**ใช้เวลานานมากที่พยายามทำให้ตัวเองยอมรับและกล้าออกมาพูดเรื่องนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณหนูณัณณ์คะ และ**ดิฉัน**ไม่รู้เลยว่า**คุณผู้ชาย**จะฟังจนจบไหม”

เมอซีเยดอร์แมร์ : “ว่ามาเปลาณี **ฉัน**ฟังอยู่ **เธอก็รู้ว่าฉัน**ทะนุถนอมณัณณ์มากแค่ไหน และให้ความสนใจกับทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเขา”

2.2 Monsieur Dormère-Nègre : เมอซีเยดอร์แมร์-ชาวนิโกร

ตัวละครชาวนิโกรเป็นตัวละครที่พูดไม่ชัด พูดไม่เป็นประโยค และเป็นคนรับใช้ใหม่ที่เข้ามาขออาศัยอยู่ในบ้านเมอซีเยดอร์แมร์ หลังจากผ่านการเดินทางตามหาเจ้านายเก่าเป็นเวลานาน จนมาพบฌีนวีแยฟว์ หลานของเมอซีเยดอร์แมร์ การพูดคุยกันของตัวละครทั้ง 2 คนคล้ายคลึงกับตัวอย่างข้อ 2.1 เนื่องจากมีสถานภาพทางสังคมของเจ้านาย คนรับใช้ ชาวนิโกรเรียกแทนเมอซีเยดอร์แมร์ว่า-“Moussu” ซึ่งเพี้ยนมาจาก “Monsieur” ที่แปลว่าคุณผู้ชาย แต่การรักษาเอกลักษณ์ของตัวละครนั้น ไม่สามารถถ่ายทอดว่า “คุณผู้ชาย” ได้ เนื่องจากตัวละครมีลักษณะที่พูดภาษาฝรั่งเศสไม่ชัด ผู้วิจัยจึงเลือกทับศัพท์ว่า “มูซู” เพราะตัวละครนี้มีรูปแบบภาษาพูดที่แตกต่างจากตัวละครอื่น กรณีเดียวกันกับชาวต่างชาติที่พยายามพูดภาษาไทย โดยที่พูดติดสำเนียงภาษาแม่ และผู้วิจัยเลือกให้ชาวนิโกรเรียกแทนตัวเองว่า “กระผม” ส่วนการแปลคำเรียกแทนตัวผู้พูดและผู้ฟังของตัวละครเมอซีเยดอร์แมร์นั้นถ่ายทอดตามความหมายโดยตรงของคำว่า “Je” คือ “ฉัน” ส่วนคำว่า “Vous” ผู้วิจัยเลือกถ่ายทอดเป็นคำว่า “เธอ” มากกว่าคำว่า “คุณ”

ในกรณีนี้ เมอซีเยดอร์แมร์เรียกชาวนิโกรจึงไม่จำเป็นต้องแสดงความเคารพแต่อย่างใด เนื่องจากเมอซีเยดอร์แมร์มีสถานภาพทางสังคมที่สูงกว่าชาวนิโกร นอกจากนี้ในภาษาต้นฉบับการใช้ “Vous” ในกรณีนี้ยังเป็นการบ่งบอกถึงความไม่สนิทสนมกัน

ตัวอย่างที่ 5

บทต้นฉบับ

M. Dormère : Ah ! c’est lui qu’on appelait Rame ! **Je** me souviens que mon frère m’en a parlé souvent. Et où allez-**vous**, mon ami ? **Vous** êtes marin à ce que je vois.

Rame : **Moi** plus marin, **Moussu** ; **moi** aller nulle part ; moi rester ici. (Ségur, 1871, p.54)

บทแปล

เมอซีเยดอร์แมร์ : “อ้อ ! คนนี้เองที่ชื่อราม ! **ฉัน**จำได้แล้วเพราะน้องชายฉันพูดถึงเขาอยู่บ่อย ๆ แล้ว**เธอ**มาจากไหนละเพื่อนเอ๋ย ตามที่**ฉัน**เข้าใจ**เธอ**คงเป็นกะลาสีเรือละสิ”

ราม : “**กระผม**ไม่ใช่กะลาสีครับนาย **กระผม**ไม่ไปไหน **กระผม**อยู่ที่นี่”

2.3 Geneviève-Pélagie : ฌีนวีแยฟว์-เปลาณี

เปลาณีนั้นเป็นพี่เลี้ยงของฌีนวีแยฟว์ตั้งแต่วัยเยาว์มาอยู่กับเมอซีเยดอร์แมร์ หลังจากพี่เสียพ่อแม่บังเกิดเกล้าไป จึงทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองนั้นสนิทสนมกัน จะเห็นได้จากการที่เปลาณีใช้สรรพนาม “Tu” กับฌีนวีแยฟว์ที่มีสถานะเป็นเจ้านาย ถึงแม้จะเห็นว่าทั้งสองมีความสนิทสนมกันแต่การถ่ายทอดสรรพนามบุรุษที่ 2 เมื่อเปลาณีเรียกฌีนวีแยฟว์ก็ไม่สามารถใช้คำว่า “เธอ” ได้ เนื่องจากภาษาไทยมักแสดงสถานะเจ้านายกับคนรับใช้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกถ่ายทอดให้เปลาณีเรียกแทนตัวเองว่า “พี่” และเรียกแทนฌีนวีแยฟว์ว่า “คุณหนู”

ในขณะที่ผู้วิจัยเลือกถ่ายทอดให้ฌีนิวีแยฟว์เรียกแทนตัวเองว่า “หนู” และเรียกแทนเปลาณีว่า “พี่เลี้ยง” หรือ “เปลาณี” จากการถ่ายทอดตามข้อความในบทต้นฉบับ เนื่องจากฌีนิวีแยฟว์เป็นตัวละครที่มีจิตใจอ่อนโยนกับผู้อื่น และฌีนิวีแยฟว์รักเปลาณีเหมือนคนในครอบครัว

ตัวอย่างที่ 6

ต้นฉบับ

La Bonne : Encore une robe déchirée ! Mais **mon enfant**, si **tu** continues à déchirer une robe par semaine, **je** n'en aurai bientôt plus à te mettre, et ton oncle sera très-mécontent.

Geneviève : Pardon, ma bonne ; Georges a voulu revenir à travers le bois ; les ronces et les épines ont déchiré **ma robe**, ma figure et mes mains. Et mon oncle **m'a** grondée. (Ségur, 1871, p.7)

บทแปล

พี่เลี้ยง : “ชุดขาดอีกแล้วหรอคะ โถ ! **คุณหนู**เอ๊ย ถ้า**คุณหนู**ทำชุดขาดอาทิตย์ละตัวแบบนี้ **พี่**คงไม่รู้ว่าจะหาอะไรมาใส่ให้แล้วละคะ แล้วคุณลงท่านก็ต้องไม่พอใจมากแน่ ๆ”

ฌีนิวีแยฟว์ : “หนูขอโทษค่ะ เพราะฉอร์มอยากจะกลับบ้านผ่านทางลัดกลางป่า ทำให้กิ่งไม้หนามเกี่ยว**ชุดหนู**ขาด ข่วนหน้าข่วนตาแล้วก็ตามแขนหนูด้วย แถม**หนู**ยังโดนคุณลงดุด้วยค่ะ”

2.4 Georges-Pélagie : ฉอร์ม-เปลาณี

ฉอร์มและเปลาณีมีสถานภาพทางสังคมคล้ายคลึงกับสถานภาพของฌีนิวีแยฟว์และเปลาณีในตัวอย่างข้อที่ 2.3 คือเจ้านายกับคนรับใช้ แต่ความสัมพันธ์ของทั้งสองตัวละครจะไม่มากเท่ากับฌีนิวีแยฟว์และเปลาณีเนื่องจากฉอร์มเป็นเด็กผู้ชายและเปลาณีเป็นเพียงคนรับใช้ในบ้านของฉอร์ม ทั้งนี้ คำสรรพนามที่เปลาณีเรียกแทนฉอร์ม คือ “Vous” ผู้วิจัยถ่ายทอดด้วยคำว่า “คุณหนู” หรือ “คุณหนูฉอร์ม” ในขณะที่ฉอร์มเรียกแทนเปลาณีว่า “Vous” ผู้วิจัยถ่ายทอดตรงตามความหมายว่า “คุณ” หรือ “เปลาณี”

ตัวอย่างที่ 7

บทต้นฉบับ

La Bonne : **Vous** le saurez quand il **vous** aura parlé.

Georges : Qu'est-ce que **vous** lui avez raconté ? de quoi lui avez-**vous** parlé ? (Ségur, 1871, p.36)

บทแปล

พี่เลี้ยง : “เดี๋ยว**คุณหนู**ก็รู้เองคะเมื่อท่านเอ่ยปากพูดกับ**คุณหนู**”

ฉอร์ม : “แล้ว**เปลาณี**ไปเล่าอะไรให้คุณพ่อฟังกัน **คุณ**พูดกับคุณพ่อเรื่องอะไร”

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า การแปลคำบุรุษสรรพนามในวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *ฟ้าหลังฝน สดใสเสมอ* ของกงเต็ส เดอ เซกูร์ มีบทบาทสำคัญต่อการทำความเข้าใจตัวละครและความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครในฉบับบทแปล ผลจากการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า การเลือกแปลคำบุรุษสรรพนามในภาษาไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมการนับลำดับญาติโดยนำมาใช้เป็นเกณฑ์คำเรียกบุรุษสรรพนามในสังคมไทย และคำนึงถึงสภาพสังคม

และลักษณะการดำรงชีวิตของสังคมฝรั่งเศสในช่วงศตวรรษที่ 19 กล่าวคือ หากผู้แปลยึดถือสภาพสังคมในปัจจุบันกับการแปลวรรณกรรมสมัยศตวรรษที่ 19 จะทำให้เสียอรรถรสไป เช่น คำว่า ซาโยนิกร ในสังคมปัจจุบันนี้คำว่า นิโกร ถือว่าเป็นคำเหยียดชาติพันธุ์และเป็นคำหยาบคาย ตรงข้ามกับช่วงศตวรรษที่ 19 ที่ทวีปยุโรปยังคงมีการค้าทาสหลงเหลืออยู่ในสังคมและเป็นเหมือนเรื่องปกติ ดังนั้น การใช้คำว่า นิโกร จึงไม่ได้ดูเป็นการไม่ให้เกียรติหรือเหยียดหยามเช่นในปัจจุบัน ทั้งนี้ นอกจากผู้วิจัยจะต้องเลือกใช้คำแปลที่เหมาะสมแล้ว ผู้แปลต้องไม่ไข่มุมมองปัจจุบันไปตัดสินอดีตเพื่อให้ถ่ายทอดคำแปลได้ออกมาถูกต้องตามสภาพสังคมในอดีต และเพื่อให้ผู้อ่านไม่รู้สึกว่าเป็นวรรณกรรมที่ใช้ภาษาสมัยโบราณหรือสมัยปัจจุบันมากเกินไป

แม้จะมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการแปลคำสรรพนามจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทย เช่น เรื่องการถ่ายทอดคำสรรพนามในบทละครเรื่อง “ราชันนิราศ” (ณฐาประไพ ณ เชียงใหม่ และชนิษฐา กองทิพย์ จารุพินทุโสภณ, 2562) ซึ่งเน้นถ่ายทอดในบริบทการพูดสำหรับละครเวทีที่เน้นความเป็นธรรมชาติ แต่ในวรรณกรรมเยาวชน *ฟ้าหลังฝน สดใสเสมอ* ผู้วิจัยพบว่าการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามนั้นมีการเปลี่ยนแปลงตามอารมณ์ของตัวละครที่เป็นสมาชิกในครอบครัว รวมถึงการวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นการวิเคราะห์และถ่ายทอดรูปแบบคำบุรุษสรรพนามในการสะท้อนความสัมพันธ์ของครอบครัวในแง่วัฒนธรรมไทยที่มีการนับลำดับญาติและการให้ความเคารพต่อผู้ที่อาวุโสกว่า ทั้งนี้ ผู้วิจัยยังคำนึงถึงบริบทสังคมประเทศฝรั่งเศสในช่วงศตวรรษที่ 19 ซึ่งยังคงมีสังคมชนชั้น ความมีมารยาทในการพูดหรือการดำเนินชีวิตของกลุ่มชนชั้นสูง

งานวิจัยนี้จึงมีจุดเด่นในการวิเคราะห์และถ่ายทอดคำบุรุษสรรพนามโดยที่เชื่อมโยงบริบททางสังคมของฝรั่งเศสในอดีตให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการรับรู้ของสังคมไทยปัจจุบัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายจากสถาบันชั้นสูงด้านการล่าและการแปลแห่งมหาวิทยาลัยปารีส 3 เพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจและถ่ายทอดเนื้อหาบทต้นฉบับอย่างครบถ้วนตั้งแต่ต้นจนจบ รวมถึงการเลือกใช้คำศัพท์และประโยคที่กระชับ เข้าใจได้ง่าย และเหมาะสมกับผู้อ่านเยาวชน ซึ่งอยู่ในวัยที่กำลังอยากรเรียนรู้และชอบจดจำ ดังนั้น การแปลงานวรรณกรรมโดยรักษาสาระสำคัญและคุณค่าของบทต้นฉบับ จึงเปรียบเสมือนการที่เราปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้แก่ผู้อ่านเยาวชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยพบว่าการถ่ายทอดคำบุรุษสรรพนามภาษาฝรั่งเศสควรหลีกเลี่ยงการแปลตรงตัวในบางบริบท โดยต้องพิจารณาบริบททางสังคมของภาษาไทย เช่น การใช้คำเรียกแทนตัวตามอาชีพและสถานะ ดังที่ กาญจนา นาคสกุล (2540) อธิบายและยกตัวอย่างว่า ในสังคมไทยแต่เดิมา ผู้น้อยจะไม่เรียกชื่อผู้ใหญ่แต่จะเรียกด้วยตำแหน่ง อาชีพ หรือยศที่ผู้นั้นดำรงตำแหน่ง เช่น “ผู้ว่า” “กำนัน” “ปลัด” “พ่อหลวง” “นายอำเภอ” รวมถึงคำที่แสดงอาชีพ เช่น “อาจารย์” “หมอ” “ครู” “แม่ค้า” “คนขับ” คำเหล่านี้จึงกลายมาเป็นคำสรรพนามด้วย แตกต่างจากภาษาฝรั่งเศสที่มีการใช้คำสรรพนามที่เป็นประธานของประโยคโดยใช้ “Je” “Tu” “Vous” “Nous” เป็นต้น ดังนั้น การศึกษาการถ่ายทอดคำบุรุษสรรพนามฝรั่งเศสเป็นภาษาไทยจะมีความซับซ้อนและละเอียดอ่อนตามแต่ละปัจจัยของบริบทเนื้อเรื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาการแปลคำบุรุษสรรพนามที่หนึ่งและที่สองในนวนิยายเยาวชนเรื่อง *ฟ้าหลังฝน สดใสเสมอ* ของกงแต๊ส เดอ เซกูร์ ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า ยังมีประเด็นที่น่าสนใจศึกษาเพิ่มเติม คือ การทำความเข้าใจบริบทคำสรรพนามในวรรณกรรมเยาวชนฝรั่งเศสและวัฒนธรรมไทยในหลากหลายช่วงเวลา เนื่องจากคำบุรุษสรรพนาม

ในภาษาไทยแต่ละช่วงเวลามีการเปลี่ยนแปลงและมีวิวัฒนาการตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน รวมถึงศึกษาถ่ายทอดบทแปลในวรรณกรรมหลากหลายประเภท เช่น นวนิยายรักโรแมนติก นวนิยายผจญภัย นวนิยายสืบสวน สอบสวน เพื่อศึกษาถึงแนวทางการแปลที่แตกต่างกันตามแต่ละประเภทของวรรณกรรมและคำบุรุษสรรพนาม ในไทย จากงานวิจัยเกี่ยวกับการแปลคำสรรพนามนั้นยังไม่ค่อยมีงานที่วิเคราะห์การแปลด้านวรรณกรรมเยาวชน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การแปลคำสรรพนามในวรรณกรรมเยาวชนนั้นควรเป็นการแปลที่ใช้คำศัพท์หรือคำสรรพนามที่ เด็กจะเข้าใจได้ง่ายและสามารถนำไปใช้เรียกตามได้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับผู้อ่านชาวไทยว่า มีการรับรู้และความเข้าใจ ต่อการตีความบุรุษสรรพนามที่แปลออกมาอย่างไร ผ่านการทำแบบทดสอบและแบบสอบถามเพื่อนำมาวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงลึกกว่าแท้จริงแล้วการแปลคำสรรพนามส่งผลต่อความรู้สึกและความเข้าใจของผู้อ่านมากน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา นาคสกุล. (มิถุนายน 2540). *คำสรรพนามในภาษาไทยสะท้อนวัฒนธรรมไทย*. สำนักงานราชบัณฑิต.

<http://legacy.orst.go.th/?knowledges>

กำชัย ทองหล่อ. (2530). *หลักภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). บารุงสาสน์.

ชนิษฐา กองทิพย์ จารุพินทุโสภณ. (2561). *ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย หลักการและหลักวิธีการแปล*.

ภาควิชาภาษาและวัฒนธรรมตะวันตก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณฐาประไพ ณ เชียงใหม่ และชนิษฐา กองทิพย์ จารุพินทุโสภณ. (2562). การถ่ายทอดคำสรรพนามในบทละคร เรื่อง "ราชันนิราศ" (พิมพ์ครั้งที่ 1, น.205–218). ใน จันทิมา อังคพณิกิจ (บ.ก.), *โครงการประชุม วิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติ สรรพศาสตร์ สรรพศิลป์ ประจำปี 2562*. คณะกรรมการจัดการประชุม วิชาการฯ กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

https://drive.google.com/file/d/1hcMAQEQmIP1FUHylla1jYS9h_fi5YGun/view

มีชัย เอี่ยมจินดา. (2534). *วิวัฒนาการของระบบคำบุรุษสรรพนามตั้งแต่สมัยสุโขทัย - สมัยปัจจุบัน* [วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. คลังสารสนเทศดิจิทัล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:111773

ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส*. ราชบัณฑิตยสถาน.

ราชบัณฑิตยสภา. (ม.ป.ป.). *ค้นหาคำทับศัพท์*. ระบบฐานข้อมูลคำทับศัพท์ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

<https://transliteration.orst.go.th/search>

เลเดรร์, เอ็ม, เซเลสโกวิตซ์, ดี, อิสราแอล, เอฟ และ เอลามิน, เอส. (2540). *ศาสตร์การแปล รวมบทความเชิง ทฤษฎีและปฏิบัติ*. (จิระพรพร บุนยเกียรติ, นพพร ประชากุล, สุมาลี วีระวงศ์ และ วลัยยา เรืองสุนทร, ผู้แปล). โครงการศูนย์การแปล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วลียา วิวัฒน์ศร. (2545). *การแปลวรรณกรรม*. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

สมชาย สำเนียงงาม. (2544). การเลือกใช้คำสรรพนามในภาษาไทยกับแนวคิดเรื่องความสุภาพของบราวน์และ เลวินสัน. *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 23(2), 220-242.

สัญญาวิ สายบัว. (2550). *หลักการแปล*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.

สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2523). *หลักภาษาไทย*. ไทยวัฒนาพานิช.

สุพัก โห้พิงจู. (2557). การแปลตัวบทที่แฝงนัยทางวัฒนธรรมในบทละครเรื่อง *คนีอก* ของฌูลส์ โรแมงส์. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 14(2), 63-84.

สุวัจน์ เรืองศรี. (2561). *การศึกษากลวิธีการแปลคำสรรพนามในวรรณกรรมญี่ปุ่นแปลไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. คลังสารสนเทศดิจิทัล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

https://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2018/TU_2018_5906032031_9603_9519.pdf

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2556). *ภาษาศาสตร์สังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 5). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อังฉรา ไส่ศัตรุไกล. (2554). *จุดมุ่งหมาย หลักการและวิธีการแปล* (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา (นิม กัญจนานิชะ). (2496). *ไวยากรณ์ไทย วชิภาค* (พิมพ์ครั้งที่ 8). ไทยวัฒนาพานิช.

In Defence of Marxist. (2021, March 13). *The Paris Commune (1871)*. Matxist.

<https://www.marxist.com/the-paris-commune-1871.htm>

Larousse. (n.d.). *monsieur*. <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/monsieur/52460>

การวิเคราะห์การจัดหายุทโธปกรณ์ทางทหารของไทยจากเกาหลีใต้: โอกาสและความท้าทาย An Analysis of Thailand's Military Equipment Procurement from South Korea: Opportunities and Challenges

วรินทร์ภัทร์ กิระณวัฒน์ (Waranphat Kiranawat) Email: waranphat.wk@gmail.com^{1*}

กมล บุชบรรณ (Kamon Butsaban) Email: butsabankamon@gmail.com²

¹นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เกาหลีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(Graduate student Korean Studies Graduate School Chulalongkorn University)

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาเกาหลี ภาควิชาตะวันออก อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(Assistant Professor Korean Language Department of Eastern Languages Chulalongkorn University)

*Corresponding Author. E-mail : waranphat.wk@gmail.com

(Received: 19 May 2025; Revised: 18 June 2025; Accepted: 18 June 2025)

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาการจัดซื้อยุทโธปกรณ์ทางทหารของประเทศไทยจากเกาหลีใต้ โดยมุ่งเน้นสองกรณีสำคัญ ได้แก่ เครื่องบินขับไล่และฝึก T-50TH Golden Eagle และเรือฟริเกตชุดเรือหลวงภูมิพลอดุลยเดช งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาที่อิทธิพลของการจัดซื้อด้านกลาโหมที่มีต่อความสัมพันธ์ทวิภาคีระหว่างประเทศไทยกับเกาหลีใต้ งานวิจัยใช้ข้อมูลจากสมุดปกขาว งานเขียนวิเคราะห์ด้านความมั่นคง และข้อมูลเชิงคุณภาพจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ และนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ทฤษฎีการทูตโดยฝ่ายทหาร (Defense Diplomacy) และทฤษฎีแห่งดุลอำนาจ (Balance of Power) ผ่านเครื่องมือ SWOT เพื่อสำรวจประเด็นความร่วมมือสำคัญ เช่น การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทหาร การฝึกซ้อม และความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม ทั้งนี้ยังพิจารณาถึงความท้าทายที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ปัญหาการใช้งานร่วมกันของระบบยุทโธปกรณ์ และการเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความร่วมมือด้านกลาโหมระหว่างประเทศไทยกับเกาหลีใต้สะท้อนถึงความสัมพันธ์ทวิภาคีที่กำลังขยายตัว ซึ่งมีลักษณะของความร่วมมือในรูปแบบเชิงสถาบัน ความสอดคล้องทางยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานทางทหารในเชิงปฏิบัติ แม้ว่าความร่วมมือนี้จะเผชิญกับความท้าทาย แต่ก็เปิดโอกาสอย่างมีนัยสำคัญในด้านการฝึกอบรม การพัฒนาทักษะ และการสนับสนุนทางเทคโนโลยี

คำสำคัญ : การจัดซื้อจัดจ้างยุทโธปกรณ์; เรือฟริเกตชุดเรือหลวงภูมิพลอดุลยเดช; เครื่องบินขับไล่และฝึก T-50TH Golden Eagle; ทฤษฎีดุลแห่งอำนาจ; ทฤษฎีการทูตโดยฝ่ายทหาร

Abstract

This research aimed to examine Thailand's strategic military equipment procurement from South Korea, focusing on two pivotal events: the procurement of the T-50TH Golden Eagle training aircraft and the HTMS Bhumibol Adulyadej frigate. The research investigated the key areas of cooperation and the challenges of military equipment procurement between Thailand and South Korea. Data were collected from white papers, defense analysis reports, and qualitative data from authoritative sources. The researchers then evaluated the application of defense diplomacy and the balance of power theory through SWOT analysis to explore key areas of collaboration—namely, defense technology transfer, joint training, and industrial partnerships—while also considering related challenges such as financial constraints, interoperability, and geopolitical changes. The results indicated that defense collaboration between Thailand and South Korea reflects an expanding bilateral relationship characterized by institutional engagement, strategic congruence, and pragmatic military cooperation. Although the cooperation faces challenges, it offered substantial opportunities in training, skill development, and technological support.

Keywords: Military Procurement; HTMS Bhumibol Adulyadej Frigate; T-50TH Golden Eagle; Balance of Power; Defense Diplomacy

Background

The strategic term “global arms trade” has become increasingly relevant in today’s polarized international environment, where major powers such as the United States, France, China, and Russia continue to dominate the global defense market. The United States dominates the share of global arms exporter in 2020-2024 with 43 percent. The market share of other arms exporter countries is only in the single digits. However, in recent years, South Korea has emerged as a significant player, ranking among the top ten arms exporters, with 2.2 percent market share globally, 4.9 percent change from 2015-2019 (Wezeman et al., 2024). South Korea’s defense equipment is often praised for combining advanced technology with cost-effectiveness, making it attractive to markets in Southeast Asia (Kim & Sim, 2023).

Thailand’s defense procurement has historically relied on a diverse set of suppliers, including the United States, China, Russia, and European countries. For example, the Royal Thai Navy has long used Chinese-built ships as existing in Second Frigate Squadron (Pape, 2020), while the Royal Thai Air Force previously relied on U.S., like F-16 and European-origin aircraft, such as JAS-39 Gripen from Sweden. This diversification has supported Thailand’s strategic autonomy but has also posed challenges in interoperability and long-term capability planning (Broad & Laksmana, 2023).

Parallel to this procurement strategy, Thailand and South Korea has shared a long-standing bilateral relationship that has expanded over 70 decades. Their diplomatic cooperation began during the Korean War, when Thailand was one of the first countries to send troops under the United Nations Command in order to support of South Korea. Since then, the two nations have enhanced their ties through frameworks such as ASEAN+3, Mekong–ROK Cooperation Fund, as well as ongoing economic partnerships, including the Thailand–South Korea Economic Partnership Agreement (EPA). In addition, South Korea has established several organizations in Thailand to foster bilateral relations in various sectors, including the Korea Tourism Organization (KTO), Korea International Cooperation Agency (KOICA), Korea Trade-Investment Promotion Agency (KOTRA), and the Korean Cultural Center (KCC), among others. South Korea is also considered one of Thailand’s top fifteen trading partners, with annual bilateral trade valued at around USD 14.7 billion in recent years (Bangkok Post, 2025).

In light of shifting regional dynamics, Thailand has increased interest in diversifying its defense procurement sources, especially as it seeks to modernize its aging fleets and enhance national capability. The HTMS Bhumibol Adulyadej, a DW3000F-class frigate is the only equipment from the Royal Thai Navy (RTN), acquiring from Daewoo Shipbuilding and Marine Engineering (DSME) in 2013 and delivered in 2018. This frigate represents a cornerstone of Thailand to modernize its naval fleet and to enhance maritime surveillance and defense readiness. Meanwhile, the Royal Thai Air Force (RTAF) has procured 14 T-50TH Golden Eagle aircraft across multiple phases since 2015 from Korea Aerospace Industries (KAI). These aircraft serve both as advanced trainers and light combat platforms, replacing aging fleets and improving training standards. The procurement also included comprehensive training and maintenance with additional cooperation. Therefore, these procurements signify more than equipment upgrades. They reflect Thailand’s broader implication of bilateral relations between two nations, foster international cooperation, and build capacity for future defense industrial growth.

Objective

This research aimed to analyze Thailand’s defense procurement from South Korea by examining the key areas of defense cooperation and exploring challenges in partnership. Specifically, to investigate the broader context on defense diplomacy and balance of power by highlighting the significance of Thailand-South Korea relationship from the procurement. The research also aimed to identify challenges such as budgetary constraints, political factors, and other factors that hindered procurement. As the result, it assessed the understanding how Thailand-South Korea defense procurement has shaped both countries relationship.

Research Questions

1. What are the key areas of defense cooperation between Thailand and South Korea from procuring the military equipment?
2. What are the main challenges in defense procurement and cooperation between the two countries?

Theoretical Framework

Defense diplomacy refers to the strategic use of a nation's military capabilities to achieve specific national goals. Defense diplomacy transforms from conventional military relations to a more cohesive strategy that combines hard and soft power to tackle global security challenges. Defense diplomacy includes training cooperatively, soldier rotation, arms sales, peacekeeping activities, and higher military policy debates (Drab, 2018).

This theory highlights how Thailand's acquisition strengthens Thailand-South Korea security ties, fosters trust and long-term bilateral relations. Beyond military capability, it enhances naval cooperation, training exchanges, and technology transfer. Furthermore, it can highlight both opportunities and challenges from the procurement that Thailand has made with South Korea.

The balance of power (BoP) theory is generally understood as the fundamental international relations' theory. The theory is about the state that tries to protect its power by balancing among international system in order to ensure national survival and prevent domination by other nations (Haas, 1953).

Thailand's decision to procure military equipment from South Korea can be seen as part of a broader strategy to foster its military capability. From balance of power theory perspective, the procurement can be seen to serve to counterbalance regional powers and ensure that its military capability can defend against external threats.

Literature Review

The literature on South Korea's defense industry highlights a significant transition from dependence on the United States to be self-sufficiency and be export-driven sector (Chaebols). The reasons of South Korea's success are from strategic governmental policies, robust research and development, and the presence of huge conglomerates (Kwon, 2018). Despite these advancements, South Korea remains facing some constraints, including dependence on imported components and difficulties due to geopolitical issues, particularly regarding the US-China rivalry.

However, South Korea has initiated the Indo-Pacific policy, which facilitates enhanced security relationships and increases arms supply across several regions, particularly Southeast Asia (Ministry of Foreign Affairs, 2022). The naval shipbuilding industry of South Korea clearly shows its capacity to present itself as a competitive arms provider by smart use of defense offsets (Jang & Park, 2023). This keeps gaining reputation in the worldwide arms market by aggressively supporting international defense shows and alliances.

In terms of Thailand's defense procurement, the documents indicate that Royal Thai Navy (RTN) and Royal Thai Air Force (RTAF) shifted to focus to modernize their fleets (Royal Thai Navy, 2024; Royal Thai Air Force, 2023). However, the government has several challenges, including inadequate procurement policies, limited defense resources, and persistent reliance on foreign suppliers. In contrast to South Korea, Thailand has not succeeded robust domestic defense research and production capability. Consequently, this affects Thailand's ability to develop a self-sufficient defense sector. Numerous studies highlight the necessity to enhance governmental assistance, continuous investment in domestic research and development, and the implemented sustainable offset policies, to promote the local military sector (Thanyanan & Chittaladakorn, 2019; Punpayak et al., 2022; Defence Technology Analysis Department, 2020). One literature mentions the Defense Acquisition Program Administration (DAPA) of South Korea as a potential model for Thailand because of its systematic and regulated procurement approach (Suntud, 2020). Therefore, DAPA may be Thailand's model to enhance strategic planning, local production capacities, and long-term sustainability for domestic defense sector. Finally, fostering collaboration between government agencies, private enterprises, and academic institutions is crucial for the sustainable development of Thailand's defense industry as well.

Although research on nations like Indonesia and Sweden provides insightful analyses of defense procurement and diplomacy, studies focusing on Thailand's defense collaboration with South Korea remain scarce. Indonesia's partnership with South Korea in joint ventures, like the KF-X/IF-X fighter program, exemplifies the strategic significance of bilateral cooperation and technology transfer. Nonetheless, this collaboration has encountered obstacles such as constrained resources and delayed programs (Isjchwansyah, 2024). In parallel, research on Swedish public procurement and defense industry emphasizes cost efficiency and regulatory adherence. The research focuses on domestic suppliers and budget constraints (Hellberg, 2023). These research cases provide useful insights into defense diplomacy and procurement strategies.

Nevertheless, there is a considerable gap in the literature concerning Thailand's defense procurement from South Korea. The literature review illustrates Thailand's overall military procurement challenges and analyzes South Korea's defense industry independently. There is a

gap in examining the specific bilateral procurement relationship between Thailand and South Korea. Therefore, this study aims to focus on opportunities and challenges by analyzing Thailand's defense procurement from South Korea, the frigate and the aircraft. The focus is placed on the key areas of cooperation, so as to identify opportunities, and explore challenges in this partnership. Furthermore, the research analyzed the strategic implications of this bilateral relations with the regional environment especially in order to understand the elements influencing Thailand-South Korea military equipment procurement. Finally, by highlighting the importance of Thailand-South Korea relations through the lens of defense procurement, this study seeks to elaborate on the larger background of defense diplomacy and balance of power context.

Methodology

This study employs qualitative content analysis combined with a SWOT analytical framework to examine opportunities and challenges from the procurement. The primary sources consist of official Thai defense documents, such as the Royal Thai Navy and Air Force white papers (2023–2024), procurement records from the Thai government and South Korean defense suppliers (e.g., DSME and KAI). The secondary sources consist of news articles regarding Thailand–South Korea defense relations, and so on. However, due to the confidentiality of military procurement and the inaccessibility of internal decision-making data, this study relies on open-source materials such as industry publications and government documents.

Furthermore, the SWOT framework allows to analyze strengths, weaknesses, opportunities, and threats, which is applied to assess Thailand's procurement strategy on two case studies: the HTMS Bhumibol Adulyadej frigate and the T-50TH Golden Eagle aircraft. This allows for a structured evaluation of internal and external factors that influence Thailand's defense cooperation with South Korea, particularly in the context of defense diplomacy and balance of power.

Research Result

The procurement of the HTMS Bhumibol Adulyadej frigate in 2013 by the Royal Thai Navy (RTN) was a landmark decision, which marks a departure from Thailand's previous reliance on Chinese-built frigates. The DW3000F-class frigate, built by Daewoo Shipbuilding and Marine Engineering (DSME), is designed to provide multi-role capabilities, including air defense, anti-submarine warfare, and anti-surface warfare (ThaiPublica, 2013; Eshel, 2013). The procurement of the HTMS Bhumibol Adulyadej frigate exemplifies Thailand's strategic initiative to enhance its naval capabilities and strengthen defense relations with South Korea. The procurement initiatives

included technology transfer, personnel training, and defense collaboration. Although, budgetary limitations and shifting priorities postpone Thailand in acquiring the second frigate. Diplomatic interactions and defense dialogues between Thailand and South Korea have persisted (Lee, 2022). Meanwhile, Thailand has the ongoing challenge with submarine procurement from China, which further complicated future RTN naval acquisitions. Therefore, the expert has suggested alternatives, including revising procurement orders while considering financial and strategic issues (Bamrungsuk, 2023).

The Royal Thai Air Force (RTAF) began its procurement of the T-50TH Golden Eagle advanced trainer aircraft in 2015. This multi-role platform, developed by Korea Aerospace Industries (KAI) in partnership with Lockheed Martin, is selected to replace aging training aircraft L-39ZA/ART and enhance military operational readiness (Thairath Online, 2015). The procurement includes four phrases so as to expand the fleet up to 14 aircraft. The third phrase is not aircraft procurement, but is the T-50TH upgrades, which include advanced radar and countermeasure systems (BBC News Thai, 2018). Beyond procurement, Thailand-South Korea has strengthened defense ties through technology transfer, training, and industrial cooperation. Both countries also collaborate to establish a Maintenance, Repair and Overhaul (MRO) center in Thailand (Taithailand, 2023). The cooperation reflect that South Korea has a significant role as a defense partner, which also contributes to Thailand's long-term aviation and technological advancement. The T-50TH procurement lays a foundation for further cooperation between Thailand and South Korea in defense procurement and aerospace development.

South Korea has emerged as a highly attractive defense partner for Thailand, offering distinct advantages over traditional arms suppliers such as the United States and China. A primary benefit lies in the cost-effectiveness of South Korean platforms. Equipment from South Korea, like the T-50TH trainer aircraft and the HTMS Bhumibol Adulyadej frigate provide modern, has high-quality capabilities at lower prices when compared to Western alternatives (Park & Thakkar, 2024). South Korea is defined as second-tier suppliers. The first-tier suppliers, like U.S., focusing on highly advanced, position themselves often to more expensive and project power capabilities that may not be relevant for regional players (Park & Thakkar, 2024). The quality gap appears where the offerings of first-tier suppliers are either too far ahead of the technology curve or they neglect some platforms altogether which leaves defense needs in some nations unmet (Park & Thakkar, 2024). Therefore, the second-tier suppliers have the strength that are able to fill the quality gap in military equipment procurement.

South Korea also demonstrates a more responsive and collaborative approach. This includes a willingness for technology transfer and cooperation in upgrading Thailand's domestic defense industry, as noted by the discussion between Thai and South Korean defense ministers in 2024 (The Nation, 2024). This comprehensive package, combining superior value with robust equipment quality and flexible, long-term support, positions South Korea as a uniquely beneficial and preferred partner for Thailand's ongoing military modernization efforts. When Southeast Asian countries procure advanced military platforms from South Korea, it means they can avoid the domestic and geopolitical suggestion that they are taking sides in the competition between the United States and China (Broad & Laksmana, 2023).

Defense Diplomacy Aspects

Thailand's military equipment procurement from South Korea, particularly the HTMS Bhumibol Adulyadej frigate and the T-50TH trainer aircraft, has significantly strengthened defense diplomacy between the two nations. Nevertheless, this partnership extends beyond mere arms deals. This partnership has fostered deeper military cooperation, joint training programs, and military discussions that reinforce bilateral ties.

The collaboration in technology transfer between Korea Aerospace Industries (KAI) and Thai Aviation Industries (TAI) has culminated in the creation of a Maintenance, Repair, and Overhaul (MRO) center in Thailand, thereby augmenting the nation's defense capabilities and diminishing reliance on foreign entities (Taithailand, 2023). Similarly, in 2024, Thai and South Korean defense officials have discussed potential cooperation with the Defense Acquisition Program Administration (DAPA) of South Korea (The Standard Team, 2024), which highlights Thailand's interest in modernizing its defense industry. This signals a growing recognition within Thailand of the need to develop domestic defense production capacity.

In terms of joint training and exercises, both T-50TH and the HTMS Bhumibol Adulyadej frigate have the training session for pilots and crews before commission (ThaiPublica, 2013). Acquiring military equipment also fosters closer military collaboration through joint training exercises. These training exchanges, therefore, enhance interoperability and foster professional military ties. The commission of the T-50TH aircraft in 2018 marked the beginning of an intensive training exchange program between the Royal Thai Air Force (RTAF) and the Republic of Korea Air Force (ROKAF). This has significantly improved the proficiency of pilots operating the T-50TH aircraft (Thairath Online, 2015).

Regarding defense policy dialogue and high-level engagements, the year 2018 witnessed the commissioning of the T-50TH aircraft in 2018 was witnessed by the Ambassador of the Republic of Korea to Thailand, in conjunction with senior officials from the Royal Thai Air Force (Thairath Online, 2018). Furthermore, the acquisition of the HTMS Bhumibol Adulyadej frigate facilitates opportunities for naval collaboration, highlighted by the visit of the Commander of the Republic of Korea Marine Corps to the Royal Thai Navy in 2018 (Thairath Online, 2018). In 2021, the South Korean Defense Minister Suh Wook engaged in discussions with Thai Prime Minister Prayut Chan-o-cha regarding the enhancement of defense collaboration, which encompasses the prospective procurement of an additional frigate (Lee, 2022). In 2023, Thailand attended the meeting, ROK-United Nations Command (UNC) Member States Defense Ministerial Meeting. This meeting results in practical steps to enhance cooperation within the UNC. The dialogue in the meeting also includes agreement on things like sending staff to the UNC, participating in joint training with other nations, and setting up regular conversations to handle any future issues together (Royal Thai Armed Forces Headquarters, 2023; Ministry of Foreign Affairs, Kingdom of Thailand, 2024).

The historical basis of relations between Thailand and South Korea originated from military cooperation during the Korean War, which marked the beginning of defense collaboration in both nations. In 2025 Thai Army Day celebration in Seoul, the Thai ambassador characterized the bilateral relationship as durable, highlighting ongoing military collaboration, joint exercises, and collaborative defense industry development (Ministry of Foreign Affairs, 2025). The repatriation of Thai veterans' remains from the Korean War was presented as a symbolic representation of the nations' established historical connections. However, when analyzing the long-term sustainability of this partnership, it is important to consider a key factor. The continued viability of the relationship depends on the ongoing identification and maintenance of shared strategic interests. This must go beyond a reliance on historical sentiment.

In terms of challenges in defense diplomacy aspects, there are financial and budgetary constraints. Thailand's limited defense budget clearly influences the scope and timetable of procurement projects. The delays in the acquisition of other defense equipment, such a sister ship to the HTMS Bhumibol Adulyadej, highlight the financial restrictions. Thailand has other financial objectives, like recovery from the epidemic and socioeconomic needs, which cause delays in procuring military equipment. However, even South Korea offers attractive options and favorable defense offset agreements, such as the offer of frigate 4000 from Hanwha (Rahmat, 2025). Thailand still faces challenges in mobilizing resources for large-scale. Hence, this creates

an uneven dynamic in the bilateral relationship, where strategic intentions may outpace actual implementation capacity.

Regarding the interoperability, possessing diverse platforms from different countries is still another challenge. The HTMS Bhumibol Adulyadej presents certain integration challenges within the existing Second Frigate Squadron of the Royal Thai Navy (RTN), which is largely composed of older Chinese-origin ships. These platforms significantly differ in terms of combat systems, communication protocols, and logistics support. So, integrating them into a cohesive naval command structure can cause some difficulties or it is impossible to do so. In term of sister ship, there is a possibility in acquiring a sister ship to the Bhumibol Adulyadej frigate, which is a part of standardize capabilities within the fleet intents. However, delays and uncertainty in procuring the sister ship from the same source further complicate efforts.

Balance of Power Aspects

The 2024 White Paper from the Royal Thai Air Force (RTAF) highlights the growing regional geopolitics issues among major global powers such as the United States, China, and Russia. The current geopolitical issues have placed ASEAN countries in a challenging position. In response, the RTAF has positioned itself as a stabilizing force within the region, committed to preserving peace and freedom of navigation, especially in intense zone like the South China Sea. The T-50TH aircraft were procured to modernize the Royal Thai Air Force and to replaced outdated aircraft. The aircraft fulfill a wider geopolitical role by improving air defense and surveillance capabilities. This strategy also allows Thailand to monitor regional movements and maintain airspace sovereignty in an increasingly contested air and maritime environment.

Meanwhile, the HTMS Bhumibol Adulyadej is a contemporary multi-role frigate bought from South Korea. The broader narrative in Royal Thai Navy (RTN) White Paper 2023 highlights the frigate as a force multiplier that enhances Thailand's military ability to secure its maritime domain, patrol territorial waters, and deter aggression. These are the core functions among overlapping maritime claims, strategic competition, and geopolitical issues (Royal Thai Navy, 2024). The HTMS Bhumibol Adulyadej aligns to the RTN intention which is to enhance the Royal Thai Navy's capacity to respond to maritime incidents and maintain a rules-based order in the Indo-Pacific region.

The significant turmoil in this region is South China Sea dispute. Even though Thailand is not a direct claimant in the South China Sea dispute, it is strategically positioned as a nearby littoral state. Therefore, Thailand has the position with significant interest in regional maritime

stability, particularly in ensuring security. Freedom of navigation and the protection of Exclusive Economic Zones (EEZs) are vital for Thailand's economic and security interests (Royal Thai Air Force, 2023). Hence, the fleets need to be modernized, which both South Korea-provided frigate and trainer aircraft allows Thailand to play a more active role in preserving peace in these contested waters without becoming entangled in direct confrontation.

As noted in the Royal Thai Navy (RTN) White Paper, maintaining a credible deterrence is crucial not only to protect Thailand's national interests, but also to signal that Thailand will not be outpaced militarily. Thailand's ongoing defense modernization also reflects a response to the escalating military spending and naval expansions that happened throughout Southeast Asia (Royal Thai Navy, 2024). The countries such as Vietnam, Indonesia, Malaysia, and notably China have considerably enhanced their maritime power. This atmosphere has developed a security dilemma, wherein states feel a pressing need to procure more sophisticated military systems simply to avoid a relative decline in their security standing.

In this context, Thailand's acquisition of a modern frigate and advanced aircraft can be counted as a strategy aimed at maintaining strategic balance. The RTN White Paper emphasizes that sustaining a credible deterrent capability is crucial for protecting Thailand's national interests and demonstrating the country's resolve against military challenges (Royal Thai Navy, 2024). This narrative exemplifies the established principle of balance of power, which ensures that one maintains adequate strength to deter coercion from more powerful entities while also contributing to overall regional stability.

However, there is challenges involves political and strategic decisions. The decisions are often shaped with the intention to balance between major powers, particularly the United States and China. So, cooperating with South Korea is also implicitly tied to Thailand's broader geopolitical hedging strategy.

In 2017, Thailand's then-Prime Minister Prayut Chan-o-cha stated as much when announcing the acquisition of South Korean-made aircraft, remarking, "You can see that we are not tied to one particular country" (Reuters, 2017). Yet, Thailand rarely makes public statements about its desire to diversify defense suppliers as a form of strategic autonomy. Thailand's procurement behavior indicates effort to avoid over-dependence on any single power. The choice to procure from South Korea, a country viewed as geopolitically "neutral" in the U.S.-China rivalry, allows Thailand to modernize its forces without provoking concerns from either side. Therefore, acquiring military equipment from many sources can be considered as hedging strategy, which is one of the risk management forms (Wang, 2021). Hedging strategies can be useful in the context of geopolitical uncertainty. Given the current relative stability in Thailand's immediate security

environment, this hedging may appear overly cautious or inconsistent in strategic focus. Also, hedging strategies can cause issues with interoperability since equipment comes from different sources and platforms.

SWOT Analysis of Thailand's Defense Procurement from South Korea

This study applies a SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) framework to provide a structured evaluation of Thailand's defense procurement strategy vis-à-vis South Korea. This analytical tool enables a systematic assessment of internal and external factors influencing bilateral cooperation, especially in the case of the procurement of the T-50TH Golden Eagle aircraft and the HTMS Bhumibol Adulyadej frigate.

Table 1 SWOT Analysis of Thailand's Defense Procurement from South Korea

Strengths	Weaknesses
Strategic Alignment and Institutionalized Cooperation The two countries share longstanding diplomatic and security ties, dating back to the Korean War. These ties have evolved into formalized defense diplomacy, encompassing joint training, high-level military exchanges, and defense policy dialogues. Technologically Advanced and Cost-Effective Platforms South Korea provides modern defense systems at competitive prices. The T-50TH and the DW3000F-class frigate meet Thailand's requirements for performance, reliability, and affordability, making them attractive procurement choices. Technology Transfer and Industrial Collaboration Defense deals have incorporated provisions for knowledge and	Budgetary Constraints Thailand's limited defense budget has delayed the acquisition of additional assets, such as a second frigate. Competing domestic priorities further constrain fiscal allocations to defense. Fragmented Procurement Strategy The diversity of Thailand's suppliers, including the United States, China, and European states, creates challenges in system integration and interoperability, particularly in naval platforms where older Chinese systems are still in use. Insufficient Domestic Industrial Capacity While agreements often mention technology transfer, the absorptive capacity of Thailand's domestic defense industry remains limited. This

technology transfer. The establishment of a Maintenance, Repair, and Overhaul (MRO) center in partnership with Korea Aerospace Industries (KAI) and Thai Aviation Industries (TAI) represents a tangible outcome of industrial cooperation. 4. Operational Interoperability with Western Allies The T-50TH platform, co-developed by KAI and Lockheed Martin, enhances interoperability with other Western-standard systems, supporting Thailand's multi-vector defense posture.	reduces the long-term impact of cooperative ventures. 4. Procurement Bureaucracy and Political Sensitivity The decision-making process in defense procurement is often influenced by shifting political considerations, leading to delays, inconsistency, and a lack of strategic coherence.
Opportunities	Threats
1. Diversification and Strategic Hedging South Korea serves as a viable alternative to traditional suppliers, enabling Thailand to pursue a hedging strategy that balances relations with major powers while avoiding over-dependence on any single source. 2. Industrial and Technological Development The partnership opens avenues for enhanced industrial collaboration, including co-development projects, and expanded MRO services, which can contribute to the growth of Thailand's domestic defense ecosystem. 3. Human Capital and Capacity Building The transfer of technical expertise and the implementation of joint training	1. Geopolitical Risks of Hedging Strategy Engaging multiple defense partners, including South Korea, requires careful diplomatic management, especially amid intensifying U.S.-China rivalry. Missteps may lead to political tension or reduced strategic leverage. 2. Economic Vulnerability External shocks, such as pandemics or economic downturns, could restrict future defense budgets and delay planned procurements or cooperative initiatives. 3. Technology Dependence There is the risk of continuing reliance on foreign suppliers, including South Korea, without parallel development of domestic defense capabilities. Depending only on foreign suppliers

programs strengthen human resource development within Thailand's armed forces, promoting operational readiness and professionalism. 4. Alignment with National Modernization Goals The procurement aligns with the Royal Thai Navy and Royal Thai Air Force modernization plans, which emphasize enhanced deterrent capabilities and strategic flexibility in a complex regional security environment.	can also pose a long-term threat to Thailand's strategic autonomy and may result in over-dependence on a single partner.

Conclusion

Focusing on two significant procurement cases—the HTMS Bhumibol Adulyadej frigate and the T-50TH Golden Eagle aircraft—this paper has investigated the key areas and challenges of defense cooperation between Thailand and South Korea. The results of the first research question show that defense cooperation between the two nations goes beyond merely procurement, to encompass technological transfer, combined training, and industrial cooperation. Thailand and South Korea have strengthened military cooperation and improved fleets capabilities. As a result, regular defense dialogues and the implementation of a Maintenance, Repair, and Overhaul (MRO) center show initiatives toward long-term strategic alliances.

Regarding the second research question, budgetary constraints, interoperability issues, and the complex geopolitical scenario of Thailand offer the main challenges in defense procurement and cooperation. Even though South Korea has attractive present with acceptable prices, financial constraints have delayed future acquisitions including the second frigate. Possessing equipment from different sources affects interoperability. As most of the frigates originates from China, only HTMS Bhumibol Adulyadej frigate originates from South Korea. However, this issue is explained as a hedging strategy, which mitigates the risk of excessive dependence on single power.

While defense cooperation between Thailand and South Korea has achieved considerable strides, sustainability of this type calls for stronger strategic alignment, better financial planning, and more coordination between long-term national security goal. By continuous cooperation, both nations may raise mutual interests and support regional stability, thereby promoting both.

Reference

- Bamrungsuk, S. (2023, October 26). *Breaking the deadlock: Thailand's submarine dilemma*. Matchon Weekly. https://www.matchonweekly.com/column/article_722516 [In Thai]
- Bangkok Post. (2025, April 30). *Thailand looks to South Korea to shape future economy*. <https://www.bangkokpost.com/business/general/3013932/IGNITE%20Thailand%E2%80%933Korea>
- BBC News Thai. (2018, January 25). *The Royal Thai Air Force receives its first two T-50TH "Golden Eagles"*. BBC News Thai. <https://www.bbc.com/thai/thailand-42814208> [In Thai]
- Broad, M., & Laksmana, E. A. (2023, September 29). *South Korea's defence relations in Southeast Asia*. International Institute for Strategic Studies (IISS). <https://www.iiss.org/online-analysis/online-analysis/2023/09/south-koreas-defence-relations-in-southeast-asia/>
- Defence Technology Analysis Department. (2020, August 6). *Research and development towards defense industry and creative economy, a new dimension in the next decade*. <http://dspace.dti.or.th/jspui/handle/123456789/1307> [In Thai]
- Drab, L. (2018). Defence diplomacy – an important tool for the implementation of foreign policy and security of the state. *Security and Defence Quarterly*, 20(3), 57-71. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0012.5152>
- Eshel, N. (2013, November 5). Upgrading the Royal Thai Naval Capabilities. *Defense Update: Military*. https://defense-update.com/20131105_rtn.html
- Haas, E. B. (1953). The Balance of Power: Prescription, Concept, or Propaganda? *World Politics* 5(4), 6, 442–477. <https://doi.org/10.2307/2009179>
- Hellberg, R. (2023). Swedish public procurement and the defence industry: obstacles and opportunities. *Journal of Defense Analytics and Logistics*, 7(2), 108-137. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/jdal-12-2022-0015/full/html>
- Isjchwansyah, Y. R. (2024, June 13). *South Korea is still Indonesia's best partner for defence-technology cooperation*. The Strategist, Australian Strategic Policy Institute. <https://www.aspistrategist.org.au/south-korea-is-still-indonesias-best-partner-for-defence-technology-cooperation/>
- Jang, W., & Park, H. (2023). Trends in Korean defense offsets and policy implications: Toward making Korea one of the four largest defense exporters. *KIET Monthly Industrial Economics*, 298. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4612246>

- Kim, M., & Sim, S. (2023). Korean Defense Exports in an Era of Conflict: Opportunities and Challenges. *KIET Industrial Economic Review*, 28(5), 11.
<https://doi.org/https://doi.org/10.2139/ssrn.4620727>
- Kwon, P. (2018). Mars and manna: Defense industry and the economic transformation of Korea under Park Chung Hee. *Korea Journal*, 58, 32. <https://doi.org/10.25024/kj.2018.58.3.15>
- Lee, D. (2022, January 18). *Thailand mulls second frigate order from South Korea's DSME*. Naval News. <https://www.navalnews.com/naval-news/2022/01/thailand-mulls-second-frigate-order-from-south-koreas-dsme/>
- Lee, Y., & Markusen, A. (2003). *The South Korean defense industry in the post-Cold War era*. In S. M. DiGiovanna & A. Markusen (Eds.), *From Defense to Development? International Perspectives on Realizing the Peace Dividend*. Routledge. 224–253.
<https://doi.org/https://doi.org/10.4324/9780203300664>
- Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand. (2025, February 7). *Ambassador Tanee underscores at the Thai Army Day of the close military cooperation between Thailand-Republic of Korea*. Ministry of Foreign Affairs of Kingdom of Thailand.
<https://www.mfa.go.th/th/content/seoul-070225-1-1?> [In Thai]
- Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand. (2024, April 25). *Chargé d’Affaires a.i. of the Royal Thai Embassy in Seoul attended a meeting among UNC member states and National Defense Ministry of the ROK*. Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand. <https://www.mfa.go.th/en/content/pr-seoul-04252024-4>
- Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea. (2022). *Indo-Pacific strategy: Strategy for a free, peaceful, and prosperous Indo-Pacific region*. Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea. https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_26382/contents.do
- Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand. (2025, February 7). *Ambassador Tanee underscores close defence cooperation as key cornerstone for Thailand–ROK relations at the Royal Thai Armed Forces Day reception*. Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of Thailand. <https://www.mfa.go.th/en/content/seoul-070225-2-1>
- Pape, A. (2020). *Janes Fighting Ships 2020–2021*. Janes.
- Park, S., & Thakkar, C. (2024). Filling the weapons procurement gap in the Indo-Pacific: South Korean arms exports to India and Indonesia. *Contemporary Security Policy*, 1–28.
<https://doi.org/10.1080/13523260.2024.2441065>
- Punpayak, C., Kalyanamitra, K., Niyomyaht, S., & Kakkhanapichonchat, T. (2022). Strategy for the Development of the National Defense Industry of Thailand. *Journal of Local Governance and Innovation*, 6(2), 131-150. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JLGISRRU/article/view/260825> [In Thai]

- Rahmat, R. (2025, May 29). *MADEX 2025: Hanwha positions Frigate 4000 for Thai navy requirements*. Janes. <https://www.janes.com/osint-insights/defence-news/sea/madex-2025-hanwha-positions-frigate-4000-for-thai-navy-requirements>
- Reuters. (2017, July 11). *Thailand approves \$258-million purchase of South Korean fighter jets*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-thailand-southkorea-defense-idUSKBN19W0R9/>
- Royal Thai Air Force. (2023). *White paper of the Royal Thai Air Force B.E. 2566*. Royal Thai Air Force. [In Thai]
- Royal Thai Armed Forces Headquarters. (2023, November 13). *ROK-UNC Member States Defense Ministerial Meeting*. Facebook. <https://www.facebook.com/watch/?v=1083578009472470>
- Royal Thai Navy. (2024). *White paper of the Royal Thai Navy B.E. 2567*. Royal Thai Navy. [In Thai]
- Suntud, B. (2020). *An analysis of the Defence Acquisition Program Administration (DAPA) and South Korea's offset policy*. <http://dspace.dti.or.th/jspui/handle/123456789/1876> [In Thai]
- Taithailand. (2023, August 23). *Thai Aviation Industries Co., Ltd. (TAI) signs MoU with Korea Aerospace*. Taithailand. <https://taithailand.com/TH/blog/moukai67> [In Thai]
- ThaiPublica. (2013, August 14). *South Korea's "stealth" frigate: A new face of the Royal Thai Navy*. ThaiPublica. <https://thaipublica.org/2013/08/frigate/> [In Thai]
- Thairath Online. (2016, September 18). *Royal Thai Air Force signs deal to purchase T-50TH jets from South Korea*. Thairath. <https://www.thairath.co.th/news/politic/526217> [In Thai]
- Thairath Online. (2018, April 4). *Air Chief Marshal presides over commissioning ceremony of T-50TH fighter*. Thairath. <https://www.thairath.co.th/news/politic/1247886> [In Thai]
- Thanyanan, S., & Chittaladakorn, S. (2019). The Navy Role in the Provision of Advanced Equipment to Protect the Sea of Thailand. *Mahajula Academic Journal*, 7(1), 38-54. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JMA/article/download/177038/163668/823934> [In Thai]
- The Nation. (2024, March 30). *Thailand seeks cooperation with South Korea in bid to upgrade armed forces*. The Nation. <https://www.nationthailand.com/thailand/politics/40036845>
- The Standard Team. (2024, March 30). *Sutin discusses security with South Korea, welcomes DAPA cooperation to promote defense industry*. The Standard. <https://thestandard.co/sutin-south-korea-dapa/> [In Thai]
- Wang, Y. (2021). Hedging strategy: Concept, behavior, and implications for China–ASEAN, *East Asian Affairs*, 1(2), 2150012-1-2150012-36. <https://doi.org/10.1142/S2737557921500121>
- Wezeman, P. D., Djokic, K., George, D. M., Hussain, Z., & Wezeman, S. T. (2024). *Trends in International Arms Transfers, 2023*. <https://www.sipri.org/publications/2025/sipri-fact-sheets/trends-international-arms-transfers-2024>

การบูรณาการองค์ความรู้ในระดับอุดมศึกษา
ผ่านศิลปะการแสดงเพื่อประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน
A Contemporary Framework for Integrating Knowledge
in Higher Education Through The Performing Arts

เพียรพิลาส ปิริยาโกคานนท์ (Piarnpilas Piriaphokanont) Email: piarnpilas0111@gmail.com ^{1*}

¹สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดและธุรกิจบันเทิง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
(Marketing Communication and Entertainment Business, Faculty of Management Science, Bansomdejchaopraya Rajabhat University)

*Corresponding Author. E-mail : piarnpilas.pi@bsru.ac.th

(Received:13 March 2025; Revised: 28 May 2025; Accepted: 30 May 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการศึกษาไทย และโครงสร้างศิลปะการแสดงเพื่อบูรณาการการศึกษาในรูปแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ จากนั้นวิเคราะห์สังเคราะห์ และออกแบบกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดง เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ยังมีการวัดและประเมินผลก่อนและหลังด้วยแบบสอบถามเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เน้นประเด็นเรื่องการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้

ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดงเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่นำมาพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อยกระดับมาตรฐานการเรียนรู้ของนักศึกษาให้มีความเข้มแข็งพร้อมออกสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การศึกษาไทย ; ศิลปะการแสดง ; ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ; การบูรณาการองค์ความรู้

Abstract

The study aimed to investigate Thailand's higher education culture and the structure of performing arts for an integrative learning approach to support 21st-century learning skills. A mixed-methods design was employed: qualitative data were collected from experts across multiple disciplines and then analyzed and synthesized to develop performing arts-based learning activities. These activities were implemented with university students, with pre-intervention and post-intervention assessments conducted using structured quantitative instruments. The study focused on enhancing students' capacity for knowledge integration and adaptive learning.

The results revealed that performing arts-based integrative activities served as an effective pedagogical strategy for cultivating 21st-century competencies, including creativity, communication, collaboration, and critical thinking. The approach demonstrated both immediate and sustained benefits in preparing students for real-world application of knowledge

across diverse contexts, thereby contributing to educational innovation within the Thai higher education system.

Keywords : Thai Education ; Performing Arts ; 21st-century learning skills ; knowledge integration

บทนำ

การสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพ มหาวิทยาลัยไทยจำเป็นต้องพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ (1) ทักษะเฉพาะทางขั้นพื้นฐาน (Literacies) ได้แก่ ทักษะด้านการสื่อสารและภาษา ทักษะด้านการอ่านเขียน การใช้เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียะ ความรอบรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ไปสู่การต่อยอดองค์ความรู้ได้ดี (2) ทักษะทางสังคมและอารมณ์ (Social & Emotional Skills) ได้แก่ การมีทัศนคติเชิงบวก มีภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและผู้มีความคิดต่าง มีการปรับตัวเข้ากับสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างอย่างไม่แตกแยก และมีการคิด สติปัญญา การใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของบริบทการทำงานสมัยใหม่ 6 ประการ (วาสนา ศรีอัครลาภ และจิราวรรณ คงคล้าย, 2559) ได้แก่ การมุ่งมั่นเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การเปิดใจยอมรับในการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวเข้ากับโครงสร้างองค์การที่ยืดหยุ่น การมีความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถทำงานเป็นทีมได้ การเปิดใจยอมรับการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศและการสนับสนุนจากองค์กร และการแสดงออกถึงการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการพัฒนาของเทคโนโลยี ที่คาดการณ์ว่าอาชีพเดิมจะลดลงถึง 85 ล้านตำแหน่ง ขณะที่อาชีพใหม่จะเกิดขึ้นราว 97 ล้านตำแหน่ง ภายในปี 2030 (World Economic Forum, 2020)

ความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการปรับตัวจึงเป็น “ทุนมนุษย์” ที่สำคัญยิ่ง บทเรียนจากกรวยประสบการณ์ (cone of experiences) ของ Dale (1969) ชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนจะสามารถจดจำและใช้ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพหากได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงมากกว่าการฟังหรืออ่านเพียงอย่างเดียว เช่นเดียวกับข้อเสนอของสไตน์ พันธุมโกมล (2531) ที่เห็นว่า การใช้โครงสร้างศิลปะการแสดงมีส่วนช่วยกระตุ้นจินตนาการ การคิดวิเคราะห์ ความร่วมมือ และการสะท้อนตนเองผ่านกระบวนการแสดงออกที่มีส่วนร่วมสูง

ดังนั้นในการวิจัยนี้จึงเลือกใช้ศิลปะการแสดงเป็นกลไกในการออกแบบกิจกรรมที่ผสมผสานทั้งสาระวิชาและการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา การสื่อสารและการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่สามารถสะท้อนความรู้สึก ความต้องการ และคุณค่าของตนเอง ผ่านการจำลองสถานการณ์แบบมีโครงสร้างที่ลึกซึ้งยิ่งกว่าการสัมภาษณ์ทั่วไป ด้วยเหตุที่ว่าศิลปะการแสดงไม่ได้เป็นเพียงกิจกรรมประกอบหลักสูตร หากแต่เป็นพื้นที่แห่งการพัฒนาเชิงปัญญาและอารมณ์ เพื่อเตรียมบัณฑิตให้พร้อมต่อโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและหลากหลายมิติ

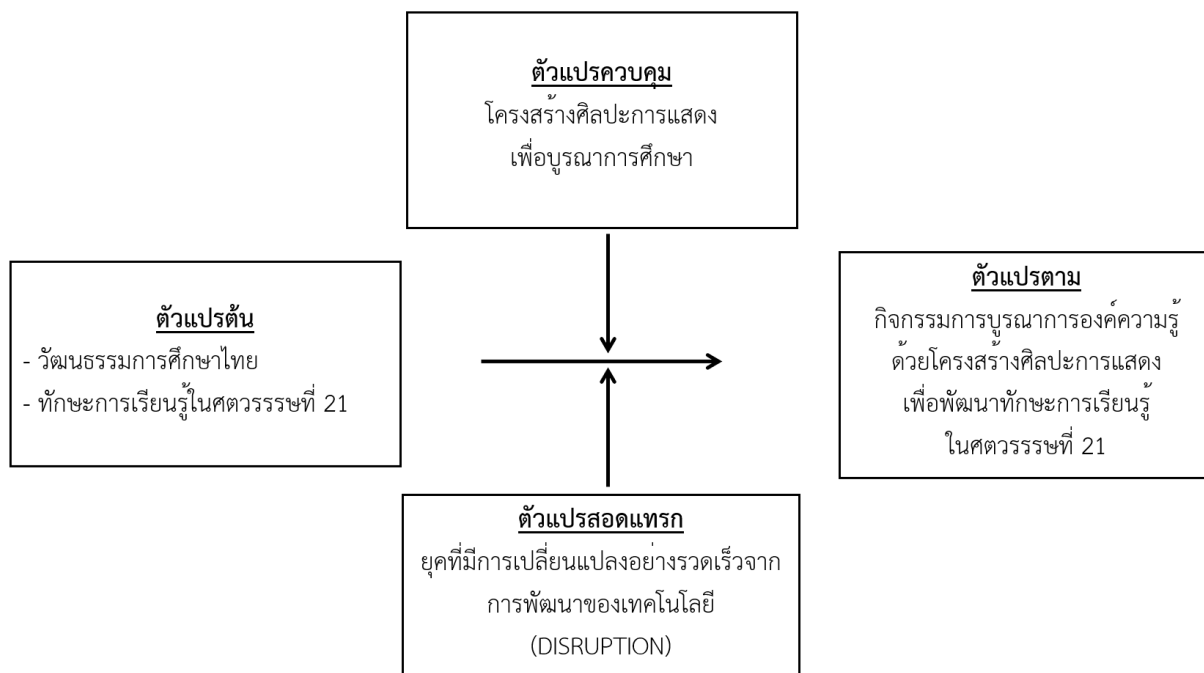
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการศึกษาไทย และโครงสร้างศิลปะการแสดงเพื่อบูรณาการการศึกษา
2. ออกแบบกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดงเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้
3. ทดลองใช้และประเมินผลของกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดงเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

สมมติฐานในการวิจัย

กิจกรรมบูรณาการเรียนรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดงนั้นจะเป็นส่วนช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ที่มา : เพียรพิลาส พิริยาโกคานนท์ , 2565

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยแบ่งตามชนิดของข้อมูล ซึ่งการวิจัยจะมีการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญกับข้อมูลเป็นอันดับแรกและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อออกแบบกิจกรรม จากนั้นชี้วัดและประเมินผลการวิจัย ด้วยแบบสอบถามของข้อมูลในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกระบวนการทดลอง (Experimental research) กับกลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative approach) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ใน 2 แนวทาง แนวทางที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารด้วยแบบการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ได้แก่ คณบดี หรือรองคณบดีทุกคณะ ในด้านนโยบาย แนวคิด ทิศทาง ทิศนคติ ภายในสถาบันการศึกษา และรูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวทางที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบสนทนากลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของ อาจารย์ บุคลากร และกลุ่มของนักศึกษา โดยแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวคิดการเรียนการสอน ทิศนคติ มุมมอง ภายในสถาบันการศึกษา และรูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลไปสู่กระบวนการการออกแบบกิจกรรม

2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จะเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยกระบวนการทดลอง (Experimental research) เป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์ และเงื่อนไขต่าง ๆ ขึ้นมาทดลองกับ

นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการทดลองนี้พิจารณาโดยการเปรียบเทียบกับแบบชี้วัดและประเมินผลใน 2 ช่วง คือ ก่อนเริ่มและหลังการทดลอง เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ของการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่มประกอบด้วย ตัวแทนอาจารย์ประจำหลักสูตร ตัวแทนนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ และตัวแทนผู้ชมที่รับชมกิจกรรมฯ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแทนอาจารย์ประจำหลักสูตร คณะละ 3 คน จำนวน 4 คณะ จำนวนทั้งสิ้น 12 คน ตัวแทนนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมฯ ซึ่งมาจากคณะต่าง ๆ จำนวน 19 คน และตัวแทนผู้ชมที่รับชมกิจกรรมฯ จำนวนทั้งหมด 103 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร และหนังสือต่าง ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารทางด้านวัฒนธรรมการศึกษาไทย ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และโครงสร้างศิลปะการแสดง
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล ด้วยวิธีการสัมภาษณ์
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ร่วมกับข้อมูลเอกสาร และหนังสือต่าง ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
5. ออกแบบเครื่องมือในการทำกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดง โดยเน้นไปที่การพัฒนาทักษะการเรียนรู้
6. ทำการทดลองกับกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยกระบวนการทดลอง (Experimental research) เป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างสถานการณ์ และเงื่อนไขต่าง ๆ ขึ้นมาทดลองกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการทดลองนี้พิจารณาโดยการเปรียบเทียบกับแบบชี้วัดและประเมินผลใน 2 ช่วง คือ ก่อนเริ่มและหลังการทดลอง เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษา โดยข้อมูลที่ได้นักวิจัยจะไม่มีเปิดเผยชื่อของกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนกลุ่มเป้าหมายในการสังเกต และทำการลงรหัสแทนการใส่ชื่อเป้าหมายในการสังเกต โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถให้ความคิดเห็นได้ตามความสมัครใจ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

7. ประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชาชนทั่วไปที่ได้รับชมการเผยแพร่กิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ SWOT analysis จากการสังเกตของผู้วิจัยเพื่อการพัฒนากิจกรรมต่อไป
2. การชี้วัดและประเมินผล จากแบบสอบถามก่อน และหลังทำกิจกรรมโดยมีหลักเกณฑ์การจัดระดับทักษะโดยมีหลักเกณฑ์การจัดระดับแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

2.1 เกณฑ์แบ่งระดับการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อได้คะแนนมาแล้ว จัดระดับการพัฒนาเป็น 5 ระดับโดย ดังตารางที่ 1 สำหรับเกณฑ์การแบ่งระดับศักยภาพในตารางที่ 1 ผู้วิจัยออกแบบจากแนวคิดลำดับขั้นพัฒนาการทางการเรียนรู้ (Bloom's Taxonomy) ซึ่งจัดระดับความสามารถของผู้เรียนตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงสุด (Bloom et al., 1956) ร่วมกับการใช้ มาตรฐานแบบลิเคิร์ต (Likert scale) ซึ่งนิยมใช้ในงานวิจัยด้านการศึกษาเพื่อประเมินทัศนคติและความสามารถ (Likert, 1932) โดยการจัดช่วงคะแนนนั้นใช้วิธี คำนวณค่าอันตรภาคชั้น (Class Interval) สอดคล้องกับแนวคิดของ Stevens (1946) เพื่อให้การตีความผลคะแนนมีความเที่ยงตรงและสะท้อนพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ตารางที่ 1 เกณฑ์ของระดับการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ

คะแนน	ความหมาย
0	นักศึกษาไม่มีศักยภาพด้านนั้นเลย (0%)
1	นักศึกษามีศักยภาพด้านนั้นในระดับเบื้องต้น ต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาอย่างยิ่ง (20%)
2	นักศึกษามีศักยภาพด้านนั้นในระดับเบื้องต้น และมีความรู้พอสมควร สามารถพัฒนาได้ด้วยตนเองบางส่วน (40%)
3	นักศึกษามีศักยภาพด้านนั้นในระดับปานกลาง มีความรู้ และสามารถพัฒนาตนเองได้เกือบทั้งหมด (60%)
4	นักศึกษามีศักยภาพด้านนั้นสูง มีความรู้ และเข้าใจวิธีการพัฒนาตนเองได้ทั้งหมด (80%)
5	นักศึกษามีศักยภาพด้านนั้นสูงสุด มีความรู้ความเข้าใจวิธีการพัฒนาทั้งหมด และให้ความรู้กับผู้อื่นได้ดี (100%)

2.2 เกณฑ์แบ่งระดับทักษะแยกตามรายข้อคำถาม

ผู้ศึกษาได้จำแนกช่วงคะแนนเป็นแบบมาตรวัดแบบช่วง (Interval Scale) 5 ช่วง โดยคำนวณค่าอันตรภาคชั้น (Class Interval) ได้จากสูตร

$$\begin{aligned}\text{ค่าอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าพิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-0}{6} \\ &= 0.83\end{aligned}$$

นำผลที่ได้จากการคำนวณมาจัดเป็นชั้นคะแนน ได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ชั้นคะแนนของระดับการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ

คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 0.83 คะแนน	ไม่มีทักษะ
คะแนนเฉลี่ย 0.84 – 1.66 คะแนน	ระดับทักษะน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.49 คะแนน	ระดับทักษะน้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.32 คะแนน	ระดับทักษะปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.33 – 4.15 คะแนน	ระดับทักษะมาก
คะแนนเฉลี่ย 4.16 – 5.00 คะแนน	ระดับทักษะมากที่สุด

ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวัฒนธรรมการศึกษาไทย และโครงสร้างศิลปะการแสดงเพื่อบูรณาการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ทำให้ผู้วิจัยเห็นปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากวัฒนธรรมการศึกษาในเรื่องของการแข่งขันกันเข้ามาหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงตั้งแต่ในระดับก่อนอุดมศึกษา ทำให้ขาดทักษะ Soft Skill คือทักษะทางสังคมที่ใช้เพื่อปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น นอกจากทักษะแล้ว Soft Skill ยังหมายรวมถึงอุปนิสัย บุคลิกภาพ ทักษะคิด และ Mindset ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมด้วย ในการทำงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือกัน Soft Skill จึงเป็นทักษะที่สำคัญที่จะช่วยให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งต้องนำมาสู่การแก้ไขในด้านของการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะส่วนนี้เพื่อประโยชน์ต่อนักศึกษาในอนาคต โดยที่ผ่านมานั้นระบบการศึกษาได้มีการปฏิรูป

อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการปฏิรูปนั้นเชื่อว่าจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาและช่วยให้เกิดวัฒนธรรมการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

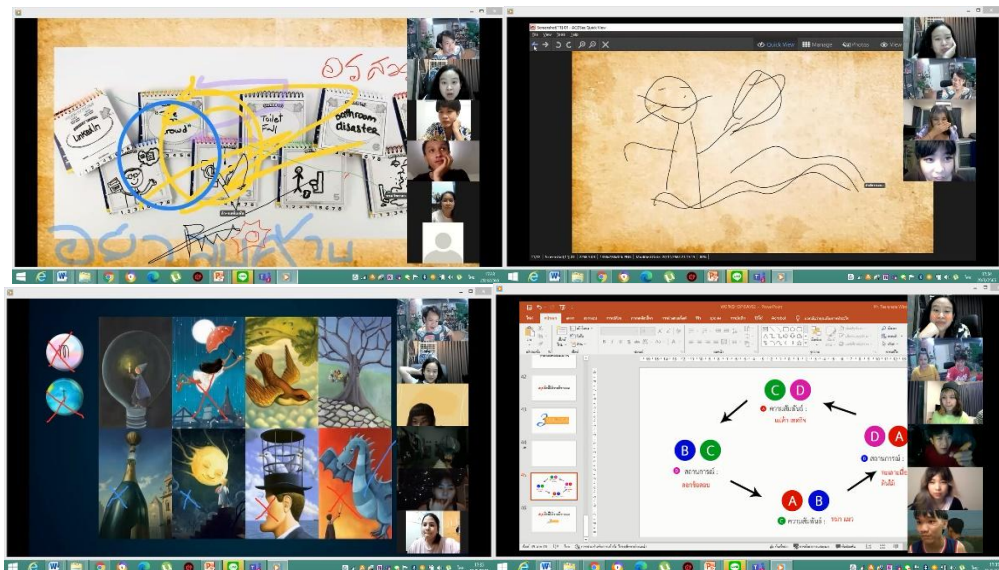
จากรายงานการประชุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า แนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับวัฒนธรรมการศึกษานั้น จำเป็นต้องดำเนินการอย่างรอบด้าน ประกอบไปด้วยการบูรณาการวัฒนธรรมกับการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากบริบทต่าง ๆ ในสังคมว่ามีความเป็นไปอย่างไรวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้น ๆ เป็นอย่างไร รูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพควรเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยพบว่าบริบทของมหาวิทยาลัยที่เล็งเห็นถึงการเรียนการสอนในห้องเรียนนั้นทำให้นักศึกษาถูกจำกัดขอบเขตของความคิดสร้างสรรค์เพียงแค่ห้องสี่เหลี่ยม ดังนั้นจึงควรปรับรูปแบบให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญเพราะผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่ดีได้นั้นต้องมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ดี และการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมค่านิยม ทักษะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน โดยปรับกิจกรรม การเรียนการสอนให้สามารถสื่อสารให้เข้าใจมากยิ่งขึ้นและมีการถามตอบเพื่อชี้ประเด็น การสื่อสาร การพูดคุยมากยิ่งขึ้นเสริมสร้างและพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการเพิ่มพูนทักษะ Soft Skill ที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันจึงทำให้เกิดกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้โดยใช้โครงสร้างศิลปะการแสดง

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ 3 มุ่งประเมินศักยภาพของนักศึกษาในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผ่านการออกแบบกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้โดยใช้โครงสร้างศิลปะการแสดง ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากหลากหลายคณะและชั้นปี กิจกรรมนี้ดำเนินในรูปแบบออนไลน์ ทั้งการฝึกซ้อมและการแสดง โดยมีการชี้วัดและประเมินผล 3 รูปแบบ

1. ประเมินผลการเรียนรู้จากการสังเกตของผู้วิจัย

1.1 Pre-production

ช่วงเริ่มต้นการทำกิจกรรม ในการเตรียมงานนั้นยังอยู่ในรูปแบบการทำกิจกรรมแบบออนไลน์ ทำให้การหาอาสาสมัครที่เป็นตัวแทนนักศึกษา มาจากพูดคุยกับคณาจารย์ในคณะต่าง ๆ และนักศึกษาอาจถูกส่งตัวมาทำกิจกรรมจากการที่ไม่รู้ข้อมูลรายละเอียดมากนัก ซึ่งทำให้มีนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งแรกถึง 30 คน จากนั้นเมื่ออธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ด้วยระยะเวลาที่ขอความร่วมมือในช่วงวันธรรมดาหลังเลิกเรียน และวันเสาร์อาทิตย์ ช่วงกลางคืน อาจทำให้นักศึกษาไม่สะดวกต่อการทำกิจกรรม รวมถึงช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาของการสอบปลายภาค ทำให้นักศึกษาบางส่วนลาออกจากการทำกิจกรรม ดังรูปภาพที่ 1

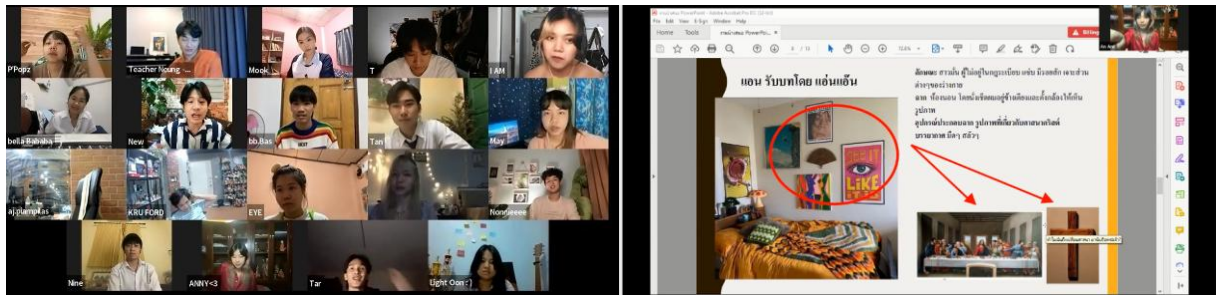


รูปภาพที่ 1 ช่วงเริ่มต้นการทำกิจกรรมด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ที่มา : เพียรพิลาส พิริยาโกคานนท์, 2565

1.2 Production

ในการดำเนินงานนั้นเป็นไปได้ว่าย่งยาก เนื่องจากเวลาไม่ตรงกัน นักศึกษามีกิจกรรมอื่นต้องทำ หรือต้องทำงานล่วงเวลาเพื่อจ่ายค่าเทอม แต่ทุกคนก็ยังสามารถบริหารเวลามาทำกิจกรรมได้บ้าง ถึงบางครั้งจะต้องขอหยุดไปทำกิจกรรมส่วนตัวบ้างบางวัน อย่างไรก็ตามในการทำกิจกรรมละลายพฤติกรรม ซ้อมละคร ออกแบบผลงานสร้างสรรค์ในแต่ละวันนั้น เต็มไปด้วยความสนุกสนาน ความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีเสียงน้ำตาจากการเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ เปิดใจกันแบบที่ไม่เคยเล่าให้ใครฟังมาก่อน ทำให้เห็นว่าการพูดคุยกันที่ลึกซึ้งนั้น ทำให้นักศึกษาหลุดจากกรอบของตนเองมาอย่างชัดเจน และอาจารย์ในสาขาวิชาแจ้งว่า นักศึกษาเวลาปกติไม่เข้าเรียนแต่กลับมาส้อมละคร ทำให้เห็นว่ากิจกรรมนี้มีความน่าสนใจทำให้นักศึกษามีความสุขที่จะมาร่วมกิจกรรมดังรูปภาพที่ 2

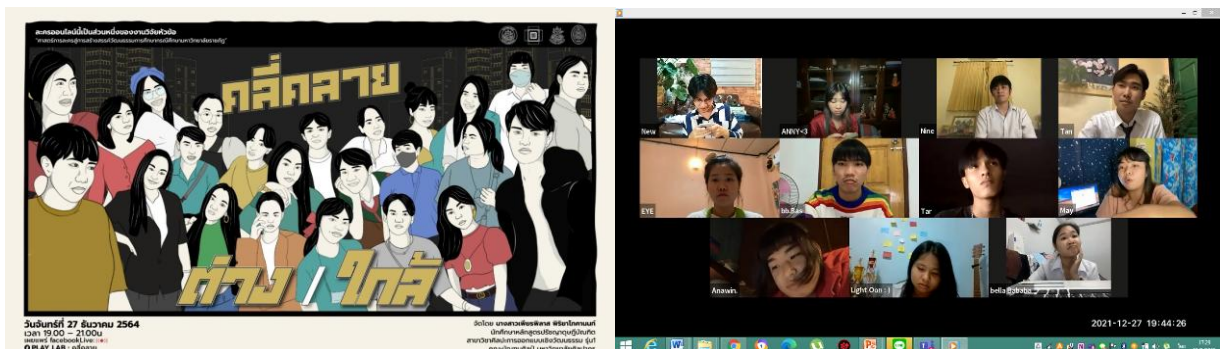


รูปภาพที่ 2 ช่วงระหว่างการซ้อม และออกแบบผลงาน

ที่มา : เพียรพิลาส พิริยาโกคานนท์, 2565

1.3 Post-production

ช่วงก่อนวันที่จะทำการเผยแพร่ได้มีนักศึกษาที่ไม่สามารถมาเล่นละครได้เนื่องจากติดงานกะทันหัน จึงทำให้ต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า โดยหานักแสดงมาแทนโดยด่วนและรีบซ้อมบทก่อนเล่นจริงเพียง 2 วัน จากนั้นได้มีการซ้อมใหญ่ก่อนการแสดงจริง มีข้อเสนอแนะและปรับแก้จากที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทละครที่ไม่น่าสนใจ และไม่มีความสะดวกคล่องกับความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตลอดจนภาพที่ออกมาไม่สื่อให้เห็นถึงการทำละครที่แท้จริง ทำให้ก่อนวันแสดงจริงทีมบทละครจึงต้องปรับบทกันอย่างเร่งรีบ และให้นักแสดงซ้อมบทใหม่อย่างกะทันหัน มีให้ละครเวทีในวันเล่นจริง อาจจะมีการพูดผิด ลืมบท หรือไม่อินกับตัวละครนั้น ๆ เพราะต้องอ่านบทใหม่ แต่ก็ทำให้นักศึกษาได้แสดงศักยภาพของการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี อีกทั้งผู้ชมที่เข้ามาชมละครเวทีมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น แต่อาจมีจำนวนน้อย เพราะการประชาสัมพันธ์ที่ใช้เวลาน้อยเกินไป ประกอบกันช่วงเวลานั้นเป็นช่วงใกล้ปีใหม่ จึงทำให้คนทั่วไปอาจไม่สะดวกในการเข้าชม ดังรูปภาพที่ 3



รูปภาพที่ 3 ภาพการเผยแพร่กิจกรรมผ่านระบบ Facebook Live จากโปรแกรม Zoom

ที่มา : เพียรพิลาส พิริยาโกคานนท์, 2565

2. จากการวิเคราะห์ SWOT analysis พบว่า

2.1 ข้อดี

2.1.1 ความหลากหลายของคณะ และชั้นปี ทำให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพเพื่อการทำงานได้อย่างหลากหลาย

2.1.2 ความคุ้นเคยกับสิ่งที่ตนเองเป็น เกิดความเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น เรียนรู้ไปพร้อมกับการเข้าใจผู้อื่นได้ดี

2.2 ข้อเสีย

2.2.1 ระยะเวลาของการทำกิจกรรมเป็นช่วงคำ ประมาณ 2-3 ชั่วโมงในวันหยุด บางครั้งนักศึกษาอาจติดธุระและไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2.2 เนื่องจากเวลาที่จำกัดบทละครในการทำกิจกรรมครั้งนี้ อาจยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร มีการปรับแก้หลายครั้ง ทำให้นักแสดงอาจแก้ไข และซ้อมบทไม่ทัน และยังไม่เข้าใจกับบทเท่าที่ควร

2.3 โอกาส

2.3.1 การทำงานในรูปแบบออนไลน์เป็นประโยชน์กับกิจกรรมนี้ เพราะทำให้คนไกลใกล้กันมากยิ่งขึ้น สามารถรวมกลุ่มกันได้ไม่ว่าจะอยู่จังหวัดใด นัดคุยงานกันได้สะดวก ตรงตามเวลา เพียงแค่เปิดหน้าจอโทรศัพท์

2.3.2 มีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจในศาสตร์ของตนเองเพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมให้เข้าใจในศาสตร์อื่นที่หลากหลาย

2.4 อุปสรรค

2.4.1 อุปกรณ์ในการทำกิจกรรม เช่นคอมพิวเตอร์ความเร็วไม่พอรองรับไฟล์งานที่ใหญ่ ปัญหาด้านอินเทอร์เน็ตไม่รวดเร็ว หรือติดขัดบางเวลา

2.4.2 นักศึกษาบางคน ถอดใจก่อนที่จะเริ่มกิจกรรม เนื่องจากเวลาที่ไม่ตรงกัน

3. การประเมินศักยภาพของนักศึกษา ก่อน-หลังเข้าร่วมกิจกรรม

การประเมินผลแบบสอบถามจาก 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษา (การประเมินตนเอง) อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้เข้าชมภายนอก ดังนี้

3.1 นักศึกษา (การประเมินตนเองก่อน-หลังเข้าร่วมกิจกรรม) (n = 19 คน)

จากการประเมินตนเองของนักศึกษาผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 19 คน ซึ่งดำเนินการในรูปแบบก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (Pre-test และ Post-test) พบว่า ศักยภาพในด้านทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้นในทุกด้าน ดังแสดงในตารางที่ 3 โดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (+1.58 คะแนน) ความคิดสร้างสรรค์และสุนทรียะ (+1.53) และการสื่อสารและภาษา (+1.47) เมื่อพิจารณาทั้ง 11 ทักษะ พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนเพิ่มขึ้นจากระดับ "ปานกลาง" เป็น "มาก" หรือ "มากที่สุด" ซึ่งสะท้อนถึงการพัฒนาในภาพรวมอย่างรอบด้าน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกิจกรรมฯ ที่ประเมินโดยนักศึกษาเป็นผู้ประเมิน

ข้อ	ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ค่าเฉลี่ย (5 คะแนน)		ระดับคะแนน ที่ เปลี่ยนแปลง	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
		ก่อน	หลัง		ก่อน	หลัง
1	การสื่อสารและภาษา	2.74 (ปานกลาง)	4.21 (มากที่สุด)	+1.47	0.81	0.63
2	การอ่านและเขียน	2.68 (ปานกลาง)	4.11 (มาก)	+1.43	1.00	0.46
3	เทคโนโลยี	3.26 (ปานกลาง)	4.42 (มากที่สุด)	+1.16	1.15	0.69
4	ความรู้รอบรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ	2.63 (ปานกลาง)	4.00 (มาก)	+1.37	1.01	0.67
5	การเรียนรู้ต่อเนื่อง ต่อยอดองค์ ความรู้	3.05 (ปานกลาง)	4.16 (มากที่สุด)	+1.11	0.85	0.60
6	ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรีย์	2.42 (น้อย)	3.95 (มาก)	+1.53	1.02	0.71
7	ทัศนคติเชิงบวก	3.11 (ปานกลาง)	4.32 (มากที่สุด)	+1.21	1.05	0.58
8	ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ	2.74 (ปานกลาง)	4.32 (มากที่สุด)	+1.58	1.05	0.58
9	การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและผู้มี ความเห็นต่าง	3.11 (ปานกลาง)	4.32 (มากที่สุด)	+1.21	0.88	0.75
10	การปรับตัวเข้ากับสังคม และ วัฒนธรรมที่แตกต่าง	3.00 (ปานกลาง)	4.42 (มากที่สุด)	+1.42	0.88	0.77
11	การคิด สติปัญญา การใช้ วิจารณญาณในการแก้ปัญหา	3.05 (ปานกลาง)	4.26 (มากที่สุด)	+1.21	0.91	0.56

ข้อความใน () หมายถึงระดับทักษะของนักศึกษาที่ได้รับการแปลงค่าคะแนนของระดับ1-5

2. อาจารย์ประจำหลักสูตร (n = 12 คน)

จากการประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาโดยอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 12 คน ซึ่งดำเนินการในรูปแบบ ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม (Pre-test และ Post-test) ดังแสดงในตารางที่ 4 พบว่า พบว่า ศักยภาพในด้านทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาเพิ่มขึ้นในทุกด้าน สอดคล้องกับผลการประเมินตนเองของนักศึกษา โดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์และสุนทรีย์ (+0.74) การสื่อสารและภาษา (+0.74) และทัศนคติเชิงบวก (+0.69) ซึ่งมีพัฒนาการอย่างเด่นชัด โดยภาพรวม คะแนนเฉลี่ยหลังการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับ "มากที่สุด" แสดงถึงพัฒนาการในภาพรวมอย่างรอบด้าน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกิจกรรมฯ ที่ประเมินโดยอาจารย์ประจำหลักสูตร

ข้อ	ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ค่าเฉลี่ย (5 คะแนน)		ระดับ คะแนนที่ เปลี่ยนแปลง	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
		ก่อน	หลัง		ก่อน	หลัง
1	การสื่อสารและภาษา	3.89 (มาก)	4.63 (มากที่สุด)	+0.74	0.99	0.60
2	การอ่านและเขียน	4.05 (มาก)	4.53 (มากที่สุด)	+0.48	0.97	0.51
3	เทคโนโลยี	4.05 (มาก)	4.47 (มากที่สุด)	+0.42	0.97	0.96
4	ความรอบรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ	4.11 (มาก)	4.74 (มากที่สุด)	+0.63	0.94	0.45
5	การเรียนรู้ต่อเนื่อง ต่อยอดองค์ ความรู้	4.05 (มาก)	4.63 (มากที่สุด)	+0.58	0.97	0.68
6	ความคิดสร้างสรรค์ และ สุนทรียะ	4.05 (มาก)	4.79 (มากที่สุด)	+0.74	1.03	0.42
7	ทัศนคติเชิงบวก	4.05 (มาก)	4.74 (มากที่สุด)	+0.69	0.91	0.45
8	ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ	4.11 (มาก)	4.79 (มากที่สุด)	+0.68	0.94	0.42
9	การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและผู้ มีความเห็นต่าง	4.16 (มากที่สุด)	4.79 (มากที่สุด)	+0.63	0.96	0.42
10	การปรับตัวเข้ากับสังคม และ วัฒนธรรมที่แตกต่าง	4.05 (มาก)	4.63 (มากที่สุด)	+0.58	0.97	0.50
11	การคิด สติปัญญา การใช้ วิจารณญาณในการแก้ปัญหา	4.11 (มาก)	4.74 (มากที่สุด)	+0.63	0.99	0.45

ข้อความใน () หมายถึงระดับทักษะของนักศึกษาที่ได้รับการแปลงค่าคะแนนของระดับ1-5

3. ผู้ชมภายนอก (n = 103 คน)

ผู้ชมภายนอก จำนวน 103 คน ซึ่งประกอบด้วยนักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนทั่วไป ได้รับเชิญให้ประเมิน ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาผ่านการรับชมผลงานการแสดง โดยผลการประเมินสะท้อนว่านักศึกษาแสดงศักยภาพในระดับ "มากที่สุด" ทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และผู้มีความเห็นต่าง (4.59) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (4.50) และทัศนคติเชิงบวก (4.49) ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกิจกรรมฯ ที่ประเมินโดยผู้ชมภายนอก

ข้อ	ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ค่าเฉลี่ย (5 คะแนน)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1	การสื่อสารและภาษา	4.43 (มากที่สุด)	0.65
2	การอ่านและเขียน	4.38 (มากที่สุด)	0.63
3	เทคโนโลยี	4.46 (มากที่สุด)	0.68
4	ความรู้รอบรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ	4.36 (มากที่สุด)	0.67
5	การเรียนรู้ต่อเนื่อง ต่อยอดองค์ความรู้	4.44 (มากที่สุด)	0.67
6	ความคิดสร้างสรรค์ และสุนทรีย์	4.31 (มากที่สุด)	0.71
7	ทัศนคติเชิงบวก	4.49 (มากที่สุด)	0.65
8	ภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ	4.50 (มากที่สุด)	0.62
9	การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและผู้มีความเห็นต่าง	4.59 (มากที่สุด)	0.68
10	การปรับตัวเข้ากับสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่าง	4.42 (มากที่สุด)	0.75
11	การคิด สติปัญญา การใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหา	4.40 (มากที่สุด)	0.66

อภิปรายผล

การวิจัยนี้ได้นำเสนอแนวทางใหม่ในกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการองค์ความรู้ ซึ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเรียนรู้ข้ามศาสตร์ผ่านกิจกรรมการบูรณาการองค์ความรู้ด้วยโครงสร้างศิลปะการแสดง พบว่า ศักยภาพนักศึกษาเพิ่มขึ้นในทุกด้าน ทั้งจากการประเมินตนเอง อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้เข้าชมภายนอก โดยเฉพาะในด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ความคิดสร้างสรรค์และสุนทรีย์ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นและผู้มีความเห็นต่าง

โครงสร้างศิลปะการแสดงทำหน้าที่เป็น กรอบการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผสมผสานศาสตร์หลากหลาย เช่น ภาษา วรรณกรรม เทคโนโลยี และจิตวิทยาเชิงพฤติกรรม เข้าด้วยกันในกิจกรรมเดียว การดำเนินการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์เชิงบวกหลายด้านอย่างเป็นรูปธรรม ได้พบความเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของนักศึกษา โดยนักศึกษาหลุดพ้นจาก “กรอบความคิดจำกัดตนเอง” (self-limiting beliefs) ผ่านกระบวนการเปิดใจและเล่าเรื่องส่วนตัวที่ไม่เคยเล่ามาก่อน ทำให้เกิดการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางสังคมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพิ่มขึ้น แม้นักศึกษาบางรายจะมีพฤติกรรมไม่เข้าเรียนในวิชาทั่วไป แต่กลับเข้าร่วมชมละครอย่างกระตือรือร้น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อเสริมศักยภาพของนักศึกษาและนางานวิจัยนี้ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ควรพิจารณาแนวทางต่อไปนี้

1. ขยายขอบเขตกิจกรรม โดยนำโมเดลไปใช้ในคณะอื่น ๆ ที่หลากหลาย หรือต่างสถาบัน พร้อมปรับบริบทให้เหมาะสมโดยอาจพัฒนาเป็นโครงการระยะยาวเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (Longitudinal Study)
2. ยกระดับเครื่องมือประเมิน โดยออกแบบ “เครื่องมือวัดผลเชิงพฤติกรรม” ที่มีการเก็บข้อมูลแบบติดตามรายบุคคล พร้อมใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น แอปพลิเคชันหรือระบบบันทึกพฤติกรรม ฯลฯ
3. พัฒนาองค์ความรู้สู่การเผยแพร่ โดยตีพิมพ์ผลการดำเนินงานในวารสารวิชาการนานาชาติกลุ่มสหวิทยาการด้านการศึกษา ศิลปะ และจิตวิทยา และจัดทำเวิร์กช็อปและอบรมอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่โมเดลนี้

เอกสารอ้างอิง

- เพียรพิลาส พิริยาโกคานนท์. (2565). *ศาสตร์การละครสู่การสร้างสรรค์วัฒนธรรมการศึกษาระดับศึกษา*
มหาวิทยาลัยราชภัฏ [วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
<http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/4096>
- วาสนา ศรีอัครलग และจิรวรรณ คงคล้าย. (2559). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์การแห่งยุคสารสนเทศ
สู่องค์การยุคใหม่ในอนาคต. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 9(2), 1901-1911.
- สดใส พันธุมโกมล. (2531). *ศิลปะการละครเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 5. องค์การคำครุสภา.
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., & Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. Handbook I: Cognitive domain. David McKay.
- Dale, E. (1969). *Audio-Visual Methods in Teaching (3rd ed.)*. Dryden Press.
<https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020>.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 5-55.
- Stevens, S. S. (1946). On the theory of scales of measurement. *Science*, 103(2684), 677-680.

อิทธิพลของรีวิวออนไลน์ที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว The Influence of Online Reviews in Tourists' Hotel Selection Consumption

วสันต์ กานต์วรรัตน์ (Wasan Kantvorarat) Email: nong2224@hotmail.com^{1*}

¹สาขาวิชาการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซาท์อีสต์ บางกอก
(Department of Tourism and Hospitality Industry, Faculty of Liberal Arts, Southeast Bangkok University)

*Corresponding Author. E-mail : nong2224@hotmail.com

(Received: 31 March 2025; Revised: 30 May 2025; Accepted: 30 May 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรีวิวผ่านช่องทางออนไลน์ของนักท่องเที่ยว การเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว และศึกษาอิทธิพลของการรีวิวผ่านช่องทางออนไลน์ที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยอ่านรีวิวทางออนไลน์ และตัดสินใจเข้าใช้บริการโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความน่าเชื่อถือของการรีวิว รองลงมาคือ รูปแบบการนำเสนอของการรีวิว และน้อยที่สุดคือ เนื้อหาของการรีวิว ส่วนผลการวิเคราะห์การเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสรุปได้ว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีความพอใจกับการตัดสินใจเลือกพักโรงแรมตามข้อมูลที่ได้จากการรีวิว รองลงมาคือ สามารถคำนวณและประเมินค่าใช้จ่ายระหว่างการเดินทางที่เหมาะสมกับที่ทานได้จากการอ่านรีวิว และน้อยที่สุดคือ มีการเตรียมตัวก่อนเข้าพักโรงแรมตามที่ได้รับข้อมูลจากการอ่านรีวิว เช่น เครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ ข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติ และอิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว (X_1) ด้านเนื้อหาของการรีวิว (X_2) และด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว (X_3) ส่งผลทางบวกกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว โดยตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวมากที่สุดได้แก่ ด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว รองลงมาคือ ด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว และน้อยที่สุดคือ ด้านเนื้อหาของการรีวิว และมีค่าน้ำหนักความสำคัญปกติเท่ากับ 0.473, 0.220 และ 0.198 ตามลำดับ

คำสำคัญ : การรีวิวออนไลน์ ; การเข้าใช้บริการโรงแรม ; นักท่องเที่ยว

Abstract

This survey research aimed to (1) examine the influence of online reviews by tourists, (2) investigate tourists' hotel selection behavior, and (3) analyze the influence of online reviews on tourists' hotel selection decisions. The sample group consisted of 400 Thai tourists who had

read online reviews and subsequently decided to stay at hotels in Bangkok. A questionnaire was used as a research instrument, and data were analyzed using the mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The findings revealed that (1) respondents perceived the overall influence of online reviews as high. Among the aspects considered, the most influential factor was the credibility of the reviews, followed by the presentation style of the reviews, while the content of the reviews had the least influence, (2) Regarding hotel selection behavior, respondents rated their overall decision-making process as highly influenced by online reviews. The highest-rated factor was satisfaction with their decision to stay at a hotel based on review information, followed by the ability to calculate and assess travel expenses appropriately based on reviews, while the least influential factor was preparation before checking in, such as packing appropriate clothing based on weather conditions, restrictions, and guidelines obtained from reviews, (3) The influence of three key aspects of online reviews presentation style (X_1), content (X_2), and credibility (X_3)—had positive effects on tourists' hotel selection decisions. The most influential factor was the presentation style of the review, followed by credibility, while the content of the review was the least influential, with standardized beta coefficients of 0.473, 0.220, and 0.198, respectively.

Keywords : Online Reviews ; Hotel Selection Consumption ; Tourists

บทนำ

“ธุรกิจโรงแรม” ถือว่าเป็นหนึ่งในธุรกิจที่สำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และถือได้ว่าเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญในด้านการสร้างงานและอาชีพให้แก่ชุมชนนั้น ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครที่มีการกระจุกตัวของโรงแรมที่หลากหลาย ส่งผลให้มีจำนวนห้องพักมากเป็นอันดับ 1 ของประเทศ มีความได้เปรียบด้านศักยภาพทางการท่องเที่ยวและความต้องการโรงแรม และที่พักมีมากกว่าโรงแรมในจังหวัดอื่น ๆ โดยโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครมีอัตราการเข้าพักอยู่ในระดับสูงกว่าโรงแรมในจังหวัดอื่น ๆ ทำให้โรงแรมและที่พักในกรุงเทพมหานครมีการแข่งขันที่ค่อนข้างสูงจากสาเหตุสำคัญ (นิชาพัชร สังข์แก้ว และชยานนท์ ภูเจริญ, 2561) ได้แก่ 1) การแข่งขันในกลุ่มธุรกิจเดียวกันที่มีผู้ลงทุนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งโรงแรมในเครือต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์การตลาดได้ขยายธุรกิจเพื่อรองรับการเข้าสู่ยุคดิจิทัล ส่งผลให้มีสถานที่พักแรมที่มีราคาต่ำกว่าโรงแรมหลายรูปแบบ อาทิ ห้องพักรายวัน เซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ อพาร์ทเมนต์ บ้านเดี่ยวแบ่งห้องให้เช่า และคอนโดมิเนียมซึ่งที่มีการเติบโตต่อเนื่อง นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจโรงแรมในกรุงเทพมหานคร คือ การพึ่งพาตลาดใดตลาดหนึ่งมากเกินไปจนนักท่องเที่ยวที่มีอัตราเข้าพักสูงสุดของโรงแรมในกรุงเทพมหานคร ทำให้มีความเสี่ยงจากภาวะผันผวนด้านตลาดและการแข่งขันด้านราคา ส่งผลให้ไม่สามารถปรับราคาได้สูงขึ้นได้ ตลอดจนจำนวนโรงแรมในกรุงเทพมหานครมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้เกิดความเสี่ยงจากภาวะอุปทานล้นตลาด หากอัตราการเข้าพักของนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลง เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านฤดูกาล และด้านความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวต่างชาติ (นิธิกานต์ วรรณเสริมสกุล และคณะ, 2565)

จากข้อมูลข้างต้น หนึ่งในการตลาดที่ธุรกิจโรงแรมและธุรกิจอื่น ๆ นิยมใช้ในปัจจุบัน คือ การทำการตลาดออนไลน์ เนื่องจากต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน หรือวัยสูงอายุ

ต่างพากันนิยมใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เพื่อสื่อสาร หรือซื้อสินค้าและบริการ โดยจากสถิติผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ของประเทศไทย (เบญญา หวังมหาพร และละทิพย์ รัตน์ เลหาวิเชียร, 2563) ในปี 2564 มีผู้ที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและมีบัญชีสื่อสังคมออนไลน์กว่า 52 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 75 ของประชากรทั้งหมด และใช้เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยวันละ 9 ชั่วโมง ซึ่งมากเป็นลำดับที่ 5 ของโลก โดยใช้เวลาเฉลี่ย 3 ชั่วโมงไปกับสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่คนไทยนิยมใช้มากที่สุด ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (YouTube) ไลน์ (Line) เฟซบุ๊ก เมสเซนเจอร์ (Facebook Messenger) อินสตาแกรม (Instagram) และทวิตเตอร์/เอ็กซ์ (Twitter/X) ตามลำดับ (บุหลันฉาย สมรรถนเรศวร และคณะ, 2567)

โดยพฤติกรรมของคนไทยเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ธุรกิจให้ความสำคัญ โดยในปัจจุบันธุรกิจโรงแรมมีการปรับตัวตามพฤติกรรมของลูกค้า โดยเปิดช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม ไลน์ หรือเว็บไซต์ เพื่อเป็นช่องทางในการให้ข้อมูลกับลูกค้าและใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการทำการตลาดที่นอกเหนือจากการทำการตลาดแบบดั้งเดิม (Traditional Marketing) (เชมธัชกานท์ สุกุลกฤตินันท์, 2561)

ทั้งนี้ธุรกิจมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การที่สามารถขายสินค้าหรือบริการไปยังกลุ่มลูกค้าเป้าหมายได้ โดย Kotler & Keller (2006) ได้กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจซื้อ (Buying Decision Process) ของลูกค้าสามารถแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรับรู้ถึงความต้องการ 2) การค้นหาข้อมูล 3) การประเมินทางเลือก 4) การตัดสินใจซื้อ และ 5) การประเมินผลภายหลังการซื้อ โดยหนึ่งในขั้นตอนสำคัญคือ ช่วงเวลาที่ลูกค้าหาข้อมูลเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ ซึ่งในปัจจุบันลูกค้าจะนิยมหาข้อมูลจากเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ เพราะสามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว โดยข้อมูลที่ได้รับมีความนิยมจากผู้บริโภคเป็นอย่างมากนั้นพบว่าจะอยู่ในรูปแบบของ Consumer Review (CR) (สุทธาทิพย์ อยู่มณี, 2565) คือ ข้อมูลจากผู้บริโภคที่เคยมีประสบการณ์ในการใช้สินค้าหรือบริการนั้นแล้ว โดยคนส่วนใหญ่มักมองว่ามีความน่าเชื่อถือมากกว่าข้อมูลจากแบรนด์ที่มีเพียงคำโฆษณาเท่านั้น ซึ่งการสำรวจพฤติกรรมของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตและซื้อสินค้าและบริการออนไลน์ พบว่าร้อยละ 90 ของผู้บริโภคนิยมอ่านรีวิวจากช่องทางออนไลน์ และร้อยละ 88 จะรู้สึกไว้วางใจและเชื่อถือความคิดเห็นจากช่องทางออนไลน์มากกว่าคำแนะนำส่วนบุคคล (ณิชากุล เสนาวงษ์, 2564)

ทั้งนี้ธุรกิจโรงแรมต่างนิยมใช้รูปแบบการรีวิวในการทำการตลาดเช่นกัน เนื่องจากสามารถทำให้การบริการต่าง ๆ ความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพราะการรีวิวสินค้าเป็นการเขียนอธิบายหรือบรรยายรายละเอียดของสินค้า ลูกค้ามักจะเข้ามาดูรูปหรือมาอ่านรีวิวก่อนซื้อ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการซื้อสินค้า และถ้าโรงแรมได้เขียนรีวิวสินค้าไว้ให้ลูกค้าอ่าน ตัวสินค้าก็จะมีที่น่าสนใจและเกิดการตัดสินใจซื้อซ้ำมากยิ่งขึ้น (เชมธัชกานท์ สุกุลกฤตินันท์, 2561)

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจศึกษาเรื่องอิทธิพลของรีวิวออนไลน์ที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว โดยผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจโรงแรม ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจทางด้านการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการออกแบบรูปแบบการรีวิว เพื่อให้ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน ตลอดจนผู้ที่กำลังให้ความสนใจและกำลังหาข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจโรงแรม สามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรีวิวผ่านช่องทางออนไลน์ของนักท่องเที่ยว
2. เพื่อศึกษาการเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการรีวิวผ่านช่องทางออนไลน์ที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว

ของนักทอ้งเทียวกัการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) เป็นการศึกษาคอมสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น (X) มากกว่า 1 ตัว และตัวแปรตาม (Y) ใช้หลักการวิเคราะห์ถดถอยแบบขั้นตอนระดับลดหลั่น (Hierarchical Stepwise Regression) เป็นการใชักรอบแนวคิดการวิจัยเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวแปร โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์แบบนำเข้า (Enter Selection) หรือการวิเคราะห์แบบ Enter โดยการคัดเลือกตัวแปรตามลำดับก่อนหลัง จะทำให้เราทราบประสิทธิภาพของตัวแปรอิสระทุกตัวที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม โดยขนาดของอิทธิพลตัวแปรอิสระทุกตัวจะถูกทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับอิทธิพลของการรีวิวผ่านช่องทางออนไลน์ของนักท่องเที่ยว แสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์

อิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
รูปแบบการนำเสนอของการรีวิว	4.33	.58	มาก
เนื้อหาของการรีวิว	4.31	.65	มาก
ความน่าเชื่อถือของการรีวิว	4.38	.68	มาก
รวม	4.34	.59	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความน่าเชื่อถือของการรีวิว ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ รูปแบบการนำเสนอของการรีวิว ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.58) และน้อยที่สุด คือ เนื้อหาของการรีวิว ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.65)

2. ผลการวิเคราะห์การเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว แสดงตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว

ข้อ	การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ท่านตัดสินใจเลือกพักโรงแรมด้วยตนเองจากการอ่านรีวิว	4.37	.74	มาก
2	ท่านตัดสินใจเลือกพักโรงแรม เมื่อได้ค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากการรีวิวผ่านสื่อสังคมออนไลน์	4.33	.75	มาก
3	ท่านตัดสินใจเลือกพักโรงแรมเมื่อได้นำข้อมูลที่ได้จากการรีวิวที่มีอยู่ทั้งหมดมาจัดลำดับ แยกแยะ คัดเลือก กลั่นกรอง และเปรียบเทียบกับข้อมูลเดิมที่มีอยู่จนได้สิ่งที่สนใจที่สุด	4.41	.74	มาก
4	ท่านมีความมั่นใจในความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินก่อนการเดินทางไปพัก เมื่อได้ทราบข้อมูลสภาพแวดล้อมเบื้องต้นของโรงแรมนั้นจากการอ่านรีวิว	4.34	.75	มาก
5	ท่านมีการเตรียมตัวก่อนเข้าพักโรงแรมตามที่ได้รับข้อมูลจากการอ่านรีวิว เช่น เครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ ข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติ	4.27	.77	มาก
6	ท่านตัดสินใจจัดแผนการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละวันตามที่มีการกำหนดไว้ในรีวิว	4.29	.77	มาก
7	ท่านตัดสินใจเลือกร้านอาหาร หรือการคมนาคมขนส่งต่าง ๆ ตามที่รีวิวแนะนำ	4.43	.72	มาก
8	ท่านสามารถคำนวณและประเมินค่าใช้จ่ายระหว่างการเดินทางที่เหมาะสมกับที่ท่านได้จากการอ่านรีวิว	4.46	.71	มาก
9	ท่านมีความพอใจกับการตัดสินใจเลือกพักโรงแรมตามข้อมูลที่ได้จากการรีวิว	4.52	.69	มากที่สุด
	รวม	4.38	.58	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสรุปได้ว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความพอใจกับการตัดสินใจเลือกพักโรงแรมตามข้อมูลที่ได้จากการรีวิว ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ สามารถคำนวณและประเมินค่าใช้จ่ายระหว่างการเดินทางที่เหมาะสมกับที่ท่านได้จากการอ่านรีวิว ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.71) และน้อยที่สุดคือ มีการเตรียมตัวก่อนเข้าพักโรงแรมตามที่ได้รับข้อมูลจากการอ่านรีวิว เช่น เครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ ข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.77)

3. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรตาม (Y) กับตัวแปรอิสระ (X) และระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ($X_1 - X_3$) ความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างตัวแปรอิสระประกอบด้วย

1. อิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ได้แก่ ด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว (X_1) ด้านเนื้อหาของการรีวิว (X_2) และด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว (X_3)

2. การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว (Y)

โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson' Correlation Coefficient) ก่อนการวิเคราะห์หาอิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว ทำการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณ ซึ่งตัวแปรอิสระแต่ละตัว ต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูง คือ r ในเมตริกความสัมพันธ์ไม่ควรเกิน 0.75 (Hanushek & Jackson, 1977) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรตาม (Y) กับตัวแปรอิสระ (X)

ตัวแปรอิสระ	X_1	X_2	X_3
ด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว (X_1)	1.000	.418**	.164**
ด้านเนื้อหาของการรีวิว (X_2)	.418**	1.000	.277**
ด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว (X_3)	.164**	.277**	1.000

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันเปรียบเทียบเป็นรายคู่ของตัวแปรอิสระมีค่าอยู่ระหว่าง .164 - .418 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ไม่เกิน .75 (Hanushek & Jackson, 1977) และไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่สูงเกิน (Multicollinearity) จึงสามารถนำไปทดสอบเพื่อหาสมการถดถอยสหสัมพันธ์ (Multiple Regression Analysis: MRA) ได้

ในส่วนการหาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยใช้ค่าที่ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าน้ำหนักความสำคัญ สามารถแสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสถิติพยากรณ์การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว โดยวิธีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	.513	.114		4.513	.000**
ด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว (X ₁)	.473	.042	.470	11.347	.000**
ด้านเนื้อหาของการรีวิว (X ₂)	.198	.043	.222	4.619	.000**
ด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว (X ₃)	.220	.034	.258	6.488	.000**

R = 0.867, R² = 0.752, Adjusted R² = 0.750, Std. Error of the Estimate = 0.29411, F = 399.520, Sig = 0.000**

จากตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว โดยเป็นการวิเคราะห์ Multiple Linear Regression โดยวิธีการ Stepwise โดยการคัดเลือกตัวแปรด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว (X₁) ด้านเนื้อหาของการรีวิว (X₂) และด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว (X₃) ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว พบว่าค่า R square = 0.752, F = 399.520, Sig = 0.000** ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน H₁ ด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว (X₁) ด้านเนื้อหาของการรีวิว (X₂) และด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว (X₃) ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว โดยเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$Z = 0.473 (\text{ด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว}) + 0.198 (\text{ด้านเนื้อหาของการรีวิว}) + 0.220 (\text{ด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว})$$

ค่า Beta ของด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว เท่ากับ 0.473 สามารถอธิบายได้ว่า หากด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น 0.473

ค่า Beta ของด้านเนื้อหาของการรีวิวเท่ากับ 0.198 สามารถอธิบายได้ว่า หากด้านเนื้อหาของการรีวิวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น 0.198 และค่า Beta ของด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิวเท่ากับ 0.220 สามารถอธิบายได้ว่า หากด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ การตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น 0.220

สรุปได้ว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าถดถอยพหุคูณ พบว่า ค่าน้ำหนักความสำคัญของอิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว (X₁) ด้านเนื้อหาของการรีวิว (X₂) และด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว (X₃) ซึ่งส่งผลทางบวกกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว โดยตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว รองลงมาคือ ด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว และน้อยที่สุดคือ ด้านเนื้อหาของการรีวิว และมีค่าน้ำหนักความสำคัญปกติเท่ากับ 0.473, 0.220 และ 0.198 ตามลำดับ โดยหากด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว (X₁) ด้านเนื้อหาของการรีวิว (X₂) และด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว (X₃) เพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 0.198, 0.220 และ 0.473 ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับอิทธิพลของการรีวิวผ่านช่องทางออนไลน์ของนักท่องเที่ยว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.68) รองลงมาคือ ด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.58) และน้อยที่สุดคือ ด้านเนื้อหาของการรีวิว ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.65) สอดคล้องกับการศึกษาของ Cheng et al. (2016) ที่พบว่า ความโน้มเอียงที่จะเชื่อถือรีวิวเป็นอุปนิสัยหรือความเต็มใจของแต่ละบุคคลที่จะเชื่อบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่น และความรู้สึกนี้จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อความเชื่อมั่นที่จะแสดงความไว้วางใจที่มีต่อบุคคลอื่น บนแพลตฟอร์มซื้อขายสินค้าออนไลน์ โดยความเชื่อมั่นในระบบจองที่พักออนไลน์ ประกอบด้วยความจริงใจ ความซื่อสัตย์ และความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของ Herbert (1958) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนทัศนคติมี 2 ชนิด คือ 1) การเปลี่ยนแปลงไปในทางเดียวกัน และ 2) การเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง ซึ่งการที่ผู้บริโภคเห็นรูปภาพและข้อมูลทั่วไปของโรงแรมแล้วจะเกิดทัศนคติที่ดีต่อโรงแรม และเมื่อได้อ่านบทวิจารณ์เชิงบวกของผู้บริโภคอื่นที่แสดงต่อโรงแรมจำนวนมากแล้ว ผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดีมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน เมื่อได้อ่านบทวิจารณ์เชิงลบของผู้บริโภคอื่นที่แสดงต่อโรงแรม ผู้บริโภคจะมีการเปลี่ยนทัศนคติจากที่เป็นบวกไปเป็นทัศนคติในทางลบแทน

ผลการวิเคราะห์การเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อสรุปได้ว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความพอใจกับการตัดสินใจเลือกพักโรงแรมตามข้อมูลที่ได้จากการรีวิว ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ สามารถคำนวณและประเมินค่าใช้จ่ายระหว่างการเดินทางที่เหมาะสมกับที่ท่านได้จากการอ่านรีวิว ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.71) และน้อยที่สุดคือ มีการเตรียมตัวก่อนเข้าพักโรงแรมตามที่ได้รับข้อมูลจากการอ่านรีวิว เช่น เครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมกับสภาพอากาศ ข้อห้าม และข้อควรปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.77) สอดคล้องกับการศึกษาของ Oliveira et al. (2017) ที่พบว่า ผู้ใช้งานมีความเชื่อมั่นต่อองค์ประกอบอื่น ๆ กล่าวคือ ผู้ใช้งานส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะซื้อสินค้าหรือบริการด้วยการอ้างอิงจากการอ่านรีวิวในสื่อออนไลน์ โดยข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบ User Generated Content (UGC) ซึ่งเป็นข้อมูลจากผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการใช้สินค้าหรือบริการนั้น และได้รับความนิยมจากผู้บริโภคเป็นอย่างมาก เนื่องจากคนส่วนใหญ่ถือว่าข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่ได้รับมาจากผู้บริโภคด้วยกัน ทำให้มีความน่าเชื่อถือมากกว่าข้อมูลจากผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของสินค้าหรือบริการ โดยจากสถิติพบว่าร้อยละ 86 ของผู้บริโภคไม่เชื่อในข้อมูลหรือการโฆษณาของผู้ประกอบการ และกว่าร้อยละ 70 ที่เชื่อในความคิดเห็นของผู้บริโภคผ่านช่องทางออนไลน์ โดยหนึ่งในแหล่งข้อมูลได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในการใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจคือ การรีวิวจากผู้ใช้งาน Consumer Review ซึ่งเป็นการเขียนวิจารณ์สินค้าหรือบริการจากผู้ที่มีประสบการณ์จริงในการใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นการเขียนรีวิวทั้งในแง่บวกหรือแง่ลบ (Cheong & Morrison, 2008) ดังนั้น ผู้ประกอบการควรยกระดับหรือเพิ่มมาตรฐานบริการและความสะอาดเพื่อสร้างความประทับใจแรก ทำให้ผู้มาใช้บริการเกิดความประทับใจและอยากกลับมาใช้บริการอีกครั้ง ซึ่งเหตุการณ์นี้จะนำไปให้กลุ่มผู้ใช้บริการกลายเป็นลูกค้าประจำในที่สุด (วรชาติ ดุลยเสถียร, 2559)

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว พบว่า อิทธิพลของการรีวิวสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว (X_1) ด้านเนื้อหาของการรีวิว (X_2) และด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว (X_3) ส่งผลทางบวกกับการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว โดยตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของ

นักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว รองลงมาคือ ด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว และน้อยที่สุดคือ ด้านเนื้อหาของการรีวิว และมีค่าน้ำหนักความสำคัญปกติเท่ากับ 0.473, 0.220 และ 0.198 ตามลำดับ โดยหากด้านรูปแบบการนำเสนอของการรีวิว (X_1) ด้านเนื้อหาของการรีวิว (X_2) และด้านความน่าเชื่อถือของการรีวิว (X_3) เพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 0.198, 0.220 และ 0.473 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบที่นำเสนอบนออนไลน์มีความชัดเจน สื่อสารอย่างเป็นระบบ และมีหลักฐานสนับสนุน เช่น ภาพถ่าย วิดีโอ หรือรายละเอียดของประสบการณ์การใช้บริการจริง จะช่วยเพิ่มระดับความน่าเชื่อถือของเนื้อหา อีกทั้งการรีวิวที่นำเสนอในลักษณะเรื่องเล่าประสบการณ์หรือมีองค์ประกอบทางอารมณ์ยังส่งผลให้ผู้บริโภครู้สึกเชื่อมโยงและสามารถจินตนาการถึงการใช้บริการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้รูปแบบที่เข้าใจง่าย มีการจัดวางข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และมีการเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียอย่างชัดเจน ยังช่วยให้ผู้บริโภคสามารถประเมินข้อมูลและตัดสินใจได้รวดเร็วขึ้น ทั้งนี้รีวิวที่เผยแพร่โดยบุคคลที่น่าเชื่อถือ เช่น ผู้มีอิทธิพล (Influencer) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านก็มีผลต่อความไว้วางใจและความตั้งใจที่จะใช้บริการ สอดคล้องกับการศึกษาของ นิธิกานต์ วรรณเสริมสกุล และคณะ (2565) ที่พบว่า ธุรกิจโรงแรมควรใช้หลักการโฆษณาออนไลน์เพื่อการเข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็ว และเน้นส่วนลดราคาและสิทธิพิเศษเพื่อเป็นแรงจูงใจแก่ผู้ใช้บริการ สุดท้ายคือคุณภาพการบริการตามมาตรฐานสากลเพื่อส่งมอบประสบการณ์ที่ดีที่สุดแก่ผู้ใช้บริการ ควบคู่กับการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวทางนี้จะทำให้ธุรกิจโรงแรมไปสู่จุดที่ยั่งยืนได้ จึงกล่าวได้ว่ารูปแบบของการนำเสนอรีวิวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ความน่าเชื่อถือของการรีวิว เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับข้อมูลการรีวิวโรงแรมที่น่าเชื่อถือ มีคุณภาพ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน ดังนั้นผู้ประกอบการโรงแรมควรคำนึงถึงคุณภาพการบริการที่เป็นเลิศ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด ซึ่งจะส่งผลต่อการรีวิวโรงแรมในเชิงบวก เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกในการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยว

2) จากผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพอใจกับการตัดสินใจเลือกพักโรงแรมตามข้อมูลที่ได้จากการรีวิวอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของนักท่องเที่ยวที่เกิดความประทับใจข้อมูลโรงแรมที่ค้นหาจากการรีวิวที่ตรงกับความเป็นจริง สามารถตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้ประกอบการโรงแรมควรพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดออนไลน์เพื่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวเพื่อการเข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลต่อความจงรักภักดีของนักท่องเที่ยวในระยะยาวได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ในการวิจัยครั้งถัดไปควรขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างกว่าหนึ่งกลุ่มขึ้นไปเพื่อนำมาเปรียบเทียบความต้องการของนักท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่

2) ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการทำวิจัยมากยิ่งขึ้น เพื่อที่ในอนาคตข้อมูลที่ศึกษาจะเป็นแนวทางและประโยชน์แก่โรงแรมที่จะสามารถตอบสนองต่อความต้องการต่อลูกค้าเป้าหมายได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เชมธัชกานท์ สุกุลกฤตธีนันท์. (2561). การใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการตลาดของโรงแรมอิสระระดับ 4-5 ดาวในจังหวัดภูเก็ต. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(3), 345-362.
- นิชกุล เสนาวงษ์. (2564). การศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของคนเจนเนอเรชั่นในยุค New Normal ในกรุงเทพมหานคร [การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัยมหาวิทยาลัยสยาม. <https://e-research.siam.edu/wp-content/uploads/2022/01/MBA-2021-IS-A-Study-of-Behavior-for-Using-of-Social-Media-of-Generation-Z-in-The-New-Normal-Era-in-Bangkok-by-Nichakun-Senawong.pdf>.
- นิชาพัชร สันข์แก้ว และชยานนท์ ภูเจริญ. (2561). การวิเคราะห์สมรรถภาพของโรงแรมตามแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย. *วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 40(3), 49-78.
- นิธิกานต์ วรรณเสริมสกุล, ดวงเดือน อาจสมบูรณ์, สิริจันทร์ ทอจัน, พรพีชา โสตา และวนิดา อ่อนละมัย. (2565). แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 4(2), 13-26.
- บุหลันฉาย สมรรถนเรศวร์, ชยุตม์ วัฒนา และสุรพงษ์ วัชรจิต. (2562). กลยุทธ์ความได้เปรียบในการแข่งขันของโรงแรมและที่พักขนาดกลางและขนาดย่อมในกรุงเทพมหานคร. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 9(3), 584-598.
- เบญญา หวังมหาพร และทิพย์รัตน์ เลาหิเชียร. (2563). ผลของความไว้วางใจและคุณค่าที่รับรู้ได้ต่อการตั้งใจซื้อสินค้าผ่านทางสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กของผู้ใช้ในเขตกรุงเทพมหานคร. *BU ACADEMIC REVIEW*, 19(2), 151-163.
- วรชาติ ดุลยเสถียร. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจโรงแรมขนาดใหญ่ในประเทศไทย. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts) ฉบับภาษาไทย*, 9(2), 2057-2070.
- สุทธาทิพย์ อยู่มณี. (2565). อิทธิพลของการรีวิวต่อความเชื่อมั่นและความตั้งใจจองที่พักบนระบบจองที่พักออนไลน์ [การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. คลังสารสนเทศดิจิทัลมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. https://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2022/TU_2022_6402037128_16585_25082.pdf.
- Cheng, X., Fu, S., & Druckenmiller, D. (2016). Trust Development in Globally Distributed Collaboration: A case of US and Chinese mixed teams. *Journal of Management Information Systems*, 33(4), 978-1007. <https://doi.org/10.1080/07421222.2016.1267521>.
- Cheong, H. J., & Morrison, M. A. (2008). Consumers' Reliance on Product Information and Recommendations Found in UGC. *Journal of interactive advertising*, 8(2), 38-49. <https://doi.org/10.1080/15252019.2008.10722141>.
- Cochran, W.G. (1997). *Sampling Techniques* (3rd ed.). John Wiley & Sons.
- Hanushek, E. A., & Jackson, J. E. (1977). *Statistical Methods for Social Scientists*. Academic Press.

- Kelman, H. C. (1958). *Compliance, Identification and Internalization: Three Process of Attitude Change*. John Wiley & Sons.
- Kotler, P., & Keller, K. L. (2012). *Marketing management* (14th ed.). Prentice Hall.
- Oliveira, M. B., Da Silva, H. M. R., Jugend, D., Fiorini, P. D. C., & Paro, C. E.. (2022). Factors Influencing the Intention to Use Electric Cars in Brazil. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, 155, 418-433. <https://doi.org/10.1016/j.tr.2021.11.018>.

การพัฒนาแบรนด์ SIAM SEASALT: การออกแบบผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชน
บ้านสหกรณ์ หมู่ 3 โคกขาม สู่ภาพลักษณ์ที่เป็นหนึ่งเดียว

The Development of the SIAM SEASALT Brand: Product Design of Community
Enterprises of Cooperation, Moo 3, Khok Kham, Towards a Unified Brand Image

พิมพ์ไพไล ไทพิทักษ์ (Pimpilai Thaipitak) Email: pim.thaipitak@gmail.com¹

พรรณา ศรสงคราม (Panna Sornsongkram) Email: panna.so@bsru.ac.th²

ธนนท์พัชร อัสวเสมาชัย (Tananpach Asavasemachai) Email: tananpach.as@bsru.ac.th^{3*}

มนัสวี พัวตระกูล (Manussawee Puatrakul) Email: manussawee.p@gmail.com⁴

อารยา แสงมหาชัย (Araya Sangmahachai) Email: iamarayas@hotmail.com⁵

^{1, 3} สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดและธุรกิจบันเทิง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
(Department of Marketing Communication and Entertainment Business, Faculty of Management Science,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University)

^{2, 5} สาขาวิชาธุรกิจดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
(Department of Digital Business, Faculty of Management Science, Bansomdejchaopraya Rajabhat University)

⁴ สาขาวิชาบรรณศาสตร์และสื่อสตรีมมิง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
(Department of Broadcasting and Streaming Media, Faculty of Management Science,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University)

*Corresponding Author. Email: tananpach.as@bsru.ac.th

(Received: 14 May 2025; Revised: 1 June 2025; Accepted: 13 June 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาแบรนด์ “SIAM SEASALT” ของวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 ตำบลโคกขาม อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสาคร โดยมุ่งเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ความบริสุทธิ์ และความเป็นธรรมชาติของเกลือทะเล ภายใต้กรอบแนวคิดการออกแบบเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของแบรนด์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ดั้งเดิม และดำเนินการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีความสอดคล้องในด้านกราฟิก สี วัสดุ และการสื่อสารแบรนด์ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์มีความเป็นเอกลักษณ์สามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือ สร้างการจดจำ และยกระดับภาพลักษณ์ของแบรนด์ในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้แนวคิดการออกแบบเพื่ออัตลักษณ์ ความยั่งยืน และการสื่อสารแบรนด์ ด้วยองค์ประกอบภาพเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนาแบรนด์; อัตลักษณ์ท้องถิ่น; การออกแบบบรรจุภัณฑ์

Abstract

This study aimed to explore the brand development of the community enterprise “SIAM SEASALT,” located in Moo 3, Ban Sahakon, Khok Kham subdistrict, Mueang District, Samut Sakhon province. Based on the objective, this study sought to enhance brand identity by aligning product designs with the core values of purity and nature, which are intrinsic to the area’s local salt

production. A qualitative method was employed, including interviews, participant observation, and brand design analysis. Then, the brand was redesigned to highlight its strengths and uniqueness by reinventing its graphic design, color, materials, and brand communication. The results indicated that strategic branding not only elevated the perceived value of the product but also reinforced community pride and long-term sustainability. Furthermore, the study concluded with design proposals and recommendations that support local identity, consumer trust, and marketing effectiveness.

Keywords: Brand Development; Local Identity; Packaging Design

บทนำ

ผลิตภัณฑ์เกลือสมุทรจากตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงด้านคุณภาพและความบริสุทธิ์จากกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิม โดยวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 ได้ริเริ่มแบรนด์ "SIAM SEASALT" เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์จากสินค้าเกษตรดิบสู่ผลิตภัณฑ์แปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่ม อย่างไรก็ตาม การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและไม่เป็นระบบอาจทำให้การจดจำแบรนด์ลดลง บทความนี้จึงเสนอแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์และใช้การสื่อสารผ่านบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่มั่นคงและน่าเชื่อถือ ทั้งนี้การพัฒนาแบรนด์ผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับผลิตภัณฑ์ให้มีความโดดเด่นและสามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในบริบทของวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 ตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตเกลือทะเลคุณภาพสูง การสร้างแบรนด์ SIAM SEASALT จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถเพิ่มมูลค่าและสร้างอัตลักษณ์เฉพาะตัวให้กับผลิตภัณฑ์ของชุมชน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ชุมชนยังคงมีปัญหามากมายประการที่ส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์และความเป็นหนึ่งเดียวของแบรนด์ ได้แก่ ความหลากหลายในแนวทางการออกแบบ การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและขาดความสอดคล้องกัน ส่งผลให้ผู้บริโภคไม่สามารถรับรู้ถึงลักษณะเฉพาะของแบรนด์ได้อย่างชัดเจน (นิสกร กล้านรงค์ และศุภรัตน์ พิณสุวรรณ, 2567) นอกจากนี้การออกแบบบรรจุภัณฑ์และการจัดแสดงสินค้ายังไม่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ ซึ่งอาจทำให้แบรนด์ขาดการจดจำในระยะยาว เช่นเดียวกับการพึ่งพาหน่วยงานภายนอกเนื่องจากผู้ประกอบการในชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้พัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วยตนเอง แต่รอให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยเหลือ ส่งผลให้เกิดการออกแบบที่มีความหลากหลายและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (คลินิกเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2567) การขาดความสม่ำเสมอในการสื่อสารแบรนด์นี้ไม่เพียงแต่ทำให้ผู้บริโภคสับสน แต่ยังลดทอนศักยภาพในการสร้างความน่าเชื่อถือและความภักดีต่อแบรนด์ ประการสำคัญคือข้อจำกัดด้านงบประมาณต้นทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการออกแบบมีอยู่อย่างจำกัด ทำให้การลงทุนในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ต้องอยู่ภายใต้งบประมาณที่มีจำกัด การใช้วัสดุและเทคนิคการออกแบบราคาถูกอาจไม่สามารถสะท้อนถึงคุณค่าของผลิตภัณฑ์หรืออัตลักษณ์ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อภิสร่า กฤตวาณิช, 2564)

จากการพิจารณาถึงปัญหาสำคัญดังที่ระบุในข้างต้น คณะผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยคำนึงถึงแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 โคกขาม จังหวัดสมุทรสาคร ภายใต้แบรนด์ "SIAM SEASALT" ทั้งการออกแบบที่เน้นการสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนผ่านผลิตภัณฑ์ โดยการนำองค์ประกอบทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเรื่องราวของชุมชนมาใช้ในการออกแบบ เพื่อสร้างความแตกต่างและความน่าสนใจให้กับผลิตภัณฑ์ (Warell, 2015) การออกแบบที่คำนึงถึงความยั่งยืนและความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการใช้วัสดุธรรมชาติและการออกแบบที่สะท้อน

ความเรียบง่ายและความงามตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความพึงพอใจให้กับผู้บริโภค (Desmet & Hekkert, 2007) การใช้ภาพลักษณ์ โลโก้ สี สัน และองค์ประกอบทางกราฟิกอื่น ๆ ในการสื่อสารแบรนด์ เพื่อสร้างการจดจำและความสัมพันธ์ทางอารมณ์กับผู้บริโภค การออกแบบที่มีความสอดคล้องและเป็นเอกลักษณ์สามารถเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับแบรนด์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Henderson et al., 2003) และการรักษาความสอดคล้องของแบรนด์ในทุกช่องทางการสื่อสารเช่นเดียวกับการนำเสนอผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากผู้บริโภค ความสม่ำเสมอในการสื่อสารแบรนด์สามารถเสริมสร้างความภาคภูมิใจและความสัมพันธ์ระยะยาวกับลูกค้า (Rahbæk Grostøl & Kristensen, 2018)

คณะผู้ศึกษาคำนึงถึงการนำแนวคิดเหล่านี้มาใช้ในการพัฒนาแบรนด์ "SIAM SEASALT" จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งและความยั่งยืนให้กับผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 ตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร และสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาแบรนด์ผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่น ๆ ได้ในอนาคต จากที่ผ่านมามีผู้เข้าไปพัฒนาออกแบบบรรจุภัณฑ์จากหลากหลายหน่วยงานส่งผลให้แบรนด์ "SIAM SEASALT" มีรูปแบบออกแบบบรรจุภัณฑ์ก่อให้เกิดผลเสียด้านอัตลักษณ์ของแบรนด์ ดังนั้นคณะผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการศึกษารูปแบบการพัฒนาแบรนด์ SIAM SEASALT ของชุมชน และออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่สะท้อนความเป็นธรรมชาติและอัตลักษณ์ท้องถิ่นใช้แนวคิด "Design Thinking" และ "Identity-Based Design" ให้ได้รูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาแบรนด์ SIAM SEASALT ของชุมชน
2. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่สะท้อนความเป็นธรรมชาติและอัตลักษณ์ท้องถิ่นใช้แนวคิด "Design Thinking" และ "Identity-Based Design"

วิธีการดำเนินการศึกษา

1. การเก็บข้อมูลภาคสนาม: สัมภาษณ์ผู้ผลิต 1 ราย
2. การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เดิม: ศึกษาแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความหลากหลายก่อนพัฒนา โดยศึกษาจากผลิตภัณฑ์ 6 แบบ ประกอบไปด้วยบรรจุภัณฑ์ดอกเกลือ 25 ตีกรี แบบซอง ดอกเกลือแบบกระปุก สบู่ดอกเกลือ ผสมสมุนไพรจากธรรมชาติ เกลือขัดผิว 3 ขนาดที่มีรูปแบบต่างกัน ได้แก่ ขนาด 250 ml. ขนาด 100 ml. และขนาด 50 ml.
3. การออกแบบใหม่: ใช้หลักการออกแบบเพื่อสร้างเอกภาพ (Design Consistency) ทั้งในสติ๊กเกอร์ฉลาก กระดาษห่อสบู่ สายคาดสบู่ดอกเกลือ ถุงเกลือ
4. การประเมินผล: โดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการผู้ผลิตสินค้า

กรอบแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากชุมชน

การพัฒนาแบรนด์ "SIAM SEASALT" ของวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 ตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างมูลค่าและความยั่งยืนให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยมีพื้นฐานแนวคิดที่ครอบคลุมทั้งการออกแบบเชิงอัตลักษณ์ การเน้นความเป็นธรรมชาติ การสื่อสารแบรนด์ และการประเมินความสำเร็จของแบรนด์ ซึ่งสามารถประมวลเป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนาได้ดังนี้

แนวคิดแรกคือ **การออกแบบเพื่ออัตลักษณ์ (Identity-Based Design)** ซึ่งเน้นการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์กับรากฐานทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเรื่องราวของชุมชน เพื่อสร้างคุณค่าและความแตกต่างที่ยั่งยืนให้กับแบรนด์ โดยเฉพาะในบริบทของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีต้นทุนทางวัฒนธรรมเป็นจุดแข็งสำคัญ ดังข้อเสนอของ Warell (2015) ที่เสนอว่าการออกแบบควรถ่ายทอด “DNA ของแบรนด์” ผ่านองค์ประกอบทางรูปแบบ สี วัสดุ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างความจดจำและความเชื่อมโยงเชิงอารมณ์กับผู้บริโภค รวมถึงการศึกษาของที่เน้นการประยุกต์อัตลักษณ์ไทยร่วมสมัยเข้าสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์โดยไม่สูญเสียแก่นวัฒนธรรม (Boonpracha, 2021)

แนวคิดที่สองคือ **การออกแบบที่เน้นความเป็นธรรมชาติ (Eco/Natural Aesthetic)** ซึ่งเน้นการเลือกใช้วัสดุธรรมชาติหรือวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สะท้อนความเรียบง่าย ความบริสุทธิ์ และความงามตามธรรมชาติ สอดคล้องกับเทรนด์การบริโภคอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในผลิตภัณฑ์ที่มีต้นกำเนิดจากทรัพยากรธรรมชาติ แนวทางนี้ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยของ Klinpikul & Srichandr (2013) ที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มของอุตสาหกรรมไทยในการปรับใช้แนวคิดเชิงนิเวศในการออกแบบ แม้ว่าจะยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น แต่ถือเป็นทิศทางสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยที่ยังคงความยั่งยืน

แนวคิดที่สามคือ **การสื่อสารแบรนด์ด้วยองค์ประกอบภาพ (Visual Branding)** โดยเน้นการใช้โลโก้ สี รูปแบบอักษร ลวดลาย และองค์ประกอบทางภาพอื่น ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ของชุมชนและบุคลิกของแบรนด์เพื่อสร้างความจดจำและอารมณ์ร่วมกับผู้บริโภค Aaker (1991) เน้นว่าการสร้างบุคลิกภาพของแบรนด์ที่ชัดเจนผ่านสัญลักษณ์ทางภาพนั้นมีผลต่อการสร้างความไว้วางใจและความภักดีระยะยาว นอกจากนี้ Kotler, Kartajaya & Setiawan (2017) ยังเสนอว่าแบรนด์ยุคใหม่ควรมีบุคลิกภาพ (Brand Personality) ที่สัมพันธ์กับไลฟ์สไตล์ของผู้บริโภค เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

แนวคิดที่สี่คือ **การสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของแบรนด์ (Brand Consistency)** ซึ่งหมายถึงความสม่ำเสมอในการนำเสนอแบรนด์ผ่านทุกช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นบรรจุภัณฑ์ สื่อโฆษณา การจัดกิจกรรม หรือเนื้อหาดิจิทัล การมีแนวทางที่ชัดเจนในเชิงภาพลักษณ์และการสื่อสาร จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและภาพจำที่มั่นคงให้กับแบรนด์ การศึกษาของ Chung และ Byrom (2021) ชี้ให้เห็นว่า ความสม่ำเสมอในทุกจุดสัมผัสกับผู้บริโภค (Brand Touchpoints) เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของการรับรู้แบรนด์ในระยะยาว

นอกจากนี้ เพื่อติดตามผลสำเร็จของการพัฒนาแบรนด์ในระยะยาว ควรประเมินด้วยแนวคิดตัวชี้วัดมูลค่าตราสินค้า Brand Equity Indicators ของ Aaker (1991) ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการจดจำแบรนด์ (Brand Recognition) ความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือที่ผู้บริโภคมีต่อแบรนด์ (Brand Trust & Credibility) และความภักดีต่อแบรนด์ (Brand Loyalty) ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ประสิทธิผลของกลยุทธ์การออกแบบและการสื่อสารแบรนด์อย่างเป็นระบบ

จากกรอบแนวคิดทั้งหมดนี้ คณะผู้ศึกษาเห็นว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์แบรนด์ “SIAM SEASALT” ได้อย่างเป็นองค์รวม โดยเชื่อมโยงอัตลักษณ์ท้องถิ่น ความเป็นธรรมชาติ และการสื่อสารแบรนด์ที่มีความสอดคล้องกันในทุกมิติ อันจะนำไปสู่การยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีคุณค่าและความยั่งยืนทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3
ภายใต้แบรนด์ "SIAM SEASALT"
ที่มา: คณะผู้ศึกษา, 2568

ผลการศึกษา

การดำเนินการกระบวนการพัฒนาแบรนด์ “SIAM SEASALT” ของวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 ตำบลโคกขาม อำเภอมือเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ความบริสุทธิ์ และความเป็นธรรมชาติของเกลือทะเล ภายใต้กรอบแนวคิดการออกแบบเพื่อสร้างแบรนด์อย่างมีเอกลักษณ์นี้ คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการโดยแบ่งเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์การศึกษา ดังนี้

การศึกษารูปแบบการพัฒนาแบรนด์ SIAM SEASALT ของชุมชน

การพัฒนาตัวตนของแบรนด์ (Brand Identity) ถือเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างความแตกต่าง และมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ โดย Kotler (1984) อธิบายว่าแบรนด์คือ “ชื่อ ลักษณะ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือ สิ่งใด ๆ ก็ตามที่สามารถใช้ในการบ่งบอกว่าสินค้านั้นเป็นของใคร และมีความแตกต่างจากสินค้าอื่น ๆ อย่างไร” และต่อมาได้เสนอองค์ประกอบของแบรนด์ว่าไม่เพียงแต่ลักษณะภายนอก แต่รวมถึงคุณค่า (Value) บุคลิกภาพ (Personality) และวัฒนธรรม (Culture) ที่เกี่ยวข้องกับแบรนด์ (Aaker, 1991) เดวิด โอกลีวี (อ้างถึงใน วิทวัส ชัยปาณี, 2549) กล่าวว่าแบรนด์คือสัญลักษณ์ที่ซับซ้อน มีผลสะท้อนจากประสบการณ์ที่ผู้บริโภคมีต่อแบรนด์และการรับรู้ผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งชื่อเสียง ภาพลักษณ์ และประวัติของแบรนด์ ซึ่งสะท้อนถึง “ตัวตนของแบรนด์” อย่างลึกซึ้ง

สำหรับแบรนด์ SIAM SEASALT ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์จากวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 ตำบลโคกขาม อำเภอมือเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ได้มีการกำหนดตัวตนของแบรนด์ไว้ในกรอบของ “แบรนด์ผู้บริสุทธิ์” (Maiden) อันแสดงถึงความเรียบง่าย ความจริงใจ และความน่าเชื่อถือ โดยแนวคิดนี้ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ชัดเจนและสอดคล้องกับคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่เน้นความบริสุทธิ์จากธรรมชาติ (ปิยะชาติ อิศรภักดี, 2559) ในยุคของ

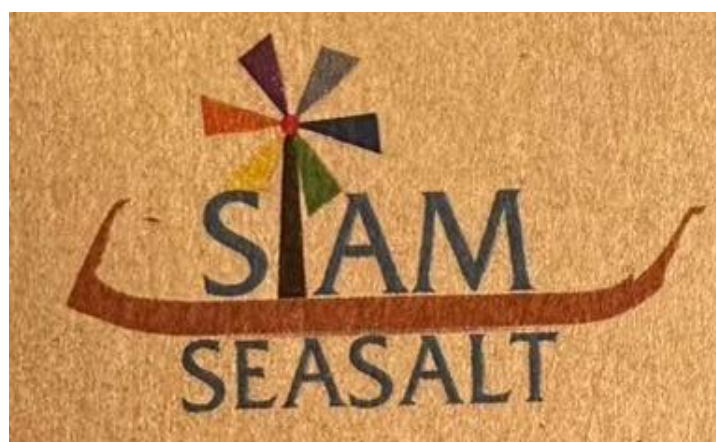
การสร้างแบรนด์ 4.0 ความสัมพันธ์ระหว่างแบรนด์กับผู้บริโภคเปลี่ยนจากเพียงแค่สินค้าและบริการ ไปสู่การเป็น “วิถีชีวิต” (Lifestyle) ของแบรนด์ ที่มีบุคลิกภาพเป็นศูนย์กลางในการสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้บริโภค (Kotler, Kartajaya & Setiawan, 2017)



ภาพที่ 2 รูปแบบสินค้าที่มีความหลากหลายของแบรนด์ SIAM SEASALT
ที่มา: คณะผู้ศึกษา, 2568

จากประเด็นที่ได้กล่าวมานี้คณะผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาตัวตนของแบรนด์ SIAM SEASALT โดยคำนึงถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสอดคล้องไปกับแหล่งที่มา คือ เกลือธรรมชาติบริสุทธิ์อันเป็นอุตสาหกรรมที่เด่นชัดของตำบลโคกขาม อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร นอกจากนั้นได้พิจารณาถึงการออกแบบโลโก้โดยการนำสัญลักษณ์ที่ คุณเลอพงษ์ จันทอง ผู้ประกอบการสะท้อนคิดว่าเป็นสัญลักษณ์ที่สามารถสื่อสารความเป็นตัวตนของแบรนด์ SIAM SEASALT ซึ่งประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. สัญลักษณ์กังหันลมนาเกลือ แสดงถึง วัฒนธรรมการทำนาเกลือ
2. เรือไทย แสดงถึง ความเป็นไทย
3. ชื่อแบรนด์ SIAM SEASALT



ภาพที่ 3 โลโก้แบรนด์ SIAM SEASALT ที่ผู้ประกอบการเลือกใช้
ที่มา: คณะผู้ศึกษา, 2568

โดยทั้ง 3 องค์ประกอบนั้นถูกนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการออกแบบ เพื่อให้เกิดอัตลักษณ์สามารถใช้บ่งบอกถึงความเป็นตัวตนของแบรนด์ ความแตกต่างจากแบรนด์อื่น ๆ ที่เป็นสินค้าชนิดเดียวกัน ผ่านความเรียบง่าย น่าเชื่อถือ และแสดงออกถึงวิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 ตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่สะท้อนความเป็นธรรมชาติและอัตลักษณ์ท้องถิ่นใช้แนวคิด “Design Thinking” และ “Identity-Based Design”

จากการกำหนดตัวตนของแบรนด์ SIAM SEASALT ให้เป็น “แบรนด์ผู้บริสุทธิ์” (Maiden) ซึ่งสะท้อนความเรียบง่าย ความเป็นธรรมชาติ และความจริงใจ คณะผู้ศึกษาได้นำแนวคิด Design Thinking มาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ โดยเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจผู้ใช้และบริบทของชุมชน แล้วนำมาพัฒนาแนวทางการออกแบบที่สอดคล้องกับตัวตนของแบรนด์และอัตลักษณ์ท้องถิ่น ผ่านกระบวนการคิดเชิงออกแบบทั้ง การเข้าใจผู้ผลิต (Empathize) กำหนดปัญหาจากผู้ผลิต (Define) ระดมความคิด (Ideate) สร้างต้นแบบ (Prototype) และทดสอบรับฟังผลตอบรับ (Test) จากบรรจุภัณฑ์ที่มีความหลากหลายดังภาพที่ 2 ทำให้อัตลักษณ์ของแบรนด์ขาดหายไปซึ่งเป็นสิ่งเดียวที่ผู้ผลิตต้องการ คณะผู้ศึกษาจึงได้ทำความเข้าใจความต้องการของผู้ผลิตที่พบกับปัญหาบรรจุภัณฑ์ที่มีความหลากหลายมากจนเกินไปส่งผลให้แบรนด์ไม่เป็นที่จดจำ แต่ยังคงต้องการตราสัญลักษณ์รูปกังหันโดยผู้ผลิตให้ความเห็นว่าเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต การทำนาเกลือได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น คณะผู้ศึกษาจึงได้นำเรื่องราวของการทำนาเกลือมาเล่าผ่านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ทั้งในด้านวิถีชีวิตและคุณค่าที่ผู้ผลิตยึดถือ ด้าน Identity-Based Design การออกแบบได้เน้นการถ่ายทอดคุณค่าทางวัฒนธรรมและความเชื่อมโยงกับแหล่งผลิต เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่แตกต่างและน่าเชื่อถือโดยมีการออกแบบดังนี้

1. โลโก้ (Logo) ที่มีการดึงโทนสีมาจากสีธรรมชาติ

การออกแบบจะเริ่มต้นจากการตีความตัวตนของแบรนด์ออกมาเป็นสีหลัก (Brand Core Color) ที่ใช้ในการออกแบบสื่อก่อน ซึ่งจากตัวตนของแบรนด์ที่มีความเป็น “แบรนด์ผู้บริสุทธิ์” (Maiden) มีความความเรียบง่ายและเป็นธรรมชาตินั้น จึงได้กำหนดสีหลักของแบรนด์เป็น 3 สี ได้แก่ สีน้ำเงินเข้ม (#242567) สื่อความหมายถึงความมุ่งมั่น ความอิสระเสรี รวมถึงเป็นสีธรรมชาติที่แทนท้องฟ้าและผืนน้ำ ที่จัดเป็นบรรยากาศหลักของนาเกลือ สีน้ำตาล (#883514) แทนความน่าเชื่อถือ ความอบอุ่น ความเรียบง่าย และสีน้ำตาลอ่อน (#F0DCC9) เป็นสีที่เป็นกลางทำหน้าที่ส่งผ่านความสงบและสง่างาม ถูกนำมาใช้เป็นพื้นหลังรองโลโก้และข้อความต่าง ๆ บนบรรจุภัณฑ์ จะเห็นได้ว่า ทั้ง 3 สีหลักนั้นมีความเป็นสีที่สอดคล้องกับธรรมชาติ เสมือนตัวผลิตภัณฑ์ของ SIAM SEASALT ที่ไม่ได้ปรุงแต่งสี เป็นผลิตภัณฑ์ของเกลือบริสุทธิ์จากธรรมชาติ



ภาพที่ 4 สีหลักของแบรนด์ (Brand Core Color)

ที่มา: คณะผู้ศึกษา, 2568



ภาพที่ 5 โลโก้แบรนด์ SIAM SEASALT

ที่มา: คณะผู้ศึกษา, 2568

2. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ (Packaging Design)

ด้วยความที่แบรนด์มีผลิตภัณฑ์จากเกลือที่หลากหลาย ได้แก่ ดอกเกลือ เกลือขัดผิว สบู่ดอกเกลือ ดังนั้นในการออกแบบจึงใช้แนวทางที่เป็นหนึ่งเดียว (Consistent Visual System) โดยนำลายเส้นที่สื่อถึงกระบวนการผลิตเกลือแบบดั้งเดิมมาใช้ เพื่อสื่อถึงภูมิปัญญาและคุณค่าของชุมชน นอกจากนี้ สีของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดยังได้รับแรงบันดาลใจจากสีของกังหันลมนาเกลือในโลโก้ของแบรนด์ SIAM SEASALT เพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางสายตาอย่างมีเอกภาพ

ตารางที่ 1: การออกแบบบรรจุภัณฑ์ภายใต้แนวคิดการพัฒนาตัวตนของแบรนด์ (Brand Identity)

 บรรจุภัณฑ์ดอกเกลือ 25 ปีกริ แบบซอง	 บรรจุภัณฑ์ดอกเกลือ แบบกระปุก	 บรรจุภัณฑ์เกลือขัดผิว กลั่นสเตอร์เบอร์รี่ ขนาด 250 กรัม
 บรรจุภัณฑ์เกลือขัดผิว สูตรน้ำมัน มะพร้าวมะนาว ขนาด 150 กรัม	 บรรจุภัณฑ์เกลือขัดผิว ขนาด 100 กรัม	 บรรจุภัณฑ์สบู่ดอกเกลือ ผสมสมุนไพรจากธรรมชาติ

คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการออกแบบโลโก้ของแบรนด์ (ภาพที่ 3 และภาพที่ 4) โดยดึงสีหลักจากธรรมชาติที่สะท้อนถึงบรรยากาศของนาเกลือ โดยองค์ประกอบของกังหันลมนาเกลือถูกนำมาใช้เพื่อเชื่อมโยงกับพื้นที่ผลิตและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น (Lockwood, 2010) กำหนด 3 สีหลักของแบรนด์ ได้แก่ สีน้ำเงินเข้ม สื่อความหมาย ความมุ่งมั่น ความอิสระเสรี สิ่งแทนท้องฟ้าและผืนน้ำ อันเป็นบรรยากาศหลักของนาเกลือสีน้ำตาล สื่อความหมาย ความน่าเชื่อถือ ความอบอุ่น ความเรียบง่าย และ สีน้ำตาลอ่อน ทำหน้าที่ส่งผ่านความสงบและสง่างาม

สำหรับบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์เกลือในรูปแบบต่าง ๆ (ตารางที่ 1) ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ดอกเกลือเกลือขัดผิว และสบู่ดอกเกลือ ได้รับการออกแบบให้มีความสอดคล้องกันทั้งในโทนสี การใช้ลายเส้น และแนวคิดการเล่าเรื่อง (Storytelling) ของแหล่งที่มาของเกลือ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถสัมผัสถึงคุณค่าที่ซ่อนอยู่ในตัวผลิตภัณฑ์ได้อย่างแท้จริง

จากการประยุกต์ใช้กระบวนการ *Design Thinking* ดังกล่าว ควบคู่กับแนวคิด *Identity-Based Design* ซึ่งเน้นการสื่อสารอัตลักษณ์ของชุมชนผ่านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของ SIAM SEASALT จึงได้รับการออกแบบอย่างรอบด้าน โดยคำนึงถึงบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่นและเรื่องราวของแหล่งผลิตในจังหวัดสมุทรสาคร ภาพจำของนาเกลือไทย วิถีชีวิตมาใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการออกแบบเพื่อให้ผู้บริโภครับรู้ถึงต้นกำเนิดของสินค้าได้ตั้งแต่แรกเห็น

ในขณะเดียวกัน แนวคิดด้านความยั่งยืนและการออกแบบเชิงนิเวศ (*Eco/Natural Aesthetic*) ก็ถูกนำมาใช้เพื่อเสริมคุณค่าของผลิตภัณฑ์ โดยเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โทนสีจากธรรมชาติและพื้นผิวที่ไม่ปรุงแต่ง เพื่อสร้างความรู้สึกรอบรู้ เรียบง่าย และเชื่อถือได้ ซึ่งแนวทางนี้ไม่เพียงสะท้อนตัวตนของแบรนด์เกลือบริสุทธิ์เท่านั้น แต่ยังเชื่อมโยงไปถึงอุตสาหกรรมอื่นที่เน้นการใช้วัสดุธรรมชาติเพื่อสื่อสารคุณค่าที่แท้จริง การออกแบบเช่นนี้จึงไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสร้างความสวยงามหรือความแตกต่างเชิงการตลาด แต่เป็นการสร้างคุณค่าทางวัฒนธรรม จิตใจ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์ได้อย่างลึกซึ้งและยั่งยืน

ด้านการทดสอบรับฟังผลตอบรับการประเมินความเป็นไปได้ของการใช้การออกแบบเป็นเครื่องมือในการสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนในการออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนการนำองค์ประกอบการออกแบบที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นและเรื่องราวของชุมชนสามารถช่วยสร้างจุดเด่นและเอกลักษณ์เฉพาะตัวให้กับผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในกรณีของแบรนด์ SIAM SEASALT วิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 ตำบลโคกขาม อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร การพัฒนาแบรนด์และการออกแบบผลิตภัณฑ์มีบทบาทในการสร้างความแตกต่างและยกระดับผลิตภัณฑ์เกลือสมุทรจากสินค้าเกษตรดิบไปสู่ผลิตภัณฑ์แปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่ม การออกแบบบรรจุภัณฑ์ของ SIAM SEASALT ถูกพัฒนาโดยใช้สี โทนภาพ และลวดลายที่สะท้อนถึงธรรมชาติและอัตลักษณ์ของชุมชน โดยสีหลักที่เลือกใช้ เช่น สีน้ำเงินเข้ม สีน้ำตาล และสีน้ำตาลอ่อนถูกนำมาใช้ในการสร้างอัตลักษณ์แบรนด์ผ่านบรรจุภัณฑ์ สัญลักษณ์ก้นหอยนาเกลือและเรือไทยยังถูกนำมาใช้เพื่อสร้างการเชื่อมโยงกับแหล่งผลิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบเพื่ออัตลักษณ์ (*Identity-Based Design*) ที่เน้นการสื่อสารถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมและความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

นอกจากนี้ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ยังคำนึงถึงการใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสะท้อนให้เห็นการออกแบบเชิงนิเวศ (*Eco/Natural Aesthetic*) โดยเฉพาะการเลือกใช้วัสดุธรรมชาติและสีโทนอ่อน ซึ่งสามารถสร้างความรู้สึกรอบรู้ เรียบง่าย และน่าเชื่อถือให้กับผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การออกแบบภายใต้หลักคิดดังกล่าวมิได้จำกัดอยู่เฉพาะในอุตสาหกรรมอาหารหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนเท่านั้น หากแต่ยังสามารถพบได้ในอุตสาหกรรมอื่น เช่น อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ ที่มีการนำวัสดุธรรมชาติอย่างไม้จริง ปอ หรือหวายมาใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและส่งเสริมอัตลักษณ์ที่เรียบง่ายแต่มีคุณภาพ แม้จะเป็นอุตสาหกรรมคนละประเภท แต่การออกแบบที่เน้นความเป็นธรรมชาติในทั้งสองกรณีกลับมีจุดร่วมสำคัญ คือ การให้คุณค่ากับความเป็นธรรมชาติ ความยั่งยืนของทรัพยากร และการสื่อสารอัตลักษณ์ผ่านวัสดุ สี และพื้นผิวที่ใกล้เคียงกับธรรมชาติ โดยเฉพาะในผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่าง SIAM SEASALT การเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่สะท้อนถึงความเรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ ไม่เพียงช่วยเพิ่มมูลค่าทางกายภาพของผลิตภัณฑ์ แต่ยังสร้างคุณค่าทางจิตใจ (*Psychological Value*) และความรู้สึกเชื่อมโยงทางอารมณ์ (*Emotional Connection*) กับผู้บริโภคในลักษณะเดียวกับที่เฟอร์นิเจอร์แนวธรรมชาติสามารถสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและผ่อนคลายในพื้นที่อยู่อาศัยได้

การศึกษาของ Desmet & Hekkert (2007) ซึ่งให้เห็นว่าการออกแบบที่สะท้อนถึงความเป็นธรรมชาติ สามารถสร้างความรู้สึกพึงพอใจและความไว้วางใจให้กับผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี การประเมินความเป็นไปได้ของการใช้การออกแบบเป็นเครื่องมือในการสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนจึงควรพิจารณาในหลายมิติ ทั้งด้านการสร้างอัตลักษณ์การสื่อสารแบรนด์ผ่านองค์ประกอบภาพ และการคงความสม่ำเสมอในการออกแบบเพื่อสร้างความจดจำและความน่าเชื่อถือ การใช้สี โลโก้ และลวดลายที่มีความสอดคล้องกันในทุกผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ยังเป็นการสร้างการเชื่อมโยงระหว่างผู้บริโภคกับแบรนด์อย่างยั่งยืน (Henderson et al., 2003) ในกรณีของ SIAM SEASALT การสร้างแบรนด์ผู้บริสุทธิ์ (Maiden) ที่สะท้อนถึงความเรียบง่ายและความเป็นธรรมชาติ ได้แสดงให้เห็นถึงการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ชัดเจนและแตกต่างจากผลิตภัณฑ์เกลือทั่วไปในท้องตลาด นอกจากนี้ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความสอดคล้องกันยังช่วยสร้างการจดจำและความไว้วางใจในแบรนด์ได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเพิ่มคุณค่าทางจิตใจ (Psychological Value) และสร้างความผูกพันทางอารมณ์ (Emotional Connection) ระหว่างผู้บริโภคกับผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Holt, 2004)



ภาพที่ 5 ภาพการแสดงความคิดเห็นของผู้ประกอบการ
ที่มา: คณะผู้ศึกษา, 2568

จากการสัมภาษณ์ผู้ผลิตจากวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 โคกขาม ได้แสดงให้เห็นต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ว่า “จากรูปแบบผลิตภัณฑ์เดิมมีข้อคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องมาเยี่ยมชมสินค้าว่ามีความหลากหลายมากเกินไป แม้ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์เดียวกันก็ตาม ดังนั้น จึงได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน จากการออกแบบนั้นนับได้ว่าเป็นการออกแบบที่ตอบสนองความต้องการอย่างแท้จริงและคิดว่าจะมีผู้ที่ให้ความสนใจผลิตภัณฑ์จากการนำเสนอรูปแบบใหม่นี้” จากการสัมภาษณ์และกรณีตัวอย่างของแบรนด์ SIAM SEASALT ที่ได้รับจากผู้ผลิตแสดงให้เห็นว่าการออกแบบมีบทบาทสำคัญในการยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนจากสินค้าเกษตรไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มและสามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การออกแบบที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นและแนวคิดด้านสิ่งแวดล้อม ไม่เพียงช่วยสร้างความแตกต่างและความจดจำในใจผู้บริโภค แต่ยังสร้างคุณค่าทางจิตใจและความผูกพันกับแบรนด์ได้อย่างยั่งยืน ความคิดเห็นจากผู้ผลิตในพื้นที่ยังสะท้อนถึงความสำคัญของความสม่ำเสมอในงานออกแบบ ซึ่งส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ การประเมินความเป็นไปได้ในการใช้การออกแบบเป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์จึงควรมองในมิติเชิงองค์รวม ทั้งในด้านการสร้างอัตลักษณ์ การสื่อสารแบรนด์ การเลือกใช้วัสดุ ตลอดจนการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในบริบทของผลิตภัณฑ์ชุมชนซึ่งมีเรื่องราวและทุนทางวัฒนธรรมเป็นจุดแข็งที่สามารถต่อยอดผ่านงานออกแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

การพัฒนาแบรนด์ SIAM SEASALT ของวิสาหกิจชุมชนบ้านสหกรณ์ หมู่ 3 ตำบลโคกขาม อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร ได้มีการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นและความเป็นธรรมชาติ เพื่อเสริมสร้างความชัดเจนในภาพลักษณ์แบรนด์ ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบที่เน้นความเป็นเอกภาพในสี สัน รูปแบบ และลวดลาย ช่วยสร้างการจดจำและเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับแบรนด์ (Henderson et al., 2003) การใช้สีธรรมชาติและลายเส้นที่สะท้อนถึงแหล่งที่มาของเกลือ รวมถึงสัญลักษณ์กังหันลมนาเกลือและเรือไทย ได้ช่วยเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์กับแหล่งผลิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างชัดเจน แนวคิดการออกแบบเพื่ออัตลักษณ์ (Identity-Based Design) ถูกนำมาใช้ในการออกแบบโลโก้ บรรจุภัณฑ์ และการจัดแสดงสินค้า โดย Brand Core Color ประกอบด้วยสีน้ำเงินเข้ม สีน้ำตาล และสีน้ำตาลอ่อน ที่สะท้อนถึงธรรมชาติและความเป็นธรรมชาติของเกลือ (Warell, 2015) การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้สอดคล้องกับการสื่อสารแบรนด์ช่วยสร้างการจดจำและเสริมสร้างความสม่ำเสมอในการสื่อสารแบรนด์ (Rahbæk Grostøl & Kristensen, 2018) ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาแบรนด์ในลักษณะนี้สามารถสร้างมูลค่าและเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังช่วยสร้างความยั่งยืนให้กับแบรนด์ SIAM SEASALT ในฐานะผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีอัตลักษณ์ชัดเจนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้การออกแบบผลิตภัณฑ์ผ่านแนวคิด Authentic Marketing หรือ “การตลาดแบบจริงใจ” คือการสื่อสารแบรนด์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความซื่อสัตย์ ความโปร่งใส และการสะท้อนคุณค่าแท้จริงของผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาแบรนด์ SIAM SEASALT ที่มุ่งเน้นการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้สะท้อนถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่นและความเป็นธรรมชาติที่มีเอกภาพและสอดคล้องกันในทุกองค์ประกอบของแบรนด์ เช่น โลโก้ บรรจุภัณฑ์ ช่วยสร้างความสม่ำเสมอในการสื่อสารและส่งเสริมการจดจำแบรนด์ในระยะยาว ช่วยเสริมความน่าเชื่อถือ และสร้างความโดดเด่นให้กับแบรนด์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารแบรนด์ในลักษณะดังกล่าวยังส่งผลให้เกิดมูลค่าในเชิงประจักษ์ 3 ด้าน ได้แก่ มูลค่าทางเศรษฐกิจ แนวทางการสื่อสารที่ตรงกับตัวตนของแบรนด์ และการออกแบบที่สะท้อนความเป็นจริงของผลิตภัณฑ์และแหล่งที่มา ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ส่งผลให้ยอดขายของผลิตภัณฑ์ SIAM SEASALT เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วงที่มีการจัดจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์และงานแสดงสินค้า ซึ่งสะท้อนถึงผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจที่เกิดจากการสื่อสารแบรนด์แบบจริงใจ และมีความหมาย (Henderson et al., 2003) นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดมูลค่าทางการตลาด การพัฒนาภาพลักษณ์แบรนด์อย่างสอดคล้องและมีอัตลักษณ์ชัดเจน ทำให้แบรนด์ SIAM SEASALT เป็นที่จดจำในฐานะผลิตภัณฑ์เกลือสมุทรที่มีความเป็นธรรมชาติและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ความสม่ำเสมอในการออกแบบที่ตอบสนองต่อคุณค่าหลักของแบรนด์และอารมณ์ความรู้สึกของผู้บริโภค ช่วยสร้าง Brand Recognition และ Brand Trust ซึ่งเป็นผลจากการสร้างเอกภาพของการสื่อสารแบรนด์อย่างต่อเนื่อง (Rahbæk Grostøl & Kristensen, 2018) และสุดท้ายคือมูลค่าทางสังคม การสื่อสารแบรนด์ในแนวทาง Authentic Marketing ยังมีผลในเชิงสังคม โดยเฉพาะในการสร้างความภาคภูมิใจในชุมชน และการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ถูกถ่ายทอดลงบนบรรจุภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ (Warell, 2015) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแบรนด์ ยังช่วยสร้างแรงบันดาลใจและความเป็นเจ้าของร่วม ซึ่งเป็นพื้นฐานของความยั่งยืนในการพัฒนาแบรนด์ชุมชน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาแบรนด์ยังเผชิญกับข้อจำกัดด้านงบประมาณและการพึ่งพาการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งอาจทำให้การสร้างแบรนด์และการรักษาเอกลักษณ์แบรนด์ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเน้นการสร้างองค์ความรู้ด้านการออกแบบในชุมชน การฝึกอบรมเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ และการสร้างช่องทางการตลาดออนไลน์ เพื่อสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนาแบรนด์ SIAM SEASALT ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

เพื่อส่งเสริมการเติบโตของแบรนด์ SIAM SEASALT อย่างยั่งยืน ควรพัฒนาแบรนด์โดยเน้นความเชื่อมโยงระหว่างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์กับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ผ่านการสร้างเรื่องเล่าจากชีวิตจริงของชาวนาเกลือและกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิม นำเสนอผ่านบรรจุภัณฑ์ สื่อออนไลน์ และกิจกรรมประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความผูกพันทางอารมณ์ระหว่างผู้บริโภคกับแบรนด์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ Authentic Marketing ในขณะเดียวกัน การขยายกลุ่มผลิตภัณฑ์ เช่น เกลือปรุงรสหรือเกลือสปา ควรดำเนินการด้วยภาพลักษณ์ ที่สอดคล้องกันในการออกแบบ เพื่อเสริมสร้างความจดจำและความภักดีต่อแบรนด์อย่างมีประสิทธิภาพ การเปิดพื้นที่ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการออกแบบชื่อสินค้า บรรจุภัณฑ์ และแนวทางการสื่อสาร แบรนด์ จะช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความรู้สึกเป็นเจ้าของแบรนด์ร่วมกัน ซึ่งมีผลต่อความยั่งยืนของการพัฒนา

ทั้งนี้ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดในพื้นที่ โดยการเข้าร่วมงานวัฒนธรรมหรืองานแสดงสินค้าภายใต้แบรนด์เดียวกัน เพื่อสร้างการรับรู้เป็นการทดลองตลาดและนำข้อมูลสะท้อนกลับมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ในเชิงวิชาการ แนะนำให้มีการศึกษาแนวทางการสร้างอัตลักษณ์แบรนด์ด้วยเครื่องมือใหม่ เช่น ตัวแบบตราสินค้า (Brand Archetypes) ที่เชื่อมโยงบุคลิกภาพของแบรนด์กับจิตวิทยาผู้บริโภค หรือแนวทางการออกแบบที่เน้นผู้ใช้ (User-Centered Design) ที่เน้นการออกแบบโดยยึดผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาแบรนด์ชุมชนให้ตอบสนองความต้องการของตลาดได้อย่างแท้จริง สำหรับแนวทางเชิงปฏิบัติ ควรจัดอบรมให้คนในชุมชนสามารถใช้เครื่องมือพื้นฐานในการออกแบบ เช่น Canva เพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างเนื้อหาทางการตลาดได้ด้วยตนเอง ลดการพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก

อย่างไรก็ตามจากข้อจำกัดสำคัญในการพัฒนาแบรนด์คือข้อจำกัดด้านงบประมาณ และการพึ่งพาความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกเป็นหลัก ซึ่งอาจทำให้การสื่อสารและรักษาอัตลักษณ์แบรนด์ขาดความต่อเนื่อง ดังนั้นจึงควรมีแนวทางส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้และการสร้างทีมงานท้องถิ่นที่มีศักยภาพ ตลอดจนพิจารณาแหล่งทุนสนับสนุนที่เหมาะสม เช่น ทุนวิจัย ทุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน หรือ ความร่วมมือในรูปแบบวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้กับแบรนด์ในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- คลินิกเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. (2567). รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการสร้างอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรี ปี 2.
<http://clinctech.ops.go.th/online/cmo/finalreport/20249271441561.pdf>
- นิสากร กล้านรงค์ และศุภรัตน์ พิณสุวรรณ. (2567). การออกแบบผลิตภัณฑ์จากอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและนำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจชุมชนของตำบลปูลู อำเภอมือ จังหวัดสตูล. *วารสารอินทนิลทักษิณสาร*, 19(1), 73–92.
- ปิยะชาติ อิศรภักดี. (2559). *จากการตลาด 3.0 สู่การสร้างแบรนด์ 4.0*. อมรินทร์ How to.
- วิทวัส ชัยปรางค์. (2549). *สร้างแบรนด์อย่างสร้างสรรค์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มติชน.
- อภิสร กฤตาวาณิชย์. (2564). การสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชนสู่การออกแบบบรรจุภัณฑ์กาแฟอาชาปางขอนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีกาแฟ. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(43), 197–210.
- Aaker, D. A. (1991). *Managing brand equity: Capitalizing on the value of a brand name*. The Free Press.

- Boonpracha, J. (2021). Transforming Thai cultural art features into modern product design. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 42(4), 824–829.
- Chung, S.-Y., & Byrom, J. (2021). Co-creating consistent brand identity with employees in the hotel industry. *Journal of Product & Brand Management*, 30(1), 74–89.
<https://doi.org/10.1108/JPBM-08-2019-2544>
- Desmet, P. M. A., & Hekkert, P. (2007). Framework of product experience. *International Journal of Design*, 1(1), 57–66.
- Henderson, P. W., Cote, J. A., Leong, S. M., & Schmitt, B. (2003). Building strong brands in Asia: Selecting the visual components of image to maximize brand strength. *International Journal of Research in Marketing*, 20(4), 297–313.
<https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2003.03.001>
- Holt, D. B. (2004). *How brands become icons: The principles of cultural branding*. Harvard Business Press.
- Warell, A. (2015). Identity references in product design: An approach for inter-relating visual product experience and brand value representation. *Procedia Manufacturing*, 3, 2118–2125. <https://doi.org/10.1016/j.promfg.2015.07.350>
- Klinpikul, N., & Srichandr, P. (2009). Status of Eco-Design in Thai Furniture Industry. *Key Engineering Materials*, 419-420, 769-772.
<https://doi.org/10.4028/www.scientific.net/KEM.419-420.769>
- Kotler, P. (1984). *Marketing Management: Analysis, Planning and Control*. Prentice-Hall.
- Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing management* (15th ed.). Pearson Education.
- Kotler, P., Kartajaya, H., & Setiawan, I. (2017). *Marketing 4.0: Moving from traditional to digital*. John Wiley & Sons.
- Lockwood, T. (2010). *Design thinking: Integrating innovation, customer experience, and brand value*. Allworth Press.
- Rahbæk Grostøl, B., & Kristensen, N. S. (2018). *An assessment of the challenges of brand consistency* [Master's thesis, Copenhagen Business School, Frederiksberg, Denmark]. Copenhagen Business School Research Portal.
<https://research.cbs.dk/da/studentProjects/an-assessment-of-the-challenges-of-brand-consistency>

J-POP หรือ K-POP? ความคลุมเครือของกลุ่มศิลปิน JK-POP ข้อย่อยได้เปรียบและภาวะกลืน ไม่เข้าคายไม่ออกจากตัวตนซึ่งน่าตั้งคำถาม กรณีศึกษาจากกลุ่มศิลปินวง JO1

J-POP or K-POP? The ambiguity of JK-POP groups, advantage and dilemma from questionable identity, Case study from JO1

พิชญา เตโชหาร (Pitchaya Taecholarn) E-mail: 6688079720.student.chula.ac.th¹

กมล บุชบรรณ (Butsaban Kamon) E-mail: butsabankamon@gmail.com^{2*}

สาขาวิชาเกาหลีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(Korean Studies Program, Graduate Studies, Chulalongkorn University)

*Corresponding Author. E-mail: butsabankamon@gmail.com

(Received: 29 April 2025; Revised: 6 June 2025; Accepted: 13 June 2025)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งค้นคว้าเหตุผลในการก่อตั้งกลุ่มศิลปินรูปแบบใหม่ โดยผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม K-POP และ J-POP โดยปรับให้เข้ากับท้องถิ่น หรือ J(K)-POP ซึ่งหมายถึงกลุ่มศิลปินที่มีสมาชิกส่วนมากเป็นชาวญี่ปุ่น มีฐานหลักในประเทศญี่ปุ่น แต่ผลิตผลงานเพลงในรูปแบบคล้าย K-POP ซึ่งผลิตโดยทีมงานผลิตเพลงของเกาหลี รวมทั้งยังทำกิจกรรมในประเทศเกาหลีได้เป็นครั้งคราว โดยนำเสนอคำถามวิจัยหลักว่า: ปัจจัยใดที่ผลักดันให้บริษัทตัดสินใจเปิดตัววงดนตรีในรูปแบบดังกล่าว แม้จะมีความขัดแย้งระหว่างประเทศเกาหลีและญี่ปุ่น งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษา โดยวิเคราะห์จากสื่อข่าวสาร ความเห็นของสาธารณชน ความเห็นของกลุ่มแฟนคลับ บทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง และเนื้อหาที่เผยแพร่โดยกลุ่มศิลปินโดยตรง โดยมีกลุ่มศิลปินวง JO1 เป็นกรณีศึกษา ในฐานะกลุ่มศิลปินที่ใช้กลยุทธ์การผสมผสานระหว่าง J-POP และ K-POP และเป็นที่รู้จักดีทั้งในประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ การศึกษานี้ค้นพบว่าข้อได้เปรียบหลักจากการเดบิวต์กลุ่มศิลปิน K-POP ในรูปแบบการปรับให้เข้ากับท้องถิ่นญี่ปุ่นนั้นได้แก่ โอกาสในการได้รับการยอมรับว่าเป็นศิลปินญี่ปุ่นโดยชอบธรรม ผู้ซึ่งสามารถแทรกซึมไปยังภาคส่วนต่างๆ ของวงการบันเทิงญี่ปุ่นได้หลากหลายและง่ายกว่าศิลปินเกาหลีอื่นๆ โดยส่วนใหญ่ อันนำมาสู่รายได้มหาศาลจากสถานะของตลาดเพลงญี่ปุ่นที่ใหญ่เป็นอันดับสองของโลก ในอีกแง่หนึ่ง ศิลปินกลุ่มดังกล่าวยังสามารถดำเนินกิจกรรมในต่างประเทศ โดยเฉพาะในเกาหลี และดึงดูดเหล่าแฟนทั่วโลกด้วยการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานของบริษัทคู่ค้าในเกาหลี รวมถึงการแสดงและการผลิตคุณภาพสูงอันเป็นผลจากคุณสมบัติเด่นอันแข็งแกร่งของ K-POP อย่างไรก็ตาม การมีอยู่ของศิลปินกลุ่มดังกล่าวอาจก่อให้เกิดกระแสต่อต้านจากกลุ่มผู้รับสารที่มีแนวคิดอนุรักษ์นิยมทั้งในเกาหลีและญี่ปุ่น ซึ่งแสดงออกผ่านความคิดเห็นเชิงเกลียดชัง หรือการแสดงความไม่พอใจต่อสื่อสาธารณะ ถึงกระนั้น เนื่องด้วยเหล่าแฟนคลับไอดอลส่วนใหญ่แยกตัวออกจากประเด็นทางด้านการเมือง รวมทั้งวงการ K-POP ที่กำลังเปิดกว้าง หลากหลาย และยอมรับศิลปินต่างชาติมากขึ้น กระแสต่อต้านจึงไม่รุนแรงในระดับที่ขัดขวางการทำกิจกรรมของวง และคาดว่าจะลดลงไปตามกาลเวลา

คำสำคัญ: J-POP; K-POP; JK-POP; การปรับให้เข้ากับท้องถิ่น; การผสมผสาน

Abstract

This research aimed to explore the reasons behind the formation of a new, hybridized, and localized version of K-POP and J-POP: JK-POP groups. This term refers to groups with mainly Japanese members, who are based in Japan but release music in a K-POP style produced by Korean production teams and occasionally conduct promotional activities in South Korea. The primary research aimed to investigate about what factors drive companies to decide to debut these hybrid groups despite ongoing conflicts between Korea and Japan. A qualitative method was used, analyzing press coverage, public opinion, fan comments, relevant academic papers, and content released by JO1, as the first well-known group in both Japan and South Korea to use this hybridization strategy, was selected as a case study. The results indicated that the advantages of debuting Japanese-localized K-POP groups include the opportunity to be recognized as legitimate Japanese artists, which allows these groups to access a broader range of the Japanese entertainment industry more easily than most K-POP groups. This facilitates significant financial success, given Japan's position as the world's second-largest music market. At the same time, such groups can also pursue more overseas activities, especially in Korea, and attract global fans by leveraging their Korean company's infrastructure and the high-quality performances and production values characteristic of K-POP. However, the existence of these groups may generate backlash or anti-sentiments from conservative Korean and Japanese audiences, as observed in hate comments or complaints directed at public media. Nevertheless, since most idol fans tend to separate themselves from political issues, and as the K-POP industry has become more open, diverse, and tolerant toward foreign performers, such backlash is not so severe as to hinder the groups' activities. It is also expected to decrease overtime.

Keywords: J-POP; K-POP; JK-POP; Localization; Hybridization

Introduction

It is widely known that Japan has been one of the biggest markets of Korean entertainment industry since the craze over Korean drama in 2004 following by present popularity of K-POP. Yet, despite Japan's strong fan base and long usage of localization strategy recruiting foreign talents to join K-POP industry since mid-2000s, there were no groups from big companies with Japanese performers until JYP entertainment debuted "Twice" the K-POP girl group with 3 Japanese members out of all 9 members in late 2015. After 2 years of debut, the group achieved a remarkable record in Japan as they succeeded to rank first on Oricon chart with 200,000 sales of its Japanese album (Soompi, 2017). and became the first K-POP girl group to hold Japanese dome tour including Tokyo Dome in 2019 (Herman, 2019).

With the rising success from localization strategy, Korean Wave started to promote this tactic more by debuting the group with local members who sing in local languages but performing

the songs and dances in K-POP style as called localized K-POP version. These kinds of groups are mostly based in local country but also do activities in Korea or release songs in Korean version. Additionally, most of them also collaborate with Japanese company to effectively compete in Japanese market. Thanks to its lucrative status as the second largest music market in the world and the strong, loyal fandom culture, Japan rose as a potential market for this strategy as many Japanese localized groups have been debuting since 2019; including JO1, Niziu, INI, &TEAM, ME:I, NEXZ, NCT Wish and IS:SUE. Unlike most Japanese artist known for being close and focus heavily only on domestic market, these JK-POP groups artists are more active on promoting oversea and aim for global market especially Korean.

JO1, one of the first groups that belong to the genre “JK-POP” referring to Japanese hybrid or Japanese localized K-POP groups, was founded from the joint ventures between Yoshimoto (Japan) and CJEM Entertainment (Korea) through the survival show called “Produce 101 Japan” which is the Japanese adaptation version from famous Korean original ones (Hirano, 2023). After 5 years since debut, in contrast to their outstanding popularity in Japan, the group still struggles to gain public interest in South Korea despite frequent Korean promotional activities. Besides, the group’ national mixed sometimes cause discrimination from both Japan and Korea or sometimes sparks controversies towards it as well.

Research Question

What are the advantages that can be gained from debuting JK-POP groups? and How are these considered as strong benefits compared to those J-POP or K-POP group without localization strategy?

Research Objectives

This research aimed to investigate how the hybrid K-POP group can benefit greater in the local region compared to those without such strategy. The other way around, the study also analyzed how the group’s hybrid identity enables it to grow in K-POP industry. The insights gained were expected to be a potential blueprint for further localized or hybrid K-POP groups.

Theoretical Framework

Developed from Oh Ingyu’s K-POP’s G-L-G (Global-Local-Global) strategy about how K-POP industry globalize its music by recruiting foreign talents yet combine with the Korean unique charm or ‘Local’ (L) elements before exporting the products to worldwide market (Oh & Park, 2013), this study proposed the framework called the updated K-POP’s G-L-G model made for the localized K-POP groups. In this study, the model was adapted to analyze not only how the Korean’s L but also the local’s L was utilized to create the group’s unique identity as a

hybrid group who can potentially profit from both K-POP and J-POP's strength. Especially in Japanese music market which is known for being close and heavily prioritizing domestic artists and audiences, the strategy to blend in with such market by implementing Japanese localization hence plays a major role in creating familiarity with Japanese audiences.

	GLOBAL	LOCAL 1 - KOREA	LOCAL 2 – TARGET COUNTRY (JAPAN)	GLOBAL
INPUT PROCEES	EUROPEAN, AMERICAN, JAPANESE COMPOSERES	COMPETING LOCAL COMPOSERS	COMPETING LOCAL COMPOSERS (JAPAN)	COMPETING non- EUROPEAN, non- AMERICAN, non- JAPANESE COMPOSERS
MANUFACTURING PROCESS	COMPETING EUROPEAN, AMERICAN, JAPANESE ENTERTAINMENT CO.'S & CHEROGRAPHERS	EDUCATION & TRAINING CHEROGRAPH MUSICAL VARIATION REFINING (K-POP'S STRONG CORE)	LOCALS' UNIQUENESS (JAPAN- BOY OR GIRL NEXT DOOR VIBES, ORDINARY DREAMERS TO PERFECT PERFORMERS, J- POP HINGUE)	COMPETING CHINESE, LATIN AMERICAN, MIDDLE EASTERN, AFRICAN, SOUTHEAST ASIAN ENTERTAINMENT CO.'S
DISTRIBUTION PROCESS	COMPETIING REGIONAL DISTRIBUTORS	COMPETING LOCAL DISTRIBUTORS	COMPETING LOCAL DISTRIBUTORS (JAPAN)	JAPANESE, EUROPEAN, AMERICAN DISTRIBUTORS

Figure 1: Oh's K-POP's G-L-G model with an additional part proposed by the author (Local 2) when applied with localized K-POP groups.

Nevertheless, some audiences found the localization process from this framework complicated and unclear. In other words, the ambiguous identity as the hybrid group may trigger dissatisfaction among some audiences who are not familiar with the concept of hybridity.

Research Methodology

This qualitative study employed qualitative design as supporting evidence has been collected and analyzed from statistical collecting tools, press coverage, netizens' comments, fans' comments, the group's related released content and news. The criteria used to choose the related information is the time range, starting from 2019 when the survival show Produce

101 Japan was aired until the early period of 2025 when the group began to gain more popularity in Korea while the domestic one reached the peak. Furthermore, the study prioritized the information that clearly demonstrated to the group's success and current situation in both countries including ones that reflected Korean audience's perspective on the group as well. To collect public comments, the well-known Korean web board "The Qoo" was used as the main source of which all comments were translated from Korean to English by the author.

Some quantitative information was also used and provided to support and more clearly explain the case study group standpoint in both Korean and Japan. The trend analyzing tool called "네이버검색어트렌드", founded by Naver- the most popular search engine in Korea, was used to illustrate that JO1's Korean activities and K-POP related events had a great impact on Korean audiences to gain interest on it.

Literature Review

Since this topic is relatively new to academic fields, not much research directly mentioned or focused on this kind of hybrid group were as follows. The research on Korean soft power among young Japanese K-POP fans in 2012 found that the status of K-POP fans had a great effect on how Japanese youngsters perceived Korea. Similarly, politics issues did not affect most fans' passion for their favorite idols. Instead, fans tended to have more positive feelings toward them. Plus, the author is strongly convinced that the group's attempt to localize themselves to fit more Japanese play an important role in the perception constructing process and should be more investigated in further research (Kozhakhmetova, 2012).

In 2020, the similar research was conducted as it studied on Japanese K-POP female fans engaged with Korean discourse while also engaging or disengage with anti-Korean sentiment resulted that most participants did not perceive themselves as avid Korean wave fans. Likewise, they did not find any strong connections between rising popularity of Korean cultures and anti-Korean sentiment in Japan. Plus, age seemed to be an important factor to determine one's mindset on politics and entertainment as the young perceived less connections between media consumption and political issues (Ahn & Yoon, 2020). The study about reflection on Japan-Korea relations through the Korean Wave proposed the same argument on the distant relations between entertainment and politics. This research presented that some Japanese conservatives consider Korean Wave as a threat to Japan's prestige. In contrast, the loyalty among fans were so strong that there is a possibility for K-POP idols to become an "unofficial ambassador" who can mend Japan-Korea relationship (Baudinette, 2021).

The study on how the Korean wave reflected the Japan-Korea relations also pointed out that this trend helped propagate a positive image of Korea among Japanese fans and is pertinent to the bilateral relations. Nonetheless, the excessive influx of Korean wave can be considered as a threat for some conservative Japanese. Also, it suggested that the anti-Korean sentiment in

Japan is not a direct counterattack for Korean wave but the driving factors among some xenophobic Japanese people (Creighton, 2016).

For hybridization of K-POP, the article in 2023 about the case study on American, K-POP like groups with most western members pointed out that most K-POP fans have main criteria to judge whether each group is a K-POP group or not. These criteria include: 1. Geographical location, 2. The language of the song, 3. Korean ethnicity of members, 4. Korean language competency, and 5. The adaptation of Korean rigid training system. With these indexes, the public evaluates their satisfaction towards the groups. It was analyzed that most fans perceive K-POP as a space reserved for Korean or at least, Asian performers. To be recognized as K-POP artists, the rigorous K-POP training and proper Korean are indispensable for foreign performers (Ahn, 2023).

In Korean Music Promotion in Japan, the author defined the term “JK-POP” as the Japanese version of the original Korean song while “KJ-POP” represented the original Japanese song released by K-POP group. The first term used in this research contains the different meaning as the term referring to the Japanese localized version of K-POP group. The research findings explained that despite K-POP group’s attempt to localize via the adaptation of Japanese version, most K-POP fans found it ‘weird’ or not as good as the Korean original. Besides, they did not identify the song as the hybrid version of K-POP but K-POP itself. From this, it can be implied that the translation of the lyrics, even with Japanese manners and style of promotion, is never enough to construct the familiarity with the local audiences (Pozzi, 2022).

As suggested by the study above, the phenomenon could probably be explained by the concept of “Uchi-Soto” which urged most K-POP artists to heavily localize for Japanese market. The concept of Uchi-Soto, directly translated to inner part and outer part in English, reflected Japan’s extremely uniform society which always ostracized ones who do not conform to the norms or cannot meet the society standard to be qualified as a rightful member (Cattelain, 2014). One of the concrete examples is the term “Gaijin” (外人) which is the discriminative refer to foreigners as it can be directly translated to “The outer”. Since most K-POP idols are still considered as the non-members of the music industry, they consequently needed to adapt themselves to be more Japanese-like when promoting in Japan even though some fans are still not so satisfied with the final products.

Realizing that previous Japanese localization attempts were not so effective, some K-POP companies decided to more actively engage more in such process by adding Japanese performers or promoting more in Japan. This study revealed that that two K-POP groups: Twice and IZ*ONE, both have more than one Japanese member which enabled the group to represent both Korean and Japanese, making it easier to attract the local Japanese. The groups also did promotional activities actively in both countries as most members are bilingual, resulting in great popularity in Japan thanks to their cultural hybridity (Boman, 2024). Yet, these two groups could

not still reach the point of being fully Japanese localized K-POP groups as both were geographically based in Korea and focused more on Korean released and activities.

In conclusion, although the previous works tried to explain the relations of K-POP and Japan-Korea relations on a public level or the localization of K-POP groups with foreign performers, they did not pay much attention to the existence of hybrid Japanese K-POP groups despite its outstanding growth during latest years. This article thus aims to fill the gap founded and present new perspective of hybrid JK-POP and its outcomes to the academic fields.

Research Findings

Listed as follow are the findings on main four topics related to the research subject:

JO1's Branding Image as a as J(K)-POP group who ultimately benefit from both markets

When applied JO1's branding strategy to a new K-POP's G-L-G framework, it can be explained that the combination of K-POP strong cores with J-POP idol's unique charm is the key strategy enabling the group to blend in with both Japanese and Korean music industry while also making the group outstanding among other J-POP or K-POP groups as the hybrid one. In more details, K-POP's advantageous elements including several performers dancing in synchronization, attractive physics, and singing-dancing coordination play an important role for the group to gain recognition from Korean public as a foreign artist whose performance achieve to meet K-POP's standard. On the other hand, J-POP idol's unique charm as an ordinary boy-next-door vibes as well as the mix of Japanese culture represented by native Japanese helped JO1 create familiarity with Japanese audiences. Additionally, the Japanese ethnicity and its Japan geographical base grants a group more opportunities to appear frequently on Japanese media such as variety shows, Japanese drama or movies, or even the popular shows that K-POP idols rarely join like Kohaku Uta Gassen- the most prestigious year end music festival.

Thanks to its hybridity, the group can be perceived by the public both as J-POP or K-POP groups, making it able to participate in more various kinds of activities in both countries which leads to a great potential to gain popularity whether in Japan, Korea or global markets through the growing interest of K-POP in international level.

The “Preserved Space” for compatriot performers in Japanese industry

As mentioned earlier in the literature review section, Japanese entertainment market is renowned for being domestically close. Owing to its status as the second biggest music market in the world, most Japanese artists chose to prioritize its reliable domestic market rather than risk investing on oversea activities. Japanese lucrative market, on the other hand, attracts many K-POP artists to do Japan exclusive promotional activities in order to gain a great fortune and big

loyal fandom. As a result, most K-POP idols abided themselves to Japanese culture by launching original Japanese songs, translating Korean songs to Japanese, or even making official Japanese debut apart from Korean ones.

Nevertheless, there are some parts of Japanese entertainment industry that K-POP idols rarely succeed to penetrate. Most of these spaces usually have high public exposure yet require long-term stay in Japan for the shooting process, for example, taking a main role in Japanese drama or movies, hosting regular shows, making constant appearance on television show, being a Japanese brand ambassador. In this study, these activities are defined as the “preserved spaces” of Japanese entertainment industry since these are usually taken part by local performers not the foreign ones. One of the most concrete examples is the chance to participate in “Kohaku Uta Gassen”, the most prestigious annual music program in Japan of which the participants are known to be acknowledged by the public as popular artists with remarkable success in Japan. Since the show only focused on domestic popularity, most of the selected artists are Japanese.

From the group’s activities in latest years, unlike most traditional K-POP groups, JO1 managed to penetrate the “preserved spaces” in Japanese industry such as participating in Kohaku Uta Gassen, a chance to host a regular Japanese variety show and taking a lead role in Japanese dramas or movies or be chosen as brand ambassador for Japanese products.

To illustrate, judging from a performer line-up for “Kohaku Uta Gassen” 2023, of all 50 artists, only 4 of them are Korean artists including Lesserafim, Straykids, Seventeen and Misamo-the subunit of three Japanese members of the K-POP group, Twice (TokyoHive, 2023). These 4 artists are the top-rank popular ones both in domestic and international markets. Likewise, there are only 4 Korean artists participating in 2024 (TokyoHive, 2024). Two of them are the old-timers (Twice and Lesserafim) while the other two are the newcomers (TXT and Illit).

It is worth noticing that all listed K-POP groups appearing in the event were invited thanks to their outstanding popularity in Japan. All of them, except for Illit as a rookie, ranked 1st in Oricon chart. Similarly, most of them were so successful that they were able to hold solo concert in Tokyo Dome, the biggest concert venue in Japan. The other common points are their backgrounds since all are from the big K-POP companies like JYP Entertainment and HYBE Label.

When compared to K-POP groups invited, JO1’s popularity is not so satisfying outside Japan. Yet, being Japanese hybrid can be considered as a big privilege allowing JO1 to participate in such prestigious event despite its less popularity both in Japan (by the first appearance in 2022 since they did not have Tokyo Dome concert back then) and worldwide compared to other K-POP participants. This phenomenon may be derived from the core conception of Japanese society called Uchi-Soto (内外) or “inside and outside” which reflects highly uniformity of Japan, prioritizing preference towards Japanese people.

Uchi-Soto concept hence urged most K-POP groups to rely heavily on Japanese localization strategy to abide by the unique consumption way of Japanese people such as releasing Japanese songs, learning Japanese language or making Japanese debut separately from Korean ones. Despite some of them, especially ones from big companies' success, only few could enter such preserved spaces mentioned previously while JO1 succeeded to do so much more easily as all members are Japanese native.

Korean entertainment industry: open to foreign performers yet “K-POP’s high quality” is required.

In Korea’s case, JO1 began to actively engage in Korean music program more in recent years as the artist who represents “K-POP” elements even performed by Japanese artists. Since Korean entertainment industry is much more open and tolerant with foreigner performers, JO1 does not face much obstacle trying to make Korean media appearance. Still, it is undeniable that the big factor contributing to that is the great connection and power from CJ Entertainment who is the shareholder of JO1’s label, LAPONE Entertainment, allowing the group to appear on such media without investing too much in oversea promotion that cannot guarantee satisfying feedback whereas most Japanese artist choose to mainly rely on domestic market rather than reluctantly taking risk in international ones.

Nevertheless, to win over Korean public or even K-POP lovers’ interests, some K-POP elements are needed for the group to adapt themselves to fit the industry’s standard. In other words, JO1 on the other way round, utilize the similar Korean localization strategy with most K-POP groups using when promoting in Japan to blend in and avoid discrimination or stereotype towards Japanese idols as weak performers.

Apart from being one of the frequent participants of CJENM’s K-CON, the K-POP concert with K-POP related events touring in foreign countries, JO1 made an appearance in CJENM’s media platforms including the weekly music program M! COUNTDOWN, the dance channel Studio CHOOM, and its own Korean variety show. Although members mostly talked in Japanese throughout the show, the entire show was subbed with Korean since it aimed to promote the group to Korean audiences by portraying members’ discovering Korean countryside while experiencing Korean culture (M2, 2022).

Recently, JO1 has expanded its appearance in Korean to include programs from other entertainment companies than CJENM. One of the most notable events was when the group did the Korean promotional activities for the single “Love Seeker” in May 2024 (@official_jo1, 2024). JO1 participated in 6 music shows including “Music Bank” which is aired via KBS channel, the national broadcaster of South Korea. It can thus be referred from this that the group is becoming more accepted as K-POP or in the other way round, Korea is turning to be more

tolerant with foreign performers. JO1, in the same year, also attend the Korean music award named The Fact Music Award (TMA) and received the popularity prize (인기상) which was selected from the fans' vote from various methods (NateNews, 2024).

In 2025, the group promoted the title track for its first best album “Be Classic” in Korea after holding first solo concert in Seoul for two days. All members stayed in Korea for almost two weeks and relentlessly do Korean activities during that period to maximized profit during the stay including collaboration with Korean bakery store to launch POP-UP store and exclusive exhibition, and appearance on several Korean music shows.

In summary, JO1 at least succeed to earn constant Korean media appearance and public exposure which possibly lead to more recognition. Likewise, such events often brought about opportunities to interact with other K-POP artists which is very useful way to enhance the group's image as one belonging to K-POP industry, resulting in fans' interaction between both groups and even collaboration in the future.

Great Success in Japan but only fair recognition in Korea

To realize the localization goal, the group prioritize Japanese market by devoting their early period of début to local activities first then gradually increase Korean materials and activities over time. Still, some Japanese people question about their validity to be “J-POP” some Japanese audiences were bewildered by their first appearance on Kohaku Uta Gassen, swearing that they were watching K-POP group perform (Hirano, 2023).

Since the group debuted in 2020 during the Covid-19 pandemic, it was inevitable to focus first on the local market as the group did not have any oversea promotion except the virtual online K-POP concert in 2020. Their hard work paid off since they sold 327,130 copies of their debut single within a week after release (OriconNews, 2020). In the recent period, the group has shown impressive growth as its first solo 2-day concert was held in Tokyo Dome, the biggest concert venue in Japan with approximately 55,000 seat capacity. Furthermore, its first best album launched in April 2025 ranked first as weekly bestselling music during the last week of March 2025 in full album category (OriconNews, 2025). The title track “Be Classic” reached the first rank on Billboard Japan Hot 100 music chart, making the group 6th release to achieve such success (BillboardJapan, 2025). Owing to these constant domestic successes, JO1 can feel reassured about its main, domestic support and can seek more opportunities to promote in foreign markets.

However, their situation is quite different in South Korea with much less popularity and public recognition. This could be assumed as the consequences of their lack of Korean promotional activities in the first period after debut. JO1 began performing in South Korea for the first time after about one year of debut in February 2021 on the music show “M! Countdown” owned by CJENM, the one invests in their Joint-Venture. For their early

appearances in Korean media and festivals, JO1 sang their songs in original Japanese with Korean subtitles (Mnet_K-POP, 2021). In early 2022, they started singing in Korean for Korea-based activities, followed by launching Korean variety shows, participation in K-POP music festivals, doing TikTok challenges with other K-POP idols and so on. The group's attempt to become more Korean was shown through these adaptations and activities.

Judging from the fact that JO1's songs never entered any Korean music chart or won any music shows, and from YouTube artist's statistics for past one year, no cities in Korea are in the list of top 15 cities of most JO1's listeners (YouTubeMusic, 2025). It can be assumed that this group is not so popular in Korea. Nonetheless, according to YouTube music artist statistics in South Korea for past one year, the number of JO1 listener is relatively higher than those traditional J-POP boy groups without localization strategy. The data was summarized as shown in the graph below.

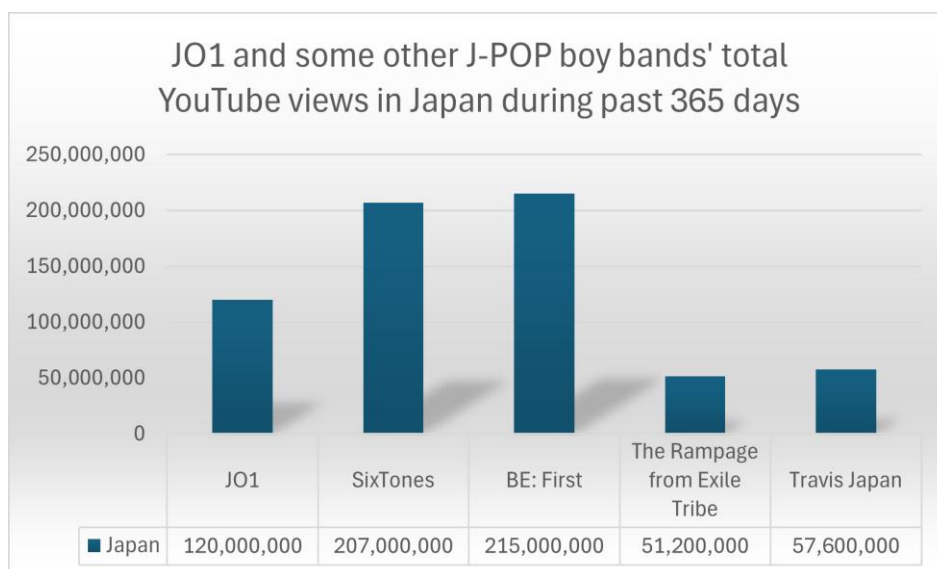


Figure 1: The graph illustrates JO1 and some other J-POP boy bands' total views on YouTube in Japan during past 365 days. (The data was collected from April 23, 2024 to April 23, 2025, and retrieved by the author on April 27, 2025) Source: YouTube Music Charts

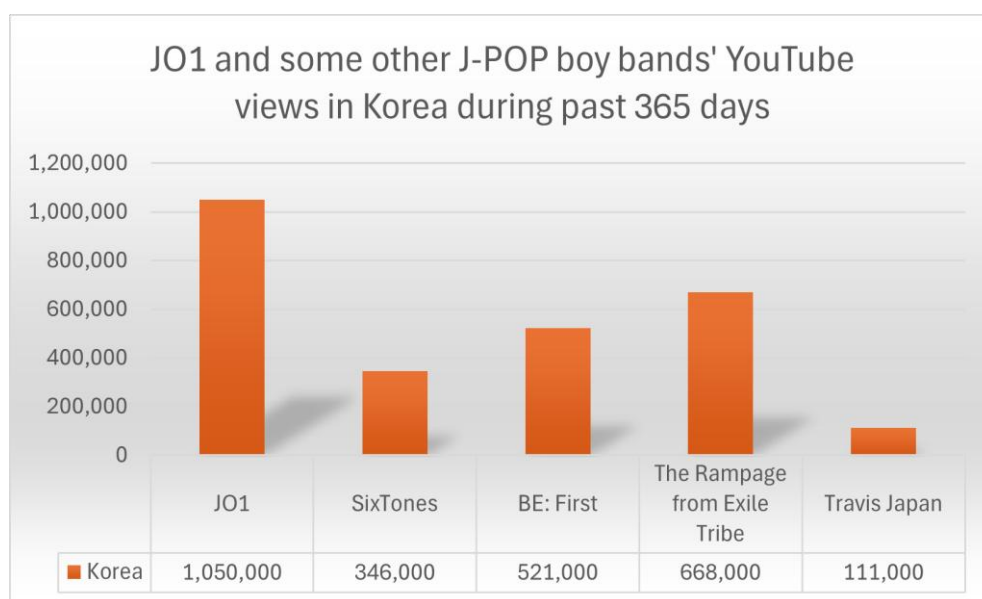


Figure 2: The graph illustrates JO1 and some other J-POP boy bands' total views on YouTube in South Korea during past 365 days. (The data was collected from April 22, 2024 to April 22, 2025, and retrieved by the author on April 27, 2025) Source: YouTube Music Charts

The figure 1 and the figure 2 compare the total YouTube views for some popular J-POP groups during past 365 days by the time this research was written in Korea and Japan. Even though the total views of JO1 in Japan is not so high compared to others, the situation is completely different in Korea where JO1 gained apparently more views and interests.

In the same manner, the search trends tend to rise significantly when the group participates in Korean or K-POP activities proving that at least these can help improve Korean people's interest rate for the group as portrayed in the graph and table below.

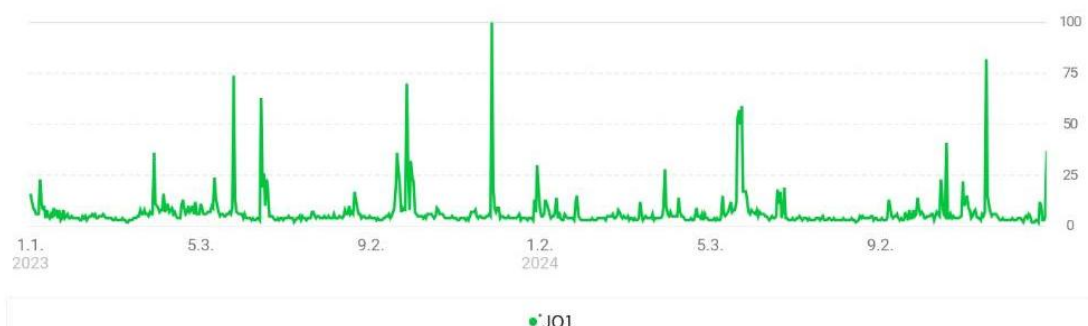


Figure 3: The graph generated by 네이버검색어트렌드 on the keyword "JO1" searching trend on Naver platform during the year 2023 and 2024 Source: 네이버검색어트렌드, Naver

Table 1: JO1’s search trend rate in South Korea according to 네이버검색어트렌드 during some weeks with Korean or K-POP related activities in 2023 and 2024

Date	JO1’s activities (including K-POP related, Korean activities)	Searching Trend rate on Naver*
March 30, 2023	Appearance on M! Countdown, performing the song “Tiger” in Korean version	36
May 27, 2023	Appearance at Dream Concert in Busan	74
June 15, 2023	The cover performance of the Song “Boy with love” (original by BTS) at K-Con Japan was on aired and published officially	63
September 28, 2023	The cover performance of the Song “Super” (original by Seventeen) at K-Con LA was on aired and published officially	70
November 28, 2023	Appearance at 2023 MAMA Awards	100
May 24, 2024	First appearance on Korean music show, Music Bank	57
May 26, 2024	Appearance on Korean music show, Show Champion	59
October 20, 2024	The performance of the song “Where do we go” Korean version at Inkigayo Live in Tokyo was on aired	41
November 17, 2024	Appearance on Korean Grand Music Awards, receiving best foreign K-POP artist awards	82
*The number shown in the table was retrieved on April 27, 2025		

Note: The number index shown was not absolute but relative values since the tools did not provide the exact, absolute values of the total search times. The values range from 1 to 100 depending on the search volume during each period. The number 100 represents the maximum search while the number 0 indicates that there is not enough search volume at that time to be represented. Due to changing search volume, it should be noted that the results can be fluctuated overtime but not so dramatically. Consequently, the index number should be used only to show how certain events can have great impact on public interest about the group, not to precisely measure or convert it into exact values.

Furthermore, it should be noted that JO1’s recognition and popularity level in Korea seems to crease significantly after the group started actively promoting more in Korea along with adapting more to K-POP cultures around the end of 2022. The clearest evidence of its growth is the first solo concert in South Korea held on 29 and 30 March 2025 (스포츠경향, 2025). Even though the venue is relatively small with only approximately 1,400 seat capacity, this event should be considered as a promising sign to thrive even further in Korean market with continuous attempts to be widely acknowledged as a Japanese localized yet skillful K-POP artist.

Inevitable backlash, Discrimination from Korean audiences as “Non-K-POP”

Although CJENM oversees JO1 production process as most of the team is from Korea, some Korean people still criticize the group for not being a valid K-POP group as it is reflected

by the Korean press headline mentioning the group. The terms like “일본”, “日”, “프듀 재팬” (Short for ‘Produce 101 Japan’) often appears to indicate their native or ethnicity (Koreasisailbo, 2020) (ETNNews, 2024) (StarNewsKorea, 2024) (스포츠경향, 2023). Some Korean netizens also refer to the group as “CJ 의왜동아들” which is translated as “The only son of CJ” in a sarcastic manner based on its status under CJ Entertainment (Anonymous_User, 2021).

Some Korean audiences, especially during their competition time in the survival show and early period of debuting, strongly blamed them for poor performances, complaint about their appearance, and accused them of plagiarizing other K-POP groups. Some opinions written in Korean in the comment section even showed such a sense of discrimination towards Japanese people that one Korean Youtuber make a funny video about Korean’s comment compilation for the group’s pre debut performance for the song “Love Me Right” (Original by EXO), the total view has surpassed 7 million views now. Listed below are some concrete examples from the video (레전드맷, 2020).

- I have a hope to redream my once abolished dream to become a singer now! (00.32)
- 0.27 When EXO did this part, I could not help but thinking they were so cool...but when I saw this, they were dancing like a wooden doll. (00.39)
- The more I watched Produce 101 Chinese and Japanese version, I realized why only K-POP is the only one from East Asia to gain popularity from all around the world. (00.43)
- I wonder why I kept seeing the Korean comments saying it is “Ra Mi Ran*” not “Love Me Right” so I listened to it. Now I cannot stop hearing it as anything but Ra Mi Ran. (Laughing) Ra Mi Ran!!! (1.11)

*Note: Ra Mi Ran is a famous Korean actress. The comment mocked members’ poor pronunciation.

- Which part of this did the audiences like and scream.... (1.38)
- No but LOL it was so funny and tiring. The more I watch the second half part, their voices kept getting wilting. (3.24)
- What is this? Why they keep spoil the original song? (3.30)

Other than this video, other discrimination comments can also be found on free web board like “The Qoo” or “Naver board” on the article about Produce 101 Japan and the group itself. Since most of the comments are written by anonymous users, the order of comments was shown instead. In case it is not anonymous, the only first few digits of the name were shown to keep anonymity of the users.

- Is this J-POP or K-POP? I’m so annoyed (Number1_Commenter (Anonymous), 2024).
- Why do they appear on Music Bank? I don’t really understand, aren’t they a localized group? (Number12_Commenter (Anonymous), 2024).

- Please stop pushing the localized group to appear on Korean music show... There are not enough seats in the first place (for Korean artists) even though they do not appear... (Number23_Commenter (Anonymous), 2024).
- Junki is really...LOL I have never seen a Japanese man who look like a Korean like this before (Number6_Commenter_(Anonymous), 2023).
- Is he Japanese? How about getting rid of moles and doing Korean activities? He is handsome... (Number16_Commenter_(Anonymous), 2020).
- Huh...I have been hating them but for this time, the group's debut song is all copying NCT, TXT, BTS so I hate them even more now (You***, 2019).
- They are not talented anyway, no need to worry LOL (๖****, 2019).
- According to my standard, there is no handsome one (Number23_Commenter_(Anonymous), 2019).
- The hybrid group? I fucking hate it... (Number28_Commenter_(Anonymous), 2019).
- He lacks vocabulary skills just like a Korean baby LOL ((Anonymous), 2019).

From these selected comments, it can be inferred that these users have inferior perceptions towards Japanese people, especially J-POP idols as non-talented ones whose visuals are not-so-good with lame styling according to Korean beauty standards. Besides, some of Korean netizens hold a fixed view that the Korean music show should be preserved only for authentic Korean artists while these hybrid groups become a threat for K-POP snatching a chance to perform on Television program. Some comments as well hinted that Japanese people are usually not so good-looking as Korean people and should go to Korea to improve their visuals.

Conclusion

Investigation of JO1's strategy also provided new aspects Oh's existing framework on G-L-G strategy of K-POP music as localized K-POP group could add more of each local's culture and mix them with Korean ones, making the L elements even more interesting and unique. In JO1's case, it was found that the group not only fully adopt all three strong cores of K-POP; physics, number, and singing-dancing coordination but also combine them with Japanese idols' distinctive charms and Japanese cultures. Owing to this, the group hence is able create its own unique color making it stand out whether among J-POP or K-POP idols and benefit from both markets effectively. Even though the popularity level in Japan is much higher based on the group's potential to hold solo concert in Tokyo Dome and remarkable latest album sales, the group's situation in Korea shall be considered promising as the group is gaining more popularity and attention from the public in the degree that is enough to hold solo concert in Korea.

Nonetheless, it can be inferred from the hate comments that even though some Koreans dislike or have negative views towards JO1, this phenomenon seems to have no relevance to

the Korea-Japan international relations as they never referred to any political conflicts when commenting about the group even during when the relations were bad. Due to the lack of the trend interest in Korea for most of the times (except for when they have Korean activities), it is hard to accumulate data on whether the bilateral conflicts affected JO1's recognition among Korean people. Still, from the information in this article, it is supposed to be the same with the Korean Wave in Japan of which its trends remain almost unaffected from the two countries' conflict as the fans tend to distant political issues from their own passion for Korean performers.

Discussion

From the study's findings, it is suggested that the K-POP's G-L-G model is considerably effective nowadays. Yet, it is undeniable that the present stage of K-POP is turning more into becoming World-POP or music genre listened by people all around the world. Likewise, despite the impressive growth of K-POP during the past few years, some non-fans audiences may find the over influx of Hallyu trends overwhelming and that sentiment may trigger the anti-sentiments toward Korean wave which can be harmful to the industry in the long term.

To sustainably maintain K-POP industry, the localization or blending K-POP with local strategy is essential to alleviate the backlash and at the same time, such strategy can help expand the range of target audiences from K-POP listeners to local music listeners as well. The blueprint of new localized version of K-POP's G-L-G's strategy found from researching on JO1's study case is expected to be practical to be adapted into further localized K-POP projects with any other countries.

Since this study only focused on JO1's case, which is the Japanese Korean hybrid group, it should be noted that each target country's attributes of "L" or the local uniqueness varies. It is preferable that the further studies focus on the localized K-POP groups of each country including its "L" elements and how it blends with original Korean ones. These further studies should take a major role in supporting the sustainability of K-POP or proposing new findings on developing new form of localized K-POP projects.

References

- (Anonymous), N. C. (2024, May 17). Comment on the article - "). 5/24 (금) NEXT WEEK JO1(제이오원) KBS2 뮤직뱅크 출연". <https://theqoo.net/square/3234811185>
- (Anonymous), N. C. (2024, May 29). Comment on the article - "CJ 왜동아들 JO1(제이오원) 한국 음악방송 KBS 뮤뱅, MBC 쇼챔, SBS 인가 출연 예정". <https://theqoo.net/square/3237544927>
- (Anonymous), N. C. (2024, May 29). Comment on the article - "잇츠 라이브에 출연한 일프듀 JO1(제이오원)". https://theqoo.net/square/3253380884?filter_mode=normal&page=18
- @official_jo1. (2024, May 26). 8TH SINGLE <HITCHIKER> RELEASE SPECIAL CALENDAR (FIX ver.). JO1 Official's X account. https://x.com/official_jo1/status/1794663098328158224?t=rxAGMvdHRIah1xfOKBoqtw&s=19
- _(Anonymous), N. C. (2019, November 04). Comment on the article - "일본에서 반응 좋은 일본판 프듀 연습생 츠루보 시온". <https://theqoo.net/square/1245791275>
- Ahn, J.-H. (2023). K-Pop Without Koreans: Racial Imagination and Boundary Making in K-Pop. *International Journal of Communication*, 17, 92-111.
- Ahn, J.-H., & Yoon, E. K. (2020). Between Love and Hate: The New Korean Wave, Japanese Female Fans, and Anti-Korean Sentiment in Japan. *Journal of Contemporary Eastern Asia*, 19(2).
- Anonymous_User. (2021, March 29). 핫게간 CJ 왜동아들 JO1 신곡 첫무대. . <https://theqoo.net/square/1911216810>
- Baudinette, T. (2021). Reflecting on Japan-Korea relations through the Korean wave: Fan desires, nationalist fears, and transcultural fandom. *Transformative works and cultures*, 36.
- BillboardJapan. (2025, April 14). *Chart Insight: Be Classic – JO1*. https://www.billboard-japan.com/chart_insight/detail?date=2025-04-
- Boman, B. (2024). Japanese and Korean collaborations in K-pop: Iz One, TWICE and K-pop spaces in Tokyo. *East Asian Journal of Popular Culture*.
- Cattelain, E. (2014). Uchi-Soto 内外. *Key Concepts in Intercultural Dialogue*. Center for Intercultural Dialogue, 43. <https://centerforinterculturaldialogue.org/2014/12/01/key-concept-43-uchi-soto-by-eric-cattelain/>
- Creighton, M. (2016). Through the Korean Wave looking glass: Gender, consumerism, transnationalism, tourism reflecting Japan-Korea relations in global East Asia. *Asia-Pacific Journal*, 14(7), e4.
- ETNNews. (2024, May 24). '프로듀스 101 재팬' JO1, 국내 지상파 음악방송까지 섭렵..."놀라고 감사". . <https://www.etnews.com/20240524000196>

- Herman, T. (2019, March 21). TWICE Make History as First K-Pop Girl Group to Hold Japanese Dome Tour. <https://www.billboard.com/music/music-news/twice-first-k-pop-girl-group-japanese-dome-tour-8503514/>
- Hirano, M. (2023, January 08). Blending K-pop and J-Pop, Tokyo boy band JO1 aims for global stage. <https://asia.nikkei.com/Business/Media-Entertainment/Blending-K-pop-and-J-Pop-Tokyo-boy-band-JO1-aims-for-global-stage>
- Koreasisailbo. (2020, September 02). 한일합작 그룹 JO1, 오리콘 주간 싱글 2 연속 1 위. . <http://www.koreasisailbo.com/124825>
- Kozhakhmetova, D. (2012). *Soft power of Korean popular culture in Japan: K-Pop avid fandom in Tokyo*. Lund University. <https://www.lunduniversity.lu.se/lup/publication/3460120>
- M2. (2022, September 12). [JO1 의 HELL?O 투어] Ep.1 (Full Ver.) (ENG/JPN SUB) M2 Official YouTube Channel. <https://www.youtube.com/watch?v=VLmi8UIOy-k&t=1437s>
- Mnet_K-POP. (2021, February 25). [JO1 - Shine A Light] KPOP TV Show [# 엠카운트다운 | M COUNTDOWN EP.699 | Mnet 210225 방송 Mnet K-POP Official YouTube Channel. <https://www.youtube.com/watch?v=OvMkTyYV1j0>
- NateNews. (2024, September 08). [2024 TMA] 홈그라운드 금의환향 JO1 'TMA 인기상' 수상. . <https://m.news.nate.com/view/20240908n16022>
- Number6_Commenter_(Anonymous). (2023, March 31). Comment on the article- "생각보다 한국어 발음이 좋았던 일프듀 데뷔조 JO1(제이오원) 어제 엠카 무대". <https://theqoo.net/square/2761525047>
- Number16_Commenter_(Anonymous). (2020, April 20). Comment on the article "프로듀스 101 재팬(일프듀) 데뷔 그룹인 'JO1' 멤버 중 가장 한국인 비주얼 취향에 가깝다는 얘기 듣는 멤버". <https://theqoo.net/square/1376724917>
- Number23_Commenter_(Anonymous). (2019, December 11). Comment on the article - "일프듀 데뷔조 JO1 (제이오원) 최종 멤버들 조합 사진". <https://theqoo.net/square/1276027887>
- Number28_Commenter_(Anonymous). (2019, December 11). Comment on the article - "일프듀 데뷔조 JO1 (제이오원) 최종 멤버들 조합 사진". <https://theqoo.net/square/1276027887>
- Oh, I., & Park, G.-S. (2013). The globalization of K-pop: Korea's place in the global music industry. *Korea Observer*, 44(3), 389-409.
- OriconNews. (2020, March 10). JO1、デビューシングル「PROTOSTAR(無限大)」が初登場 1 位 メンバー全員から歓喜の声【オリコンランキング】. <https://www.oricon.co.jp/news/2157115/full/>
- OriconNews. (2025, April 14). 週間 合算アルバムランキング 2025 年 04 月 14 日付 (2025 年 03 月 31 日 ~ 2025 年 04 月 06 日). <https://www.oricon.co.jp/rank/coa/w/2025-04-14/>
- Pozzi, S. (2022). *Korean music promotion in Japan: the social and cultural impact of K-Pop consumption* University of Leeds.

- Soompi. (2017, July 25). TWICE Earns Amazing Success With Japanese Debut Album.
<https://www.soompi.com/article/1016535wpp/twice-earns-amazing-success-japanese-debut-album>
- StarNewsKorea. (2024, May 23). '프듀 재팬' JO1, '엠카' 뜬다..JYP 신인 NEXZ 데뷔 무대까지. .
https://m.starnewskorea.com/view_amp.html?no=2024052310204974403
- TokyoHive. (2023, November 13). The 74th NHK Kohaku Uta Gassen: Full Lineup for Red and White Teams Revealed. <https://www.tokyohive.com/article/2023/11/the-74th-nhk-kohaku-uta-gassen-full-lineup-for-red-and-white-teams-revealed>
- TokyoHive. (2024, November 19). NHK Kohaku Uta Gassen announces full lineup including debut acts tuki., ILLIT, ME:I, TXT, Number_i and more. .
<https://www.tokyohive.com/article/2024/11/nhk-kohaku-uta-gassen-announces-full-lineup-including-debut-acts-tuki-illit-mei-txt-number-i-and-more>
- You***. (2019, 2019, December 13). Comment on the blog - "프듀 일본판! Produce 101 Japan! 프듀 재팬 최 종화 12 화 리뷰 / 최종 순위 / Jo1 데뷔조". *Naver Blog*.
<https://m.blog.naver.com/tjsrud2706/221736487983>
- YouTubeMusic. *Artist's statistic: JO1 total views in South Korea during 2024, 22 April – 2025, 22 April* https://charts.youtube.com/artist/%2Fg%2F11j43f8_nw?date_end=2025-04-23T00%3A00%3A00Z&location=0x356455ebcb11ba9b%3A0x91249b00ba88db4b
- 레전드댓. (2020, August 31). *일본 프듀 썩어 문드러진 럽미라잇 레전드댓글 모음집 1* 탄 레전드댓 YouTube Channel. https://www.youtube.com/watch?v=_UwJWsTA-Js
- 스포츠경향. (2023, April 27). 드림콘서트, 日 사이타마서 열려...JO1-INI 출연.
https://m.sports.khan.co.kr/view.html?art_id=202304271400003&sec_id=540301&med_id=skat#c2b
- 스포츠경향. (2025, March 31). JO1, 첫 단독 서울 공연 ‘뜨거운 엔딩’..
https://sports.khan.co.kr/article/202503311343003/?utm_source=msn&utm_medium=referral
- ㅎ****. (2019, 2019, December 13). Comment on the blog - "프듀 일본판! Produce 101 Japan! 프듀 재팬 최 종화 12 화 리뷰 / 최종 순위 / Jo1 데뷔조". *Naver Blog*.
<https://m.blog.naver.com/tjsrud2706/221736487983>

การขยายความหมายเชิงอุปลักษณ์โนทัศน์ของคำกริยา ‘나다’
กรณีเปรียบเทียบการแสดงอารมณ์โกรธ : 화가 나다 และ 열을 받다
The Conceptual Metaphorical Extension of the Verb ‘나다’
A Comparative Case of Expressing Anger : 화가 나다 and 열을 받다

ชุลีวรรณ ไหลเจริญ (Chuleewan Laicharoen) Email : ployhaneul@gmail.com ^{1*}

¹สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมเกาหลี (ภาษาศาสตร์เกาหลี) มหาวิทยาลัยคยองฮี สาธารณรัฐเกาหลี
(Department of Korean Language and Literature (Korean Linguistics), Kyung Hee University, Republic of Korea)

*Corresponding Author. E-mail : ployhaneul@gmail.com

(Received: 27 March 2025; Revised: 16 May 2025; Accepted: 6 June 2025)

บทคัดย่อ

การศึกษาในบทความนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ความหมายเชิงอุปลักษณ์ของคำกริยา “나다” เมื่อใช้ร่วมกับอุปลักษณ์ “ไฟ” และ “ความร้อน” โดยเฉพาะในบริบทการแสดงอารมณ์โกรธ เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการรับรู้และการแสดงออกทางอารมณ์ในภาษาเกาหลี การใช้คำกริยา “나다” ในภาษาเกาหลีแสดงถึงการขยายความหมายที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ทางกายภาพและอารมณ์ เช่น การเกิดขึ้นภายในและการแสดงออกจากภายนอก โดยใช้แนวคิดของอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์เพื่ออธิบายการเกิดอารมณ์โกรธในลักษณะที่แสดงถึงของเหลวที่บรรจุภายในร่างกายหรือจิตใจและอาจล้นออกมาเมื่อถูกกระตุ้นจากปัจจัยภายนอก ทั้งนี้ การใช้กลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다” ยังสะท้อนถึงความแตกต่างในการแสดงอารมณ์โกรธในบริบททางวัฒนธรรมเกาหลีที่จำแนกระหว่างกระบวนการของการเกิดอารมณ์ภายในและการถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก

นอกจากนี้ บทความยังอธิบายถึงบทบาทของทฤษฎีอุปลักษณ์ในทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน ซึ่งช่วยให้เข้าใจถึงการใช้ภาษาในการสะท้อนความคิดและประสบการณ์ของมนุษย์ในแง่ของการรับรู้และการแสดงออกทางอารมณ์ โดยผ่านการใช้รูปแบบอุปลักษณ์ต่าง ๆ เช่น อุปลักษณ์ในรูปแบบของภาชนะและโครงร่างภาพ เพื่ออธิบายถึงการเข้าใจอารมณ์โกรธผ่านการเปรียบเทียบกับไฟและความร้อน การศึกษานี้จะช่วยให้เราเข้าใจถึงการรับรู้อารมณ์ในภาษาต่าง ๆ และความเชื่อมโยงระหว่างการแสดงออกทางภาษาและประสบการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม รวมถึงการรับรู้ทางจิตใจของผู้พูดในภาษาเกาหลี

คำสำคัญ : อุปลักษณ์ ; อุปลักษณ์มโนทัศน์ ; ภาษาศาสตร์ปริชาน ; การแสดงอารมณ์โกรธ

Abstract

This study aimed to investigate the metaphorical meaning of the verb "나다" when combined with the metaphors "Fire" and "Heat," especially in the context of expressing anger, to understand the process of emotional perception and expression in Korean. The use of the verb "나다" in Korean illustrates an expansion of meaning connected to both physical and emotional experiences, such as internal occurrences and external expressions through conceptual metaphors. The metaphors are used to explain the emergence of emotions, such as anger, which is conceptualized as a liquid contained within the body or mind and may overflow when triggered

by external factors. The expressions "화가 나다" (hwa-ga na-da) and "열을 받다" (yeol-eul bat-da) reflect the distinction in expressing anger in the Korean cultural context, differentiating the internal process of emotion and the external stimuli that provoke it.

Additionally, this study demonstrated the role of metaphor theory in cognitive linguistics, which helps to understand how language reflects human thought and experience in terms of emotional perception and expression through various metaphorical forms. For example, container metaphors and image schemas are used to explain the understanding of anger through comparisons to fire and heat. Furthermore, this study provided insight into the perception of emotions in different languages and the connection between language expression and the social, cultural, and psychological experiences of Korean speakers.

Keywords : Metaphor ; Conceptual Metaphor ; Cognitive Linguistics ; Expression of anger

บทนำ

อารมณ์โกรธถูกเปรียบเทียบได้หลากหลายผ่านอุปลักษณ์โน้ตทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับไฟ ความร้อน การระเบิด พายุ หรือแม้แต่สัตว์ร้าย การใช้อุปลักษณ์โน้ตทัศน์ดังกล่าวเพื่อสื่อถึงอารมณ์โกรธพบได้ทั้งในภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ตลอดจนภาษาเกาหลี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุปลักษณ์ “ไฟ” และ “ความร้อน” ในภาษาไทย “อุปลักษณ์ไฟ” หมายถึง รูปภาษาที่จัดอยู่ในวงความหมายของ “ไฟ” ซึ่งเป็นการนำคำหรือถ้อยคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับไฟมาใช้เปรียบเทียบกับอารมณ์โกรธ เช่น เพลิง ลูก ไหม้ มอด ดังตัวอย่างประโยค “เย็นลึงจมอยู่กับเพลิงแค้นที่ลุกไหม้อยู่ในใจจนผ่ายผอม” (ดอกส้มสีทอง, 2542, น. 300, อ้างถึงใน ศุภชัย ตະวิชัย , 2549) ขณะที่ภาษาอังกฤษตามแนวคิดของ Lakoff และ Kövecses (1983) พวกเขาอธิบายว่าอารมณ์โกรธถูกสร้างขึ้นและเข้าใจผ่านอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphors) โดยมีโครงสร้างหลัก เช่น ความโกรธคือไฟ (ANGER IS FIRE) ดังตัวอย่างประโยค “He was burning with anger.” (เขาเดือดดาลด้วยความโกรธ) หรือโครงสร้าง “ความโกรธคือของเหลวร้อนในภาชนะ” (ANGER IS A HOT FLUID IN A CONTAINER) ดังตัวอย่างประโยค “You make my blood boil.” (เธอทำให้ฉันเดือดพล่าน) ส่วนการแสดงอารมณ์โกรธในภาษาเกาหลีที่ใช้อย่างทั่วไปในชีวิตประจำวัน มาจากการประสมคำนามและคำกริยา ได้แก่ กลุ่มคำ “화가 나다” (화나다) และ “열을 받다” (열받다) ทั้งสองกลุ่มคำนี้ล้วนแสดงอารมณ์โกรธทั้งสิ้น โดยกลุ่มคำดังกล่าวเกิดจากการใช้อุปลักษณ์ “ไฟ” (화) และ “ความร้อน” (열) ประสมกับคำกริยา “나다” และคำกริยา “받다” อนึ่งในบทความนี้ผู้เขียนมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการขยายความหมายเชิงอุปลักษณ์ของคำกริยา “나다” เมื่อถูกใช้ร่วมกับอุปลักษณ์ไฟในการแสดงอารมณ์โกรธ

คำกริยา “나다” หมายถึง 1. โผล่ งอก ขึ้น 2. มี มีขึ้น 3. เกิด โผล่ (National Institute of Korean Language, 2025) คำกริยานี้เป็นคำกริยาที่ใช้ในชีวิตประจำวันและมีบทบาทสำคัญในบริบทที่หลากหลาย คำกริยา “나다” ไม่ได้เป็นคำกริยาที่ใช้ร่วมกับคำนามเพื่อสื่อความหมายถึงการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ทางกายภาพ เช่น “피가 나다” (เลือดออก) “눈물이 나다” (น้ำตาไหล) “땀이 나다” (เหงื่อออก) แต่เพียงเท่านั้น หากแต่ยังเป็นคำกริยาสำคัญในแง่ของการแสดงออกถึงแนวคิดนามธรรมและอารมณ์ความรู้สึกอีกด้วย เช่น “생각이 나다” (คิดออก นึกได้) หรือ “신이 나다” (ร่าเริงใจ) เช่นนี้ คำกริยา “나다” จึงมีความหมายครอบคลุมในหลายระดับและสะท้อนประสบการณ์ รวมถึงวิถีคิดของผู้พูดอีกด้วย (Baek, 2010) คุณลักษณะเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของคำกริยา “나다” ที่นอกเหนือไปจากโครงสร้างทางไวยากรณ์พื้นฐาน กล่าวคือ การเผยให้เห็นบริบททางวัฒนธรรมและกระบวนการรับรู้ผ่านการขยายความหมายเชิงอุปลักษณ์ โดยเฉพาะในแง่ของการแสดงออก

ทางอารมณ์ (Jang, 2024) คำกริยา “나다” มีบทบาทสำคัญในการแสดงออกถึงสภาวะอารมณ์ที่หลากหลาย เช่น ความโกรธ ความสุข ความเศร้า ซึ่งแสดงถึงประสบการณ์ภายในของผู้พูดที่ส่งออกสู่ภายนอก (Jo, 2021) บทความนี้มุ่งเน้นการศึกษาคำกริยา “나다” ที่ใช้ในการแสดงอารมณ์ “โกรธ” โดยวิเคราะห์ผ่าน “กลุ่มคำที่มักใช้ร่วมกัน” หรือ “คำกริยาประสม” (합성 동사) ได้แก่ “화가 나다” (โกรธ โมโห) และ “열을 받다” (โกรธ โมโห) เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและความหมายของคำกริยานี้ในบริบทดังกล่าว

กลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다” มีความหมายถึงอารมณ์โกรธที่ผู้พูดภาษาเกาหลีนิยมใช้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าทั้งสองกลุ่มคำนี้จะแสดงถึงอารมณ์โกรธเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันอย่างละเอียดอ่อนในแง่ของวิธีการใช้และความหมายที่แฝงอยู่ กลุ่มคำ “화가 나다” บ่งบอกถึงกระบวนการที่ความโกรธเกิดขึ้นภายในและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่กลุ่มคำ “열을 받다” แสดงถึงอารมณ์โกรธที่ได้รับการกระตุ้นจากสถานการณ์หรือปัจจัยภายนอก ความแตกต่างนี้สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการใช้อุปลักษณ์ในภาษาเกาหลีเพื่อแสดงออกถึงความโกรธในมุมมองที่ต่างกัน และช่วยให้สามารถสำรวจความเข้าใจของผู้พูดเกี่ยวกับต้นเหตุและกระบวนการเกิดอารมณ์ได้ การเลือกศึกษาสองกลุ่มคำนี้มีเป้าหมายเพื่อแสดงให้เห็นว่าการแสดงออกทางอารมณ์ในภาษาเกาหลีมีความเกี่ยวข้องกับพื้นฐานทางวัฒนธรรมและกระบวนการรับรู้อย่างไร

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อวิเคราะห์วิธีที่คำกริยา “나다” ขยายความหมายเชิงอุปลักษณ์ในบริบทการแสดงออกทางอารมณ์ เพื่อทำความเข้าใจว่าอารมณ์เกิดขึ้นและถูกแสดงออกทางภาษาอย่างไร
2. เพื่อเปรียบเทียบความหมายเชิงอุปลักษณ์ของกลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다” พร้อมอภิปรายว่าทั้งสองกลุ่มคำนี้สะท้อนบริบททางวัฒนธรรมและสังคมของผู้พูดภาษาเกาหลีอย่างไร

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. บริบททางวัฒนธรรมของการแสดงออกทางอารมณ์ “โกรธ” ในภาษาเกาหลี

การแสดงออกทางอารมณ์ “โกรธ” ในภาษาเกาหลีมักเชื่อมโยงอย่างลึกซึ้งกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ตามที่บทความนี้ได้มุ่งเป้าหมายการศึกษาไปที่กลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다” นั้น เนื่องจากทั้งสองกลุ่มคำล้วนแสดงถึงอารมณ์โกรธทั้งสิ้น แม้ว่าลักษณะการแสดงออกนั้นจะสะท้อนเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมเกาหลีบางประการที่แตกต่างกัน คำว่า “화” (火) เป็นคำนามในภาษาเกาหลี หมายถึง “ไฟ” และยังหมายถึง “ความโกรธ ความโมโห” ในเชิงอุปลักษณ์ได้อีกด้วย เมื่อคำว่า “화” รวมกับคำกริยา “나다” แปลว่า “โผล่ ออกขึ้น ออก” จะกลายเป็นกลุ่มคำ “화가 나다” หรือ “화나다” แปลความตรงตัวได้ว่า “ไฟออกมา” อย่างไรก็ตาม ความหมายข้างต้นไม่ได้ถูกนำไปใช้ หากแต่ใช้เพื่อสื่อความถึงอารมณ์โกรธ โดยสามารถแปลความได้ว่า “โกรธ ไม่พอใจ ไม่สบายอารมณ์เป็นอย่างยิ่ง” กลุ่มคำนี้เน้นถึงอารมณ์โกรธที่เกิดขึ้นจากภายในและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งอาจสะท้อนถึงแนวโน้มทางวัฒนธรรมเกาหลีที่พยายามควบคุมหรือปกปิดอารมณ์ภายในเอาไว้ ในขณะเดียวกัน คำว่า “열” (熱) เป็นคำนามในภาษาเกาหลีเช่นกัน หมายถึง “ความร้อน พลังงานที่ทำให้ร้อน” เมื่อรวมกับคำกริยา “받다” แปลว่า “ได้รับ” จะกลายเป็นกลุ่มคำ “열을 받다” หรือ “열받다” แปลความตรงตัวได้ว่า “ได้รับความร้อนหรือพลังงานที่ทำให้ร้อน” เช่นเดียวกับการแปลความของกลุ่มคำ “화가 나다” หรือ “화나다” ความหมายแบบตรงตัวของกลุ่มคำ “열을 받다” หรือ “열받다” จึงไม่ได้ถูกนำไปใช้เช่นกัน หากแต่จะใช้ในความหมายที่สื่อถึงอารมณ์โกรธเช่นเดียวกับกลุ่มคำ “화가 나다” หรือ “화나다” ซึ่งมีความหมายว่า “성 이 나서 화기 (火氣)가 생긴다.” (National Institute of Korean Language, 2025) หรือ “อารมณ์โกรธพุ่งขึ้นจนรู้สึกร้อนวูบวาบ” ทั้งนี้ กลุ่มคำ “열을 받다” หรือ “열받다” ใช้แสดงถึงอารมณ์โกรธที่เกิดจากปัจจัยภายนอกมากระทบหรือกระตุ้น และยังเน้นให้เห็นว่าความรู้สึกนั้นเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมภายนอก

เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาอื่น เช่น ภาษาอังกฤษ "I am angry" (ฉันโกรธ) เป็นการแสดงอารมณ์โกรธในลักษณะที่ผู้พูดกับอารมณ์เป็นสิ่งเดียวกัน ส่วนในภาษาไทย "ฉันโกรธ" ก็มีความหมายตรงตัวว่า "ฉันโกรธ" หรือ "ฉันรู้สึกโกรธ" ซึ่งสะท้อนว่าความรู้สึกโกรธเป็นส่วนหนึ่งของตัวผู้พูด ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยมีความคล้ายคลึงกันในการเน้นความเป็นส่วนหนึ่งระหว่างบุคคลกับอารมณ์ ขณะที่ภาษาเกาหลี กลุ่มคำ "화가 나다" และ "열을 받다" มักแสดงให้เห็นว่าอารมณ์นั้นแยกออกจากตัวผู้พูด และมองว่าอารมณ์เป็นสิ่งภายนอก เสมือนว่าเป็นสิ่งอื่นที่เข้ามามีอิทธิพล มากกว่าอารมณ์ที่ฝังอยู่ในตัวผู้พูดโดยตรง นี่คือตัวอย่างหนึ่งที่แสดงว่าการรับรู้อารมณ์ในภาษาเกาหลีนั้นขยายจากประสบการณ์ส่วนตัวไปสู่บริบททางสังคม

2. อุปลักษณ์ตามแนวคิดของทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Metaphor in Cognitive Linguistics)

นักภาษาศาสตร์ George Lakoff และ Mark Johnson (1980) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับอุปลักษณ์ไว้ในหนังสือ Metaphor We live by (Lakoff & Johnson, 1980) ว่าอุปลักษณ์ไม่ใช่เพียงเรื่องการใช้ภาษาเชิงเปรียบเทียบในชีวิตประจำวันเท่านั้น หากแต่เกี่ยวข้องกับความคิด สังคม อารมณ์ และความรู้สึก ซึ่งสามารถอธิบายได้อย่างมีเหตุผล กล่าวคือ การใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน บอกให้รู้ว่าคนที่ใช้ภาษาในสังคมนั้นมีระบบความคิดหรือมโนทัศน์เกี่ยวกับประเด็นหรือเรื่องต่าง ๆ อย่างไร ทั้งหมดนี้เกี่ยวข้องกับโลกซึ่งปรากฏในความคิดของมนุษย์และไม่เกี่ยวข้องกับคำ หากแต่มนุษย์ใช้ภาษากันเป็นประจำจนกระทั่งลืมนึกไปว่าตนกำลังใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบ อุปลักษณ์ตามแนวทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน จึงสะท้อนระบบมโนทัศน์ของคนในสังคมนั้น ๆ เรียกว่า อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor) (ซัซวีร์ ศรีลัมพ์, 2548)

อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual Metaphor) ตามแนวคิดของ George Lakoff และ Mark Johnson (1980) ระบุว่ามนุษย์เข้าใจแนวคิดนามธรรมผ่านประสบการณ์ทางกายภาพ โดยมีอุปลักษณ์เป็นพื้นฐานของกระบวนการคิดและการรับรู้ของมนุษย์ อุปลักษณ์ไม่ได้จำกัดอยู่แค่การใช้ภาษาในเชิงวรรณกรรม แต่ยังซึมซับอยู่ในชีวิตประจำวันและวิถีการที่มนุษย์มองโลก เช่น มโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องเวลาที่ว่า "เวลาเป็นเงิน" (TIME IS MONEY) เราจึงมักพูดว่า "save time" "waste time" หรือ "spend time" ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามนุษย์เข้าใจ "เวลา" ผ่านกรอบแนวคิดของ "เงิน" นอกจากนี้ยังมีมโนทัศน์อื่น ๆ ที่พวกเขาระบุไว้อย่างน่าสนใจ โดยเป็นคำที่มีความหมายบ่งบอกถึงทิศทางทั้งที่เป็นคำกริยาหรือคำบุพบทในภาษาอังกฤษ เรียกว่า "อุปลักษณ์เชิงทิศทาง" (Orientational metaphors) ซึ่งเป็นอุปลักษณ์ที่เกิดจากประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับร่างกายของมนุษย์ คำศัพท์ที่แสดงอุปลักษณ์ประเภทนี้ เช่น คำบอกทิศทาง ขึ้น-ลง เข้า-ออก หน้า-หลัง ลึก-ตื้น ศูนย์กลาง-รอบนอก (Lin, 2024) อุปลักษณ์เชิงทิศทางนี้เป็นที่มาของมโนทัศน์เกี่ยวกับความสุขและความทุกข์ที่ว่า "ความสุขอยู่ข้างบน ความทุกข์อยู่ข้างล่าง" (HAPPY IS UP; SAD IS DOWN) มโนทัศน์เรื่อง "ความสุข" ในการวางตำแหน่งเชิงพื้นที่ว่า "อยู่ข้างบน" นั้น นำไปสู่คำกล่าวในภาษาอังกฤษอื่น ๆ เช่น "I'm feeling up" ซึ่งหมายถึงความถึง "I'm feeling happy" (ฉันมีความสุข) อีกด้วย

2.1 อุปลักษณ์ในรูปแบบของภาชนะ (Container metaphors)

"อุปลักษณ์ในรูปแบบของภาชนะ" (Container metaphors) เป็นหนึ่งในแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการอธิบายวิธีที่มนุษย์ใช้การอุปลักษณ์เพื่อทำความเข้าใจโลกและประสบการณ์ของตน เกิดจากการที่มนุษย์รับรู้ร่างกายของตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัวในรูปแบบของ "ภายใน" และ "ภายนอก" เช่น มนุษย์มองร่างกายของตนเป็นเหมือน "ภาชนะ" ที่มีขอบเขตแยกส่วนภายใน (inside) กับภายนอก (outside) อย่างชัดเจน สะท้อนผ่านการใช้ภาษาเพื่อแสดงอารมณ์และประสบการณ์ในรูปแบบของภาชนะ ทั้งนี้ ประสบการณ์และอารมณ์มักถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ "บรรจุอยู่" ในร่างกายหรือจิตใจของมนุษย์ กล่าวคือ "มนุษย์คือภาชนะ" (사람은 그릇이다 : People are Containers) ตามแนวคิดของ Lakoff (1996) มนุษย์ถูกมองว่าเป็นภาชนะที่มีขอบเขต "ร่างกาย" ซึ่งมีขอบเขตที่ชัดเจนจึงสามารถเปรียบได้กับ "ภาชนะ" สิ่งต่าง ๆ เช่น อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก จึงถูกมองว่าอยู่ภายใน

ร่างกายของมนุษย์ สามารถเข้าและออกจากร่างกายได้ ลักษณะเช่นนี้เหมือนกับของเหลวหรือสิ่งของที่อยู่ในภาชนะตามแนวคิด “มนุษย์คือภาชนะที่บรรจุอารมณ์ความรู้สึก” (사람은 감정을 담는 그릇이다) (Peña, 2003) ตัวอย่างเช่น “He is full of happiness.” (เขาเต็มไปด้วยความสุข) “I feel empty.” (ฉันรู้สึกว่างเปล่า) “He was bursting with pride.” (เขาภูมิใจจนแทบระเบิด) อุปลักษณณ์ในรูปแบบของภาชนะข้างต้นนี้จึงสะท้อนการใช้พื้นที่ทางกายภาพเพื่ออธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรมดังตัวอย่างประโยคข้างต้น

ในบทความนี้ผู้เขียนจะอธิบายถึงการขยายความหมายเชิงอุปลักษณณ์ของคำกริยา “나다” (โผล่ งอกขึ้น ออก) บนพื้นฐานของแนวคิดอุปลักษณณ์เชิงมโนทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “อุปลักษณณ์ในรูปแบบของภาชนะ” มุ่งไปที่การแสดงอารมณ์โกรธในภาษาเกาหลี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า “ความโกรธคือของเหลวร้อน” (ANGER IS A HOT FLUID) (Kövecses, 2000) เมื่อพิจารณากลุ่มคำว่า “화가 나다” หรือแปลตรงตัวได้ว่า “ความโกรธออกมา” ในที่นี้ความโกรธจึงเปรียบเสมือนของเหลวในภาชนะที่อาจล้นหรือระเบิดออก แนวคิดอุปลักษณณ์ในรูปแบบของภาชนะช่วยให้เราเข้าใจได้ว่าความโกรธเหมือนกับของเหลวที่บรรจุอยู่ภายในภาชนะ มโนทัศน์ดังกล่าวสื่อถึงความรุนแรงและการควบคุมไม่ได้ของอารมณ์ อีกทั้งคำกริยา “나다” ในบริบทนี้ยังสามารถขยายความหมายเชิงอุปลักษณณ์ โดยแสดงถึงกระบวนการที่ความโกรธในภาชนะอันหมายถึงร่างกายหรือจิตใจของมนุษย์ ถูกเผยออกมาภายนอกเหมือนกับของเหลวที่ล้นออกจากภาชนะ ซึ่งเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับแนวคิดอุปลักษณณ์ที่อิงประสบการณ์ (Experiential Metaphor) ตามที่ Lakoff และ Johnson (1980) เสนอไว้

2.2 โครงร่างภาพ (Image Schema)

อุปลักษณณ์ทางภาษาเชื่อมโยงกับ “โครงร่างภาพ” (Image Schema) ที่เกิดจากประสบการณ์ทางกายภาพ Johnson (1987) ระบุว่าโครงร่างภาพช่วยสร้างโครงสร้างทางความคิดและการรับรู้ของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงร่างภาพภาชนะ (Container Schema) มีบทบาทสำคัญในการอธิบายแนวคิดนามธรรมในกลุ่มคำ “화가 나다” กล่าวคือ กระบวนการที่ความโกรธถูกขังอยู่ในพื้นที่ภายใน เช่น ร่างกาย จิตใจ และล้นออกมา ดังเช่นความโกรธที่เกิดขึ้นจากภายในจนสุดท้ายล้นออกมาในรูปแบบของการแสดงออกทางอารมณ์ คำกริยา “나다” ในกลุ่มคำ “화가 나다” จึงทำหน้าที่เป็นเครื่องมือขยายความหมายเชิงอุปลักษณณ์ในกระบวนการแสดงอารมณ์และการเคลื่อนไหวของอารมณ์

3. โครงร่างการนำเข้า (Input Schema)

ขณะที่กลุ่มคำ “화가 나다” ใช้อุปลักษณณ์ “ไฟ” เพื่อแสดงถึงความโกรธที่เกิดขึ้นภายในและล้นออกมาภายนอก กลุ่มคำ “열을 받다” กลับใช้อุปลักษณณ์ “ความร้อน” ในการแสดงถึงความโกรธที่เกิดจากปัจจัยภายนอกและนำเข้าสู่ภายในแทน แม้ว่าทั้งสองกลุ่มคำจะอธิบายถึงกระบวนการเกิดอารมณ์ที่แตกต่างกัน แต่สามารถสื่อความหมายถึงความโกรธได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ กระบวนการเกิดอารมณ์ของกลุ่มคำ “열을 받다” สามารถอธิบายผ่านโครงร่างการนำเข้า (Input Schema) ในทฤษฎีการผสมแนวคิด (Conceptual Integration Theory) ของ Fauconnier และ Turner (2002) ซึ่งอธิบายว่าการผสมผสาน (Integration) ระหว่างโครงร่างนำเข้า (Input Schema) สองโครงร่าง ได้แก่ โครงร่างทางกายภาพ “ความร้อน” และ โครงร่างทางอารมณ์ “ความโกรธ” เกิดการผสมผสานกันและสร้างสรรค์ความหมายใหม่ขึ้น นั่นคือ “ความโกรธ” ผ่านการขยายความหมายเชิงมโนทัศน์ด้วย “ความร้อน”

คำว่า “열” (ความร้อน) ในกลุ่มคำว่า “열을 받다” จึงถูกใช้ในการเปรียบเทียบเชิงอุปลักษณณ์ กล่าวคือ ความร้อนเป็นพลังงานที่กระตุ้นความรู้สึกภายในของผู้พูด ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวคิดโครงร่างภาพ (Image Schema) ตามแนวคิดของ Johnson (1987) เช่น โครงร่างภาชนะ (Container Schema) และโครงร่างเส้นทาง (Path Schema) โดยแสดงถึงกระบวนการที่ปัจจัยภายนอกเข้าสู่ภายในและกระตุ้นอารมณ์ของบุคคลนั้น นอกจากนี้การเน้นปัจจัยภายนอกในภาษาเกาหลียังสะท้อนถึงวิถีคิดที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของบุคคลกับปัจจัยภายนอก ซึ่งอาจ

พิจารณาได้ว่าการแสดงออกทางอารมณ์ในภาษาเกาหลีมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งกระตุ้นหรือปัจจัยภายนอก ดังจะเห็นได้จากกลุ่มคำ “열을 받다”

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการขยายความหมายเชิงอุปลักษณ์ของคำกริยา “나다”

บทความนี้ศึกษาวิเคราะห์ประโยคที่รวบรวมจาก Twitter เนื่องจากเป็นแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างตรงไปตรงมาและเป็นอิสระเมื่อเปรียบเทียบกับช่องทางอื่น เช่น Facebook หรือ Instagram เนื่องจากผู้ใช้ Twitter ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตน จึงสามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงอารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้สึกเชิงลบอย่างเช่นอารมณ์โกรธได้อย่างไม่มีข้อจำกัด ทั้งนี้ ผู้เขียนใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อคัดเลือกประโยคที่ปรากฏกลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다” จำนวนทั้งสิ้น 60 ประโยค แบ่งเป็นประโยคที่มีคำว่า “화가 나다” และ “열을 받다” อย่างละ 30 ประโยค ซึ่งอยู่ในรูปแบบการผันคำกริยาที่หลากหลาย ผลจากการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวด้วย “แบบวิเคราะห์การใช้กลุ่มคำ ‘화가 나다’ และ ‘열을 받다’ ของชาวเกาหลี” ได้ข้อสรุปโดยจำแนกตามลักษณะการใช้กลุ่มคำที่แสดงถึงระดับความรุนแรงของอารมณ์ สภาพแวดล้อมของการใช้ และเจตนาของผู้พูด การจำแนกเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าแต่ละกลุ่มคำถูกใช้ในบริบทที่หลากหลายและมีความแตกต่างในวิธีการแสดงออกทางอารมณ์พิจารณาได้จากตัวอย่างผลการวิเคราะห์ ดังนี้

- (1) 앞머리 맘에 안 들다. 화가 나다. [ผมหน้าม้าไม่ถูกใจเลย โกรธจัง]
- (2) 인터넷 왜 갑자기 끊기는데 열 받아. [อินเทอร์เน็ตทำไมถึงดับไปเฉย ๆ หงุดหงิดมาก]
- (3) 너무 화난다. 국가가 “나”를 대놓고 무시한다는 이유로 울컥할 정도로 화가 나기는 처음임. [โกรธมาก ประเทศนี้มันเฉยต่อ “ฉัน” อย่างชัดเจน เป็นครั้งแรกที่ฉันโมโหจนแทบร้องไห้]
- (4) 화가 나니까 두통이 안 느껴짐 다시 탄핵 외치러 갈게 씨 XXXXX 아. [โกรธจนไม่รู้สึkpวดหัวเลย เดี่ยวฉันจะไปตะโกนเรียกร้องให้มีการถอดถอนอีกครั้ง ไอ้XXXX]

ประโยค (1) และ (2) แสดงถึงอารมณ์ที่ไม่รุนแรงเกินไป ดังนั้นการใช้คำว่าโกรธในกรณีนี้จะสื่อถึงความหงุดหงิดหรือไม่พอใจที่สามารถพบได้ในสถานการณ์ประจำวัน กรณีดังกล่าวผู้พูดเลือกใช้ทั้งกลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다” ขณะที่ประโยค (3) และ (4) แสดงถึงความโกรธที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่กว้างกว่าเหตุการณ์เฉพาะส่วนบุคคลเท่านั้น ซึ่งประโยคดังกล่าวไม่ได้แค่แสดงความหงุดหงิดทั่วไป แต่ยังสะท้อนถึงความโกรธที่ลึกซึ้งมากขึ้น โดยพบว่าผู้พูดเลือกใช้กลุ่มคำ “화가 나다” ในประโยคที่มีเนื้อหาที่กว้างกว่าเหตุการณ์เฉพาะส่วนบุคคล

2. เปรียบเทียบความหมายเชิงอุปลักษณ์ของ “화” (ไฟ) และ “열” (ความร้อน)

จากการรวบรวมประโยคใน Twitter พบว่าการใช้กลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다” มีหลากหลายบริบท จึงทำให้ยากต่อการจำแนกความแตกต่างระหว่างทั้งสองคำ โดยเฉพาะในกรณีที่คำทั้งสองนี้มีความหมายคล้ายกันและสามารถใช้สลับกันได้ตามสถานการณ์ ตัวอย่างเช่น

- (5) 나는 너무 화가 났어. 한밤중에 알람 시계가 왜 울렸어!! 아아아아아아!
- [ฉันโกรธมากเลย ทำไมเสียงนาฬิกาปลุกถึงดังกลางดึก!! อ้ากกกกกก!]
- (6) 열 받아서 친구랑 한잔하러 왔어용. [หงุดหงิดเลยมาดื่มกับเพื่อนสักแก้ว]

ในตัวอย่าง (5) การใช้ “화가 났어” สามารถเปลี่ยนเป็น “열 받았어” ได้ ส่วนการใช้คำว่า “열 받아서” ในตัวอย่าง (6) ก็สามารถเปลี่ยนเป็น “화나서” และใช้ได้อย่างเป็นธรรมชาติเช่นกัน จากการวิเคราะห์ประโยคส่วน

ใหญ่ พบว่า “화가 나다” และ “열을 받다” ใช้ในความหมายที่คล้ายคลึงกันมาก อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือต้องพิจารณาความแตกต่างโดยนัยระหว่างทั้งสองกลุ่มคำนี้ โดยผู้เขียนได้พิจารณาการใช้กลุ่มคำทั้งสองในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การใช้ “화가 나다” ร่วมกับคำวิเศษณ์ “단단히”

จากการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างพบว่าการใช้คำวิเศษณ์อย่างเช่น 너무 (มากเกินไป เหลือเกิน) 약간 (เล็กน้อย นิดหน่อย) 갑자기 (อย่างไม่ทันรู้ตัว อย่างกะทันหัน ทันทีทันใด) 자꾸 (เป็นประจำ เสมอๆ บ่อยๆ) 잠시 (ชั่วคราว ชั่วคราว) เพื่อขยายกลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다” อย่างไรก็ตาม พบว่าในกรณีของคำวิเศษณ์ “단단히” นั้น มีการใช้ร่วมกับกลุ่มคำ “화가 나다” แต่ไม่พบการใช้ร่วมกับกลุ่มคำ “열을 받다” อนึ่ง คำวิเศษณ์ “단단히” ไม่เพียงใช้ร่วมกับกลุ่มคำ “화가 나다” เท่านั้น อ้างอิงจากพจนานุกรมภาษาเกาหลี คำวิเศษณ์ “단단히” มีความหมายว่า 1. อย่างหนักแน่น อย่างมั่นคง อย่างตรงตัง 2. อย่างเข้มแข็ง อย่างหนักแน่น (National Institute of Korean Language, 2025) และมักใช้ในประโยค เช่น “단단히 결심하다” หรือ “마음을 단단히 먹어라” การใช้คำวิเศษณ์ “단단히” ร่วมกับกลุ่มคำ “화가 나다” จึงเป็นการแสดงความหมายถึงพลังภายในที่เข้มข้นอันเนื่องมาจากอารมณ์ ซึ่งเชื่อมโยงกับการแสดงความรู้สึกภายในร่างกายที่เติบโตและค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในทางตรงกันข้าม กลุ่มคำ “열을 받다” มักถูกใช้ในกรณีที่อารมณ์เกิดจากปัจจัยภายนอก ดังนั้น การใช้คำวิเศษณ์ “단단히” ร่วมกับกลุ่ม “열을 받다” จะทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งกันและไม่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับความหมายของอารมณ์ที่เน้นการเกิดจากภายใน

2.2 การใช้ “화가 나다” ในการให้ความรู้สึกแก่สิ่งที่ไม่มีความรู้สึก

(7) 비오다 눈오다 천둥치다 날씨가 화가 났어.

[เดี๋ยวฝนตก เดี่ยวหิมะตก เดี่ยวฟ้าร้อง อากาศพิโรธแล้วละ]

โดยส่วนใหญ่กลุ่มคำ “화가 나다” ใช้เพื่อแสดงอารมณ์ของมนุษย์ แต่สามารถใช้ในกรณีที่ประธานของประโยคเป็นสิ่งที่ไม่มีมนุษย์ กล่าวคือ เป็นสิ่งที่ไม่มีอารมณ์ความรู้สึกได้เช่นเดียวกัน เช่น สภาพอากาศ ในตัวอย่าง (7) การใช้ “날씨가 화가 났어” เป็นการใช้นามวิเศษณ์เปรียบเทียบและการให้ความรู้สึกแก่สิ่งที่ไม่มีความรู้สึก อย่างเช่น “ธรรมชาติ” ประโยคดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มคำ “화가 나다” สามารถใช้ได้หลายบริบทและเป็นสำนวนที่มีความยืดหยุ่น ในทางตรงกันข้าม การใช้กลุ่มคำ “열을 받다” กับสิ่งที่ไม่มีมนุษย์ เช่น “날씨가 열을 받았어” ทำให้ประโยคนั้นไม่เป็นธรรมชาติและไม่สามารถใช้ได้ เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้กลุ่มคำ “화가 나다” เนื่องจากกลุ่มคำ “열을 받다” มักจะใช้ในกรณีที่เกิดจากการกระตุ้นจากภายนอก ซึ่งเมื่ออ้างอิงแนวคิดของ Lakoff (1996) ที่อธิบายว่าอารมณ์มักถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ “บรรจุอยู่” ในร่างกายหรือจิตใจของมนุษย์ ดังนั้น กลุ่มคำ “열을 받다” ที่มักใช้เมื่อเกิดจากการกระตุ้นจากภายนอก “ภายนอก” ที่กล่าวถึงนั้นจึงควรเป็นภายนอก “ร่างกาย” หรือ “จิตใจ” ของมนุษย์เสียมากกว่า

2.3 การใช้กลุ่มคำ “열을 받다” เมื่อได้รับการกระตุ้นจากปัจจัยภายนอก

(8) 작년에도 그랬고 한국 오자마자 비 와서 열 받았는데 바로 다음날에 첫눈이네.

[ปีที่แล้วก็แบบนี้ พอถึงเกาหลีฝนก็ตก ทำให้หงุดหงิดมาก แต่พอวันถัดมาหิมะก็ตกเลย]

(9) 인터넷 왜 갑자기 끊기는데 열 받아¹. [อินเทอร์เน็ตทำไมถึงดับไปเฉย ๆ หงุดหงิดมาก]

จากตัวอย่าง (8) และ (9) กลุ่มคำ “열을 받다” ล้วนแต่เชื่อมโยงกับการกระตุ้นจากภายนอก เช่น การที่ฝนตกเมื่อมาถึงเกาหลี หรือปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ความโกรธที่เกิดขึ้นมักจะมีสาเหตุมาจากสิ่งกระตุ้นภายนอก ซึ่งเป็นลักษณะการใช้ที่พบได้บ่อยในประโยคที่รวบรวมจาก Twitter ทั้งนี้ เมื่อแปลความหมายของประโยคที่ใช้กลุ่มคำ “열을 받다” ผู้เขียนเห็นว่าสามารถแปลด้วยกลวิธี “การปรับคำ” ได้ว่า “หงุดหงิด” (짜증나다) ซึ่งทำให้ประโยคมีความสละสลวยและธรรมชาติมากกว่าการแปลว่า “โกรธหรือโมโห”²

2.4 การเกิดความโกรธจากพลังภายใน : “화가 나다”

(10) 나 자신에게 화나 울다. [ฉันโกรธตัวเองจนร้องไห้]

(11) 나 자신에게 화나고 실망했다. [ฉันโกรธตัวเองและรู้สึกผิดหวัง]

การใช้กลุ่มคำ “화가 나다” ในตัวอย่าง (10) และ (11) แสดงถึงอารมณ์ที่เกิดจากภายในและปรากฏออกมาโดยมักจะตามด้วยการกระทำที่แสดงออกถึงอารมณ์ เช่น การร้องไห้หรือรู้สึกผิดหวัง ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยทฤษฎีโครงร่างภาชนะ (Container Schema) ตามแนวคิดของ Johnson (1987)

2.5 การใช้ “화가 나다” เพื่อแสดงอารมณ์เกินจริงในด้านบวก : 귀여워서/사랑해서 + 화가 나다

(12) 너무 귀여워서 화가 나다. [น่ารักมากจนโมโห]

(13) 너무 사랑해서 화가 나다. [รักมากจนโมโห]

แม้ว่าการใช้คำว่า “귀여워서/사랑해서 화가 나다” ในตัวอย่าง (12) และ (13) จะไม่ตรงตามหลักไวยากรณ์แบบดั้งเดิม แต่จากผลการวิเคราะห์พบว่ามีความถี่ของการใช้ (사용 빈도) ที่บ่อยครั้ง กระทั่งเป็นข้อสังเกตที่น่าสนใจและอาจพิจารณาได้ว่ารูปแบบประโยคดังกล่าวมีแนวโน้มในการใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้นในภาษาเกาหลีสมัยใหม่ โดยเฉพาะในชุมชนออนไลน์อย่าง Twitter การใช้กลุ่มคำ “화가 나다” เพื่อแสดงอารมณ์เกินจริงในเชิงบวก โดยเฉพาะการใช้ร่วมกับคำว่า “귀엽다” หรือ “사랑하다” ซึ่งเป็นการเน้นว่าผู้พูดรู้สึกเช่นนั้นมากเพียงใด

อภิปรายผล

1. การขยายความหมายเชิงอุปลักษณ์ของคำกริยา “나다” ในบริบทการแสดงออกทางอารมณ์

การขยายความหมายเชิงอุปลักษณ์ของคำกริยา “나다” พบว่าเป็นวิธีการที่สำคัญในการแสดงออกทางภาษาของอารมณ์ โดยการแสดงภาพของพลังภายในที่สะสมและถูกปลดปล่อยออกมา คำกริยา “나다” ในความหมายเดิมหมายถึง “เกิดขึ้น” หรือ “ผุดออกมา” (Lian, 2014) แต่ในกรณีของการแสดงอารมณ์จะสร้างภาพของพลังภายในที่ถูกปลดปล่อยออกมาและเชื่อมโยงกับทฤษฎีโครงร่างภาชนะ (Container Schema) ซึ่งเป็นการแสดงภาพของการเกิดและการแสดงออกของอารมณ์ในรูปแบบเชิงเปรียบเทียบ โดยเฉพาะการใช้กลุ่มคำ “화가 나다” คำกริยา “나다” จะเน้นกระบวนการที่อารมณ์ถูกกระตุ้นหรือสะสมจากสิ่งเร้าภายนอกหรือสถานการณ์ที่ทำให้ความรู้สึกโกรธสั่งสมภายในและปรากฏออกมาอย่างธรรมชาติ การใช้สำนวนนี้ช่วยให้ผู้พูดภาษาเกาหลีสามารถ

¹ ประโยคตัวอย่างที่ (2) และ (9) คือประโยคเดียวกัน แต่นำมาวิเคราะห์ในบริบทที่ต่างกัน

² การแปลคำว่า “열을 받다” ว่า “หงุดหงิด” ในประโยคภาษาไทยเป็นไปตาม “แนวคิดการแปลข้ามวัฒนธรรม” (Cross-cultural Translation) ซึ่งอธิบายถึงการแปลข้อความที่ฝังแน่นอยู่ในบริบทวัฒนธรรมว่าไม่อาจแปลตรงตัวแบบคำต่อคำได้เสมอไป (Baker, 2000, อ้างถึงใน สัญฉวี สายบัว, 2564)

อธิบายกระแสของอารมณ์ภายในได้อย่างชัดเจน และแสดงให้เห็นถึงการปลดปล่อยอารมณ์ออกมา เช่น การใช้รูปประโยค “단단히 화가 나다” (โกรธจัด) ซึ่งจะเน้นกระบวนการที่อารมณ์สะสมภายในและถูกระเบิดออกมา แสดงถึงพลังภายในที่เพิ่มขึ้นและการไหลของอารมณ์ที่รุนแรง คำกริยา “나다” จึงมีบทบาทในการเน้นการเปลี่ยนแปลงภายในของอารมณ์และช่วยให้สามารถอธิบายและแยกแยะประสบการณ์ทางอารมณ์ได้

2. ความหมายเชิงเปรียบเทียบของกลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다”

กลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다” มีการสื่อความหมายถึงอารมณ์โกรธที่คล้ายคลึงกัน แม้ว่าในทางอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์จะมีความแตกต่างที่น่าสนใจและควรแก่การพิจารณา กล่าวคือ กลุ่มคำ “화가 나다” จะเน้นกระบวนการของอารมณ์ที่เกิดขึ้นภายใน ในขณะที่กลุ่มคำ “열을 받다” จะเน้นกระบวนการที่อารมณ์ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ภายนอก จากกระบวนการเกิดอารมณ์ที่แตกต่างดังกล่าว ผู้เขียนจึงพิจารณาว่าผู้พูดภาษาเกาหลีใช้กลุ่มคำทั้งสองนี้แตกต่างกันตามบริบทและสถานการณ์จะด้วยความตระหนักรู้หรือไม่ก็ดี โดยจำแนกกระบวนการสะสมและปลดปล่อยอารมณ์ภายในและการตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกและแสดงออกมาเป็นอารมณ์โกรธดังที่ได้กล่าวในผลการวิเคราะห์ประโยคข้างต้น

3. การสะท้อนบริบททางวัฒนธรรมและสังคมของผู้พูดภาษาเกาหลี

การใช้กลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다” สะท้อนถึงบริบททางวัฒนธรรมและสังคมของผู้พูดภาษาเกาหลีอย่างลึกซึ้ง ในสังคมเกาหลีอารมณ์มักจะถูกอธิบายว่าเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในอย่างรุนแรง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการแสดงออกของตัวตนและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ดังนั้น การใช้กลุ่มคำ “화가 나다” จึงเหมาะสมกับการเน้นพลังภายในที่เกิดขึ้นในกระบวนการแสดงอารมณ์ นอกจากนี้ ภาษาเกาหลีมักจะมีแนวโน้มในการแสดงออกเกินจริงหรือการให้ความรู้สึกแก่สิ่งต่าง ๆ เช่น การใช้รูปแบบประโยค “귀여워서 화가 나다” (น่ารักจนโมโห) สะท้อนถึงการแสดงอารมณ์เชิงบวกของผู้พูดที่ต้องการเน้นว่าความรู้สึกนั้นมากเพียงใด ทั้งนี้ รูปแบบประโยคดังกล่าวพบมากในโซเชียลมีเดียหรือชุมชนออนไลน์ สะท้อนถึงการได้รับความยอมรับของผู้ใช้ภาษาและมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นคำที่นิยมในอนาคต ในทางตรงกันข้าม กลุ่มคำ “열을 받다” เน้นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอก โดยสังคมเกาหลีมักจะให้ความสำคัญกับการระบุสถานการณ์หรือสิ่งเร้าภายนอกที่เป็นที่มาหรือเหตุของอารมณ์ เมื่ออารมณ์เกิดขึ้นจึงถูกตีความว่าเป็นผลจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอก

สรุป

บทความนี้ได้วิเคราะห์ความแตกต่างในการใช้กลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다” ทั้งการใช้อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ กระบวนการเกิดอารมณ์และความรุนแรงของอารมณ์ โดยสรุปผลการวิเคราะห์ประโยคของผู้ใช้ภาษาเกาหลี เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงรูปแบบทางภาษาที่ผู้พูดภาษาเกาหลีใช้ในการแสดงอารมณ์โกรธ ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์โกรธที่เกิดจากภายในสู่ภายนอกหรืออารมณ์โกรธที่เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกและกระตุ้นความรู้สึกภายใน อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้มาจากการวิเคราะห์ประโยคที่รวบรวมจาก Twitter เท่านั้น ดังนั้น การศึกษาในอนาคตจึงควรมีการวิเคราะห์ตัวอย่างที่ครอบคลุมจากสื่อที่หลากหลายและพิจารณากลุ่มอายุและพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของผู้พูดประโยคนั้น ๆ ตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบการใช้อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ของกลุ่มคำ “화가 나다” และ “열을 받다” กับภาษาไทยว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ทั้งนี้ ผู้เขียนเห็นว่าจะเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ภาษาเกาหลีผ่านมุมมองภาษาศาสตร์ปริธาน ซึ่งจะช่วยให้วงการการศึกษาภาษาเกาหลีในประเทศไทยมีความลุ่มลึกยิ่งขึ้นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ซ์ชาติ ศรีลัมพ์. (2548). อุปลักษณะตามแนวคิดของภาษาศาสตร์ปริชาน. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 5(1), 1-15.
- ศุภชัย ตีระชัย. (2549). อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์แสดงอารมณ์โกรธในภาษาไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. คลังปัญญา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
<https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/4440?attempt=2&>
- สัญญาวิ สายบัว. (2564). *หลักการแปล* (พิมพ์ครั้งที่ 10). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Baek, M.-h. (2010). A study on the semantic extension of OUT and IN schemas: The cases of the verbs “나다” (to exit) and “들다” (to enter). *Discourse and Cognition*, 17(3), 111-138.
- Fauconnier, G., & Turner, M. (2002). *The way we think: Conceptual blending and the mind's hidden complexities*. Basic Books.
- Jang, C. H. (2024). *Analysis of synonymous meanings in Korean emotional adjectives* [Master's thesis, Chung-Ang University]. <https://www.riss.kr/link?id=T16954832>
- Jo, S. (2021). Comparison of the use of the verb “나다” in corpus among native speakers, Korean learners and textbooks: Focusing on semantic classes of connected nouns. *Bilingual Research*, 84, 369–392. <https://doi.org/10.17296/KORBIL.2021..84.369>
- Johnson, M. (1987). *The body in the mind: The bodily basis of meaning, imagination, and reason*. University of Chicago Press.
- Kövecses, Z. (2000). *Metaphor and Emotion: Language, Culture, and Body in Human Feeling*. Cambridge University Press.
- Lakoff, G. (1996). *Moral politics: What conservatives know that liberals don't*. University of Chicago Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.
- Lakoff, G., & Kövecses, Z. (1983). *The cognitive model of anger inherent in American English*. University of California at Berkeley.
- Lian, Z. (2014). The comparative study of the movement verb “nada” and “出”. *Journal of Chinese Studies*, 70, 135–159.
- Lin, P. (2024). Analyzing of the conceptualization of the up-down orientational metaphors in the Korean-Chinese dimensional adjective “높다 (high)”. *Journal of Chinese Linguistics in Korea*, 111, 33–57. <https://doi.org/10.38068/KJCL.111.2>
- National Institute of Korean Language. (2025). *Definition of “나다”(to emerge)*. Korean Dictionary. <https://krdict.korean.go.kr/tha/dicMarinerSearch/search?nation=tha&nationCode=3&ParaWordNo=&mainSearchWord=나다>

- National Institute of Korean Language. (2025). *Definition of “단단히” (firmly)*. Korean Dictionary. https://krdict.korean.go.kr/tha/dicMarinerSearch/search?nation=tha&nationCode=3&ParaWordNo=&mainSearchWord=단단히&_csrf=f0fd831c-6a0c-41c6-bcf1-1f45be30866c
- National Institute of Korean Language. (2025). *Definition of “화나다” (get angry)*. 우리말샘. <https://opendict.korean.go.kr/search/searchResult?query=화나다>
- Peña Cervel, M. S. (2006). *은유와 영상도식* [Metaphor and image schemas] (I. Ji-ryong & K. Donghwan, Trans.). Hankookmunhwasa. (Original work published 2003)

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพนักเต้นในประเทศไทย :
ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ
Legal Measures for the Protection of Dance Professionals in Thailand:
A Comparative Study with Foreign Legislation

ธนันท์พัชร อัสวเสมาชัย (Tananpach Asavasemachai) Email: tananpach.as@bsru.ac.th ^{1*}

¹สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดและธุรกิจบันเทิง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
(Department of Marketing Communication and Entertainment Business, Faculty of Management Science,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University)

*Corresponding Author. Email: tananpach.as@bsru.ac.th

(Received: 31 March 2025; Revised: 22 May 2025; Accepted: 29 May 2025)

บทคัดย่อ

การเต้นเป็นศิลปะที่มีบทบาทสำคัญต่อวัฒนธรรมและเศรษฐกิจทั่วโลก อย่างไรก็ตามนักเต้นในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทยเผชิญกับความท้าทายด้านกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพ บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเต้นระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศฝรั่งเศส กับประเทศไทย ผ่านการศึกษากฎหมาย มาตรฐานวิชาชีพ และกรณีศึกษา โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ปัญหาด้านค่าตอบแทนแรงงาน สิทธิประโยชน์ทางสังคม และการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่ชัดเจน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ประเทศที่พัฒนาแล้วมีมาตรฐานการกำกับดูแลด้านค่าตอบแทน เวลาทำงาน และสวัสดิการที่ชัดเจน รวมถึงการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่ชัดเจนอย่างเป็นระบบ ในขณะที่ประเทศไทยยังขาดมาตรการที่ครอบคลุมสำหรับนักเต้นมืออาชีพ บทความนี้จะเสนอแนวทางในการพัฒนากฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเต้นในประเทศไทย เช่น การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ การสร้างระบบประกันสังคมสำหรับนักเต้น และการปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อคุ้มครองค่าตอบแทนอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การเต้น; กฎหมายแรงงาน; มาตรฐานวิชาชีพ; ลิขสิทธิ์; การคุ้มครองสิทธินักเต้น

Abstract

Dance is an art form that plays a significant role in global culture and the economy. However, dancers in many countries, including Thailand, face legal and professional challenges. This study aimed to investigate and compare dance-related laws and professional standards in the United States, the United Kingdom, Australia, and France, in comparison with Thailand using legal frameworks, professional standards, and case studies. This study emphasized labor compensation, social welfare benefits, and choreographic copyright protection. The results indicated that developed countries tend to have clear regulatory standards regarding remuneration, working hours, and welfare, along with systematic choreographic copyright protection. In contrast, Thailand lacks comprehensive measures for professional dancers. Accordingly, this study proposed policy recommendations for the development of laws and professional standards for dancers in Thailand, including the establishment of minimum wage

rates, a social security system tailored for dancers, and improvements to copyright laws to effectively protect choreography.

Keywords : Dance; Labor law; Professional standards; Copyright; Legal protection of dancers

บทนำ

การสร้างมาตรฐานวิชาชีพทางด้านการเต้นในประเทศไทยยังส่งผลต่อมาตรฐานการฝึกฝนและการพัฒนาศักยภาพ การขาดมาตรฐานการฝึกฝนที่เหมาะสมยังส่งผลต่อการพัฒนาทักษะและบุคลิกภาพของนักเต้น แม้ว่าจะมีการนำหลักสูตรบัลเลต์จากต่างประเทศมาใช้ในการเรียนการสอนในประเทศไทย แต่ยังขาดการสนับสนุนที่เพียงพอในการพัฒนาศิลปะแขนงนี้ให้เป็นอาชีพที่มั่นคง การพัฒนาหลักสูตรการเต้นในประเทศไทยยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ทำให้นักเต้นไม่สามารถพัฒนาเป็นมืออาชีพได้เต็มที่ (ภัชกรชา แก้วพลอย, 2559) อีกทั้งผู้ที่เข้ารับการศึกษาด้านการเต้นได้รับค่าตอบแทนที่ไม่แตกต่างจากบุคคลผู้ซึ่งไม่ได้รับการศึกษาด้านการเต้น หรือที่เรียกว่าครูพักลักจำ อันเป็นผลกระทบโดยตรงต่อนักเต้นผู้ที่ได้รับการศึกษาตามมาตรฐานในหลักสูตรของต่างประเทศ

อย่างไรก็ดีการเต้นยังเป็นพื้นที่ที่นักเต้นใช้ในการสร้างอัตลักษณ์และแสดงออกถึงความหลากหลายทางเพศ โดยเฉพาะในกลุ่มนักเต้นการเต้นเลียนแบบ (cover dance) รูปแบบการเต้นที่เลียนแบบกลุ่มนักร้องหรือศิลปินที่ตนชื่นชอบ ไม่จำเป็นต้องศึกษาให้ได้มาตรฐานการเต้นถูกนำมาใช้เป็นวิธีการสื่อสารและประกอบสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง งานวิจัยของ ดิฐพงศ์ ประเสริฐไพฑูรย์ (2558) พบว่าการเต้นเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเต้น LGBTQ+ สามารถแสดงออกถึงตัวตนของตนเองในพื้นที่ทางวัฒนธรรมร่วมสมัย อย่างไรก็ตามการขาดความมั่นคงทางกฎหมายส่งผลต่อมุมมองทางสังคมต่ออาชีพนักเต้น สังคมไทยมีมุมมองที่จำกัดต่ออาชีพนักเต้น โดยเฉพาะนักบัลเลต์ชายที่มักถูกมองว่าเป็นอาชีพสำหรับผู้หญิง ส่งผลให้นักบัลเลต์ชายในประเทศไทยมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับนักบัลเลต์หญิง โดยภัชกรชา แก้วพลอย (2559) พบว่าการเรียนบัลเลต์ในประเทศไทยยังคงถูกตีกรอบอยู่ในบริบทของเพศสภาพ ส่งผลให้นักบัลเลต์ชายมักไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร ทั้งนี้เพื่อให้วิชาชีพการเต้นในประเทศไทยสามารถเติบโตและได้รับการยอมรับในระดับสากล จำเป็นต้องมีการกำกับดูแลและสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ การคุ้มครองสิทธิแรงงาน และการส่งเสริมการเรียนการสอนด้านการเต้นอย่างเป็นระบบ รวมถึงการพัฒนากฎหมายที่รองรับอุตสาหกรรมศิลปะการแสดงจะช่วยให้วิชาชีพการเต้นได้รับการยอมรับมากขึ้น และช่วยปกป้องสิทธิของนักเต้นในระยะยาว

วิชาชีพการเต้นเป็นองค์ประกอบสำคัญของอุตสาหกรรมศิลปะการแสดง ซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ และอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศ นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและการกำกับดูแลทางกฎหมายจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิของนักเต้นในหลายด้าน เช่น ลิขสิทธิ์ สัญญาจ้างงาน สวัสดิการแรงงาน สุขภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่รองรับวิชาชีพการเต้นอย่างชัดเจน ส่งผลให้เกิดปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น การละเมิดสิทธิแรงงาน การขาดมาตรฐานการฝึกฝนที่เหมาะสม และการไม่มีหลักประกันในอาชีพ (Foster, 2011) ปัญหาการขาดกฎหมายรองรับวิชาชีพการเต้นประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจน ในการคุ้มครองนักเต้นมืออาชีพ ส่งผลให้นักเต้นต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เช่น การจ้างงานที่ไม่มีสัญญาที่เป็นธรรม และการขาดสวัสดิการที่เหมาะสม ศิลปินและนักเต้นร่วมสมัยในประเทศไทยมักเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการขาดความมั่นคงในการทำงาน และไม่มีมาตรการคุ้มครองทางด้านแรงงานที่เพียงพอ เหล่านี้เป็นประเด็นที่ผู้เขียนเล็งเห็นว่ามีความสำคัญโดยนำกรณีศึกษามาตรฐานวิชาชีพด้านการเต้นจากต่างประเทศเข้ามาพิจารณา เพื่อวิเคราะห์ถึงแนวทางในการพัฒนาการกำหนด

มาตรฐานวิชาชีพด้านการเดินให้สอดคล้องกับค่านิยม อันจะนำไปสู่การพัฒนาซอฟต์แวร์ (soft power) ที่เกี่ยวข้องกับนักเดินในประเทศไทยให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. ศึกษามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพการเดินในประเทศไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรฐานทางกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพการเดินระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพการเดินในประเทศไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

วิธีการดำเนินการศึกษา

1. การศึกษาวรรณกรรม
 - วิเคราะห์เอกสารศึกษาจากเอกสารวิชาการ เช่น หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ วิจัย บทความ คำพิพากษา และสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพการเดินทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
2. การวิเคราะห์กรณีศึกษา
 - ศึกษากฎหมายและมาตรฐานทางวิชาชีพในประเทศไทย
 - ศึกษากระบวนการกำกับดูแลทางกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ได้แก่
 - สหรัฐอเมริกา: The Fair Labor Standards Act (FLSA) และ The Copyright Act
 - สหราชอาณาจักร: Equity UK และโครงสร้างสัญญาจ้างงานที่เป็นธรรม
 - ออสเตรเลีย: The Live Performance Award และระบบสวัสดิการสำหรับนักเดิน
 - ฝรั่งเศส: Intermittent du Spectacle และโครงการฝึกอบรมสำหรับศิลปิน
3. การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ
 - เปรียบเทียบกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพนักเดินและมาตรฐานวิชาชีพการเดินระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพการเดินในประเทศไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ผลการศึกษา

การเดินเป็นศาสตร์ที่มีบทบาทสำคัญในหลายมิติ ไม่เพียงแต่เป็นศิลปะที่ถ่ายทอดอารมณ์และวัฒนธรรม แต่ยังเป็นอาชีพที่ต้องการมาตรฐานและการกำกับดูแลที่ดีเพื่อปกป้องสิทธิของนักเดิน ในหลายประเทศการเดินได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายแรงงานและลิขสิทธิ์ อย่างไรก็ตามสำหรับประเทศไทยยังไม่มีมาตรการที่ชัดเจนสำหรับนักเดินมืออาชีพ ทำให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงในการจ้างงานและการคุ้มครองสิทธิแรงงาน บทความนี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาแนวทางการกำกับดูแลทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเดินในระดับสากล โดยนำเสนอกรณีศึกษาจากประเทศที่มีระบบคุ้มครองนักเดินที่เข้มแข็ง อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศฝรั่งเศส จากนั้นจะนำข้อค้นพบที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับสถานการณ์ของประเทศไทย เพื่อระบุแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนากฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเดินในบริบทไทย

1. มาตรการทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพการเดินในประเทศไทย

ในประเทศไทย แม้ว่าจะไม่มีกฎหมายเฉพาะที่คุ้มครองสิทธิของนักเดินโดยตรง แต่กฎหมายแรงงานทั่วไปยังคงมีผลบังคับใช้ เพื่อคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของนักเดินในฐานะลูกจ้าง ซึ่งรวมถึงการกำหนดค่าแรงขั้นต่ำ เวลาทำงาน และสวัสดิการอื่น ๆ (พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง, 2541) ได้แก่

1.1 การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำกฎหมายแรงงานไทยกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่นายจ้างต้องจ่ายให้ กับลูกจ้าง โดยอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะแตกต่างกันไปตามแต่ละจังหวัด ซึ่งมีการปรับปรุงเป็นระยะเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและค่าครองชีพ แม้ว่าจะไม่มีการกำหนดค่าแรงเฉพาะสำหรับนักเดิน แต่อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ทั่วไป ยังคงมีผลบังคับใช้ นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด (พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง, 2541)

1.2 การคุ้มครองสิทธิพื้นฐาน ตามกฎหมายแรงงานไทย ลูกจ้างมีสิทธิพื้นฐานที่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2541 ดังนี้

- เวลาทำงาน ไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน และไม่เกิน 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
- เวลาพัก นายจ้างต้องจัดให้มีเวลาพักอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง หลังจากทำงานต่อเนื่องไม่เกิน 5 ชั่วโมง
- วันหยุดประจำสัปดาห์ อย่างน้อย 1 วันต่อสัปดาห์
- วันหยุดนักขัตฤกษ์ ไม่น้อยกว่า 13 วันต่อปี
- สิทธิในการลาป่วย ตามความจำเป็น โดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน 30 วันต่อปี

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ยังให้ความคุ้มครองแก่นักแสดง ซึ่งรวมถึงนักเดิน โดยนักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตหรือห้ามมิให้ผู้อื่นบันทึกเสียงหรือภาพการแสดงของตน ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ เช่า หรือจำหน่ายการแสดงนั้น เพื่อปกป้องผลงานและสิทธิของนักแสดง (สถาบันนิติธรรมมาลัย, ม.ป.ป.) เห็นได้ว่าประเทศไทยมีข้อจำกัดทางกฎหมายที่ไม่ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพเป็นการเฉพาะแต่เป็นการบังคับใช้กฎหมายในภาพรวม ได้แก่ การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำที่ไม่สอดคล้องไปกับต้นทุนการอบรมเพื่อให้ได้รับมาตรฐาน การคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของแรงงาน และการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในท่าเต้นไม่มีความชัดเจน

2. มาตรการทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพในต่างประเทศ

2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นหนึ่งในประเทศที่มีระบบกฎหมายคุ้มครองนักเดินที่ชัดเจน ซึ่งมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจ้างงานและทรัพย์สินทางปัญญาของนักเดิน ได้แก่ The Fair Labor Standards Act (FLSA) และ The Copyright Act

2.1.1 The Fair Labor Standards Act (FLSA) และการคุ้มครองนักเดิน

The Fair Labor Standards Act (FLSA) เป็นกฎหมายแรงงานที่ตราขึ้นในปี ค.ศ. 1938 โดยมีเป้าหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานแรงงานที่เป็นธรรมให้กับลูกจ้างในทุกภาคอุตสาหกรรม รวมถึง อุตสาหกรรมการแสดงและศิลปะการเต้น กฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ ชั่วโมงการทำงาน และการคุ้มครองจากการถูกเอาเปรียบ (U.S. Department of Labor, 2022) FLSA กำหนดให้นักเดินที่เป็นลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าจ้างขั้นต่ำไม่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยปัจจุบันอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของรัฐบาลกลางอยู่ที่ \$7.25 หรือประมาณ 254 บาทต่อชั่วโมง แม้ว่าหลายรัฐจะกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำที่สูงกว่านี้ (U.S. Department of Labor, 2022)

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดว่าเมื่อนักเต้นทำงานเกิน 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นายจ้างต้องจ่ายค่า ล่วงเวลาในอัตรา 1.5 เท่าของค่าจ้างปกติซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันการใช้แรงงานเกินพิกัด อย่างไรก็ตาม นักเต้นที่ทำงานแบบอิสระ (Freelancers) อาจไม่ได้รับความคุ้มครองภายใต้ FLSA เนื่องจากไม่ได้อยู่ในสถานะลูกจ้างโดยตรง ทำให้พวกเขาไม่มีสิทธิ์ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำหรือค่าล่วงเวลา ซึ่งเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันในอุตสาหกรรมการแสดงของสหรัฐฯ ว่าควรมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมถึงแรงงานศิลปะอิสระมากขึ้น (U.S. Department of Labor, 2024)

2.1.2 The Copyright Act และการคุ้มครองลิขสิทธิ์ทำเต็น

The Copyright Act of 1976 เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาแก่ศิลปิน นักออกแบบทำเต็น และนักแสดง โดยกฎหมายฉบับนี้รับรองให้ทำเต็นที่ถูกบันทึกลงในสื่อสามารถได้รับความคุ้มครองในฐานะงานลิขสิทธิ์ (U.S. Copyright Office, 2020) ซึ่งหมายความว่าทำเต็นที่ได้รับการจดทะเบียนลิขสิทธิ์จะมีสิทธิ์ปกป้องจากการทำซ้ำ ดัดแปลง หรือใช้เพื่อการค้าของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ทำเต็นทุกประเภทที่จะได้รับการคุ้มครองภายใต้ The Copyright Act โดยกฎหมายกำหนดว่าเฉพาะทำเต็นที่มีความซับซ้อน มีลักษณะเฉพาะ และถูกบันทึกในรูปแบบที่จับต้องได้ เช่น วิดีโอ หรือเอกสารโน้ตทำเต็นเท่านั้น จึงจะได้รับความคุ้มครอง (U.S. Copyright Office, 2020) ทำเต็นแบบธรรมดา หรือการเคลื่อนไหวที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การเดินหรือการโบกมือ จะไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์

กรณีศึกษาที่สำคัญเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ทำเต็นในสหรัฐอเมริกาคือคดีระหว่างนักออกแบบทำเต็น Alfonso Ribeiro กับบริษัทเกม Epic Games โดย Ribeiro ได้ฟ้องร้อง Epic Games ในปี 2018 ฐานนำทำเต็น "Carlton Dance" ซึ่งเขาคิดค้นขึ้นไปใช้ในเกม "Fortnite" โดยไม่ได้รับอนุญาต อย่างไรก็ตามคดีนี้ถูกยกฟ้องเนื่องจากทำเต็นดังกล่าวไม่ได้รับการจดทะเบียนลิขสิทธิ์ล่วงหน้า ทำให้ Ribeiro ไม่มีสิทธิ์ฟ้องร้องตามกฎหมาย (Elkin, 2019) กรณีนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการจดทะเบียนลิขสิทธิ์สำหรับนักออกแบบทำเต็น หากไม่มีหลักฐานบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรหรือวิดีโอที่ได้รับการรับรอง ทำเต็นอาจไม่ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย ทำให้ผู้อื่นสามารถนำไปใช้โดยไม่มีผลทางกฎหมาย

The Fair Labor Standards Act (FLSA) และ The Copyright Act เป็นกฎหมายที่มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของนักเต้นในสหรัฐอเมริกา FLSA ช่วยกำหนดมาตรฐานค่าจ้างขั้นต่ำและการทำงานล่วงเวลาเพื่อปกป้องนักเต้นที่เป็นลูกจ้าง ในขณะที่ The Copyright Act ช่วยให้ทำเต็นที่ถูกบันทึกได้รับความคุ้มครองจากการละเมิดลิขสิทธิ์ อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติม เช่น การขยายการคุ้มครองไปยังนักเต้นอิสระ และการส่งเสริมให้นักออกแบบทำเต็นจดทะเบียนลิขสิทธิ์ทำเต็นของตนเพื่อปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา

2.2 ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษเป็นหนึ่งในประเทศที่มีระบบการกำกับดูแลทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพสำหรับนักเต้นที่พัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมี Equity UK ซึ่งเป็นสหภาพแรงงานสำหรับศิลปิน นักแสดง และนักเต้น ทำหน้าที่กำหนดแนวทางปฏิบัติและค่าตอบแทนที่เป็นธรรมให้กับผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมศิลปะการแสดง (Equity UK, 2022)

Equity UK และการคุ้มครองนักเต้น

Equity UK เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อปกป้องสิทธิของนักแสดงและนักเต้น โดยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดอัตราค่าตอบแทนขั้นต่ำและสวัสดิการที่เหมาะสมให้กับนักเต้นมืออาชีพในอุตสาหกรรมการแสดง ประเทศอังกฤษ องค์กรนี้ทำงานร่วมกับโรงละคร บริษัทโปรดักชัน และองค์กรศิลปะเพื่อให้มั่นใจว่านักเต้นได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและสภาพการทำงานที่ปลอดภัย (Equity UK, 2025) โดยค่าตอบแทนขั้นต่ำสำหรับนักเต้น

ที่กำหนดโดย Equity UK จะแตกต่างกันไปตามประเภทของงาน เช่น การแสดงในโรงละคร การแสดงเชิงพาณิชย์ หรือการแสดงในงานอีเวนต์พิเศษ

นอกจากนี้ Equity UK ยังให้การสนับสนุนในเรื่องของสิทธิเพื่อการทำงานอย่างยั่งยืน สิทธิที่จะได้รับ ค่ำดีศรี ความเท่าเทียม และความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนสิทธิที่จะได้รับค่าจ้างอย่างยุติธรรม (Equity UK, 2025) ยิ่งไปกว่านั้น Equity UK ยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างสัญญาจ้างงานที่เป็นธรรม โดยกำหนดแนวทางที่นายจ้างต้องปฏิบัติตามเพื่อให้แน่ใจว่านักแสดงได้รับการจ้างงานในเงื่อนไขที่เหมาะสม ทั้งนี้ สัญญามาตรฐานที่กำหนดโดย Equity UK ครอบคลุมหลายประเด็นสำคัญ (Equity UK, 2025) เช่น

- อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ: Equity UK กำหนดให้ผู้ว่าจ้างต้องจ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าขั้นต่ำที่กำหนด ซึ่งแตกต่างกันไปตามประเภทของการแสดงและข้อตกลงการทำงาน
- ชั่วโมงการทำงานและการพักผ่อน: นักแสดงต้องไม่ทำงานเกินจำนวนชั่วโมงที่กำหนด และต้องมีเวลาพักที่เหมาะสมระหว่างรอบการแสดง
- ค่าล่วงเวลาและเงินชดเชย: หากนักแสดงทำงานเกินเวลาที่กำหนดในสัญญา นายจ้างต้องจ่ายค่าตอบแทนเพิ่มเติมตามอัตราที่ตกลงกัน
- ความปลอดภัยและสุขภาพ: สัญญาจ้างงานต้องรวมถึงข้อกำหนดด้านสุขภาพและความปลอดภัยของนักแสดงในสถานที่ทำงาน เช่น การดูแลสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และการป้องกันการบาดเจ็บขณะฝึกซ้อมหรือแสดง

หนึ่งในกรณีศึกษาที่สำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงค่าตอบแทนและสัญญาจ้างงานสำหรับนักแสดงในประเทศอังกฤษคือ การเจรจาระหว่าง Equity UK กับบริษัทโปรดักชันรายการโทรทัศน์และโฆษณาในปี 2020 หลังจากที่มีข้อร้องเรียนว่านักแสดงในอุตสาหกรรมโฆษณาไม่ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมจากงานที่ต้องใช้ทักษะสูง และการฝึกซ้อมอย่างเข้มข้น (People Dancing, 2025) ผลลัพธ์ของการเจรจาทำให้มีการเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับนักแสดงที่ทำงานในโฆษณาทางโทรทัศน์ และมีการกำหนดมาตรฐานใหม่เกี่ยวกับเงื่อนไขการจ้างงาน รวมถึงการรับประกันว่านักแสดงจะได้รับค่าตอบแทนสำหรับการซ้อมและการถ่ายทำ ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่ได้ถูกรวมอยู่ในข้อตกลงค่าจ้างของบางบริษัท (People Dancing, 2025)

ดังนั้น Equity UK มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงประเทศอังกฤษ โดยกำหนดค่าตอบแทนขั้นต่ำ สนับสนุนสวัสดิการและพัฒนาโครงสร้างสัญญาจ้างงานที่เป็นธรรม ระบบนี้ช่วยให้นักแสดงได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม และทำงานในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมั่นคง อย่างไรก็ตามยังมีความท้าทายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานอิสระที่ไม่ได้อยู่ภายใต้ขอบเขตของ Equity UK ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการพิจารณาเพิ่มเติมในอนาคต (Equity UK, 2025)

2.3 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียเป็นหนึ่งในประเทศที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงผ่านกฎหมายแรงงานและระบบสวัสดิการที่ครอบคลุม หนึ่งในกลไกสำคัญที่ใช้ในการกำกับดูแลอุตสาหกรรมการแสดงสด รวมถึงนักแสดงมืออาชีพคือ ระบบกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำด้านการแสดงสด (The Live Performance Award) ซึ่งกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและสิทธิของนักแสดง นอกจากนี้รัฐบาลออสเตรียยังมีระบบสวัสดิการที่ช่วยให้นักแสดงสามารถเข้าถึงประกันสุขภาพและการคุ้มครองทางอาชีพได้ (Fair Work Commission, 2023) ระบบของออสเตรียมีความพยายามทบทวนและปรับปรุงให้ครอบคลุมอุตสาหกรรมศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงการพิจารณาว่าครูสอนเต้นและผู้สร้างสรรค์ชิ้นงาน (choreographers) ควรถูกรวมไว้ใน Live Performance Award แทนที่จะใช้ระบบกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำของอุตสาหกรรมกายบริหาร (Fitness Industry Award) ที่ไม่เหมาะสม (Ausdance Vic, 2024)

ระบบกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำด้านการแสดงสด (The Live Performance Award) และการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

The Live Performance Award 2020 เป็นกฎหมายที่ออกโดย Fair Work OMBUDSMAN ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลมาตรฐานแรงงานในออสเตรเลีย กฎหมายฉบับนี้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับนักเต้นที่ทำงานในอุตสาหกรรมการแสดงสด เช่น โรงละคร คอนเสิร์ต และการแสดงเชิงพาณิชย์ โดยอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะถูกปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับค่าครองชีพและมาตรฐานแรงงานที่เป็นธรรม (Fair Work OMBUDSMAN, 2010) ตัวอย่างอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดในปี 2025 สำหรับนักเต้นที่อยู่ภายใต้ *The Live Performance Award* มีดังนี้

- นักเต้นมืออาชีพที่มีประสบการณ์ระดับเริ่มต้นได้รับค่าจ้างขั้นต่ำอยู่ที่ประมาณ 27.02 ดอลลาร์ออสเตรเลีย หรือประมาณ 575 บาทต่อชั่วโมง
- นักเต้นที่มีประสบการณ์ระดับกลางหรือระดับสูงอาจได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้นตามอายุงานและประเภทของงานที่ทำ

● มีการกำหนดค่าล่วงเวลาและค่าตอบแทนพิเศษสำหรับการแสดงในช่วงเวลานอกเหนือจากเวลาทำงานปกติ เช่น คืนวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ (Fair Work Commission, 2021)

นอกเหนือจากค่าจ้างขั้นต่ำแล้ว นักเต้นในออสเตรเลียนยังได้รับประโยชน์จากระบบสวัสดิการที่ช่วยให้นักเต้นสามารถเข้าถึงประกันสุขภาพและการคุ้มครองทางอาชีพได้ ตัวอย่างของสิทธิที่นักเต้นได้รับภายใต้ระบบนี้ได้แก่

การประกันสุขภาพเอกชน (Medicare)

- นักเต้นที่เป็นพลเมืองออสเตรเลียสามารถเข้าถึง Medicare ซึ่งเป็นระบบประกันสุขภาพของรัฐบาลที่ให้การรักษาพยาบาลฟรีหรือมีค่าใช้จ่ายต่ำในโรงพยาบาลของรัฐ
- นักเต้นที่ต้องการความคุ้มครองเพิ่มเติมสามารถเลือกใช้ประกันสุขภาพเอกชนที่ครอบคลุมค่ารักษาพยาบาลทางกายภาพบำบัดหรือการรักษาอาการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องกับการเต้น (Australian Government Department of Health, 2025)

กองทุนบำนาญ (Superannuation)

- นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนบำนาญอย่างน้อย 10.5% ของค่าจ้างให้นักเต้นเพื่อเป็นเงินออมสำหรับวัยเกษียณ
- นักเต้นสามารถเลือกลงทุนกองทุนบำนาญของตนเองเพื่อให้มีรายได้หลังจากเลิกประกอบอาชีพ (Australian Taxation Office, 2024)

สิทธิในการลางานและค่าชดเชย

- นักเต้นที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงานมีสิทธิได้รับค่าชดเชยภายใต้ *Workers' Compensation Scheme* ซึ่งช่วยให้พวกเขาได้รับค่ารักษาพยาบาลและเงินชดเชยในช่วงที่ไม่สามารถทำงานได้
- มีสิทธิลางานกรณีเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บโดยยังคงได้รับค่าตอบแทนตามกฎหมายแรงงานของออสเตรเลีย (Safe Work Australia, 2011)

ระบบกฎหมายและสวัสดิการของออสเตรเลียมีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของนักเต้น โดย *The Live Performance Award* กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำและสิทธิแรงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานอุตสาหกรรม ขณะที่ระบบสวัสดิการของรัฐช่วยให้นักเต้นสามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลและการคุ้มครองทางอาชีพได้ อย่างไรก็ตามยังคงมีความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับนักเต้นที่ทำงานในลักษณะฟรีแลนซ์ ซึ่งอาจไม่ได้รับสิทธิประโยชน์เทียบเท่ากับนักเต้นที่มีสัญญาจ้างงานระยะยาว (Australian Government Department of Health, 2025)

2.4 ประเทศฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสเป็นหนึ่งในประเทศที่มีระบบการคุ้มครองศิลปินและนักเต้นที่ครอบคลุมมากที่สุดในยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระบบ *Intermittent du Spectacle* ซึ่งออกแบบมาเพื่อสนับสนุนศิลปินที่ทำงานแบบอิสระ รวมถึงนักเต้นที่ไม่มีรายได้ประจำจากนายจ้างเพียงรายเดียว ระบบนี้ช่วยให้พวกเขามีรายได้ที่มั่นคงขึ้นระหว่างช่วงที่ไม่มีงานแสดง นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะเพื่อให้ศิลปินสามารถพัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่อง (Ministère de la Culture, 2024)

ระบบ *Intermittent du Spectacle* และสิทธิประโยชน์สำหรับศิลปินอิสระ

Intermittent du Spectacle เป็นระบบสวัสดิการที่ริเริ่มขึ้นในฝรั่งเศสเพื่อตอบสนองต่อธรรมชาติของอุตสาหกรรมศิลปะการแสดง ซึ่งมักมีลักษณะเป็นงานชั่วคราวหรือโครงการระยะสั้น ศิลปินและนักเต้นที่ทำงานในลักษณะนี้อาจมีช่วงเวลาที่ไม่มีงานแสดงต่อเนื่อง ทำให้ขาดรายได้ที่มั่นคง ระบบนี้จึงถูกออกแบบมาเพื่อช่วยให้พวกเขาได้รับเงินสนับสนุนในระหว่างที่ไม่ได้ทำงาน (Pôle emploi, 2022) สิทธิประโยชน์หลักของระบบนี้ได้แก่

- **เงินสนับสนุนในช่วงว่างงาน** ศิลปินที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์จะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลในช่วงที่ไม่มีการจ้างงาน โดยต้องมีการทำงานขั้นต่ำ 507 ชั่วโมงภายใน 12 เดือนที่ผ่านมาเพื่อให้มีสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ

- **การคุ้มครองประกันสังคม** ศิลปินภายใต้ระบบนี้ยังได้รับสิทธิในการเข้าถึงประกันสุขภาพและสวัสดิการทางสังคม เช่น เงินชดเชยกรณีเจ็บป่วย และเงินบำนาญเมื่อเกษียณ

- **ความยืดหยุ่นในการทำงาน** นักเต้นสามารถเข้ารับงานจากหลากหลายแหล่ง โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพานายจ้างรายเดียว ซึ่งช่วยให้พวกเขาสามารถบริหารจัดการเส้นทางอาชีพของตนเองได้อย่างอิสระมากขึ้น

รัฐบาลฝรั่งเศสให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะของศิลปินอย่างต่อเนื่องผ่านโครงการฝึกอบรมที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ศิลปินและนักเต้นที่อยู่ภายใต้ระบบ *Intermittent du Spectacle* มีสิทธิ์เข้าถึงโปรแกรมฝึกอบรมที่ได้รับเงินอุดหนุน ซึ่งออกแบบมาเพื่อช่วยให้พวกเขาปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมศิลปะการแสดงและพัฒนาความสามารถของตนเองให้สอดคล้องกับแนวโน้มปัจจุบัน (AFDAS, 2024) ตัวอย่างของโปรแกรมการฝึกอบรมที่ได้รับการสนับสนุน ได้แก่:

- **หลักสูตรพัฒนาทักษะการเต้น** ครอบคลุมเทคนิคการเต้นสมัยใหม่ บัลเลต์ และการเต้นร่วมสมัย เพื่อให้ให้นักเต้นสามารถเพิ่มศักยภาพของตนเองในตลาดแรงงาน

- **การฝึกอบรมด้านสุขภาพและความปลอดภัย** เพื่อช่วยให้นักเต้นสามารถดูแลร่างกายและป้องกันการบาดเจ็บที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการแสดง

- **หลักสูตรด้านการบริหารจัดการศิลปะ** เพื่อช่วยให้ศิลปินสามารถบริหารอาชีพของตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการทำการตลาด การบริหารสัญญา และการจัดหาเงินทุนสนับสนุน

ระบบ *Intermittent du Spectacle* ได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในโครงการที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการสนับสนุนศิลปินอิสระในยุโรป ซึ่งมีการวางระบบในการสนับสนุนนักเต้นทั้งการเป็นนักเต้นที่อาศัยอยู่ถาวรและทำงานชั่วคราวในประเทศฝรั่งเศสใช้ข้อกำหนดเดียวกับกฎหมายแรงงาน การเปิดกว้างในการเข้าทำสัญญานักเต้น จำนวนชั่วโมงการฝึกซ้อม การกำหนดค่าจ้างไปจนถึงถึงประกันการว่างงานที่จะได้รับเงินชดเชย (Centre national de la danse, 2017) นอกจากนี้ ยังมีการวิจัยที่ระบุว่าระบบนี้ช่วยลดอัตราการออกจากอาชีพของนักเต้น เนื่องจากให้ความมั่นคงทางการเงินและการฝึกอบรมที่ต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาความสามารถและความเชี่ยวชาญของบุคลากรในอุตสาหกรรมศิลปะการแสดง (Pôle emploi, 2022)

ฝรั่งเศสเป็นหนึ่งในประเทศที่ให้การสนับสนุนศิลปินและนักเต้นอิสระผ่านระบบ *Intermittent du Spectacle* ซึ่งช่วยให้พวกเขามีรายได้ที่มั่นคงในช่วงที่ไม่มีงานแสดง พร้อมทั้งให้การคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุม นอกจากนี้ รัฐบาลฝรั่งเศสยังสนับสนุนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ศิลปินสามารถพัฒนาอาชีพของตนเองได้อย่างยั่งยืน ระบบนี้ถือเป็นต้นแบบที่สามารถนำไปปรับใช้ในประเทศอื่น ๆ ที่ต้องการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับอุตสาหกรรมศิลปะการแสดง

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ

การพิจารณาถึงมาตรการทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพในประเทศไทย แม้ว่าจะไม่มีกฎหมายเฉพาะที่คุ้มครองสิทธินักแสดงโดยตรง แต่มีกฎหมายที่คุ้มครองการทำงานทั่วไป ได้แก่ การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำทั่วไปที่นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด การคุ้มครองสิทธิพื้นฐานตามกฎหมายแรงงานไทย ลูกจ้างมีสิทธิพื้นฐานที่ได้รับการคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2541 ทั้งเวลาทำงาน ไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน และไม่เกิน 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เวลาพัก นายจ้างต้องจัดให้มีเวลาพักอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง หลังจากทำงานต่อเนื่องไม่เกิน 5 ชั่วโมง วันหยุดประจำสัปดาห์อย่างน้อย 1 วันต่อสัปดาห์ วันหยุดนักขัตฤกษ์ ไม่น้อยกว่า 13 วันต่อปี และสิทธิในการลาป่วยตามความจำเป็น โดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน 30 วันต่อปี อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับอาชีพนักแสดงกฎหมายปัจจุบันได้ให้ความคุ้มครองนักแสดงโดยนักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตหรือห้ามมิให้ผู้อื่นบันทึกเสียงหรือภาพการแสดงของตน ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ เช่า หรือจำหน่ายการแสดงนั้น เพื่อปกป้องผลงานและสิทธิของตนเองได้

อย่างไรก็ดี ประเทศไทยยังขาดกฎหมายเฉพาะที่รองรับวิชาชีพ การเต้นอย่างชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น การละเมิดสิทธิแรงงาน การขาดมาตรฐานการฝึกฝนที่เหมาะสม และการไม่มีหลักประกันในอาชีพ ดังนั้นการพัฒนากฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพที่เฉพาะเจาะจงสำหรับนักแสดงจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของนักแสดงในประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาระบบกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเต้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศฝรั่งเศส แสดงให้เห็นถึงแนวทางที่แตกต่างกันในการคุ้มครองสิทธิของนักแสดง แต่ล้วนมีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพและส่งเสริมศิลปะการแสดง ในทางตรงกันข้ามประเทศไทยยังขาดระบบกฎหมายที่เฉพาะเจาะจงในการคุ้มครองนักแสดงมีอาชีพ ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่

3.1 ระบบการคุ้มครองสิทธิแรงงานของนักแสดง ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศอังกฤษ มีกฎหมายกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและสวัสดิการแรงงานอย่างชัดเจน เช่น The Fair Labor Standards Act (FLSA) ในสหรัฐฯ และ The Live Performance Award ในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งช่วยให้แน่ใจว่านักแสดงได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและมีชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสม ในทางกลับกันประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดเฉพาะสำหรับอุตสาหกรรมการเต้น นักเต้นจำนวนมากต้องพึ่งพาสัญญาจ้างงานที่ไม่เป็นทางการ และไม่มีหลักประกันด้านสวัสดิการแรงงาน เช่น ประกันสุขภาพหรือเงินชดเชยกรณีบาดเจ็บจากการแสดง

3.2 ระบบประกันสังคมและสิทธิประโยชน์ทางอาชีพ ประเทศฝรั่งเศสมีระบบ *Intermittent du Spectacle* ซึ่งช่วยให้ศิลปินและนักเต้นอิสระสามารถเข้าถึงเงินสนับสนุนระหว่างช่วงที่ไม่มีงานแสดง นอกจากนี้ สหราชอาณาจักรและออสเตรียยังมีระบบกองทุนบำนาญและสิทธิประกันสุขภาพที่ครอบคลุมนักแสดงอย่างทั่วถึง ในประเทศไทย นักเต้นอิสระมักไม่มีสิทธิ์เข้าถึงระบบประกันสังคมที่ออกแบบมาเพื่อแรงงานทั่วไป และไม่มีโครงสร้างสนับสนุนทางการเงินในช่วงที่ไม่มีงานแสดง ส่งผลให้นักเต้นต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนทางอาชีพ และไม่มีหลักประกันในอนาคต

3.3 การสนับสนุนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ ประเทศฝรั่งเศสและประเทศออสเตรเลีย มีโครงการฝึกอบรมที่ได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น โปรแกรมของ AFDAS ในฝรั่งเศสที่ช่วยให้นักเต้นสามารถ

พัฒนาทักษะของตนเองอย่างต่อเนื่อง ขณะที่สหราชอาณาจักรมี Equity UK ซึ่งให้การฝึกอบรมและแนวทางสำหรับนักเต้นมืออาชีพ ในประเทศไทย แม้ว่าจะมีสถาบันการเรียนการสอนด้านการเต้น แต่ขาดการสนับสนุนจากรัฐในเรื่องการพัฒนาทักษะอย่างเป็นระบบ นักเต้นมักต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมด้วยตนเอง และไม่มีโปรแกรมที่สนับสนุนการเปลี่ยนสายอาชีพหลังจากเลิกเต้น

3.4 กฎหมายลิขสิทธิ์และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ในประเทศสหรัฐอเมริกา *The Copyright Act* กำหนดให้ทำเต็มที่ได้รับการบันทึกสามารถจดลิขสิทธิ์ได้ ซึ่งช่วยปกป้องนักออกแบบท่าเต้นจากการละเมิดลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต อย่างไรก็ตามในประเทศไทยแม้ว่าจะมีกฎหมายลิขสิทธิ์ที่ครอบคลุมงานศิลปะ แต่การคุ้มครองท่าเต้นยังไม่มีผลชัดเจน ทำให้นักออกแบบท่าเต้นไทยมีความเสี่ยงสูงในการถูกละเมิดสิทธิ และไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายในกรณีที่ถูกนำท่าเต้นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต

3.5 การมีส่วนร่วมของภาครัฐและองค์กรสนับสนุน ประเทศตะวันตกส่วนใหญ่มีองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนักเต้นและศิลปิน เช่น Equity UK ในสหราชอาณาจักร และ Australian Dance Theatre ในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งช่วยกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมและเจรจาข้อตกลงกับนายจ้าง ประเทศไทยยังขาดองค์กรที่ทำหน้าที่ดังกล่าว ทำให้นักเต้นไม่มีตัวแทนในการเรียกร้องสิทธิหรือผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่คุ้มครองอาชีพของพวกเขา

จากการศึกษาระบบกฎหมายในต่างประเทศ ประเทศไทยสามารถนำแนวทางเหล่านี้มาปรับใช้เพื่อพัฒนาการคุ้มครองสิทธิของนักเต้น อาทิ

1. กำหนดมาตรฐานค่าจ้างและสวัสดิการแรงงาน ออกกฎหมายที่กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำและสวัสดิการสำหรับนักเต้นมืออาชีพ โดยอ้างอิงจากระบบในสหรัฐฯ และออสเตรเลีย
2. พัฒนาระบบสนับสนุนสำหรับนักเต้นอิสระ สร้างโครงการคล้าย *Intermittent du Spectacle* เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่นักเต้นที่ไม่มีรายได้ประจำ
3. ส่งเสริมการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีโครงการฝึกอบรมที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐเพื่อช่วยให้นักเต้นสามารถพัฒนาทักษะและปรับตัวให้เข้ากับอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลง
4. ปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ให้ครอบคลุมการเต้น เพิ่มการคุ้มครองท่าเต้นภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทย เพื่อให้นักออกแบบท่าเต้นสามารถปกป้องผลงานของตนได้
5. จัดตั้งองค์กรตัวแทนนักเต้น จัดตั้งสหภาพนักเต้นหรือสมาคมวิชาชีพที่สามารถทำหน้าที่เจรจาและผลักดันนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการเต้นในประเทศไทย

ตารางที่ 1 การจัดข้อเสนอเชิงกฎหมายเปรียบเทียบ (Comparative Law-Based Reform)

ข้อเสนอ	อ้างอิงระบบต่างประเทศ	แนวทางที่เสนอสำหรับประเทศไทย
กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำเฉพาะวิชาชีพ	Australia – Live Performance Award	พ.ร.บ.แรงงานควรมี “ภาคผนวก” หรือประกาศค่าจ้างเฉพาะอาชีพ
การจัดตั้งองค์กรวิชาชีพ	UK – Equity UK	ออกกฎหมายจัดตั้ง “สมาคมนักเต้นไทย” ที่สามารถกำหนดแนวทางจ้างงานร่วม
การคุ้มครองศิลปินอิสระ	France – Intermittent du Spectacle	พัฒนาโครงการอุดหนุนชั่วคราวจากกระทรวงวัฒนธรรมหรือประกันสังคมเฉพาะกิจ
ลิขสิทธิ์ท่าเต้น	US – Copyright Act 1976	แก้ไขหรือออกประกาศ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ ให้ครอบคลุมท่าเต้นแบบมีการบันทึก

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีระบบคุ้มครองนักเดินที่ชัดเจน ประเทศไทยยังขาดโครงสร้างทางกฎหมายและระบบสนับสนุนที่เพียงพอ นักเดินไทยยังคงเผชิญกับความไม่แน่นอนด้านรายได้ การขาดสวัสดิการ และการขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง หากประเทศไทยสามารถปรับปรุงระบบกฎหมายและนโยบายเพื่อสนับสนุนนักเดินมืออาชีพ จะช่วยให้วงการการเดินเติบโตขึ้นอย่างยั่งยืน และสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ในอนาคต

อภิปรายผล

จากการศึกษาระบบกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพการเดินในประเทศต่าง ๆ พบว่าแต่ละแนวทางมีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการนำมาตรการทางกฎหมายมาใช้ในประเทศไทย ดังนี้

1. กรอบกฎหมายสำหรับนักเดิน จากการศึกษาพบว่า การกำหนดกฎหมายเฉพาะสำหรับนักเดินสามารถเป็นประโยชน์ในการกำหนดค่าตอบแทนขั้นต่ำ สวัสดิการ และสถานะทางวิชาชีพที่ชัดเจน ซึ่งสามารถสร้างความมั่นคงทางอาชีพ ลดการเอารัดเอาเปรียบ และเพิ่มการยอมรับในอุตสาหกรรมได้ อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายเฉพาะทางอาจเผชิญกับอุปสรรคในประเทศไทย เนื่องจากโครงสร้างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการแสดงยังไม่ชัดเจนและอาจต้องใช้เวลาในการปรับตัว

2. การพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการฝึกอบรม การนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้รับการรับรองในระดับสากลมาใช้ จะช่วยยกระดับคุณภาพนักเดินในประเทศไทยให้สามารถแข่งขันในระดับสากลได้ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและบำรุงรักษาหลักสูตรตามมาตรฐานสากลนั้นต้องการทรัพยากรทางการศึกษาและงบประมาณจำนวนมาก ซึ่งอาจเป็นภาระสำหรับสถาบันการศึกษาและรัฐบาล

3. การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การออกกฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์ทำเดินจะช่วยให้ศิลปินและนักออกแบบทำเดินได้รับการคุ้มครองสิทธิทางกฎหมายและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่การบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ทำเดินในประเทศไทยยังเป็นเรื่องท้าทาย โดยเฉพาะในการพิสูจน์ความเป็นเจ้าของและการลงทะเบียนที่มีประสิทธิภาพ

4. ความร่วมมือระหว่างประเทศ การเข้าร่วมเครือข่ายและองค์กรนานาชาติ จะเปิดโอกาสให้นักเดินไทยได้แสดงความสามารถในเวทีระดับสากลและได้มาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับทั่วโลก

การกำกับดูแลทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเดินเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ประเทศที่มีโครงสร้างกฎหมายและมาตรฐานที่ชัดเจน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศฝรั่งเศส สามารถสร้างอุตสาหกรรมการเดินที่เข้มแข็งและมั่นคง ในขณะที่ประเทศไทยซึ่งไม่ได้วางหลักการในการสนับสนุนส่งเสริมทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพต่อนักเดินจึงยังต้องเผชิญกับความท้าทายในหลายด้าน อย่างไรก็ตาม การริเริ่มพิจารณาถึงแนวทางการนำมาตรการทางกฎหมายมาใช้ในประเทศไทยจะมีข้อดี เช่น การเพิ่มสถานะของนักเดิน การคุ้มครองสิทธิแรงงาน และการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพสู่การปรับตัวเพื่อพัฒนาการนำซอฟต์แวร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทศกาล (festival) สู่การสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีนักเดินเป็นองค์ประกอบสำคัญให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี เมื่อมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องเผชิญกับความท้าทายที่ต้องแก้ไข เช่น ความซับซ้อนของกฎหมายการบังคับใช้ และการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นประเทศไทยควรเริ่มต้นจากการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและส่งเสริมให้นักเดินได้รับการฝึกอบรมที่มีคุณภาพพร้อมกับสร้างกลไกสนับสนุนด้านกฎหมายไปพร้อมกัน การดำเนินการนี้จะสนับสนุนให้การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยผ่านการเดินที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน การสร้างแบรนด์ประเทศไทยผ่านเวทีการแข่งขันระดับโลกจะนำมาสู่การสร้างการรับรู้และส่งเสริมภาพลักษณ์ให้แก่ประเทศ อีกทั้งสามารถพัฒนาการเดินให้เป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อันจะช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาระบบกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเต้นในระดับสากล พบว่ามีแนวทางสำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าของวิชาชีพนักเต้น ข้อเสนอแนะหลักมีดังนี้

1. การกำหนดกฎหมายเฉพาะสำหรับนักเต้น ประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรฐานค่าตอบแทนและสวัสดิการของนักเต้น เช่นเดียวกับ *The Live Performance Award* ในประเทศออสเตรเลีย หรือระบบแรงงานภายใต้ *Equity UK* ในประเทศอังกฤษ กฎหมายนี้ควรครอบคลุมถึงค่าจ้างขั้นต่ำ การคุ้มครองเวลาทำงาน ชั่วโมงการฝึกซ้อม และสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพและความปลอดภัย การกำหนดเงื่อนไขการจ้างงานที่เป็นธรรมเพื่อป้องกันการเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง และสร้างความมั่นคงทางอาชีพให้กับนักเต้น

2. การพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการฝึกอบรม ควรมีการพัฒนาและรับรองหลักสูตรการเรียนการสอนด้านการเต้นให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยอ้างอิงจากระบบของ *Royal Academy of Dance (RAD)* และ *Australian Teachers of Dancing (ATOD)* ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาทางศิลปะการแสดงได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรวิชาชีพด้านการเต้น เช่น *World Dance Council (WDC)* สนับสนุนให้มีโครงการพัฒนาครูสอนเต้นที่มีคุณภาพ และให้การรับรองจากองค์กรนานาชาติ เพื่อยกระดับคุณภาพการฝึกอบรม

3. การปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา ควรมีกฎหมายเฉพาะที่คุ้มครองทำนองและผลงานสร้างสรรค์ของนักออกแบบท่าเต้น คล้ายกับ *The Copyright Act* ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งให้การรับรองลิขสิทธิ์กับท่าเต้นที่ได้รับการบันทึกอย่างเป็นทางการ พัฒนากลไกการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อป้องกันการละเมิดและการนำท่าเต้นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ส่งเสริมให้มีการจดทะเบียนลิขสิทธิ์สำหรับท่าเต้นที่เป็นเอกลักษณ์และสร้างสรรค์ เพื่อให้ นักออกแบบท่าเต้นได้รับผลประโยชน์ที่เป็นธรรมจากผลงานของตน

4. การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ สนับสนุนให้ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรด้านการเต้นระดับนานาชาติ เช่น *World Dance Council (WDC)* และ *International Association for Dance Medicine & Science (IADMS)* ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคนิคการเต้นผ่านโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและความร่วมมือระหว่างประเทศ ผลักดันให้นักเต้นไทยมีโอกาเข้าร่วมเวทีแข่งขันและเทศกาลการเต้นระดับนานาชาติ เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ของประเทศไทยในอุตสาหกรรมศิลปะการแสดง

จากการศึกษาดังกล่าวข้าพเจ้าเล็งเห็นว่าการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนางานการเต้นให้มีมาตรฐานสากลและสร้างความมั่นคงในอาชีพนักเต้น อันจะนำไปสู่การยกระดับศิลปะการแสดงของไทยให้เป็นที่ยอมรับในเวทีโลกอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ดิฐพงศ์ ประเสริฐไพฑูรย์. (2558). *การสื่อสารกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์กลุ่มวัฒนธรรมย่อยของนักเต้น Cover Dance*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศิลป์ สาขาวิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. คลังสารสนเทศดิจิทัล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:91346
- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. (2541). *การใช้แรงงานทั่วไป*. กองคุ้มครองแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.
<https://www.labour.go.th/attachments/article/71837/PR-131267-UPDATE.pdf>
- ภัทรชา แก้วพลอย. (2559). หลักสูตรการเรียนการสอนบัลเล่ต์ในค่านิยมปัจจุบันของสังคมไทย. *วารสารดนตรีและการแสดง*, 2(1), 114-125.

สถาบันนิติธรรมมาลัย. (ม.ป.ป.). พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 หมวด 2 สิทธิของนักแสดง (มาตรา 44-53).

สถาบันนิติธรรมมาลัย. <https://www.drthawip.com/intellectualproperty/015>

AFDAS. (2024). Connaitre les dispositifs et les modalités d'accès à la formation.

<https://www.afdas.com/particulier/connaitre-les-dispositifs-et-les-modalites-dacces-a-la-formation.html>

Ausdance Vic. (2024). *What's Going On With The Modern Award?*.

<https://ausdancevic.org.au/whats-going-on-with-the-modern-award/>

Australian Government Department of Health. (2025). *The Australian health system*.

<https://www.health.gov.au/about-us/the-australian-health-system>

Australian Taxation Office. (2024). *Departing Australia superannuation payment*.

<https://www.ato.gov.au/individuals-and-families/super-for-individuals-and-families/super/temporary-residents-and-superannuation/departing-australia-superannuation-payment-dasp>

Centre national de la danse. (2017). *BEING A DANCER IN FRANCE*.

<https://www.cnd.fr/fr/file/file/250/inline/beingadancerinfranceGB.pdf>

People Dancing. (2025). *Information about rates of pay*.

<https://www.communitydance.org.uk/information-and-resources/information-about-rates-of-pay-2>

Elkin, L. (2019). Legal battles in dance copyright: The case of Fortnite. *Journal of Arts Law*, 15(2), 34-49.

Equity UK. (2025). *About Us*. <https://www.equity.org.uk/about-us>

Equity UK. (2025). *Professionally Made Professionally Paid*.

<https://www.equity.org.uk/advice-and-support/know-your-rights/professionally-made-professionally-paid>

Equity UK. (2025). *Rights at work*.

<https://www.equity.org.uk/advice-and-support/dignity-at-work/equity4women-toolkit/rights-at-work>

Fair Work Commission. (2021). *Determination Fair Work Act 2009*.

<https://www.fwc.gov.au/documents/awardsandorders/html/pr726038.htm>

Fair Work OMBUDSMAN. (2010). *Live Performance Award 2020*.

https://library.fairwork.gov.au/award/?krm=MA000081#_Toc201303354

Foster, S. (2011). *Choreographing empathy: Kinesthesia in performance*. Routledge.

Ministère de la Culture. (2024). *Emploi-Apprentissage*.

<https://www.culture.gouv.fr/fr/nous-connaitre/emploi-et-formation/emploi-apprentissage>

Pôle emploi. (2022). *Mes droits aux allocation et aides*.

<https://www.francetravail.fr/candidat/mes-droits-aux-aides-et-allocation.html>

Pôle emploi. (2022). *En formation*. <https://www.francetravail.fr/candidat/en-formation.html>

Safe Work Australia. (2011). *Model WHS laws*.

<https://www.safeworkaustralia.gov.au/law-and-regulation/model-whs-laws>

U.S. Copyright Office. (2020). *Copyright protection for choreographic works*.

<https://www.copyright.gov/circs/circ52.pdf>

U.S. Department of Labor. (2022). *Fair Labor Standards Act (FLSA)*.

<https://www.dol.gov/agencies/whd/flsa>

U.S. Department of Labor. (2024). *Wages and the Fair Labor Standards Act*.

<https://www.dol.gov/agencies/whd/flsa>

ระเบียบการเขียนต้นฉบับ

กองบรรณาธิการวารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้กำหนดระเบียบการเขียนต้นฉบับ เพื่อให้ผู้เขียนยึดเป็นแนวทางในการดำเนินการ สำหรับเตรียมต้นฉบับเพื่อขอตีพิมพ์ในวารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การจัดรูปแบบ

1.1 ขนาดของต้นฉบับ พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษขนาด A4 โดย กำหนดค่าความกว้าง 21 เซนติเมตร ความสูง 29.7 เซนติเมตร และเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและซ้ายมือ 2.5 เซนติเมตร ด้านล่างและขวามือ 2 เซนติเมตร

1.2 รูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด Microsoft Word for Windows หรือ ซอฟต์แวร์อื่นที่ใกล้เคียงกัน โดยใช้รูปแบบอักษร TH Sarabun PSK ทั้งเอกสาร โดยใช้ขนาด ชนิดของตัวอักษร รวมทั้งการจัดวาง ตำแหน่งดังนี้

- 1) หัวกระดาษ ประกอบด้วย เลขหน้า ขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งกึ่งกลางกระดาษ
- 2) ชื่อเรื่องภาษาไทย ขนาด 18 และภาษาอังกฤษ ขนาด 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ ความยาวไม่เกิน 2 บรรทัด
- 3) ชื่อผู้แต่ง ภาษาไทยขนาด 16 และภาษาอังกฤษ ขนาด 16 ชนิดตัวเอียงธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาใต้ชื่อเรื่อง ตามด้วยระบุอีเมลผู้แต่งและผู้แต่งร่วมทุกท่านใส่ในวงเล็บ (...) และใส่ตัวเลข 1 และ 2 กำหนดเป็นตัวยก ตามลำดับกำกับท้ายอีเมลผู้แต่ง
- 4) หน่วยงานหรือสังกัดผู้แต่ง ภาษาไทย ขนาด 12 และภาษาอังกฤษ ขนาด 12 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขวาใต้ชื่อผู้แต่ง กรณีคณะผู้แต่งมีหน่วยงานหรือสังกัดที่ต่างกัน ให้ใส่ตัวเลข 1 และ 2 กำหนดเป็นตัวยก ตามลำดับกำกับด้านหน้าหน่วยงานหรือสังกัด
- 5) ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) ตำแหน่งพิมพ์ใต้สังกัดของผู้แต่งคนสุดท้าย ภาษาไทยขนาด 12 ภาษาอังกฤษขนาด 12 ชนิดตัวหนา ระบุเป็น e-mail ของผู้ประสานงานหลัก พร้อมเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ให้ใส่เครื่องหมายดอกจัน * กำหนดเป็นตัวยก กำกับท้ายอีเมลของผู้ประสานงานหลัก
**กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) ให้พิมพ์บรรทัดต่อจาก Corresponding Author ระบุเฉพาะแหล่งทุน และหน่วยงานที่สนับสนุนงบประมาณ เช่น งานวิจัยเรื่องนี้ ได้รับสนับสนุนทุนวิจัยจาก “ทุนงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา”

6) หัวข้อบทคัดย่อภาษาไทยขนาด 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษด้านซ้ายใต้ที่อยู่/หน่วยงานสังกัดของผู้แต่ง เนื้อหาบทคัดย่อไทย 16 ชนิดตัวธรรมดา จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 1 Tab จากขอบกระดาษด้านซ้าย และพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน

7) หัวข้อคำสำคัญภาษาไทยขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้ายใต้บทคัดย่อภาษาไทย เนื้อหาภาษาไทยขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา ไม่เกิน 5 คำ เว้นระหว่างคำด้วยเครื่องหมายอัฒภาค “ ; ”

8) หัวข้อบทคัดย่อภาษาอังกฤษขนาด 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางกระดาษด้านซ้ายใต้ที่อยู่/หน่วยงานสังกัดของผู้เขียน เนื้อหาบทคัดย่อภาษาอังกฤษขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 1 Tab จากขอบกระดาษด้านซ้าย และพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน

9) หัวข้อคำสำคัญภาษาอังกฤษขนาด 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้ายใต้บทคัดย่อภาษาอังกฤษเนื้อหาภาษาอังกฤษขนาด 10 ชนิดตัวธรรมดาไม่เกิน 5 คำเว้นระหว่างคำด้วยเครื่องหมายอัฒภาค “ ; ”

- 10) หัวข้อหลักภาษาไทย 18 อังกฤษขนาด 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งขีดขอบกระดาษด้านซ้าย
 - 11) หัวข้อย่อยภาษาไทย 16 ชนิดตัวหนา ภาษาอังกฤษขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา Tab 0.75 เซนติเมตรจากอักษรตัวแรกของหัวเรื่อง
 - 12) เนื้อหาภาษาไทยขนาด 16 ภาษาอังกฤษขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 1 Tab จากขอบกระดาษด้านซ้าย และพิมพ์ให้ขีดขอบทั้งสองด้าน
 - 13) เอกสารอ้างอิง (References) หัวข้อภาษาไทยและภาษาอังกฤษขนาด 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ เนื้อหารายละเอียดการอ้างอิงภาษาไทยและภาษาอังกฤษขนาด 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชื่อผู้แต่งขีดขอบซ้ายหากยาวเกิน 1 บรรทัดให้ Tab 0.75 เซนติเมตร การอ้างอิงเอกสารให้เขียนตามแบบ APA (American Psychological Association) จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง
- 1.3 จำนวนหน้า บทความต้นฉบับควรมีความยาวไม่เกิน 15 หน้า

2. การเขียนอ้างอิง

การอ้างอิงเอกสารให้เขียนอ้างอิงตามรูปแบบ APA (American Psychological Association) สามารถศึกษาหลักเกณฑ์การอ้างอิงวารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้จากคู่มือตามลิงก์ http://ejs.bsru.ac.th/research/uploads/files/template_researchBSRU.pdf

3. ลำดับหัวข้อในการเขียนต้นฉบับ

การเขียนต้นฉบับกำหนดให้ใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเท่านั้น ในกรณีเขียนเป็นภาษาไทย ควรแปลคำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยให้มากที่สุด ยกเว้นในกรณีที่คำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นคำเฉพาะ ที่แปลไม่ได้หรือแปลแล้วไม่ได้ความหมายชัดเจนให้ใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้ และควรใช้ภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน หากใช้คำย่อต้องเขียนคำเต็มไว้ครั้งแรกก่อน โดยเนื้อหาต้องเรียงลำดับตามหัวข้อดังนี้

3.1 ชื่อเรื่องควรสั้น และกะทัดรัด ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

3.2 ชื่อผู้แต่งเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ไม่ควรเกิน 5-6 คน หากเกินให้เขียนเฉพาะคนแรกแล้วต่อท้ายด้วย "และคณะ"

3.3 ชื่อหน่วยงานหรือสังกัด ที่ผู้แต่งทำงานวิจัย เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

3.4 บทคัดย่อเขียนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยเขียนสรุปเฉพาะสาระสำคัญของเรื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่าย ความยาวไม่ควรเกิน 300 คำ หรือ 20 บรรทัด โดยให้นำบทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) ขึ้นก่อน ทั้งนี้ บทคัดย่อภาษาไทย กับบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ต้องมีเนื้อหาตรงกัน

3.5 คำสำคัญ(Keywords) ให้อยู่ในตำแหน่งต่อท้ายบทคัดย่อ และ Abstract ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ ในการเลือกหรือค้นหาเอกสารที่มีชื่อเรื่องประเภทเดียวกันกับเรื่องที่ทำการศึกษาวิจัย

3.6 บทนำเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่บอกความเป็นมา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย และควรอ้างอิงงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.7 วัตถุประสงค์ชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา

3.8 กรอบแนวคิดชี้แจงความเชื่อมโยงตัวแปรต้น ตัวแปรตาม ในการทำการวิจัย

3.9 ระเบียบวิธีการวิจัย

3.10 ผลการวิจัยเป็นการเสนอสิ่งที่ได้จากการวิจัยเป็นลำดับ อาจแสดงด้วยตาราง กราฟ แผนภาพ ประกอบการอธิบาย ทั้งนี้ถ้าแสดงด้วยตาราง ควรเป็นตารางแบบไม่มีเส้นขอบตารางด้านซ้าย และขวา หัวตารางแบบธรรมดาไม่มีสี ตารางควรมีเฉพาะที่จำเป็น ไม่ควรมีเกิน 5 ตาราง สำหรับรูปภาพประกอบควรใช้ภาพสี

กรณีเป็นรูปภาพขาว-ดำ ควรเป็นรูปภาพที่สามารถดูได้ชัดเจน และมีคำบรรยายใต้รูปภาพ พร้อมระบุแหล่งที่มาของรูปภาพนั้น ๆ (ผู้แต่งควรตรวจสอบลิขสิทธิ์ก่อนนำมาใช้และควรมีการอ้างอิงอย่างถูกต้อง)

3.11 อภิปรายผลควรมีการอภิปรายผลการวิจัยว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด และควรอ้างทฤษฎีหรือเปรียบเทียบการทดลองของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบเพื่อให้ผู้อ่านเห็นด้วยตามหลักการหรือคัดค้านทฤษฎีที่มีอยู่เดิม รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการนำผลไปใช้ประโยชน์และการให้ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

3.12 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัยควรเป็นข้อเสนอแนะที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง

3.13 ผู้แต่ง หรือคณะผู้แต่งในส่วนท้ายของบทความให้เรียงลำดับตามรายชื่อในส่วนหัวเรื่องของบทความ โดยระบุตำแหน่งทางวิชาการ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ และ e-mail (ควรใช้อีเมลต้นสังกัด)

